

వేదములు

విచారణ

శ్రీమదాంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత-2

సదాశివ సమారంభాం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజీ

గురు గౌతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

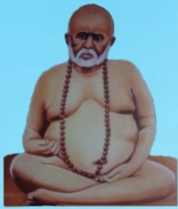

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

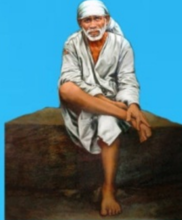

గురు త్రైలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయి బాబా

గురు అరబిందో

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India: Inc ×

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home | Vision | Mission | Goals | Benefits | Content Selection | Current Status | People | Funding | Copyright Policy | FAQ | RFP

Books Journals Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam
Author:
Year: to
Subject: Any Subject
Language: Telugu
Scanning Centre: Any Centre

Clear | Search

Presentations and Report
Statistics Report
Status Report
Feedback | Suggestions | Problems | Missing links or Books

Click here for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

DLI

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click Here to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD,Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	INSA	Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity NEW!

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

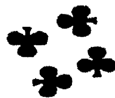
శ్రీమదాంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత

రెండవ భాగము

4,5, అష్టకములు

రచన

దాశరథి రంగాచార్య
BA, LLB, LSLD, DUMA,

శ్రీరామా ప్రచురణ

❖ ప్ర కా శ కు లు ❖

"ధర్మ ప్రవక్త" బిరుదాంకితులు
శ్రీరామా పబ్లిషర్స్
సిద్ది అంబర్ బజార్, హైదరాబాద్ - 500 012

మ॥రా॥శ్రీ పబ్బా శంకరయ్య ల॥సౌ॥ పబ్బా శకుంతల

వ్యవస్థాపకులు

శ్రీరామా పబ్లిషర్స్

(శ్రీ పబ్బా శంకరయ్య ఫ్యామిలి ట్రస్ట్)

హైదరాబాదు

అంకితము

మా పితృదేవతలు తాతయ్య నాయనమ్మలకు

దాశరథి లక్షణా చార్యులు

1850 - 1935

దాశరథి బుచ్చమ్మ

1860 - 1940

భక్తిశ్రద్ధలతో సమర్పితం

రచయిత

దాశరథి రంగాచార్య

రచయిత దంపతులు

దాశరథి రంగాచార్య *దాశరథి కమల*

శ్రీః
శ్రీహయగ్రీవాయనమః
శ్రీ సరస్వత్యైనమః

: ప్ర కా శ కు ల మ న వి :

నమశ్శ్రీ వేద వేద్యాయ శ్రీవాణీ వేదసే నమః।
నమశ్శ్రీ గిరిజేశాయ వేదమాత్రే నమో నమః॥

శ్రీమద్భారత దేశమునకు భరత ఖండమనిపేరు భరతవర్షమందలి యొక భాగము ఈ భరత ఖండము విశ్వమందలి అన్ని ఖండములకంటే ఈ భరతఖండమునకు ఒక విశిష్టత, ప్రత్యేకత, ఒక పవిత్రత, దైవత్వము మొదలగు కల్యాణకర గుణములు కలిగియున్నది దీనికి కారణము అపౌరుషేయము, నియంతృత్వముగల వేదవాఙ్మయము ఈ వేదవాఙ్మయము నుండి అవతరించినవే ఉపనిషత్తులు తత్ప్రతిపాద్యములైన వైదిక ధర్మములు, వైదిక కర్మము ఆచార విచార వ్యవహారాదులన్నియు వేదములనుండి యవతరించినవే, అంతేకాక సంహృత్సంహితములైన పురాణములు, కాంతా సంహితములైన మహాకావ్యాదులన్నియు, వైదిక సాహిత్యము వేద స్వరూపోపబృంహితములే

ఈ వేదవాఙ్మయమంతా బ్రహ్మాముఖకమలము నుండి శ్రీమన్నారాయణుని యుపదేశ ఆదేశానుసారముగా అభివ్యక్తమైనది. ఈ వేదవాఙ్మయమును కృష్ణద్వైపాయనులైన వ్యాసభగవానులు నాలుగు భాగములుగా విభజించినాడు మొదటిది ఋగ్వేదము చరిత్ర ప్రధానము గలది. రెండవది యజుర్వేదము ధర్మము, న్యాయము, నీతి, ఐహికాముష్మిక విధులు ప్రధానము గలది మూడవది సామవేదము భగవత్స్వరూపము భగవత్తత్వము ప్రధానము గలది నాలుగవది అథర్వణ వేదము ఇది ఐహికాముష్మిక కర్మలకు ప్రధానముగలది ఈ నాలుగు విభాగములకు నాలుగు వేదములని అని పేరు ఈ నాలుగు వేదములు కలిసినదే వేద వాఙ్మయము ఈ నాలుగు వేదములకు శ్రుతులు అని, నిగమములు అని, ఆగమములు అని పర్యాయ పదములు

ఈ చరాచర విశ్వవిరాట్స్వరూపుడైన పరాత్పరుడు అనంతుడు అఖండుడు పవిత్రములలో పవిత్రుడు మంగళములలో పరమమంగళుడు సర్వదేవతా స్వరూపుడు ఆది మధ్యాంతరహితుడెట్లో వేదములు అట్లే ఈ వేదములు చతుర్విధపురుషార్థములవలెనో శోభిల్లుచు నిత్యసత్యములై నిర్వికల్పములై విరాజిల్లుచున్న విశ్వమానవులకు పురుషార్థ ప్రదములై శ్రేయస్సుతోపాటు సకల కల్యాణములను శాంతిని కలిగించుచున్నవి

ఈ వేదములు విశ్వవిభుడైన పరాత్పరునివలె అనంతములు "అనంతాఃవై వేదాః" అని ఆర్షోక్తి అందుకు ప్రమాణము ఇవి బ్రహ్మ ముఖకమలముల నుండి అభివ్యక్తములైనవి కావున అపౌరుషేయములు

భరద్వాజుడు సంపూర్ణ వేదాధ్యయనమునకై ఇంద్రుని గూర్చి తపస్సుచేసి వేయేండ్లు ఆయుస్సును పొంది వేదాధ్యయనము చేసినను ఆయువు పూర్తియైనదికాని లేదా వేదాధ్యయనము పూర్తికాలేదు ఋషికి ఇంద్రుడు ప్రత్యక్షమై ఓ ఋషీశ్వరా ! నీ వభ్యసించిన వేదములు పర్వతములవలె పడియున్నవి వేదములు ఇతోదికంగా సముద్రంవలెనున్నవి అవి అనంతములు అని "అనంతాఃవై వేదాః"

అని పలికినాడు నీవు అభ్యసించిన వేదములను శిష్యుల ద్వారా లోకమున ప్రచారము గావింపుము భగవత్స్వరూపము అనంతమేట్లో వేద స్వరూపము గూడా అనంతము అని పలికి అంతర్ధానమైనాడని పెద్దలు వివరించిన యైతిహ్యము

భరద్వాజ ఋషి వేదములను అభ్యసించి భాగములను పరిశోధించి అథర్వణ వేదమునమసరించి వ్యోమయాన శాస్త్రము వ్రాసినాడు అట్టి వ్యోమయాన శాస్త్రము దాదాపు పది సంవత్సరముల క్రిందిమాట, మైసూరు ప్రాంతమున భూ ఖనన పరిశోధకుల పరిశోధనలో వ్యోమయాన శాస్త్రం బైటపడినదని 'ఆంధ్రభూమి పత్రిక' ప్రచురించినది ఆ వ్యోమయాన శాస్త్రాధారంగా మన సైన్సు శాస్త్రజ్ఞులు పదునెనమిది విధములైన విమానములలో కొన్నిటిని నిర్మించి ప్రయోగించేసి కృతకృత్యులైనారు ఇది సర్వులెరింగిన విషయము శాస్త్రజ్ఞులు తెలియపరచినవి, విశదపరచిన విషయము

ఈ నాలుగు వేదములలో మానవునికి కావలసిన విధులు, నిధులు ఒకటేమిటి అనంతములైన కల్యాణకరములైన వసుసంపదలు, రత్నరాశులు, సముద్ర గర్భమున దాగియున్న సంపదలవలె నిండియున్నవి వెలికితీయు తపశ్శక్తిగలవారికే లభ్యములు

ఇంతటి విలువైన అనల్పములు, అఖండములు, అనంతములైన వేదములు ఋషి పరంపరగా అమ్రశుతములుగా భారతదేశ విజ్ఞాన భాండాగారములుగా రవివలె భాసిల్లుచు అజ్ఞానమును తొలగించి, విజ్ఞానములను భరత ఖండముననే కాక విశ్వమంతట వ్యాప్తిగావించుచున్నవి

ఈ వేద విజ్ఞాన భాండాగారము ఈ భరత ఖండమున ఆసేతుశీతాచల పర్యంతము మూడుపూలు ఆరుకాయలుగా నేటికిని తరగని చెరగని నిధిగా అమానసంపదగా భారతీయుల వారసత్వపు ధనముగా అభ్యుదయ పరంపరలలో అమరగంగయై అవిచ్ఛిన్నముగా సాగుచున్నది ధర్మక్షేత్రములైన భారత క్షేత్రములు ధార్మిక, కార్మిక, కర్షక, సుశ్యామల ఫలవక్షేత్రములై భాసిల్లునట్లుగా గావించుచున్నది

ఈ విజ్ఞానము హిమదున్నత శిఖరములవలె విశ్వమాత శిరోభూషణములుగా నాలుగు విభాగములతో విరాజిల్లుచున్నది

ఈ నాలుగు వేద విజ్ఞాన సర్వస్వములు ఆకాశమువలె అనంతములు చతుస్సముద్రముల-వలె అగాధములు అనర్ఘ రత్నాకరములు జీవసత్వములతో కొనసాగుచు అగమ్య గోచరములగు ప్రాణవాయువులవలె సర్వవ్యాపకములు చతుర్విధాగ్నులై త్రేతాగ్నులవలె ప్రజ్వలన స్వరూపములు కోటి సూర్యప్రభా భాసమానములు ఆచంద్రతార్కముగా అజరామరములుగా వెలుగొందుచు శ్రీమన్నారాయణ స్వరూపములై భువన వ్యాప్తములై యలరారుచున్నవి ఇంతటి మహోన్నతములైన ఈ నాలుగు వేద విజ్ఞాన భాండాగారములలో ఆద్యము, అనల్పము, అద్భుతమువైనది ఋగ్వేద విజ్ఞాన భాండాగారము

దైవశక్తితో దైవప్రేరణలో తాను నిమిత్తమాత్రుడై "వ్యాసోనారాయణో హరిః" అన్నట్లు సాక్షాత్తు నారాయణ స్వరూపుడైన కృష్ణద్వైపాయనుడైన శ్రీ వేదవ్యాస మహర్షులవారు వేదములను విభజించినట్లు ఉభయ వేదాంతవిద్వాన్ శ్రీమాన్ దాశరథి వేంకటాచార్యులవారి కుమారులు మహాకవి శ్రీమాన్ డా॥ దాశరథి కృష్ణమాచార్యులగారి సహోదరులు, రామాయణ, భారత, భాగవతాది గ్రంథములను వచన రూపములలో అనువదించిన అనువాద శిరోమణులు శ్రీమాన్ డా॥దాశరథి రంగాచార్యులవారు దైవప్రేరణతో తాము నిమిత్తమాత్రులై భగవద్భాగవతాచార్య పరమాచార్య పితృపితామహాది దేశికోత్తముల సంపూర్ణ కృపాకటాక్ష వీక్షణానుగ్రహములచే వ్యాసుడే ఆంధ్రభాషలో వచనరూపమున వేదమును అను-

వదించుటకై అవతరించి అనువదించినట్లు వేదములోని మొదటి భాగమైన ఋగ్వేదమును ఆంధ్రభాషలో వచనములో అనువదించి కృతకృత్యులైనారు మిగిలిన మూడు వేద భాగములు కూడా భగవత్కృపతో పూర్తిగావింపనున్నారు

వేదములలో మొదటి భాగమైన ఈ ఋగ్వేదమును పండిత పామర జనరంజకముగా సుబోధమగునట్లుగా సరళ గ్రాంధిక, వ్యవహారిక భాషలో సహజ సుందరంగా అనువదించి ఈ గ్రంథమును వారి పితృపాదులకు పితామహులకు అంకితముగావించి ఈవిధంగా పితృపితామహుల ఋణవిముక్తినందివారు తమ జన్మమును, తమ రచనను ధన్యముగావించుకొని పునరావృత్తిరహితమైనదివ్య శ్రీలనందదలంచినారు వారు వారిజన్మ కృతకత్యములు, సార్ధకములు అనుటలో అతిశయోక్తికాదు వీరికా వేద విజ్ఞాన స్వరూపుడైన శ్రీమన్నారాయణుడు ఆయురారోగ్యైశ్వర్య సౌభాగ్యములనందించి ఆర్ష విజ్ఞానమును లోకవిదితము గావించుటకై సర్వధా కాపాడుచుండవలేనని మేము మా సంస్థ యాజమాన్యము ఆ స్వామిని ప్రార్థించుచున్నాము

శ్రీరామా పబ్లిషర్స్‌కు మూలస్తంభములైన మా తండ్రిగారు మహారాజ శ్రీ పబ్బా శంకరయ్యగారు, వీరికి శ్రీమాన్ ఆచార్యులవారికి, మాకు చాలాకాలం నుండి అవిచ్ఛిన్న తైలధారవంటి స్నేహసంబంధము కొనసాగుచుండుటచే ఇదివరలో శ్రీమదాంధ్రవచన రామాయణ, భారత భాగవతములను అచ్చువేసి లోకవిదితం చేసినట్లు, ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహితను కూడా అచ్చువేసి లోకవిదితం చేయుండి అని మమ్ము, మా సంస్థ యాజమాన్యమును అర్థించినారు మేము నేటికాలపు గడ్డు పరిస్థితులను, ఆర్థిక ఇబ్బందులకు వెనుకాడక, సంతోషంతో తప్పక ముద్రింతుమని, లోకవిదితం చేతుమని, వారిపైగల స్నేహాభిమానములచే మాట యిచ్చితిమి ఆ మాటను నిలబెట్టుకొనుటకై మా సంస్థ మాకు సంబంధించిన ప్రతిష్ఠనుకాపాడుకొనుటకై నేటికాలపు జటిలమైన ఒడుదొడుకుల పరిస్థితులను అంబరచుంబితములైన పేపరు, ప్రింటింగ్ ధరల పరిస్థితులను ధైర్యస్థైర్యములతో లెక్కచేయక యెదుర్కొనుచు మా పితృపాదులు శ్రీ శకుంతలా శంకరయ్యగార్ల ఆశీర్వాద బలముతో ఈ గ్రంథ ముద్రణ యజ్ఞమును ప్రారంభించి దైవకృపతో కృతకృత్యులమై అవభృత స్నానమాచరించి, మా జన్మ మా పరిశ్రమ ధన్యమైనదని తలంచితిమి బృహత్కార్యమును నిర్విఘ్నముగా పూర్తిగావించిన ఆ వేద పురుషుడైన శ్రీమన్నారాయణునికి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా భక్తి ప్రపత్తులతో నమస్సుమాంజలులందించు కొనుచున్నాము అల్పులమైన మాచే ఇంతటి మహోన్నత కార్యమును నిర్వర్తింపచేయించిన మా హితులు, స్నేహితులు, ఆప్తులునైన డా॥ శ్రీమాన్ దాశరధి రంగాచార్య రచయితులవారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకమైన నమస్సుమాంజలులందించు కొనుచున్నాము ఆనందపూర్వకమైన పాఠకమహాశయులు ఈ మా బృహత్తర కృషిని గమనించి ఈ ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహితను భక్తి శ్రద్ధలతో పారాయణముగావించి ఇహపర సౌఖ్యములనంది మా కృషిని గమనించి మమ్మాశీర్వదించి సదభిప్రాయములనందింప వేడుచు నమస్సులతో విరమించుచున్నాము

ఈ గ్రంథ ముద్రణమును నిర్దుష్టముగా అనేక శ్రమలకోర్చి సవరించి ఇచ్చిన శ్రీమాన్ నల్లదీగ శ్రీనివాసాచార్యులగారికి, మా హార్థిక కృతజ్ఞతాభివందనములర్పించు కొనుచున్నాము

ఇట్లు

ప్ర కా శ కు లు.

శ్రీ మదాంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత

శుక్లాంబర ధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం।

ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వ విఘ్నోపశాంతయే॥

నాలుగవ అష్టకము

మొదటి అధ్యాయము ఐదవ మండలము

మొదటి అనువాకము తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి - ఆత్రేయ గయుడు, దేవత - అగ్ని ఛందస్సు 5-7 పంక్తి, మిగిలినవి అనుష్టుప్

1 అగ్నీ ! నీవు దీప్యమానుడవు హోమసాధక ద్రవ్యయుక్తులయి మర్త్యులు నిన్ను స్తుతింతురు నీవు చరాచర భూతగణములను ఎరుగుదువు మేము నిన్ను స్తుతించుచున్నాము నీ హవన సాధన హవ్యమును నిరంతరము వహింతువు

2 సకల యజ్ఞములు అగ్నితోడనే సాగును యజమానికి కీర్తి సంపాదక హవ్యము అగ్నివలననే ప్రాప్తించును యజమాని కుశచ్ఛేదకుడు హవ్యదాత అగును అగ్ని అతని యజ్ఞమునకు దేవతలను ఆహ్వానించును

3 అగ్ని ఆహోరాది పాకములద్వారా మానవులకు పోషకుడు అగుచున్నాడు యజ్ఞములకు శోభనకర్త అగుచున్నాడు అట్టి అగ్నిని అరణి ద్వయము శిశువునువలె కనుచున్నది

4 అగ్నీ! కుటిలగతి సర్పము లేక వక్రగతి అశ్వ శిశువువలె నిన్ను ధరించుట కష్టతరమగును గడ్డి మధ్యన వదిలిన జంతువు గడ్డి మేసినట్లు నీవు అడవులనన్నింటిని దహింతువు

5 ధూమవంతములగు అగ్ని శిఖలు శోభాయమానములయి సర్వత్ర వ్యాపించును కమ్మరి తిత్తి ద్వారా అగ్నిని ప్రజ్వరిల్ల చేసినట్లు మూడు స్థానములందు వ్యాపించిన అగ్ని స్వయముగా అంతరిక్ష దిశగా ప్రజ్వరిల్లును తిత్తి ద్వారా కమ్మరి అగ్నిని తీక్ష్ణము చేసినట్లు అగ్ని తనను తాను తీక్ష్ణతమము చేసికొనును

అగ్నీ ! నీవు అందరి మిత్రుడవు నీ రక్షణలవలనను నిన్ను స్తుతించుట వలనను మానవులమగు మేము శత్రుభూతములగు పాపసాధక కర్మలనుండి ఉత్తీర్ణులము కావలెను

అగ్నీ ! నీవు బలమానుడవు హవ్యవాహనుడవు నీవు మా వద్దకు ప్రసిద్ధ ధనమునుకొని తెమ్ము మా శత్రువులను పరాభూతులను చేయుము మమ్ము పోషింపుము మాకు అన్నము ప్రసాదించుము యుద్ధమున మాకు సమృద్ధి కలుగు విధానము చూపుము

పదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయగయుడు, దేవత-అగ్ని ఛందస్సు - 4, 7 పంక్తి, మిగిలినవి అనుష్టుప్

1 అగ్నీ ! నీవు మా కొఱకు అతి ఉత్కృష్ట ధనమును సముపార్జించుము నీ గతి అప్రతిహతము కావలెను నీవు మాకు సర్వత్ర వ్యాపించిన ధనము ప్రసాదించుము అన్న లాభమునకుగాను పథమును ఆవిష్కరించుము

2 అగ్నీ ! నీవు అందరిని మించిన ఆశ్చర్యభూతుడవగుము మేము చేయు యజ్ఞాది కార్యములకు ప్రసన్నుడవగుము మాకు బలమునుగాని ధనమునుగాని ప్రసాదించుము నీ బలము అసురులను నష్టపరచునట్టిదగును నీవు సూర్యునివలె యజ్ఞకార్యమును నిర్వహింపుము

3 అగ్నీ ! ప్రసిద్ధ స్తవకారులగు మానవులు నిన్ను స్తుతించి గోధనాది లాభము పొందుదురు మేము నిన్ను స్తుతించుచున్నాము మా ధనమును, పుష్టిని వర్ధిల్లజేయుము

4 ఆనందదాయకుడవగు అగ్నీ ! సుందర స్తుతుల ద్వారా నిన్ను స్తుతించు వారు అశ్వ ధనమును పొందుదురు తమ బలమున శత్రువులను ఓడింతురు స్వర్గమును మించిన కీర్తిని ఆర్జింతురు అగ్నీ ! గయ ఋషి స్వయముగా నిన్ను జాగృతము చేయుచున్నాడు

5 అగ్నీ ! నీ కిరణములు అత్యంత ప్రగల్భములు దీప్తివంతములు అవిసర్వత్ర వ్యాప్త విద్యుత్తువలె శబ్దాయమాన రథమువలె అన్నార్థులవలె సర్వత్ర సంచరించును

6 అగ్నీ ! నీవు త్వరగా మమ్ము రక్షింపుము ధనము దానము చేయుము దారిద్ర్యము తొలగింపుము మా పుత్రులు, మిత్రులు నిన్ను స్తుతించి పరిపూర్ణ మనోరథులు కావలెను

7 అంగిరా ! పురాతన ఋషులు నిన్ను స్తుతించినారు ఇప్పటి ఋషులును నిన్ను స్తుతించుచున్నారు ధనము మహా వ్యక్తులను సహితము లొంగదీయును అట్టి ధనమును మా కొఱకు తెమ్ము

8 దేవతల ఆహ్వానకారి అగ్నీ ! మేము నిన్ను స్తుతింతుము మాకు స్తుతి సామర్థ్యము ప్రసాదించుము యుద్ధమున మాకు సమృద్ధికలుగు విధానము ఏర్పరచుము

పదకొండవ సూక్తము

ఋషి ఆత్రేయసుతుడు భరుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-జగతి

1 అగ్ని లోక రక్షకుడు సదా ప్రవృద్ధుడు అందరి ద్వారా శ్లాఘనీయుడు బలశాలి అతడు జనులకు నవశుభములు కలిగించుటకు ఆవిర్భవించినాడు అగ్ని ఘృతము ద్వారా ప్రజ్వలితుడగును

తేజోయుక్తుడగును పరిశుద్ధుడు అగును ఋత్విక్కులకొఱకు ద్యుతిమంతుడగును ప్రకాశవంతుడగును

2 అగ్ని యజ్ఞమునకు కేతన స్వరూపుడు ప్రజ్ఞాపకుడు అగ్ని యజమానిచే సన్మానితుడగును పురోభాగమున స్థాపించబడును అగ్ని ఇంద్రాది దేవతల దర్శకుడు ఋత్విక్కులు మూడు స్థానములందు అగ్నిని సమిద్ధము చేసినారు శోభనకర్ముడు, దేవతల ఆహ్వానకారి అగ్ని కుశయుక్త స్థానమున యజ్ఞము కొఱకు ప్రతిష్ఠించబడినాడు

3 అగ్నీ ! మాతృ స్వరూప అరణిద్వయము నుండి నీవు నిర్విఘ్నముగా ఆవిర్భవించినావు నీవు పవిత్రుడవు కవివి మేధావివి యజమానులద్వారా అవతరింతువు పూర్వ మహర్షులు ఘృతము ద్వారా నిన్ను వర్థిల్ల చేసినారు

హవ్యవాహకా ! నీ అంతరిక్ష వ్యాపి ధూమము కేతన స్వరూపమగును ప్రజ్ఞాపకమగును అనుమాపకమగును

4 అగ్ని సర్వ పురుషార్థ సాధకుడు అగ్ని మా యజ్ఞమునకు విచ్చేయవలెను మానవులు ఇంటింట అగ్నిని స్థాపింతురు హవ్యవాహక అగ్ని దేవతలదూతస్వరూపుడగును యజ్ఞ నిర్వాహకునిగా జనులు అగ్నిని భజింతురు

5 అగ్నీ ! నిన్ను గూర్చిన స్తుతులు సుమధుర వాక్యప్రయుక్తములు స్తుతులు నీ మనసునకు సుఖము కలిగించవలెను మహానదులు సముద్రమును పూరించును బలయుక్తములను చేయును అట్లే స్తుతులు నిన్ను పూర్ణుని, బలశాలిని చేయును

6 అగ్నీ ! నీవు గుహామధ్యమున దాగినవాడవు వనములను ఆశ్రయించి నిలిచినవాడవు అంగిరులు నిన్ను ఆవిష్కరింప చేసినారు నీవు విశేషబలమున మథించినపుడు పుట్టెదవు అందుకే అందరు నిన్ను బలపుత్రుడందురు *"త్వామాహుఃసహస పుత్రమంగిరః"*

పన్నెండవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ పుత్రుడు భరుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్ని సామర్థ్యాతిశయమున మహానుడు యాగ యోగ్యుడు జలవర్షకారి బలశాలి అభీష్టవర్షి యజ్ఞమున అగ్నిముఖమున హుతమయిన పరమ పవిత్ర ఘృతమువలె " స్తుతులు అగ్నికి ప్రీతికరములు కావలెను

2 అగ్నీ ! మేము నిన్ను స్తుతించుచున్నాము నీవు మా స్తుతులను అర్థము చేసికొనుము ఆమోదింపుము విశేష జలవర్షమునకు సమాయత్తమగుము మేము యజ్ఞమున బలప్రయోగముచేసి విఘ్నములు కలిగించము విధ్యుక్తముకాని వైదిక కార్యములందు ప్రవర్తించము నీవు దీప్తిమంతుడవు కోరికలు తీర్చువాడవు మేము నిన్ను స్తుతించుచున్నాము

3 అగ్నీ ! నీవు ఉదక వర్షకారకుడవు స్తుతి యోగ్యుడవు మేము చేయునట్టి ఎటువంటి సత్యకార్యము వలన నీవు మా స్తుతులను ఎరుగగలవు?

అగ్ని ఋతువుల రక్షకుడు దీప్తిమంతుడు అతడు మమ్ము తెలియవలెను మేము అగ్ని భక్తులము మా పశువులు మున్నగు ధనముల స్వామి అగ్నిని తెలియకున్నాము

4 అగ్నీ ! ఎవడు శత్రువుల బంధనకారి? ఎవడు లోకరక్షకుడు?

అసత్యవాదుల ఆశ్రయదాత ఎవడు? దుష్టవచనుల ఉత్సాహకర్త ఎవరు?

(అగ్నిని ఆరాధించువారు అట్టివారు కారని అర్థము)

5 అగ్నీ ! నీ బంధుగణము సర్వత్ర వ్యాపించి ఉన్నారు వారు పూర్వము నీ ఉపాసనను త్యజించి కష్టముల పాలయినారు తదుపరి మరల నిన్ను ఆరాధించి సౌభాగ్యవంతులయినారు మేము సరళ భావమును ఆచరించువారము అయినను అసాధు భావమున మమ్ము కుటిలాచారుడు అన్నవాడు మాకు శత్రువయి తన అరిష్టమును తానేకొని తెచ్చుకొనును

6 అగ్నీ ! నీవు దీప్తిమంతుడవు అభీష్టప్రదుడవు నిన్ను హృదయ పూర్వకముగ స్తుతించువాడును నీ కొఱకు యజ్ఞమును రక్షించువాడును విశాలగృహవంతుడగును నీకు చక్కగా పరిచర్య చేయువానికి కోరికలు తీర్చగల పుత్రుడు కలుగును

పదమూడవ సూక్తము

ఋషి - ఆత్రేయ భరుదు - దేవత - అగ్ని ఛందస్సు - గాయత్రి

1 అగ్నీ ! మేము నిన్ను పూజింతుము ఆహ్వానింతుము స్తుతింతుము మా రక్షణకుగాను నిన్ను ప్రజ్వలితుని చేయుదుము

2 అగ్ని దీప్తిమంతుడు ఆకాశస్పర్శి మేము ధనార్థులము అగ్నిని గూర్చి పురుషార్థ సాధక స్తుతిని పఠింతుము

3 అగ్ని మానవుల మధ్య నిలుచును సాగును దేవతలను ఆహ్వానించును అట్టి అగ్ని మా స్తుతులను గ్రహించవలెను యజ్ఞీయ ద్రవ్యజాతమును దేవతల సమక్షమునకు చేర్చవలెను

4 అగ్నీ ! నీవు సర్వదా సంతోషివి నీవు హోతవయి జనులకు వరణీయుడవయి బలవంతుడవగుదువు నీ వలన యజమానులు యజ్ఞ సముపార్జకులగుదురు

5 అగ్నీ ! నీవు అన్నదాతవు స్తుతియోగ్యుడవు మేధావులగు స్తోతలు విశిష్ట స్తుతుల ద్వారా నిన్ను వర్థిల్ల చేయుదురు నీవు మాకు ఉత్కృష్ట బలమును ప్రసాదించుము

6 అగ్నీ ! ఇరుసు చక్రమునందలి ఫలకములను త్రిప్పినట్లు నీవు దేవతలను వ్యాపింప చేసెదవు నీవు మాకు నానా విధ ధనమును ప్రదానము చేయుము

పదునాలుగవ సూక్తము.

ఋషి-ఆత్రేయసుతుడు భరుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-గాయత్రి.

1 యజమానీ ! నీవు అమరుడగు అగ్నిని స్తుతులద్వారా ప్రబోధితుని చేయుము అగ్ని ప్రదీప్తుడయినపుడు అతడు దేవతలవద్దకు మన హవ్యమును చేర్చును

2 అగ్ని దీప్తమానుడు అమరుడు మానవులకు పరమారాధ్యుడు నరులు అగ్నిని యజ్ఞస్థలమున స్తుతింతురు

3 యజ్ఞస్థలమున అనేకులు స్తోతలు ఘృతసిక్త స్రుక్ సహితులయి దేవతలవద్దకు హవ్యము చేర్చుమని అగ్నిని స్తుతించెదరు

4 అగ్ని అరణి మధ్యమున ఆవిర్భవించినాడు అతడు తన తేజః ప్రభావమున అంధకారము యజ్ఞవిఘాతక వస్తువులను నష్టపరచి ప్రజ్వరిల్లును గోవులు, అగ్ని సూర్యుడు అగ్ని నుండియే పుట్టినారు

5 అగ్ని జ్ఞాని ఆరాధ్యుడు ఊర్ధ్వభాగమున ఘృతాహుతి ద్వారా ప్రదీప్తుడగువాడు నరులారా! అట్టి అగ్నిని పూజించుడు అగ్ని మా ఆహ్వానమును ఆలకించవలెను తెలియవలెను

6 ఋత్విక్కులు ఘృతము, స్తోమము ద్వారా స్తుత్యభిలాషులు, ధ్యానగమ్యులగు దేవతల సహితముగా సర్వదర్శి అగ్నిని సంవర్ధితుని చేయుదురు

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగవ అష్టకము, ఐదవ మండలమున మొదటి అధ్యాయమున మొదటి అనువాకము సమాప్తము)

రెండవ అనువాకము ప[illegible]నవ సూక్తము

ఋషి - ఆంగీరస ధరణుడు, దేవత - అగ్ని, ఛందస్సు - త్రిష్టుప్

1 అగ్ని బలశాలి సుఖస్వరూపుడు ధనాధిపతి హవ్యవాహకుడు గృహదాత విధాత క్రాంతదర్శి స్తుతియోగ్యుడు యశస్వి శ్రేష్ఠుడు హవిస్స్వరూప ఘృతమున అగ్ని ప్రసన్నుడగును అట్టి అగ్నిని మేము స్తుతింతుము ప్రణమిల్లుదుము

2 యజమానులు - ద్యులోకధారకులు, యజ్ఞస్థల ఆసీనులు నేతృ దేవతలను ఋత్విక్కులద్వారా పొందుదురు ఆ యజమానులు యజ్ఞధారకుడు, సత్యస్వరూపుడగు అగ్నిని యజ్ఞమునకుగాను ఉత్తమ స్థానమగు వేదిమీద స్తుతుల ద్వారా ప్రతిష్ఠింతురు

3 ప్రముఖ అగ్నికి రాక్షసులకు దుష్ప్రాప్యమగు హవి స్వరూప అన్నమును ప్రదానము చేయు యజమాని పాప విముక్తుడు అగును నవజాత అగ్ని సింహమువలె శత్రువుపై లంఘించును శత్రువును దూరము చేయును సర్వత్ర వసించుశత్రువు నన్ను వదిలి దూరము జరుగవలెను

4 అగ్ని సర్వత్ర ప్రఖ్యాతుడు తల్లివలె సమస్త జనులను దరి చేర్చుకొనును తమను పోషించుమని దర్శనమిమ్మని జనులెల్లరు అగ్నిని ప్రార్థింతురు అగ్ని ధరించువాడయినపుడు సకల అన్నములను జీర్ణము చేయును అగ్ని నానారూపుడయి సర్వభూత జాతములందు చేరును

5 అగ్ని ద్యుతిమంతుడు బలమైన కోర్కెలు తీర్చగలవాడు హవిర్లక్షణ అన్నము అతని సంపూర్ణ బలమును రక్షించవలెను దొంగ, ఇంటి నడుమ దాగి, దొంగిలించిన సొమ్మును కాపాడినట్లు అగ్నీ ! నీవు అనంత ధనలాభమునకుగాను సన్మార్గమును ప్రకాశితము చేయుము అత్రిమునిని ప్రీతుని చేయుము

పదహారవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ పురోరుడు, దేవత-అగ్ని ఛందస్సు చివరిది పంక్తి, మిగిలినవి అనుష్టుప్

1 అగ్ని స్నేహ స్వరూపుడు మానవులు విశిష్ట స్తుతుల ద్వారా అగ్నిని స్తుతింతురు పురోభాగమున స్థాపింతురు ద్యుతిమంతుడగు అగ్నికి హవిర్లక్షణ అన్నము సమర్పింతురు

2 అగ్ని దేవతలకు హవ్యము వహించును అతడు బాహుబల ద్యుతియుక్తుడు అట్టి అగ్ని యజమానులకొఱకు దేవతలను ఆహ్వానించును

అగ్ని సూర్యునివలె నరులకు విశేషరూపమున వరణీయ ధనమున ప్రసాదించును

3 ఋత్విక్కులు హవ్యము, స్తోత్రములద్వారా అగ్నిని చక్కగా పూజించి బలవర్ధకుని చేయుదురు మేము అతనినే ప్రవృద్ధ తేజోవంతుని, ధనస్వామియగు అగ్నిని స్తుతింతుము మేము అతని స్నేహము కోరుదుము

4 అగ్నీ ! మేము యజమానులము నీవు మాకు ఎల్లరు వాంఛించు బలమును ప్రసాదించుము ద్యావాపృథ్వులు సూర్యునివలె శ్రవణీయ అగ్నిని పరిగ్రహించినారు

5 అగ్నీ ! మేము యజమానులము నిన్ను స్తుతించుచున్నాము నీవు త్వరత్వరగా మా

యజ్ఞమునకు విచ్చేయుము మా కొఱకు వరణీయ ధనమును సముపార్జించుము మమ్ము యుద్ధమున సమృద్ధియుక్తులను చేయుము

పదిహేడవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ పురోరుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-చివరిది పంక్తి. మిగిలినవి అనుష్టుప్

1 అగ్ని స్వతేజమున ప్రవృద్ధుడు ఋత్విక్కులు స్తోత్రములద్వార సంతృప్తుని చేయుటకు అగ్నిని ఆహ్వానింతురు నరులగు స్తోతలు యజ్ఞకాలమున రక్షణకుగాను అగ్నిని స్తుతింతురు

2 ధర్మవిశిష్టస్తోతా ! నీ యశస్సు సర్వశ్రేష్ఠము కావలెను నీవు వర్ధమానుడవయి దుఃఖము ఎరుగని, తేజోవిశిష్టుడగు అగ్నిని, స్తుతియోగ్యుని సద్వచనముల స్తుతింతువు

3 అగ్ని జగద్రక్షక బలయుక్తుడు స్తుతియుక్తుడు సూర్యునివలె ద్యుతిమంతుడు అతని కాంతి జగత్‌వ్యాప్తము అతనివలననే సకలదీప్తులు ప్రకాశవంతములగును అట్టి మహాగ్ని ప్రభాజ్యోతులతోనే ఆదిత్యుడు వెలుగుచున్నాడు

4 చక్కని మతిగల ఋత్విక్కులు దర్శనీయ అగ్నిని యజించి ధనమును, రథమును పొందుదురు యజ్ఞార్థము ఆహూతుడగు అగ్ని పుట్టగానే సమస్తజనులచే స్తుతించబడును

5 అగ్నీ ! స్తోతలు నిన్ను స్తుతించి పొందునట్టి వరణీయ ధనమును ఆలస్యము చేయక మాకు ప్రదానము చేయుము మాకు అభిలషిత అన్నము అందించుము మమ్ము రక్షింపుము మేము మంగళకరములగు పశ్వాదులను యాచించుచున్నాము సంగ్రామమునందు మా సమృద్ధికిగాను అగ్నీ ! నీవు ఉపస్థితుడవగుము

పద్దెనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ ద్వితుడు, దేవత-అగ్ని ఛందస్సు-చివరిది పంక్తి మిగిలినవి అనుష్టుప్

1 అగ్ని బహుప్రియుడు యజమానులకు ధనదాత వారి ఇండ్లయందు ఉండువాడు అగ్ని ప్రాతఃకాలమున స్తుతుడగును అమరుడగు అగ్ని యజమానుల మధ్యనున్న సకల హవ్యములను వాంఛించును

2 అగ్నీ ! అత్రిపుత్రుడు ద్వితుడు సర్వకాలములందు నీకొఱకు సోమము సిద్ధపరచును నిన్ను స్తుతించును విశుద్ధ హవ్యముల వహించును అందువలన అతనికి నీ బలమును ప్రదానము చేయుము

3 అగ్నీ ! నీవు అశ్వదాతవు దీర్ఘగమనుడవు దీప్తిమంతుడవు ధనికుల కొఱకుగాను మేము

స్తోత్రముల ద్వారా నిన్ను ఆహ్వానించుచున్నాము అందువలన ధనికుల రథము శత్రువుల ద్వారా అహింసితమయి యుద్ధమునకు సాగవలెను

4 ఋత్విక్కులద్వారా యజ్ఞవిషయక నానావిధ యజ్ఞకార్యము సముపార్జించబడును వారు ఉచ్చారణల ద్వారా స్తోత్రములను రక్షింతురు అట్టి ఋత్విక్కులు యజమానులకు స్వర్గ ప్రాపకమగు యజ్ఞమున విశాల కుశాసనమున అన్నమును స్థాపింతురు

5 అమర అగ్నీ ! నిన్ను స్తుతించినంత నాకు ఏబది అశ్వములు దానము చేసిన ధనికునకు దీప్తశీల పరిచారకయుక్త మహాన్నమును ప్రసాదించుము

పందొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ వర్వి, దేవత-అగ్ని ఛందస్సు 1-2 గాయత్రి, 3-4 అనుష్టుప్ 5 విరాట్

1 భూమాత వద్ద నిలిచి పదార్థజాతములను చూచునట్టి అగ్ని వర్వి ఋషి అశోభన దశను ఎరుగవలెను అతని హవ్యమును గ్రహించి, అతనిని ఉద్ధరించవలెను

2 అగ్నీ ! నీ ప్రభావమును ఎరిగిన జనులు యజ్ఞము కొఱకుగాను నిన్ను సదా ఆహ్వానింతురు హవియు, స్తుతులద్వారా నీ బలమును కాపాడుదురు అట్టివారు శత్రువునకు అగమ్యములగు పురములందు ప్రవేశింతురు

3 మహా స్తుతులు చేయువారు అన్నాభిలాషులు స్వర్ణాలంకార భూషణులు ఉత్పన్నశీలురగు ఋత్విక్కులు స్తోత్రములద్వారా అంతరిక్షవర్తి వైద్యుతాగ్నియొక్క దీప్తిమంతమగు బలమును వర్ధిల్ల చేయుదురు

4 పాలు కలిపిన హవ్యమువలె ఏ అగ్ని జఠరమున అన్నము ఉన్నది ఎవడు స్వయం శత్రువుల ద్వారా అహింసకుడయి శత్రువులను హింసించునో ద్యావాపృథ్వులకు సహాయభూతుడగు ఆ అగ్నియే కమనీయుడు, నిర్దోషియయి మా స్తోత్రమును ఆలకించవలెను

5 ప్రదీప్తుడవగు అగ్నీ ! నీవు వనములను భస్మము చేసిక్రీడింతువు వాయుప్రేరకుడవయి మనోహరుడవయి మా ముందునకు విచ్చేయుము శత్రునాశకములగు నీయొక్క తీవ్రజ్వాలలు మా వద్ద సుకోమలములు కావలెను

ఇరువదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ ప్రయస్వతుడు, దేవత-అగ్ని ఛందస్సు - చివరిది పంక్తి మిగిలినవి అనుష్టుప్

1 అగ్నీ ! నీవు అత్యంత అన్న ప్రదుడవు మేము నీకు హవిరూప అన్నము సమర్పింతుము

అది నీకు ఇష్టమగును మా స్తుతుల సహితముగా ఆ హవ్యధనమును దేవతలకు చేర్చుము

2 అగ్నీ ! పశువులు మున్నగు ధనముగలవాడై నీకు హవ్యప్రదానము చేయునట్టి వ్యక్తి అన్నహీనుడు, బలహీనుడు అగును వేదభిన్నములగు అన్యకార్యములు చేయువాడు అసురుడు అగును అతనిని నీవు హింసింతువు

3 అగ్నీ ! నీవు దేవతల ఆహ్వాతవు బలముల సాధకుడవు అన్నవంతులమగు మేము నిన్ను కోరుకుందుము యజ్ఞమునందు శ్రేష్ఠ అగ్నిని స్తుతిరూప వచనములతో భజింతుము

4 బలశాలివగు అగ్నీ ! నిత్యము నీ రక్షణలు కలుగునట్లు చేయుము మాకు ధనలాభము కలుగునట్లును, మేము యజ్ఞము చేయగలుగునట్లును చేయుము మాకు ఆవులు కలుగునట్లును, పుత్రులు కలిగి సుఖించునట్లును సేయుము

ఇరువది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ పసుదు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు అనుష్టుప్ చివరిది పంక్తి

1 అగ్నీ ! మనువువలె మేము నిన్ను స్థాపింతుము జ్వలింపచేతుము అంగిరాత్మక అగ్నీ ! దేవాభిలాషులగు మానవ యజమానులకొఱకు నీవు దేవతలను యజింపుము

2 అగ్నీ ! నీవు స్తోత్రముల ద్వారా సుప్రీతుడవు అగుదువు నరుల కొఱకు ప్రదీప్తుడవగుదువు ఘృతయుక్తాన్న హవ్యవిశిష్టపాత్ర నీకు నిత్యము లభించుచుండును

3 క్రాన్తదర్శివగు అగ్నీ ! ప్రసన్నులయిన సకల దేవతలు నిన్ను వారి దూతను చేసినారు అందువలననే పరిచర్య చేయు యజమానులు యజ్ఞములందు దేవతలను ఆహ్వానించుటకు నిన్ను యజింతురు

4 దీప్తిశాలివగు అగ్నీ ! మానవులు దేవ యజ్ఞమునకుగాను నిన్ను స్తుతింతురు హవిద్వారా ప్రవృద్ధుడవయి ప్రజ్వరిల్లుము నీవు సత్యభూత ససఋషియొక్క యజ్ఞ, సాధన స్థలమున దేవరూపమున నిలువుము

ఇరువది రెండవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ విశ్వసాముడు, దేవత-అగ్ని ఛందస్సు-అనుష్టుప్ చివరిది పంక్తి

1 అగ్ని ! యజ్ఞమున సకల ఋత్విక్కులకు స్తోతవ్యుడు దేవతల ఆహ్వాత అత్యంత స్తవనీయుడు విశ్వసామ ఋషీ ! నీవు అత్రివలె దీప్తివంతుడగు అగ్నిని అర్చింపుము

2 అగ్ని జాతవేది ద్యుతిమంతుదు యజ్ఞకారకుడు యజమానులారా ! అట్టి అగ్నిని వహించుడు

స్థాపించుదు దేవతలకు ప్రియమయినది యజ్ఞసాధకమగు మేము అందించు హవ్యము అగ్నికి అందవలెను

3 అగ్నీ ! నీవు దీప్తిశాలివి నీ హృదయము జ్ఞానసంపన్నము మా రక్షణకుగాను మేము నీ దరికి చేరినాము మేము మానవులము అగ్ని మాకు అర్చనీయుడు అగ్నిని తృప్తిపరచుటకు మేము అతనిని స్తుతింతుము

4 అగ్నీ ! నీవు బలపుత్రుడవు సుందర హను నాసికలు గలవాడవు గృహపతివి నీవు మా ఈ పరిచారకస్తవమును గ్రహించుము అత్రిపుత్రులు స్తోత్రమున నిన్ను వర్థిల్లచేయుదురు వచనములతో అలంకరింతురు

ఇరువది మూడవ సూక్తము

ఋషి-ద్యుమ్నుదు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-అనుష్టుప్, చివరిది పంక్తి

1 అగ్నీ ! నేను ద్యుమ్న ఋషిని బలవంతుడగు శత్రువును జయించు పుత్రుని నాకు ప్రసాదింపుము ఆ పుత్రుడు స్తోత్రయుక్తుడయి సంగ్రామమున సమస్త శత్రువులను పరాభూతులను చేయవలెను

2 అగ్నీ ! నీవు బలశాలివి సత్యభూతుడవు అద్భుతుడవు గోయుక్తుడవు అన్నదాతవు నీవు మాకు ఒక పుత్రుని ప్రసాదించుము అతడు సేనలను పరాభూతులను చేయు సమర్థుడు కావలెను

3 అగ్నీ ! నీవు దేవతల ఆహ్వాతవు సకల జనులకు ప్రియంకరుడవు సమాన ప్రీతిగలవారు కుశచ్ఛేదులగు అఖిల ఋత్విగ్గణములు యజ్ఞగృహమున నిన్ను బహువిధ వరణీయ ధనమును యాచింతురు

4 అగ్నీ !లోక ప్రసిద్ధ విశ్వచర్షణ ఋషికి శత్రువులను హింసించు బలము కలుగవలెను ద్యుతిమాన్ ! నీవు మా ఇంట ద్యుతిమంతుడవయి ప్రకాశించుము పాపపరిహారక అగ్నీ ! నీవు ద్యుతియుక్తుడవు, యశోయుక్తుడవగుము దేదీప్యమానుడవగుము

ఇరువది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-బంధు, సుబంధు, శ్రుతబంధు, విప్రబంధులను

నలుగురు ఋషులు, లేదా గౌపాయన తాపాయనులు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-ద్విపద విరాట్

12 అగ్నీ ! నీవు పూజనీయుడవు రక్షకుడవు సుఖంకరుడవు గృహదాతవు అన్నదాతవు నీవు మాకు దగ్గరివాడవగుము అనుకూలుడవగుము అతిశయదీప్తిశీల పశుస్వరూపధనమును ప్రసాదించుము

34 అగ్నీ ! నీవు మమ్ము గ్రహించుము మా ఆహ్వానములను ఆలకించుము సమస్త పాపాచారునుండి మమ్ము రక్షింపుము స్వతేజమున ప్రకాశించు అగ్నీ ! మేము సుఖములకొఱకును, పుత్రుల కొఱకును నిన్ను యాచించుచున్నాము

ఇరువది అయిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ వసుయులు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-అనుష్టుప్

1 వసుయు ఋషులారా ! మీ రక్షణ కొఱకు అగ్నిని స్తుతించుడు· అగ్నిహోత్రమునకుగాను యజమానుల ఇండ్లయందుండు అగ్ని మా కోరికలు తీర్చవలెను ఋషి పుత్రుడు, సత్యవంతుడగు అగ్ని మమ్ము శత్రువులనుండి రక్షించవలెను

2 అగ్ని పూర్వపు ఋషులవలనను దేవతలవలనను సందీప్తుడయినాడు ఆ అగ్ని మోదన జిహ్వుడు, శోభన దీప్తియుక్తుడు, అతిశయ ప్రభావానుడు, దేవతల ఆహ్వాత, సత్యప్రతిజ్ఞుడు అగును

3 అగ్నీ ! నీవు స్తుతుల ద్వారా స్తూయమానుడవు మేము అతిశయ ప్రశస్తము, అత్యంత శ్రేష్ఠమగు పరిచర్యలు చేయుదుము స్తుతింతుము నీవు ప్రసన్నుడవగుము మాకు ధన దానము చేయుము

4 అగ్ని దేవతల మధ్య దేవతా స్వరూపమున ప్రకాశించును మానవుల మధ్య ఆహవనీయ రూపమున ప్రవేశించును యజ్ఞములందు దేవతలకు హవ్యము వహించును యజమానులారా ! స్తుతులద్వారా మీరు అట్టి అగ్నికి పరిచర్యలు చేయుడు

5 హవి సమర్పించు యజమానులకు - అగ్ని - పుత్రుని ప్రసాదించవలెను ఆ పుత్రుడు బహువిధ అన్నయుక్తుడు, బహుస్తోత్రవంతుడు, ఉత్తముడు, శత్రువులద్వారా అహింసితుడు, తన కర్మలతో పితాప్రపితామహాదుల యశస్సును ప్రఖ్యాతము చేయువాడు కావలెను

6 అగ్నీ ! నీవు మాకు పుత్రుని ప్రసాదించుము అతడు సత్యపాలకుడు బంధుజనులను అభిమానించువాడు యుద్ధమున శత్రువును పరాభవించగలవాడు కావలెను అట్లే అగ్నీ ! వేగవంతము, శత్రుపరాజయకారకమగు అశ్వమును ప్రసాదించుము

7 శ్రేష్ఠతమ స్తోత్రములన్నియు అగ్నికొఱకే రచించబడును తేజోధనుడవగు అగ్నీ ! మాకు బహుళ ధనమును ప్రదానము చేయుము ఎందుకనగా నీ వద్ద నుండియే మహాధనములు ఉత్పన్నములయినవి నిఖిల అన్నములు ఉత్పన్నములగునవి

8 అగ్నీ ! నీ శిఖలు దీప్తిమంతములు నీవు సోమలతా పోషక శిలవలె మహామహుడవనబడుచున్నావు నీవు ద్యుతిమంతుడవు నీ శబ్దము మేఘ గర్జనవలె ద్యుతిమంతమయి వ్యాపించును

9 మేము వసుయు గణములము బలశాలియగు అగ్నిని స్తుతించుచున్నాము పడవద్వారా నదిని దాటించినట్లు శోభనకర్ముడగు అగ్ని మమ్ము సకల శత్రువుల నుండి ఉత్తీర్ణులను చేయవలెను

ఇరువది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ వసుయులు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-గాయత్రి

1 అగ్నీ ! నీవు శోధకుడవు ద్యుతిమంతుడవు నీ దీప్తిచేతను, దేవతలను ప్రహృష్టము చేయు జిహ్వచేతను యజ్ఞమునకు దేవతలను ఆహ్వానించుము పూజించుము

2 అగ్నీ ! నీవు ఘృతోత్పన్నుడవు బహువిధ కిరణవంతుడవు సర్వద్రష్టవు హవ్యభక్షణకుగాను దేవతలను తీసికొని రావలిసినదిగా నిన్ను యాచించుచున్నాము

3 అగ్నీ ! నీవు క్రాంతదర్శివి హవ్యభక్షణశీలుడవు దీప్తిమంతుడవు మహామహుడవు మేము నిన్ను యజ్ఞ స్థలమున ప్రజ్వలింప చేసెదము

4 అగ్నీ ! నీవు దేవతల ఆహ్వాతవు హవ్యదాత యజమాని యజ్ఞమునకు దేవతలందరి సహితుడవయి విచ్చేయుమని నిన్ను ప్రార్థించుచున్నాము

5 అగ్నీ ! యజ్ఞము చేయు యజమానికి నీవు శోభన బలమును ప్రసాదించుము దేవతలతో కూడ కుశలమీద ఆసీనుడవగుము

6 వేలమందిని గెలువగల అగ్నీ! హవిద్వారా ప్రజ్వలితుడవయి, ప్రశస్తమానుడవయి, దేవదూతవయి మా యజ్ఞకర్మమును పోషించుము

7 అగ్ని భూతజాతములను తెలిసినవాడు యజ్ఞప్రాపకుడు యువతముడు ఋత్విక్కు యజమానులారా ! మీరు అట్టి అగ్నిని స్థాపించుడు

8 ప్రకాశమానులగు స్తోతల సమర్పించిన హవిరన్నము నేడు నిరంతరము దేవతలకు అందవలెను ఋత్విక్కులారా ! కుశలు పరచుడు అగ్నిని ఆసీనుని చేయుడు

9 మరుద్గణములు, దేవవైద్యులు అశ్వినులు, సూర్యుడు, వరుణాది దేవతలు తమ తమ పరిజన సహితులయి కుశలమీద ఆసీనులు కావలెను

ఇరువది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-త్రివృష్ణ పుత్రుడు త్రయారుణుడు, పురుకుత్సుని సుతుడు త్రసదస్యుడు, భరత పుత్రుడు అశ్వమేధుడు, వీరు రాజులు కావచ్చును దేవత-ఇంద్రాగ్నులు ఛందస్సు-1-3 త్రిష్టుప్, 4-6 అనుష్టుప్

1 అగ్నీ ! నీవు మానవులనేతవు సాధువుల పాలకుడవు జ్ఞానసంపన్నుడవు ధనవంతుడవు బలవంతుడవు త్రివృష్ణపుత్రుడగు త్రియారుణుడను రాజర్షి నాకు రెండెద్దులబండి పదివేల సువర్ణములు దానముచేసి ప్రఖ్యాతుడు అయినాడు

2 త్రయారుణుడు నాకు నూరు సువర్ణములు ఇరువది గోవులు, రథము వాటి భారము వహించుటకు రెండు అశ్వములు ఇచ్చినాడు

వైశ్వానరాగ్నీ ! మా స్తుతులు హవితో వర్థమానుడవయి త్రయారుణునకు సుఖములు ప్రసాదించుము

3 అగ్నీ ! మేము బహుసంతానవంతులము మా స్తుతులకు ప్రసన్నుడవగుము త్రయారుణుడు మాతో *"ఇది గ్రహించుము అది గ్రహించుము"* అన్నాడు అట్లే నీ స్తుతులను నిత్యముకోరు త్రసదస్యుడు కూడా మమ్ము "ఇది గ్రహించుము అది గ్రహించుము" అని ప్రార్థించినాడు.

4 అగ్నీ ! ఎవడేని యాచకుడు నిన్ను స్తుతించి ధనదాత రాజర్షి 'అశ్వమేధుని' వద్ద కేగి ధనము ఇమ్మని యాచించిన ఆ రాజర్షి యాచకునకు ధనము దానము చేయును యజ్ఞేచ్ఛగల అశ్వమేధునకు నీవు యజ్ఞము చేయు బుద్ధిని ప్రసాదింపుము

5 రాజర్షి అశ్వమేధుడు కోరికలు తీర్చువాడు అతడు దానము చేసిన నూరు ఎద్దులు మమ్ము ఎంతో సంతోషపరచినవి అగ్నీ ! పెరుగు, సత్తు, పాలు కలిసిన సోమమువలె ఆ ఎద్దులు నిన్ను ప్రీతుని చేయవలెను

6 ఇంద్రాగ్నులారా ! యాచకులకు అపరిమిత ధనమున దానముచేయు రాజర్షి అశ్వమేధునకు అంతరిక్షస్థిత సూర్యునివలె శోభనబలము, జరారహిత ధనమును ప్రసాదించుడు

ఇరువది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయీ విశ్వవారా ఋషికి మహిళ, దేవత-అగ్ని ఛందస్సు 1-3 త్రిష్టుప్, 2 జగతి - 4 అనుష్టుప్ - 5-6 గాయత్రి.

1 చక్కగా వెలుగొందునట్టి అగ్ని ద్యుతిమంతమగు అంతరిక్షమున వెలుగులు వెదజల్లును అగ్ని ఉష ఎదుట విస్తరించి శోభాన్వితుడగును 'విశ్వవారా' ఇంద్రాది దేవతలను స్తుతించుచు, పురోడాశాది యుక్త స్రుక్కును గ్రహించి పూర్వదిశా ముఖియయి అగ్నికి అభిముఖముగ సాగును

2 అగ్నీ ! నీవు చక్కగా ప్రజ్వరిల్లుదువు జలములపై ప్రభుత్వము సాగింతువు హవ్యదాత యజమాని తనకు శుభములు కలుగుటకు నిన్ను స్తుతించును ఏ యజమాని వద్దకు నీవు చేరుదువో, అతడు పశువులు మున్నగు సమస్త ధనములు కలవాడగును

3 అగ్నీ ! మాకు ప్రభూత ఐశ్వర్యము శోభన ధనము కలుగుటకుగాను శత్రువులను పరిమార్చుము నీ ధన తేజములు ఉత్కృష్టములు

అగ్నీ ! నీవు దాంపత్య కార్యమును చక్కగా నియమితము చేయుము శత్రువులను నీ తేజమున ఆక్రమింపుము

4 అగ్నీ ! నీవు కోరికలు తీర్చువాడవు ధనవంతుడవు యజ్ఞస్థలమున దీప్తుడవు. నీవు ప్రజ్వలితుడవయి, దీప్తివంతుడవయినపుడు యజమానులమగు మేము నీ దీప్తిని స్తుతింతుము

5 అగ్నీ ! నీవు హవ్యవాహకుడవు యజమానుల ఆహుతుడవు శోభన యజ్ఞవంతుడవు నీవు చక్కగా ప్రజ్వరిల్ల ఇంద్రాది దేవతలను యజింపుము

6 ఋత్విక్కులారా ! మీరు యజ్ఞమున ఉపస్థితులుకండు హవ్యవాహక అగ్నిలో హవనము చేయుడు అగ్నికి పరిచర్యలు చేయుడు భజించుడు దేవతలకు హవ్యము వహించుటకు అగ్నిని వరించుడు

ఇరువది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-శక్తిగోత్ర గౌరవీతి, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 మను సంబంధ యజ్ఞమున ఉన్న మూడు తేజములను అంతరిక్షమున ఉన్న రోచమానమగు వాయు, అగ్ని, సూర్యాత్మక తేజములను మరుత్తులు ధరింతురు

ఇంద్రా ! మంచి బలముగల మరుద్గణములు నిన్ను స్తుతించును నీవు బుద్ధిమంతుడవు మరుత్తులను కనిపెట్టియుండుము

2 ఇంద్రుడు అభిషుత సోమరసమును తృప్తిగా పానము చేసినాడు అప్పుడు మరుత్తులు ఇంద్రుని స్తుతించినారు ఇంద్రుడు వారి స్తుతులు విన్నాడు వజ్రము ధరించినాడు వృత్రుని పరిమార్చినాడు వృత్రుడు నిరోధించిన మహాజలరాశిని విముక్తము చేసినాడు స్వేచ్ఛ ఇచ్చినాడు

3 మహా మరుత్తులారా ! మీరు ఇంద్ర సహితులయి విచ్చేయండి మేము సిద్ధము చేసిన అభిషుత సోమమును స్వీకరించండి మీరు సోమాత్మక హవ్యము స్వీకరించినందున యజమానికి గోలాభము కలుగును ఈ సోమరసమును పానము చేసియే ఇంద్రుడు వృత్రుని వధించినాడు

4 ఇంద్రుడు సోమపానముచేసి ద్యావాపృథ్వులను నిశ్చలము చేసినాడు ఇంద్రుడు గమనశీలుడు అయినాడు వృత్రుడు భయభీతుడయి పారిపోయినాడు వృత్రుడు దాగినాడు అతనికి ఊపిరి ఆడలేదు అట్టి వృత్రుని ఇంద్రుడు ఆచ్ఛాదన విహీనుని చేసి కూల్చినాడు

5 ఇంద్రా ! నీవు ధనశాలివి నీవు అద్భుత కార్యము చేసినావు అందుకుగాను అగ్ని మున్నగు దేవతలు ఒక్కొక్కరు నీకు సోమరసము అందించినారు నీవు 'ఏతశు' ని కొఱకు సూర్యుని అశ్వములను నిలిపినావు

6 ధనవంతుడగు ఇంద్రుడు శంబరుని తొంబది తొమ్మిది నగరములను ఏకకాలమున ధ్వంసము చేసినాడు అప్పుడు యుద్ధభూమియందే మరుత్తులు త్రిష్టుప్ ఛందమున ఇంద్రుని స్తుతించినారు

అట్లు మరుత్తుల మంత్రములద్వారా స్తుతుడయి, దీప్తుడయిన ఇంద్రుడు శంబరుని పీడించినాడు

7 అగ్ని ఇంద్రునకు మిత్రుడు మిత్రుడగు ఇంద్రుని కార్యమునకుగాను అగ్ని మూడు వందల మహిషములను అతి త్వరగా వండినాడు

ఇంద్రుడు పరమైశ్వర్యయుక్తుడు వృత్రుని వధించుటకుగాను మనుసంబంధమగు మూడు పాత్రలలో ఉన్న సోమమును ఒకేసారి త్రాగినాడు

8 ఇంద్రా ! నీవు మూడువందల మహిషముల మాంసమును భక్షించినావు మూడు పాత్రలలో ఉన్న సోమరసము త్రావినావు అప్పుడు నీవు వృత్రుని వధించినావు అంతట దాసులు స్వామిని ఆహ్వానించినట్లు దేవతలందఱు యుద్ధమునకుగాను సోమపాన పూర్ణుడగు ఇంద్రుని ఆహ్వానించినారు

9 ఇంద్రా ! నీవు, కవి వేగవంతములగు అశ్వములమీద కుత్సుని గృహమునకు చేరినపుడు శత్రువులను హింసించినావు. అప్పుడు నీవు ఇతర దేవతల సహితముగా ఒకే రథము మీద ఎక్కినావు.

ఇంద్రా ! శుష్ణాసురుని నీవు వధించినావు

10 ఇంద్రా ! నీవు ముందే సూర్యుని రెండు చక్రములలో ఒకదానిని వేరు చేసినావు మరొక చక్రమును ధనలాభమునకుగాను కుత్సునికి ఇచ్చినావు నీవు శబ్ద రహిత అసురులను హతబుద్ధులను చేసినావు వజ్రముతో సంగ్రామమున వారిని హతమార్చినావు

11 ఇంద్రా ! గౌరివీత ఋషి స్తోత్రము నిన్ను వర్ధిల్ల చేయును విదథి పుత్రుడు ఋఖశ్వని కొఱకు పిప్రనామక అసురుని వశీభూతుని చేసుకున్నావు ఋజశ్వుషి నీతో స్నేహము చేయుటకుగాను పురోడాశాదులను వండి నీకు సమర్పించినాడు నీవు ఋజశ్వుని సోమరసమును పానము చేసినావు

12 తొమ్మిది నెలలకు పూర్తిఅగునదియు, పదినెలలకు పూర్తిఅగునదియునగు యజ్ఞములనుచేయు అంగిరులు సోమాభిషవముచేసి, అర్చనీయ స్తోత్రముల ద్వారా ఇంద్రుని స్తుతించినారు ఇంద్రుని స్తుతించు అంగిరులు అసురులు దాచి ఉంచిన గోసమూహములను విడిపించినారు

13 ధనవంతుడవగు ఇంద్రా ! నీవు చేసిన పరాక్రమ కార్యములన్నియు మాకు తెలియును కాని దానిని ఎట్లు ప్రకటించవలెనో, ఎట్లు స్తుతించవలెనో తెలియకున్నది

బలవంతుడవగు ఇంద్రా ! నీవు కొత్తగా పరాక్రమమును ప్రదర్శించినపుడు యజ్ఞమున నీ అట్టి పరాక్రమమును కీర్తింతుము

14 ఇంద్రా ! నిన్ను శత్రువులు ఎదిరించజాలరు నీవు నీ ప్రకృతి సిద్ధ బలమున ప్రత్యక్ష దృశ్యమానములగు అనేక భువనజాతములను సృష్టించినావు

వజ్రధరా ! శత్రువును శీఘ్రముగా నష్టపరచుటకు నీవు చేయు కార్యమును, నీ అసమాన బలమును ఎంతటివాడును నివారింపజాలడు

15 ఇంద్రా ! నీవు అతిశయ బలవంతుడవు. మేము నేడు నీ కొఱకు నవస్తోత్రములను రచించినాము మేము సమర్పించు ఆ నూతన స్తోత్రములను నీవు పరిగ్రహింపుము మేము ధీమంతులము శోభన కర్మవంతులము ధనాభిలాషులము ఈ సుందర స్తోత్రములను రథమువలెను, వస్త్రిమువలెను మేము నీకు అర్పింతుము

ముప్పదవ సూక్తము

ఋషి-బభ్రుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 వజ్రధరుడు అనేకుల ద్వారా ఆహ్వానించబడు ఇంద్రుడు అతడు దానయోగ్య ధనముతో సాగును సోమాభిషవము చేయు యజమానిని వాంఛించును. యజమానిని రక్షించుటకు అతని ఇంటికి చేరును అటువంటి పరాక్రమవంతుడగు ఇంద్రుడు ఎచట ఉండును? తన అశ్వద్వయము లాగునట్టి సుఖకరమగు రథముపై వెళ్లు ఇంద్రుని ఎవడు చూచినాడు?

2 మేము ఇంద్రుని అంతరంగమును, బహిరంగమును చూచినాము అన్వేషించుచు ఆధారభూతుడగు ఇంద్రుని స్థానమునకు వెళ్లినాము ఇతర విద్వాంసులను కూడ ఇంద్రుని విషయమున అడిగినాము యజ్ఞనేతలు, జ్ఞానాభిలాషులు వారికి ఇంద్రప్రాప్తి కలిగినదని చెప్పినారు

3 ఇంద్రా ! నీవు ఎన్నో గొప్ప కార్యములు చేసినావు మేము స్తోతలము సోమాభిషవ సమయమున వానిని వర్ణింతుము నీవు మా కొఱకు అనేక కార్యములు చేసినావు వానిని గురించి తెలియనివారు తెలిసికొనవలెను తెలిసినవారు తెలియనివారికి తెలియచెప్పవలెను సమస్త సేనా సమేతుడయి, ధనవంతుడగు ఇంద్రుడు అశ్వమున ఆరోహించి తెలిసినవారి వద్దకును వినువారి వద్దకును వెళ్లవలెను

4 ఇంద్రా ! నీవు జన్మించగనే సకల శత్రువులను జయించుటకు దృఢముగా సంకల్పించినావు నీవు ఒంటరిగానే అనేకమంది రాక్షసులమీదికి యుద్ధమునకు పోయినావు గోవులను ఆవరించిన పర్వతమును స్వబలమున బద్దలు కొట్టినావు క్షీరదాయినులగు గోసమూహములను నీవే పొందినావు

5 ఇంద్రా ! నీవు సర్వప్రధానుడవు. ఉత్కృష్టతముడవు నీవు దూరమునుంచి శ్రవణీయమగు నామమును ధరించి జన్మించినపుడు అగ్ని మున్నగు దేవతలు భయభీతులయినారు వృత్రుడు

పాలించిన సకల ఉదకములను ఇంద్రుడు వశపరచుకున్నాడు

6 మరుద్గణములు స్తోత్రపారముచేయు సుఖవంతులు వారు స్తోత్రముల ద్వారా సుఖములు కలిగింతురు ఇంద్రా ! వారు నిన్నే స్తుతింతురు సోమలక్షణ అన్నమును సమర్పింతురు వృత్రుడు సమస్త జలరాశిని ఆక్రమించుకొని నిద్రించినాడు ఇంద్రుడు స్వశక్తితో కపటి, దేవతలకు బాధలు కలిగించు వృత్రుని ఓడించినాడు

7 ఇంద్రా ! నీవు ధనికుడవు మేము నిన్ను స్తుతింతుము దేవతలను పీడించు వృత్రుని నీవు వజ్రమున పీడించుము నీవు జన్మతోనే శత్రుసంహారము చేసినావు ఈ యుద్ధమున నీవు మా సుఖమునకుగాను దాసుడగు నముచి తలను పిండిచేయుము

8 ఇంద్రా ! శబ్దించుచు భ్రమణశీలమగు మేఘమువలె అసుర నముచి శిరమును చూర్ణము చేసినావు మాతో స్నేహము చేసినావు అప్పుడు మరుత్తుల ప్రభావమున ద్యావా పృథ్వులు చక్రమువలె తిరిగినవి

9 నముచి స్త్రీలను యుద్ధసాధనములగు సేనను చేసినాడు అసురుల ఆ స్త్రీ సేన నన్నేమి చేయగలదు అనుకున్న ఇంద్రుడు సేనా మధ్యమునుండి అసురుని ఇద్దరు ప్రేయసీ స్త్రీలను పట్టి తన ఇంట ఉంచుకున్నాడు నముచితో యుద్ధమునకు సాగినాడు

(అసుర నముచి, స్త్రీ సేనను ఏర్పరచినాడట నేటి అత్యంత ఆధునిక యుగమునకు స్త్రీ సేన లేదు)

10 దూడలు ఆవులకు దూరమయినవి అప్పుడు నముచి అపహరించిన గోవులు చెల్లా-చెదరయినవి బభ్రుఋషి సమర్పించిన అభిషుత సోమమును సేవించి హృష్టుడయి ఇంద్రుడు సమర్థులగు మరుత్తుల సహితుడయి బభ్రుని గోవులను దూడలతో కలిపినాడు

11 ఇంద్రుడు కోరికలు తీర్చువాడు బభ్రుడు అభిషవించిన సోమముచే ఇంద్రుడు ప్రహృష్టుడు అయినాడు సంగ్రామమున మహా శబ్దము చేసినాడు పురందర ఇంద్రుడు సోమపానము చేసినాడు బభ్రుని గోవులను మరల పాలిచ్చువానినిగా చేసినాడు

12 అగ్నీ ! ఋణంచయ రాజు కింకరులు రుశ్మదేశవాసులు నాకు నాలుగువేల గోవులనిచ్చి శుభంకర కార్యము చేసినారు నేతలందు శ్రేష్ఠనేత ఋణంచయ రాజు ఇచ్చిన గోరూప రత్నములను నేను స్వీకరించినాను

13 అగ్నీ ! ఋణంచయ రాజు కింకరులు రుశ్మదేశవాసులు నాకు అలంకార, ఆచ్ఛాదనాదులతో కూడిన గృహమును, వేల గోవులను దానము చేసినారు

ఉషఃకాలమున సరససోమము ఇంద్రుని ప్రసన్నుని చేసినది

(ఇంద్రుడు గోవులను విడిపించినంతనే బభ్రుడు సోమరసము అందించినాడని)

14 రుశ్మ దేశపు రాజు ఋణంచయుని వద్దనే సర్వత్ర వ్యాపించిన రాత్రి గడచిపోయినది రాజు పిలువగా బభ్రుడు - వేగవంతమగు అశ్వమువలె వెళ్లినాడు నాలుగువేల శీఘ్రగామిని గోవులను అందుకున్నాడు

15 అగ్నీ ! మేము మేధావులము రుశ్మదేశ వాసులు మాకు నాలుగు వేల గోవులను దానము చేసినారు వారు మాకు పాలు పితుకుటకుగాను బంగారు కలశమును దానము చేసినారు అది యజ్ఞము కొఱకు అగును

ముప్పది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ అవస్యుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రుడు ధనవంతుడు అతడు ఎక్కిన రథమును అతడే నడుపును గోపాలురు పశు సమూహములను ప్రేరేపించినట్లు - ఇంద్రుడు శత్రుసేనలను పురికొల్పును శత్రువులద్వారా అహింసితుడు, దేవశ్రేష్ఠుడగు ఇంద్రుడు శత్రువుల ధనమును కోరి సాగును

2 హర్యశ్వవంతా ! ఇంద్రా ! నీవు మాకు అభిముఖముగా విచ్చేయుము మా విషయమున హీన మనోరథుడవు, ఉదాసీనుడవుకారాదు

బహువిధ ధనములుగల ఇంద్రా ! నీవు మమ్ము ఆదుకొనుము నిన్ను మించి శ్రేష్ఠమయినది మరొకటి లేదు అపత్నీకులకు నీవు స్త్రీని ప్రదానము చేతువు

3 ఉష తేజమును సూర్యుని తేజము అతిక్రమించినపుడు ఇంద్రుడు యజమానులకు అఖిల ధనమును ప్రసాదించును అతడు నివారక పర్వత మధ్యమున బంధించి ఉంచిన పాడి ఆవులను విడిపించినాడు సర్వత్ర వ్యాప్త స్వతేజమున ఇంద్రుడు అంధకారమును దూరము చేసినాడు

4 బహుజన ఆహూత ఇంద్రా ! ఋభువులు నీ రథమును అశ్వ సంయుక్త యోగ్యము చేసినారు త్వష్ట నీ వజ్రమును ద్యుతిమంతము చేసినాడు ఇంద్రుని పూజించు అంగిరులు వృత్రవధకుగాను ఇంద్రుని తమ స్తోత్రములతో సంవర్ధితుని చేసినారు

5 ఇంద్రా ! నీవు కోరికలు తీర్చువాడవు సేచన సమర్థులగు మరుత్తులు నిన్ను కొనియాడినప్పుడు సోమాభిషవ శిలలు సహితము ప్రసన్నములయి - సంగతములయినవి ఇంద్రుడు పంపగా అశ్వహీన, రథహీన మరుత్తులు దండెత్తి శత్రువులను ఓడించినారు

6 ఇంద్రా ! నీ యొక్క పురాతనములు, నీ వనములగు కార్యములను మేము స్తుతింతుము నీవు చేసిన కార్యములను మేము తెలియపరతుము నీవు ద్యావా పృథ్వులను వశపరచుకున్నావు నరులకు విచిత్రములగు జలములను ప్రసాదించినావు

7 ఇంద్రా ! నీవు దర్శనీయుడవు బుద్ధిమంతుడవు వృత్రుని వధించి ఈ లోకమున నీ బలమును ప్రదర్శించినావు అది నీకు మాత్రమే తగును నీవు "శుష్ణ" అసురుని యువతిని గ్రహించినావు యుద్ధస్థలమునకు చేరి నీవు అసురులను నష్టపరచినావు

8 ఇంద్రా ! యదు, తుర్వశ రాజులు నదీతీరములందు ఉండువారు వనస్పతులను పెంచుటకుగాను వారికి నీవు జలమును ప్రసాదించినావు. కుత్సునిపై ఆక్రమణ జరిపిన శుష్ణుని వధించి కుత్సుని అతని ఇంటికి చేర్చినావు. అప్పుడు అశన మఱియు దేవతలు ఉభయులు నిన్ను భజించినారు

9 ఇంద్ర-కుత్సులు ఒకే రథమున ఎక్కవలెను అశ్వగణములు వారిని యజమానివద్దకు తీసికొనిరావలెను మీరు ఉభయులు శుష్ణుని అతని నివాసమగు జలమునుండి దూరము చేసినారు ధనవంతులగు యజమానుల హృదయములనుండి అజ్ఞానాంధకారమును దూరము చేసినారు

10 విద్వాంసుడగు అవస్యుఋషి వాయువేగము గలవి - రథమునకు పూన్చదగినవి అయిన అశ్వములను పొందినాడు

ఇంద్రా ! అవస్యుని మిత్రులగు సకల స్తోతలు, స్తోత్రములతో - నీ బలమును వర్ధిల్లచేయుదురు

11 పూర్వము ఏతశ ఋషికి సూర్యునితో సంగ్రామము జరిగినది అప్పుడు ఇంద్రుడు సూర్యుని వేగవంతమగు రథపు నడకను నిలిపివేసినాడు ఇంద్రుడు సూర్యుని ద్విచక్ర రదము నుండి ఒక చక్రమును ఊడ పెరికినాడు ఆ చక్రముతోనే ఇంద్రుడు శత్రువులను నష్టపరచినాడు ఇంద్రుడు మాకు బహుమతులనిచ్చి మా యజ్ఞమునకు విచ్చేయవలెను

12 ఇంద్రా ! నీవు అమరుడవు నిన్ను అభిలషించి పూజించు మరణశీల నరునకు ఎవడును అనర్థము చేయజాలడు నీవు యజమానులను కరుణింపుము వారి విషయమున ప్రసన్నుడవగుము మానవుల మధ్యనున్న మేము - స్తోతల మందరము నీవారము కావలెను నీవు అట్టి మానవులకు బలమును ప్రసాదించుము

ముప్పది రెండవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ గాతుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రా ! నీవు వర్షించు మేఘమును విదీర్ణము చేసినావు మేఘస్థ జల నిర్గమన ద్వారమును ఏర్పరచినావు విశాల మేఘముతో వర్షము కురిపించినావు ధనుపుత్రుడు వృత్ర , సంహరించినావు

2 వజ్రవాన్ ఇంద్రా ! బంధించిన మేఘములను నీవు వర్షకాలమున బంధవిముక్తులను చేయుము జలమున శయనించిన వృత్రుని నీవు వధించినావు అప్పుడు నీ బలము లోక విఖ్యాతమయినది

3 అప్రతిద్వంద్వి, ఏకమాత్ర ఇంద్రుడు మృగమువలె శీఘ్రగామియయిన వృత్రుని ఆయుధములను స్వబలమున నష్టపరచినాడు అప్పుడు వృత్రుని దేహమునుండి మరొక అతిశయ బలశాలి అసురుడు పుట్టినాడు

4 వర్షించు మేఘములను ప్రహరించు వజ్రధర ఇంద్రుడు వజ్రమున బలవంతుడగు శుష్ణుని కూల్చినాడు శుష్ణుడు వృత్రుని క్రోధమున జనించినాడు అంధకారమున వసించినాడు కురువనున్న మేఘమును కట్టిపెట్టి కాపున్నాడు అతడు సంపూర్ణ ప్రాణజాలపు అన్నమును తానొక్కడే తిని మురిసినాడు

5 ఇంద్రా ! నీవు బలవంతుడవు మాదక సోమరస పానమున హృష్టుడవు అయినావు అంధకార నిమగ్నుడు, యుద్ధాభిలాషి వృత్రుని కనుగొన్నావు తనను అవధ్యునిగా భావించు వృత్రుని ప్రాణస్థానమును - వాని చర్యలవలననే తెలిసికున్నావు

6 వృత్రుడు సుఖకర ఉదక సహిత జలమున శయనించినాడు అంధకారమున వర్థిల్లినాడు అభిషుత సోమపానము హృష్టుడయిన-అభిలాషపూరక ఇంద్రుడు వజ్రమును ఎత్తి వృత్రుని కొట్టినాడు

7 ఇంద్రుడు ఆ విరాట్ దానవ వృత్రునిమీద విజయ వజ్రమును ఎత్తినపుడు వజ్రముతో వృత్రుని ప్రహారము చేసినపుడు అందరి ప్రాణులలో వృత్రుని నీచుని చేసినాడు - ఇంద్రుడు

8 వృత్రుడు గమనశీల మహా మేఘములను ఆక్రమించి శయనించినవాడు సంహారకుడు అందరిని ఆచ్ఛాదించినవాడు ఉగ్ర ఇంద్రుడు అట్టి వృత్రుని పట్టినాడు యుద్ధమున పాదరహితుని పరిమాణ రహితుని చేసినాడు తన విరాట్ వజ్రమున వృత్రుని కూల్చినాడు

9 ఇంద్రుని యొక్క ఇతరులను శోషింప చేయు బలమును ఎవడు నివారింప గలడు? ఇంద్రుడు అప్రతి ద్వంద్వి ఒక్కడే శత్రువుల ధనమును హరించును ద్యుతిమంతములగు ద్యావాపృథ్వులు వేగవంతుడగు ఇంద్రుని బలమునకు భయపడి వెంటనే కదలినవి

10 స్వయముగా భరించగల ద్యుతిమంత ద్యుతిమంత ద్యులోకము ఇంద్రునిముందు కొంచమై సాగును అభిలాషగల స్త్రీవలె భూమి ఇంద్రునకు ఆత్మార్పణము చేయును ఇంద్రుడు తన సమస్త బలమును ప్రజల మధ్య స్థాపించినపుడు మానవులు బలశాలియగు ఇంద్రునకు నమస్కరింతురు

11 ఇంద్రా ! నీవు మానవులలో ముఖ్యుడవని సజ్జనపాలకుడవని పంచజనుల హితముకొఱకు జన్మించినావని మాకు ఋషులు చెప్పగా విన్నాము నీవు యశోవంతుడవు రాత్రింబవళ్లు స్తుతించునట్టి - తమ కోర్కెలను వ్యక్తపరచగలట్టి మా సంతానము స్తుతి యోగ్య ఇంద్రుని అనుగ్రహమునకు పాత్రము కావలెను

12 ఇంద్రా ! నీవు సమయానుసారము జంతువులను ప్రేరేపింతువని స్తోతలకు ధనదానము చేతువని విన్నాము అది నిజము కానట్లున్నది

ఇంద్రా ! తమ ఆశలన్ని నీ మీద పెట్టుకొని, నీకు మిత్రులయిన స్తోతలకు ఏమి దొరికినది?

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగవ అష్టకము ఐదవ మండలమున మొదటి అధ్యాయమున రెండవఅనువాకము సమాప్తము)

ఓం వతామివన్తిమాయినో వధీరా వ్రతాదేవానాం ప్రథమాద్రవాణి
వరోదసీ అద్రుహా వేద్యాభిర్న పర్వతాని వమే తస్థివాంసః

రెండవ అధ్యాయము

మూడవ అనువాకము — ముప్పది మూడవ సూక్తము

ఋషి - ప్రజాపతి పుత్రుడు సంవరణుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 నేను సంవరణ ఋషిని అత్యంత దుర్బలుడను ఇంద్రుడు మహాబలసంపన్నుడు నేను ఇంద్రుని గూర్చి అనేక స్తవములు వచింతును అందువలన నా వంటి మనుష్యుడు బలవంతుడగును సంగ్రామమునందు అన్నలాభము కొఱకు స్తుతించగా ఇంద్రుడు స్తోతలతో కూడ నన్ను అనుగ్రహించును

2 ఇంద్రా ! నీవు కోరికలు తీర్చువాడవు నీకు ప్రియములయిన స్తోత్రములు రచించిన వారిని నీ దృష్టిలో ఉంచుకుందువు ఆ స్తోత్రములతో రథమునకు కట్టిన గుఱ్ఱముల కళ్లెము పట్టుకొందువు ఆవిధముగా నీవు మా శత్రువులను ఓడించుము

3 తేజో విశిష్టుడవగు ఇంద్రా ! నీ భక్తులకు భిన్నమైనవాడు, నీ వెంట ఉండనివాడు, బ్రహ్మ కర్మహీనుడు నీవాడుకాడు కావున నీవు మా యజ్ఞమునకు వచ్చునపుడు నీవు స్వయముగా నడిపించు రథమున విచ్చేయుము

4 ఇంద్రా ! నిన్ను కీర్తించు స్తుతులు అనేకములు ఉన్నవి నీవు భూమి మీద జలవృష్టిని నిరోధించువారిని సంహరింతువు నీవు అభీష్ట పూరకుడవు సూర్యుని స్వస్థానమున వర్ష ప్రతిబంధకారకులగు దాసులతో యుద్ధము చేసినావు వారి పేరు సహితము మిగలకుండ నష్టపరచిచనావు

5 ఇంద్రా ! మేము ఋత్విక్కులము యజమానులము మేమందరము నీవారలము మేము యజ్ఞము చేయుదుము నీ బలమును పెంచుదుము హోమము చేయుటకు నీ దగ్గరికి చేరుదుము నీ బలము సర్వవ్యాపకము నీ అనుగ్రహమున యుద్ధక్షేత్రమున భాగముః - ప్రశంసనీయ, విశ్వసనీయ భృత్యులు మున్నగువారు మాకు లభించవలెను

6 ఇంద్రా ! నీవు పూజనీయుడవు సర్వవ్యాపివి అమరుడవు నీవు నీ తేజమున జగములను నింపుము శ్వేతవర్ణమగు విశేష ధనమును మాకు ప్రసాదించుము మేము విశేష ధనవంతుడగు దాత దానగుణమును ప్రశంసింతుము

7 ఇంద్రా ! నీవు శూరుడవు మేము నిన్ను స్తుతింతుము భజింతుము మాకు రక్షణ కల్పించుము

పాలించుము సంగ్రామమున నీవు నీ ఆచ్ఛాదక రూపమును ప్రదానము చేయుము మా అభిషుత సోమరసము సేవించి సంతుష్టుడవగుము

8 గిరిక్షిత గోత్రోత్పన్నుడు, పురుకుత్స పుత్రుడు త్రసదస్యుడు హిరణ్యవంతుడు దాత అతడు మాకు పది అశ్వములను దానము చేసినాడు అవి శుభ్ర వర్ణములు అవి మమ్ము వహించవలెను రథనియోజక కార్యములద్వారా మేము శీఘ్రగమనులము కాగలము

9 మరుతాశ్వుని పుత్రుడు విదథుడు మాకు రక్తవర్ణములు, శ్రేష్ఠములగు అశ్వములను దానము చేసినాడు అవి మమ్ము వహించవలెను అతడు మమ్ము పూజించి సహస్ర పరిమిత ధనము ఇచ్చినాడు అతని వంటి మీది అలంకారములను ఇచ్చినాడు

10 లక్ష్మణపుత్రుడు ధ్వన్యుడు మాకు దీప్తిమంతములు, కర్మక్షమగల అశ్వములను ఇచ్చినాడు అవి మమ్ము వహించవలెను గోవులు కొట్టములకు చేరినట్లు ధ్వన్యుడు ఇచ్చిన మహాధనము సంవరణ ఋషి ఇంటికి చేరవలెను

ముప్పది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-ప్రజాపతి పుత్రుడు సంవరణుడు దేవత-ఇంద్రుడు ఛందస్సు - జగతి చివరిది త్రిష్టుప్

1 అజాత శత్రువగువాడు, శత్రువులను నాశనము చేయువాడు, అక్షీణ, స్వర్గప్రద, అపరిమిత హవ్యమును అందుకొనును ఋత్విక్కులారా ! అట్టి ఇంద్రుని కొఱకే మీరు పురోడాశాదుల పాకము చేయుడు తగిన విధమున పూజింపుడు

ఇంద్రుడు స్తోత్రవాహకుడు బహుస్తుతుడు

2 ఇంద్రుడు మృగనామక అసురుని వధించదలచినపుడు సోమరసముతో అతని జఠరమును నింపినాడు ప్రముదితుడు అయినాడు అప్పుడు ఇంద్రుడు అపరిమిత తేజోవంతమగు తన మహా వజ్రమును ఎత్తినాడు

3 ఇంద్రుని కొఱకు అహర్నిశలు సోమమును అభిషవించు యజమానులు ద్యుతిమంతులు అగుదురు యజ్ఞము చేయనివారయి ధర్మసంతతి కోరువారిని సుందర అలంకారాదులు ధరించువారిని ధనవంతులయ్యు కుత్సితులకు సాయము చేయువారిని ఇంద్రుడు విడిచి పెట్టును

4 తనను పూజించువాడు మాతాపితరులను భ్రాతను వధించిన వానిని సహితము ఇంద్రుడు దూరము చేయడు అతడు సమర్పించిన హవ్యమును కాంక్షించును శాసకుడు, ధనాధిపతియగు ఇంద్రుడు పాపములకు సహితము విచలితుడు కాదు

5 ఇంద్రుడు శత్రువులను సంహరించుటకు అయుదుగురి, పదిగురి సహాయమును ఆశించడం సోమాభిషవము చేయనివానితోను, బంధువులను పోషించనివానితోను ఇంద్రుడు సాంగత్యము చేయడు వారిని బాధించును వధించును

ఇంద్రదు యజ్ఞము చేయు యజమానుల గోష్ఠములను గోవులతో నింపును

6 ఇంద్రుడు యుద్ధమున శత్రువును క్షీణింప చేయును రథపు వేగమును పెంచును అతడు సోమాభిషవము చేయని యజమానిని దూరము చేయును సోమాభిషవము చేయువానిని వర్ధిల్ల చేయును విశ్వరక్షకుడు, భయజనక స్వామి ఇంద్రుడు యధేచ్ఛగా దాస కర్మము చేయువారిని తన వశమున ఉంచుకొనును

7 ఇంద్రుడు వర్తకులవలె ధనమును తస్కరించును మానవుల శోభను పెంచు నట్టి ధనమును బహువిధ అన్య ధనములను తెచ్చి యజ్ఞము చేయు యజమానులకు ఇచ్చును బలశాలియగు ఇంద్రునకు కోపము కలిగించినవాడు మహావిపత్తుల పాలగును

8 ధనబలము, అంగబలముగల ప్రత్యర్థులు సంపన్నములగు గోవుల కొఱకు పరస్పరము ఘర్షణ పడుదురు అప్పుడు ఇంద్రుడు వారిలో యజ్ఞము చేయువారికి సాయపడును మేఘములను కంపింప చేయగల ఇంద్రుడు అట్టి యజ్ఞకారి యజమానికి గోసమూహములు ప్రదానము చేయును

9 గుణ విశిష్టుడవగు ఇంద్రా ! అపరిమిత ధనదాత అగ్నివేశపుత్రుడు ప్రసిద్ధ శత్రినామక రాజర్షిని స్తుతింతుము అతడు ఉపమానభూతుడు ప్రఖ్యాతుడు జలరాశి అతనిని సంపూర్ణముగ సంతుష్టుని చేయవలెను అతని ధనము బలవంతము, దీప్తివంతము కావలెను

ముప్పది అయిదవ సూక్తము

ఋషి-అంగిరస గోత్రజుడు ప్రభూవసుడు, దేవత-ఇంద్రుడు ఛందస్సు - అనుష్టుప్, చివరది పంక్తి

1 ఇంద్రా ! నీ అతిశయ ప్రజ్ఞ మమ్ము రక్షించవలెను నీ కార్యములు సమస్త జనులకు కళ్యాణ కారకములగును పరిశుద్ధములగును సంగ్రామమున ఇతరులు ఎదిరించరానివి అగును

2 ఇంద్రా ! నీవు చేయునట్టిన చతుర్వర్ణముల రక్షాకార్యమును త్రిలోకముల రక్షాకార్యమును, పంచజనుల రక్షాకార్యమును అట్టి సమస్త రక్షాకార్యములు నీవు మా కొఱకు భద్రపరచుము

3 ఇంద్రా ! నీవు అభిమత ఫలసాధకుడవు వృష్టికర్తవు శీఘ్ర శత్రు సంహారకుడవు నీ రక్షణ కార్యము వరణీయము మేము దానిని ఆహ్వానింతుము నీవు సర్వవ్యాపి మరుత్తులతో కలిసి మాకు ఫలప్రదానము చేయుము

4 ఇంద్రా ! నీవు అభీష్ట వరదుడవు యజమానులకు ధనము ఇచ్చుటకే నీవు జన్మించినావు నీ బలము ఫలప్రదము అగును నీ మనసు ధృడమయినది - విరోధులను అణచివేయునదగును నీ పౌరుషము సంఘవినాశకము *"సత్రాహామింద్ర పౌంస్యమ్"*

(సత్రాహం సంఘహంతృ అని శాయణుడు ఇంద్రుని కోపము సంఘ వినాశకారి అని అర్థము కావచ్చును)

5 ఇంద్రా ! నీవు వజ్రధారివి నీ రథము సర్వత్ర అప్రతిహతముగ సంచరించును నీవు నూరు యజ్ఞములు చేసినవాడవు శతక్రతువవు నీవు బలములకు అధిపతివి నీ విషయమున శత్రుత్వము చూపినవాడిపై నీవు దండెత్తెదవు

6 ఇంద్రా ! నీవు శత్రుహంతవు ఉద్యతాయుధుడవు బృహత్ ప్రజలలో పురాతనుడవు యజ్ఞము చేయువారు యుద్ధములందు నిన్ను ఆహ్వానింతురు

7 మా రథము సంగ్రామమున సకల విధ ధనములను కాంక్షించును అనుచరుల వెంటసాగును దుర్నివార్యము, రణ సంకులము అగును ఇంద్రా ! అట్టి మా రథమును నీవు రక్షింపుము

8 ఇంద్రా ! నీవు మా వద్దకు ఆత్మీయుడవయి రమ్ము నీ ఉత్కృష్ట బుద్ధితో మా రథమును కాపాడుము నీవు నిరతిశయ బలశాలివి దీప్తిమంతుడవు నీ అనుగ్రహమున మేము వరణీయ ధనమును, యశస్సును పొందవలెను

ఇంద్రా ! మేము నిన్ను స్తుతించుచున్నాము

ముప్పది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-అంగిరస గోత్రజుడు ప్రభూవసుదు, దేవత-ఇంద్రుదు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్ మూడవది జగతి

1 ఇంద్రుడు మా యజ్ఞమునకు విచ్చేయవలెను ధనమునకు ప్రతీక అయిన దేవత ఎటువంటివాడు? ఇంద్రుడు స్వభావతః దాత ధనుస్సు వెంటసాగు ధనుర్ధారివలె సాహసపూర్ణ గమనముగల, అత్యంత సంతుష్టుడయిన ఇంద్రుడు అభిషుత సోమపానము చేయవలెను

2 ఇంద్రుడు ఆశ్వర్యయ సంపన్నుదు శూరుదు మేము సమర్పించు సోమరసము పర్వత శిఖరమువంటి అతని హనుప్రదేశమును ఆరోహించవలెను గడ్డి వలన అశ్వములు తృప్తి చెందును అట్లే మేము స్తుతుల ద్వారా నిన్ను ప్రీతుని చేతుము

ఇంద్రా ! నీవు బహుస్తుతుడవు

3 ఇంద్రా ! నీవు బహుస్తుతుడవు వజ్రవంతుడవు భూమిమీద తిరుగు చక్రమువలె మా హృదయము దారిద్ర్య భయమున గడగడలాడుచున్నది సర్వదా వర్ధమానుడవగు ఇంద్రా !

పురూవసు ఋషి బహుళ స్తుతులతో నిన్ను స్తుతించుచున్నాడు నీవు రథారూఢుడవగుము

4 ఇంద్రా ! విశేష ఫలమును అనుభవించు స్తోతలు అభిషవశిలవలె నిన్ను స్తుతింతురు ధనవంతుడవు, హర్యశ్వవంతు ఇంద్రా! నీవు కుడి, ఎడమ రెండు చేతులతో ధనదానము చేతువు నీవు మమ్ము విఫల మనోరథులను చేయకుము

5 ఇంద్రా ! నీవు అభీష్ట వరదుడవు అభీష్ట వర్షులగు ద్యావాపృథ్వులు నిన్ను సంవర్థితుని చేయుదురు నీవు వర్షకారివి అశ్వములు నిన్ను యజ్ఞస్థలమునకు చేర్చును శోభన హనువులుగల వజ్రధారివైన ఇంద్రా ! నీ రథము కళ్యాణవహము అగును యుద్ధమున నీవు మమ్ము రక్షింపుము

6 ఇంద్ర సాహాయక మరుత్తులారా ! అన్నవంతుడగు శృతరథ మహారాజు మాకు లోహిత వర్ణములగు రెండు అశ్వములను మూడువందల గోరూప ధనమును దానము చేసినాడు నిత్య యవ్వనుడగు ఆ శృతరథ రాజును సకల ప్రజ ప్రసన్నమై ప్రణమిల్లును

ముప్పది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-అత్రి, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 యథావిధి ఆహుత అగ్నిలో హవ్య ప్రదానము చేయుట వలన అగ్ని ప్రదీప్తము అగును సూర్యరశ్మి సహితముగా ఆహూయ మానుడు అగును *"ఇంద్రుని కొఱకు హోమము చేయుము"* అన్న యజమాని కొఱకు ఉష అహింసితము అగును

2 అగ్నిని ప్రదీప్తము చేయునట్టి కుశలను విస్తృతపరచునట్టి యజమాని అగ్నిని భజించును సోమరసమును అభిషవించు వారు స్తుతింతురు ఏ అధ్వర్యుని పాషాణమున సుమధుర శబ్దమగునో ఆ అధ్వర్యుడు హవ్యము తీసికొని నదిలోనికి చేరవలెను

3 పత్ని పతిని వాంఛించి యజ్ఞమున అతనిని అనుసరించును ఇంద్రుడు అదేరీతి తనను అనుసరించు మహిషిని అనుగమించును ఇంద్రుని రదిము విశేష ధనము వహించి మా వద్దకు రావలెను అది అధిక శబ్దము చేయును అది నలువైపుల వేల ధము విసరవలెను

4 ఎవని యజ్ఞమున దుగ్ధమిశ్రిత మదజనక సోమరసమును ఇంద్రుడు పానము చేయునో ఆ యజ్ఞము చేయు రాజు ఎన్నటికి వ్యధితుడు కాడు అతడు అనుచరుల వెంట సర్వత్ర సంచరించును శత్రుసంహారము చేయును ప్రజలను రక్షించును సుఖసంతోషములు కలిగి ఇంద్రుని సేవించును

5 ఇంద్రునకు అభిషుత సోమము సమర్పించువాడు బంధువులను, బాంధవులను పోషించును ప్రాప్తధనమును రక్షించును అప్రాప్త ధనమును సాధించును వర్తమాన అహోరాత్రులను గెలుచును అతడు సూర్యుడు, అగ్ని ఇద్దరికి ప్రీతిపాత్రుడు అగును

ముప్పది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-అత్రి, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-అనుష్టుప్.

1 ఇంద్రా ! నీవు సర్వదర్శివి శోభన ధనవంతుడవు నీవు మహా కార్యములు చేసినావు నీవు విశేష ధనమును మహాదానము చేతువు నీవు మాకు మహాధనమును ప్రసాదించుము

2 ఇంద్రా ! నీవు మహాబలశాలివి హిరణ్య వర్ణుడవు నీవు సుప్రసిద్ధము ప్రచురమగు అన్నమునకు అధిపతివి అయినను ఆ విషయము అత్యంత దుర్లభరూపమున సర్వత్ర కీర్తితము అగును

3 వజ్రధర ఇంద్రా ! పూజనీయులు, విఖ్యాత కర్మవంతులగు మరుత్తులు నీకు బలస్వరూపులు మీరిద్దరు ఇంద్ర మరుత్తులు భూమిమీద స్వేచ్ఛా విహారులగుచు శాసించెదరు

4 వృత్రహంత ఇంద్రా ! మేము నిన్ను ఉపాసింతుము నీవు మమ్ము ధనాఢ్యులను చేయ కోరినవాడవు మాకు ఎవరేని క్షమతాశీలుని ధనము తెచ్చి ఇమ్ము

5 శతక్రతువగు ఇంద్రా ! నీ రాకతో మేము త్వరగా సమృద్ధులము కావలెను నీ సుఖమున మమ్ము భాగస్వాములను చేయుము నీ వలన మేము సురక్షితులము కావలెను

ముప్పది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-అత్రి, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-అనుష్టుప్, చివరిది పంక్తి

1 ఇంద్రా ! నీవు వజ్రధరుడవు ధనవంతుడవు నీ రూపము అత్యంత విచిత్రము ఇచ్చుటకు నీవద్ద ఉన్న బహుమూల్య ధనమును మాకు రెండు చేతులతో ప్రసాదించుము

2 ఇంద్రా! నీవు అతి శ్రేష్ఠము అనుకున్న ధనమును మాకు ప్రదానము చేయుము మేము ఆ ధనమునకు దానపాత్రులము కావలెను

3 ఇంద్రా ! నీ మనసు దానము చేయుటకు ఆతురత గలది గొప్పది నీవు మాకు సాదరముగా సారవంత అన్నము ప్రదానము చేయుదలతువు

4 ఇంద్రుడు హవిర్లక్షణ ధనయుక్తుడు అతడు మాకు అత్యంత పూజనీయుడు అతడు మానసాధిపతి స్తోతలు ప్రాచీన స్తోత్రములతో ఇంద్రుని స్తుతించి సేవింతురు

5 ఇంద్రుని కొఱకు మాత్రమే ఈ కావ్యము, వాక్యము, ఉక్థము ఉచ్చరితములయినవి ఇంద్రుడు స్తోత్రవాహకుడు అత్రిపుత్రుడు ఇంద్రునిముందే స్తోత్రములను ఉచ్చైస్స్వరమున ఉచ్చరించును ఉద్దీప్తము చేయును

నలుబదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయుడు, దేవత-ఇంద్రుడు ఛందస్సు 1-3 ఉష్ణిక్, 5,9 అనుష్టుప్ మిగిలినవి త్రిష్టుప్.

1 ఇంద్రా ! నీవు ఫలప్రదాతవు శత్రుహంతవు నీవు మా యజ్ఞమునకు విచ్చేయుము వచ్చి సోమస్వామివగు నీవు శిలాభిషుత సోమమును పానము చేయుము ఫలవర్షులగు మరుత్తుల సహితముగా సోమపానము చేయుము

2 అభిషవ సాధన పాషాణము వర్షణకారి అగును సోమపానజనిత హర్షము వర్షణకారి అగును అభిషుత సోమము వర్షణకారి అగును ఫలవర్షక, శత్రుహంత ఇంద్రా ! నీవు ఫలవర్షకులగు మరుత్తులతో సోమపానము చేయుము

3 ఇంద్రా ! నీవు వజ్రధరుడవు ఫలవర్షివి శత్రుహంతవు సోమరస సేవన కర్తవు అభీష్ట వరదుడవు మమ్ము రక్షించుమని నిన్ను ఆహ్వానించుచున్నాము ఫలవర్షులగు మరుత్తులతో కలిసి సోమపానము చేయుము

4 ఇంద్రా ! నీవు ఋజీషివి వజ్రధరుడవు అభీష్టవర్షివి శత్రు సంహారకర్తవు బలవంతుడవు సర్వులకు ఈశ్వరుడవు వృత్రహంతవు సోమపాయివి అట్టి ఇంద్రుడు గుఱ్ఱములను రథమున పూన్చి మా వద్దకు రావలెను మధ్యందిన సవనమున సోమము సేవించవలెను హృష్టుడవు కావలెను (రెండు సవనములందు అభిషుతమయి తృతీయ సవనమున మరల అభిషవించబడిన సోమము ఋజీషము)

5 సూర్యుడా ! స్వర్భాను నామక అసురుడు నిన్ను అంధకారమున ఆచ్ఛాదించినపుడు అక్కడి జనులు తమను మరచిన మూఢులవలె సకల భువనములు కళ్లప్పచెప్పిచూచినవి

6 ఇంద్రా ! సూర్యుని అధోదేశమున నిలిచిన స్వర్భానుని ద్యుతిమంతమగు మాయను దూరము నుండియే కొట్టివేసినావు అప్పుడు వ్రతవిధాత, అంధకార సమాచ్ఛన్న సూర్యుని అత్రి నాలుగు ఋక్కులతో మంత్రములతో మరల ప్రకాశితుని చేసినాడు

7 సూర్యుడు అనుచున్నాడు

అత్రీ ! నేను ఈ దశలో ఉన్నాను నేను నీవాడను అన్నమునకుగాను ద్రోహము చేయు అసురుడు భయంకరమగు అంధకారమున నన్ను మ్రింగునేమో ! అందువలన నీవు, వరుణుడు మమ్ము రక్షించవలెను నీవు నాకు మిత్రుడవు సత్యపాలకుడవు

8 అప్పుడు ఋత్విక్ అత్రి సూర్యునకు ఉపదేశము ప్రసాదించినాడు ప్రస్తరఖండ ఘర్షణమున

ఇంద్రుని కొఱకు సోమాభిషవము చేసినాడు స్తోత్రములతో దేవిని పూజించినాడు మంత్ర ప్రభావమున అంతరిక్షమున సూర్యచక్షువును స్థాపించినాడు అప్పుడు అత్రి స్వర్భానుని సమస్త మాయలను దూరము నుండియే నిష్ఫలము చేసినాడు

9 అసుర స్వర్భానుడు అంధకారమున సూర్యుని ఆవరించినాడు అత్రి పుత్రుడు అట్టి సూర్యుని విముక్తుని చేసినాడు అది చేయు సమర్థుడు మరొకడు లేడు

నలుబది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-భౌమ అత్రి, దేవత-విశ్వేదేవతలు ఛందస్సు-7,16 జగతి, 20విరాట్ మిగిలినవి త్రిష్టుప్

1 మిత్రావరుణులారా ! మీ ఉభయుల యజ్ఞము చేయుటకు ఏ యజమాని సమర్థుడగును? మీరు పృథివి, అంతరిక్షపు ఏ స్థానమున నిలిచి మమ్ము రక్షింతురు? హవ్యదాత యజమానికి పశువులు, ధనము ఎట్లు ప్రసాదింతురు?

2 మిత్రా ! వరుణా ! ఆర్యమా ! ఆయూ ! ఇంద్రా ! ఋభుక్షా ! మరుద్గణములారా ! మీఱందరు మాయొక్క శుభంకరము, పాపవర్జితమగు స్తోత్రమును ఆలకింపుడు మీఱందరు రుద్రసహితముగా ప్రీతులగుడు మా పూజలను స్వీకరించుడు

3 అశ్వినులారా ! మీరిద్దరు దమనకారులు మీ రథమును వాయువేగవంతముచేయుటకు మేము మిమ్ము ఆహ్వానించుచున్నాము

ఋత్విక్కులారా ! ద్యుతిమంతుడు, ప్రాణాపహారకుడగు రుద్రుని స్తోత్రములు, హవ్యములు స్వీకరించుడు

4 మేధావులు ఆహ్వానించువారు, యజ్ఞములను సేవించువారు, శత్రువినాశకులు, స్వర్గీయులగు వాయువు, అగ్ని, పూషలు క్షితిజాది మూడు స్థానముల నిలిచి సూర్యునివెంట సమానరూపులయి ప్రియము కలిగింతురు ఈ సకల విశ్వరక్షక దేవతలు యజ్ఞస్థలమునకు వేగవంతమగు అశ్వము యుద్ధమునకు పరుగులిడినట్లు త్వరగా విచ్చేయవలెను

5 మరుత్తులారా ! మీరు అశ్వసహిత ధనమును సముపార్జించుడు స్తోతలు గోవులు, అశ్వములు మున్నగు ధనలాభమునకును, ఉన్న ధనమును రక్షించుటకును మిమ్ము స్తుతింతురు ఉశిజ పుత్రుడు కక్షీవంతుని హోత అత్రి గమనముగల అశ్వములతో సుఖించవలెను వేగవంతములగు ఆ అశ్వములు మీవే అగును

6 మా ఋత్విక్కులారా ! ద్యుతిమంతుడు, కోరికలు తీర్చువాడు, విప్రునివలె పూజ్యుడు, స్తుతియోగ్యుడగు వాయువును యజ్ఞమునకు చేరుటకుగాను స్తుతులద్వారా రథారూఢుని

చేయండి గమనవతులు, యజ్ఞగ్రహణ కారిణులు, రూపవతులు, ప్రశంసనీయులగు దేవపత్నులు మా యజ్ఞమునకు విచ్చేయవలెను

7 అహోరాత్రి దేవతలారా ! మీరు మహామహులు వందనీయులగు స్వర్గస్థ దేవతల వెంట మేము మీకు సుఖప్రదములగు జ్ఞాపక మంత్రములతో హవ్యములు సమర్పింతుము

దేవతలారా ! మీరు సకల కర్మజాతములను ఎరుగుదు యజమాని యజ్ఞమునకు అభిముఖముగా విచ్చేయుడు

8 మీరందఱు అనేకుల పోషకులు యజ్ఞమునకు నేతలు స్తోత్రాదులద్వారాను, హవి సమర్పించియు మా ధనలాభము కొఱకు మిమ్ము నుతింతుము వాస్తుపతి త్వష్టను మేము స్తుతింతుము ధనములు ప్రసాదించునది, అన్యదేవతల వెంట సాగునది అనిందితవాణిని మేము స్తుతింతుము వనస్పతులను ఓషధులను స్తుతింతుము

9 వీరులవలె లోకములను స్థాపించిన మేఘము విస్తృత దాన విషయమున మాకు అనుకూలుడు కావలెను మేఘుడు స్తుతియోగ్యుడు ఆప్తుడు యజనీయుడు మానవ హితకారి అతడు మా స్తుతులకు ప్రసన్నుడు కావలెను మమ్ము సమృద్ధులను చేయవలెను

10 మేఘము వర్షకారి అంతరిక్ష స్థితుడు అతని గర్భస్థ జలమును రక్షింపుమని వైద్యుతాగ్నిని పాపవర్జిత శోభన స్తోత్రములతో స్తుతింతుము అగ్ని మూడు స్థానములందుండి త్రివిధుడయి ఉన్నాడు నేను ప్రయాణించునపుడు సుఖకర కిరణములు కలవాడగును కోపింపడు కాని ప్రదీప్త జ్వాలలు ధరించిన అగ్ని అడవులను ధ్వంసము చేయును

11 మేము అత్రిగోత్రజులము మహారుద్రపుత్రులు మరుత్తులను ఎట్లు స్తుతించవలెను? సర్వవిదుడగు భగుని ధనలాభమునకుగాను ఎట్లు స్తుతించవలెను? జలదేవత, ఓషధులు, ద్యుదేవత, వనములు, వృక్షములు కేశములుగాగల పర్వతము మమ్ము రక్షించవలెను

12 జలములకు - అన్నములకు అధిపతి ఆకాశ సంచారి వాయువు మా స్తుతులు ఆలకించవలెను నగరమువలె ఉజ్వలము, పర్వతపు నలుదిశలపడు జలధార మా వాణిని వినవలెను

13 మహామరుత్తులారా ! మీరు వెంటనే స్తుతులను తెలియండి మేము మిమ్ము స్తుతించువారము హవ్యములు పట్టుకొని నిన్ను స్తుతింతుము

మరుద్గణములు అనుకూల భావమున విచ్చేయవలెను క్షోభకలిగించు మానవవైరులను అస్త్రములు ప్రయోగించి పరిమార్చి మావద్దకు విచ్చేయవలెను

14 దేవసంబంధి, భూసంబంధి జనులకు జల లాభమునకుగాను సుందర యజ్ఞవంతులగు

మరుత్తులను స్తుతింతుము మా స్తుతులు వర్ధిల్లవలెను ప్రీతిదాయకము స్వర్గము సమృద్ధి సంపన్నము కావలెను మరుత్తుల ద్వారా పరిపుష్టములగు నదులు జలపూరములు కావలెను

15 మేము సదా స్తుతింతుము ఉపద్రవములు నివారించి మమ్ము రక్షించుటకు సమర్థురాలు, సర్వ నిర్మాత్రి, పూజ్యురాలగు భూమి మా స్తుతులను స్వీకరించవలెను ప్రశస్త వచనులగు మేధావులగు స్తోతల విషయము భూమి ప్రసన్నురాలు కావలెను అనుకూల హస్తఅయి మాకు శుభములు కలిగించవలెను

16 దానశీల మరుత్తులను మేము ఏరీతి సముచితముగా స్తుతింతుము? వర్తమాన స్తుతుల ద్వారా ఎట్లు మరుత్తులను ఉపాసింతుము? వర్తమాన స్తుతుల ద్వారా మరుత్తులను ప్రశంసించుట ఎట్లు సాధ్యము?

అహిబుధ్న్య దేవుడు మాకు అనిష్టుడు కారాదు శత్రువులను నష్టపరచవలెను

17 దేవతలారా ! మానవ యజమానులు సంతానము కొఱకుగాను, పశువుల కొఱకును శీఘ్రముగా మిమ్ము ఉపాసింతురు ఈ యజ్ఞమందు నిఋృతి దేవత కళ్యాణకర అన్నమున మా శరీరములను పోషించవలెను వార్ధక్యమును దూరము చేయవలెను

18 వసువులారా ! మీ సుమతి ధేనువు యొక్క బలకరము, హృదయ పోషకమగు అన్నము మాకు లభించవలెను ఆదానశీల, సుఖదాయిని దేవి మాకు సుఖములు ప్రసాదించుటకు త్వరత్వరగా విచ్చేయవలెను

19 గోసంఘ నిర్మాతలు ఇడ - ఊర్వశీ నదుల సహితముగా మా విషయమున అనుకూలవతులు కావలెను నిరతిశయ దీప్తిశాలిని ఊర్వశి మా యజ్ఞాది కార్యములను ప్రశంసించవలెను యజమానులను ప్రకాశవంతము చేయుటకు విచ్చేయవలెను

20 అర్జువ్యరాజు యొక్క దేవసంఘము మమ్ము అనుగ్రహించవలెను

నలుబది రెండవ సూక్తము

ఋషి-భౌమ ఆత్రేయుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 హవ్య సహితులమయిన మేము నిరతిశయ, సుఖదాయక స్తుతులతో వరుణ, మిత్ర, భగ ఆదిత్యుల వద్దకు చేరుదుము

వాయువు పంచప్రాణ సాధకుడు అంతరిక్షమున సంచరించువాడు అప్రతిహతగమనుడు ప్రాణదాత సుఖ సముపార్జకుడు అట్టి వాయువు మా స్తుతులను వినవలెను

2 మా స్తోత్రములు హృదయంగమములు సుఖకరములు తల్లి బిడ్డను దగ్గరకు తీసుకున్నట్లు అదితి మా స్తోత్రములను స్వీకరించవలెను

అహోరాత్రులకు, మిత్రావరుణులకు మేము మనోహరములు ఆనందదాయకములు, దేవగ్రాహ్యములగు స్తోత్రములను సమర్పింతుము

3 ఋత్విక్కులారా ! మీరు అతిశయ క్రాంతదర్శి, పురావర్తి అగ్ని - సవితను ప్రముదితుని చేయండి మధుర సోమరసము మఱియు ఘృతమున అతనిని అభిషిక్తుని చేయండి

సవిత మాకు పరిశుద్ధము, హితకరము, ఆహ్లాదకరమగు హిరణ్యమును ప్రదానము చేయవలెను

4 ఇంద్రా ! నీవు ప్రసన్న మనమున మాకు గోవులను దానము చేయుము నీవు మాకు మేధావి పుత్రులను, దేవతలకు హితకరమగు అన్నమును, యజ్ఞదేవతల అనుగ్రహమును ప్రసాదింతువు

5 భగదేవుడు, ధనస్వామి సవిత, వృత్రహంత ఇంద్రుడు, ధన విజేత ఋభుక్షుడు, వాజ, పురంధి ఆది సమస్త అమరులు శీఘ్రముగా మా యజ్ఞమునకు విచ్చేయవలెను మమ్ము రక్షించవలెను

6 మేము యజమానులము మరుద్వంతుడగు ఇంద్రుని కార్యములను వర్ణింతుము ఇంద్రుడు యుద్ధమున ఎన్నడును వెన్నుచూపడు అతడు విజయుడు జరారహితుడు

ఇంద్రా ! నీ పరాక్రమము ఏ పురాతన పురుషునకుగాని అటు తరువాత వచ్చినవారికి గాని లభించలేదు ఏ నవీనుడు సహితము నీ పరాక్రమమును అందుకొనలేదు

7 అంతరాత్మా ! నీవు అతిశయ శ్రేష్ఠుడు రమణీయ ధనదాత బృహస్పతిని స్తుతించుము అతడు హవిర్లక్షణ ధనవిభాజకుడు బృహస్పతి స్తోత్రకర్తలగు యజమానులకు మహాసుఖములు ప్రసాదించును ఆహ్వానించు యజమాని వద్దకు అతడు విశేష ధనము చేకొని విచ్చేయును

8 బృహస్పతీ ! నీవు రక్షించు మానవుడు అహింసితుడు, ధనవంతుడు, సుందర పుత్రయుక్తుడు అగును నీవు అనుగ్రహించిన ధనవంతుడు అశ్వములు, గోవులు, వస్త్రములు దానము చేయును అతనికి ధనలాభము కలుగవలెను

9 బృహస్పతీ ! స్తుతిప్రతిపాదకులమగు మాకు దానము ఇవ్వక తానే సర్వము అనుభవించువానిని, వ్రతములు ఆచరించనివానిని మంత్ర విద్వేషిని నష్టపరచుము అతని ధనమును నష్టపరచుము అట్టివాడు ఒకవేళ సంతతి సమృద్ధుడయి, వర్ధమానుడు అగుచున్నను వానిని అంధకారమున త్రోయుము

10 మరుత్తులారా ! దేవయజ్ఞమునకు రాక్షసులను పిలుచు యజమానిని అన్నము, అశ్వము,

కృష్యాదుల ద్వారా ఉత్పన్నములగు భోగములకు బాధలు కలిగించువానిని నిన్ను స్తుతించువారిని నిందించువానిని మీరు చక్రహీన రథమున అంధకారమున త్రోయుదు

11 రుద్రుని ధనుర్బాణములు సుందరములు శత్రునాశకములు ఆత్మా ! అట్టి రుద్రుని స్తుతించుము రుద్రుడు సమస్త ఓషధులకు ఈశ్వరుడు ఆత్మా ! నీవు అట్టి రుద్రుని యజింపుము రుద్రుడు ద్యుతిమంతుడు బలవంతుడు ప్రాణదాత ఆత్మా ! లోక కళ్యాణమునకుగాను అట్టి రుద్రునకు పరిచర్యలు చేయుము

12 దాంత మనస్కులు చమూసము, అశ్వము, రథము గోవులు మున్నగువాని నిర్మాణమున కుశల హస్తులగు ఋభువులు, వర్షణకారి ఇంద్రుని పత్ని, గంగాది నదులు, విభుకృత సరస్వతి, దీప్తిమతి రాకా మున్నగునవి దీప్తములయి ఉన్నవి అవి మాకు ధనమును ప్రసాదించవలెను

13 ఇంద్రుడు మహామహుడు శుభముల రక్షకుడు అతనికి అత్యంత స్తుత్యములు సద్యోజాతములగు స్తుతులను సమర్పింతుము ఇంద్రుడు వృష్టికారకుడు అతడు కన్యారూపమగు పృథ్వి హితమునకుగాను నదులకు రూప కల్పన చేసినాడు మాకు జలములను అనుగ్రహించినాడు

14 స్తోతలారా ! మీ శుభంకర స్తుతులు గర్జనశీలుడు, శబ్దకారి, ఉదకస్వామి పర్జన్యుని చేరవలెను అతడు మేఘములను ధరించును జలవృష్టి కలిగించును ద్యావాపృథ్వులను వైద్యుతా లోకమునుండి పరికించి పయనము సాగించును

15 మేము సముపార్జించిన స్తోత్రము రుద్రుని యువ పుత్రులు మరుత్తుల అభిముఖమున ఉపస్థితము కావలెను

మనసా ! ధనేచ్ఛ మమ్ము నిరంతరము ఉత్తేజితులను చేయును వివిధ వర్ణ అశ్వములు ఆరో హించి యజ్ఞమునకు వచ్చువారిని స్తుతింపుము *"కామో రాయేహవతే"*

16 ధనముకొఱకుగాను మా ద్వారా విహితములయిన స్తుతులు పృథ్వి, స్వర్గము, వృక్షములు, ఓషధులకు చేరవలెను మా కొఱకుగాను అందఱు సుందర దేవతలు ఆహూతులు కావలెను భూమాత మాకు చెడు తలంపులు కలుగనీయరాదు

17 దేవతలారా ! మాకు నిరంతరము నిర్విఘ్నముగా మహా సుఖభోగములు కలుగవలెను

18 అశ్వినుల రక్ష ఆనందదాయకము సుఖసంపన్నము అంతకుముందు మరెవరికి లభించని అశ్వినుల రక్ష మాకు లభించవలెను అమరులగు అశ్వినులారా ! మీరు మాకు ఐశ్వర్యమును, వీరపుత్రులను, సౌభాగ్యమును ప్రసాదించుడు

నలుబది మూడవ సూక్తము

ఋషి-అత్రి, దేవత-విశ్వేదేవతలు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 వేగవతులగు నదులు బాధలు కలిగించక మధుర రసముతో మావద్దకు విచ్చేయవలెను విశేష ప్రీతి కలిగించు స్తోతలు మహాధనలాభమునకుగాను ఆనందదాయకములగు సప్తమహానదులను ఆహ్వానించవలెను

(శాయణుడు ఏడు నదుల పేర్లు ఇవ్వలేదు *"ఇమే గంగా ఇతి మంత్రోక్తః"* అన్నాడు వీటిని గంగ అనియే మంత్రము చెప్పుచున్నది

మాక్సుముల్లర్ పంజాబులో ప్రవహించు అయిదు నదులతోపాటు సింధు, సరస్వతి కలిసి సప్తనదులని చెప్పినాడు సప్త సింధూ దేశము పేరు కూడ కావచ్చును)

2 మేము శుభంకర స్తవము హవ్యము ద్వారా - అన్న లాభమునకుగాను - అహింసారూపములగు ద్యావాపృధ్వులను ప్రసన్నము చేయవలెనని కోరుచున్నాము ప్రియవదన, శోభన హస్త, యశోయుక్త, మాతా పితృస్వరూప ద్యావాపృధ్వులు యుద్ధమున మమ్ము రక్షింపువలెను

3 అధ్వర్యులారా ! మధుర ఆజ్యాది హవ్యమును సమర్పించండి రమణీయము, దీప్తమగు సోమమును సర్వప్రదమముగా వాయువుకు సమర్పించండి వాయువా ! నీవు హోతవలె ఈ సోమమును ఇతర దేవతలకన్న ముందు స్వీకరించుము ఈ మధుర సోమరసమును నీ ఆనందమునకుగాను సమర్పించుచున్నాము

4 ఋత్విక్కుల సోమపేషకములగు పది చేతివ్రేళ్లు సోమరస నిష్యంద పటుత్వముగల రెండు బాహువులు శిలలను గ్రహించును కుశలాంగుళియుక్తులగు ఋత్విక్కులు ఆనందితులయి సోమలత నుండి శైలజ రసమును పితుకుదురు సోమము నుండి శుభ్ర రసము స్రవించును

5 ఇంద్రా ! నిన్ను సేవించుటకు - వృత్రాదివధ కార్యములకు - నీ బలమునకు - నీకు మహా హర్షము కలిగించుటకు నీకు సోమరసము అర్పించబడును అందుకే నిన్ను మేము ఆహ్వానింతుము నీవు ప్రియములు, సుశిక్షితములు, వినమ్రములగు అశ్వద్వయమును రదయుక్తము చేసి మా వద్దకు విచ్చేయుము

6 అగ్నీ ! నీవు మాకు ప్రియంకరుడవు మధుర సోమరస పానమున ప్రహృష్టమగుటకుగాను దేవతల మార్గమున గ్నాందేవిని మావద్దకు కొనిరమ్ము బలశాలినియగు ఆదేవి సర్వత్ర సంచరించ వలెను యజ్ఞమును తెలిసికొనవలెను స్తోత్రముల సహితముగా ఆ దేవికి హవిసమర్పితము కావలెను (*"గ్నాః గ్నాం దేవీం సర్వైర్గంతవ్యా మేతే న్నామకాం దేవతాం"* అని శాయణుడు అందరు

చేరుకోగల దేవత గాన ఆ పేరు వచ్చినదని

"గచ్ఛన్తి జ్ఞానం యయా" అని దయానందుడు జ్ఞానము కలిగించు దేవత అని

గ్నామ్ స్త్రీకి సమానార్థము)

7 మేధావులైన అధ్వర్యులు తండ్రి వడిలో తనయునివలె అగ్నిమీద హవ్యపాత్రను స్థాపించినారు అది చూడగా స్థూలకాయముగల పశువును వారందరు అగ్నిద్వారా పితుకుచున్నట్లున్నది

8 మా ఈ స్తోత్రము పూజనీయము మహంతము సుఖదాయకము అశ్వినులను ఈ స్థానమునకు ఆహ్వానించుటకు మా స్తోత్రము దూతవలె పనిచేయవలెను సుఖదాయకులగు అశ్వినులారా ! మీరు ఒకే రథమున ఎక్కి మేము సమర్పించు సోమము వద్దకు - బరువు మోయు మేకువలె- విచ్చేయండి మేకులేని నాభితో రథము నడువనట్లు మీరు లేకుండ సోమయాగ నిర్వహణ జరుగదు

9 మేము బలవంతుడు, వేగవంతుడగు పూష మఱియు వాయుదేవులను స్తుతింతుము ఆఉభయులు ధనము, అన్నమునకుగాను జనుల బుద్ధులను ప్రేరేపించవలెను వారు ధనదానము చేయవలెను

10 అగ్నీ ! నీవు సమస్త సృష్టిని ఎరిగినవాడవు మేము నిన్ను ఆహ్వానించుచున్నాము నీవు ఇంద్ర వరుణాది నామములు ధరించి విభిన్నాకృతులుగల నిఖిల మరుత్తులను యజ్ఞమునకు తీసికొని రమ్ము మరుత్తులారా ! మీరు సకల రక్షణలతో యజమాని యజ్ఞమునకు ఫలవతి స్తుతికి - పూజకు విచ్చేయండి

11 సరస్వతి మాచే పూజలు అందుకొన తగినది ఆమె ద్యుతిమంతమగు ద్యులోకము నుండియు మహా మేఘమునుండియు యజ్ఞస్థలమున అవతరించవలెను ఆమె మా స్తుతులకు ప్రసన్నం కావలెను స్వేచ్ఛగా సుఖకరములగు సంపూర్ణ స్తోత్రములను ఆలకించవలెను

12 బృహస్పతి బలవంతుడు పుష్టికారకుడు స్నిగ్ధాంగుడు అతనిని యజ్ఞగృహమున స్థాపించవలెను అతడు గృహమధ్యమున నిలిచి అంతట వెలుగులు విరజిమ్మగలడు

బృహస్పతి హిరణ్యవర్ణుడు దీప్తిమంతుడు మేము అతనిని పూజింతుము

13 అగ్ని సమస్తమును భరించును అతడు అత్యంత దీప్తిశాలి అభీష్టవరదుడు శిఖా, ఓషధి సమూహమున ఆచ్ఛాదితుడు అప్రతిహతగమనుడు లోహిత, శుక్ల, కృష్ణవర్ణ త్రివిధ శృంగ జ్వాలా విశిష్టుడు వృష్టికారకుడు అన్నదాత మేము అతనిని ఆహ్వానించుచున్నాము అగ్ని సంపూర్ణ రక్షణలతో విచ్చేయవలెను

14 యజమానియొక్క హోత, హవ్యపాత్రధారి ఋత్విగ్గణము - మాతృస్వరూప పృథ్వి ఉజ్వల, ఉత్కృష్టమగు ఉత్తరవేదికి చేరుదురు చిరంజీవి అగుటకు పసిబిడ్డను నిమిరినట్లు నవజాత కోమలాంగుడగు అగ్నిని స్తుతులు, హవ్యప్రదానముచేసి పోషింతురు

15 అగ్నీ ! నీవు బృహత్ స్వరూపుడవు వ్రతములందు చిక్కిన దేహములుగల దంపతులు నీకు ఒకేసారి విశేష అన్నమును అర్పింతురు దేవగణములు మాచే ఆహూతులు కావలెను తల్లి భూదేవి మా విషయమున విరుద్ధబుద్ధి కలిగి ఉండరాదు

16 దేవతలారా ! మేము మర్యాదగల, బాధలులేని సుఖములు అనుభవించవలెను

17 అశ్వినులరక్ష ఆనందదాయకము సుఖసంపన్నము అంతకుముదు మరెవరికి లభించని అశ్వినులరక్ష మాకు లభించవలెను అమరులగు అశ్వినులారా ! మీరు మాకు ఐశ్వర్యమును, వీరపుత్రులను, సౌభాగ్యమును ప్రసాదించుడు

నలుబది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-కశ్యపగోత్రజుడు అవత్సారుడు దేవత-విశ్వేదేవతలు, ఛందస్సు-జగతి 14, 15 త్రిష్టుప్

1 ప్రాచీన యజమానులు మా పూర్వులు సమస్త ప్రాణిజాలము ఆధునికులు ఇంద్రుని స్తుతించి పరిపూర్ణ మనోరథులు అయినారు అంతరాత్మా ! అట్లే నీవు ఇంద్రుని స్తుతించి పరిపూర్ణ మనోరథుడవు అగుము

ఇంద్రుడు దేవతలలో శ్రేష్ఠుడు కుశాసీనుడు సర్వజ్ఞుడు సముఖవర్తి బలశాలి వేగవంతుడు జయశీలుడు అంతరాత్మా ! స్తుతుల ద్వారా ఇంద్రుని వర్ధిల్ల చేయుము

2 ఇంద్రా ! నీవు స్వర్గమునందలి కాంతిని విస్తరింప చేతువు వర్షించని మేఘమధ్యమున అందమగు జలరాశి ఉండును మానవ హితమునకుగాను ఆ మేఘమును ప్రేరేపింతువు అన్ని దిశలందు వర్షము కలిగింతువు వృష్టి మున్నగు చక్కని పనుల ద్వారా నీవు మానవ జాతిని రక్షింతువు నీవు ప్రాణులను వధించకుము శత్రువుల మాయలను అతిక్రమింపుము

ఇంద్రా ! నీ పేరు సత్యలోకమున ప్రఖ్యాతము

3 ఇంద్రుడు అప్రతిహతగమనుడు హోమ నిర్వాహకుడు బలవిధాయకుడు ఫలప్రదాత శిశువు తరుణుడు జరారహితుడు ఓషధుల మధ్య స్థితుడు విశేషముగ కుశలమీద సంచరించువాడు నిత్యము, ఫలసాధకము, విశ్వదారకము అగు హవ్యమును అగ్ని నిరంతరము వహించును

4 యజ్ఞమును వర్ధిల్లచేయు సూర్యకిరణములు పరస్పర సంయుక్తములయి - యజమాని

కొలుకుగాను యజ్ఞ భూమిలో సంచరించు అభిలాషతో అవతీర్ణములు అగును సూర్య కిరణములు వేగగాములు అందటిని నియమించునవి ఈ సమస్త కిరణములతో ఆదిత్యుడు జలరాశిని దిగువ ప్రాంతమునకు ప్రేరేపించును

5 అగ్నీ ! నీ స్తోత్రము అత్యంత మనోహరము సోమరసము చెక్క పాత్రలో ఉండును దానిని నీవు స్వీకరింతువు మనోహర స్తోత్రములను ఆలకింతువు అట్లు నీవు ఉల్లాసవంతుడవు అగుదువు అప్పుడు నీవు ఉపాసకుల మధ్య ఎంతో శోభింతువు

జీవనదాతా ! యజ్ఞమున నీవు రక్షించుజ్వాలను సర్వత్ర వర్థిల్లచేయుము

6 ఇది ఎట్లు కనిపించునో అట్లే వర్ణించబడును సాధక దీప్తియుక్తమయి అది జలమధ్యమున తన రూపము ధరించును

ఆ దేవతలు మాచే పూజింపబడవలెను వారు మాకు విశేషధనము, మహావేగము, అసంఖ్యాకులగు వీర పుత్రులను, అక్షయ బలమును ప్రసాదించవలెను

(శాయణుడు *"ఏషావైశ్వదేవీ"* ఈమెవైశ్వదేవి అన్నాడు మంత్రమున ఆ పేరు కనిపించదు వైశ్వదేవిని గురించి వివరణ లేదు *"యాదృగేవదృశ్యతే తాదృగుచ్యతే"* అని మంత్రము)

7 సూర్యుడు సమదర్శి అగ్రగామి అతడు అసురులతో యుద్ధాభిలాషగలవాడు భార్య ఉషతో విహరించుటకు సాహస పూర్వకముగ అగ్రసరుడు అగును ధనము సూర్యాధీనము అతడు మాకు ఉజ్వలము, సర్వత్ర రక్షణలు కలిగించు గృహమును పరిపూర్ణ సుఖమును ప్రసాదించవలెను

8 సూర్యుడు సర్వదేవ శ్రేష్ఠుడు సూర్యా ! యజమానులు నీవద్దకు చేరుదురు నిన్ను ఉదయాది లక్షణముల ద్వారా తెలుసుకొనవచ్చును ఋషులు నిన్ను స్తుతింతురు అందున నీ పేరు వర్థిల్లును

ఋషులు కోరిన దానిని వారు తమ కార్యముల ద్వారా సాధింతురు మనస్ఫూర్తిగా పూజించువారికి ఫలితము దక్కును

9 మా సమస్త స్తోత్రములందు ప్రధాన స్తోత్రములు సముద్రతుల్యుడగు సూర్యుని చేరును యజ్ఞ గృహమున విస్తరించిన సూర్య స్తుతికి క్షతిలేదు పవిత్ర సూర్యునకు తవ చిత్తము సమర్పించిన ఉపాసకుని హృదయగత అభిలాష విఫలముకాదు ఫలించును

10 సవిత అందటితో స్తుతించబడువాడు అందటి కోటికలు పూరించువాడు అతనివద్ద మాకు క్షత్ర - మనన - అవద-యజత సిద్ధి - అవత్సారనామక ఋషిజ్ఞానులద్వారా భోగయోగ్యము, బలప్రదమగు అన్నము లభించును

11 విశ్వవార, యజత, మాయీ ఋషుల సోమరస జనిత మదము ప్రశంసనీయ గమనముగల

శ్యేన పక్షివలె శీఘ్రగామి అగును అదితివలె విస్తారమగును వారు సోమ పానమునకుగాను పరస్పరము ప్రార్థింతురు విశేషపానము చేయుదురు అతిరిక్త మత్తత పొందుదురు

12 సదాస్పృణ, యజత, బాహువృక్త, శృతవిత్, తర్య ఋషులు మీతో కలిసి శత్రుసంహారము చేయవలెను ఆ ఋషులు ఇహపర లోకములందు సకల శ్రేష్ఠకోరికలను సాధించి దీప్తులు కావలెను ఎందుకనగా వారు హవ్యము, స్తోత్రములద్వారా విశ్వదేవతలను ఉపాసింతురు

13 యజమాని అవత్సారుని యజ్ఞమున సుతంభర ఋషి సుందర ఫలముల పాలయిత అగును సమస్త యజ్ఞకార్యములు ఫలప్రదములగును గోవులు స్వాదుదుగ్ధములను ప్రదానము చేయును పాలు అందించబడును ఈ క్రమమును చాటి అవత్సారుడు నిద్రను వదిలి అధ్యయనము సాగించును

14 సర్వదా గృహమున జాగృతులగు దేవతలను ఋక్కులు అభిలషించును సర్వదా జాగృతుడగు దేవతను సామము వరించును సర్వదా జాగృతుడగు దేవతతో అభిషుత సోమము ఇట్లనవలెను

"మమ్ము స్వీకరించుము అగ్నీ ! నీనియత స్థానమున సహవాసము చేయుదుము"

"ఆహతవాహమస్మి సఖ్యేన్యోకాః"

15 అగ్ని సర్వదా గృహమున జాగృతుడగును ఋక్కులు అతనిని అభిలషించును అగ్ని సర్వదా జాగృతుడగును సామము అతనిని వరించును అగ్ని సర్వదా జాగృతుడగును అతనితో అభిషుత సోమము ఇట్లనవలెను

"ఆహతవాహమస్మి సఖ్యేన్యోకాః"

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగవ అష్టకము ఐదవ మండలమున మొదటి అధ్యాయమున మూడవ అనువాకము సమాప్తము)

నాలుగవ అనువాకము **నలుబది ఐదవ సూక్తము**

ఋషి-ఆత్రేయ సదాపృణుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అంగిరులు ఇంద్రుని స్తుతించినారు ఇంద్రుడు స్తుతులు విన్నాడు స్వర్గమున వజ్రము అందుకున్నాడు పణులు అపహరించి దాచిన గోవులను పునరుద్ధరించినాడు

కదలివచ్చు ఉషాకిరణములు సర్వత్ర వ్యాపించును పుంజీభూత అంధకారమును నష్టపరచి సూర్యుడు ఉదయించును అతడు మానవుల ఇళ్లవాకిళ్లను తెరిపించినాడు

2 ఘట, పటాది పదార్థము భిన్న రూపములుగా కనిపించును అట్లే సూర్యుడు తన దీప్తిద్వారా విస్తరితుడగును కిరణజాలములకు జనని ఉష సూర్యుని ఆగమమునకు వీక్షించి విస్తార అంతరిక్షమున అవతరించును దరులను కూల్చునదులు ప్రవాహమానమగు జలరాశి వెంట ప్రవహించును ఇంటిని నిలుపుటకు ఏర్పరచిన గట్టి స్తంభమువలె స్వర్గము సుదృఢ భావమున నిలిచి ఉండును

3 మహాస్తోత్రముల స్రష్టలగు ప్రాచీనులవలె మేము ఎంతకాలము స్తుతింతుమో అంతకాలము మేఘ గర్భములందున్న జలరాశి మా మీద పడుచుండును మబ్బులు వాన కురిపించును ఆకాశము తన కార్యసాధన చేయును సర్వత్ర పరిచర్యలు చేయు అంగిరులు కర్మానుష్ఠానము ద్వారా నితాంత పరిశ్రాంతులు అగుదురు

4 ఇంద్రాగ్నులారా ! మా రక్షణ కొఱకు దేవతలు సేవించు ఉత్కృష్ట స్తోత్రములతో మేము మీ ఇద్దరిని ఆహ్వానింతుము చక్కగా యజ్ఞము చేయు మరుత్తులవలె కర్మతత్పరులు, పరిచర్యలు చేయు జ్ఞానులు స్తోత్రములతో మీ ఉభయులను ఉపాసింతురు

5 ఈ యజ్ఞదినమున శీఘ్రముగ విచ్చేయుడు మేము శుభంకర కర్మలు చేయువారలము ప్రత్యేకముగ శత్రువులను హింసింతుము ప్రచ్ఛన్న శత్రువులను దూరము చేయుదుము యజమానులముందుకు త్వరత్వరగా చేరుదుము

(ఇవి అంగిరులు అన్నమాటలు)

6 మిత్రులారా ! రండు, మనము స్తోత్ర పారము చేతము. ఎవనిద్వారా దొంగలించబడిన గోవుల కొట్టము కనిపెట్టబడినదో, ఎవనిద్వారా మనువు హనువిహీన శత్రువును జయించినాడో, ఎవనివలన వర్తకునివలె బహుఫలాకాంక్షి - కక్షీవంతుడు జలమునుకోరి, అడవులకు పోయి జలము పొందినాడో

(అతనిని స్తుతింతమని *"ఇదమప్యంగిరసాం వాక్యం"* ఇదియ అంగిరస వాక్యము)

7 ఈ యజ్ఞమున ఋత్విక్కుల చేతులందు కదలాడిన శిలాఖండ శబ్దము ఉత్పన్నమగును ఆ శబ్దము ద్వారముననే నవశ్వులు, దశశ్వులు ఇంద్రుని పూజించినారు

యజ్ఞమందున్న సరమ గోవులను పొందినది అంగిరుల సకల స్తవాది కర్మలు సఫలములు అయినవి

8 అది పూజనీయ ఉష అవతరించిన కాలము అప్పుడే అంగిరులకు గోవులు లభించినవి గోవులు ఉషతో కలిసినపుడు సత్యమార్గమున సరమ గోవులను చూచినది అంతట అక్కడి ఉత్కృష్ట యజ్ఞశాలలో పాలవాగులు పారినవి

9 సూర్యుడు ఏడు గుఱ్ఱముల స్వామి అతడు మా ముందుకు విచ్చేయవలెను అతడు శ్రమ

నిరాఘ్యమగు బాటన ఒక సుదూర గంతవ్య ప్రదేశమునకు చేరవలసి ఉన్నది సూర్యుడు శ్యేన పక్షివలె శీఘ్రగామి యయి సమర్పిత హవ్యము కొఱకు అవతరించును అతడు స్థిర యవ్వనుడు దూర దర్శి

సూర్యుడు నిజ కిరణముల మధ్య నిలిచి వెలుగులను పరచును

10 ఉజ్జ్వల జలరాశిమీద సూర్యుడు ఆరోహించును అతడు వెలుగు వెన్నుగల గుఱ్ఱములను రథమునకు జోడించినపుడు ధీమంతుడగు యజమాని-నదిలోని ఓడనువలె సూర్యుని ఆహ్వానించును అతని ఆదేశము వినియే జలరాశి అవనతమగును

11 దేవతలారా ! ఈ స్తోత్రము సర్వదాయకము ఈ స్తోత్రముననే నవగ్వులు దశమాస సాధ్య యజ్ఞమును సముపార్జించినారు మేము నీటి కొఱకుగాను అట్టి స్తోత్రములతో మిమ్ము స్తుతింతుము ఏ స్తోత్రము ద్వారా మాకు దేవతల రక్షణ కలుగునో, దేనివలన పాపపు సీమను అతిక్రమించగలమో అట్టి స్తోత్రమును ఉచ్చరింతుము

నలుబది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-ప్రతిక్షత్రుడు, దేవత-తొలి ఆరింటికి విశ్వేదేవతలు, మిగిలినవానికి దేవపత్నులు, ఛందస్సు-జగతి 2, 3త్రిష్టుప్

1 సర్వజ్ఞ ప్రతిక్షత్రుడు శకటమున అశ్వమువలె తనను యజ్ఞభారమునకు జోడించినాడు హోతలమగు మేము అలౌకిక రక్షావిధాయక భారమును వహింతుము ఈ భారమును తప్పించు కొనవలెను అనుకొనము ఈ భారము మాటి మాటికి మాకు కలుగవలెనని సహితము కోరము దారి తెలిసిన అంతర్యామి దేవతలు పురోగాములయి సరళ మార్గమున మానవులను నడిపించవలెను

2 అగ్ని-ఇంద్ర-వరుణ-మిత్రాది దేవతలారా ! మీరందఱు మాకు బలమును ప్రసాదించండి విష్ణువు, మరుత్తులు మాకు బలమును ప్రసాదించవలెను ఆసత్యద్వయము, రుద్రుడు, దేవ పత్నులు, పూష, భగుడు, సరస్వతి మా పూజలకు ప్రసన్నులు కావలెను

3 మా రక్షణకుగాను మేము ఇంద్రుని - అగ్నిని - మిత్రుని - వరుణుని అదితిని - ఆదిత్యుని - ద్యావాపృథ్వులను - మరుత్తులను - పర్వతములను - జలములను - విష్ణువును - బ్రహ్మణస్పతిని సవితను ఆహ్వానింతుము

4 విష్ణువు - అహింసకారి వాయువు - దానదాత సోముడు మాకు సుఖములు ప్రసాదించవలెను ఋభువులు - అశ్వినులు - త్వష్ట - విభుడు మాకు ఐశ్వర్యము ప్రసాదించుటకు అనుకూలురు కావలెను

5 పూజనీయులు స్వర్గలోక స్థితులు మరుద్గణములు కుశలపై ఆసీనులగుటకు మావద్దకు రావలెను బృహస్పతి - పూష - వరుణుడు - మిత్రుడు - అర్యమ మాకు గృహసంబంధములగు సంపూర్ణ సుఖములను ప్రసాదించవలెను

6 శుభంకర స్తోత్రవంతములగు పర్వతములు దానశీలలగు నదులు మమ్ము రక్షించవలెను ధనదాత భగుడు అన్నము, రక్షణలతో విచ్చేయవలెను సర్వత్ర వ్యాప్తయగు అదితి మా స్తోత్రములను ఆలకింపవలెను

7 ఇంద్రాది దేవతల పత్నులు మా స్తోత్రములు వినవలెను మమ్ము రక్షించవలెను వారు మాకు బలశాలురగు పుత్రులను, సమృద్ధ అన్నమును ప్రసాదించవలెను

దేవేరులారా ! మీరు భూమిమీద ఉన్నను అంతరిక్షమున ఉన్నను ఉదక వ్రతమున నిమగ్నులగుడు మేము మిమ్ము ఆహ్వానించుచుందుము మీరు మాకు సుఖములు అనుగ్రహించుడు

8 దేవేరులగు దేవపత్నులు హవ్యమును ఆరగించవలెను ఇంద్రాణీ; అగ్నాని, దీప్తిమతి, అశ్విని; రోదసి, వరుణాని ఆదులు విశేషముగా మా స్తుతులను వినవలెను దేవ పత్నులలో ఋతువుల అధిష్ఠాత్రిదేవి మా స్తోత్రములను ఆలకించవలెను హవ్యమును ఆరగించవలెను

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత ఐదవ మండలమున నాలుగువ అష్టకము రెండవ అధ్యాయము సమాప్తము)

ఓం నతామినన్తి మాయినో నధీరావ్రతా దేవానాం ప్రథమాధ్రివాణీ
నరోదసీ అద్రుహా వేద్యాభిరన్న పర్వతాని నమేష్ఠివాంసః

మూడవ అధ్యాయము — నలుబది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-ప్రతిరథుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఉష పరిచర్యకారిణే, నిత్యతరుణే, పూజనీయ, పూజిత ఉష ఆహూతురాలై శక్తిగల తల్లివలె కన్యస్వరూప పృథ్విని అలరించును మానవులను పనులందు ప్రవర్తితులను చేయును ద్యులోకమునుండి రక్షకులగు దేవతల సహితముగా యజ్ఞభూమికి విచ్చేయును

2 కిరణములు ఎల్లలు ఎరుగనివి సర్వత్ర వ్యాపించునవి అవి వెలుగులతో తమ కర్తవ్యమును నిర్వహించును అమర సూర్యమండలమున ఏకత్రితమగును ద్యావాపృథివి, అంతరిక్షములకు పయనించును

3 సూర్యుని రథము జలప్రదము దేవతలకు ఆనందాయకము దీప్తిమంతము, ద్రుతగామి అది జనక స్వరూపమగు తూర్పుదిక్కున ప్రవేశించినది తదుపరి స్వర్గమధ్యమున నిలిచినది విభిన్న

వర్ణుడు, సర్వవ్యాపి సూర్యుని అంతరిక్షపు ఉభయ భాగముల అగ్రసరుని చేసినది సూర్యుడు జగత్తులను రక్షించుచున్నాడు

4 నలుగురు ఋత్విక్కులు తమ శుభములు కోరి సూర్యుని హవి సమర్పించి సేవింతరు సూర్యుడు దశ దిశల గర్భజాతుడు దశదిశలు సూర్యుని నిత్యగమనమునకు ప్రేరేపించును ఆదిత్యునకు శత, గ్రీష్మ, వర్ష, భేదమున త్రివిధ కిరణములు కలవు ఆ కరిణములు అంతరిక్షపు సీమలందు ద్రుతవేగమున సంచరించును

5 పురోభాగమున దృశ్యమానమగు సూర్యమండలము అత్యంత స్తవనీయము ఈ మండలము నుండియే నదులు ప్రవహించును జలరాశి ఇందుననే నిలిచి ఉండును అంతరిక్షమున ఇతర యుగళములతో సమాన బలముగల అహోరాత్రులు ఇందునుండియే ఉత్పన్నములు

ఋత్విక్కులారా ! మీరు ఆమండలమును సేవించుడు

6 అట్టి సూర్యుని కొరకే యజమానులు స్తోత్రములను, యజ్ఞములను విస్తరింతురు పుత్ర స్వరూపుడగు సూర్యుని కొరకే తల్లులు-ఉష-దిశలు-బట్టలు నేయును వర్షకారి సూర్యుని సంపర్కమున తృప్తులయిన పత్నీ స్వరూపరశ్ములు ఆకాశమార్గము నుండి మావద్దకు అవతరించును

7 మిత్రావరుణులారా ! ఈ స్తోత్రమును స్వీకరించండి

అగ్నీ ! మాకు కలగలుపు సుఖములు కలుగుటకుగాను ఈ స్తోత్రమును స్వీకరించుము మేము కీర్తి ప్రతిష్ఠల వారలము కావలెను మేము దీప్తిమంతుడు, శక్తిమంతుడు, సకల జనులకు ఆశ్రయ భూతుడగు సూర్యునకు ప్రణమిల్లుదుము

నలుబది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-ప్రతిభానుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు, ఛందస్సు-జగతి

1 వైద్యుత విద్యుత్ సంబంధ తేజము సర్వప్రియము పూజనీయము బలములు అతని అధీనములు అన్నములు అతని స్వాధీనములు ఆచ్ఛాదనకారియగు ఆగ్నేయశక్తి ప్రజ్ఞారూపమగును అది మబ్బుల పైభాగమున వానసీటిని విస్తారము చేయును

మేము అట్టి వైద్యుతాగ్నిని ఎప్పుడు పూజించగలము?

2 ఋత్విక్కుల ద్వారా లభించగల జ్ఞానమును ఉషస్సులు బోధించగలవా? ఉషస్సులు ఒకరకముగా ఆవరించు కాంతిని సకల జగములందు వ్యాపింప చేయును దేవాభిలాషులగు జనులు గడచిన, రానున్న ఉషస్సులను వదిలి వర్తమాన ఉషస్సువలన తమ బుద్ధిని వర్ధిల్ల చేసికొందురు

3 ఇంద్రుడు అహోరాత్రముల నిష్పన్నమగు సోమము సేవించును హృష్టుడగును అప్పుడు మాయావి వృత్రునిపైకి తన సుధీర్ఘ వజ్రమును ప్రదీప్తము చేయును ఇంద్రాత్మక ఆదిత్యుని శతసంఖ్యాక రశ్మిలు దినములను నివర్తితము, ప్రరివర్తితము చేయును అవి తమ ఇల్లగు ఆకసమున సంచరించును

4 పరశువు వంటి అగ్నియొక్క స్వాభావిక స్వరూపమును మేము చూచినాము ! రూపవంతుడగు ఆదిత్యుని కీర్తిపుంజమును మా భోగలాభమునకుగాను కీర్తింతుము ఆదిత్యుడు సహాయకుడయి యజ్ఞస్థలమునకు ఆహ్వానించు యజమానికి అన్నపూర్ణ గృహము రత్నములు ప్రదానము చేయవలెను

5 అగ్ని రమణీయ తేజమున ఆచ్ఛాదితుడగును అంధకారమును అడుగంటించును శత్రువులను దునుమాడును అగ్ని నలుదిశల తన జ్వాలలను విస్తరించును జిహ్వాద్వారా ఘృతాదులను స్వీకరించును పురుషత్వము బలము ద్వారా కోరికలు తీర్చు అగ్నిని మేము ఎరుగము ఏలననగా భజనీయుడగు సవిత వరణీయమగు ధనమును ప్రదానము చేయును

నలుబది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ ప్రతిప్రభుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు ఛందస్సు - త్రిష్టుప్

1 ఇదిగో ఇప్పుడే మేము మీ యజమానులకొఱకు సవిత మఱియు భగుని వద్దకు చేరుదుము వారు మానవ యజమానులకు ధనము ప్రదానము చేయుదురు

నేతృ స్వరూపులగు బహుభోగ కర్తలు అశ్వినులారా ! మేము మీ మైత్రి కోరుచున్నాము మేము నిత్యము మీ ఉపస్థితికి ప్రార్థింతుము

2 సవిత శత్రు నివారకుడు అంతరాత్మా ! నీవు సవిత ప్రత్యాగమనమును తెలియుము స్తోత్రములద్వారా అతని పరిచర్య చేయుము సవిత మానవులకు శ్రేష్ఠ ధనము ప్రసాదించును అతనికి నమస్కరించిగాని హవిస్సులు అర్పించిగాని స్తుతించుము

3 అగ్ని పోషకుడు భజనీయుడు అఖండుడు అతడు నాలుకతో కట్టెలను కాల్చును సూర్య తేజమును కప్పివేయును

ఇంద్ర విష్ణు, వరుణ మిత్ర అగ్ని ఆది దర్శనీయ దేవతలు దినములను ఉత్పన్నము చేయుదురు

4 ఎంతటివాడును తిరస్కరించజాలని సవిత మాకు అభిమత ధనమును ప్రదానము చేయవలెను ఆ ధనమును మాకు అందించుటకు స్పందనశీల నదులు ప్రవహించవలెను అందుకే మేము యజ్ఞహోతలము స్తోత్రపారము చేయుదుము మేము బహువిధ ధనస్వాములము కావలెను అన్నము, బలమున రమణీయులము కావలెను

5 వసువులను గమనశీల అన్నము అర్పించిన యజమానికి మిత్రావరుణులను స్తుతించిన వానికి మహా తేజస్సు కలుగవలెను దేవతలారా ! వారికి దీర్ఘతర సుఖమును ప్రసాదించుడు మాకు ద్యావాపృథ్వుల రక్షణ లభించవలెను మేము హృష్టులము కావలెను

ఏబదవ సూక్తము

ఋషి-స్వస్త్యాయముని, దేవత-విశ్వదేవతలు ఛందస్సు-అనుష్టుప్, చివరిది పంక్తి.

1 సర్వజనులు సవిత స్నేహముకోరి ప్రార్థింతురు సర్వమానవులు సవిత నుండి ధనము కోరుదురు సవిత అనుగ్రహమున సర్వజనులు పుష్టికొఱకు తగిన ధనమును పొందుదురు

2 నేతా ! దేవా ! మేము యజమానులము నీ ఉపాసకులము హోతలు ఇంద్రాదిదేవతల ఉపాసకులు మేము మీవారము కావలెను మేము ధనయుక్తులము కావలెను మా కోరికలు తీరవలెను

3 ఈ యజ్ఞమున ఋత్విజుల అతిథులవంటి దేవతలకు పరిచర్య చేయండి దేవపత్నులకు హవి సమర్పించి పరిచర్య చేయండి దేవతలారా ! దూరమార్గమున వర్తించు శత్రువులను దూరము చేయండి

4 యజ్ఞవాహకమగు యూపయోగ్య పశువు యూపస్తంభమున ఉన్న యజ్ఞమున సవిత యజమానికి కౌశల్యముగల ధీరురాలగు స్త్రీవలె పుత్ర భృత్యాది ధనమును ప్రసాదించును

5 నేతా ! సవితా ! నీ రథము ధనవంతము అది అందరిని పాలించునది ఆ రథము మాకు శుభములు కలిగించవలెను మేము స్తుతి యోగ్యుడగు సవిత స్తోతలము ధనము, సుఖమునకుగాను సవితను స్తుతింతుము

ఏబది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-స్వస్త్యాత్రేయుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు

ఛందస్సు - 1-4 గాయత్రి, 5-10 ఉష్ణిక్, 11-13 త్రిష్టుప్, 14-15 అనుష్టుప్.

1 అగ్నీ ! మేము హవ్యము సమర్పించు యజమానులము ఇంద్రాది సకల రక్షక దేవతలతో సోమపానమునకు మా వద్దకు విచ్చేయుము

2 సత్యస్తుతుల దేవతలారా ! మీరందరు మా యజ్ఞమునకు విచ్చేయండి అగ్ని జిహ్వాద్వారా ఆజ్యమును, సోమరసమును స్వీకరించండి

3 అగ్నీ ! నీవు అభీష్టవరదుడువు పూజనీయుడవు ఉదయమున వచ్చు దేవతల సహితుడవయి సోమపానమునకు విచ్చేయుము

4 పురోభాగమున ఉంచబడిన ఈ సోమము అభిషవణ ఫలకమున అభిషవించబడినది పాత్రలో

నింపబడినది ఇది ఇంద్ర వాయువులకు ప్రియమయినది ఇంద్ర వాయువులారా ! ఈ సోమరస పానమునకు విచ్చేయుడు

5 వాయువా ! హవి అందించు యజమాని విషయమున ప్రీతుడవగుము సోమపానమునకు విచ్చేయుము విచ్చేసి అభిషుత సోమమును సేవింపుము

6 ఇంద్ర వాయువులారా ! మీరు అభిషుత సోమపాన యోగ్యులు కావున అహింసకులయి సోమరసమును సేవించండి సోమాత్మక అన్నము కొఱకు విచ్చేయండి

7 ఇంద్రవాయువుల కొఱకు పెరుగు కలిపిన సోమము అభిషుతమయినది ఇంద్రవాయువులారా! పల్లమునకు పారునదులవలె సోమము మీముందునకు చేరును

8 అగ్నీ ! నీవు సమస్త దేవతలతో కలిసి అశ్వినులు ఉషవెంట సమాన ప్రీతుడవయి విచ్చేయుము యజ్ఞమున అత్రి ఆనందించినట్లు నీవు అభిషుత సోమమున ఆనందించుము

9 అగ్నీ ! నీవు మిత్రుడు వరుణుడు సోముడు విష్ణువు సహితముగ విచ్చేయుము యజ్ఞమున అత్రి ఆనందించినట్లు నీవు అభిషుత సోమము ఆనందించుము

10 అగ్నీ ! నీవు ఆదిత్యుడు వసువులు ఇంద్రుడు వాయువు సహితముగ విచ్చేయుము యజ్ఞమున అత్రి ఆనందించినట్లు నీవు అభిషుత సోమము ఆనందించుము

11 అశ్వినులు మాకు అనశ్వర శుభములు కలుగజేయవలెను భగుడు శుభములు కలిగించవలెను అదితి శుభములు కలిగించవలెను బలవంతుడు, సత్యశీలుడు శత్రుసంహారకుడు పూష మాకు శుభములు కలిగించవలెను జ్ఞానవిశిష్ట ద్యావాపృధ్వులు మాకు శుభములు కలిగించవలెను

12 మాకు శుభములు కలిగించుమని వాయువును స్తుతింతుము సోముని స్తుతింతుము సోముడు అఖిలలోక పాలకుడు సకల దేవతల సహితముగా మంత్రపాలకుడగు బృహస్పతిని మా కళ్యాణమునకుగాను స్తుతింతుము అదితి పుత్రులు దేవగణములను శుభములు కూర్చుమని ప్రార్థింతుము

13 ఈ యజ్ఞ దినమున సమస్త దేవతలు మాకు శుభములు కూర్చవలెను రక్షించవలెను మానవులనేత, గృహదాత, అగ్నిమాకు శుభములు కూర్చవలెను రక్షించవలెను దీప్తిమంతులగు ఋభువులు మా శుభములను రక్షించవలెను రుద్రదేవుడు మా శుభములను రక్షించవలెను పాపములనుండి కాపాడవలెను

14 అహోరాత్రి అభిమానులగు మిత్రావరుణులారా ! మాకు శుభములు ప్రసాదించుడు హితమార్గగామిని, ధనవతి దేవి మాకు శుభములు ప్రసాదించవలెను ఇంద్రాగ్నులు మాకు

శుభములు ప్రసాదించవలెను దేవి అదితి మాకు శుభములు ప్రసాదించవలెను

15 సూర్యచంద్రులు నిరాలంబ మార్గమున రాక్షసాది ఉపద్రవరహితులయి సంచరింతురు అట్లే మేము మార్గమున సుఖముగా ప్రయాణము చేయవలెను ప్రవాసమున చిరకాలము ఉన్నప్పటికి అక్రోధనులు, స్మరణశీలురగు బంధువులతో మేము కలియవలెను

ఏబది రెండవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ శ్యావాశ్వుడు, దేవత-మరుత్తు ఛందస్సు 1-5, 7-15 అనుష్టుప్, 6, 16,17 పంక్తి

1 శ్యావాశ్వ ఋషీ ! నీవు నెమ్మదిగా స్తుతియోగ్యులగు మరుత్తులను అర్చింపుము యాగ యోగ్య మరుద్గణము నిత్యము హవిర్లక్షణ అన్నముపొంది ఆనందింతురు

2 వారు మరుత్తులు బలములకు మిత్రులు ధీరులు వారు మార్గములందు పరిభ్రమింతురు స్వేచ్ఛగా మా పుత్రులను భృత్యులను రక్షింతురు

3 మరుత్తులు స్పందనశీలురు జలవర్షకులు వారు రాత్రిని అతిక్రమించి సంచరింతురు మరుత్తుల తేజము ద్యావాపృథ్వులందు నిలిచి ఉన్నది మేము దానిని స్తుతింతుము

4 మరుత్తులు మర్త్యులగు మానవులను సర్వకాలములందు హింసకుల నుండి రక్షింతురు హోతలారా ! అందుకే మీరు మరుత్తులను మృదువుగా స్తుతించుచున్నారు

5 మరుత్తులు పూజనీయులు విశేషదాన విశిష్టులు కర్మనేతలు అధిక బలవంతులు, హోతలారా! అట్టి యాగయోగ్యులు, ద్యుతిమంతులగు మరుత్తులకు యజ్ఞసాధక హవ్యమును సమర్పించుడు

6 వృష్టి నేతలగు మహా మరుద్గణములు వెలుగు విరజిమ్ము ఆభరణములను ఆయుధ విశేషములను ధరింతురు వారు మేఘ భేదనమునకుగాను విశేష ఆయుధములను ప్రక్షిప్తము చేయుదురు ఉరుములు ఉరుము జలరాశివలె మరుత్తులు వత్తురు ద్యుతిమంతులగు మరుత్తుల కాంతి స్వయం ప్రకాశకము అగును

7 భూ సంబంధ మరుత్తులు వర్థిల్లుదురు అంతరిక్ష సంబంధి మరుత్తులు వర్థిల్లుదురు వారు నదుల ప్రవాహ మధ్యమునను ద్యులోక మధ్యమునను వృద్ధి చెందవలెను వర్షకార్యమునకుగాను సర్వత్ర వర్తమానులగు మరుత్తులు మేఘ భేదనమునకుగాను ఆయుధ విశేషములను దాచి ఉంచెదరు

8 స్తోతలారా ! మరుత్తుల ఉత్కృష్ట బలమును స్తుతించుడు వారి బలము అత్యంత ప్రవృద్ధము సత్యమూలము వర్షనేతలు మరుత్తులు గమనశీలురయి అందరి రక్షణలను వృద్ధిచెందింతురు జలములకుగాను స్వయముగా పరిశ్రమింతురు

9 మరుత్తులు 'పురుష్ణి' నదిలో ఉందురు అందరిని శుద్ధము చేయు కాంతులను కప్పుకొందురు వారు తమ రథచక్రమున మేఘములను పర్వతములను చెదరగొట్టుదురు

10 మాకు అభిముఖ మార్గమున వచ్చు మరుత్తులు సర్వత్ర సంచరించువారు గిరికందరముల తిరుగువారు అనుకూల మార్గగాములగు నాలుగు పేర్లుగల మరుత్తులు విస్తరించవలెను మా కొఱకు యజ్ఞమును వహించవలెను

11 అభిమత వృష్ట్యాదుల నేతలగు మరుత్తులు లోకములను భద్రముగా వహింతురు స్వయం సమ్మిళిత స్వయం నిర్మిత జగత్తును విశేషముగ వహింతురు దూర దేశమగు అంతరిక్షమున మరుత్తులు గ్రహ, నక్షత్ర, మేఘాదులను వహింతురు ఆవిధముగా మరుత్తుల రూపము నానావిధము దర్శనీయమగును

12 ఛందస్సున స్తుతించువారు, ఉదకమును అభిలషించు స్తోతలు మరుత్తులను స్తుతించినారు దూపగొన్న గోతముడు త్రాగుటకుగాను నూతిని ఏర్పరచినారు మరుత్తులలో కొందరు దొంగచాటుగా మమ్ము రక్షించినారు మరుత్తులు ఎన్నియో ప్రాణరూపమున కనిపించి దేహబలమును పెంపొందించినారు

13 మరుద్గణములు దర్శనీయ విద్యుత్‌రూప ఆయుధములతో విద్యోతమానులు, మేధావులు, అందరి విధాతలు శ్యావాశ్వాఋషీ ! నీవు అట్టి మరుద్గణములను రమణీయ స్తుతులతో పరిచర్య చేయుము

14 ఋషీ ! నీవు హవిర్దానము మఱియు స్తుతుల సహితుడవయి ఆదిత్యునివలె మరుత్తుల వద్దకు చేరుము మీ బలమున అందరిని ఓడించగల మరుత్తులారా ! మీరు ద్యులోకము నుండిగాని ఇతర లోకము నుండిగాని యజ్ఞమునకు విచ్చేయుడు మేము స్తుతింతుము

15 స్తోతలు త్వరగా మరుత్తులను స్తుతింతురు అన్య దేవతా ప్రాప్తి కోరరు స్తోతలు జ్ఞాన సంపన్నులు, శీఘ్రగాములు ప్రసిద్ధులు, ఫలప్రదాతలగు మరుత్తులనుండియే అభీష్టఫల సిద్ధిపొందుదురు

16 మేము మా బంధువుల అన్వేషణలో ఉన్నాము అప్పుడు మరుత్తులు మమ్ము ప్రేరేపించినారు వారు ద్యుదేవతను తల్లిని చేసికొన్నారు అన్నవంతుడగు రుద్రుని తమ తండ్రిగా చూపినారు

17 మరుత్తులు సప్తసంఖ్యాకములు సర్వ సమర్థులు వారిలో ఒక్కరొక్కరు మాకు వేలగోవులను అశ్వములను ఇవ్వవలెను వారు మాకు అందించిన గోసమూహ ధనము మాకు యమునా తీరమున లభించవలెను వారు అందించిన అశ్వ సమూహ ధనము మాకు లభించవలెను

ఏబది మూడవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ శ్యావాశ్వుడు, దేవత-మరుత్తులు ఛందస్సు-1,5,11,15 కకుభ, 2 బృహతి, 3 అనుష్టుప్, 4 ఉష్ణిక్, 8,12 గాయత్రి, 6,7,9,13, 14,16 బృహతి

1 మరుత్తుల ఉత్పత్తిని ఎరిగినవాడు ఎవడు? తొలుత మరుత్తుల సుఖమున వర్తమానుడు ఎవడు? మరుత్తులు పృధ్విని రథమున జోడించినపుడు వారి బలరక్షక శక్తిని ఎవడు ఎరిగినాడు?

2 మరుద్గణములు రథమున కూర్చున్నారని ఎవడు విన్నాడు? వారి రథధ్వనిని ఎవడు విన్నాడు? వారు ఏ రీతిగా సాగుదురో ఎవరు ఎరుగుదురు? ఏ దానశీలుని కొఱకు బంధుభూత, వర్షక-మరుద్గణము మరింత అన్నముతో అవతరింతురు?

3 మరుత్తులు సోమపానము చేసినారు హర్షము పొందినారు గుఱ్ఱములు ఎక్కినారు మావద్దకు వచ్చినారు

అడిగినారు -

*"మానవులకు హితము కూర్చు నిరాకారుడెవ్వడు"*వారు అప్పటి మా స్థితిని చూచినారు అన్నారు *"ఋషీ ! నీవు స్తుతించుము"*

4 మరుత్తులారా ! మీ దీప్తి - ఆభరణములను ఆశ్రయించిన దీప్తి; ఆయుధములు, మూలలదీప్తి; ఉరపు భూషణముల దీప్తి, హస్త, పాద భూషణములదీప్తి, రథపు దీప్తి, ధనుస్సు దీప్తి; అట్టి సమస్త దీప్తులకు మేము ప్రణమిల్లుదుము

5 శీఘ్రదానశీలురగు మరుత్తులారా ! సర్వత్ర వర్షపు గమనశీల దీప్తివంటి దృశ్యమానమగు మీ రథము మాకు సంతోషము కలిగించును మేము స్తుతింతుము

6 మరుత్తులు నేతలు శోభన దానశీలురు వారు హవి సమర్పించు యజమానుల కొఱకు ఆకసమునుండి నీరునిండిన మబ్బును కురిపింతురు వారు ద్యావాపృథ్వులకుగాను మబ్బులను విడిపింతురు తదనంతరము సర్వత్ర సంచరించి ఉదక సహితులయి వ్యాపింతురు

7 పాలిచ్చు కొత్తగా ఈనిన ఆవో అనునట్లు భేదించరాని మేఘమునుడి వెడలిన జలరాశిలోని నీరు అంతరిక్షమున ప్రసారితమగును బాటన సాగుటకు వదలిన వడిగల గుఱ్ఱమువలె నదులు మహావేగమున ప్రవహించును

8 మరుత్తులారా ! మీరు ద్యులోకమునుండిగాని అంతరిక్షము నుండిగాని ఈ లోకమునుండిగాని వేంచేయుడు దూరప్రదేశములగు ద్యులోకము మున్నగువానిలో నిలువరాదు

9 మరుత్తులారా ! రసా, అనితభ, కుభనామక నదులును సర్వత్రగమించు సింధు మిమ్ములను నిలుపరాదు జలమయి 'సరయు' మిమ్ము నిలుపరాదు, మాకు మీరాక వలన సుఖము కలుగవలెను

10 మరుత్తులారా ! మీకు ప్రేరకమగు మీ నూతన రథ బలమును దీప్తిమంతులగు మిమ్ము మేము స్తుతించుచున్నాము వర్షము మరుత్తులను అనుసరించును

11 మరుత్తులారా ! మేము స్తుతులతోను హవి ప్రదానముననను నీ బలమును అవివక్షిత గణమును సప్త సముద్రగణమును అనుసరింతుము

12 నేడు హవ్యములు సమర్పించు ఏ యజమాని వద్దకు ప్రకృష్ట రథమున మరుత్తులు విచ్చేయుదురు?

13 మరుత్తులారా ! మీరు దయార్ద్రులు మీరు పుత్ర, పౌత్రాది, అక్షీణ ధాన్య భీజమును బహు పర్యాయములు ప్రదానము చేయుదురు అట్టి కరుణాపూరిత హృదయముననే మాకు సహితము అటువంటి ధాన్య భీజమును ప్రదానము చేయుదు మేము మీనుంచి సౌభాగ్య ధనమును వాంఛింతుము

14 మరుత్తులారా ! మాకు శుభములు కలుగవలెను పాపములు మమ్ము పరిత్యజించవలెను మేము నిందకులగు శత్రువులను జయించవలెను మీరు వర్షము కలిగింతురు అందువలన మాకు శుభము కలుగవలెను పాపనివారక జలము గోయుక్త ఔషధము లభించవలెను

15 మరుత్తులారా ! మీరు నేతలు, పూజ్యులు మీరు రక్షించు వారిని దేవతలు అనుగ్రహింతురు శోభన పుత్ర పౌత్రాదియుక్తులను చేయుదురు మేము నీవారము మేము నీ రక్షణ పొందినవారము కావలెను

16 ఋషీ ! యజమాని స్తుతించువాడు అతని యజ్ఞమున దాతలగు మరుత్తులను స్తుతించుదు తృణాదులు తినుటకు గోవులు సాగును అట్లే మరుత్తులు ఆనందింతురు పురాతన బంధువుల వంటి మరుత్తులను ఆహ్వానించుము స్తోత్రప్రియ మరుత్తులను వచనములతో స్తుతించుము

ఏబది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-శ్యావాశ్వుడు, దేవత-మరుత్తులు, ఛందస్సు జగతి 14 త్రిష్టుప్

1 మరుత్తుల బలమును ప్రశంసించండి వారు తేజోవిశిష్ట పర్వతములను చెదరగొట్టువారు ఉష్ణ నివారకులు ద్యులోకము నుండి వచ్చువారు ద్యుతిమంతులు అన్నవంతులు వారికి ఎంతో అన్నము ప్రదానము చేయుదు

2 మరుత్తులారా ! మీ గణములు ప్రాదుర్భవించినవి అవి దీప్తిమంతములు జగద్రక్షణార్థము జలాభిలాషులు అన్న వర్థయితులు గమనించుటకు రథమును అశ్వయుక్తము చేయునవి విద్యుత్తుతో కలిసి పోవునవి నలుదిక్కుల పయనించు జలరాశి అంతరిక్షము నుండి నేల మీద పడును

3 మరుత్తులు ద్యుతిమంత తేజోవంతులు వర్షనేతలు ఆయుధయుక్తులు ప్రదీప్తులు, మేఘవిదీర్ణులు వారంవారం ఉదకదాతలు వజ్రక్షేపకులు ఏకత్ర శబ్దాయమానులు ఉద్ధతబలులు

మరుద్గణములు వర్ణముకొరకు ప్రాదుర్భూతులు అయినారు

4 రుద్రపుత్రులగు మరుత్తులారా ! మీరు రాత్రింబవళ్లను కలుగచేతురు సర్వ సమర్థులారా ! మీరు అంతరిక్షమును లోకములను వెల్లడి చేయుదురు కంపనకారులారా ! సముద్ర మధ్యస్థ నౌకవలె మేఘములను కంపింప చేయుదు

మరుత్తులారా ! శత్రునగరములను ధ్వంసము చేయుదు *"నాహారిష్యథ"* హింసించకండి

5 సూర్యుడు ఎంతో దూరమువరకు తనకాంతిని విస్తరింప చేయును అట్లే మరుత్తులారా ! మీ సుప్రసిద్ధ వీర్యమును బలమును స్తోతలు ఎంతో దూరము వరకు విస్తరింప చేయుదురు

6 మరుత్తులారా ! మీరు వృష్టి విధాతలు మీరు జలవంతమగు మేఘమును బాదుదురు మీ బలము శ్రేయస్కరము పరస్పర గమనప్రీతిగల మరుత్తులారా ! మార్గ ప్రదర్శనమున నేత్రము నాయకత్వము వహించినట్లు మమ్ము సుగమ మార్గమున ధనాదుల వద్దకు చేర్చుదు

7 మరుత్తులారా ! మీరు మంత్రద్రష్టయగు ఏ ఋషిని లేక రాజును సత్కర్మలకు ప్రేరేపింతురో అట్టివాడు ఇతరులచే పరాభూతుడు కాడు హింసితుడు కాడు అతడు ఎన్నడూ క్షీణించడు పీడింపబడడు అతనికి ఎటువంటి బాధకలుగదు అతని రక్షణలకు, ధనమునకు కష్టము వాటిల్లదు

8 నియుతనామక అశ్వయుక్తులు, సంఘాత్మకులు, నరాకారులు, ఆదిత్యునివలె దీప్తులగు మరుత్తులు ఉదకవంతులు వారు అదిపతులయినపుడు నేలనున్న బావులను - ఆకాశమున ఉన్న మబ్బులను జలపూర్ణము చేసెదరు శబ్దాయమాన సారభూత, సుమధుర జలములతో భూమిని తడిపెదరు

9 మరుత్తుల కొరకు పృథ్వి విస్తీర్ణమగును ద్యులోకము మరుత్తుల సంచారమునకు విస్తీర్ణమగును అంతరిక్ష మార్గములు మరుత్తుల రాకపోకలకు విస్తీర్ణములగును మరుత్తుల కొరకే మేఘములు పర్వతములు వర్షకారకములగును

10 మరుత్తులు మహాబలవంతులు అందరినేతలు - ద్యులోక నాయకులు వారు సూర్యోదయమున సోమపానమున హృష్టులు అగుదురు అప్పుడు వారి అశ్వములు నడకలో శిథిలములు కావు వారు ముల్లోకముల మార్గములన్నింటిని దాటుదురు

11 మరుత్తులారా ! మీ మొలకు ఆయుధములున్నవి కాళ్లకు కడియములు, ఉరమున ఆభరణములున్నవి మీరు రథమున దేదీప్యమానులయి ఉన్నారు మీ చేతులందు అగ్ని దీప్త కిరణములు ఉన్నవి తలమీద బంగారు మకుటము ఉన్నది

12 మరుత్తులారా ! మీరు నడక సాగించినపుడు అప్రతిహత దీప్తిశాలి స్వర్గము సముజ్వల జలరాశి విచలితములు అగును మేము సమర్పించిన హవ్యములు ఆరగించి బలశాలురు అయినపుడు ఉజ్వల భావమున దీప్తిప్రకాశితము చేయుదురు మీరు జలవర్షము కలిగించ తలచినపుడు భీషణ రూపమున గర్జింతురు

13 వివిధ బుద్ధులుగల మరుత్తులారా ! మేము రథాధిపతులము మేము మీరు ప్రసాదించిన అన్నవంతమగు ధనములకు స్వాములము మీరు ప్రసాదించిన ధనమునకు నష్టము వాటిల్లదు సూర్యుడు ఆకాశము నష్టపడడు కదా ! మరుత్తులారా ! దుమ్ము అపరిమిత ధనమున ఆనందింప చేయుదు

14 మరుత్తులారా ! మీరు మాకు ధనము, పుత్రులు, భృత్యులు మున్నగువానిని ప్రదానము చేయుదు మీరు సోమ సహిత విప్రుని రక్షించండి మీరు శ్యావాశ్వునకు ధనము, అన్నము దానము చేయండి అతడు దేవతలను యజించువాడు రాజును సుఖయుక్తుని చేయండి

15 మరుత్తులారా ! మీరు సద్యో రక్షణశీలురు మీవద్ద మేము ధనమును యాచింతుము సూర్యుడు తనకాంతితో దూరదూరములకు విస్తరిల్లినట్లు - ఆధనము వలన మేము పుత్ర, భృత్యాదులతో విస్తరిల్లుదుము

మరుత్తులారా ! మీరు మా ఈ స్తోత్రమును అభిలషించుడు అందువలన మేము బలము కలిగి వంద హేమంతములు జీవింతుము *"తరేమ తరసా శతం హిమాః"*

ఏబది అయిదవ సూక్తము

ఋషి-శ్యావాశ్వుడు, దేవత-మరుత్తులు, ఛందస్సు - జగతి, చివరిది త్రిష్టుప్

1 మరుద్గణములు అత్యంత పూజనీయులు దీప్తి ఆయుధవంతులు యవ్వనరూపులు బృహత్ అన్నమును ధరించినవారు వారు వక్షమున హారములు ధరింతురు సులభముగా అదుపులో ఉంచదగినవి, వడిగల గుఱ్ఱములు వారిని వహించును జలప్రియులయిసాగు మరుత్తుల రథము అన్నింటిని వెనుక సాగును *"యాతామనురథా అవృత్సత"*

2 మరుత్తులారా ! మీరు సరి అనుకున్న సామర్థ్యమును స్వయముగా సాధింతురు మీ సామర్థ్యము అప్రతిహతము మీరు మహామహులయి, అత్యున్నతులయి శోభిల్లండి అంతరిక్షమును బలము ద్వారా వ్యాప్తము చేయండి జలప్రియులయి సాగు మరుత్తులుమీరు, *"యాతామనురథా అవృత్సత"*

3 మహా మరుద్గణములు ఒకేసారి పుట్టినవి ఒకేసారి వర్షకములు అగును వారు అత్యంత శోభతో ఎల్లెడల వర్ధిల్లుదురు సూర్య రశ్మివలె వారు యుగాది కార్యములనేతలు శోభాసంపన్నులు అగుదురు జలప్రియులయిసాగు మరుత్తులు *"యాతామనురథా అవృత్సత"*

4 మరుత్తులారా ! మీ మహత్తు స్తవనీయము మీ రూపము సూర్యునివలె దర్శనీయము మా స్వర్గ ప్రాప్తికి మీరు సహాయకులగుదు జలప్రియులయిసాగు మరుత్తులుమీరు *"యాతామనురథా అవృత్సత"*

5 మరుత్తులారా ! మీరు అంతరిక్షమున వర్షమును ప్రేరేపించండి జల సంపన్నులారా ! మీరు వర్షము కలిగించండి దర్శనీయులగు శత్రు సంహారకులారా ! మీకు ప్రియమగు మేఘము ఎన్నటికిని శుష్కించదు జలప్రియులయి సాగు మరుత్తులుమీరు *"యాతామనురథా అవృత్సత"*

6 మరుత్తులారా ! మీరు రథమునకు అగ్రభాగమున 'పృషతీ' అశ్వమును జోడించినప్పుడు మీ బంగారు కవచమును విప్పివేయుదురు మీరు సకల సంగ్రామములందు గెలుపొందుదురు జలప్రియులయిసాగు మరుత్తులుమీరు *"యాతామనురథా అవృత్సత"*

7 మరుత్తులారా ! నదులు, పర్వతములు మీకు అడ్డంకులు కారాదు మీరు వెళ్లదలచిన యజ్ఞాది స్థానములకు వెళ్లితీరుదురు వర్షమునకుగాను మీరు ద్యావాపృథ్వులందు వ్యాపింతురు జలప్రియులయిసాగు మరుత్తులుమీరు *"యాతామనురథా అవృత్సత"*

8 మరుత్తులారా ! పూర్వము చేయబడిన యాగాది కార్యమును ఇప్పుడు జరుగుచున్నవానిని మీరు తెలిసికొనుదు వసువులారా ! మంత్రగతమయినవానిని స్తోత్రపారమయినవానిని తెలిసికొనుదు జలప్రియులయిసాగు మరుత్తులుమీరు *"యాతామనురథా అవృత్సత"*

9 మరుత్తులారా ! మీరు మమ్ము సుఖవంతులను చేయండి మేము ఏదేని అనిష్ట కార్యముచేసి ఉన్నచో అందువలన మీకు కోపము కలిగినచో మాకు బాధ కలిగించకండి మాకు అత్యంత సుఖమును ప్రసాదించండి మా స్తోత్రములను గ్రహించండి మాతో స్నేహము చేయండి జలప్రియులయిసాగు మరుత్తులుమీరు *"యాతామనురథా అవృత్సత"*

10 మరుత్తులారా ! మీరు మమ్ము ఐశ్వర్యమువైపు నడిపించండి మా స్తోత్రములకు ప్రసన్నులు కండి మమ్ము పాపములనుండి విముక్తులను చేయండి మీకు మేము సమర్పించిన హవ్యము స్వీకరించండి అందువలన మేము బహువిధ ధనములకు అధిపతులము కాలము

ఏబది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-శ్యావాశ్వుడు, దేవత-మరుత్తు, ఛందస్సు-బృహతి

1 అగ్నీ ! రోచమాన అభరణయుక్తులు, శత్రువులను పరాభవించువారు, యజ్ఞవా... ఉత్సాహవంతులగు మరుత్తులను ఆహ్వానింపుము నేటి యజ్ఞదినమున దీప్తిమంతమగు స్వర్గము నుంచి మాముందునకు విచ్చేయవలసిందిగా మరుత్తులను ఆహ్వానించుచున్నాము

2 అగ్నీ ! మరుత్తులు అత్యంత పూజనీయులని నీవు ఎరుగుదువు నీవు వారిని ఆదరింతువు అట్లే ఆమరుత్తులు ఉపకార భావమున మావద్దకు రావలెను నీ ఆహ్వానమును విన్నంత మాత్రమున వచ్చువారు భీకర రూపులగు మరుత్తులను హవ్యప్రదానమున వర్ధిల్లచేయుము

3 భూమిమీది మానవుడు మరొకరితో అవనింపబడును అప్పుడు అతడు సత్వరమే బలవంతుడగు తనస్వామి వద్దకు పరిగెత్తును అట్లే మరుత్సేన ఉల్లసితమయి మా వద్దకు రావలెను మరుత్తులారా! మీరు అగ్నివలె కర్మవంతులు ఆ బోతులతో కూడిన గోవువలె దుర్ధర్షులు

4 పొగరుబోతు గుఱ్ఱమువలె మరుత్తులు స్వబలమున అనాయాసముగ శత్రువును పరాజితుని చేయుదురు వారు తమ గమనమున శబ్దాయమానము, వ్యాప్తము, లోకములను పూరించు జలగర్భ మేఘమును ప్రేరేపింతురు

5 మరుత్తులారా ! ఉత్తిష్ఠ జలరాశివలె సమృద్ధశాలి, బలసంపన్న, అపూర్వ మరుత్తులను స్తోత్రమున వర్ధిల్లచేసి ఆహ్వానించుచున్నాము

6 మరుత్తులారా ! మీ రథమున అరుషి ఆడ గుఱ్ఱమును పూన్చండి రద సమూహమును రోహితవర్ణ అశ్వయుక్తము చేయండి బరువులు మోయుటకుగాను హర్యశ్వములను జోడించండి మోయుటకు గట్టివానిని కట్టండి

7 మరుత్తులారా ! మీ రథమునకు కట్టిన అశ్వములు దీప్తిమంతములు విశేషధ్వనికారులు దర్శనీయులు అవి మీ ప్రయాణమున జాగు చేయరాదు రథమునగల అశ్వములు ఆలస్యము చేయకుండ వానిని ప్రేరేపించండి

8 మరుద్గణముల రథము అన్నపూర్ణ ఆ రథమున చక్కని జలములు, ధరించిన మరుత్తుల వెంట రోదసి ఆసీనమయి ఉన్నది అట్టి రమ్య రథమును మేము ఆహ్వానించుచున్నాము

(రోదసి=రుద్రపత్ని, మరుత్తుల మాత వాయుపత్ని మాధ్యమికాదేవి)

9 మరుత్తులారా ! మీ రథము శుభంకరము దీప్తిమంతము పూజనీయము మేము ఆరథమును ఆహ్వానింతుము ఆ రథ మధ్యమున సుజాత, సౌభాగ్య శాలిని 'మీహలుషీ' మరుత్తులతో పాటు పూజింపబడును

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగువ అష్టకము ఐదవ మండలమున నాలుగవ అనువాకము సమాప్తము)

ఆయిదవ అనువాకము **ఏబది ఏడవ సూక్తము**

ఋషి-శ్యావాశ్వుడు దేవత-మరుత్తులు, ఛందస్సు 7,8 త్రిష్టుప్, మిగిలినవి జగతి.

1 మరుత్తులారా ! మీరు పరస్పర కరుణా హృదయులు సువర్ణమయ రథారూఢులు, ఇంద్రుని

అనుచరులు రుద్ర పుత్రులు మీరు సుగమ్య యజ్ఞమునకు విచ్చేయండి మేము మిమ్ము స్తుతింతుము మీరు తృషార్తుడు, జలాభిలాషి గోతముని కొఱకు స్వర్గము నుండి జలము తెచ్చి ఇచ్చినారు అట్లే మా వద్దకు విచ్చేయుడు

2 సమృద్ధులగు మరుత్తులారా ! మీ రక్షణ సాధనములగు ఆయుధములు ఛురక, ఉత్కృష్ట ధనుర్బాణములు, శ్రేష్ఠ అశ్వము, రథము అగును మీరు అస్త్రి సజ్జితులు కందు పృశ్ని పుత్రులారా ! మాకు శుభములు కలిగించుటకు విచ్చేయండి

3 మరుత్తులారా ! అంతరిక్షమున మీరు మేఘములను వెల్లడించుడు హవ్యదాతకు ధనము ప్రదానము చేయుడు. మీరు వస్తున్నారన్న భయమున అడవులు గడగడలాడును పృశ్ని పుత్రులారా ! ఆగ్రహవంతులగు బలశీలులారా ! మీరు జలములు కురిపించుటకు మీ రథమునకు 'పృషతి' అశ్వములను జోడించినపుడు పృథ్విమీద మీ ఆగ్రహమును ప్రదర్శింతురు

4 మరుద్గణములు దీప్తిమంతులు వర్షకారకులు కవలలవలె తుల్యరూపులు దర్శనీయులు శ్యామ, అరుణ అశ్వాధిపతులు నిష్పాపులు, శత్రుక్షయ కారకులు వారు విశాల ఆకాశమువలె విస్తీర్ణులు

5 మరుత్తులు వర్షకారకులు ఆవరణధారులు ఉజ్వల మూర్తులు అక్షయ ధనసంపన్నులు సుజన్ములు వక్షమున హారధారులు పూజనీయులు వారు ద్యులోకము నుండి రావలెను అమృతజలమును ప్రసాదించవలెను

6 మరుత్తులారా ! మీ మొలలందు ఆయుధవిశేషములు బాహుద్వయమున శత్రునాశకబలము శిరసున సువర్ణ కిరీటము - రథమున ఆయుధ ప్రభృతులు, అవయవములందు శోభకలిగి విరాజిల్లుచున్నారు

7 మరుత్తులారా ! మీరు మాకు అనేక గోవులను, అశ్వములను, రథములను, ప్రశస్త పుత్రులను, హిరణ్యమును, అన్నమును ప్రసాదించండి రుద్రపుత్రులారా ! మీరు మా సమృద్ధిని రక్షించండి మేము మీరు ప్రసాదించిన స్వర్గీయ రక్షణను అనుభవించవలెను

8 మరుత్తులారా ! మీరు నేతలు అనంత ఐశ్వర్యవంతులు అవినశ్వరులు జలవర్షకులు సత్యఫల ప్రసిద్ధులు జ్ఞానసంపన్నులు తరుణులు విశేష స్తుతియుక్తులు నిరంతర వర్షకారులు మీరు మాకు అనుకూలురు కావలెను

ఏబది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-శ్యావాశ్వుడు, దేవత-మరుత్తులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 మరుత్తులు శీఘ్రగాములు అశ్వాధిపతులు దీప్తిమంతులు స్తుతియోగ్యులు బలపూర్వకముగ అంతటికి చేరగలవారు జలాధిపతులు నిజప్రభతో ప్రభావాన్వితులు, నేటి యజ్ఞమున మేము మరుత్తులను స్తుతింతుము

2 మరుత్తులు దీప్తిమంతులు, బలశాలులు వలయమండిత హస్తులు కంపన విధాయకులు ధనదాతలు హోతా ! నీవు మరుత్తులను పూజింపుము సుఖదాతలు, అపరిమిత మహంతులు, అతులిత ఐశ్వర్యవంతులు, నేతలగు మరుత్తులకు ప్రణమిల్లండి

3 విశ్వవ్యాపులగు మరుద్గణములు జలములను స్పందింప చేతురు జలవాహకులగు మరుత్తులు మీ వద్దకు చేరవలెను జ్ఞానసంపన్నులు, యవ్వనవంతులగు మరుత్తులారా ! మీ కొఱకు అగ్ని ప్రజ్వలితమయినది ఆ అగ్నివలననే మీకు ప్రీతి లాభము కలుగును

4 పూజనీయులగు మరుత్తులారా ! మీరు యజమానికి లేక రాజుకు దీప్తివంతుడు, రూపవంతుడు, శత్రుసంహారకుడగు పుత్రుని ప్రసాదించుడు

మరుత్తులారా ! మీ వలననే స్వభుజ బలమున శత్రువులను వధించువాడు, బాహుబల ప్రేరకుడు, అసంఖ్య అశ్వాధిపతియగు పుత్రుడు కలుగగలడు

5 రథపు మేకులవలె మరుత్తులు ఒకేసారి పుట్టినారు దినములవలె వారు పరస్పర సమానులు పృశ్ని పుత్రులు సమానరూపమున పుట్టినారు ఏ ఒక్కరు దీప్తి విషయమున తగ్గరు వేగవంతులగు మరుద్గణములు స్వతః ప్రవృత్తులయి చక్కని వర్షము కలిగింతురు

6 మరుత్తులారా ! 'పృషతి' అశ్వములు కట్టిన దృఢచక్ర రథమును ఎక్కి మీరు ఏ తెంచినపుడు జలరాశి వర్షించును అడవులు పడిపోవును సూర్యకిరణ సంపృక్త జలవర్షణకారి పర్జన్యుడు అధోముఖుడయి వర్షమునకుగాను శబ్దము చేయును

7 మరుత్తులు రాగా పృథ్వికి ఉర్వరత ప్రాప్తించును పతి భార్యకు గర్భము కలిగించునట్లు మరుత్తులు భూమిమీద గర్భస్థానీయమగు జలమును స్థాపింతురు రుద్ర పుత్రులు వేగవంతములగు అశ్వములను రథపు ముందు భాగమున కట్టి వర్షము కలిగింతురు

8 మరుత్తులారా ! మీరు నేతలు విపుల ఐశ్వర్యవంతులు అనశ్వరులు జలవర్షకులు సత్యఫల ప్రసిద్ధులు జ్ఞాన సంపన్నులు తరుణులు ప్రచుర స్తుతియుక్తులు సమృద్ధ వర్షణకారులు మీరు మాకు అనుకూలురు కండు

ఏబది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-శ్యావాశ్వుడు, దేవత-మరుత్తులు, ఛందస్సు-జగతి 8 త్రిష్టుప్

1 మరుత్తులారా ! హవ్యదాతలు తమకు శుభములు కలుగవలెనని మిమ్ము విశేషముగ స్తుతింతురు హోతా ! నీవు ద్యుతిమంతుడగు ద్యుదేవుని స్తుతించుము మేము పృథ్విని స్తుతింతుము మరుద్గణములు సర్వవ్యాపి వర్షమును కురిపింతురు వారు అంతరిక్షమున సర్వత్ర సంచరింతురు

మేఘములతో కూడ తమ తేజస్సును ప్రకాశింపచేతురు

2 మనుష్యులు నిండిన పడవ నీటిమధ్యన వడకినట్లు మరుత్తుల భయమున భూమి వడకును వారు దూరమున దృశ్యమానులు అయినప్పటికి చలనము ద్వారా గోచరులగుదురు నేతలగు మరుత్తులు ద్యావా పృధ్వులమధ్య హవ్యభక్షణకు ఉపక్రమింతురు

3 మరుత్తులారా ! మీరు అలంకారమునకుగాను ఆవుకొమ్మువంటి ఉత్కృష్ట శిరోభూషణము ధరింతురు దినములనేత సూర్యుడు తన వెలుగులను విస్తరించినట్లు మీరు వర్షము కొఱకు సర్వప్రకాశదీప్తి విస్తరింతురు మీరు అశ్వమువలె మనోహరులు వేగవంతులు యజమానులు మున్నగువారు యజ్ఞాది కర్మలను ఎరిగినట్లు మీరుకూడ ఎరుగుదురు

4 మరుత్తులారా ! మీరు వాన కురిపించుట వలన భూమి కిరణమువలె కదలాడును మీరు పూజనీయులు మిమ్ములను ఎవదు పూజించగలడు? మీ పరాక్రమమును ఎవడు ప్రకటించగలడు? ఎవడు మిమ్ము స్తుతించుటకు సమర్థుడగును?

5 మరుత్తులు అశ్వమువంటి వేగవంతులు దీప్తిమంతులు సమాన బంధువులు వారు వీరులవలె యుద్ధకార్యమున నిమగ్నులగుదురు సమృద్ధి సంపన్నులగు మానవులవలె మరుద్గణములు అత్యంత శక్తిశాలురయి వర్షమున సూర్యచక్షువును ఆవరింతురు

6 మరుద్గణములందు ఒకరు చిన్న, ఒకరు పెద్ద కారు శత్రుసంహారక మరుత్తులలో మధ్యముడు ఉండడు అందరు తేజో విశేషమున వర్ధమానులగుదురు

సుజన్ములు, మానవహితకరుల పృశ్ని పుత్రులగు మరుత్తులారా ! మీరు ద్యులోకునుండి మాకు అభిముఖముగా విచ్చేయండి

7 మరుత్తులారా ! వరుసకట్టి ఎగురు పక్షులవలె మీరు బలపూర్వక విస్తీర్ణము సమున్నత నభోమండలపు పైభాగమున అంతరిక్షము వరకు సంచరించెదరు మీ అశ్వములు మేఘము నుండి వర్షము కురిపించును ఈ విషయము దేవతలు - మానవులు ఇరువురు ఎరుగుదురు

8 ద్యావాపృథ్వులు మాపుష్టి కొఱకు వర్షము కలిగించవలెను నిరతిశయ దానశీల ఉష మాకు శుభములు కలిగించుటకు యత్నించవలెను ఋషీ ! ఈ రుద్రపుత్రులు నీ స్తుతినివిని ప్రసన్నులయి వర్షము కురిపించవలెను

అరువదవ సూక్తము

ఋషి-శ్యావాశ్వుడు, దేవత-మరుత్తులు, ఛందస్సు-6,8 జగతి, మగిలినవి త్రిష్టుప్

1 నేను శ్యావాశ్వ ఋషిని స్తోత్రములతో రక్షకుడగు అగ్నిని స్తుతించుచున్నాను అతడు ఇప్పుడే యజ్ఞమునకు విచ్చేసి ప్రసన్నముగా ఆ స్తోత్రమును గ్రహించవలెను రధము కోరిన స్థలమునకు

చేరినట్లు - అన్నాభిలాషులమగు మేము స్తోత్రములతో మా కోటికలు నెరవేర్చుకుందుము ప్రదక్షిణచేసి మేము మరుత్తుల స్తోత్రములను వర్ధిల్లచేతుము

2 ఉద్యతాయుధులగు రుద్రపుత్ర మరుత్తులారా ! మంచి గుఱ్ఱములు లాగునదియు, శుభంకరమగునదియు, అక్ష సమన్వితమగు రథము నెక్కి సాగుడు మీరు రథములు నెక్కినపుడు అడవులు భయమున గడగడలాడును

3 మరుత్తులారా ! మీరు మరింత భయంకర శబ్దము చేసినపుడు మహా మహా పర్వతములు కూడ గడగడలాడును అంతరిక్షమున ఉన్నత, విస్తృత ప్రదేశములో కూడ కంపించును మరుత్తులారా! మీరందరు ఆయుధపాణులు మీరు ఆటలాడినప్పుడు నీటివలె పరుగులు పెట్టుదురు

4 వివాహయోగ్యుడు, ధనవంతుడగు యువకుడు స్నానాదుల ద్వారాను, బంగారునగలతోను తన తనువును అలంకరించుకొనును అట్లే సర్వశ్రేష్ఠ బలశాలురగు మరుత్తులు రథమున ఆసీనులయినపుడు శరీర శోభకుగాను తేజస్సును వహింతురు

5 మరుద్గణములు ఒకే సమయమున పుట్టినారు వారు సమాన బలవంతులు వారిలో వారికి పెద్ద, చిన్నలు లేవు వారు అన్నదమ్ములవలె సౌభాగ్యమునకు వర్ధిల్లుదురు నిత్య తరుణులు, సత్కర్ములగు మరుత్తుల తండ్రి రుద్రుడు జననీ స్వరూపిణీ, దోహన యోగ్య పృశ్ని మరుత్తులకుగాను శుభదినములను కలిగించవలెను

6 సౌభాగ్యశాలురగు మరుత్తులారా ! మీరు ఉత్తమ ద్యులోకమున మధ్యమ ద్యులోకమున అధమ ద్యులోకమున వర్తింతురు ఆ స్థానముల నుండి మా వద్దకు విచ్చేయండి

అగ్నీ ! మేము నేడు సమర్పించు హవిని తెలియుము

7 సర్వజ్ఞులగు మరుత్తులారా ! మీరును, అగ్నియు ద్యులోకపు ఉత్కృష్టతర ఉపరి ప్రదేశమున ఉందురు మీరు మా స్తోత్రములకు, హవ్యములకు ప్రసన్నులుకండు శత్రువులను కంపింపచేసి నష్టపరుచుడు యజమానులకు కోరిన ధనము ప్రసాదించుడు

8 మరుత్తులు శోభాయమానులు, పూజనీయులు, సంఘీభావులు, ఆశ్రయప్రదాతలు, పవిత్రులు, ప్రీతిదాయకులు, చిరంజీవులు

వైశ్వానరాగ్నీ ! పురాతన జ్వాలా సమూహయుక్తుడవయి మరుత్తులతో కూడి సోమపానము చేయుము

అరువది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-శ్యావాశ్వుడు, దేవత-మరుత్తు ఛందస్సు-గాయత్రి, 9 బృహతి

1 శ్రేష్ఠతములగు నేతలారా ! మీరు ఎవ్వరు? అంతరిక్షమునుండి ఒక్కొక్కరుగా విచ్చేయండి

2 మరుత్తులారా ! మీ అశ్వములు ఎక్కడ? కళ్లెములు ఎక్కడ? గుఱ్ఱములు వడిగా వెళ్లగలవా? వాటి నడక ఎట్టిదగును? గుఱ్ఱపు వెనక భాగమున పటకా, నాసికాద్వయమునకు త్రాడు ఉండును

3 శీఘ్రగమనమునకుగాను గుఱ్ఱపు జఘన భాగము కశాఘాతము (కొరడా దెబ్బలు) పడును ప్రసవ సమయమున రమణుల తొడలు విడదీసినట్లు మరుత్తులు అశ్వపు ఊరుద్వయమును విడదీయుదురు

4 వీరులారా ! శత్రుసంహారకులారా ! మానవ కళ్యాణ కారులారా ! శోభన జన్మవంతులారా! మరుత్పుత్రులారా ! మీరు అగ్నిలో కాలిన రాగివలె ప్రదీప్తులయి కనిపించుచున్నారు

5 శ్యావాశ్వుడు ఎవనిని స్తుతించినాడో, ఎవడు వీరుడగు 'తరంతు' ని భుజపాశ బద్ధుని చేసినాడో, ఆ తరంతుని భార్య 'శశీయసి' మాకు గుఱ్ఱములు, ఆవులు, వందల బఱ్ఱెల పశు యూథమును ప్రదానము చేసినది

6 దేవతలను ఆరాధించని ధన దానము చేయని పురుషునికన్న శశీయసి సర్వవిధములు శ్రేష్ఠురాలు

7 ఆ శశీయసి వ్యథితుల బాధలు ఎరుగును దప్పిగొన్నవారిని ఎరుగును ధనాభిలాషిని ఎరుగును దేవతల ప్రీత్యర్థము ఆమెకు దానబుద్ధి ఉన్నది

8 శశీయసి భర్త తరంతుని స్తుతించియు పూర్తిగా స్తుతించినట్లు భావించము ఏలననగా దానవిషయమున వారిద్దరిది ఒకేమాట

9 యవ్వనవతి శశీయసి ముదిత మనమున శ్యావాశ్వునకు దారిచూపినది ఆమె ఇచ్చిన రెండు లోహిత వర్ణ అశ్వములు మమ్ము యశస్వి, విజ్ఞుడగు 'పురుమీహ్లు' ని వద్దకు చేర్చును

10 విదదశ్వుని పుత్రుడు 'పురుమీహ్లుండు' కూడ తరంతుని వలెనే మాకు వంద ఆవులు బహుమూల్య ధనము మున్నగునవి ఇచ్చినాడు

11 మరుద్గణములు వడిగల గుఱ్ఱములను ఎక్కి, సంతసము కలిగించు సోమరసము త్రావుచు ఈ చోటుకు వచ్చిఉండిరి ఆ మరుద్గణములకు ఇక్కడ బహువిధ స్తోత్రములు లభించును

12 మరుత్తుల కాంతికి ద్యావాపృథ్వులు వెలుగొందును పైన ద్యులోకమున వెలుగొందు ఆదిత్యునివలె మరుద్గణములు రథముపై వెలుగొందుదురు

13 మరుత్తులు నిత్య యవ్వనులు దీప్తిరథ విశిష్టులు - అనింద్యులు సుందరులు - సంచారులు అప్రతిహతగతిమంతులు

14 జలవర్షము కొరకు పుట్టినవారు, శత్రువులను కంపింపచేయువారు నిష్పాపులగు మరుత్తులు ఏ స్థానమున తృప్తులయినారో ఆ స్థానమును ఎవడు ఎరుగును?

15 స్తోత్రప్రియులగు మరుత్తులారా ! మిమ్ము స్తుతించి ప్రసన్నులనుచేయు యజమానికి అతడు కోరిన స్వర్గాది స్థానములను చూపెదరు యజ్ఞమునకు ఆహుతులయిన మీరు ఆహ్వానమును ఆలకించెదరు

16 శత్రుసంహారక, పూజనీయు, వివిధ ధనశాలురగు మరుత్తులారా ! మీరు మాకు కోరిన ధనమును ప్రసాదించండి

17 ధాత్రీదేవీ ! నీవు మావద్దనుండి రథవీతివద్ద మరుత్‌స్తుతిని అందుకొనుము ఇది మరుత్తుల కొఱకు రచించబడినది రథి వివిధ వస్తువులను రథమున ఉంచి గమ్యస్థానమునకు చేర్చినట్లు మా ఈ సకల స్తుతులను వహింపుము

18 ధాత్రీదేవీ ! సోమయజ్ఞము ముగిసిన పిదప రథవీతితో నీ కూతురు విషయమున మా కోరిక తక్కువదికాదు, అన్నట్లు చెప్పుము

19 ధనవంతురాలగు రథవీతి గోమతి తీరమున నివసించును హిమాలయ ప్రాంతమున గృహము కలదు

ఆలోచనామృతము

స్త్రీకి ఏకాలముననుపురుషునితో అన్ని విషయములందు సమాన ప్రతిపత్తిలేదు కొందరు మహిళలు తమ ప్రతిభాపాటవములతో పురుషులను మించిన ఉదాహరణలు ఉన్నవి అవి వ్యక్తిగతములు సమాజమున స్త్రీకి గౌరవము, ఆదరము ఉన్న కాలములు ఉన్నవి లేనికాలములు ఉన్నవి కాలము పాదరసమువంటిది ఒకచోట నిలువదు అది పరిణామ శీలము కావున స్త్రీల విషయముననుహెచ్చుతగ్గులగుట సాధారణము

వేదకాలము మొత్తమున స్త్రీకి ఏ స్థాయి ఉన్నది నిర్దిష్టముగ చెప్పుట సాధ్యపడదు కాని స్త్రీకి పురుషుని నుండి ఆదరాభిమానములు లభించినవని మాత్రము చెప్పవచ్చును స్త్రీకి నీచదశ లేకుండెను

ఈ సూక్తమున 'శశీయసి', అను స్త్రీ వృత్తాంతము పేర్కొన్నబడినది ఆమె స్వతంత్రముగా దానము చేయునది ఆమెను గురించి

"వియా జానాతి జసురిం వితృష్యతం వికామినమ్ / దేవత్రా కృణుతేమనః" అన్నది మంత్రము

శశీయసి వలననే భర్తకు కీర్తికలిగినదని 8వ మంత్రమున చెప్పబడినది

2 శాయణాచార్యులు ఈ సూక్తమునకు సంబంధించి ఒక వృత్తాంతమును ఉదాహరించినారు *"అత్రాశ్చర్యం పురావృత్తమాహురాగమపారగాః"* ఆగమ పారగులు చెప్పు ఆశ్చర్యకరమగు పూర్వవృత్తాంతము అన్నాడు

రథవీతి అను రాజు ఆత్రేయ వంశజుడయిన అర్చనానుని హోతగా ఏర్పరచినాడు యజ్ఞ సందర్భమున హోత రాజు కూతురును చూచినాడు ఆమెను తనకొడుకు శ్యావాశ్వునకు ఇవ్వవలసినదని రాజును అడిగినాడు రాజు అందుకు సిద్ధపడినాడు కాని రాణిని సంప్రదించదలచినాడు

రాణి శ్యావాశ్వునకు తన కూతురును ఇచ్చుటకు అంగీకరించలేదు ఋషి కానివానికి తమ కుటుంబమున పిల్లను ఇవ్వలేదన్నది

శ్యావాశ్వునకు ఆ పిల్లమీద మనసయింది తాను ఋషి కాదలచినాడు కఠోర నియమములు పాటించినాడు భిక్ష చేయుచు సంచారము సాగించినాడు

సంచార సందర్భము శశీయసివి కలిసినాడు ఆమె అతనిరాకను గురించి భర్తకు చెప్పినది శశీయసి భర్త తరంతరుడు వచ్చినవానిని ఆదరించమని చెప్పినాడు

శశీయసి పశువులను ఆభరణములను శ్యావాశ్వునకు ఇచ్చినది తరంతరుడు సహితము అనేక ధనము ఇచ్చినాడు శ్యావాశ్వుని రాజు తన తమ్ముడు పురుమీహ్లునివద్దకు పంపినాడు

శ్యావాశ్వుడు పురుమీహ్లుని వద్దకు వెళ్లుచుండగా మార్గమధ్యమున మరుత్తులు దర్శనమిచ్చినారు

శ్యావాశ్వరుడు వారిని స్తుతించినాడు మరుత్తులు అతనిని ఋషిగా గుర్తించినారు అతనిని వేద స్తోత్రముల ద్రష్టను చేసినారు

ఆవిధముగా ఋషియయి శ్యావాశ్వుడు రథవీథిని చేరినాడు అతడు తన భార్య సమ్మతితో తన కూతురును శ్యావాశ్వునకు ఇచ్చి వివాహము చేసినాడు

అరువది రెండవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ శ్రుతవిది, దేవత-మైత్రావరుణులు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 సూర్యమండలము మీకు ఆధారభూతము అది నీటితో కప్పబడినది శాశ్వతము సత్యభూతము

ఆ స్థానమందున్న అశ్వములను కిరణములను స్తోతలు విడిచిపెట్టుదురు ఆ మండలమున వేలకొలది రశ్ములు ఉన్నవి తేజోవంతుడగు అగ్ని మున్నగు సాకార దేవతలమధ్య మేము సూర్యుని శ్రేష్ఠమండలమున దర్శించినాము !

2 మిత్రావరుణులారా ! మీ మహోత్మ్యము అత్యంత ప్రశస్తము మీ మహత్తువలననే నిరంతర పరిభ్రమణకారి సూర్యుడు తనదైనిక గతులందు స్థావరజలరాశిని పిదుకును మీరు స్వయముగా భ్రమణకారి సూర్యుని ప్రీతిదాయక దీప్తిని వర్థిల్లచేయుదురు మీ ఇద్దరి ఒకే రదము అనుక్రమమున పరిభ్రమించును

3 మిత్రావరుణులారా ! స్తోతలు మీ అనుగ్రహమున రాజపదము పొందుదురు మీరు మీ సామర్ధ్యమున ద్యావాపృథ్వులను భరించి నిలిచినారు మీరు శీఘ్రదాన కర్తలు ఔషధములను, గోవులను వర్థిల్ల చేయండి వర్షము కురిపించండి

4 మిత్రావరుణులారా ! మీ రదము అశ్వయుక్తమయి మిమ్ము వహించవలెను సారది ద్వారా నియంత్రితమై సాగవలెను మూర్తిమంతమగు జలము మిమ్ము అనుసరించును మీ అనుగ్రహమున పురాతన నదులు ప్రవహించుచున్నవి

5 మిత్రావరుణులారా ! మీరు అన్నవంతులు బలసంపన్నులు మీరు దేహదీప్తిని వర్థిల్ల చేయుదురు

యజ్ఞము మంత్రమున రక్షించబడినట్లు మీ వలన భూమి రక్షించబడును మీరు యజ్ఞభూమి మధ్యనున్న రదము ఎక్కండి

6 మిత్రావరుణులారా ! యజ్ఞమున మిమ్ము శోభన స్తోత్రముల స్తుతించు యజమాని విషయమున మీరు దానశీలురుకండు అతనిని రక్షింపుడు మీరు రాజులు, క్రోధహీనులయి ధనమును సహస్రస్తంభ సౌధమును వహించుడు

7 వీరి రథము హిరణ్మయము మేకులు సహితము బంగారపువి ! వారి రథము అంతరిక్షమున విద్యుత్తువలె విరాజిల్లును మేము యూపయష్టి సమన్విత యజ్ఞభూమియందు రథముపైన సోమరసము స్థాపించెదము

8 మిత్రావరుణులారా ! ఉషఃకాలమున సూర్యోదయమయినపుడు లోహకీల సమన్విత హిరణ్మయ రథమున మీరు యజ్ఞమునకు వెళ్లుటకు ఎక్కండి అట్లే దితి, అదితులను అవలోకించండి

(*"అదితి మఖండనీయ భూమిం దితిం ఖండితాం ప్రజాదికాం"* శాయణుడు అదితి అనగా అఖండభూమి దితి అనగా ఖండిత - ముక్కలయిన ప్రజలు మున్నగువారు

భూమి ఎల్లప్పుడు అఖండమే ! ప్రజలే ఖండితులు !! గొప్ప ఆలోచన !!)

మిత్రావరుణులారా ! మీరు దానశీలురు విశ్వరక్షకులు మీరు అనుభవించు సుఖము విఘాత రహితము అచ్ఛిన్నము బహుముఖము ఆ సుఖముతోనే మమ్ము రక్షించండి మాకు అభిలషించిన ధనలాభము శత్రువిజయము కలుగవలెను

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత ఐదవ మండలము మూడవ అష్టకమునమూడవ అధ్యాయము సమాప్తము)

ఓం వతామినన్తిమాయినో వధీరావ్రతానాం ప్రథమాధ్రివాణి
నరోదసీ అద్రుహో వేద్యాభిర్న పర్వతాని వమేస్థివాం సః

నాలుగవ అధ్యాయము అరువది మూడవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ అర్చనానుదు, దేవత-మిత్రావరుణులు, ఛందస్సు-జగతి

1 మిత్రావరుణులారా ! మీరు ఉదక రక్షకులు సత్య ధర్మవంతులు మీరు మా యజ్ఞమునకు వచ్చుటకుగాను నిరతిశయ ఆకాశమున రథమును ఎక్కుదురు మీరు ఈ యజ్ఞమును రక్షించు యజమాని కొఱకు ద్యులోకపు మేఘము నుండి సుమధుర జలవర్షము కలుగచేయుదురు

2 స్వర్గద్రష్టలగు మిత్రావరుణులారా ! ఈ యజ్ఞమున విరాజిల్లి మీరు భువనములను శాసింతురు మేము మిమ్ము వృష్టిరూప ధనము, స్వర్గము ప్రార్థింతుము మీ విశాలరశ్ములు ద్యావాపృధ్వుల మధ్య సంచరించును

3 మిత్రావరుణులారా ! మీరు అత్యంత విరాజమానులు ఉద్యతబలులు వారి వర్షకులు ద్యావాపృధ్వికి భర్తలు సర్వద్రష్టలు మీరిద్దరు మహానుభావులు విచిత్ర మేఘసహితులయి స్తుతిశ్రవణమునకుగాను విచ్చేయుదు తదనంతరము వర్షవిధాయకుడగు పర్జన్యుని ద్వారా ద్యులోకము నుండి వర్షము కురిపించండి

4 మిత్రావరుణులారా !సూర్యుడు మీకు అస్త్రిభూతుడు జ్యోతిర్మయుడు సూర్యుడు అంతరిక్షమున సంచరించినపుడు మీ సామర్థ్యము స్వర్గమున వెల్లడియగును మీరు ద్యులోకమున మేఘము, వర్షము ద్వారా సూర్యుని రక్షించుచున్నారు పర్జన్యుడు మిత్రావరుణులతో ప్రేరితుడవయి ఆకసమునుండి వర్షబిందువును రాల్చుము

5 మిత్రావరుణులారా ! వీరుడు యుద్ధమునకుగాను తన రథమును సిద్ధముచేసినట్లు మరుద్గణములు మీ అనుగ్రహమున వర్షమునకుగాను మీ రథమును సిద్ధము చేసెదరు జలవర్షమునకుగాను మరుద్గణములు వివిధ లోకముల సంచరింతురు మీరు మరుద్గణ సహితులయి ద్యులోకమునుండి మా మీద వాన కురిపించండి

6 మిత్రావరుణులారా ! మీ అనుగ్రహముననే మేఘము అన్నసాధకము, ప్రభావ్యంజకము, విచిత్రమగునది అయినది మరుద్గణములు తమ ప్రజ్ఞాబలమున మేఘములను రక్షింతురు వారితో మీరు అరుణవర్ణ, నిష్పాప ఆకసము నుండి వాన కురిపింతురు

7 విద్వాంసులగు మిత్రావరుణులారా ! మీరు జగములకు ఉపకారకులు వృష్టి మున్నగువాని ద్వారా యజ్ఞమును రక్షించెదరు జలవర్షకుడు పర్జన్యుని ప్రజ్ఞవలన జలమున సమస్త భూతజాతములను దీప్తము చేయును పూజ్యుడు, వేగవంతుడగు సూర్యుని ద్యులోకమున నిలుపుదురు

అరువది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ అర్చనానుడు, దేవత-మిత్రావరుణులు ఛందస్సు-అనుష్టుప్, చివరిది పంక్తి

1 మిత్రావరుణులారా ! మేము ఈ మంత్రమున మీ ఉభయులను ఆహ్వానించుచున్నాము బాహుబలమున ఆవులమందను అదుపు చేసినరీతి మీరు శత్రువులను దూరము చేయండి స్వర్గమార్గమును కనబరచండి

2 మీరిద్దరు ప్రజ్ఞాసంపన్నులు మీరు మా స్తుతి కర్తలకు అభిమత సుఖములు ప్రసాదించండి మేము శోభన హస్తముల స్తుతింతుము మీరు ప్రసాదించిన సుఖములు సర్వత్ర వ్యాపించవలెను

3 మాకు ఇప్పుడే గమనము ప్రాప్తించవలెను మిత్రుడు చూపిన బాటన సాగవలెను అహింసక మిత్రుని సుఖము మా ఇంట సమకూరవలెను

4 మిత్రావరుణులారా ! మేము మిమ్ము స్తుతింతుము ధనమును పొందుదుము ఆ ధనమును చూచి ధనికులు స్తుతికర్తలు ఈర్ష్యపడు దురు

5 మిత్రావరుణులారా ! మీరు సుందర దీప్తియుక్తులయి మా యజ్ఞమునకు విచ్చేయండి ఐశ్వర్యశాలి యజమానుల గృహములందును, మా ఇంటను సమృద్ధిని వర్ధిల్ల చేయండి

6 మిత్రావరుణులారా ! మా స్తుతుల కొరకును మా కొరకును మీరు విశేష అన్నమును ధరించండి మీరు మాకు అన్నము, ధనము, బలములు శుభములు కలిగించండి

7 అధినాయక మిత్రావరుణులారా ! ఉషఃకాలమున సుందర కిరణయుక్త ప్రాతస్సవనమున

దేవబల విశిష్ట గృహమునందు మీరిద్దరు పూజనీయులు అగుదురు ఆ ఇంట మేము అభిషవించిన సోమమును మీరు అవలోకించండి మీరు 'అర్జనాను' ని విషయమున ప్రసన్నులుకండు గుఱ్ఱములపై ఇప్పుడే విచ్చేయండి

అరువది అయిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ రాతహవ్యుడు, దేవత-మిత్రావరుణులు ఛందస్సు - అనుష్టుప్, చివరిది పంక్తి

1 మిత్రావరుణులారా ! దేవతలందు మీ ఇద్దరికి స్తుతి తెలిసినవాడే అనుష్ఠానవంతుడగును అట్టివాడు మాకు ఉపదేశము చేయవలెను ఆ స్తుతిని అందగాళ్లయిన మిత్రావరుణులు స్వీకరించవలెను

2 మిత్రావరుణులు ప్రశస్త తేజోవంతులు ఈశ్వరభూతులు వారు దూరదేశమునుండి ఆహూతులయినను వినగలరు యజమానుల స్వాములు, యజ్ఞవర్ధకులు మిత్రావరుణులు విశేషస్తోతకు శుభములు సమకూర్చుటకు చరింతురు

3 మీరు పురాతనులు మేము మీవద్ద నిలిచి మా రక్షణ కొఱకు నుతింతుము వేగవంతములగు అశ్వములకు అధిపతులమై అన్నప్రదానము చేయవలసినదిగా మిమ్ము స్తుతింతుము మీరిద్దరు శోభన జ్ఞానవంతులు

4 మిత్రదేవుడు పాపి అగు స్తోతకుగూడ విశాల గృహమున నివసించు ఉపాయము చేయును హింసక పరిచారకునికి సహితము సమృద్ధిని ప్రసాదించును

5 యజమానులమగు మేము దుఃఖ నివారకుడగు మిత్రదేవుని రక్షలు కలవారమగుదుము మేమందరము నీ రక్షణల వలన పాపరహితులమయి వరుణుని పుత్రస్వరూపులము కావలెను

6 మిత్రావరుణులారా ! మేము మిమ్ము స్తుతింతుము మీరు మావద్దకు విచ్చేయుడు మేము కోఱిన సమస్త వస్తువులను ప్రసాదించండి మేము అన్నసంపన్నులము మమ్ము పరిత్యజించకండి సుతసోమయజ్ఞమున మమ్ము రక్షించండి

అరువది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ రాతహవ్యుడు, దేవత-మిత్రావరుణులు, ఛందస్సు - అనుష్టుప్

1 స్తుతివిజ్ఞాతలగు మానవులారా ! శుభకర్మవంతులు, శత్రుహింసకులగు దేవద్వయమును ఆహ్వానించండి ఉదక స్వరూపుడు, హవిర్భక్షణుడు, అన్నవంతుడు, పూజనీయుడగు వరుణునకు హవ్యప్రదానము చేయండి

2 మీరిద్దరు మహాబలవంతులు సూర్యుడు అంతరిక్షమున దృశ్యమానుడయినట్లు మానవులమధ్య మీ ఉభయుల దర్శనీయ బలము యజ్ఞమున స్థాపితమగును

3 మిత్రావరుణులారా ! మీరు 'రాతహవ్య' ని ప్రకృష్ట స్తుతివలన శత్రువును పరాభవించు బలము పొందుదు మేము పయనించు మా రథము ముందు మార్గరక్షణార్థము సాగుదురు మేము మిమ్ము స్తుతించుచున్నాము

4 స్తుతియోగ్యులు, శుద్ధబలవంతులగు దేవద్వయమా ! మా ప్రవర్ధమాన స్తుతులకు మీరు ఆశ్చర్యచకితులగుదురు మీరు అనుకూల మనమున యజమాని స్తోత్రములను తెలియుదురు

5 భూదేవీ ! మా ఋషుల ప్రయోజన సిద్ధికొఱకే నీమీద నీరు నిలిచి ఉన్నది గమనశీల దేవద్వయమా ! మీ గతి విధివలన ఎక్కువ పరిమాణమున మరింత వర్షము కురిపించును

6 దూరదర్శులగు మిత్రావరుణులారా ! మేము స్తోతలము మిమ్ము ఆహ్వానించుచున్నాము మేము మీయొక్క సువిస్తీర్ణము బహుజన రక్షితమగు రాజ్యమునకు ఎదగవలెను

అరువది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ యజితుడు, దేవత-మిత్రావరుణులు ఛందస్సు - అనుష్టుప్.

1 ద్యుతిమంతులగు అదితి పుత్రులు మిత్రా, వరుణ, ఆర్యములారా ! మీరు ప్రస్తుత ప్రకారమున యజనీయము బృహంతము, అత్యంత ప్రవృద్ధబలము ధరింతురు

2 మిత్రావరుణులారా ! మానవ రక్షకులారా ! శత్రుసంహారకులారా ! మీరు ఆనందజనక యజ్ఞభూమికి విచ్చేసినపుడు మమ్ము సుఖవంతులను చేయుదురు

3 సర్వవిదులగు మిత్ర, వరుణ, ఆర్యమలు తమతమ స్థానములనుండి మా యజ్ఞమును చేరుదురు హింసకులనుంచి మానవులను పరిరక్షింతురు

4 వారు సత్యదర్శనులు జలవర్షకులు యజ్ఞ రక్షకులు వారు యజమానికి మంచి మార్గము చూపుదురు భూరిదానము చేయుదురు మహానుభావులగు వరుణాదులు స్తోత పాపి అయినను అతనికి మరింత ధనము ఇచ్చెదరు

మిత్రావరుణులారా ! మీరిద్దరు అందరి స్తుతియోగ్యులు, మేము అల్పబుద్ధులము అత్రిగోత్రజులు మిమ్ము స్తుతింతురు

అరువది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ యజితుడు, దేవత-మిత్రావరుణులు ఛందస్సు - గాయత్రి

1 ఋత్విక్కులారా ! మీరు ఉచ్చైస్స్వరమున మిత్రావరుణులను స్తుతించండి విశేష బలవంతులగు మిత్రావరుణులారా ! ఈ మహా యజ్ఞమునకు దయచేయండి

2 మిత్రావరుణులు ఇద్దరును అందరికి స్వాములు జలముల ఉత్పాదకులు, ద్యుతిమంతులు దేవతలలో అత్యంత స్తుత్యులు, ఋత్విక్కులారా ! మీరు వారిద్దరిని స్తుతించండి

3 ఆ ఇద్దరు దేవతలు మాకు పార్థివధనము - దివ్యధనము ప్రసాదించు సమర్థులు మిత్రావరుణులారా! పూజనీయమగు మీ బలము దేవతలలో ప్రసిద్ధము మేము ఆ బలమును స్తుతింతుము

4 ఉదకముద్వారా యజ్ఞమును స్పృశించిన ఇద్దరు దేవతలు హవ్యమును వ్యాప్తము చేయుదురు ద్రోహరహిత మిత్రావరుణులారా ! మీరు వర్ధిల్లుదురు

5 ఏ ఇద్దరు అంతరిక్షమున వర్షకారకులో - ఏ ఇద్దరు అభిమత ఫలప్రాపకులో - ఏ ఇద్దరు వృష్టిప్రదులగుటవలన అన్న అధిపతులో ఏ ఇద్దరు దాత విషయమున అనుకూలురో ఆ ఇద్దరు మహానుభావులు యజ్ఞమునకు విచ్చేయుటకు మహారథమున అధిష్టితులగుదురు

అరువది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ ఉరుచక్రి, దేవత-మిత్రావరుణులు ఛందస్సు - త్రిష్టుప్

1 మిత్రావరుణులారా ! మీరు రోచమానములగు మూడు ద్యులోకములవారు మూడు అంతరిక్షలోకములవారు మూడు భూలోకములవారు మీరు ఇంద్రుని రూపమును, కర్మను నిరంతరము రక్షింతురు

2 మిత్రావరుణులారా ! మీ ఆజ్ఞవలననే ఆవులు పాలిచ్చుచున్నవి స్పందనశీలమేఘము మఱియు నదులు సుమధుర జలములను ప్రదానము చేయుచున్నవి మీ ఉభయుల అనుగ్రహముననే జలవర్షకము, జలధారకము, ద్యుతిమంతమగు అగ్ని, వాయువు, ఆదిత్యుడు, భూమి, అంతరిక్షము ద్యులోకమున నిలిచి ఉన్నారు

3 ప్రాతఃకాల - మధ్యాహ్న సవనములందు ఋషులమగు మేము దేవతల ద్యుతిమతి జనని అదితిని ఆహ్వానింతుము మిత్రావరుణులారా ! మేము ధనము, పుత్రులు, పౌత్రులు, అరిష్టశాంతి, సుఖముల కొఱకు మిమ్ము యజ్ఞమున స్తుతింతుము

4 ద్యులోకమున పుట్టిన అదితి పుత్రద్వయమా ! మీరు ద్యులోక భూలోకములను ధరింతురు మేము మిమ్ము స్తుతింతుము

మిత్రావరుణులారా ! మీ కార్యములు స్థిరములు వాటిని ఇంద్రాది అమరదేవతలు సహితము హింసించజాలరు

డెబ్బదివ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ ఉరుచక్ర, దేవత-మిత్రావరుణులు, ఛందస్సు-గాయత్రి

1 మిత్రావరుణులారా ! మీ రక్షణ కార్యము నిశ్చయముగా అత్యంత దీర్ఘతరము మేము మీ అనుగ్రహ బుద్ధిని భజింతుము

2 ద్రోహ వివర్జిత దేవద్వయమా ! మాకు మీవద్ద మా భోజనమునకుగాను అన్నలాభము కలుగవలెను రుద్రపుత్రులారా ! మేము మీ స్తోతలము మేము మీవారలము కావలెను సమృద్ధులము కావలెను

3 రుద్రపుత్రులారా ! మీ ఉభయుల రక్షణలతో మమ్మ రక్షించండి మాకు ఇష్టప్రాప్తి కలుగవలెను అనిష్ట నివారణ జరుగవలెను అభిమత ఫలము లభించవలెను మేము మాపుత్రుల సహితులమయి శత్రువులను హింసించవలెను

4 ఆశ్చర్యకర కార్యములు చేయువారలారా ! మేము ఇతరులనుపూజించుట వలన లభించిన ధనమును అనుభవింపము మేము మీ అనుగ్రహమున సమృద్ధులము మేము ఇతరుల ధనముతో దేహ పోషణచేసికొనము పుత్ర పౌత్రుల యుక్తమయిసహితము మీకు వ్యతిరిక్త ధనమును అనుభవించము మా కులమందు ఎవరును మీరు కాక ఇతరులవలన లభించిన ధనమును అనుభవించరు

డెబ్బది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ బాహువృక్తుడు, దేవత-మిత్రావరుణులు, ఛందస్సు - గాయత్రి.

1 మిత్రావరుణులారా ! మీరు శత్రుప్రేరకులు శత్రుహంతలు మీరు హింసావర్జితమగు మా ఈ యజ్ఞమునకు విచ్చేయండి

2 ప్రకృష్ట జ్ఞానయుక్త మిత్రావరుణులారా ! మీరు అందఱకు స్వాములు ఫలప్రదానము ద్వారా మా కార్యములను పాలించండి

3 మిత్రావరుణులారా ! మీరు మా అభిషుత సోమము కొఱకు విచ్చేయండి మేము హవి అందించు వారలము మేము సమర్పించు సోమపానము చేయుటకు విచ్చేయండి

డెబ్బది రెండవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ బాహువృక్తుడు, దేవత-మిత్రావరుణులు, ఛందస్సు - ఉష్ణిక్.

1 మా గోత్ర ప్రవర్తకుడగు అత్రివలె మేము మంత్రములతో మిమ్మ ఆహ్వానింతుము మిత్రావరుణులారా ! మీరు సోమపానమునకుగాను కుశాసనమున ఆసీనులు అగుడు

2 మిత్రావరుణులారా ! మీరు జగదుద్ధారక కర్ములు మీరు స్థానచ్యుతులు కారు ఋత్విక్కులు మీకు యజ్ఞప్రదానము చేసెదరు సోమపానమునకు గాను కుశాసనమున ఆసీనులుకండి *"నిబ్హర్షి సదతం సోమపీతయే"*

3 మిత్రావరుణులారా ! మీరు మా యజ్ఞమునుకోరి స్వీకరించండి సోమపానమునకుగాను కుశాసనమున కూర్చుండుడు *"నిబ్హర్షి సదతం సోమపీతయే"*

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత ఐదవ మండలమున నాలుగువ అష్టకము ఐదవ అనువాకము సమాప్తము)

ఆరవ అనువాకము డెబ్బది మూడవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ పౌరుడు, దేవత-అశ్వినులు, ఛందస్సు-అనుష్టుప్.

1 లెక్కకు మిక్కిలి యజ్ఞములందు భుజించు అశ్వినీకుమారులారా ! మీరు ఇప్పుడు అత్యంత దూరదేశమగు అంతరిక్షమున ఉన్నారు ద్యులోకమున ఉన్నారు అట్లయ్యు అన్ని స్థానములనుండి ఇచటికి విచ్చేయుండి

2 అశ్వినులారా ! మీరు అనేక యజమానులకు ఉత్సాహదాతలు వివిధ కర్మల కర్తలు వరణీయులు అప్రతిహతగాములు అనిరుద్ధకర్ములు ఈ యజ్ఞమున మేము మీవద్దకు చేరెదము విశేష భోగము, రక్షణ కొఱకు మేము మిమ్ము ఆహ్వానించుచున్నాము

3 అశ్వినులారా ! సూర్యుని స్వరూపమును ప్రదీప్తము చేయుటకుగాను రథపు దీప్తిమంతమగు చక్రమును నియమించినారు మీ సామర్థ్యమును మానవుల అహోరాత్రికాలమును నిరూపించుటకుగాను అన్య చక్రములను లోకములందు పరిభ్రమింప చేసినారు

4 వ్యాపక దేవద్వయమా ! మేము మిమ్ము స్తుతించు స్తోతలము ఇది 'పౌరు' ని ద్వారా సుసంపాదితము పృథిక్ ఉత్పన్నులు - నిష్పాపులగు మీరు మాకు బోలెడు అన్నము ప్రసాదించండి

5 అశ్వినులారా ! మీ భార్య సూర్యమీ సర్వదా శీఘ్రగామి - రథమున ఎక్కినపుడు - అప్పుడు వెలుగులు చిమ్ము మీ దీప్తి నలుదిశల క్రమ్ముకొనును

6 నేతలగు అశ్వినులారా ! మా తండ్రి అత్రి మిమ్ము స్తుతించినపుడు అగ్ని తాపము సుఖసేవ్యమయినది అతడు అందుకు కృతజ్ఞతచిత్తమున మీ ఉపకారమును స్మరించినాడు

7 అశ్వినులారా ! మీ రథము గట్టిది ఉన్నతము నడకనేర్చినది ఆ రథము యజ్ఞములందు ప్రసిద్ధము మా తండ్రి అత్రి మీవలననే తరించినాడు

8 మధుర సోమరసమును కలుపు దేవద్వయమా ! మేము సమర్పించు పుష్టికరమగు స్తుతి మీ మీద మధుర రసమును చల్లవలెను మీరు అంతరిక్ష సీమను అతిక్రమింతురు సుపక్వ హవ్యము మిమ్ము పోషించును

9 అశ్వినులారా ! పండితులు మిమ్ము సుఖదాతలనుగా పేర్కొందురు అది నిశ్చయ సత్యము మా యజ్ఞమునకు సుఖదానార్థము ఆహ్వానించుచున్నాము మీరు అతిశయ సుఖదాతలు కావలెను

10 శిల్పి రథమును అందముగా చెక్కినట్లు మేము అశ్వద్వయమును సంవర్ధితులను చేయుటకు స్తుతులు సమర్పించుచున్నాము ఆ స్తుతులు అశ్వినులకు ప్రీతికరములు కావలెను

డెబ్బది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ పౌరుడు దేవత - అశ్వినులు, ఛందస్సు - అనుష్టుప్

1 అశ్వినులారా ! మీరు స్తుతిధనులు ధనవర్షులు మీరు నేడు ఈ యజ్ఞ దినమున ద్యులోకమునుండి విచ్చేయండి భూమి మీద నిలువండి ఈ స్తోత్రమును వినండి ఈ స్తుతిని మీ కొఱకు అత్రి సర్వదా పఠించును

2 దీప్తిమంతులగు నా సత్యద్వయము - అశ్వినులు ఏరి? నేటి ఈ యజ్ఞదినమున ద్యులోకమునందలి ఏ స్థానము నుండి శ్రుతులగుచున్నారు?

దేవద్వయమా ! మీరు ఏ యజమాని దగ్గరకు విచ్చేయచున్నారు? ఏ స్తోత మీ స్తుతులకు సహాయకుడు అగుచున్నాడు?

3 అశ్వినులారా ! మీరు ఏ యజ్ఞము - ఏ యజమానివద్దకు ఏతెంచుచున్నారు? అట్లు వెళ్లి ఎవరిని కలిసి కొందురు? ఎవరి ఎదుట నిలిచి మాట్లాడుటకు రధమునకు గుఱ్ఱములు కట్టుచున్నారు? ఎవరి స్తోత్రములు మీకు ప్రీతికరములు? మేము మిమ్ము పొందవలెనను కోరికగలవారము

4 పౌరసంబంధి అశ్వినీ కుమారులారా ! మీరు పౌరునివద్ద జలవాహక మేఘమును ప్రేరేపించండి అడవిలో పులులు సింహమును కొట్టినట్లు యజ్ఞకర్మ వ్యాప్త పౌరనివద్ద మేఘమును కొట్టుడు

5 చ్యవనుడు జరా జీర్ణుడు పురాతనుడు కురూపి అశ్వినులారా ! మీరు అతనిని కవచమువలె విముక్తము చేసినారు మీరు చ్యవనుని మరల ప్రాయపు వానిని చేసినపుడు అతనిని రూపమును సురూపయువతి కామించినది పొందినది

6 అశ్వినులారా ! ఈ యజ్ఞస్థలమునకు మీ స్తోతలు వచ్చియున్నారు మాకు సమృద్ధి కలుగుటకుగాను మేము మీ దృష్టిలో ఉండవలెను నేడు మీరు మా ఆహ్వానమును ఆలకించండి మీరు అన్నరూప ధనవంతులు మీరు రక్షణలతో ఇటకు ఏతెంచండి

7 అశ్వినులారా ! మీరు అన్నరూప ధనవంతులు మానవులను మిమ్ము మించి ప్రసన్నులను చేయువాడు ఎవడు? జ్ఞానులచే వందితులగు దేవద్వయమా ! ఏ జ్ఞాని మిమ్ము అందరిని మించి ప్రసన్నులను చేయగలడు?

8 అశ్వినులారా ! దేవతలందరి రధములలో మీ రధము వేగవంతము, అసంఖ్యాక శత్రుసంహారకము ఆ రధమును యజమానులు నుతింతురు మీ రధము దూరహితమును కోఱవలెను మావద్దకు చేరవలెను

9 మధుమంతులగు అశ్వినులారా ! మీ కొఱకుగాను మరల మరల సమకూర్చిన స్తోత్రములు

మాకు సుఖములు కలిగించవలెను విశిష్ట జ్ఞానసంపన్నులగు అశ్వద్వయమా ! మీరు శ్యేన పక్షివంటి సర్వత్ర సంచరించు అశ్వమును ఎక్కి మాకు అభిముఖముగా రండి

10 అశ్వినులారా ! మీరు ఎక్కడ ఉన్నను మా ఆహ్వానమును వినిపించుకొనుడు మీ వద్దకు వచ్చుటకు ఆతురపడు ఈ హవ్యము మీవద్దకు చేరవలెను మీకు అందవలెను

డెబ్బది అయిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ అవస్యుడు - దేవత-అశ్వినులు, ఛందస్సు-పంక్తి

1 అశ్వినులారా ! అవస్యు ఋషి మీ ఉభయుల స్తుతికర్త అతడు మీ ఫలప్రద, ధనపూర్ణ రథమును అలంకృతము చేయును మధు విద్య ఎరిగిన వారలారా ! మా ఆహ్వానమును ఆలకించండి *"మమ్మశుతం హావమ్"*

2 అశ్వినులారా ! మీరు శత్రుసంహారకులు హిరణ్మయ రథారూఢులు ప్రశస్త ధనసంపన్నులు నదులను ప్రవహింప చేయువారు మధువిద్యావిశారదులు మీరు అందరు యజమానులను అతిక్రమించి ఇచటకి విచ్చేయుండి అందువలన మేము సమస్త విరోధులను ఓడించగలము మీరు ఆహ్వానములు వినండి *"మమ్మశుతం హావమ్"*

3 అశ్వినులారా ! మీరు సువర్ణ రథారూఢులు స్తుతియోగ్యులు అన్నరూపధనవంతులు యజ్ఞమున అధిష్టించినారు మధువిద్యావిశారదులు మీరు మా పిలుపు వినండి మా కొఱకు రత్నములు తీసికొని రండి

4 ధనమును వర్షించు అశ్వినులారా ! నేను మీ స్తోతను ఈ స్తోత్రములు మీ కొఱకు ఉచ్చరించబడినవి ప్రసిద్ధుడు, మూర్తిమంతుడగు యజమాని ఏకాగ్రచిత్తమున మీకు హవి సమర్పించును *"మమ్మశుతం హావిం"*

5 అశ్వినులారా ! మీరు విజ్ఞ మనస్కులు రథారూఢులు ద్రుతగాములు స్తోత్రశ్రవణకర్తలు మీరు త్వరగా రథమునెక్కి కపటము ఎరుగని చ్యవనుని వద్దకు వెళ్లినారు మీరు మధువిద్యావిశారదులు *"మమ్మశుతం హావమ్"*

6 నేతలగు అశ్వినులారా ! మీ గుఱ్ఱములు సుశిక్షితములు ద్రుతగాముః విచిత్రరూపులు ఆ అశ్వములు మిమ్ము ఐశ్వర్యయుక్తముగ సోమపానమునకుగాను ఇచటికి తీసికొని రావలెను *"మమ్మశుతం హావమ్"*

7 అశ్వినులారా ! మీరు ఇచటికి ఏతెంచండి మీరిద్దరు ప్రతికూలురుకారాదు అజేయ ప్రభువులారా ! ఏ ప్రచ్ఛన్న ప్రదేశమునుండియైనను యజ్ఞగృహమునకు వేంచేయండి మధువిద్యావిశారదులారా ! *"మమ్మశుతం హావమ్"*

8 జలాధిపతులు, అజేయులగు అశ్వినులారా ! ఈ యజ్ఞమున మీ స్తోత్రకారుడగు అవస్యుని అనుగ్రహించండి మధువిద్యావిశారదులారా ! "మమ్మశుతం హావమ్"

9 ఉషస్సు వికసించినది సముజ్వల కిరణ సంపన్న అగ్ని వేదిమీద సంస్థాపితమయినది ధనవర్షకారులు, శత్రుసంహారకులగు అశ్వినులారా ! మీ అక్షయ్య రథమును అశ్వయుక్తము చేయండి మధువిద్యావిశారదులారా ! "మమ్మశుతం హావమ్"

డెబ్బది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-అత్రేయ భౌముడు, దేవత-అశ్వినులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఉషఃకాలమున జాగృతుడయిన అగ్ని ప్రజ్వరిల్లును మేధావులగు స్తోతల దేవాభిలాష స్తుతులు ఉద్గీతములగును రథాధిపతులగు అశ్వినులారా ! నేడు మీరు ఈ యజ్ఞస్థలమునకు అవతరించండి సోమరస పూర్ణ సమృద్ధ యజ్ఞమునకు విచ్చేయండి.

2 అశ్వినులారా ! ఇది సంస్కారవంతమగు యజ్ఞము దీనిని హింపించరాదు కాని యజ్ఞమునకు త్వరగా వచ్చి స్తుతిభాజనులుకండి ప్రాతఃకాలమున రక్షణ సహితులయి విచ్చేయండి అందువలన అన్నమునకు అభావము కలుగదు హవ్యదాత యజమానిని సుఖవంతుని చేయండి

3 అశ్వినులారా ! మీరిద్దరు రాత్రిశేషమున పాలుపితుకుకాలమున ప్రాతఃకాలమున అపరాహ్నమున రాత్రిపూట ఏ సమయమందయినను సుఖకర రక్షణలతో విచ్చేయండి అశ్వినులను విడిచి ఇతర దేవతలు సోమపానమునకు ఉద్యుక్తులుకారు

4 అశ్వినులారా ! ఈ ఉత్తర వేది మీకు నివాసయోగ్యమగు ప్రాచీనస్థలము ఈ సమస్త గృహము ఆలయము మీ కొఱకే అగును మీరు ఇరువురు వాయుపూర్ణ, మేఘ సమాకీర్ణ అంతరిక్షము నుండి అన్నము, బలమును తీసికొని మా వద్దకు చేరండి

5 మేమందరము అశ్వినుల శ్రేష్ఠరక్షణలు సుఖప్రద ఆగమములతో ముడిపడవలెను అమర దేవద్వయమా ! మీరు మాకు ధనము, సంతానము, సమస్త కళ్యాణములను ప్రసాదించండి

డెబ్బది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-అత్రేయుడు, దేవత-అశ్వినులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1. అశ్విద్వయము ఉదయమే - అందరి దేవతలకన్నముందు విచ్చేయుదురు ఋత్విక్కులారా వారిని పూజించండి కాంక్షగల అదానపరులగు రాక్షసులు మున్నగువారికన్నముందే వారు హవ్యపానము చేయుదురు వారు ప్రాతఃకాలముననే యజ్ఞమును భజింతురు పూర్వకాలపు ఋషులు ప్రాతఃకాలమున అశ్విద్వయమును ప్రశంసించినారు

2 మానవులారా ! ప్రాతఃకాలముననే అశ్వినులను పూజించండి వారికి హవ్యము సమర్పించండి సాయంకాలపు హవ్యము దేవతలకు చేరునదికాదు దేవతలు దానిని స్వీకరించరు అది అసేవ్యమానమగును మనకన్నముందు సోమము ద్వారా వారిని యజించువాడు వారికి హవ్యములు అందించి తృప్తిపరచువాడు యజించువాడు దేవతలకు అభిమతుడు అగును

3 అశ్వినిద్వయమా ! మీ రథము హిరణ్య ఆచ్ఛాదితము మనోవేగముగలది వాయువేగముకలది అన్నము ధరించునది ఆ రథము వచ్చుచున్నది మీరు దానిమీద సంపూర్ణదుర్గమ మార్గములను అతిక్రమించెదరు

4 హవి విభాగము జరుగు యజ్ఞమున అశ్వినులకు విపులహవ్యము సమర్పించు యజమాని కర్మద్వారా తనపుత్రుని పోషించును అశ్వినులు అగ్నిని ప్రదీప్తము చేయనివారిని హింసింతురు

5 మేమందఱము అశ్వినీ కుమారుల శ్రేష్ఠరక్ష మఱియు వారి ఆగమనముతో కూడి ఉందుము అమర అశ్వినిద్వయమా ! మాకు ధనము, సంతతి, సమస్త కళ్యాణములు ప్రసాదించండి

డెబ్బది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ సప్తవధి, దేవత-అశ్వినులు ఛందస్సు - 1-3 ఉష్ణిక్, 4 త్రిష్టుప్, మిగిలినవి అనుష్టుప్

1 అశ్వినులారా ! ఈ యజ్ఞమునకు విచ్చేయండి నా సత్యద్వయమా ! మీరు ప్రమత్తులుకారాదు హంసద్వయము నిర్మల జలములవైపు సాగినట్లు మీరు అభిషుత సోమమువైపు సాగండి

2 అశ్వినులారా ! హరిణి, గౌరమృగము పచ్చగడ్డివెంట పరిగెత్తినట్లు హంసద్వయము నిర్మల ఉదకమువైపు సాగినట్లు మీరు అభిషుత సోమమువైపు సాగండి

3 అన్నము నిమిత్తము నివాసప్రదులగు అశ్వినులారా ! యజ్ఞమునకు అభీష్ట సిద్ధికొఱకు విచ్చేయండి హంసద్వయము నిర్మల ఉదకమువైపు సాగినట్లు అభిషుత సోమమువైపు సాగండి

4 అశ్వినులారా ! లాలించివంత భార్య భర్తను ప్రసన్నువి చేసినట్లు మా పితరుడు అత్రి మిమ్ము స్తుతించి తుషాగ్ని కుండమునుంచి విముక్తుడయినాడు మీరు శ్యేనపక్షివంటి వేగమున సుఖప్రదమగు రథమున మమ్ము రక్షించుటకు విచ్చేయండి

5 వనస్పతి నిర్మితపేటికా కట్టుపెట్టే ! ప్రసవించనున్న స్త్రీయోనివలె విచ్చుకొనుము అశ్వినులారా ! మా ఆహ్వానము వినండి నేను సప్తవధ్రి ఋషిని నన్ను విడిపించండి

(*"అత్రబ్రువన్తీతిహాసం సప్తవధ్రేః పురావిదః"* పూర్వకాలము తెలిసినవారు ఈ సందర్భమున

సప్తవధ్రి కథ చెప్పుదురు అని ఒక వృత్తాంతము వివరించినాడు శాయణుడు

సప్తవధ్రి సోదరుని పుత్రులు సప్తవధ్రిని అతని భార్యతో కలియకుండ చేయవలెను అనుకున్నారు వారు సప్తవధ్రిని ఒకపెట్టెలో రాత్రిళ్లు దాచువారు ఉదయమున వదిలిపెట్టువారు

సప్తవధ్రి ఆ బాధ భరించలేక అశ్వినులను ప్రార్థించినాడు వారు అతనికి విముక్తి కలిగించినారు రాత్రిళ్లు పెట్టెనుంచి బయటకి వచ్చిన ఋషి మరల ఉదయమున పెట్టలో ఉండువాడు

పెట్టె వనస్పతి కట్టతో చేయబడినది కావున ముందు వనస్పతిని ప్రార్థించినాడు)

6 అశ్వినులారా ! భీతుడు నిర్గమనమునకు ప్రార్థించు సప్తవధ్రి ఋషికొఱకు మీమాయతో పేటికను మూసినారు తెరిచినారు

7 వాయువు సరోవరాదులను సంచలితము చేసినట్లు నీ గర్భము చలించవలెను పదినెలలు తరువాత గర్భస్థ ప్రాణి బయటపడవలెను

8 వాయువు, అరణ్యము, సముద్రము కంపించినట్లు పదినెలలు నిండిన గర్భస్థజీవి మాయచుట్టుకొని బయటపడును

9 పదినెలలు తల్లిగర్భమున ఉన్న ప్రాణి సజీవముగా అక్షతరూపమున జీవించిన జననికి పుట్టవలెను

(*"గర్భిణ్యాః ప్రసవాయాశుస్తుతవానశ్వినావృషిః"* ఇవి గర్భస్థ స్త్రీలు ప్రసవ సమయమున అశ్వినులను స్తుతించు మంత్రములని శాయణుడు)

డెబ్బది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ సత్యశ్రవుడు, దేవత-ఉష, ఛందస్సు-పంక్తి

1 దీప్తమతీ ! ఉషా ! నీవు మమ్ములను ఇదివరకు ప్రబోధితులను చేసినావు అట్లే నేడును ప్రచుర ధనప్రాప్తికొఱకు ప్రబోధితులను చేయుము శోభన ప్రాదుర్భావవతీ ! అశ్వప్రాప్తికిగాను జనులు నిన్ను స్తుతింతురు వయ్యుపుత్రుడు సత్యశ్రవుని అనుగ్రహింపుము

2 సూర్యసఖియా ఉషా ! నీవు శుచద్రథ పుత్రుడగు 'సునీథి' అంధకారమును దూరము చేసినావు శోభన ప్రాదుర్భవతీ ! అశ్వప్రాప్తికిగాను జనులు నిన్ను స్తుతింతురు వయ్యుపుత్రుడు అతిశయజలశాలి సత్యశ్రవుని తిమిరమును నివారించుము

3 ద్యులోక దుహితా ! నీవు ధనసమార్జన పరురాలవు నీవు మా చీకట్లను దూరము చేయుము సుజాతా ! అశ్వప్రాప్తికిగాను జనులు నిన్ను స్తుతింతురు వయ్యు పుత్రుడు అతిశయ బలశాలి సత్యశ్రవుని తిమిరమును నివారించినావు

4 ప్రకాశవతీ ఉషా ! స్తోత్రములతో నిన్ను స్తుతించు ఋత్విక్కు ఐశ్వర్యము ద్వారా సమృద్ధి సంపన్నుడయి దానశీలుడగును ధనశాలినీ, సుజాతా ఉషా ! జనులు అశ్వలాభమునకుగాను నిన్ను స్తుతింతురు

5 ఉషా ! ధనప్రదానమునకుగాను నీముందు నిలిచిన ఉపాసకులు అక్షయ్య హవ్యధనము సమర్పించి మా విషయమున అనుకూలురు అయినారు అశ్వప్రాప్తికొఱకు జనులు నిన్ను స్తుతింతురు

6 ధనవంతురాలవగు ఉషాదేవీ ! నీవు స్తోతలగు యజమానులకు వీరపుత్రయుక్త అన్నము ప్రసాదించుము అందువలన వారు ధనవంతులయి మాకు విశేష ధనమును దానము చేయవలెను సుజాతా ! అశ్వప్రాప్తి కొరకు జనులు నిన్ను స్తుతింతురు

7 ధనశాలిని ఉషా ! మాకు అశ్వములు, గోవులు మున్నగు ధనములు దానముచేసిన యజమానికి నీవు సంపూర్ణ ధనము విశేష అన్నము ప్రసాదింపుము సుజాతా ! అశ్వప్రాప్తి కొఱకు జనులు నిన్ను స్తుతింతురు

8 ద్యులోకదుహితా ! ఉషా ! నీవు సూర్యుని శుభ్రమగు రశ్మి ప్రజ్వలిత అగ్ని ప్రదీప్తి జ్వాలతో మావద్దకు అన్నము, ఆవులను కొనిరమ్ము సుజాతా ! అశ్వప్రాప్తి కొరకు జనులు నిన్ను స్తుతింతురు

9 ద్యులోకదుహితా ! ఉషా ! నీవు వెలుగులు పుట్టింపుము మా విషయమున జాగుచేయకుము రాజు దొంగను శత్రువును సంతప్తుని చేసినట్లు సూర్యుడు తన కిరణములతో నిన్ను సంతప్తను చేయరాదు సుజాతా ! అశ్వప్రాప్తి కొఱకు జనులు నిన్ను స్తుతింతురు

10 ఉషా ! మేము ప్రార్థించినది ప్రార్థించనిది కూడ ప్రసాదించుటకు నీవు సమర్థురాలవు దీప్తివతీ ! నీవు స్తోతల తమస్సు నశింప చేతువు వారిని హింసించవు సుజాతా ! అశ్వప్రాప్తి కొరకు జనులు నిన్ను స్తుతింతురు

ఎనుబదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ సత్యశ్రవుడు, దేవత-ఉష, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఉష దీప్తిమంత రధారూఢ సర్వవ్యాపిని యజ్ఞపూజిత అరుణవర్ణ సూర్యపురోవర్తిని దీప్తిమతి అట్టి ఉషను ఋత్విక్కులు స్తవములద్వారా స్తుతింతురు

2 దర్శనీయ ఉష నిద్రలో ఉన్న జనులను ప్రబోధితులను చేయును మార్గములను సుగమము చేయును విశాల రదముపై ఎక్కును సూర్యుని కన్నముందు సాగును మహతి, విశ్వవ్యాప్తిని ఉష దివసారంభమున దీప్తిని విస్తరింప చేయును

3 ఉష తన రధమున ఎరుపురంగు ఎద్దును కట్టును అక్షీణ జలములను అవిచలితము చేయును

దీప్తమతి, బహుస్తుత, వరణీయ ఉష మార్గములను కనబరచి వెలిగించును

4 ఉష అంతరిక్షమున ఊర్ధ్వ, మధ్యమ భాగములందు వసించును తన రూపమును తూర్పున విదితమగును విశేష శ్వేత వర్ణ ఉష బ్రహ్మాండమును ప్రబోధితము చేయును ఆదిత్యుని మార్గమును అనుసరించును ఆమె దిశలను బాధించదు ప్రకాశింప చేయును

5 సుందర అలంకారములుగల యువతివలె ఉష తన దేహమును ప్రకాశింపచేయును జలకములాడిన పడతివలె తూర్పున ఉదయించును ద్యులోక దుహిత ఉషద్వేషక అంధకారమును బాధించును వెలుగులతో అవతరించును

6 ద్యులోకదుహిత ఉష పశ్చిమాభిముఖి అయి శుభంకర వేషమును ధరించు యువతి రీతి తన రూపమును ప్రకటించును ఆమె తనకు హవ్యము అందించు యజమానికి వరించదగిన ధనము ప్రదానము చేయును నిత్య యవ్వన ఉష పూర్వమువలెనే వెలుగులు వెదజల్లును

ఎనుబది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-శ్యావాశ్వుడు, దేవత-సవిత, ఛందస్సు-జగతి

1 ఋత్విక్కులు, యజమానులు సర్వకర్మములందు తమ మనసులు లగ్నము చేయుదురు మేధావి మహానుడు, స్తుతియోగ్యుడగు సవిత ఆజ్ఞచే యజ్ఞకార్యమున నిమగ్నులగుదురు సవిత హోత కార్యములను తెలిసికొనును వారిని యజ్ఞకార్యములకు ప్రేరేపించును సవిత స్తుతి అత్యంత విశాలము

2 సవిత మేధావి అతడు స్వయం సంపూర్ణ రూపమును ధరించును అతడు మానవుల జంతువుల గమనాది విషయక కళ్యాణమును ఎరుగును సర్వులను ప్రేరేపించును, వరణీయ సవిత స్వర్గమును ప్రకాశింప చేయును అతడు ఉష ఉదయించిన తరువాత ప్రకాశించును

3 అగ్ని మున్నగు ఇతర దేవతలు ద్యుతిమంతుడగు సవితను అనుసరించి మహిమ బలమును పొందుదురు తను మాహాత్మ్యమున పృధివ్యాది లోకములను పరిచ్ఛిన్నము చేయు సవిత శోభాయమానుడయి విరాజిల్లును

4 సవితా ! రోచమానములగు మూడు లోకములందు సంచరింతువు సూర్యకిరణములతో కలిసెదవు నీవు రాత్రికి ఉభయ పార్శ్వములయి సాగుదువు నీవు జగమును ధరించినందున మిత్రుడు అనబడుదువు.

5 సవితా ! నీవు ఒక్కడవే సర్వమును పాలింప సమర్థుడవు గమనమున నీవు పూషవు అగుదువు నీవు సమస్త భువనములు ధరించ సమర్థుడవు శ్యావాశ్వుడు నిన్ను స్తుతించును

ఎనబది రెండవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ శ్యావాశ్వుడు, దేవత-సవిత ఛందస్సు - 1 అనుష్టుప్ మిగిలినవి గాయత్రి.

"తత్సవితు వృణీమహే వయం దేవస్య భోజనం
శ్రేష్ఠం సర్వధా తమం తురంభగస్య ధీమహి"

1 మేము ప్రసిద్ధము భోగయోగ్యమగు ధనము కొఱకు సవితను ప్రార్థించుచున్నాము సవిత అనుగ్రహమున భగుని నుండి శ్రేష్ఠము, సర్వభోగప్రదము, శత్రుసంహారకమగు ధనమును పొందగలము

2 సవిత యొక్క అసాధారణము, సర్వప్రియము, రోచమానమగు ఐశ్వర్యమును అసురాదులు సహితము నష్టపరచజాలరు

3 సవిత భజనీయ భగుడు హవ్యదాతలమగు మాకు రమణీయ ధనము ప్రదానము చేయుదురు మేము భజనీయ భగదేవుని రమణీయ ధనము యాచింతుము

4 సవితా! నేటి యజ్ఞదినమున పుత్రాదియుక్త సౌభాగ్యము ప్రసాదించుము దుస్స్వప్నజనిత దారిద్ర్యమును దూరము చేయుము

5 సవితా ! మా సమస్త అమంగళములను దూరము చేయుము పుత్రులు, పశువులు, గృహాదిరూప కళ్యాణములను మావద్దకు పంపుము

6 మేము అనుష్ఠాన పరులము సవితృదేవుని ఆజ్ఞచే అఖండనీయ అదితిముందు నిరపరాధులము కావలెను మాకు సంపూర్ణ ధనము లభించవలెను

7 సవిత సర్వదర్శనీయుడు భక్తజన రక్షకుడు సత్యసాధకుడు నేటి యజ్ఞదినము మేము సూక్తములతో సవితను ఆరాధింతుము ఉపాసింతుము

8 సవిత ధ్యాయోగ్యుడు అతడు అప్రమత్తుడయి పగలు - రాత్రికి ముందుసాగను నేటి యజ్ఞదినమున ఆసవితను మేము సూక్తములతో ఆరాధింతుము - ఉపాసింతువు

9 సమస్త ఉత్పన్న ప్రాణిజాలము సవితృదేవుని యశస్సును ఎరుగును అతడు సమస్త ప్రాణుల ప్రేరకుడు నేటి యజ్ఞదినమున మేము సూక్తలతోఆసవితను ఆరాధింతుము ఉపాసింతుము

ఎనుబది మూడవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ భౌముడు, దేవత-పర్జన్యుడు ఛందస్సు 1-3 జగతి, మిగిలినవి త్రిష్టుప్

1 స్తోతా ! బలవంతుడగు పర్జన్యుని అభిముఖవర్తివయి అతనిని ప్రార్థింపుము స్తుతివచనములతో

పొగుడుము హవిర్లక్షణ అన్నముతో పరిచర్య చేయుము జలవర్షకుడు, దర్శనీయుడు, దానశీలుడు, గర్జనకారి పర్జన్యుడు వర్షము కలిగించి ఓషధులను గర్భిణులను చేయును

2 పర్జన్యుడు వృక్షములను నష్టపరచును, రాక్షసులను వధించును మహావధరూపమున సమస్త భువనములను భయ కంపితులను చేయును గర్జించు పర్జన్యుడు పాపులను సంహరించును అందువలన నిరపరాధులు సహితము వర్షము కురిపించు పర్జన్యునివద్ద భయభీతులయి పారిపోవుదురు

3 రథికుడు కశాఘాతమున అశ్వమును ఉత్తేజితముచేసి యోద్ధలను ఉత్సాహపరచినట్లు పర్జన్యుడు మేఘములను ప్రోత్సహించి జలవర్షక మేఘములను ప్రకటించును పర్జన్యుడు జలద సమూహములను అంతరిక్షమున వ్యాపింప చేసినపుడు సింహగర్జనచేయు మేఘధ్వని దూరమున ఉత్పన్నమగును

4 పర్జన్యుడు వర్షమున పృథ్విని రక్షించినపుడు అప్పుడు వర్షమునకుగాను వాయువు వీచును నలువైపుల మెరుపులు మెరియును ఓషధులు ఎదుగును అంతరిక్షము స్రవించును సంపూర్ణ భువనహితమునకుగాను భూమి సమర్ధమగును

5 పర్జన్యా ! నీ కర్మవలననే భూమి అవనతమగును పాదయుక్తములు, ఖురవిశిష్ట జంతువులు పరిపుష్టములగును ఓషధులు వివిధ వర్ణములు వహించును

పర్జన్యా ! మాకు మహా సుఖములు ప్రసాదించును

6 మరుత్తులారా ! అంతరిక్షము నుండి మాకు వర్షప్రదానము చేయండి వర్షము కలిగించు, సర్వవ్యాపకమగు మేఘమును కురిపించండి

పర్జన్యా ! జలసేచనచేసి ఉరుముల మబ్బులతో మావద్దకు ఏతెంచుము నీవు జలవర్షకుడవు. మమ్ము పాలించువాడవు

7 పృథ్వీమీద నీవు శబ్దము చేయుము గర్జించుము ఉదకమున ఓషధులకు గర్భాదానము చేయుము జలములు నిండిన రథమున అంతరిక్షమున పరిభ్రమించుము నీరునిండిన మబ్బులను విడువుము సర్వము జలపూర్ణము చేయుము

8 పర్జన్యా ! జలభండారమగు మేఘమును ఉన్నత స్థానమునకు చేర్చుము అచటనుంచి దాని అధోముఖముగా కురిపింపుము అప్రతిహత వేగవతులగు నదులు పూర్వాభిముఖులయి ప్రవహించవలెను జలములతో ద్యావాపృథ్వులు తడసిపోవలెను గోవులు త్రాగుటకు సుమధుర జలము విశేషముగ లభించవలెను

9 పర్జన్యా ! నీవు గాండ్రించి, గర్జించి దుష్కృత మేఘమును విడగొట్టినపుడు అప్పుడు సంపూర్ణ విశ్వాత్మక చరాచర ప్రాణులు ఆనందింతురు సమస్త జగము ప్రసన్నమగును

10 పర్జన్యా ! చాల వర్షము కురిపించినావు ఇక ఉపసంహరించుము నీవు మరు భూములను సస్యవంతములు చేయుటకు జలయుక్తములు చేసినావు. మానవుల భోగమునకు ఓషధులను పెంచినావు ప్రజలనుంచి స్తుతులు అందుకున్నావు

ఎనుబది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయ భౌముడు, దేవత-పృథివి. ఛందస్సు-అనుష్టుప్.

1 పృథివీ ! నీవు ఇచట అంతరిక్షమున మబ్బులను దాల్తువు బలశాలినివి శ్రేష్ఠవు. నీ మాహాత్మ్యమున నేలను ప్రసన్నను చేతువు

2 రకరకాల నడకలుగల నేల తల్లీ ! స్తోతలు గమనశీలములగు స్తోత్రములతో నిన్ను స్తుతింతురు నీవు చప్పుడు చేయు గుఱ్ఱమువలె నీరునిండిన మబ్బును చేర్చుకుందువు

3 భూమీ ! విద్యోతమానమగు అంతరిక్షమునుండి నీసంబంధమగు వాన కురిసినపుడు నీవు భూమి సహితముగ వనస్పతులను వహింతువు

ఎనుబది అయిదవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయుడు, దేవత-వరుణుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 వరుణుడు రాజమానుడు సర్వత్ర విశ్రుతుడు ఉపద్రవ నివారకుడు అత్రీ ! వరుణుని కొఱకు ప్రభూతము, బహుళార్ధకము, ప్రియతమమగు స్తోత్రమును ఉచ్చరింపుము పశుహంతకులు చంపిన జంతువుల చర్మములు పరచినట్లు, వరుణుడు సూర్యసంచారమునకుగాను అంతరిక్షమును విశాలము చేయును

2 వరుణుడు వృక్షముల ఉపరిభాగమున అంతరిక్షమును విస్తారము చేయును అశ్వములకు బలము ఆవులకు పాలు హృదయమునకు సంకల్పము విస్తరింపచేయును అతడు జలములందు అగ్నిని అంతరిక్షమున సూర్యుని పర్వతములందు సోమలతను ఏర్పరచినాడు

3 వరుణుడు స్వర్గ, పృథ్వి, అంతరిక్షహితమునకుగాను మేఘపు అధోభాగమును సచ్ఛిద్రము చేయును వర్షము యవాది సస్యములను సిక్తము చేసినట్లు అఖిల భువములకు అధిపతియగు వరుణుడు సమస్త జగమును ఆర్ద్రము చేయును

4 వరుణుడు వృష్టిరూపమగు దుగ్ధమును కోఱినపుడు - అప్పుడు స్వర్గ, పృథ్వి, అంతరిక్షములను తడిచేయును తదుపరి పర్వత శిఖరములపై మబ్బులను దింపును మరుద్గణములు తమబలమున ఉల్లాసము కలిగి మబ్బులను సడలింతురు

5 వరుణుడు అంతరిక్షమున నిలిచి కొలతబద్దవంటి సూర్యునితో పృథ్వివి అంతరిక్షములను కొలతలు వేయుచున్నాడు అట్టి ప్రసిద్ధ అసురహంత వరుణుని మహాప్రజ్ఞను మేము ఘోషింతుము

6 ప్రకృష్ట జ్ఞానసంపన్నుడు ద్యుతిమంతుడగు వరుణుని మహాప్రజ్ఞను ఎంతటివాడును ఖండింపజాలడు నీటిని పారించు శుభ్రములగు నదులు ఏకమాత్ర సముద్రమును నింపజాలవు ! అది వరుణుని మహాకార్యమగును

7 వరుణా ! మేము ఎప్పుడైన ఎవడైన దాతను మిత్రుని చెలికానిని సోదరుని పొరుగువారిని మూగవానిని బాధించిన అపరాధము చేసి ఉన్నచో అట్టి అపరాధములను నాశము చేయుము

8 వరుణా ! జూదమున వంచించు జూదరివలె మేము తెలిసియో తెలియకో ఏదేని అపరాధము చేసి ఉన్నచో వానిని విడిన ముడివలె విడిపింపుము తదనంతరము మేము నీకు ప్రీతిపాత్రులము కావలెను

ఎనుబది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయుడు, దేవత-ఇంద్రాగ్నులు, ఛందస్సు-అనుష్టుప్

1 ఇంద్రాగ్నులారా ! సంగ్రామమున మర్త్యులను రక్షించండి వారు శత్రుసంబంధమగు ద్యుతిమంతమగు ధనమును భగ్నము చేయుదురు ప్రతివాదుల మాటలను ఖండింతురు శత్రువాక్యమువలె ముల్లోకముల వర్తింతురు

2 ఏ ఇంద్రాగ్నులు యుద్ధమున అజేయులో అన్న సంబంధమున స్తవనీయులో పంచశ్రేణి మానవులను రక్షించెదరో ఆ మహానుభావులను మేము నుతింతుము

3 ఈ ఉభయుల బలము శత్రువులను పరాజితులను చేయునది వారు ఒకే రథమును ఎక్కి ఆవులను ఉద్ధరించుటకును వృత్రుని సంహరించుటకును సాగినపుడు - అప్పుడు ఈ ఉభయ ధనశాలులు చేతులందు వాడియైన వజ్రము విరాజల్లును

4 ధనాధిపతులు, స్వరజ్ఞులు, నిరతిశయ వందనీయులగు ఇంద్రాగ్నులారా ! యుద్ధములందు మా రథములను ప్రోత్సహించుటకుగాను మిమ్ము ఆహ్వానించుచున్నాము

5 అహింసనీయ దేవద్వయమా ! మేము అశ్వములకుగాను మిమ్ము స్తుతించుచున్నాము మీరు మానవులవలె సర్వదా వర్ధమానులగుదురు ఆదిత్యద్వయమువలె దీప్తిమంతులు అగుదురు

6 రాళ్లతో నూరిన సోమరసమువలె బలవర్ధక హవ్యము సిద్ధమయినది మీరు జ్ఞానులకు అన్న ప్రదానము చేయండి స్తుతికారులకు విశేష ధనము, అన్నము ప్రసాదించండి

ఎనుబది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-ఆత్రేయుడు, దేవత-మరుత్తులు, ఛందస్సు-జగతి

1 ఏవయా ఋషి వచన నిష్పన్న స్తోత్రములు మరుత్తుల సహితముగా విష్ణువు వద్దకు చేరవలెను అట్లే బలశాలులు, పూజనీయులు, శోభనాలంకృతులు, శక్తి సంపన్నులు, స్తోత్రప్రియులు, మేఘ సంచాలకులు, ద్రుతగాములగు మరుత్తుల వద్దకు చేరవలెను

2 ఇంద్రుని సహితముగను యజ్ఞగమన విషయిక జ్ఞానముతోను ఆవిర్భవించిన మరుత్తులను ఏవయామరుత్తు స్తుతించినాడు

మరుత్తులారా ! మీ బలము అభిమత ఫలముకన్న గొప్పది పరాభవించరానిది మీరు పర్వతములవలె పటిష్ఠులు

3 దీప్తము స్వచ్ఛందముగా విస్తీర్ణమగు స్వర్గమునుండి వినగలవారును తమ గృహములకు చేరినంత ఎవరిచేతను కదలింపరానివారును తమ ధీప్తితో దీపించువారును అగ్నివలె నదులను ప్రవహింప చేయువారునగు మరుత్తులను ఏవయా మరుత్తు ఉపాసించును

4 స్వేచ్ఛగా సంచరించు మరుత్తుల అశ్వములను రథమున జోడించినపుడు ఏవయామరుత్తు వానిని అపేక్షించును సర్వవ్యాపి మరుద్గణములు మహా అంతరిక్షము నుండి బయులదేరుదురు పరస్పర స్పర్ధాకారులు, బలశాలురు సుఖప్రదాతలగు మరుద్గణములు వెడలినారు

5 మరుత్తులారా ! మీరు స్వాధీనతేజులు స్థిరదీప్తులు స్వర్ణాభరణ భూషితులు అన్నదాతలు మీరు ఏ ధ్వనితో శత్రువులను పరాభవించి మీ కార్యము సాధింతురో అట్టి ప్రబలవర్షకారి, దీప్తి, విస్తృత, ప్రబద్ధ ధ్వని ఏవయామరుత్తును వడకించరాదు

6 సమధిక బలశాలురగు మరుత్తులారా ! మీ మహిమ అపారము నిరవధికము మీ శక్తి ఏవయామరుత్తును రక్షించవలెను నియమయుక్త యజ్ఞమును దర్శించు విషయమున మీరే నియామకులు మీరు ప్రజ్వలిత అగ్నివలె ప్రదీప్తులు మమ్ము నిందకులనుండి రక్షించండి

7 పూజనీయులు, అగ్నివలె ప్రభూత దీప్తిశాలురగు రుద్రపుత్రులారా ! ఏవయా మరుత్తును రక్షించండి అంతరిక్ష సంబంధమగు దీర్ఘము, విస్తీర్ణమగు గృహము మరుత్తులద్వారా ప్రఖ్యాత మగును నిష్పాప మరుద్గణము పయనించునపుడు అనంతశక్తిని వెల్లడింతురు

8 విద్వేషరహిత మరుద్గణములారా ! మా స్తోత్రములకు సన్నిహితులు కండు స్తోతయగు ఏవయామరుత్తు ఆహ్వానమును ఆలకించుడు ఇంద్రునితోబాటు యజ్ఞభాగము పొందు

మరుత్తులారా ! యోద్ధలు శత్రువుల పారద్రోలునట్లు మీరు మా నిగూఢ శత్రువును దూరము చేయండి

9 యజన యోగ్య మరుత్తులారా ! మా యజ్ఞమునకు విచ్చేయండి అందువలన మా యజ్ఞము సుసంపన్నమగును మీరు నిర్విఘ్నులు మా పిలుపును వినండి విశేష జ్ఞానసంపన్నులగు మరుత్తులారా ! వింధ్యాది పర్వతములవలె అంతరిక్షమున నిలిచి నిందకులను శాసింతురు (*"యజ్ఞగమన విషయ జ్ఞానేన సహప్రజాతాః మరుతః ఏవయా మరుత్ బ్రూయతే"* అని శాయణుడు యజ్ఞమునకు చేరు జ్ఞానమున తోడపుట్టిన మరుత్తును ఏవయా మరుత్తు అందురు)

విద్వాంసుడు, బహుభాషావేత్త, కవి, కథకుడు, నవలాకారుడు, నాటకకర్త, చలనచిత్ర రచయిత, విమర్శకుడు, వ్యాసకర్త, అనువాదకుడు, వక్త, స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు, వినయవంతుడు, భగవద్భక్తుడు, దాశరథి రంగాచార్య రచించిన ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగవ అష్టకమున ఆయిదవ మండలము సమాప్తము

అధనా స్వధనా స్వంతు

జ్ఞానాందమయం దేవం నిర్మలస్ఫటికాకృతిం
ఆధారస్సర్వ విద్యానాం హయగ్రీముపాస్మహే

అయిదవ అష్టకము

ఆరవ మండలము

మొదటి అనువాకము **మొదటి సూక్తము**

మండలద్రష్ట భరద్వాజునకు నమస్కారము.

ఋషి-బార్హస్పత్య భరద్వాజుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్నీ !నీవు దేవతలలో అధికుడవు దేవతల మనసు నీలో నిలిచి ఉన్నది ఈ యజ్ఞమున నీవే దేవతలను ఆహ్వానించువాడవు సమస్త బలశాలి శత్రువులను ఓడించుటకు మాకు అనివార్య బలమును ప్రసాదించుము

2 అగ్నీ ! నీవు అతిశయ యజ్ఞకర్తవు హోమనిష్పాదకుడవు హవ్యములు గ్రహించువాడవు స్తుతియోగ్యుడవు వేదిరూపస్థానమున ప్రవేశించుము ధర్మానుష్ఠానపరులగ, ఋత్విక్కులు ధనము పొందవలెను ఆశతో దేవతలలో ప్రథముడవుగా నిన్నే అనుసరింతురు

3 అగ్నీ ! నీవు దీప్తిమంతుడవు దర్శనీయుడవు మహా హవ్యభోజనుడవు సర్వకాలములందు దీప్తిమంతుడవు అంతరిక్ష మార్గమున పయనించువాడవు ధనాభిలాషులగు యజమానులు నిన్నే అనుసరింతురు

4 ధనాభిలాషులగు యజమానులు స్తోత్రములు చదువుచు అగ్నియొక్క ఆహవనీయ స్థానమునకు సాగుదురు అవధ్య రూపమున విశేష అన్నమును పొందుదురు అగ్నీ ! నీ దర్శనము అయినంత వారు అట్టి స్తుతులకు ఆనందింతురు జాతవేద, వైశ్వానర ఇత్యాది నీ నామ స్మరణ చేయుదురు

5 అగ్నీ ! మానవులు నిన్ను వేదిమీద వర్థిల్లచేయుదురు నీవు యజమానులు పశు, అపశు ధనమును వర్థిల్లచేయుదువు అధ్వర్యాదులు ఉభయవిధ ధనప్రాప్తికిగాను నిన్ను వర్థిల్ల చేయుదురు నీవు స్తుతులు అందుకొనుము మానవుల రక్షక, మాతా, పితృస్థానుడవగుము

6 అగ్నీ ! నీవు అభీష్టవవర్షివి హోమనిష్పాదకుడవు అత్యంత పూజనీయుడవు వేదిమీద స్థాపితుడవు అగుదువు గృహమున ప్రజ్వలితుడవగుదువు మేము ప్రణమిల్లి, స్తోత్ర సహితముగా నీవద్దకు చేరుదుము

7 అగ్నీ ! నీవు స్తుతియోగ్యుడవు మేము శోభనవృద్ధిగలవారము సుఖాభిలాషులము నిన్ను అభిలషించువారము మేము నిన్ను స్తుతింతుము నీవు దీప్తిమంతుడవు ఆదిత్య మార్గమున మమ్ము స్వర్గమునకు చేర్చుము

8 అగ్ని యజమానాదుల స్వామి, జ్ఞాన సంపన్నుడు శత్రువినాశకుడు కోరికలు తీర్చువాడు స్తోతలకు ప్రాప్తవ్యుడు అన్నవిధాయకుడు శుద్ధతాసముపార్జకుడు ధనార్థులచే యష్టవ్యుడు, దీప్తిమంతుడు, అట్టి అగ్నిని మేము ఋత్విక్కులము స్తుతింతుము

9 అగ్నీ ! నిన్ను యజించు యజమాని నిన్ను స్తుతించు యజమాని ప్రజ్వలిత ఇంధన సహితముగా హవ్యములు అర్థించు యజమాని స్తుతులతో నీకు ఆహుతులు అందించు యజమాని నీచే రక్షితుడయి సమస్త అభిలషిత ధనప్రాప్తుడు అగును

10 అగ్నీ ! నీవు మహామహుడవు మేము నమస్సులు, ఇంధనము, హవ్యములతో నీకు పరిచర్యచేయుదుము మేము స్తోత్రము, శస్త్రములతో వేదిమీద నిన్ను అర్చింతుము నీశుభంకర అనుగ్రహము పొందుటకు ప్రయత్నింతుము మేము సఫలులము కావలెను

11 అగ్నీ !నీవు నీదీప్తితో ద్యావా పృథ్వులను విస్తరింప చేసినావు పరిత్రాణకర్తవు స్తుతులతో పూజనీయుడవు మరింత అన్నము, విశిష్ట ధనముతో మావద్ద ప్రదీప్తుడవగుము

12 ధనవంతుడవగు అగ్నీ ! మాకు పుత్ర, పౌత్రాదియుక్త ధనమును ప్రసాదించుము మా పుత్ర పౌత్రులకు అనేక పశువులను ప్రసాదించుము కోరికలు తీర్చునట్టి పాపరహితమయినట్టి సరిపోవునంత అన్నమును, సౌభాగ్యమును ప్రసాదించుము

13 దీప్తిమంతుడవగు అగ్నీ ! మేము నీ నుండి గోవులు, అశ్వస్వరూపమగు ధనములను పొందవలెను ధనవంతుడవు సర్వరమణీయుడవగు అగ్నీ ! నీవు శుభంకరుడవు నీలో అనంత ధనములు ఉన్నవి

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగువ అష్టకము ఆరవ మండలమున నాలుగువ అధ్యాయము సమాప్తము)

ఓం నతామినన్తి మాయినో న ధీరావ్రతాదేవానాం ప్రథమాధ్రువాణి
నరోదసీ అద్రుహో వేద్యా భిర్నపర్వతాని నమే స్థివాంసః॥

ఐదవ అధ్యాయము రెండవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-అనుష్టుప్, చివరిది శక్వరి

1 అగ్నీ ! నీవు సర్వదర్శివి సంపన్నుడవు మిత్రునివలె ఎండిన కట్టెతో హవిమీద పడుదువు అన్నపు పుష్టితో మమ్ము వర్ధిల్ల చేయుము

2 అగ్నీ ! మానవులు హవ్యము, స్తుతులతో నిన్ను అర్చింతురు హింసవర్జితుడు, జలప్రేరకుడు, సర్వద్రష్ట సూర్యుడు నిన్ను అభిగమించును

3 అగ్నీ ! సమానప్రీతిగల ఋత్విక్కులు నిన్ను ప్రజ్వలితుని చేయుదురు నీవు యజ్ఞప్రజ్ఞాపకుడవు మనువు సంతతియగు యజమానులు సుఖాభిలాషులయి నిన్ను యజ్ఞములకు ఆహ్వానింతురు

4 అగ్నీ ! నీవు దానశీలుడవు మర్త్యుడగు యజమాని యజ్ఞకార్యరతుడై నిన్ను స్తుతించునో అతడు సమృద్ధిగలవాడగును అతడు నీ ద్వారా రక్షితుడయి భీషణ పాపమువలె శత్రువులను నాశనము చేయును నీవు దీప్తియుక్తుడవు

5 అగ్నీ ! కట్టెలతో నీకు మంత్ర సంస్కృత ఆహుతులిచ్చువాడు పుత్ర పౌత్రాదియుక్తుడయిన గృహమున నూరేళ్లు భోగములు అనుభవించును

6 అగ్నీ ! నీవు దీప్తిశాలివి నీ శుభ్రవర్ణ ధూమము అంతరిక్షమున వ్యాపించి మేఘరూపము దాల్చును నీవు స్తోత్రములకు ప్రసన్నుడవగుము సూర్యునివలె వెలుగులతో కాంతివంతుడవగుము

7 అగ్నీ ! నీవు మాకు అతిథివలె ప్రియుడవు అందుకే నీవు ప్రజలకు స్తుతిభాజనుడవు నగరమున ఉండు హితోపదేశముచేయు వృద్ధునివలె ఆశ్రయయోగ్యుడవు పుత్రునివలె పోషణీయుడవు

8 అగ్నీ ! అరణిమందనమున నీ ఉనికి వ్యక్తమగును గుఱ్ఱము రౌతును మోసినట్లు నీవు హవ్యములను వహింపుము వాయువువలె సర్వత్ర సంచరించగలవు అన్నము, గృహము ప్రసాదించుము అశ్వము, శిశువువలె వంకర నడకలవాడవు

9 అగ్నీ ! గడ్డిమేయుటకు విడిచిన పశువు గడ్డిని సొంతము మేయును అట్లే నీకు ఎండిన కట్టెలను క్షణమాత్రమున భక్షింతువు అనశ్వర అగ్నీ ! నీవు దీప్తిశాలివి నీ శిఖలు అడవులను ఛిన్నాభిన్నము చేయును

10 అగ్నీ ! యజ్ఞాభిలాషి యజమాని ఇంట హోతరూపమున ప్రవేశింతువు. మానవ పాలక అగ్నీ ! మాకు సమృద్ధి విధానము చూడుము అంగారరూప అగ్నీ ! మా హవ్యములను స్వీకరింపుము

11 అగ్ని అనుకూల దీప్తిమంతుడు దేవదానాది గుణసంయుక్తుడు ద్యావాపృథ్వులందు ఉండువాడు అగ్నీ ! దేవతలముందు మా స్తుతులను ఉచ్చరింపుము. స్తోతలమగు మమ్ము శుభప్రద నివాసయుక్త సుఖములకు నడిపించుము మేము శత్రువులను, పాపములను కష్టములను అతిక్రమించవలెను జన్మాంతరకృత పాపములనుండి విముక్తులము కావలెను నీ రక్షణలందు మేము శత్రువుల బారినుండి తప్పుకొనవలెను

మూడవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 యజ్ఞము కొఱకు పుట్టినవాడును యజ్ఞపాలనచేయు యజమాని చిరంజీవి అగును మిత్రావరుణులతో సమానప్రీతిగలవాడవయి, నీ తేజమున పాపములనుండి రక్షించిన యజమానికి నీ విశాలజ్యోతి ప్రాప్తించును

2 వరణీయ ధన సమృద్ధుడగు అగ్నికి హవ్యము సమర్పించు యజమాని యజ్ఞము సఫలము అగును అగ్ని కర్మమున అతనికి సంపూర్ణ ఫలప్రాప్తి కలుగును అతనికి యశస్విపుత్రులు లేరను అభావము ఉండదు అతనిని పాపము, అనర్థక గర్వము అంటవు

3 సూర్యుని దర్శనమువలె అగ్నిదర్శనము పాపరహితమగును అగ్నీ ! ప్రజ్వలితములయిన నీభయంకర జ్వాలలు చొరరానిచోటు ఉండదు నీవు రాత్రిపూట ధ్వనిచేయు ధేనువువలె విస్తృతమగుదువు నివాసప్రదము, అరణ్యాజాత అగ్ని పర్వతాగ్రము నుండి రమణీయముగా కనిపించును

4 అగ్ని మార్గము తీక్ష్ణము అతని రూపము అత్యంత దీప్తము అశ్వమునోటితో గడ్డిని అందుకున్నట్లు అగ్ని తన శిఖలతో హవ్యములను అందుకొనును గొడ్డలి కర్రలపై వేటు వేసినట్లు అగ్ని లతాగుల్మాదులపై వేటు వేయును స్వర్ణకారుడు బంగారమును కరిగించినట్లు అగ్ని అడవులను బూడిద చేయును

5 బాణము వేయువాడు లక్ష్యమువైపు వదులును అట్లే అగ్ని తన జ్వాలలను లక్ష్యంవైపు చాపును గొడ్డలిపట్టినవాడు పదును పెట్టినట్లు అగ్ని తన జ్వాలలను విసరునపుడు తీక్ష్ణము చేయును చెట్టుమీది పక్షివలె రాత్రిని అతిక్రమించును చీకట్లను దూరము చేయును

6 స్తవనీయ సూర్యునివలె అగ్ని వెలుగు మంటలను కప్పుకొనును ఎల్లరకు అనుకూల ప్రకాశమును విస్తరింపచేసి స్వతేజమున పెద్దధ్వని చేయును అగ్ని రాత్రులందు వెలిగి మానవులను పగటివలె వారి పనులందు నియమించును అమర సుందర అగ్ని పగలు దేవతలను హవియుక్తులను చేయును

7 దీప్తిమంతమగు సూర్యునివలె కిరణములు విస్తరించగల అగ్ని మహాధ్వని చేసినాడు అభీష్టవర్షి, దీప్తుడగు అగ్ని ఓషధుల మధ్య మహాధ్వని చేయును ఇటునటు ఉపరిభాగమున వర్తించు అగ్ని మా శత్రువును అణచివేయును శోభనవంతము, సంపన్నములగు స్వర్గమును పృథ్విని ధనముతో నింపును

8 అశ్వమువలె స్వయం పూజ్యమానుడు, అర్చనీయుడు అగు అగ్ని దీప్తితో పయనము సాగించును అదే అగ్ని తన తేజమున విద్యుత్తువలె మెరుపులు మెరియును మరుత్తుల బలములను అల్పము చేయు అగ్ని నిరతిశయ దీప్తిశాలి సూర్యునివలె ప్రదీప్తుడు, వేగసంపన్నుడు, ప్రకాశమానుడగును

నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్ని దేవతల ఆహ్వానకర్త బలపుత్రుడు అగ్నీ ! ప్రజాపతి యజమాని యజ్ఞమున దేవతలను యజించినావు అట్లే మా యజ్ఞమున యజనీయ ఇంద్రాది దేవతలను నీ సమానులనుకొని వారిని యజింపుము

2 అగ్ని ప్రకాశకుడు సూర్యునివలె దీప్తిమంతుడు అందఱకు బోధించువాడు ఎల్లరకు జీవనభూతుడు అనశ్వరుడు అతిథి జాతవేద మానవులందు ఉషఃకాలమున ప్రబుద్ధుడగువాడు అట్టి వందనీయ అగ్ని మాకు ధనము ప్రసాదించవలెను

3 స్తోతలు అగ్నియొక్క మహాకార్యములను సుత్తింతురు అతడు అగ్ని సూర్యునివలె శుభ్రవర్ణుడు తన వెలుగులను కప్పుకున్నవాడు జరారహితులను పవిత్రులను చేయగల అగ్ని దీప్తిద్వారా సకల పదార్థములను ప్రకాశింపచేయును వ్యాపించు రాక్షసులను పురాతన నగరములను ధ్వంసము చేయును

4 అగ్నీ ! నీవు సర్వ ప్రేరకుడవు వందనీయుడవు అగ్ని హవ్యములమీద అసీనుడగును ఉపాసకుల గృహములందు అన్నము కలిగించుము రాజువలె మా శత్రువులను గెలుచును, ఉపద్రవరహితమగు మా అగ్ని గృహమున నివసించును

5 అగ్ని అంధకార నివారకుడు స్వతేజమును తీక్ష్ణము చేయువాడు హవిభక్షకుడు వాయువువలె అందరిని శాసించువాడు అతడు చీకట్లను తొలగించును

అగ్నీ ! నీ అనుగ్రహమున మేము నీకు హవి సమర్పించని వానిని ఓడించవలెను అశ్వమువలె వేగవంతుడవయి మాపై ఆక్రమణచేయు శత్రువులను నష్టపరచుము

6 సూర్యుడు తన దీప్తిమంతములు, పూజనీయములగు కిరణములతో ద్యావాపృధ్వులకు ఆచ్ఛాదించినట్లు అగ్ని విశేషరూపమున ద్యావా పృధ్వులను ఆచ్ఛాదించును తన మార్గమున సాగు సూర్యునివలె విచిత్ర అగ్ని అంధకారములను దూరము చేయును

7 అగ్నీ ! నీవు అత్యంత స్తవనీయుడవు పూజార్హుడవు దీప్తిశాలివి మేము నిన్ను భజింతుము నీవు మా యొక్క మహాస్తుతులను ఆలకింపుము నేతరూపులగు ఋత్విక్కులు హవిర్లక్షణ ధనమున నిన్ను సంతుష్టుని చేయుదురు నీవు బలమున వాయు సదృశుడవు దేవరూపమున ఇంద్ర సదృశుడవు

8 అగ్నీ ! నీవు త్వరగా తోడేళ్లులేని మార్గమున మమ్ము నిర్విఘ్నముగా ఐశ్వర్యము వద్దకు తీసికొని

పొమ్ము నడిపింపుము పాపములనుండి ఉద్ధరింపుము స్తోతలకు ప్రసాదించునట్టి సుఖములను మాకు ప్రసాదించుము మేము సంతాన సంపన్నులమై నూరేళ్లు సుఖముగా జీవించవలెను

అయిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్నీ ! మేము స్తోత్రములతో నిన్ను ఆహ్వానించుచున్నాము బలపుత్రుడవు నిత్యతరుణుడవు ప్రశస్త స్తుతులతో స్తవనీయడవు ప్రకృష్ట జ్ఞానవంతుడవు బహుస్తుతుడవు ద్రోహరహితుడవు అట్టి అగ్ని స్తోతలకు అభిలషించిన ధనము ప్రసాదించును

2 అగ్నీ ! నీవు జ్వాలా విశిష్టుడవు దేవతల ఆహ్వానకర్తవు యాగయోగ్యులగు యజమానులు అహర్నిశలు నీకు హవ్యరూప ధనము సమర్పింతురు దేవతలు సమస్త జీవులను భూమిమీద ఏర్పరచినారు అట్లే సంపూర్ణ ధనమును అగ్నిలో ఏర్పరచినారు *"సౌభాగ్యాని దధిరే పావకే"* (సమస్త ధనములు వాస్తవముగా అగ్ని నుండియే కలుగుచున్నవి ఇది నేటికిని వాస్తవ సత్యము)

3 అగ్నీ ! నీవు ప్రాచీనులు అధునాతులగు ప్రజలందరిలోను ఉన్నావు నీ పనుల ద్వారా యజమానులకు కోటిన ధనములు ఇచ్చుచున్నావు జ్ఞానీ ! జాతవేదా ! పరిచర్య చేయు యజమానులకు నిరంతరము ధనము ప్రసాదించుము

4 అనుకూలదీప్తిగల అగ్నీ ! అంతర్హిత దేశమున ఉండి బాధించునట్టి అభ్యంతర వర్తియై బాధించునట్టి శత్రువులను నీ తేజమున దహింపుము నీ తేజస్సు జరారహితము వృష్టిప్రదము అసాధారణము

5 బలపుత్ర అగ్నీ ! యజ్ఞము ద్వారా నీకు పరిచర్య చేయునట్టి ఇంధనము శస్త్రిములు, స్తోత్రములతో నీకు పరిచర్యలు చేయునట్టి యజమాని మానవులలో ప్రకృష్ట జ్ఞానవంతుడు, అన్నవంతుడు, యశోవంతుడగును

6 అగ్నీ ! నీకు నిర్దేశించిన పనిని త్వరగా ముగించుము నీవు బలవంతుడవు నీకు ఇతరులను పరాజితులనుచేయు బలము ఉన్నది ఆ బలముతో శత్రువులను నష్టపరచుము నిన్ను స్తోత్రములతో నుతించువానిని అనుగ్రహింపుము నీవు ద్యుతిమంతమగు తేజోయుక్తుడవు

7 అగ్నీ ! నీ రక్షణలతో మాకు కోటిన ధనము లభించవలెను ధనాధిపతీ ! మాకు శోభన పుత్రాదియుక్త ధనము లభించవలెను మేము అన్నాభిలాషులము మాకు నీ వలన అన్నలాభము కలుగవలెను జరారహిత అగ్నీ ! మాకు నీయొక్క అజరము ద్యుతిమంతమగు యశము లభించవలెను

ఆరవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్ని స్తుతి యోగ్యుడు బలపుత్రుడు అడవులను కాల్చువాడు మసిదారివాడు తెల్లనివాడు కమనీయుడు హోత స్వర్గీయుడు యజమానులు అన్నాభిలాషులు, వారు నవీన యజ్ఞయుక్తులయి అగ్నివద్దకు వెళ్లుదురు

2 అగ్ని శ్వేతవర్ణుడు శబ్దకారి అంతరిక్ష సంచారి అజరుడు అతడు అత్యంత ధ్వనికారులయిన మరుత్తులతో కలిసి యువతముడగును అగ్ని పావకుడు మహానుభావుడు అతడు అసంఖ్యాకములగు కట్టెలను భక్షించి కాల్చి సాగును

3 విశుద్ధ అగ్నీ ! ప్రదీప్తములగు నీశిఖలు జ్వాలలు గాలికి సంచలించును అనేక కట్టెలను భక్షించును సర్వత్ర వ్యాపించును మంటలతో కలిగిన కొత్తకిరణములు ఘర్షణకారులయి తమ దీప్తితో అడవులను ఆక్రమించును దహించును

4 దీప్తిసంపన్నుడవగు అగ్నీ ! నీ కిరణములు శుభ్రములు సంపూర్ణములు అవి భూమికి జుట్టువంటి ఓషధులను కాల్చును అప్పుడు అవి విడిచిన గుఱ్ఱములవలె ఇటునటు ఉరుకులు పెట్టును

5 వర్షము కలిగించు అగ్ని జ్వాలలు మాటిమాటికి వెడలుచుండును అవి వృత్రుని వధించుటకు పోయిన వజ్రము మాటిమాటికి వెడలినట్లుండును వీరుల పౌరుషమువలె అగ్నిజ్వాలలు దుస్సహములు దుర్నివార్యములు

6 అగ్నీ ! నీ వెలుగు ప్రబలము ఉత్తేజకరము ఆ వెలుగుతో భూమిమీద చేరగల స్థానములను వెలిగించుము నీవు సమస్త విపత్తులను దూరము చేయుము నీ కాంతి ప్రభావమున విరుద్ధులను ఓడించుము శత్రువులను దనుమాడుము

7 అగ్నీ ! నీవు విచిత్రము అద్భుతమగు బలసంపన్నుడవు ఆనందదాయకుడవు మేము ఆహ్లాదకర స్తోత్రములతో నిన్ను స్తుతింతుము నీవు మాకు అద్భుతము అత్యద్భుతము, యశస్కరము, అన్నప్రదము, అన్నదాయకము, పుత్రపౌత్రాది సమన్వితమగు విపుల ఐశ్వర్యము ప్రసాదించుము

ఏడవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-వైశ్వానరాగ్ని, ఛందస్సు 6,7 జగతి మిగిలినవి త్రిష్టుప్

1 వైశ్వానరాగ్ని స్వర్గమునకు శిరోభూతము భూమిమీద సంచరించువాడు యజ్ఞమునకుగాను పుట్టినవాడు రాజువంటివాడు యజమానులకు అతిథి స్వరూపుడు దేవతలకు ముఖము నోరు వంటివాడు రక్షావిధాయకుడు దేవతలు, ఋత్విక్కులు అగ్నిని ఆవిర్భవింప చేసినారు

2 అగ్ని యజ్ఞబంధకుడు, ధనస్థానము హవ్యమునకు ఆశ్రయ స్వరూపుడు, స్తోత్రలు అతనిని

చక్కగా స్తుతింతురు అతడు యజ్ఞ ద్రవ్యవాహకుడు, యజ్ఞమునకు కేతనమువంటివాడగు వైశ్వానరాగ్నిని దేవతలు పుట్టించినారు

3 అగ్నీ ! హవిరూప అన్నయుక్త పురుషుడు నీవద్ద నుంచే జ్ఞానవంతుడగును వీరులు నీవద్దనుంచే శత్రు పరాభవకారులు అగుదురు అందువలన మాకు కోరిన ధనమును ప్రసాదించుము

4 అమృత అగ్నీ ! నీవు అరణిద్వయమునుండి పుత్రునివలె జన్మించినావు దేవతలు నిన్ను శిశువునువలె పోషించినారు వైశ్వానరా ! నీవు ద్యావాపృథ్వుల మధ్య కనిపించినపుడు యజమానులు నీకు సంబంధించిన యజ్ఞముచేసి అమరత్వలాభము పొందుదురు

5 వైశ్వానరా ! ప్రసిద్ధములయిన నీ మహాకార్యములను ఎంతటివాడయినను ఆటంకపరచజాలడు మాతాపితృ స్వరూపులగు ద్యావాపృథ్వుల క్రీడాభూమి అయిన అంతరిక్షమున జన్మించినావు దినములను శాసించు సూర్యుని అంతరిక్షమున నిలిపినావు

6 వైశ్వానరుని జలశాసక తేజముద్వారా అంతరిక్షపు ఉన్నత ప్రదేశము - నక్షత్రాదులు ఏర్పడినవి వైశ్వానరుని శిరోభాగమున జలరాశికాపురముండును అచటినుండియే ఏడునదులు చెట్లకొమ్మలవలె పుట్టినవి

7 శోభన కర్ముడగు వైశ్వానరాగ్ని లోకములను నిర్మించినాడు జ్ఞానసంపన్నుడయి, ద్యులోకపు వెలుగులు నక్షత్రములను సృష్టించినాడు సమస్త భూతజాతములకు నాలుగు దిక్కులు ఏర్పరచినాడు అజేయుడు, పాలకుడు, జలరక్షకుడగు అగ్ని విజయము చేయును

ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-వైశ్వానరుడు, ఛందస్సు - జగతి, చివరిది త్రిష్టుప్

1 వైశ్వానరుడు వారి వర్షకుడు దీప్తిమంతుడు జాతవేద అతని బలమునకుగాను ఈ యజ్ఞమున మేము విశేషముగా స్తుతించుచున్నాము వైశ్వానరాగ్నిముందు - నవీనము, నిర్మలము, శోభస్కరమగు స్తుతులను సోమరసమువలె సమర్పించుచున్నాము

2 సత్కర్మపాలకుడగు వైశ్వానరుడు ఉత్కృష్ట ఆకాశమున జాయమానుడయి లౌకిక, వైదిక ఉభయకర్మలను రక్షించును అంతరిక్షమును అంచనా వేయును శోభనకర్మలు చేయు వైశ్వానరుడు తన తేజమున ద్యులోకమును స్పృశించును

3 వైశ్వానరుడు అందరకు మిత్రభూతుడు ఆశ్చర్యకారకుడు అతడు ద్యావాపృథ్వులను తమతమ స్థానములందు స్తంభింప చేసినాడు తన తేజమున చీకట్లను దూరము చేసినాడు ఆధార భూతములగు ద్యావా పృథ్వులను పశుచర్మములవలె విస్తృతపరచినాడు వైశ్వానరాగ్ని సమస్త వీర్యములను ధరించును

(పశు చర్మములను ఆరవేయునపుడు ఒకదాని తరువాత ఒకదానిని ఆరవేయుచు పోవుదురు అదియు నేలమీద పరచి)

4 మహామరుత్తులు అంతరిక్ష మధ్యమున అగ్నిని ధరించినారు మానవులు వారిని పూజనీయ స్వాములు అనుకున్నారు స్తుతించినారు దేవతల దూత, వేగవంతుడగు మాతరిశ్వవాయువు సుదూర సూర్యమండలము నుండి వైశ్వానరాగ్నిని ఈ లోకమునకు తెచ్చినాడు

5 అగ్నీ ! నీవు యాగయోగ్యుడవు నిన్ను నవీన స్తుతులతో అర్చించువానికి నీవు ధనము, యశస్విపుత్రులను ప్రసాదింతువు జరారహిత, విరాజమాన అగ్నీ ! పిడుగు చెట్టును కూల్చినరీతి నీ తేజమున శత్రువును కూల్చుము

6 అగ్నీ ! మేము హవిర్లక్షణ ధనయుక్తులము మాకు నీవు అనపహార్యము, అక్షయము, సువీర్యమగు ధనమును ప్రసాదించుము మేము నీచే రక్షితులమై వందల, వేల రకముల అన్నమును పొందవలెను

7 మూడులోకములందున్న యాగార్హ అగ్నీ ! ఎవరిచేతను హింసించబడని రక్షణ కలిగించు బలమున స్తోతలను రక్షింపుము హవ్యదాతలమగు మా బలమును రక్షింపుము మేము నిన్ను స్తుతించుచున్నాము నీవు మమ్ము వర్ధిల్ల జేయుము

తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-వైశ్వానరుడు, ఛందస్సు-జగతి

1 నలుపురాత్రి - తెలుపు పగలు తమతమ ప్రవృత్తులతో లోకములను రంజింపచేసి నియమప్రకారము పరిణామమొందుదురు వైశ్వానరాగ్ని రాజువలె ప్రకాశితుడయి, తన వెలుగుతో తమోనాశము చేయును

2 మాకు పడుగు పేకలు తెలియవు నిరంతర కార్యక్రమమున నేయు బట్టను గురించిన అవగాహనలేదు ఈ లోకమున నిలిచి తండ్రిద్వారా ఉపదేశము పొందిన ఏ పుత్రుడు పరలోకమును గురించిన మాట చెప్పుటకు సమర్థుడగును?

(పడుగు పేకలు యజ్ఞకార్యములు వస్త్రము యజ్ఞమని పడుగు పేకలు ద్యావాపృథ్వులు వస్త్రము సృష్టియని పడుగు పేకలనగా బట్టనేయునపుడు ఇటునటు సాగుదారములు)

3 వైశ్వానరునకు ఒక్కనికే తంతు-ఓతు (పడుగు పేకల) జ్ఞానము ఉన్నది జలరక్షకుడు, భూలోకమున పంచరించు అగ్ని అంతరిక్షమున సూర్యరూపమున సమస్త జగత్తునకు వెలుగులను ఇచ్చును అందువల్ల అతడు సమస్త ప్రాణులను అవగతము చేసికొనగలడు

4 వైశ్వానరాగ్ని తొలిహోత అగును మానవులారా ! మీరు అగ్నిని భజించండి అమరణశీల అగ్ని

మరణశీల శరీరమున జరర రూపమున వర్తమానుడగును నిశ్చలము, సర్వవ్యాపి, అక్షయ అగ్ని దేహము ధారణపూర్వకముగ ఉత్పన్నమయి వర్ధిల్లును

5 మనోవేగమునకన్న వేగము కలిగియు నిశ్చలమగు జ్యోతి సుఖమయ మార్గములు చూపుటకు గాను జంగమ జీవులలో అంతర్హితమయి ఉండును సమస్త దేవగణములు సమాన ప్రజ్ఞులయి, సన్మానముతో ప్రధాన కర్మ కర్త వైశ్వానరునకు అభిముఖవర్తులు అగుదురు

(*"జ్యోతిః బ్రహ్మచైతన్యం నిహితం నకేనచిత్ స్థాపితం"* ఈ జ్యోతి బ్రహ్మచైతన్యమగును ఎవరిచేతను నిలుపబడినదికాదు అనిశాయణుడు)

6 నీ గుణములు వినుటకు చెవులు - నీరూపముకనుటకు కనులు పరువులిడుచున్నవి హృదయ కమలమందున్నజ్యోతి బుద్ధి, నీ స్వరూపమును అవగతముచేసికొనుటకు ఆరాటపడుచున్నది ఎక్కడి వానినో గురించి చింతించు మాహృదయము మీముందునకు ఉరుకులు పెట్టుచున్నది మేము వైశ్వానరుని ఏ రూపమును వర్ణించవలెను?

7 వైశ్వానరా ! అంధకారమున అవస్థితుడవైన నీకు సమస్త దేవతలు నమస్కరింతురు నీ రక్షణలతో మమ్ము రక్షింపుము

పదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-7విరాట్, మిగిలినవి త్రిష్టుప్.

1 ఈ యజ్ఞము ప్రవర్తమానము విఘ్నరహితము అగ్ని స్తవనీయుడు స్వర్గోద్భవుడు దోషవర్జితుడు యజమానులారా ! ఈ యజ్ఞమున అగ్నిని స్తోత్రముల ద్వారా సమ్ముఖమున స్థాపించండి జాతవేద యజ్ఞమున మా సమృద్ధి మార్గము చూపును

2 అగ్ని దీప్తిమంతుడు బహుజ్వాలా విశిష్టుడు దేవతల ఆహ్వానకర్త

అగ్నీ ! అవయవభూతములగు అన్యఅగ్నుల సహితుడవై మానవస్తోతల ఈ స్తోత్రమును వినుము స్తోతలు మమతవలె అగ్నికి మనోహర స్తోత్రములను ఘృతమువలె సమర్పింతురు

3 యజమాని స్తోత్రముల సహితముగా అగ్నికి హవ్యము సమర్పించును అతడు అగ్నిద్వారా మానవులందు సమృద్ధిగలవాడగును అగ్నివిచిత్రదీప్తివంతుడు అతడు అశ్చర్యకర రక్షణలతో ఆ యజమానిని గోయుక్త గోష్ఠ భోగమునకు యజమానిని చేయును

4 అగ్ని పుట్టగానే పొగవలన నల్లనివాడయినాడు దూరమునుంచి కనిపించువాడు దీప్తిద్వారా విస్తీర్ణమైన ద్యావాపృథ్వులను పూరించినాడు నింపినాడు పావకుడగు అగ్ని తన కాంతులతో కటికచీకట్లను పారదోలి పరిదృశ్యమానుడగును

5 అగ్నీ ! మేము హవిర్లక్షణ అన్నయుక్తులము మాకు చాల అన్నము, రక్షణలతో కూడిన ధనమును ప్రసాదించుము ధనము, అన్నము, ఉత్కృష్ట వీర్యము కలిగి మానవులను పరాజితులను చేయగల పుత్రుని ప్రసాదించుము

6 అగ్నీ ! హవ్యయుక్త యజమాని కూర్చొని నీ కొఱకు హవనము చేయును నీవు హవ్యాభిలాషివి అతని అన్నమును స్వీకరింపుము భరద్వాజ వంశీయుల నిర్దోష స్తోత్రములను గ్రహింపుము వారిని అనుగ్రహింపుము అందువలన వారికి నానావిధ అన్నములు లభించును

7 అగ్నీ ! శత్రువులను పరిమార్చుము మా అన్నమును వర్థిల్ల చేయుము మేము శోభన పుత్ర పౌత్రాది యుక్తులమయి శతహేమంతములు సుఖములు అనుభవించవలెను

పదకొండవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్నీ ! నీవు దేవతల ఆహ్వానకర్తవు యజన కర్తలలో శ్రేష్ఠుడవు మేము నిన్ను ప్రార్థించుచున్నాము మేము చేయుచున్న ఆరాధ్య యజ్ఞమునకు శత్రుహింసక మరుత్తులను యజింపుము మిత్రావరుణులను నాసత్య అశ్వినీద్వయమును, ద్యావాపృథ్వులను మా యజ్ఞమునకు తీసికొని రమ్ము

2 అగ్నీ ! నీవు అత్యంత స్తవనీయుడవు మా విషయమున ద్రోహరహితుడవు దానాది గుణయుక్తుడవగుము హవ్యవాహనుడవు శుద్ధివిధాయకుడవు దేవతలకు ముఖస్వరూపుడవు జ్వాలలతో నీ దేహమును యజింపుము

3 అగ్నీ ! స్తుతి ధనాభిలాషి అగును అది నిన్ను కోరును నీవు పుట్టినంతనే యజమానులు ఇంద్రాది దేవతలను యజించు సమర్థులు అగుదురు ఋషులందు అంగిరులు స్తుతులను అత్యంతముగా ప్రేరేపించువారు మేధావి భరద్వాజుడు యజ్ఞమున హర్షదాయక స్తుతులను ఉచ్చరించును

4 అగ్ని దీప్తిమంతుడు బుద్ధిశాలి శోభాయమానుడగును

అగ్నీ ! నీవు ద్యావాపృథ్వులను హవ్యములతో పూజింపుము నీవు హవ్య సంపన్నుడవు మానవ యజమానులవలె హవి సమర్పించు ఋత్విక్ యజమానులు హవ్యములతో నిన్ను సంతృప్తుని చేయుదురు

5 అగ్ని దగ్గరకు హవ్యముతో కుశ అందినపుడు దోషవర్జిత ఘృతపూర్ణ స్రుక్ కుశ మీద పెట్టినప్పుడు - అప్పుడు అగ్నికి ఆధారభూతమగు వేది ఏర్పడును సూర్యుడు తేజోరాశి సమవేతుడైనట్లు యజమాని యజ్ఞకార్య సమాశ్రితుడు అగును

6 అగ్నీ ! నీవు బహుజ్వాలా విశిష్టుడవు దేవతల ఆహ్వానకర్తవు దీప్తిశాలురగు అన్య అగ్నుల సహితుడవై మాకు ధనప్రదానము చేయుము మేము హవితో నిన్ను కప్పివేయుదుము శత్రుతుల్యమగు పాపములనుంచి మమ్ము విముక్తులను చేయుము "స సేమ వృజనం నాంహః"

(పాపములు శత్రుతుల్యములు అనుట సామాన్యముకాదు బాధించునవి కాన పాపములు చేయరాదని అర్థము)

పన్నెండవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 అగ్ని దేవతల ఆహ్వానకారి యజ్ఞములకు అధిపతి ద్యావాపృథ్వులను యజించుటకుగాను అగ్ని యజమాని గృహమునకు వచ్చును యజ్ఞసంపన్నుడు, బల పుత్రుడగు అగ్ని దూరమునుండియే సంపూర్ణ జగత్తును సూర్యునివలె ప్రకాశింపచేయును

2 యాగార్హ, దీప్తిసంపన్న అగ్నీ ! నీవు బుద్ధి సంపన్నుడవు యజమానులందరు కోరికలుగలవారై నీకు ప్రచురహవ్యము సమర్పింతురు నీవు త్రిభువనములందు నిలువుము మానవులు సమర్పించిన హవ్యమును దేవతలవద్దకు చేర్చుటకు సూర్యునివలె వేగవంతుడవగుము

3 అగ్నిజ్వాలలు సర్వవ్యాపినులు అత్యంత తేజస్వినులు అవి అరణ్యమున నుండును వర్థిల్లును సూర్యునివలె అంతరిక్షమున విరాజిల్లును అందఱకు శుభముల నొసంగు వాయువువలె అగ్నిజ్వాలలు అక్షయములు, అనివార్యములగు ఓషధులలోనికి వేగముగప్రవేశించును తమవెలుగులతో జగములనన్నింటిని వృద్ధిచెందించును

4 జాతవేద అగ్ని - యాజకుల సుఖదాయక స్తుతులవంటి మా స్తోత్రముల ద్వారా యజ్ఞగృహమున స్తుతుడగును యజమానులు వృక్షభోజనుడు, అరణ్య ఆశ్రయకారి, దూడల తండ్రి, ఆబోతువంటి క్షిప్రకర్మకారి అగ్నిని స్తుతింతురు

(దూడల తండ్రి ఆబోతు తప్పినబిడ్డకై వెదికినంత లేక ఆవుకొఱకు వేగముగా పరుగెత్తినట్లు అని అర్థము)

5 అగ్ని అనాయాసముగా అరణ్యములను భస్మముచేసి నేలమీద విస్తరించినపుడు స్తోతలు ఈ లోకమున అగ్నిశిఖలను మంటలను స్తుతింతురు అప్రతిహత వేగమున సంచరించువాడును దొంగవలె వేగగమనముగల అగ్ని మరుభూమి మీద విరాజమానుడగును

6 వడిగల నడకలుగల అగ్నీ ! నీవు సమస్త అగ్నుల సహితముగా ప్రజ్వలితుడవగుము మమ్ము నిందలనుండి రక్షింపుము మాకు ధనము ప్రసాదించుము దుఃఖదాయక శత్రుసైన్యమును

దూరము చేయుము మేము శోభన పుత్ర, పౌత్ర యుక్తులమై నూరు హేమంతములు సుఖములు అనుభవించవలెను

పదమూడవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్నీ ! నీవు శుభప్రద ధనవంతుడవు చెట్లు నుండి కొమ్మలు పుట్టినట్లు - రకరకముల ధనములు నీనుండియే పుట్టినవి పశు సమూహములు త్వరత్వరగా నీనుండియే పుట్టినవి యుద్ధమున శత్రువును గెలుచు బలము నీనుండియే పుట్టినది అంతరిక్షమున వర్షములు కూడ నీవల్లనే పుట్టినవి అందువలననే నీవు అందరి స్తవనీయుడవు

2 అగ్నీ ! నీవు భజనీయుడవు మాకు రమణీయ ధనము ప్రసాదించుము దర్శనీయ దీప్తుడవగుము సర్వత్ర వ్యాపించు వాయువువలె సర్వత్ర నిలువుము మిత్రునివలె ప్రచుర యజ్ఞము, కోఱిన ధనమును ప్రసాదించుము

3 అగ్నీ ! నీవు ప్రకృష్ట జ్ఞాన సంపన్నుడవు యజ్ఞముకొఱకు సముద్భూతుడవు నీవు జలపుత్రుడు వైద్యుతాగ్నితో కలిసి ఒక వ్యక్తిని అనుగ్రహింతువు అట్టి వ్యక్తి సాధురక్షకుడు, బుద్ధిమంతుడగును అతడు తన బలమున శత్రువులను సంహరించును ఫణుల శక్తిని అపహరించును

4 బలపుత్రా ! ద్యుతిమంతా ! అగ్నీ ! ఒక యజమాని నిన్ను స్తుతించును ఉపాసించును యజ్ఞముద్వారా యజ్ఞభూమిలో నీ తీక్ష్ణ కాంతిని ఆకర్షించును అట్టి యజమానికి మానవుల సమస్త ప్రాచుర్యములు కలుగును ధనధాన్య సంపన్నుడగును

5 బలపుత్రా అగ్నీ ! నీవు మమ్ము పోషించుటకుగాను శత్రువులనుండి తెచ్చిన ధనమున ఉత్కృష్ట పుత్ర సహిత శోభన అన్నము ప్రదానము చేయుము విద్వేషపూర్ణ శత్రువులనుండి గుంజుకున్న పశుసంబంధమగు దధ్యాది అన్నమును మరింతగాచేసి మాకు ప్రసాదించుము

6 అగ్నీ ! నీవు బలపుత్రుడవు బలశాలివి మాకు ఉపదేష్టవగుము మాకు అన్నముతో పాటు పుత్ర, పౌత్రులను ప్రసాదించుము మేము స్తుతులద్వారా పరిపూర్ణ మనోరథులము కావలెను మేము శోభన పుత్ర,పౌత్రులతో శత హేమంతములు సుఖించవలెను *"మదేమ శతహిమాః"*

పదునాలుగవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-అనుష్టుప్ చివరిది శక్వరి

1 స్తోత్రములతో అగ్నిని సేవించినవాడును - యాగాది కార్యములు చేసినవాడును - మానవులనుండి శీఘ్రముగా యాగాది కార్యములు చేసినవాడును మానవులలో శీఘ్రముగా ప్రముఖుడు

అగును పుత్ర పౌత్రాదుల పోషణకుగాను శత్రువు నుండి మరింత అన్నమును సాధించును

2 ఒక్క అగ్నిమాత్రమే జ్ఞానసంపన్నుడు అన్యుడుకాడు అతడు యజ్ఞకార్యమున అతిశయ నిర్వాహకుడు సర్వద్రష్ట, యజమాని పుత్రాదులు యజ్ఞమున అగ్నిని దేవతల ఆహ్వానకర్త అని స్తుతింతురు

3 అగ్నీ ! శత్రువుల ధనము వారినుండి విడిపోవును స్తోతలను రక్షించుటకు ఆ ధనములు పరస్పరము స్పర్ధించును నీ స్తోతలు శత్రువిజేతలగుదురు నీ యజ్ఞము చేయుదురు వ్రత విరోధులను ఓడించవలెను అనుకొందురు

4 అగ్ని స్తోతలకు కార్యాన్వితుడు, శత్రుంజయుడు సాధువుల కార్యమును రక్షించగల పుత్రుని ప్రసాదించును అతని బలములకు భయభీతులయిన శత్రువులు గడగడలాడుదురు

5 ఎవని హవ్యస్వరూపధనము రాక్షసులవల్ల విఘ్నము కాకుండునో, ఇతరులద్వారా పంచుకొనబడదో, అట్టి యజమానిని జ్ఞానసంపన్నుడగు అగ్ని నిందకులనుండి రక్షించును

6 అగ్నీ ! నీవు అనుకూల దీప్తివంతుడవు దానాది సద్గుణయుక్తుడవు ద్యావాపృథ్వులందు వర్తమానుడవు నీవు దేవతలవద్ద మా స్తుతులను ఉచ్చరింపుము స్తోతలమగు మమ్ము శోభన నివాసయుక్త సుఖములవైపు తరలింపుము మేము శత్రువులను పాపములను కష్టములను అతిక్రమించవలెను మేము జన్మాంతరకృత పాపములనుండి విముక్తులము కావలెను నీవు మమ్ము శత్రువులనుండి రక్షింపుము

పదిహేనవ సూక్తము

ఋషి-అంగిరసుడు లేక వీతహవ్యుడు లేక భరద్వాజుడు దేవత - అగ్ని, ఛందస్సు - వివిధములు

1 అగ్ని హవ్యవాహకుడు ఉషఃకాలమున ప్రవృద్ధుడు స్వభావతః శుద్ధుడు అతిథిరూపుడు అగ్ని సర్వకాలములందు ద్యులోకము నుండి అవతరించును అక్షయ హవ్యమును భక్షించును భరద్వాజ ఋషీ ! అట్టి అగ్నిని ప్రసన్నుని చేయుము

2 అగ్నీ ! నీవు అరణిమధ్యమున దాగి ఉన్నావు. అచటినుండియే ఉద్భవించినావు స్తుతివాహకుడవు. ఊర్ధ్వజ్వాలలవాడవు నిన్ను భృగు మహర్షులు తమ మిత్రునివలె వారి గృహమందు నిలుపుకొందురు భరద్వాజులు ఉత్కృష్ట స్తోత్రములతో నిన్ను పూజింతురు నీవు వారి విషయమున ప్రసన్నుడవగుము

3 అగ్నీ ! యాగాది అనుష్ఠానపరునకు నీవు సమృద్ధి ప్రసాదింతువు. దూరమున దగ్గర ఉన్న శత్రువుల నుండి అతనిని రక్షింతువు మానవులందు భరద్వాజునకు ధనము, గృహము ప్రసాదించుము

4 అగ్ని శోభనస్తుతులవాడు హవ్యవాహనుడు దీప్తిమంతుడు అతిథివలె పూజనీయుడు స్వర్గప్రదర్శకుడు మనువు యజ్ఞమున దేవతల ఆహ్వానకర్త యజ్ఞసంపాదకుడు మేధావి ఓజస్వి వక్త భరద్వాజా ! అట్టి అగ్నిని ప్రసన్నుని చేయుము

5 అగ్ని ఉషప్రకాశమున శోభాయమానుడగును అగ్ని భూమి మీద పవిత్రకారకము, చేతనావిధేయక దీప్తిద్వారా విరాజమానుడు అగ్ని-శత్రుసంహారక వీరునివలె-ఏతశఋషికి సాయము చేయుటకు ప్రజ్వరిల్లినాడు అగ్ని సర్వభక్షుడు క్షయరహితుడు వీతహవ్య భర ద్వాజా! అట్టి అగ్నిని ప్రసన్నుని చేయుము

6 ఓ మాయొక్క స్తోతలారా ! అత్యంతప్రియుడు, అతిథివలె పూజనీయుడగు అగ్నిని సమిధలతో నిరంతరము పూజించండి దేవతలలో దానగుణయుక్తుడగు అగ్ని సమిధలను, పూజలను గ్రహించును అందువలన అనశ్వర అగ్నిముందు నిలిచి అగ్నిని పూజించండి

7 మేము సమిధలతో ప్రజ్వరిల్లు అగ్నిని స్తుతించి ప్రసన్నుని చేయుదుము స్వతః పరిశుద్ధుడు, పవిత్రతా సంపన్నుడు, నిశ్చలుడగు అగ్నిని యజ్ఞమున స్థాపించెదము జ్ఞాన సంపన్నుడు, దేవతల ఆహ్వానకర్త సర్వజనవరణీయుడు, సదాశయ సంపన్నుడు, సర్వదర్శి, సర్వభూతజ్ఞుడగు అగ్నిని సుఖకర స్తోత్రములతో భజింతుము

8 అగ్నీ ! దేవతలు, మనుష్యులు, నిన్ను దూతను చేయుదురు నీవు అమరుడవు విశేష సమయములందు హవ్యవాహనుడవు పాలకుడవు స్తవనీయుడవు జాగరణశీలుడు, వ్యాప్తుడు, ప్రజాపాలకుడగు అగ్నిని నమస్కరించి, స్థాపించెదరు

9 అగ్నీ ! నీవు దేవతలను మనుష్యులను విశేషరీతిన అలంకరింపచేతువు యజ్ఞమున దేవదూత వగుదువు ద్యావాపృధ్వులందు సంచరింతువు మేము నిన్ను స్తోత్రములతో స్తుతింతుము యజ్ఞముచేసి భజింతుము అందువలన నీవు త్రిభువన వర్తివి అగుము మాకు సుఖ విధానము చూపుము

10 అగ్ని శోభనాంగుడు మనోజ్ఞమూర్తి గమనశీలుడు మేము అల్పబుద్ధులము అట్టి అగ్నిని సేవింతుము తెలిసికొనవలసిన వానిని తెలిసికొను అగ్ని దేవతలను భజించవలెను దేవతలలో మాహవ్యమునకు ప్రాచుర్యము కలిగించవలెను

11 హే శౌర్యసంపన్న అగ్నీ ! నీవు దూరదర్శివి నిన్ను స్తుతించువానిని రక్షింతువు అతని కోరికలు తీర్చెదవు యజ్ఞముచేయువానిని హవి అర్పించువానిని బల, ధన పూర్ణుని చేసెదవు

12 అగ్నీ ! మమ్ము శత్రువులనుండి రక్షింపుము బలసంపన్న అగ్నీ ! మమ్ము పాపములనుండి

కాపాడుము మేము అర్పించిన నిర్దోష హవ్యము నీకు చేరవలెను నీవు దత్తము చేసిన వేలవిధములధనము మాకు చేరవలెను

13 దేవతల ఆహ్వానకర్త దీప్తిమంతుడగు అగ్ని గృహమునకు అధిపతి సర్వజ్ఞుడు అందువలన అగ్ని సమస్తప్రాణులను ఎరుగును అగ్ని దేవతలలోను మానవులలో అతిశయ యజ్ఞకారి సత్యసంపన్నుడగు అగ్ని ఉత్తమరూపమున యజ్ఞము చేయవలెను

14 అగ్ని యజ్ఞనిష్పాదకుడు శోధక దీప్తిమంతుడు అగ్నీ ! ఈ సమయమున ఇప్పుడు యజమాని కర్తవ్య నిర్వహణను ఆశింపుము నీవు దేవతల యజనము చేయువాడవు కావున యజ్ఞమున దేవతలను యజింపుము యువతమ అగ్నీ ! నీవు నీ మాహాత్మ్యముననే సర్వవ్యాపకుడవు నేటి దినమున మేము నీకు సమర్పించు హవ్యమును స్వీకరింపుము

15 అగ్నీ ! వేదిమీద యధావిధిగ ఉంచిన హవ్యమును అవలోకింపుము యజమాని నిన్ను యజ్ఞమునకుగాను ద్యావాపృథ్వులందు స్థాపించినాడు ఐశ్వర్య సంపన్న అగ్నీ ! మమ్ము యుద్ధమున రక్షింపుము అందువలన మేము సమస్త పాపములనుండి విముక్తులమగుదుము

16 సుందర శిఖాసంపన్న అగ్నీ ! సమస్త దేవతలందు సర్వాగ్ర గణ్యుడవగుము ఉర్ణ - కంబళి యుక్తమగు కులాయ గూటి వంటి ఘృతసంయుక్త ఉత్తరవేదిన నిలువుము హవ్యదాత యజమాని యజ్ఞమును సముచిత రీతిన దేవతల వద్దకు చేర్చుము

17 కర్మ విధానమును నిర్వహించు ఋత్విక్కులు అధ్వర్యుఋషివలె అగ్నిమంధనము చేసినారు దేవతల నుంచి బయలుదేరి అటునిటు పరుగులెత్తు, బుద్ధిమంతుడగు అగ్నిని రాత్రిళ్ల అంధకారమున ఆహ్వానించినారు

18 అగ్నీ ! దేవాభిలాషులగు యజమానుల శుభములను అనంతము చేయుటకుగాను యజ్ఞమందు మదనమున ఉద్భవించుము యజ్ఞవర్ధకులు, అమరులగు దేవతలను ఆహ్వానించుము వారివద్దకు మా యజ్ఞమును చేర్చుము

19 యజ్ఞపాలక అగ్నీ ! ప్రాణులందు మానవులమగు మేమే నీకు ఇంధనము అర్పించి మహోనుని చేయుదుము అందువలన గార్హపత్య అగ్ని మాపుత్ర, పౌత్ర, ధనాదులను పరిపూర్ణము చేయవలెను తీక్ష్ణతేజమున మమ్ము నియోజింపుము

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగవ అష్టకము ఆరవ మండలమున నాలుగవ అధ్యాయమున మొదటి అనువాకము సమాప్తము)

ఋషి - భరద్వాజుడు, దేవత - అగ్ని, ఛందస్సు - వివిధములు

1 అగ్నీ ! నీవు దేవతల ఆహ్వానకర్తవు మనుసంబంధి మనుష్యుల యజ్ఞమున దేవతలద్వారా హోతకార్యమున నియుక్తుడవగుము

2 అగ్నీ ! మా యజ్ఞమున మదించిన జ్వాలలతో గొప్పగొప్ప దేవతలను భజింపుము ఇంద్రాది దేవతలను పిలువుము, వారికి హవ్యము అర్పింపుము

3 విధాతా ! శోభన కర్మకారీ ! దానాదిగుణవిశిష్టా ! అగ్నీ ! దశపూర్ణమాసాది యజ్ఞములందు గొప్పమార్గములను హీనమార్గములను త్వరగా ఎరుగుదువు అందువలన యజ్ఞమార్గమున భ్రష్టుడగు యజమానిని సన్మార్గగామిని చేయుము

4 దుష్యంత పుత్రుడు భరతుడు హవ్యదాతలు ఋత్విక్కుల సహితుడయి అగ్నీ ! నిన్ను స్తుతించును నీ వలన ఇష్టప్రాప్తి అనిష్ట నివారణము జరుగును నీవు యాగ యోగ్యుడవు నిన్ను స్తుతించిన పిదప భజింతురు

(భరతుడు కాళిదాసు మహానాటకము అభిజ్ఞాన శాకుంతలమునందలి వానికి బీజప్రాయుడుగా అగుపించుచున్నాడు)

5 అగ్నీ ! సోమాభిషవకారి దివోదాసునకు బహువిధరమణీయ ధనమును ప్రసాదించి ఉన్నావు. హవ్యప్రదానము చేయు భరద్వాజ ఋషికి అటువంటి బహువిధ రమణీయ ధనమును ప్రసాదించుము

6 అగ్నీ ! నీవు అమరుడవు దూతవు మేధావివి భరద్వాజుని స్తుతిని ఆలకింపుము మా యజ్ఞమునకు దేవతలను కొనితెమ్ము

7 ద్యుతిమంత అగ్నీ ! సదాలోచనగల మానవులు దేవతలను తృప్తిచెందించుటకుగాను యజ్ఞమున నిన్ను స్తుతింతురు యాచింతురు

8 అగ్నీ ! మేము దర్శనీయమగు నీ తేజస్సును చక్కగా పూజింతుము మేము ఒక్కరమేకాదు ఇతర యజమానులు కూడా నీ అనుగ్రహమున సఫలాభిలాషులు అగుటకు నిన్ను సేవింతురు

9 అగ్నీ ! మనవు నిన్ను హోతృకార్యమున నియమించినాడు నీవు జ్వాలాముఖమున హవ్యము వహించువాడవు విద్వాంసుడవు ద్యులోకసంబంధజనుల దేవతలను యజింపుము

10 అగ్నీ ! నీవు హవ్యభక్షణకు రమ్ము దేవతల వద్దకు హవ్యము వహించుటకు రమ్ము స్తుతి భాజనుడవై హోతరూపమున కుశలపై ఆసీనుడవగుము

11 అంగారరూప అగ్నీ ! మేము కట్టెలు, నేతితో నిన్ను ప్రవర్ధని చేయుదుము అందువల్ల తరుణారుణ అగ్నీ దీప్తిమంతుడవగుము

12 ద్యుతిమాన్ అగ్నీ ! మాకు విస్తీర్ణము, ప్రశంసనీయము మహంతమగు ధనమును ప్రసాదించుము

13 అగ్నీ ! మస్తకమువలె లోకములను ధరించిన పుష్కర పుత్రునిమీద అరణిద్వయ మధ్యమున అధర్వఋషి నిన్ను ఉత్పత్తి చేసినాడు

(*"అధర్వా"* అధర్వవేదపు యౌగికనామమని మేకొనల్, కీత్ అభిప్రాయము మంత్రమున *"అధర్వా"* ఉన్నది ఇది ఋషి పేరని శాయణుడు)

14 అగ్నీ ! అధర్వపుత్రుడు దధ్యంగుడు నిన్ను సముజ్జ్వలితము చేసినాడు నీవు ఆక్రమించునట్టి శత్రువుల సంహారకుడవు అసుర నగర వినాశకుడవు

(దధ్యంగుడు ఒక పౌరాణిక ఋషి ఇతడు అధర్వణుడు ఋగ్వేదమున ఇతడు దివ్యపురుషుడు)

15 అగ్నీ ! పాధ్యవృషుడను ఋషి నిన్ను సముద్దీపుని చేసినాడు నీవు దస్యుహంతవు విశేష యుద్ధములందు ధనవిజేతవు

(యజుర్వేదమున *"మనోవైపాథ్యోవృషా"* అన్నాడు అతడు మనువుకు సంబంధించినవాడు కావచ్చును మనసే కావచ్చును)

16 అగ్నీ ఇచటికి విచ్చేయుము మేము నీ గురించి ఉచ్చరించు స్తోత్రములను వినుము ఇచటికి వచ్చి నీవు సోమరసమున వర్ధిల్లుము

17 అగ్నీ ! నీ అనుగ్రహ పాత్రములగు దేశము, యజమాని శ్రేష్ఠబల సంపన్నులు అగుదురు నీవు ఆయజమానినే నీ తావరము చేసికొందువు

18 అగ్నీ ! దీప్తిపుంజమగు నీ నేత్రమునకు విఘాతము కలుగరాదు అది మమ్ము సదా దర్శన సమర్థులను చేయవలెను కొద్దిమంది యజమానులకు గృహములు కల్పించు అగ్నీ ! యజమానులమగు మేము చేయు పరిచర్యలు గ్రహింపుము

19 స్తుతులు ఉచ్చరించుచు మేము అగ్నికి ఎదురేగుదుము అగ్ని హవి స్వామి దివోదాసుని శత్రువుల పరిమార్చువాడు, సర్వజ్ఞుడు, యజమానుల పాలకుడు

20 అగ్ని తన మహిమతో మాకు సంపూర్ణ పార్థివ ధనమును మరింతగా ప్రసాదించును అగ్ని తన తేజమున శత్రువుల నాశనము చేయును అగ్ని శత్రువులకు అజేయుడు అతనిని ఎవరును హింసింపజాలరు

21 అగ్నీ ! ప్రాచీనవంతమగు నవీన దీప్తితో విస్తీర్ణ అంతరిక్షమును మరింత విస్తరింపచేయుదువు.

22 మిత్రులగు ఋత్విక్కులారా ! శత్రుహంత, విధాతస్వరూప అగ్నిని స్తుతించు గానము చేయండి యజ్ఞసాధన హవ్యమును సమర్పించండి

23 అగ్ని దేవతల ఆహ్వాత అతిశయ బుద్ధిమంతుడు మానవ యజ్ఞములందు దేవదూత హవ్యవాహకుడు అట్టి అగ్నిమా యజ్ఞమునకు విచ్చేయవలెను కుశలపై ఆసీనుడు కావలెను

24 గృహప్రదాతవగు అగ్నీ ! ఈ యజ్ఞమున ప్రసిద్ధులు, రాజమానులు, సుందర కర్మవంతులు మిత్రావరుణులు, అదితిపుత్రులు, మరుద్గణములు ద్యావా పృథ్వులను యజింపుము

25 బలపుత్రా ! అగ్నీ ! నీవు మరణ రహితుడవు నీదు ప్రశస్తమగు దీప్తి మానవ యజమానులకు అన్నప్రదానము చేయును

26 అగ్నీ ! హవి ఇచ్చు యజమానులు నిన్ను సేవింతురు భజింతురు వారు అత్యంత ప్రశంసనీయము శోభనమగు ధనవంతులు కావలెను వారు నిన్ను సర్వదా స్తుతించువారగుదురు

27 అగ్నీ ! నీ స్తోతలు నీవలన రక్షణ పొందుదురు అభిలాషలు అన్నిపూర్తి అగును సంపూర్ణ అన్నవంతుడు, ఆయుష్కుడు, అగును తనను ఆక్రమించ తలపెట్టిన శత్రువును పరాజితునిచేసి, నష్టపరచును

28 అగ్ని తన తీక్ష్ణ తేజమున సర్వభోజనుడు, రాక్షస సంహారకుడు, మాకు ధనప్రదాత అగును

29 జాతవేద అగ్నీ ! శోభన పుత్ర పౌత్రాదియుక్త ధనమును కూర్చుము రాక్షసులను నాశము చేయుము

30 జాతవేదాగ్నీ ! మమ్ము పాపములనుండి రక్షింపుము స్తుతిరూపమంత్రకర్తా అగ్నీ ! విద్వేషకారులనుండి మమ్ము కాపాడుము

31 అగ్నీ ! దురభిప్రాయమున మమ్ము బాధించుటకు ఆయుధము ఎత్తువానినుండి, పాపములనుంచి మమ్ము రక్షింపుము

32 ద్యుతిమాన్ అగ్నీ !! మమ్ము హింసించకోరు దుర్మార్గుని నీ జ్వాలలతో విప [illegible]ముగ బాధించుము

33 శత్రువులను పరాభవించు అగ్నీ ! మాకు - భరద్వాజునకు మరింత సుఖము, గృహము, వరణీయ ధనము ప్రసాదించుము

34 అగ్ని చక్కని దీప్తిగలవాడు శుక్లవర్ణుడు హవిద్వారా ఆహూతుడు స్తుతులతో నుతుడయి హవిని ఆశించును అగ్ని శత్రువులను చీకట్లను నష్టపరచును

35 నేలతల్లి కడుపున అక్షయవేదిమీద అగ్ని విద్యుతమానుడగును *"విదిద్యుతానో"* ద్యులోకపాలకుడగు అగ్ని హవిద్వారా యజ్ఞపు ఉత్తరవేదిమీద వేంచేయును శత్రువులను నాశము చేయును

36 అగ్నీ ! నీవు జాతవేదవు సర్వదర్శివి పుత్ర పౌత్రసహితమగు అన్నమును సముపార్జించుము అది ద్యులోకమున దేవతల మధ్య ప్రశస్తమై శోభాయమగునదిగా ఉండవలెను

37 బలమునుంచి పుట్టిన అగ్నీ ! నీ దర్శనము అత్యంత రమణీయము హవిరూప అన్నముతో వచ్చి నీవద్ద స్తోత్రములు ఉచ్చరింతుము

38 అగ్నీ ! నీ తేజము బంగారమువలె మెరియునది నీవు దీప్తి సంపన్నుడవు ఎండకు తపించినవాడు నీడను ఆశ్రయించినట్లు మేము నీశరణు కోరుదుము

39 ప్రచండ బలశాలియగు ధనుర్ధారివలె అగ్ని బాణములతో శత్రువులను హతమార్చును అగ్ని వాడి కొమ్ములుగల ఆభోతువంటివాడు

అగ్నీ ! నీవు త్రిపురాసురుని మూడు నగరములను ధ్వంసము చేసినావు

40 అధ్వర్యులు అరణి మంధనమున అగ్నిని కలిగించినారు పసి పుత్రునివలె చేతిలోనికి తీసికున్నారు

ఋత్విక్కులారా ! హవ్య భక్షకుడు మానవుల శోభన యజ్ఞనిష్పాదకుడగు అగ్నిని సేవించుడు

41 అధ్వర్యులారా ! దేవతల ఆరగింపునకు సమర్పించు భక్ష్యము అగ్నియందు అర్పించండి అగ్ని ద్యుతిమంతుడు ధనముల జ్ఞాత అగ్ని తన ఆహవనీయ స్థానమున విరాజిల్లవలెను

42 అధ్వర్యులారా ! ప్రాదుర్భూతుడు అతిదివంటి ప్రియుడు, గృహస్వామి అయిన అగ్నిని జ్ఞానప్రదాయకుడు, సుఖకర ఆహవనీయ అగ్నిలో సంస్థాపించండి

(గృహాగ్నిని-జ్ఞానాగ్నిలో ప్రవేశపెట్టుమని గృహము జ్ఞానమయము కావలెనని)

43 ద్యుతిమంతుడవగు అగ్నీ ! నిన్ను యజ్ఞమునకు సరిగా చేర్చగల సమస్త సుశీల అశ్వములను నీ రథమునకు జోడించుము

44 అగ్నీ ! నీవు మాకు అభిముఖముగా విచ్చేయుము హవ్య భోజనము సోమపానమునకు దేవతలతో విచ్చేయుము

45 హవ్యవాహక అగ్నీ ! నీవు అత్యంత ఊర్ధ్వ తేజుడవయి దీప్యమానుడవగుము జరారహిత అగ్నీ ! అజస్ర ద్యుతిమంత తేజమున ప్రకాశితుడవగుము ముందు ఉద్దీప్తుడవగుము తదుపరి నీ తేజమున సమస్త జగములను ప్రకాశింప చేయుము

46 హవియుక్త యజమాని హవిర్లక్షణ అన్నమున ఏ దేవతను సేవించినను ఆ యజ్ఞమున

అగ్నిని అర్చించుట జరుగును ద్యావాపృథ్వ్యులందున్న దేవతలకు అగ్ని ఆహ్వానకర్త సత్యరూపమున పూజ్యుడు యజమానులు చేతులు జోడించి నమస్కార పూర్వకముగా అగ్నిని భజింతురు

47 అగ్నీ ! నీకు ఋక్కునే హవ్యముగా సమర్పింతుము ఋక్ స్వరూపమగు ఆ హవి నీ భక్షణకుగాను వృషభ, గోరూపములుగ మారవలెను

(అగ్ని సర్వభక్షకుడు అతనికి గోవృషభములు లెక్కలోనివి కావు)

48 అగ్ని బలశాలి యజ్ఞవిరోధక రాక్షసులను సంహరించినాడు అసురుల ధనమును హరించినాడు అట్టి వృత్రహంత ప్రధాన అగ్నిని దేవగణములు ఉద్దీప్తుని చేయుదురు

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగువ అష్టకము ఆరవ మండలమున అయిదవ అధ్యాయము సమాప్తము)

ఓం నతామినన్తిమాయినో నధీరావ్రతాదేవానాం ప్రథమాధ్రువాణి
నరోదసీ అద్రుహా వేద్యాభిర్న పర్వతాణి నమే తస్థివాంసః

ఆరవ అధ్యాయము పదియేడవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రా ! నీవు ప్రచండ బలశాలివి నిన్ను అంగిరులు స్తుతించినారు నీవు సోమపానము కొఱకు ఫణులు అపహరించిన గోవులను వెల్లడించినావు రమ్ము సోమపానము చేయుము శత్రునాశక, వజ్రధర ఇంద్రా ! బలయుక్తుడవయి శత్రువులనందరిని నాశనము చేసినావు

2 ఋజీషి సోమపాన ఇంద్రా ! నీవు శత్రువుల నుండి రక్షించువాడవు శోభన కపోలవంతుడవు స్తోతల కోరికలు తీర్చువాడవు ఈ సోమరసమును పానము చేయుము

ఇంద్రా ! నీవు వజ్రధారివి పర్వత విదారకుడవు అశ్వసంయోజకుడవు మాకు విచిత్ర అన్నమును ప్రకాశితము చేయుము

3 ఇంద్రా ! నీవు ప్రాచీనమగు సోమరసపానము చేసినవాడవు మేము సమర్పించు సోమరస పానము చేయుము ఇది నిన్ను ప్రసన్నుని చేయవలెను మా స్తోత్రములను వినుము వాటివలన వర్ధమానుడవగుము సూర్యుని ఆవిష్కరింపుము మాకు అన్న భోజనము చేయించుము మా శత్రువులను పరిమార్చుము ఫణులు అపహరించిన గోవులను వెల్లడించుము

4 ఇంద్రా ! నీవు అన్నవంతుడవు. దీప్తివంతుడవు మహానుడవు. అఖిలగుణవంతుడవు ప్రవృద్ధుడవు

విభవవంతుడవు శత్రువులను పరాభవించువాడవు నీవు త్రావిన మాదక సోమము నిన్ను ఆర్ద్రిని చేయవలెను నీకు అతిశయ హర్షము కలిగించవలెను

5 ఇంద్రా ! సోమపానమున ముదమునొందినావు గాఢాంధకారమును వదిలించినావు ఉషను, సూర్యుని తమతమ స్థానముల నిలిపినావు నీ స్థానమునుండి కదలకనే ఫణుల దొంగిలించి, గోవులను దాచిన పర్వతమును బ్రద్దలు చేసినావు

6 ఇంద్రా ! నీ బుద్ధియు, కార్యకుశలతతో గోవులను పాలిచ్చునట్లు మార్చినావు. గోవులను బయటికి రప్పించుటకు రాతిగోడలను కూల్చినావు అంగిరులతో కలిసి గోవులను గోష్ఠమునుండి విముక్తములను చేసినావు

7 ఇంద్రా ! మహాకార్యములతో విశాలభువిని విశేషముగ పూరించినావు మహామహుడవు. ద్యులోకము పడిపోకుండునట్లు దానిని భరించినావు ద్యావాపృథ్వులను పోషించినావు దేవతలు ద్యావాపృథ్వుల బిడ్డలు ద్యావాపృథ్వులు పురాతనములు యజ్ఞమునకు జలములకు నిర్మాణకర్తలు అతి గొప్పవి

8 ఇంద్రా ! వృత్రసంహారమునకుగాను దేవతలు బయలుదేరినారు అట్టి సంగ్రామమున దేవతలందరు నిన్ను అగ్రగామిని చేసినారు అధిపతిని చేసినారు నీవు అత్యంత బలశాలివి ఆ సంగ్రామమున మరుత్తులు నీకు సాయపడినారు

9 విపుల అన్నముగల ఇంద్రుడు తానుపడుకొనుటకు ఆక్రమించిన వృత్రుని వధించినపుడు ఇంద్రుని క్రోధము, వజ్రపు భయమున ద్యులోకము కంపించినది

10 అత్యంత బలశాలి ఇంద్రా ! దేవశిల్పి త్వష్ట నీ కొఱకు వేయిధారలు, వందగంట్లుగల వజ్రము నిర్మించినాడు ఋజీషి సోమపాన ఇంద్రా ! ఆ వజ్రముననే నీవు నియతాభిలాషి ఉద్ధత పాకృతుడు ధ్వనిచేయు వృత్రుని చూర్ణము చేసినావు

11 ఇంద్రా ! సంపూర్ణ మరుద్గణములు సమాన ప్రీతిగలవారయి నిన్ను స్తోత్రము ద్వారా వర్ధిల్ల చేయుదురు నీ కొఱకు పూష, విష్ణువు నూరు మహిషములను వండుదురు-సోమపాత్రను నింపుదురు సోమపానము చేసిన ఇంద్రుడు వృత్రుని వధించుటకు సమర్థుడు అగును

12 ఇంద్రా ! వృత్రునిచే సమాచ్ఛాదితములు, సర్వత్ర స్థిత నదీజలములను విముక్తము చేసినావు అందువలన నదులు ప్రవహించసాగినవి ఉదక తరంగములను విముక్తము చేసినావు ఆ నదులు నిమ్న మార్గమున ప్రవహించినవి నీవు వేగవతులగు నదులను సముద్రమునకు చేర్చినావు

13 ఇంద్ర!ఆవిధముగా నీవు ఘనకార్యములు చేయువాడవు, ఐశ్వర్యశాలివి, మహాఓజస్వివి, అజరుడవు, బలదాతవు, శోభన మరుత్తల సాయము పొందువాడవు, అస్త్రిధారివి, వజ్రధారివి అయినావు

14 ఇంద్రా ! మాకు బలము, పుష్టి, అన్నము, ధనము కూర్చుము మేము శక్తి సంపన్నులమగు మేధావులము మా భరద్వాజులను భక్తులలో చేర్చుకొనుము నిన్ను స్తుతించు వారిని పుత్ర, పౌత్రవంతులను చేయుము భవిష్యత్తులో మమ్ము రక్షింపుము

15 ఈ స్తుతులతో మాకు ఇంద్రుడు అన్నము ప్రసాదించవలెను మేము శోభన పుత్రయుక్తులమయి వంద సంవత్సరములు ఆనందించవలెను

(జీవించవలెనని మాత్రముకాదు ఆనందించవలెనని ఆశించుచున్నాడు *"మదేమ శతహిమాః"*)

పద్దెనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు ఛందస్సు - త్రిష్టుప్.

1 ఇంద్రుడు అనభిభూత తేజస్కుడు శత్రుహింసకుడు అనేకులు ఆహ్వానించువాడు. భరద్వాజా ! అట్టి ఇంద్రుని స్తుతించుము అనభిభూతుడు, ఓజస్వి, శత్రువిజయ, మానవుల కోరికలు తీర్చు ఇంద్రుని స్తుతులతో సంవర్ధితుని చేయుము

2 ఇంద్రుడు సంగ్రామమున శత్రునాశకుడు ముఖ్యుడు బలవంతుడు యోద్ధ దాత యుద్ధసంలగ్నుడు సానుభూతి సంపన్నుడు వర్షము కలిగించి అనేకులకు ఉపకారము చేయువాడు శబ్దవిధాయకుడు మూడు సవనములందు సోమపానము చేయువాడు ఇంద్రుడు మను సంతానమును రక్షించువాడు

3 ఇంద్రా ! కర్మవిహీన మానవులను వెంటనే వశీభూతులను చేసికొనును నీవు ఒక్కడవే కర్మానుష్ఠాన కారకులగు ఆర్యులను పుత్రులను, దాసులను ప్రసాదించినావు ఆవిధముగా చేయు సమర్థుడవగుదువా? కావా? అప్పుడప్పుడు నీ పరాక్రమమును ప్రదర్శించుచుండుము

4 ఇంద్రా ! నీవు బలవంతుడవు ఓజస్వివి సమృద్ధి సంపన్నుడవు అజేయుడవు జయశీలుడవు శత్రువినాశకుడవు అనేక యజ్ఞములందు ప్రాదుర్భవించినావు నీవు ప్రచండ, ప్రవృద్ధ బల సంపన్నుడవని మేము ఎరుగుదుము

5 ఇంద్రుడు, కదలని కొండలను కదిలించినవాడు మన సఖ్యము చిరకాలపుది దానిని చిరస్థాయిని చేయుము నీవు స్తవకారులగు అంగిరులతో కలిసి అస్త్రనిక్షేపకుడగు 'బలాసురు" ని వధించినావు వాని నగరములను, నగర ద్వారములను చెదరగొట్టినావు

6 ఇంద్రుడు ఓజస్వి, స్తోతలను సమర్థులుగ చేయువాడు అతడు మహా సంగ్రామమునకు స్తోత్రముల ద్వారా ఆహూతుడగును పుత్రలాభమునకు ఇంద్రుని ఆహ్వానింతురు వజ్రధారి ఇంద్రుడు యుద్ధములందు విశేషరూపమున వందనీయుడు

7 ఇంద్రుడు వినాశరహితుడు శత్రువులను పరాభవించగల బలసంపన్నుడు మానవ జన్మకు ప్రసిద్ధి కలిగించినాడు ఇంద్రుడు తన యశస్సువలన సమాన స్థానము కలవాడగును నేతృతమ ఇంద్రుడు తన ధనము, సామర్థ్యముతో సమాన స్థానము కలవాడగును

8 ఇంద్రుడు యుద్ధములందు కర్తవ్యవిమూఢుడుకాడు ఎన్నడును వృధావస్తువులను ఉత్పన్నము చేయడు అతడు ప్రఖ్యాతుడు శత్రునగరములను ధ్వంసము చేయుటకును, శత్రువులను వధించుటకును కార్యరతుడగువాడు

ఇంద్రా ! నీవు చుమరి, ధుని, పిప్రు, శంబర, శిష్ణు అసురులను నష్టపరచినావు

9 ఇంద్రా ! నీవు ఊర్ధ్వగామివి శత్రుసంహారకుడవు. స్తవనీయ బలసంయుక్తుడవు. శత్రుసంహారమునకు రథమును అధిరోహింపుము కుడిచేత నీ అస్త్రిమగు వజ్రమును దాల్చుము ధనశాలి ఇంద్రా ! నీవు వెడలి ఆసురీమాయను అంతమొందింపుము

10 అగ్ని ఎండు చెట్లను కాల్చినట్లు ఇంద్రా ! నీవు వజ్రముతో శత్రువులను పరిమార్తువు నీవు వజ్రము వంటి భయంకరుడవు వజ్రముతో రాక్షసులను భస్మము చేయుము ఇంద్రుడు అనభిభూత మహావజ్రమున శత్రువులను భంగపరచినాడు

ఇంద్రుడు సంగ్రామమున గర్జించును సమస్త దురితములను దూరము చేయును

11 బహుధన సంపన్నుడవు అనేకులచే ఆహూతుడవు బలపుత్రుడవగు ఇంద్రా ! నీ మహాబలమును ఎంతటి అసురుడయినను విరువజాలడు ధనయుక్తుడవయి, అసంఖ్య బలశాలి ఆయుధములతో మా ముందుకు విచ్చేయుము

12 ఇంద్రుడు బహుధన - యశోవంతుడు శత్రునిహంత ప్రవర్ధమానుడు అతని మహిమ ద్యావాపృథ్వులను మించినది మహాబుద్ధిశాలి, శత్రుపరాభవకర్త ఇంద్రునకు శత్రువులు లేరు ప్రతినిధిలేడు ఆశ్రయము లేదు

13 ఇంద్రా ! శుష్ణనామక రాక్షసుని నుండి కుత్సుని శత్రువులనుండి ఆయువు, దివోదాసులను రక్షించినావు మా అతిదిఋత్విగ్వులకు శంబరుని నుండి తెచ్చిన చాలధనము ప్రదానము చేసినావు విజయ వజ్రమున శంబరుని త్రుంచినావు భూలోకవాసి, శీఘ్రగమనముల వాడగు దివోదాసుని ఆపదల నుండి కాపాడినావు

14 ద్యుతిమంతుడవగు ఇంద్రా ! స్తోతలందరు వానకొఱకు నిన్ను పొగడుచున్నారు నీవు మేధావులలో శ్రేష్ఠతముడవు స్తోతల పొగడ్తలకు ప్రసన్నుడవగుము దారిద్ర్య పీడితులగు యజమానులకు వారి పుత్రులకు ధనము ప్రసాదించుము

15 ఇంద్రా ! ద్యావాపృథ్వులు, అమర్త్యులు నీ బలమును గుర్తించినారు బహుకార్య వ్యగ్రుడవగు ఇంద్రా ! అసంపూర్ణ కార్యములను పూర్తిచేయుము. అనంతరము నవీనతమ స్తోత్రములను కల్పించుము

పందొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 రాజు పగిది స్తోతలగు మానవుల కోర్కెలను తీర్చు మహా ఇంద్రుడు విచ్చేయవలెను ఉభయ లోకములందు పరాక్రమమును పెంచువాడును, శత్రువులు బాధింపజాలనివాడును అగు ఇంద్రుడు పౌరుష ప్రదర్శనకుగాను మావద్ద వర్థిల్లును

2 ఇంద్రుడు పుట్టగనే అత్యధిక వర్ధమానుడయినాడు దానమునకుగాను మా స్తుతి ఇంద్రుని వహించవలెను ఇంద్రుడు గొప్పవాడు గమనశీలుడు జరారహితుడు శత్రువు వలన అనభిభూతుడు ఇంద్రుడు బలమున వర్ధమానుడగును

3 ఇంద్రా ! నీవు మాకు అన్నదానము చేయుటకుగాను నీ హస్తములను విస్తీర్ణములను, కార్యకర్తలను, అతిశయ దానశీలములను చేయుము నీవు శాంత మనస్కుడవు పశుపాలకుడు పశువులను నడిపించినట్లు యుద్ధమున నీవు మమ్ము నడిపించుము

4 మేము స్తోతలము అన్నాభిలాషులమై ఈ యజ్ఞమున సమర్థ సహాయకులగు మరుత్తుల సహితుడు, శత్రునిహంత ప్రసిద్ధ ఇంద్రుని స్తుతింతుము ఇంద్రా ! నీవు పురాతన స్తోతలనువలెనే మమ్ము అనింద్యులము పాపరహితులను అహింసితులను చేయుము

5 నదులు ప్రవహించి సముద్రమున పడినట్లు స్తోతల హితకర ధనము ఇంద్రుని చేరును ఇంద్రు ధనకర్మకారి వాంఛిత ధనస్వామి సోమరసమున ప్రవర్ధమానుడు అగును

6 పరాక్రమశాలి ఇంద్రా ! మాకు ప్రకృష్టతమ ధనము ప్రసాదించుము శత్రువులను పరాభవించు ఇంద్రా ! మాకు ఇతరులు సహించలేని, అతిశయ ఓజస్సు దీప్తిని ప్రదానము చేయుము అశ్వవంత ఇంద్రా ! సేచన సమర్థము, ద్యుతిమంతము, మానవ భోగయోగ్యమగు సంపూర్ణ ధనమును ప్రదానము చేయుము

7 ఇంద్రా ! నీవు, మాకు శత్రుసేనలను పరాభవించు అహింసిత హర్షమును ప్రసాదించుము నీ వలన రక్షితులమై మేము జయశీలురమగుదుము పుత్ర, పౌత్ర లాభమునకుగాను ఆ హర్షముననే నిన్ను స్తుతింతుము

8 ఇంద్రా ! మాకు అభిలాషపూరక సేనారూప బలము ప్రసాదించుము ఆ బలము ధనమును రక్షించునది వృద్ధిచెందునది, శుభంకరమగునది కావలెను ఆబలముతో యుద్ధమున తెలిసిన,

తెలియని శత్రువులను మేము వధించ కలుగవలెను

9 ఇంద్రా ! నీవు మాకు ప్రసాదించు అభీష్టవరద బలము పడమర, ఉత్తరము, దక్షిణము, తూర్పు నలుదిశలనుండి మమ్ము చేరుకొనవలెను అది ఒకే దిశనుండి అయినను మీ వద్దకు రావలెను మాకు సర్వవిధ ధనమును ప్రదానము చేయుము

10 ఇంద్రా ! నీ రక్షణలు మాకున్నవి పరిచారక యుక్తము, వినదగు కీర్తి సహితమగు శ్రేష్ఠధనమును నీరక్షణల నీడన అనుభవింతుము నీవు పార్థివ, దివ్య ధనములకు అధిపతివి మాకు గొప్పవి, అంతులేని, గుణయుక్త రత్నములను ప్రసాదించుము

11 అభినవ రక్షణలకుగాను ఈ యజ్ఞమునకు, ప్రసిద్ధ ఇంద్రుని ఆహ్వానించుచున్నాము ఇంద్రుడు మరుత్‌యుక్తుడు అభీష్టవర్షి సమృద్ధుడు శత్రుపరాభవకర్త దీప్తిమంతుడు శాసనకారి లోకమును అభినందించువాడు ప్రచండుడు బలప్రదుడు

12 వజ్రధర ఇంద్రా ! మానవులందు తమనుతాము అధికులముగా భావించువారిని వశీభూతులను చేసికొనుము మేము ఈ లోకమున, ఇప్పుడు, యుద్ధసమయమందును పుత్ర, పౌత్ర, జలలాభమునకును నిన్ను ఆహ్వానింతుము

13 బహుజన ఆహూతుడవగు ఇంద్రా ! స్తోత్ర రూప స్నేహమున నీతో కలిసి తలెత్తిన శత్రువులను వధించవలెను వారికన్న బలవంతులము కావలెను నీవు మమ్ము రక్షించవలెను మేము మహాధనమున ప్రసన్నులము కావలెను

ఇరువదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 బలపుత్ర ఇంద్రా ! సూర్యుడు తన తేజస్సుతో భువిని ఆక్రమించిన రీతి యుద్ధమున శత్రువును ఆక్రమించగల పుత్ర ధనమును ప్రసాదించవలెను ఆ పుత్రుడు వేనవేల విధముల ధనములకు స్వామి, సత్యపూర్ణ భూమికి అధిపతి, శత్రునిహంత కావలెను

2 ఇంద్రా ! నీవు సూర్యుని వంటివాడవు స్తోతలు స్తోత్రములతో సముచిత సంపూర్ణ బలములను నీకు అర్పించినారు తక్కువ రసముగల సోమపానముచేయు ఇంద్రా ! నీవు విష్ణు సహితుడవయి నీ బలమున జలనిరోధకుడగు వృత్రుని వధించినావు

3 సంపూర్ణ శత్రునగరములను భగ్నము చేయు వజ్రము ఇంద్రునకు అందినది అప్పుడు అతడు మధుర సోమరసమునకు స్వామి అయినాడు

ఇంద్రుడు హింసకుల హింసకుడు అతిశయ ఓజస్వి బలశాలి - అన్నప్రదాత - ప్రవృద్ధ తేజోవంతుడు

4 ఇంద్రా ! మేధావి కుత్సుడు యుద్ధములందు బృహత్ అన్నదాత నీకు సాయము చేయువాడు కుత్సుని ఫణినామక అసురుడు చూచినాడు తన శతసంఖ్యాక సైన్యముతో పలాయనము చిత్తగించినాడు నీవు శుష్ణనామక అసురుని కాపట్యమును ఆయుధమును అంతమొందించినావు వాని సమస్త అన్నములను అపహరించినావు.

5 ఇంద్రుని వజ్రము పడినది శుష్ణుడు ప్రాణములు వదలినాడు అప్పుడుగాని ద్రోహియగు శుష్ణుని సమస్త బలములు అంతముకాలేదు ఇంద్రుడు సూర్యుని భజించదలచినాడు సారథివంటి కుత్సుని తన రథమును విస్తరింపచేయుమన్నాడు

6 ఇంద్రుడు ప్రాణులకు ఉపద్రవము కలిగించు నముచి అసురుని మస్తకమును చూర్ణము చేసినాడు 'సప' పుత్రుడు 'నమి' ని రక్షించుటకుగాను పశువులు మున్నగు ధనమును, అన్నమును ప్రసాదించినాడు అప్పుడు శ్యేనపక్షి ఇంద్రుని కొఱకు మాదక సోమము తెచ్చి ఇచ్చినది

అపాం ఫేనేన నముచి జలముల నురుగు నముచి, "పాప్మావై నముచిః" పాపమే నముచి

(నమీసాప్య - నముచితో తలపడినవాడు పంచవింశ బ్రాహ్మణమున విదేహరాజుగా చెప్పబడినాడు)

7 వజ్రధర ఇంద్రా ! 'పిప్రు' అసురుడు మాయావి వాని దుర్గములను నీవు నీ బలమున బ్రద్దలు కొట్టినావు శోభన దానసంపన్న ఇంద్రా ! హవ్యరూప ధనము సమర్పించు ఋజిశ్వునకు అనంత ధనము ప్రసాదించినావు

("పిప్రు" పదము 'పృ' ధాతుజన్యము అట్లు "పిప్రు" అవరోధములు కలిగించువాడు అగును ఇంద్రుడు ఋజశ్వుని కొఱకుగాను పిప్రుని అనేకమార్లు పరాజితుని చేసినాడు

ఋజిశ్వుడు విదథివంశపురాజు ఇది అస్పష్టమగు ప్రాచీన నామము అతడు పిప్రుని వధించుటకు ఇంద్రునకు సాయము చేసినట్లు చెప్పబడినది)

8 ఇంద్రుడు అభిలషిత సుఖప్రదాత అతడు 'ద్యోతను' ని వద్దకు వెళ్లదలచినాడు వేతసు, దశోణి, తూతిజ, తుగ్రాసులు అడ్డముగా నిలిచినారు తల్లికి పుత్రుడు వశీభూతుడయినట్లు ఇంద్రుడు ఆయా అసురులను వశీభూతులను చేసికొన్నాడు

(శాయణుడు ద్యోతనుని రాజునుగా పేర్కొన్నాడు ఈ పదమునకు 'తేజస్వీకరణము' అని అర్థము ద్యోతనునకు వేతసాది అసురులకున్న వైరము తెలియదు)

9 ఇంద్రుడు అజేయుడు శత్రువులను పరిమార్చు ఆయుధము ధరించువాడు తనకు ఎదురయిన వృత్రాది రాక్షసులను హతమార్చినవాడు శూరుడు రథమును ఎక్కినట్లు ఇంద్రుడు తన అశ్వములను అధిరోహించును వచన మాత్రమున పూజితులగు ఆ రెండు అశ్వములు ఇంద్రుని వహింపవలెను

10 ఇంద్రా ! మేము స్తోతలము నీ రక్షణలు అర్థించుచున్నాము నవీన ధనము కొరకు నిన్ను భజించుచున్నాము యజ్ఞద్వేషులగు ప్రజలను బాధించి పురుకుత్సరాజునకు ధనము ప్రదానము చేసినావు అట్టి నీ ఘనకార్యములను యజ్ఞములందు స్తుతింతుము నీవు 'శరత్' నామక అసురుని ఏడు పురములను ధ్వంసము చేసినావు

11 ఇంద్రా ! కవిపుత్ర ఉశనుడు, ధనాభిలాషి అతనికి నీవు ప్రాచీన ఉపకారివి నవవాస్త్వుడను అసురుని వధించినావు క్షమతాశీల పిత ఉశనుని వద్దకు శత్రువులు అపహరించిన పుత్రుని చేర్చినావు.

(కావ్య ఉశనుడు ఋగ్వేదమున ప్రాచీనద్రష్ట తరువాత అసురుల పురోహితుడు అగును)

12 ఇంద్రా ! నీవు శత్రు కంపనుడవు ధుని అను అసురుడు జలములను కట్టి పెట్టినాడు నీవు ఆ జలములను విడిపించినావు ప్రవహింప చేసినావు నీవు సముద్రములను దాటిపోయినపుడు యదు, తుర్వశులను సముద్రము దాటించినావు

13 ఇంద్రా ! యుద్ధములందు, ధుని, చుమురి అసురులను హతమార్చినావు అప్పుడు హవ్యపాకము చేయువాడు, ఇంధనస్వామి, నీ కొఱకు సోమాభిషవము చేయు రాజు *"దభీతుడు"* హవిరూప అన్నము సమర్పించి నిన్ను ప్రదీప్తుని చేసినాడు

ఇరువది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 శూరఇంద్రా ! బహుకార్యాభిలాషియు, స్తోతయు అగు భరద్వాజుని ప్రశంసనీయ స్తుతులు నిన్ను ఆహ్వానించును ఇంద్రుడు రథారూఢుడు జరారహితుడు నవీనతరుడు శ్రేష్ఠములగు ఐశ్వర్యములు ఇంద్రుని అనుసరించును

2 ఇంద్రుడు అందరు ఎరిగినవాడు స్తుతులద్వారా ప్రాపణీయుడు యజ్ఞములద్వారా ప్రవర్ధమానుడు అట్టి ఇంద్రుని మేము స్తుతింతుము ఇంద్రుడు అనంత ప్రజ్ఞావంతుడు అతని మాహాత్మ్యము ద్యావాపృథ్వులను అతిక్రమించును

3 వృత్రుడు విస్తీర్ణము, అప్రకాశితమగు అంధకారమును పరచినాడు ఇంద్రుడు సూర్యుని ద్వారా ఆ అంధకారమును ప్రకాశింప చేసినాడు ఇంద్రా ! నీవు బలశాలివి అమరుడవు మానవులు నీనివాసమగు స్వర్గమును సర్వదా భజింతురు వారు ఏ ప్రాణినీ హింసించరు *"యక్షన్తో న మినన్తి స్వధావః"*

4 వృత్రవధాది ప్రసిద్ధ కార్యములు నిర్వహించిన ఇంద్రుడు ఇప్పుడు ఎక్కడ ఉండును? ఏ దేశమున ఉండును? ఏ ప్రజల మధ్య ఉండును? ఇంద్రా ! ఏవిధమగు యజ్ఞము నీ చిత్తమునకు

సుఖకరమగును? నిన్ను ప్రసన్నుని చేయుటకు ఎట్టి మంత్రము సమర్థమగును? నిన్ను ప్రసన్నుని చేయదగు సమర్థుడు ఎవడు? వాడు ఎటువంటివాడు?

5 బహుకార్యములు నిర్వహించు ఇంద్రా ! పూర్వకాలపు అంగిరాదులు నేటివారివలెనే పనులు చేయుచునే నీ స్తోతలయినారు మధ్యకాలపువారు, నవీనులు కూడ నీ స్తోతలు అయినారు బహుజన ఆహూత ఇంద్రా ! అర్వాచీనుడనగు నా స్తుతిని ఆలకింపుము

6 ఇంద్రా ! నీవు శూరుడవు మంత్రములతో ప్రాపణీయుడవు అర్వాచీనులు నీ సుగుణములను అర్చింతురు ప్రాచీనములగు నీ ఘనకార్యములను స్తోత్రములందు కట్టిపెట్టెదరు నీవు చేసిన కార్యములలో మాకు తెలిసిన వానినే మేము అర్చింతుము ఇంద్రా ! నీవు మహామహుడవు

7 ఇంద్రా ! రాక్షసుల బలము నీముందు నిలిచి ఉన్నది ప్రాదుర్భూతమగు ఆ మహాబలము ముందు స్థిరముగా నిలువుము స్థిరముగా నిలిచి, నీ వజ్రమున, ఆ బలమును ఓడింపుము నీ వజ్రము పురాతనము, యజనీయము నిత్య సహాయకము

8 ఇంద్రా ! నీవు వీరుడవు స్తోతలను పోషించువాడవు మా స్తోత్రములను త్వరగా వినుము మేము ఆధునికులము నిన్ను స్తుతించు కోరిక గలవారము యజ్ఞమున శోభన ఆహ్వానవంతుడవై అంగిరులకై చిరకాల బంధువవు అయినావు కావున ఇప్పుడు మా స్తుతులను ఆలకింపుము

9 భరద్వాజా ! నీవు ఇప్పుడే మా తృప్తికొఱకును, రక్షణల కొఱకును రాజ్యాభిమాని వరుణుని, దానాభిమానులు మిత్ర, ఇంద్ర, మరుద్గణ, పూష, సర్వవ్యాపి విష్ణు, బహుకర్మకారి అగ్నిని, ఓషధుల దేవతను, పర్వతములను స్తుతించుము వారిని అభిముఖులను చేయుము

10 ఇంద్రా ! నీవు బహుశక్తిమంతుడవు అతిశయ యజనీయుడవు స్తోతలు అర్చనీయ స్తోత్రములతో నిన్ను స్తుతింతురు అమర ఇంద్రా ! స్తూయమానుడవగుము స్తుతించువారి, నా స్తుతులను వినుము నీకు సమానుడయిన మరొక దేవత లేదు *"అనయో అమృత త్వదస్తి"*

11 బలపుత్ర ఇంద్రా ! నీవు సర్వజ్ఞుడవు నీవు సమస్త యజనీయ దేవతల సహితుడవై నా స్తుతిరూప వచనములకు అభిముఖుడవై విచ్చేయుము ఎవరు అగ్ని జిహ్వగలవారో ఎవరు యజ్ఞభోజనులో ఎవరు రాజర్షి మనువును శత్రువులను నష్టపరచుటకు దస్యులపైకి పంపినారో వారి సహితముగా విచ్చేయుము

ఇరువది రెండవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రుడు ప్రజల ఆపదలందు ఏకమాత్ర ఆహవనీయుడు స్తోతల వద్దకు వచ్చువాడు అభీష్టవర్షి బలశాలి సత్యవాది శత్రుహింసకుడు బహుప్రజ్ఞావంతుడు అట్టి ఇంద్రుని స్తోత్రములతో స్తుతింతుము

2 పురాతనులు, నవగ్వులు, సప్తవిప్రులు, మా పితరులు అంగిరాదులు ఇంద్రుని బలవంతుని అన్నవంతునిచేసి స్తుతులద్వారా అతనిని స్తుతించినారు ఇంద్రుడు గమనశీలుడు, శత్రుహింసకుడు, పర్వతములందు ఉండువాడు, అనుల్లంఘనీయ శాసకుడు

3 బహుపుత్రయుక్తులమై, పరిచారకుల సహితులమై, పశువులతోకూడ ఇంద్రునివద్దకేగి అవిచ్ఛిన్న, అక్షయ, సుఖదాయకధనమునకై ప్రార్థింతుము అశ్వాధిపతి ఇంద్రా ! మమ్ము సుఖవంతులను చేయుటకు అట్టి ధనము ప్రసాదించుము

4 ఇంద్రా ! పూర్వకాలమున నీ స్తోతలు సుఖలాభము పొందినారు మాకు సహితము ఆ సుఖములను చూపుము నీవు దుర్ధర్షుడవు శత్రువిజయివి ఐశ్వర్యశాలివి బహుజన ఆహూతుడవు అసురహంతవు నీ కొఱకు యజ్ఞమున ఏ భాగము ఏ హవ్యము సమర్పితమగును?

5 ఇంద్రుడు వజ్రధారి రథారూఢుడు ఆశ్రయదాత బహుకర్మకర్త బలదాత యుగాది లక్షణకర్మయుక్తులు సద్గుణస్తుతులు చేయు యజమానులు అట్టి ఇంద్రుని అర్చింతురు ఆ యజమానికి సుఖప్రాప్తి కలుగును శత్రువునకు అభిముఖుడగును

6 నిజబలమున బలవానుడవగు ఇంద్రా ! నీ వజ్రము మనోవేగవంతము వేయి గణువులు కలది వజ్రాయుధమున మాయతో పెరిగిన వృత్రుని పరిమార్చినావు శోభన తేజోవంతుడవగు మహా ఇంద్రా ! నీవు ఘర్షకములు, వజ్రముద్వారా నాశరహితములు, కూలనట్టివి, ధృఢములగు అసురపురములను భగ్నము చేసినావు

7 ఇంద్రా ! పూర్వకాలపు ఋషులవలె నవీన స్తుతుల ద్వారా నీ కీర్తిని పెంపొందింతుము నీవు అత్యంత బలశాలివి ప్రాచీనుడవు అపరిమిత శుభములు వహించు ఇంద్రుడవైన నీవు మమ్ము సమస్త విఘ్నములనుండి కాపాడవలెను

8 ఇంద్రా ! సాధుద్రోహులైన రాక్షసులను పరిమార్చుటకుగాను ద్యావాపృథ్వులను, అంతరిక్షమును సంతప్తింప చేతువు కోరికలు తీర్చు ఇంద్రా ! నీ దీప్తితో సర్వత్ర వర్తమానులగు రాక్షసులను భస్మీభూతులను చేయుము బ్రాహ్మణ ద్వేషి రాక్షసులను కాల్చుటకుగాను పృథ్వి, అంతరిక్షములను ప్రదీప్తములు చేయుము

9 దీప్యదర్శన ఇంద్రా ! నీవు స్వర్గజనులకు, భూలోకవాసులకు ఈశ్వరుడవు అతిశయ స్తవనీయ ఇంద్రా ! నీవు కుడిచేత వజ్రము ధరించి అసురమాయలను విచ్ఛిన్నము చేసెదవు

10 ఇంద్రా ! మాకు మహంతము, అహింసితము, సంగచ్ఛమానము, కళ్యాణయుక్తమగు సంపద ప్రసాదించుము అందువలన శత్రువులను బాధింపనలవికాకుండును నీ కళ్యాణ గుణములతో కర్మహీనులగు మానవులను కర్మయుక్తులను చేసినావు. మానవశత్రువులను హింసా సంబంధులను చేసినావు.

11 ఇంద్రా ! నీవు బహుజనా హూతుడవు విధాతవు అత్యంత పూజనీయుడవు నీ అశ్వములు అందరిచే పూజింపబడునవి వాటిమీద మా వద్దకు విచ్చేయుము నీ అశ్వములను దేవ, మానవులలో ఎవరును నివారింపజాలరు ఆ అశ్వములపై త్వరత్వరగా మాకు ఎదురేగి రమ్ము

ఇరువది మూడవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఇంద్రా ! సోమము అభిషుతమైనప్పుడు స్తోత్రము ఉచ్చరించబడినప్పుడు శాస్త్రము విహితమైనప్పుడు అప్పుడు నీవు రథమున గుఱ్ఱములను పూన్చెదవు రెండు చేతులందు వజ్రము ధరించి రెండు అశ్వములు లాగు రథమున వచ్చెదవు

2 ఇంద్రా ! స్వర్గమున శూరులు తెగించు సంగ్రామమున చేరుదువు అభిషవకారి యజమానిని రక్షించెదవు నిర్భీకుడవయి ధార్మికుడు మఱియు సంత్రస్తుడగు యజమానికి విఘ్నములు కలిగించు దస్యులను వశపరచుకొందువు

3 ఇంద్రుడు అభిషుత సోమపానకర్త భీషణ ఇంద్రుడు సుత్తి కర్తలకు ఆపదలులేని మార్గమున నడిపించును యజ్ఞములు చేయుటయందు దక్షుడు, సోమాభిషవముచేయు యజమానికి స్థానము కల్పించును స్తుతించువానికి ధనము ప్రదానము చేయును

4 ఇంద్రుడు వజ్రధారి, సోమపాయి, గోదాత మానవులకు హితము కూర్చువాగు పుత్ర ప్రదాత స్తోతస్తోత్రములు వినువాడు స్వీకరించువాడు

ఇంద్రుడు తన అశ్వద్వయముతో హృదయ స్థానీయ మూడు సవనములకు విచ్చేయును

5 ఇంద్రుడు పురాతనుడు మా విషయమున పోషణాది కార్యములు నిర్వహించువాడు ఇంద్రుడు అభిలషించిన స్తోత్రములను ఉచ్చరింతుము సోమము అభిషవించబడినపుడు ఇంద్రుని స్తుతింతుము ఉక్థము ఉచ్చరించుచు ఇంద్రుని వర్థిల్లచేయు హవిర్లక్షణ అన్నము సమర్పింతుము

6 ఇంద్రా ! మా స్తోత్రములను వర్థిల్ల చేసినావు సోమాభిషవము అయినపుడు నీ కొరకుగాను నిరతిశయ సుఖదాయకములు, కమనీయములు, హవియుక్తములగు స్తోత్రములను ఉచ్చరించుము

7 ఇంద్రా ! సోమపానము చేయుటకు యజమాని పరచిన కుశలమీద కూర్చుండుము మోదమునంది మేము అందించు పురోడాశమును స్వీకరించుము పెరుగు మున్నగునవిగల సోమరసమును వెంటనే త్రాగుము తరువాత నమ్మిన యజమాని తావరమును పెంపొందించుము

8 ఉద్యతాయుధ ఇంద్రా ! నీ ఇచ్ఛవచ్చినరీతి మోదించుము ఈ సోమరసము నీకు అందవలెను మా స్తోత్రములు మీకు అందవలెను మమ్ము రక్షించుటకుగాను ఈ స్తుతి నీకు అందవలెను

9 స్తోతలారా ! సోమము అభిషవింపుడు ఇంద్రునకు సోమరసము అతని కోరికతీరునంత అర్పించుడు ఇంద్రుడు మనను పోషించునంతటి సోమము స్వీకరించవలెను ఇంద్రుడు అభిషవణశీల యజమాని సుఖములకు ఆటంకము కలిగించడు

10 సోమాభిషవము జరిగినంత హవిరూప ధనవంతుడు యజమానికి ఈశ్వరుడగు ఇంద్రుడు స్తోతలకు సన్మార్గము చూపవలెను ఆశించిన ధనము ప్రసాదించవలెను అది గ్రహించియే భరద్వాజుడు స్తుతించినాడు

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగవ అష్టకము ఆరవ మండలమున నాలుగువ అధ్యాయమున రెండవ అనువాకము సమాప్తము)

మూడవ అనువాకము ఇరువది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 సోమవంతమగు యజ్ఞమున ఇంద్రుడు సోమపానము చేయవలెను హర్షించవలెను ఆ హర్షమును యజమాని కోరికలు తీర్చవలెను వైదికోపాసన సహితస్తోత్రము ఫలప్రదాత కావలెను అభిషుత సోమపానము చేయు ఇంద్రుడు రసము తగ్గిన సోమమును త్యజించడు ఇంద్రుడు ధనశాలి అతడు స్తుతికారుల స్తుతులతో అర్చనీయుడు ద్యులోకవాసి, స్తుతులకు అధిపతి, ఇంద్రుడు రక్షకుడగును

2 ఇంద్రుడు శత్రుహింసకుడు పరాక్రమశాలి మానవహితకర్త వివేకశాలి, మా స్తోత్రములు వినువాడు మమ్ము రక్షించువాడు గృహ ప్రదాత స్తోతలచేప్రశంసనీయుడు స్తోతలను భరించువాడు అట్టి ఇంద్రుడు యజ్ఞమున స్తుతులు వినును మాకు అన్నప్రదానము చేయును

3 విక్రాంతుడవగు ఇంద్రా ! చక్రద్వయమునకు అక్షమువలె నీ అపారమహిమ ద్యావాపృథ్వులను అతిక్రమించును చెట్టు కొమ్మలవలె నీ రక్షణకార్యము వర్ధిల్లును

(*"అక్షో యథాచక్రాభ్యాం బహిర్గతః"* అని శాయణుడు చక్రమును దాటి ఉండు అక్షము ఇరుసు చక్రము తిరుగుటకు ఉపకరించును అట్లే ఇంద్రుడు ద్యావాపృథ్వుల నడకకు కారణమై వాటిని దాటును)

4 ఇంద్రా ! నీవు బహు కర్మివి ప్రజ్ఞావంతుడవు. గోవుల మార్గములు సర్వత్రకాననగునట్లు నీ శక్తియుక్తులు సర్వత్ర కనిపించును దూడలకు పలుపులవంటి అనిరుద్ధమగు నీ శక్తులు అనేకమంది శత్రువులను కట్టివేయును

5 ఇంద్రుడు నేడు ఒకపని చేయును మరుసటి రోజు అంతకన్న విలక్షణ కార్యము చేయును మరల మరలు సత్, అసత్ కార్యములను అనుష్ఠించును ఇంద్ర, మిత్ర, వరుణ, పూష, సవితలు ఈ యజ్ఞమున మా కోర్కెలు తీర్చవలెను

6 పర్వత శిఖరములనుండి నీరు లభించినట్లు ఇంద్రా ! నీవద్దనుండి శస్త్రిములు, హవిద్వారా యజమానులు తమ కోరికలను పండించుకుందురు స్తుతులతో వందనీయుడవగు ఇంద్రా ! యుద్ధమున గుఱ్ఱములు వడివడిగా పరిగెత్తినట్లు నిన్ను స్తుతించు, అన్నాభిలాషులగు భరద్వాజాదులు స్తుతులతో నీవద్దకు వడివడిగా చేరుదురు

7 *"న యం జరన్తి శరదో న మాసా న ద్యావ ఇంద్ర మవ కర్శయంతి"* సంవత్సరములు, మాసములు ఇంద్రుని వృద్ధుని చేయజాలవు దినములు ఇంద్రుని దుర్బలుని చేయజాలవు అట్టి ప్రవర్ధమానమగు ఇంద్రుని దేహము మా స్తుతులు, స్తోత్రములచే స్తూయమానమై వర్ధిల్లవలెను

8 మా స్తోత్రములతో స్తుతించబడిన ఇంద్రుడు దృఢగాత్రుడు సంగ్రామమున చలించనివాడు యజమాని ఎంతటి గుణవంతుడయినను దస్యుసహితుడు అయినపుడు ఇంద్రుడు మెచ్చడు మహాపర్వతములు సహితము ఇంద్రునకు సుగమములు, అగాధములు సహితము అతనికి అవలీలలు *"గంభీరోచిద్భవతి గాధమస్మై"*

9 బలశాలివి, సోమపానకర్తవగు ఇంద్రా ! ఎవరి ద్వారాగాని మాకు ఉదార చిత్తమున అన్నము, బలము ప్రదానము చేయుము రాత్రింబవళ్లు మా రక్షాతత్పరుడవగుము

10 ఇంద్రా ! సంగ్రామమున స్తుతికర్తను రక్షించుటకుగాను అతనిని అనుగ్రహింపుము దూరపు-దగ్గరి శత్రువులనుండి అతనిని రక్షింపుము ఇంటిలోకాని అడవులందుగాని శత్రువులనుండి రక్షింపుము మేము శోభన పుత్రవంతులమై నూరు సంవత్సరములు మోదించవలెను *"మదేమ శతహిమాః సువీరాః"*

ఇరవది అయిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 బలవంతుడవగు ఇంద్రా ! సంగ్రామమున మమ్ము అధమ, మధ్యమ, ఉత్తమ భేదములేక అందరిని నీ రక్షణలతో పాలింపుము భీషణ ఇంద్రా ! నీవు మహానుడవు మాకు భోజ్యసాధన అన్నములు అందించుము

2 ఇంద్రా ! మా స్తుతులను వినుము మా సైన్యము శత్రుసేనను నష్టపరచగలది నీవు దానిని రక్షింపుము యుద్ధమునకు వచ్చిన శత్రువు కోపమును పోగొట్టుము యజ్ఞాదికార్యములు నిర్వహించు యజమానులకుగాను వారి కార్యములు చెరచు సమస్త జనులకు నష్టపరచుము

3 ఇంద్రా ! శత్రువులు జ్ఞాతిరూపులగుదురు దగ్గరి వారు దూరపువారగుదురు వారు మాముందుకురారు మమ్ము బాధించుటకు ఉపక్రమింతురు అట్టి శత్రువుల బలమును నష్టపరచుము వారి వీర్యమును నష్టపరచుము వారిని పరాంగ్ముఖులను చేయుము

4 ఇద్దరు విరోధులు సంగ్రామమున ఎదురు పడినప్పుడు పుత్ర, పౌత్ర, ధేను, జల, భూమి కొరకు కల్లోలము సృష్టించి వివాదమునకు దిగినప్పుడు అప్పుడు ఇంద్రుడు అనుగ్రహించినవాడు శత్రువీరులను నష్టపరచును

(సుమారుగా వివాదకారణములనన్నింటిని పేర్కొన్నాడు)

5 ఇంద్రా ! విక్రాంతులు, శత్రునిహంతలు, విజేతలు, యుద్ధమున ప్రకుపిత యోద్ధలు ఎంతటి వారయినను నీతో యుద్ధముచేయ సమర్థులుకారు వీరిలో ఎవరును నీకు సాటివచ్చువారు కారు వీరందరని మించిన శ్రేష్ఠతముడవు

6 మహా శత్రువును నిరోధించుటకు పరిచారక సహితగృహముకొఱకో ఇద్దరు వ్యక్తులు ఘర్షణ పడినప్పుడు యజ్ఞమున ఋత్విక్కులు ఇంద్రునకు హవి సమర్పించినవానికే జన, ధన లాభము కలుగును

7 ఇంద్రా ! నిన్ను స్తుతించినవాడు బెదిరినపుడు వానిని రక్షింపుము పాలింపుము మా నేతృతమ పురుషులలో నిన్ను అందుకొనగలవారికి త్రాతవగుము మమ్ము ముందు నిలిపిన స్తోతలను కాపాడుము

8 ఇంద్రా ! నీవు మహామహుడవు శత్రువధకుగాను నీకు సమస్త శక్తులు అర్పించబడినవి యుద్ధమున దేవతలందరు నీకు శత్రువును పరాభవించునదియు లోకములను భరించునట్టిదియునగు బలమును ప్రదానము చేసినారు

9 ఇంద్రా ! ఈ రీతిన స్తుతించబడిన నీవు యుద్ధమున మమ్ము శత్రువుపైబడుటకు ప్రోత్సహించుము ప్రేరేపింపుము మా కొఱకుగాను హింసించు అసురసేనను వశపరచుకొనుము మేము భరద్వాజులము నిన్ను స్తుతించువారలము మాకు అన్నముతోసహా అవశ్యము నివాసము లభించవలెను

ఇరువది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఇంద్రా ! మేము స్తోతలము అన్న లాభము కొఱకు సోమరసమున నిన్ను ఆర్ద్రిని చేతుము ఆహ్వానింతుము మా పిలుపు వినుము మానవులు యుద్ధమునకు సాగినపుడు నీవు మమ్ము భద్రతరముగ రక్షింపుము

2. ఇంద్రా ! నీవు అందఱకు ప్రాపణీయుడవు. మహా అన్న లాభమునకుగాను వాజినీపుత్రుడు భరద్వాజుడు అన్నవంతుడై నిన్ను స్తుతించుచున్నాడు నీవు సాధుజనుల పరిత్రాతవు. దుర్జన వినాశకుడవు. ఉపద్రవము కలిగినపుడు భరద్వాజులు నిన్ను ఆహ్వానింతురు వారు ముష్టి ఘాతముల శత్రువును నష్టపరచగలవారు గోవుల కొఱకు యుద్ధము కలిగినప్పుడు నీ మీద నిర్భరులగుదురు

3 ఇంద్రా ! అన్న లాభమునకుగాను భార్గవ ఋషిని ప్రోత్సహించుము హవ్యదాత 'కుత్సుని' కొఱకు అసుర శుష్ణుని వధించినావు దివోదాసుని సుఖవంతుని చేయుటకు శంబరుని తల త్రుంచినావు వాడు తనను దుర్భేద్యుడనుకున్నాడు

4 ఇంద్రా ! 'వృషభ' రాజునకు యుద్ధసాధన మహారథమును ఇచ్చినావు అతడు శత్రువులతో పది రోజులు యుద్ధము చేసినపుడు అతనిని రక్షించినావు 'వేతసు' నకు సాయము చేసి 'తుగ్రా' సురుని వధించినావు స్తవకర్త తుజిరాజు సమృద్ధిని మరింత పెంపు చేసినావు

5 ఇంద్రా ! నీవు శత్రునిహంతవు అనేక ప్రశంసనీయ కార్యములు చేసినావు వందల-వందల, వేల వేల శంబరుని సేనలను చెదరగొట్టినావు పర్వతము నుండి వెడలినవాడును యజ్ఞాదికార్య విఘాతకుడగు శంబరాసురుని వధించినావు విచిత్రముగా దివోదాసును రక్షించినావు

6 ఇంద్రా ! నీవు శ్రద్ధా పూర్వక అనుష్ఠానమునను సోమపానమునను ముదితుడవయి 'దభీతి' కొఱకు చుమురాసురుని వధించినావు 'పిఠీనసు' నకు రజినామక కన్యను ప్రదానము చేసినావు బుద్ధిబలమున అరువదివేల యోద్ధలను ఏకకాలమున కూల్చినావు

(పిఠినసుడు ఇంద్రుని మిత్రునిగా చెప్పబడినాడు)

7 వీరులతోటివాడవు, బలవత్తముడవగు ఇంద్రా ! నీవు త్రిభువన రక్ష[illegible]వు శత్రువిజేతవు స్తోతలు నీవు ప్రసాదించిన సుఖమును, బలమును కీర్తింతురు మేము భరద్వాజులము, నీవు ప్రసాదించిన ఉత్కృష్ట సుఖమును, బలమును సాటి స్తోతలతో కలిసి అనుభవింతుము

8 పూజనీయ ఇంద్రా ! మేము నీ మిత్రభూతులము స్తోతలము ఈ స్తోత్రములు ధనలాభము కొఱకు చేయబడినవి వీటిద్వారా మేము నీకు నిరతిశయ ప్రీతిపాత్రులము కావలెను ప్రాతర్దన పుత్రుడు మాకు రాజగు క్షత్రశ్రీ శత్రువులను వధించి ధనలాభము పొంది అందరిలో ఉత్కృష్టుడు కావలెను

ఇరువది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 సోమరసమున ప్రసన్నుడై ఇంద్రుడు ఏమి చేసినాడు? ఈ సోమరసమును త్రావి ఏమి చేసినాడు? ఈ సోమరసముతో మైత్రిచేసి ఏమి చేసినాడు? పురాతనులు, అధునాతనులగు స్తోతలు సోమగృహమున నీ వలన ఏమి పొందినారు?

(*"భరద్వాజ్యషిః ఫలవిలంబనాసహిష్ణుఃసన్ అనయేంద్ర మాక్షిపతి"* అని శాయణుడు భరద్వాజునకు ఫలప్రాప్తిలో జాగు జరిగినందున ఇంద్రుని ఆక్షేపించుచున్నాడు *"ఏవడబ్బసొమ్మని"* రామదాసు రాముని సరిగ్గా ఈ కారణముననే ఆక్షేపించినాడు)

సోమపానమున ప్రముదితుడయిన ఇంద్రుడు శుభ సుందర కార్యములు చేసినాడు సోమరసపానముచేసి సుందరకర్మలు చేసినాడు దానితో అతడు శుభకార్యములు చేసినాడు పురాతన, అధునాత స్తోతలకు యజ్ఞగృహమున శుభకర్మలు ప్రసాదించినాడు

(*"ఏవమాక్షిప్త ఇంద్రః తస్మై ఋషయే ఈప్సితం ధనం ప్రదదౌ తదనంతరం ఋషిః"* శాయణుడు ఆవిధముగ ఆక్షేపించగా ఇంద్రుడు ఆ ఋషికి కోరిన ధనము ఇచ్చినాడు తరువాత ఋషి అన్నమాటలివి)

3 ధనవంతుడవగు ఇంద్రా ! నీ సమాన మహిమగల వాడు మాకు కనిపించడు నీ సమాన ధనవంతుడు మాకు కనిపించడు నీకు సరివచ్చు సమర్థుడు మాకు కనపించడు

4 ఇంద్రా ! నీవు 'వరశిఖాసురు' ని పుత్రులను వధించినతీరు మాకు అవగతము కాలేదు బలపూర్వక నిక్షిప్తమగు నీ వజ్రధ్వని మాత్రమునకే బలిష్టతములగు వరశిఖ పుత్రులు అసువులు బాసినారు

5 ఇంద్రుడు చయమానరాజుయొక్క అభ్యవర్తినామక పుత్రునకు ధనప్రదానము చేయుచు వరశిఖాసురుని పుత్రులను వధించినాడు 'హరియూప' నది లేక నగరపు పూర్వ భాగమున వసించిన వరశిఖగోత్రజుడగు 'వృచీవాన్' పుత్రులను ఇంద్రుడు పరిమార్చినాడు అప్పుడు ఉపరిభాగమున ఉండి వరశిఖుని శ్రేష్ఠపుత్రులు ఆ భయమున చచ్చినారు

6 బహుజన ఆహూత ఇంద్రా ! యుద్ధమున నిన్ను గెలిచి అన్నము, యశము సాధించదలచినవారు, యజ్ఞపాత్రలను భగ్నము చేసినవారు, కవచములు ధరించినవారగు వరశిఖుని నూటముప్పది మంది పుత్రులు యవ్యావతి హరియూపియ వద్దకు వచ్చి ఏకకాలమున నిహతులయినారు

7 ఇంద్రుని అశ్వములు రోచమానములు శుభంకరులు తృణాభిలాషులు తేపతేప గడ్డి రుచి చూచునవి అవి ద్యావాపృథ్వుల మధ్య సంచరించును

ఇంద్రుడు సృంజయరాజువద్దకు తుర్వశరాజును చేర్చినాడు దేవవాక్ వంశజుడు 'అభ్యవర్తి' రాజు వద్ద వరశిఖ పుత్రులను వశీభూతులను చేసికున్నాడు

8 అగ్నీ ! మరింత ధనము ఇచ్చువాడు రాజసూయము చేసినవాడు చయమాన పుత్రుడు అభ్యవర్తి మాకు భరద్వాజునకు స్త్రీల సహితముగా రథములు ఇరువది ఆవులు ఇచ్చియున్నారు పృథువంశధరుడు రాజు అభ్యవర్తియొక్క ఈ దక్షిణ అవినాశ్యము

ఇరవది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు 2,3 జగతి, మిగిలినవి అనుష్టుప్.

1 గోవులు మా ఇంటికి రావలెను మాకు శుభములు కూర్చవలెను అవి మా కొట్టమున విశ్రమింపవలెను మా విషయమున ప్రసన్నులు కావలెను ఈ కొట్టమున వివిధ వర్ణములు గోసంతతి కూడినది ఆ గోవులు ఉషఃకాలమున ఇంద్రునకు పాలు ప్రదానము చేయవలెను

2 ఇంద్రుడు యజ్ఞము చేయువారలకు, స్తోత్రములు చేయువారలకు కోరినంత ధనము ఇచ్చును అతడు వారికి సర్వదా ధనము ఇచ్చును అతడు వారి స్వంత ధనమును తీసికొనడు ఇంద్రుడు నిరంతరము వారి ధనమును పెంచును వారిని ఆ ఇంద్రాభిలాషులను శత్రువులకు దుర్భేద్యమగు స్థానమున నిలుపును

3 గోవులు మా వద్ద నష్టపడరాదు దొంగలు మా గోవులను దొంగిలించరాదు శత్రువుల ఆయుధములు మా గోవులమీద పడరాదు గోవులుగల యజమాని ఇంద్రాది దేవతలకు యజనముచేసిన గోవులు ఇంద్రునకు ఇచ్చిన గోవులతో చిరకాలము సంబంధము కలిగి ఉండవలెను

4 దుమ్ము రేపుచు, యుద్ధమునకుసాగు అశ్వములు గోవులను చేరరాదు అవి విశ్వసనాది సంస్కారములు పొందరాదు యాగశీల నరుని గోవులు నిర్భయముగా స్వేచ్ఛగా సంచరించును

5 గోవులు మాకు ధనము కావలెను ఇంద్రుడు మాకు గోవులను ఇవ్వవలెను గోవులు హవ్య శ్రేష్ఠసోమరస భక్షణ ప్రదానము చేయవలెను నరులారా !! గోవులే ఇంద్రుడగును శ్రద్ధగల మనమున గోవులను కోరండి

6 గోవులారా! మాకు పుష్టిని ఇవ్వండి మీ క్షీణము, అమంగళ అవయములను సుందరముగా మలచండి శుభవచన గోవులారా ! మా ఇంటికి శుభములు సమకూర్చండి యాగసభలో మీ మహా అన్నమే కీర్తించబడును

7 గోవులారా ! మీరు సంతానయుక్తులుకండు చక్కని గడ్డిమేయండి నిర్మల తటాకజలము

త్రాగండి హింసించు జంతువులు మీమీద పడరాదు కాల కురారము మీకు దూరముగా ఉండవలెను

8 ఇంద్రా ! నీకు బలము కలుగుటకు గోవులకు పుష్టి కలుగవలెనని ప్రార్థింతుము గోవులకు గర్భాదానము చేయు వృషభములు బలము కలవి కావలెనని ప్రార్థింతుము అందువలన గోవులక్షీరాదికములతో ఇంద్రుడు సంతుష్టుడగును

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగువ అష్టకము ఆరవ మండలమున నాలుగువ అధ్యాయమున ఆరవ అధ్యాయము సమాప్తము)

ఓం నతామినన్తిమాయినో నధీరావ్రతా దేవానాం ప్రథమాధ్రువాణి
నరోదసీ అద్రుహో వేద్యాభిర్నపర్వతాని నమే తస్థివాంసః

ఏడవ అధ్యాయము **ఇరువది తొమ్మిదవ సూక్తము**

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 యజమానులారా ! మీ నేతృస్వరూప ఋత్విక్కులు స్నేహభావమున ఇంద్రుని సేవింతురు వారు మహాస్తుతులు ఉచ్చరింతురు వారి బుద్ధి శుభంకరము అనుగ్రహాత్మకము ఇంద్రుడు మహాధనప్రదాత అందుకే రక్షణలకుగాను రమణీయుడగు మహా ఇంద్రుని పూజింతురు

2 ఇంద్రుని చేత మానవహితకర ధనము సంచితమై ఉన్నది ఇంద్రుడు రధారూఢుడు అతడు బంగారు రధము ఎక్కును అతని విశాల బాహువులందు కిరణములు నిలిచి ఉన్నవి ఇంద్రుని అశ్వములు బలిష్ఠములు అవి రధమునకూడి ఇంద్రుని వహించును అట్టి ఇంద్రుని మేము స్తుతింతుము

3 ఇంద్రా ! ఐశ్వర్యలాభమునకుగాను భరద్వాజుడు నీ పాదసేవ చేయుచున్నాడు నీవు నీ బలమున శత్రువులను పరాజితులను చేయుదువు వజ్రము ధరింతువు స్తోతలకు ధనము ప్రదానము చేసెదవు నేతవగు ఇంద్రా ! అందరి దర్శనార్థము నీవు ప్రశస్తము, సతత గమనశీల రూపము ధరించుము సూర్యునివలె పరిభ్రమణశాలివి అగుము

4 సోమము అభిషుతముకాగా చక్కని మిశ్రమము అగును సోమము అభిషుతముకాగా పాకయోగ్యములగు పురోడాశాదులు వండబడును వేపిన యవలు పేలాలుకావచ్చును సంస్కరింబబడును హవిర్లక్షణ అన్నకర్తలగు ఋత్విక్కులు స్తోత్రములతో ఇంద్రుని స్తుతింతురు వారు శాస్త్రములను ఉచ్చరించుచు దేవతల వద్దకు వెళ్లుదురు

5 ఇంద్రా ! నీ బలము అపారము ద్యావాపృథ్వులు నీ మహాబలమునకు బెదురుదురు గోపాలుడు నీరు త్రాగించి గోవులను తృప్తిచెందించినట్లు స్తోతలు వెంటనే తృప్తినిచ్చు హవ్యముతో యజ్ఞముచేసి నిన్ను తృప్తుని చేస్తారు

6 అందమగు ముక్కు, దవడలుగల ఇంద్రుడు ఈవిధముగా ఆహ్వానించ యోగ్యుడు ఇంద్రుడు స్వయముగా వచ్చినను, రాకున్నను స్తోతలకు ధనము ప్రదానము చేయును ఉత్కృష్టతర బలశాలి ఇంద్రుడు వృత్రాది అనేక రాక్షసులను, శత్రువులను పరిమార్చును

ముప్పదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 వృత్రవధాది వీరకార్యములు చేయుటకుగాను ఇంద్రుడు మరల ప్రవృద్ధుడయినాడు ఇంద్రుడు ప్రధానుడు జరారహితుడు అతడు స్తోతలకు ధనము అందించవలెను అతడు ద్యావాపృథ్వులను అతిక్రమించును ద్యావాపృథ్వులు రెండు ఇంద్రునకు సగము భాగమే అగును !

2 ఇంద్రుని బలము అసురులను హతమార్చగలది మేము ఇప్పుడు ఇంద్రుని బలమును స్తుతించుచున్నాము ఇంద్రుని మహాకార్యములను ఎంతటివాడును బాధింపజాలడు అతడు నిత్యము తిరిగు సూర్యుని దర్శనీయుని చేసినాడు శుభకర్మలు చేయు ఇంద్రుడు భువనములను విస్తీర్ణము చేసినాడు

3 ఇంద్రా ! తొలినాటివలె నేడును నదులకు సంబంధించిన నీ కార్యము కొనసాగుచున్నది నదులు పారుటుకు నీవే బాటలు వేసినావు. భోజనమునకు స్థిరముగా కూర్చున్న మానవులవలె నీ ఆ దేశమున పర్వతములు నిశ్చలములై నిలిచినవి శుభ కర్మలు చేయు ఇంద్రా ! సమస్త లోకములు నీవలననే స్థిరములు అయినవి

4 ఇంద్రా ! నీ సదృశుడు మరొకడు లేడు నీ సదృశుడగు దేవతలేదు నరుడు లేడు ఈ మాటలు వాస్తవ సత్యములు జలరాశి ఆక్రమించి పడుకున్న మేఘమును నీవు వధించినావు సముద్రమున చేరుటకు జలమును నీవు విముక్తము చేసినావు

5 ఇంద్రా ! వృత్రుడు ఆక్రమించి పెట్టుకున్న జలరాశిని ప్రవహించుటకుగాను విడిపించినావు మేఘపు దృఢబంధనమును తెంపినావు సూర్యుడు, ద్యులోకము, ఉష మూడింటిని ఏకకాలమున ప్రకాశితము చేయుము సర్వజగత్తుల ప్రజలకు ప్రభవవు అగుము

ముప్పది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజ సహోత్రుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్. చివరిది శక్వరి

1 ఇంద్రా ! నీవు ధనపాలకుడవు ధనముల ప్రధాన స్వామివి ఈ సమస్త లోకములు నీ ఆజ్ఞను

వర్తనులయి ఉన్నవి మానవులు పుత్రుని కొఱకు, శత్రువిజేతయగు పౌత్రునికొఱకు, వర్షము కొఱకు నిన్ను వివిధ రీతుల స్తుతించెదరు

2 ఆకాశమున పుట్టిన మేఘము పతన యోగ్యముకాదు అయినా ఇంద్రా ! నీ భయమున మేఘములు వర్షించుచున్నవి నిన్ను చూచినంత ద్యావాపృథ్వులు, పర్వతములు, వృక్షములు, సంపూర్ణ స్థావర ప్రాణిజాలము గడగడలాడును

3 ఇంద్రా ! కుత్సునకు సాయము చేయుటకుగాను నీవు 'శిష్ణ' నితో యుద్ధము చేసినావు యుద్ధమున 'కువయు' ని వధించినావు సంగ్రామమున సూర్యుని రధచక్రమును హరించినావు అప్పటినుంచి సూర్యుని రధము ఏకచక్రము అయినది పాపకారి రాక్షసులను వధించినావు

4 ఇంద్రా ! నీవు దస్యు శంబరాసురుని నూరు నగరములను ఛిన్నాభిన్నము చేసినావు ప్రజ్ఞావంత, అభిషుత సోమక్షేత్ర ఇంద్రా ! అప్పుడు సోమాభిషవకారి దివోదాసునకు ప్రజ్ఞా పూర్వక ధనము ప్రదానము చేసినావు స్తుతించు భరద్వాజునకు ధనము ప్రసాదించినావు

5 అదధ్యభటులు, విపుల ధనముగల ఇంద్రా ! మహా సంగ్రామమునకుగాను నీ భయంకర రధమును అధిరోహింపుము ప్రకృష్ట మార్గములుగల ఇంద్రా ! నీ రక్షణలతో మావద్దకు విచ్చేయుము విఖ్యాత ఇంద్రా ! ప్రజలందు మమ్ము ప్రఖ్యాతులను చేయుము

ముప్పది రెండవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజ పహోత్రుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రుడు మహామహుడు వివిధ శత్రువులను వధించువాడు బలవంతుడు వేగవంతుడు విశేష స్తుతియోగ్యుడు వజ్రధారి ప్రవృద్ధుడు అట్టి ఇంద్రుని కొఱకు అపూర్వములు, సువిస్తీర్ణములు, సుఖదాయకములగు స్తోత్రములను చదివినాము

2 ఇంద్రుడు మేధావులగు అంగిరులకొఱకు జననీ స్వరూప స్వర్గమును, పృధ్విని సూర్యుని ద్వారా ప్రకాశితము చేసినాడు అంగరులు స్తుతించగా ఇంద్రుడు పర్వతములను చూర్ణము చేసినాడు ధ్యానశీల స్తోతలగు అంగిరులు తేపతేపకు ప్రార్థించగా ఇంద్రుడు గోవులను బంధన విముక్తుల చేసినాడు

3 అంగిరులు హవనము చేయువారు స్తుతించువారు సంకుచితజానువులు బహుకర్మకారి అగు ఇంద్రుడు అంగిరులతో కలిసి గోవులకొఱకు శత్రువులను పరాజితులను చేసినాడు మిత్రభూతులు, మేధావులగు అంగిరులతో కలిసి మిత్రాభిలాషి, దూరదర్శి అగు ఇంద్రుడు అసురపురములను భగ్నము చేసినాడు

4 కోరికలు తీర్చువాడవును, భజనీయుడవగు ఇంద్రా ! మహాఅన్నము, మహాబలము కలిగి, బహువత్సవతి వడవతో కలిసి నీ స్తుతికర్తకు మానవులందు సుఖములు ప్రసాదించుటకు అభిముఖముగా విచ్చేయవలెను

5 ఇంద్రుడు హింసకుల పరాభవకారి ఉద్యతబలుడు సతత గమనశీలుడు అతడు తన తేజస్సుతో కలిసి సూర్యుని దక్షిణాయనమైనంత మేఘములకు విముక్తము చేయును ఈవిధముగా విశేష జలరాశి నిత్యము క్షోభశూన్య సముద్రమున పడును అందువలన జలరాశికి పునరావర్తనము ఉండదు

ముప్పదిమూడవ సూక్తము

ఋషి-శునహోత్రుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఇంద్రా ! నీవు అభీష్టవర్షివి మాకు పుత్రుని ప్రసాదించుము ఆ పుత్రుడు బలవత్తముడు, స్తుతికర్త, యజ్ఞకర్త హవ్యప్రదాత కావలెను అతడు ఉత్తమ అశ్వారూఢుడై, సంగ్రామమున అశ్వసమూహాలను వశపరచుకొని ప్రతికూల ఆచార శత్రువులను పరాభవించువాడు కావలెను

2 ఇంద్రా ! మానవులు వివిధ సుత్తిరూప వచనములుగలవారు వారందఱును యుద్ధమున రక్షణకుగాను నిన్ను ఆహ్వానింతురు నీవు మేధావులగు అంగిరులతో కలిసినావు పణులను సంహరించినావు నిన్ను భజించువారిని నీవు రక్షింతువు అన్నలాభము కలిగింతువు

3 ఇంద్రా ! నీవు వీరుడవు శూరుడవు దస్యులు ఆర్యులు ఉభయ శత్రువులను సంహరించినావు గొడ్డలిపట్టినవాడు చెట్లను కొట్టినట్లు యుద్ధమున అస్త్రి, శస్త్రిములతో శత్రువులను నరుకుదువు

4 ఇంద్రా ! నీవు సర్వత్ర సంచరించువాడవు మాకు శ్రేష్ఠములగు రక్షణలు కలిగించుము సమృద్ధిని వృద్ధిపరచుము మిత్రుడవగుము మేము కొందఱితో యుద్ధము చేయువారము ధనలాభమునకు నిన్ను ఆహ్వానింతుము

5 ఇంద్రా ! ఇప్పుడు మఱొకప్పుడు ఎప్పుడు నిశ్చయముగా నీవు మావాడవు కావలెను మాదశను అనుసరించి సుఖములు ప్రసాదించుము మేము స్తుతించువారము గోవులను భజించుచు, ద్యుతిమంతములగు నీ సుఖముల చేరుదుము

(సుఖములు అందఱకు ఒక తీరువికావు వ్యక్తినిబట్టి మారుచుండును వ్యక్తికి సహితము దశనుబట్టి సుఖము మారును ఆకలిలేనపుడు ఆకలి, అన్నములేనపుడు అన్నము, ఆరోగ్యములేనప్పుడు ఆరోగ్యము సుఖములగును)

ముప్పది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-శూనహోత్రుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రా ! అసంఖ్యాకములగు స్తోత్రములు నిన్ను చేరుచున్నవి నీవు స్తోతలను తగినంత

ప్రశంసింతువు. పూర్వకాలమునను, ఇప్పుడును నిన్ను పూజించు విషయమున ఋషులలో స్తోత్రము ఉపాసన మంత్రము అను అభిప్రాయ భేదములు ఉన్నవి

2 ఇంద్రుడు బహుజన ఆహూతుడు ప్రశంసితుడు మహామహుడు అద్వితీయుడు యజమానస్తుతుడు మేము సర్వదా ఇంద్రుని ప్రసన్నుని చేయుదుము మహాలాభమునకుగాను రధమువలె ఇంద్రునకు అనురక్తులము కావలెను ఇంద్రుని స్తుతించవలెను

3 సమృద్ధి కలిగించు స్తోత్రములు ఇంద్రుని చేరవలెను కర్మలు స్తుతులు ఇంద్రుని బాధించరాదు లక్షల స్తవకారి స్తుతి భాజనుడగు ఇంద్రుని స్తుతించి ప్రీతుని చేతుము

4 ఈ యజ్ఞ దినమున స్తోత్రమువంటి పూజ సహితముగా సమర్పించుటకు మిశ్రిత సోమము ఉన్నది ఊషర క్షేత్రమునకు సాగు నీరు ప్రాణులను పోషించినట్లు హవ్య సహిత స్తోత్రము ఇంద్రుని ముదావహుని చేయును

5 సర్వత్ర సంచరించు ఇంద్రుడు యుద్ధమున మాకు రక్షకుడు, సమృద్ధిదాయకుడు కావలెను స్తోతల స్తోత్రములు వారి కోరికల సహితముగా ఇంద్రునకు అందవలెను

ముప్పది అయిదవ సూక్తము

ఋషి-నరస్యుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఇంద్రా ! రధారూఢుడవగు నీవద్దకు మా స్తోత్రము ఎప్పుడు చేరును? స్తోత్రముచేయు నాకు వేయి పురుషుల గోసమూహము లేక పుత్రులను ఎప్పుడు ప్రసాదింతువు? నా స్తోత్రములకు ఎప్పుడు ధనపురస్కారము ప్రదానము చేతువు? అగ్నిహోత్రాది కార్యములను ఎప్పుడు అన్నమును రమణీయము చేయుదువు?

2 ఇంద్రా ! మా పురుషులతో శత్రు పురుషులను - మా పుత్రులతో శత్రుపుత్రులను ఎప్పుడు కలిపెదవు? యుద్ధమున మాకు ఎప్పుడు జయము కలిగింతువు? శత్రువులనుండి పాలు, పెరుగు, నేయి, ధరించిన గోవులను ఎప్పుడు జయింతువు? మాకు వ్యాప్త ధనమును ఎప్పుడు ప్రసాదింతువు?

3 బలవత్తమ ఇంద్రా ! స్తోతలకు వివిధ అన్నములను ఎప్పుడు ప్రదానము చేస్తావు? నీలో స్తోత్రమును, యజ్ఞమును ఎప్పుడు యుక్తము చేస్తావు? స్తోత్రములను ఎప్పుడు గోదాయకములను చేస్తావు?

4 ఇంద్రా ! మేము భరద్వాజ పుత్రులము నిన్ను స్తుతించువారలము మాకు గోదాయకము, అశ్వదాయకము, బలదాయకమగు అన్నమును ప్రసాదించుము అన్నములను, సులభముగా పితుకదగు ఆవులను పరిపుష్టము చేయుము ఆ గోవులు శోభన దీప్తివంతములగునట్లు చేయుము

5 ఇంద్రా ! మా శత్రువులకు ఏదోవిధముగా యమపథము చూపుము నీవు శక్తివంతుడవు వీరుడవు శత్రుహంతవని నిన్ను మేము నుతింతుము నీవు విశుద్ధ వస్తుప్రదాతవు. మేము స్తోత్రములు చదువుటలో నిమగ్నులము

6 ప్రాజ్ఞుడవగు ఇంద్రా ! అంగిరులను అన్నముద్వారా ప్రసన్నులను చేయుము

ముప్పది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-నరస్యుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రా ! నీయొక్క సోమపానజనిత హర్షము సమస్త జనులకు హితకరమగును ఇది నిశ్చయము త్రిభువనములందు వ్యాపించిన నీ ధనసమూహము సమస్త జనులకు హితకరమగును ఇది నిశ్చయము నీవు అన్నదాతవు. ఇది నిశ్చయము దేవతలందు నీవే బలవంతుడవు. ఇది నిశ్చయము

2 యజమానులు విశేషముగా ఇంద్రుని బలమును అర్చింతురు వీర కర్మలు చేయుటకుగాను వారు ఇంద్రుని తమముందు ఉంచుకొందురు

అవిచ్ఛిన్న శత్రుశ్రేణి నిరోధకర్త హింసాకారుడు ఆక్రమణకారి ఇంద్రుడు వృత్రుని సంహరిస్తాడు కావున యజమానులు ఇంద్రుని సేవింతురు

3 మరుద్గణములు కలిసిమెలిసి ఇంద్రుని సేవింతురు వీర్యము, బలము కలిగిన రథాశ్వములు ఇంద్రుని సేవించును నదులు సముద్రమున కలసినట్లు ఉపాసనా బలముగల స్తోత్రములు విశ్వవ్యాపి ఇంద్రునిలో విలీనములగును

4 ఇంద్రా ! స్తూయమానుడవు అనేకులకు అన్నదాయకుడవు. గృహదాయకుడవగుము వారికొఱకు ధనధారను ప్రవహింప చేయుము నీవు సమస్త ప్రాణిజాలమునకు ఉత్కృష్ట అధిపతివి సమస్త భూతజాతములకు అసాధారణ అధీశ్వరుడువు

5 ఇంద్రా ! శ్రోతవ్య స్తోత్రములను జాగుచేయక వినుము మా సేవలను కోఱుకొనుము సూర్యునివలె శత్రుధనమును గెలువుము నీవు బలసంపన్నుడవు స్తోత్రములు హవ్యముల ద్వారా తెలియబడువాడవు మా వద్దకు ఇదివరకటి వలెనే విచ్చేయుము

ముప్పది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఉద్యతాయుధ ఇంద్రా ! నీ రథాశ్వములు మాముందునకు విశ్వవందనీయమగు నీ రథమును తేవలెను భరద్వాజుడు గుణవంతుడగు స్తోత ఆతడు నిన్ను ఆహ్వానించుచున్నాడు నీతోబాటు హృష్టులమై మేము వర్థిల్లుదుము

2 మా యజ్ఞమునందు హరితవర్ణ సోమరసము ప్రవహించును అది పవిత్రమై ఋజుభావమున సాగును పురాతనము, దీప్తిసంపన్నము, మాదకమగు సోమరసమునకు ఇంద్రుడు అధిపతి ఇంద్రుడు మా సోమరసమును పానము చేయవలెను

3 నలుదిశల పయనించు రథమున కూడిన సరళశమనములుగల అశ్వములు గట్టి చక్రములుగల రథముమీద బలశాలి అగు ఇంద్రుని మాముందుకు తేవలెను అమృతమయి సోమలక్షణ హవి గాలికి చెడిపోకుండవలెను

4 ఇంద్రుడు నిరతిశయ బలశాలి బహుకార్యరతుడు హవిరూపధనము సమర్పించు వ్యక్తులతో యజమానికి దక్షిణ ప్రదానము చేయును వజ్రధర ఇంద్రా ! నీవు దక్షిణలతో పాపములను నశింప చేయుము శత్రువిజయ ఇంద్రా! మాకు ధనరాశియు, స్తుతికర్తయగు పుత్రుడు లభించునట్టి దక్షిణను ప్రోత్సహించుము

5 ఇంద్రుడు శ్రేష్ఠ అన్నము, బలముల ప్రదాత అత్యదిక తేజోవంతుడగు ఇంద్రుడు, మా స్తుతుల ద్వారా మరింత వృద్ధిచెందవలెను శత్రువులను బాధించు ఇంద్రుడు ఆక్రమణచేసిన శత్రువును సంహరించవలెను ఇంద్రుడు వేగవంతుడై మాకు సమస్త ధనములు ప్రసాదించవలెను

ముప్పది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఆశ్చర్యతమ ఇంద్రా ! మా పానపాత్రలో సోమరసము త్రాగుము దీప్తిమంతమగు మా మహా ఆహ్వానమును స్వీకరించుము దానశీల ఇంద్రుడు ధార్మికుడగు యజమాని యజ్ఞమున అతిశయ స్తుతులు, సేవలు, హవ్యము గ్రహించవలెను

2 ఇంద్రుని చెవులు దూరదేశపు స్తుతులను సహితము వినగలవు స్తోతలు ఉచ్చస్వరమున స్తోత్రపారము చేస్తారు ఇది ఇంద్రుని ఆహ్వానించు స్తుతి ఇది స్వయం ప్రేరితము కావలెను ఇంద్రుని మా ముందునకు తేవలెను

3 ఇంద్రా ! నీవు ప్రాచీనుడవు క్షయరహితుడవు ఇంద్రునిలో హవ్యరూప అన్నము, స్తోత్రము ఇమిడి ఉన్నవి ఉత్కృష్టతమ స్తుతి హవ్యములతో ఇంద్రుని అర్చిస్తాము మహా స్తోత్రము అధిక వర్ధమానమగును

4 ఇంద్రుని యజ్ఞము సోమరసము వర్ధిల్లచేయును హవ్యము, స్తుతి, ఉపాసన, పూజ వర్ధిల్ల చేయును దివారాత్రుల నడకలు వర్ధిల్ల చేయును మాస, సంవత్సర దినములు వర్ధిల్ల చేయును

5 మేధావివి అగు ఇంద్రా ! నీవు అట్లు ఆవిర్భవించి సమృద్ధుడవు, బలశాలివి, ప్రచండుడవయినావు మేము నేడు ధనము, కీర్తి, రక్ష, శత్రునాశములకు నిన్ను సేవింతుము

ముప్పది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 మా సోమము మాదకరము, పరాక్రమకారి, స్వర్గీయము, విజ్ఞసమ్మతము, ఫలదాత, సేవనీయము ఇంద్రా ! అట్టి సోమమును సేవింపుము మాకు గోప్రముఖ అన్నము ప్రసాదింపుము

2 ఈ ఇంద్రుడే పర్వతములలో దాచినట్లు ఉంచబడిన గోవులను ఉద్ధరించదలచినాడు అంగిరులను వెంటపెట్టుకున్నాడు అంగిరుల సత్యరూప స్తోత్రములకు ఉత్తేజితుడు అయినాడు దుర్భేద్య పర్వతమును బద్దలు కొట్టినాడు ఫణులను పరాభవించినాడు

3 ఇంద్రా ! ఈ సోమము దీప్తిశూన్య దివారాత్రులు వర్షము అన్నింటిని ప్రదీప్తము చేసినది ప్రాచీన కాలమున దేవతలు ఈ సోమమును దినమునకు కేతన స్వరూపను చేసినారు ఈ సోమమే తన దీప్తితో ఉషలను ప్రకాశితము చేసినది

4 ఈ ఇంద్రుడే సూర్య రూపమున ప్రకాశితమైనాడు వెలుగులేని భువనములకు వెలుగులు కలిగించినాడు అతడే సర్వత్ర గతిశీలక దీప్తిద్వారా ఉషల అంధకారమును నష్టపరచినాడు

ఇంద్రుడు మానవుల కోరికలు తీర్చువాడు అతని అశ్వములు స్తోత్రము ద్వారా నియోజితములు అట్టి అశ్వములులాగిన ధనపూర్ణమగు రథమును ఎక్కి ఇంద్రుడు వెళ్లినాడు

5 ఇంద్రా ! నీవు పురాతనుడవు ప్రకాశమానుడవు నిన్ను స్తుతించువాడు ధనదానయోగ్యుడు అయినచో అతనికి బోలెడు ధనమును ఇమ్ము స్తోతలకు జలము, విషరహిత ఓషధులు, గోవులు, అశ్వములు, మానవులను దానము చేయుము

నలుబదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రా ! ఇది నీ మదవర్ధనమునకు సిద్ధమయిన సోమము - పానము చేయుము నీకు మిత్రులవంటి అశ్వద్వయమును రథమున పూన్చుము ఇచటికి వచ్చి అశ్వములను విడువుము స్తోతలమధ్య కూర్చొనుము స్తోత్రములు ఉచ్చరించుటలో మాతో కలువుము స్తోత అగు యజమానికి అన్నము ప్రదానము చేయుము

2 ఇంద్రా ! నీవు ఉల్లాసము వీరత్వము వెల్లడించదలచినావు పుట్టగనే సోమపానము చేసినావు అట్లే సోమపానము చేయుము నీ కొఱకు సోమము సిద్ధము చేయుటకుగాను గోవులు, ఋత్విక్కులు, జలము, శిలలుకూడినవి - నారు

3 ఇంద్రా ! నిప్పు మండుచున్నది సోమము అభిషుతమయినది శక్తిశాలులగు నీ అశ్వములు నిన్ను తీసికొనిరావలెను నీమీద మనసు లగ్నముచేసి ఆహ్వానించుచున్నాము మా విశాలసమృద్ధికొఱకు విచ్చేయుము

4 ఇంద్రా ! సోమపానమునకుగాను అనేకమారులు యజ్ఞములకు వెళ్లినావు. కావున ఇప్పుడు సోమపానము చేయు కోరికతో, మహా అంతఃకరణముతో ఈ యజ్ఞమునకు విచ్చేయుము మా స్తోత్రములను ఆలకింపుము నీ దేహపుష్టికిగాను యజమాని నీకు సోమరూప అన్నము సమర్పించును

5 ఇంద్రా ! నీవు స్తుతిపాత్రుడవు అశ్వముల అధిపతివి నీవు దూరపు స్వర్గమున మరేచోటున నీ ఇంట ఉన్నను, లేకున్నను మరుత్తుల సహితముగా ప్రసన్నుడవై మమ్ము రక్షించుటకుగాను మా యజ్ఞమును రక్షింపుడు

నలుబది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఇంద్రా ! నీ కొఱకు పవిత్ర సోమరసము అభిషుతము అయినది క్రోధరహితుడవై మా యజ్ఞమునకు విచ్చేయుము వజ్రధరా ! గోవులు కొట్టములోనికి వెళ్లినట్లు సోమరసము కలశమున చేరినది కావున ఇంద్రా నీవు రమ్ము నీవు యజ్ఞయోగ్య దేవతలందు ప్రధానుడవు

2 ఇంద్రా ! నీ నాలుక సుధానిర్మితము సువిస్తృతము నీవు దానితోనే సోమపానము చేయుదువు అట్లే మా సోమరసమును ఆ నాలుకతోనే పానము చేయుము ఋత్విక్కు సోమరసముతో నీ ముందు నిలిచి ఉన్నాడు ఇంద్రా ! శత్రువుల గోవులను పట్టుటకు అభిలషించు నీ వజ్రము శత్రు సంహారము చేయవలెను

3 సోమము ద్రవరూపము అభీష్టవర్షి వివిధరూపము అట్టి సోమము కోరికలు తీర్చు ఇంద్రుని కొఱకు సంస్కరింపబడినది ఇంద్రా ! నీవు అశ్వాధిపతివి శాసకుడవు బలశాలివి నీవు ఎంతోకాలముగా సోమముపై ప్రభుత్వము చేసినావు అది నీకు అన్నరూపమని చెప్పబడినది ఆ సోమరసమునే త్రాగుము

4 ఇంద్రా ! అభిషుత సోమము అనభిషుత సోమముకన్న శ్రేష్ఠతరము మేధావివి అగు నీ కొఱకు అధిక ప్రసన్నకారకము శత్రువిజయ ఇంద్రా ! యజ్ఞసాధన సోమము వద్దకు విచ్చేయుము సోమముతో నీ సర్వశక్తులను పూరింపుము

5 ఇంద్రా ! మేము నిన్ను ఆహ్వానించుచున్నాము మా ముందుకు రమ్ము మేము అందించు ఈ సోమము నీ దేహమునకు పర్యాప్తము కావలెను శతక్రతు ఇంద్రా ! అభిషుత సోమపానమున ఉల్లాసవంతుడవగుము యుద్ధమున అందరి నుండి నలుదిశలనుండి మమ్ము రక్షింపుము

నలుబది రెండవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-4 బృహతి, మిగిలినవి అనుష్టుప్.

1 ఇంద్రుడు పిపాసువు, సర్వజ్ఞుడు, సర్వగామి యజ్ఞ అధిష్ఠాత యజ్ఞనాయకుడు అందఱకు అగ్రగామి ఋత్విక్కులారా ! అట్టి ఇంద్రునకు సోమరసము సమర్పించండి

2 ఇంద్రుడు అతిశయ సోమరసపాయి ఋత్విక్కులారా ! మీరు సోమరస సహితులయి ఇంద్రునివద్దకు చేరండి అభిషుత సోమరసము నిండిన పాత్రతో బలశాలి ఇంద్రుని ముందుకురండి

3 ఋత్విక్కులారా ! అభిషుతము, దీప్తమగు సోమరసముతో ఇంద్రుని వద్దకు చేరండి ఇంద్రుడు మేధావి అతడు మీ మనసులు గుర్తించగలడు శత్రుసంహార సహితముగా అతడు మీ కోరికలు తీర్చగలడు

4 ఋత్విక్కులారా ! సోమరూప అన్నపు అభిషుత రసము ఏకమాత్ర ఇంద్రునకే ఇవ్వండి ఇంద్రుడే ఉత్సాహవంతులయి మనను గెలుతుమన్న శత్రువుల ద్వేషము నుండి మనను రక్షించగలడు

నలుబది మూడవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-ఉష్ణిక్

1 ఇంద్రా ! సోమరసపానమున ఉత్సాహవంతుడవయినావు దివోదాసునకుగాను శంబరుని వశపరచుకున్నావు అదిగో అటువంటి సోమమే అభిషుతమైనది నీవు దానిని పానము చేయుము

2 ఇంద్రా ! సోమరసము మాదకము ప్రాతః, మధ్యాహ్న సాయం పూజలందు అభిషుతమగును అప్పుడు నీవు దానిని స్వీకరింతువు ఈ సోమరసము నీ కొఱకు అభిషుత మయినది - పానము చేయుము

3 ఇంద్రా ! మాదక సోమరస పానముచేసి పర్వత మధ్యమున కనిపించకుండ, కట్టివేయబడిన గోవులను విడిపించినావు అదే సోమరసము నీకొఱకు అభిషుతమైనది పానము చేయుము *"సుతఃపిబ"*

4 ఇంద్రా ! సోమరూప అన్నపు రసపానముచేసి ఉత్సాహవంతుడవయినావు బలములు పొందినావు అదే సోమము నీ కొఱకు అభిషుతమైనది పానము చేయుము *"సుతఃపిబ"*

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగువ అష్టకము ఆరవ మండలమున మూడవ అనువాకము సమాప్తము)

నాలుగవ అనువాకము నలుబది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-బృహస్పతి పుత్రుడు, శంయుడు దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్ 7, 8, 9 విరాజము, 18 విరాట్

1 ఇంద్రా ! నీవు ధనశాలివి సోమరూప అన్న రక్షకుడవు సోమము ధనశాలి దీప్తయశమున సముజ్వలము అదే అభిషుత సోమము నిన్ను ఉల్లాసవంతుని చేయును

2 ఇంద్రా ! నీవు విస్తృత సుఖకారివి సోమరూప అన్న రక్షకుడవు సోమము నిన్ను ప్రసన్నుని చేయును నీ స్తోతలను ఐశ్వర్యవంతులను చేయును అదే అభిషుత సోమము నిన్ను ఉల్లాసవంతుని చేయును

3 ఇంద్రా ! నీవు సోమరూప అన్న రక్షకుడవు సోమపానముచేసి బలము పెంచుకున్నావు నిన్ను రక్షించు మరుత్తుల సహితుడవై రిపునాశనము చేసినావు అదే అభిషుత సోమము నిన్ను ఉల్లాసవంతుని చేయును

4 ఇంద్రుడు భక్తవత్సలుడు బలస్వామి విశ్వవిజేత యుగాదిక్రియల నాయకుడు శ్రేష్ఠదాత సర్వదర్శకుడు యజమానులారా ! మేము మీ కొఱకు అట్టి ఇంద్రుని స్తుతింతుము

5 మా స్తుతులతో ఇంద్రుని శత్రుధనహరణబలము వృద్ధిచెందును స్వర్గదేవతలు, పృథ్వీదేవతలు ఆ బలమును సేవింతురు

6 స్తోతలారా ! ఇంద్రుని కొఱకు మీ స్తోత్రములు విస్తృతపరచండి మేధావి వ్యక్తివలె మీ రక్షణ ఇంద్రుని వెంట ఉన్నది

7 యజ్ఞాది కార్యములందు దక్షుడగు యజమాని మాటలు ఇంద్రునకు తెలియును ఇంద్రుడు మిత్రము, నవీనతమ సోమము త్రాగువాడు అతడు స్తోతలకు శ్రేష్ఠ ధనము ప్రదానము చేయును హవ్యరూప అన్న భోజనుడగు ఇంద్రుడు ప్రవృద్ధములు, పృథ్విని వడకించు అశ్వములపై స్తోతలను రక్షించవలెనని వచ్చి వారిని రక్షించవలెను

8 యజ్ఞమార్గమున సర్వదర్శి సోమము పానము చేయబడును ఋత్విక్కులు ఆ సోమమునే ఇంద్రుని మనసును ఆకర్షించుటకు ఉపయోగింతురు ఇంద్రుడు శత్రువిజేత విపుల శరీరి ఆ ఇంద్రుడే మా స్తవములకు ప్రసన్నుడు కావలెను మాముందుకు వేంచేయవలెను

9 ఇంద్రా ! మాకు అతిదీప్తవంతమగు బలమును ఇమ్ము నీ ఉపాసకుల అసంఖ్యాక శత్రువులను దూరము చేయుము నీ బుద్ధితో మాకు కోరిన అన్నము ప్రసాదించుము ధనమును అనుభవించుటకు మమ్ము రక్షింపుము

(ధనము ఉన్నంత మాత్రమున సరిపోదు అభద్రత దానిని అనుభవించనీయదు అనుభవించుటకు భద్రత అత్యవసరము)

10 ధనశాలి ఇంద్రా ! నీ కొఱకే మేము హవ్యములు ఇచ్చుచున్నాము నీవు అశ్వముల స్వామివి మాకు ప్రతికూలుడవు కారాదు మానవులలో నీవుకాక మరొక మిత్రుడు కనిపించదు ఇంద్రా ! నీలో ఈ గుణము లేకుండినచో ప్రాచీనులు నిన్ను ధనదుడని ఎందుకు అందురు?

11 ఇంద్రా ! నీవు అభీష్టవర్షివి మమ్ము కార్యవినాశక రాక్షసులవద్ద విడువకుము నీవు ధనయుక్తుడవు నీ బంధుత్వమున ఆధారపడినాము మాకు ఎట్టి విఘ్నములు కలుగురాదు మానవులు నీకు అనేక విఘ్నములు కల్పింతురు అభిషవకర్త కానివానిని సంహరింపుము నీకు హవ్యము ఇవ్వని వానిని నాశము చేయుము

12 గర్జించు పర్జన్యుడు మేఘములు సృష్టించును ఇంద్రుడు స్తోతలకు ఇచ్చుటకు అశ్వములను, గోవులను సృష్టించును ఇంద్రా ! నీవు స్తోతల ప్రాచీన రక్షకుడవు నీకు హవ్యము ఇవ్వక ధనికులు నీ విషయమున అన్యదా ఆచరించరాదు

13 ఇంద్రుడు సోమమునకు స్వామి ఋత్విక్కులారా ! మీరు ఇంద్రునకే అభిషుత సోమము అర్పించండి ఈ ఇంద్రుడే ఋషుల ప్రాచీన, నవీన స్తోత్రములతో పరివర్థితుడైనాడు

14 ఇంద్రుడు జ్ఞాని బాధించనివాడు అతడు ఈ సోమమునే పానముచేసినాడు ఉల్లాసవంతుడయినాడు అసంఖ్యాకులగు ప్రతికూల ఆచరణపర శత్రువులను నాశము చేసినాడు

15 ఇంద్రుడు అభిషుత సోమపానము చేయవలెను ఉల్లసితుడు కావలెను వృత్రుని సంహరించవలెను ఇంద్రుడు గృహదాత స్తోత్రరక్షకుడు యజమాని పాలకుడు అతడు దూరదేశమున ఉన్నను యజ్ఞమునకు రావలెను

16 ఇంద్రునకు పానయోగ్యము, ప్రియము, సోమరూప అమృతమును ఇంద్రుడు సేవించవలెను అందువలన అతనికి ఉల్లాసము కలుగవలెను ఉల్లాసమున అతడు మమ్ము అనుగ్రహించవలెను మా శత్రువులను పాపములను దూరము చేయవలెను

17 శౌర్యశాలి ఇంద్రా ! ఈ సోమరసము సేవింపుము ప్రసన్నుడవగుము మాకు ఆత్మీయులయినను అనాత్మీయులైనను ప్రతికూలాచరణ శత్రువులను నాశము చేయుము మా ముందునకు వచ్చి అస్త్రములు అర్పించు శత్రుసైన్యములను పరాఙ్ముఖముచేసి తరలింపుము

18 ఇంద్రా ! మా ఈ సమస్త సంగ్రామమున మాకు అతులధనము సులభము చేయుము మమ్ము జయప్రాప్తికి సమర్థులను చేయుము వర్షము, పుత్ర, పౌత్రుల నిచ్చి మమ్ము సమృద్ధులను చేయుము

19 ఇంద్రా ! నీ అశ్వములు అభీష్ట వర్షులు స్వేచ్ఛగా రథమున నియుక్తములు అభీష్ట దాత రథమును లాగునవి వారివర్షకములు కిరణ సంయుక్తములు ద్రుతగాములు నిత్యతరుణులు, వజ్రవాహకములు ఆ అశ్వములు నిన్ను బాగా మత్తుకలిగించు సోమపానమునకు తీసికొని రావలెను

20 అభీష్టవర్షి ఇంద్రా ! నీ అశ్వములు జలవర్షకములు తరుణులు అవి సముద్ర తరంగములవలె ఉల్లసితములు కావలెను నీ రథమునకు చేరవలెను నీవు తరుణుడవు అభీష్టవరుదుడవు ఋత్విక్కులు నీకు రాతితో అభిషవించిన సోమరసము అర్పింతురు

21 ఇంద్రా ! నీవు స్వర్గపు సేవనకర్తవు పృథ్వికి వర్షకర్తవు స్థావర జంగమ విశ్వమునకు అభీష్టకర్తవు అభీష్టప్రదాయక ఇంద్రా ! నీవు శ్రేష్ఠ సేచనకారివి నీ కొఱకు తేనెవంటి తీయని పానయోగ్యమగు సోమరసము పెరుగుచున్నది

22 దీప్తిమంతమగు ఈ సోమము, మిత్రుడు ఇంద్రునితోసహా, జలముగ్రహించి బలాసురుని, నిరోధించినది ఈ సోమమే గోరూప ధనమును దొంగిలించిన ద్వేషుల మాయను, అస్త్రములను వ్యర్థము చేసినది

23 ఈ సోమమే ఉషాపతి సూర్యుని శోభాసంపన్నము చేసినది ఈ సోమమే సూర్యమండలమున దీప్తి స్థాపించినది ఈ సోమమే దీప్తిసంయుక్త త్రిభువన మధ్యమందలి స్వర్గమున రహస్యముగా నిలిచిన త్రివిధ అమృతములను అందుకున్నది

24 ఈ సోమమే స్వర్గమును భూమిని తమ తమ స్థానములందు నిలిపినది ఈ సోమమే సప్త రశ్మి రథమును యోజితము చేసినది ఈ సోమమే స్వేచ్ఛానుసారముగా గోవులలో దుగ్ధధారలు ఏర్పరచినది

నలుబది అయిదవ సూక్తము

ఋషి-బృహస్పతి పుత్రుడు శంయుడు, దేవత - ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-అనుష్టుప్, గాయత్రి

1 ఉత్కృష్ట నీతితో తుర్వశుని యదువును దూరదేశము నుంచి తెచ్చిన ఇంద్రుడు మాకు మిత్రుడు కావలెను

2 తనను స్తుతించని వానికి సహితము ఇంద్రుడు అన్నము ప్రసాదించును ఇంద్రుడు తీవ్రగతిగల అశ్వమున అధిరోహించి శత్రువు మధ్యనున్న సంపదను గెలుచును

3 ఇంద్రుని నీతులు ఉత్కృష్టములు గొప్పవి అతని స్తుతులు నానావిధములవి అతని రక్షణల కథలు ఏనాటికి తరగవు

4 ఇంద్రుడు మనకు మరింత బుద్ధిని కలిగించువాడు అందువలన బంధువులారా ! మంత్రములద్వారా ఆహ్వానయోగ్యుడగు ఇంద్రుని పూజించండి స్తుతించండి

5 వృత్రహంత ఇంద్రా ! నీవు ఒకరిద్దరు స్తోతలకు రక్షకుడవు మావంటి వారి రక్షకుడవగుము

6 ఇంద్రా ! మా వద్దనుండి విద్వేషులను దూరము చేయుము స్తోతలకు సమృద్ధి ప్రసాదించుము నీవు శోభన పుత్ర పౌత్రులను ఇచ్చువాడవు అందుకే జనులు నిన్ను స్తుతింతురు

7 ఇంద్రుడు ఆహ్వానయోగ్యుడు స్తుతిపాత్రుడు మిత్రుడు నేను స్తోత్రబలమున, మహామంత్రములతో ఆవునువలె కోరికలు పితుకుకొనుటకు ఇంద్రుని పిలుచుచున్నారు

8 వీర్యవంతుడై, శత్రుసేనను పరాజితము చేయు ఇంద్రుని రెండు చేతులందు దివ్య పార్థివ ధనములు ఉన్నవని ఋషులు ఎన్నోమారులు చెప్పినారు

9 వజ్రధారి ఇంద్రా ! నీవు శత్రువుల దుర్భేద్య నగరములను నిర్మూలించినావు యజ్ఞపతి, సర్వోన్నతడవగు ఇంద్రా ! నీవు శత్రువుల మాయలను నష్టపరుతువు

10 ఇంద్రుడు సత్యస్వభావుడు సోమపాయి అన్నరక్షకుడు అన్నాభిలాషులమగు మేము సద్గుణసంపన్నుడగు ఇంద్రుని ఆహ్వానింతుము

11 ఇంద్రా ! నీవు తొలుత ఆహ్వాన యోగ్యుడవు ఇప్పుడు శత్రుమధ్యమున ఉన్న ధనసాధనకుగాను నిన్ను ఆహ్వానించుచున్నాము మేము నిన్ను పిలుచుచున్నాము నీవు మా పిలుపులను ఆలకించుము

12 ఇంద్రా ! నీవు మా స్తోత్రములు వినుము ప్రసన్నుడవగుము మమ్ము అనుగ్రహింపుము అందువలన మేము అశ్వములతో శత్రువుల అశ్వములను ఉత్కృష్ట అన్నమును నిగూఢ ధనము గెలుచుటకు సమర్థులము కావలెను

13 వీరుడవు, స్తుతిపాత్రుడవగు ఇంద్రా ! నీవు శత్రు మధ్యమున దాచిన ధనమును సాధించుటకు శత్రువులను గెలుచుటకు సమర్థుడవు

14 శత్రుంజయ ఇంద్రా ! నీ నడక అతిశయ వేగయుక్తము ఆ నడకలతోనే శత్రువును జయించుటకుగాను మా రథమును తోలుము

15 ఇంద్రుడు జయశీలుడు రథశ్రేష్ఠుడు ఇంద్రా ! నీవు మా శత్రువిజయి ` ముమీద శత్రువులు దాచిన ధనమును గెలువుము

16 ఇంద్రుడు సర్వదర్శి వర్షణశీలి పుట్టుకతోనే మానవుల అధిపతి అయినాడు అట్టి ఇంద్రుని స్తుతించండి

17 ఇంద్రా ! రక్షణల కారణముగా నీవు మాకు సుఖధాతవు మిత్రుడవు మా స్తుతులకు ప్రాచీన కాలమునుండి నీవు బంధుత్వము ప్రకటించినావు ఇప్పుడు మమ్ము సుఖవంతులను చేయుము

18 వజ్రధర ఇంద్రా ! నీవు రాక్షసనాశమునకుగాను వజ్రము ధరించినావు నీతో స్పర్ధగల వారిని పరాజితులను చేతువు

19 ఇంద్రుడు ధనదుడు మిత్రుడు 'స్తోతలకు ఉత్సాహదాత మంత్రములతో ఆహ్వానయోగ్యుడు ప్రాచీనుడు ఆ ఇంద్రునే ఆహ్వానించుచున్నాను

20 స్తుతిద్వారా వందనీయుడు అప్రతిహతగతి గల ఇంద్రుడు ఒక్కడే సమస్త పార్థివ ధనములకు అధిపతి

21 గోవుల అధిపతీ ! నీవు 'వడవ' లతో కలిసివచ్చి మాకు అన్నము, అసంఖ్యాక అశ్వములు, ధేనువులు ఇచ్చి మా కోరిక తీర్చుము

22 స్తోతలారా ! గడ్డి గోవుకు సుఖావహమగును అట్లే సోమరసము సిద్ధముకాగా ఇంద్రునకు సుఖదాయకమగును ఇంద్రుని స్తోత్రము చాలమందికి వందనీయమగును రిపుంజయ ఇంద్రునివద్ద ఏకత్రితులై గానము చేయండి

23 ఇంద్రుడు గృహప్రదాత అతడు మా స్తోత్రములు విన్నపుడు ధేనువుల సహితముగా అన్నము ప్రదానము చేయుటకు విసుగుచెందడు

24 దస్యులను వధించు ఇంద్రుడు 'కువత్సు' ని అసంఖ్యాక గోవులున్న గోష్ఠమున ప్రవేశించినాడు అతడు తన బుద్ధిబలమున మా కొఱకుగాను ఆ గోసమూహములను ప్రకటించినాడు

25 బహువిధ కర్మలు అనుష్ఠించు ఇంద్రా ! ఆవులు మాటిమాటికి దూడలవద్దకు పోయినట్లు మా స్తుతులన్నియు మాటిమాటికి నీవైపునకు మరలును

26 ఇంద్రా ! నీ బంధుత్వము నశించునదికాదు నీవు గోవులు కోఱువారలకు గోవులు, అశ్వములు కోఱువారలకు అశ్వములు ప్రసాదింతువు

27 ఇంద్రా ! మహాధనమునకుగాను ప్రదత్తమయిన సోమరసమును త్రాగుము తృప్తుడవగుము నీ ఉపాసకులను నిందకులకు అప్పగించవు

28 స్తుతులతో వందనీయుడవగు ఇంద్రా ! పాడి ఆవులు దూడలవద్దకు చేరినట్లు తేప తేప సోమరసము అభిషుతమైనపుడు మా స్తుతులు వేగముగా నీవైపు సాగును

29 అసంఖ్య శత్రునాశక ఇంద్రా ! యజ్ఞ మండపమున హవిరూప అన్నముతో అర్పించబడిన స్తోతల స్తోత్రములు నిన్ను బలశాలిని చేయవలెను

30 ఇంద్రా ! అత్యున్నతములగు మా స్తోత్రములు నీ వద్దకు చేరవలెను మమ్ము మహాధనప్రాప్తికి ప్రోత్సహించుము

31 గంగయొక్క ఉన్నత తటములవలె ప్రాణుల మధ్య ఉన్నత స్థానమందు బ్రుబునామక అసురుడు లేక వణిజుడు నిలిచి ఉన్నాడు

32 నేను ధనార్థిని బ్రుబుడు వదాన్యతతో నాకు వాయువేగముగల వేయి ఆవులను వెంటనే ఇచ్చినాడు మేమందరము వేయిగోవులు ఇచ్చిన విద్వాంసుడు, వేల స్తోత్రముల పాత్రుడు బ్రుబుని ప్రశంసింతుము

నలుబది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-బృహస్పతి పుత్రుడు శంయుడు, దేవత - ఇంద్రుడు, ఛందస్సు - బృహతి

1 మేము స్తోతలము అన్నప్రాప్తికొఱకు నిన్ను పిలిచెదము నీవు సాధుజన రక్షకుడవు అందువలన అశ్వములతో కూడిన యుద్ధమున శత్రువులను గెలుచుటకు నిన్ను ఆహ్వానింతుము

2 విచిత్ర వజ్రపాణి వజ్రీ ! యుద్ధమున గెలిచినవానికి నీవు అడిగినంత అన్నము ప్రదానము చేస్తావు అట్లే నీవు మా స్తుతులకు ప్రసన్నుడవయి అడిగినన్ని గోవులను, రథములాగగల పుష్టికరమగు అశ్వములను ప్రసాదించుము నీవు శత్రునాశకుడవు ప్రతాపవంతుడవు

3 ఇంద్రుడు ప్రబల శత్రునిహంత సర్వదర్శి ఆ ఇంద్రుని ఆహ్వానించుచున్నాము సహస్రశేఫ, అతులధన సంపన్న, సత్పాలక ఇంద్రుడు రణభూమిలో మాకు సమృద్ధి కలిగించవలెను

(శేఫ శిశ్నము స్త్రీలోలుడయిన ఇంద్రుడు పర్వదినములందు వేయి శిశ్నములు కలవాడగునని కథనము)

4 ఇంద్రా ! ఋక్కులలో వర్ణించినట్లే నీ రూపము ఉన్నది తుముల యుద్ధమున వృషభమువలె అత్యంత క్రోధమున మా శత్రువులను ఆక్రమించుము అందువలన మాకు సంతతిగలిగి చాలకాలము సుఖములు అనుభవించవలెను నీవు రణభూమిలో మాకు రక్షకుడవగుము

5 సుందర హనువులు దవడలు కలవాడా ! అద్భుత వజ్రపాణి ఇంద్రా ! నీవు అన్నముతో స్వర్గమును, భూమిని పోషించుచున్నావు అటువంటి ప్రకృష్టతమము, అత్యంత బలవర్ధకము, పుష్టిసాధకమగు అన్నముతో మావద్దకు విచ్చేయుము

6 దీప్తిశాలి ఇంద్రా ! నీవు మమ్ము రక్షింతువు అందుకే మేము ఆహ్వానిస్తాము దేవతలందరిలో బలవంతుడవు శత్రుంజయుడవు గృహదాత ఇంద్రా ! సమస్త రాక్షసులను వేరు చేయుము మమ్ము శత్రువులను జయించువారిని చేయుము

7 ఇంద్రా ! మానవులందున్న బలము, ధనము, అయిదులోకముల అన్నమును అన్నింటిని మహాబల సహితముగా మాకు అందించుము

(*"యద్వా పఞ్చక్షితీనాం"* అని మంత్రము పంచ క్షితీనాం నిషాదపంచమాశ్చత్వా రోవర్ణా॰ అని శాయణుని వ్యాఖ్య నిషాదులతో అయిదుగురయిన చతుర్వర్ణములు అని అర్థము క్షితి అనగా భూమి లోకములను అర్థము వాడినాను)

8 ఐశ్వర్యశాలివగు ఇంద్రా ! శత్రువుతో యుద్ధము మొదలయినంత మేము వారిని గెలువవలెను అందుకొఱకు నీవు మాకు త్రక్షు, ద్రాహ్యు, పురు వీరుల సమస్త బలము ప్రసాదించుము

9 ఇంద్రా ! హవ్యరూప ధనముగల వారికి మఱియు నాకు ఒక గృహమును ప్రసాదించుము అది కలప, ఇటుకరాతితో కట్టబడి ఉండవలెను అందులో చలి, వేడి బాధించరాదు అది సమృద్ధము, ఆచ్ఛాదితము కావలెను శత్రువుల సమస్త దీప్తియుక్త ఆయుధములను దూరముగా ఉంచుము

(గృహనిర్మాణ సామగ్రిలో నాటికి నేటికి చెప్పుకొనతగిన మార్పు వచ్చినట్లు కనిపించదు అదే ఇటుక అదే రాయి, అదే కలప ! శీతాతపములు సోకని ఇల్లు బహుశః నేటి AIR CONIDITION వంటిది కావచ్చును ప్రేలుడు పదార్థములు ఇంటికి దగ్గరలో ఉండరాదనుట నాటి నిశిత పరిశీలనకు నిదర్శనము)

10 ఐశ్వర్యశాలి ఇంద్రా ! మా గోవులను అపహరించుటకు శత్రువువలె మామీద ఆక్రమణ చేసినవారినుండి రక్షించుటకు తరలిరమ్ము

11 ఇంద్రా ! ఇప్పుడు ఇప్పుడే మాకు ధనము నిమ్ము పక్షయుక్తములు, తీక్ష్ణాగ్రములు దీప్తములగు శత్రువుల బాణములు ఆకాశము నుండి రాలినప్పుడు మమ్ము రక్షించిన వారున్నారు నీవు వారిని యుద్ధభూమిలో రక్షింపుము

(*"యదన్తరిక్షే పతయన్తి పర్ణినో"* అని మంత్రము రెక్కలు కలిగి ఆకాశము నుండి పడునట్టి అని అర్థము ఇవి క్షిపణుల వంటివికావచ్చును !

నన్ను రక్షించిన వారిని రక్షించుమనుట ఎంత కృతజ్ఞత ! ఎంత ఉదారత !! ఎంతటి సదాశయము !!!)

12 శత్రువులముందు వీరపురుషులు తమ పరాక్రమము ప్రదర్శింతురు పైతృక స్థానమును విడుతురు అప్పుడు నీవు మమ్ము మా సంతానపు దేహములను రక్షించుటకు గుప్త రూపమున కవచములు అందించుము శత్రువులను దూరము చేయుము

(పైతృక స్థానమును విడుచుట అనగా విస్తృత పరచుట దానికి మరింత చేర్చుట)

13 మహా యుద్ధ సమారోహము ఉత్సవము జరుగవలెను కాని మా గుఱ్ఱములను దగ్గరి దారిన కుటిల ప్రాంతములనుండి సాగునదియు, మాంసము కొఱకు మహావేగమున ఎగురు శ్యేనమువంటి వేగమున పంపుము

14 అశ్వములు భయమున సకిలించును అయినను పల్లమునకుదూకు నదులవలె అశ్వములు వేగవంతములు, దృఢవంతములై మాంసము కొఱకు ఉదుకు పక్షులవలె గోవులను సాధించుటకు జరుగు సంగ్రామమున మాటి మాటికి పరుగులు పెట్టును

నలుబది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజపుత్రుడు గర్గుడు దేవత - వేరు వేరు, ఛందస్సు వేరు వేరు

1 ఇది అభిషుత సోమము రుచికరము, మధురము, తీవ్రము, రసవంతము, దీనిని ఇంద్రుడు స్వీకరించును అప్పుడు యుద్ధమున ఇంద్రునిముందు ఎంతటివాడును నిలువజాలడు

2 ఈ యజ్ఞమున త్రావిన సోమము ఎంతో హర్షము కలిగించినది వృత్రవధ సమయమున ఇంద్రుడు దీనిని త్రావి ప్రసన్నుడయినాడు అతడు శంబరుని తొంబది తొమ్మిది పురములను ధ్వంసము చేసినాడు

3 త్రావినంత ఈ సోమము నా మాటల స్ఫూర్తిని పెంచును ఇది కోరిన వృద్ధిని ప్రసాదించును ఈ సుబుద్ధి సోమమే స్వర్గము, పృథ్వి, దివారాత్రులు, జలము, ఓషధులు మున్నగు ఆరింటిని సృష్టించినది ప్రాణులందు ఎవడును సోమము నుండి దూరముగా ఉండజాలడు (రాత్రింబవళ్లు రెంటితో ఆరు అగును)

4 ఫలితముగా ఈ సోమరసమే పృథ్విని విస్తరింప చేసినది స్వర్గమును గట్టిపరచినది ఈ సోమమే ఓషధులు, జలము, ధేనువులను ఉత్కృష్టములగు మూడు ఆధారములను రసవంతములను చేసినది ఈ సోమమే విస్తృత అంతరిక్షమును భరించి ఉన్నది

5 నిర్మల ఆకాశమున నిలిచిన ఉషకన్న ముందే ఈ సోమరసము సూర్యుని జ్యోతిని ప్రకటించును జలవర్షి, బలశాలి అగు ఈ సోమరసమే మరుత్తులతో కలిసి గట్టి స్తంభమున స్వర్గమును నిలిపి ఉంచినది

6 ఇంద్రా ! నీవు వీరుడవు ధనము కొఱకు మొదలైన సంగరమున నీవు శత్రుసంహారము చేయుము సాహసముగా కలశమందున్న సోమరసము త్రాగుము మధ్యాహ్న యజ్ఞమున నీవు మరింత సోమపానము చేయుము ధనపుత్రా ! మాకు ధనము నిమ్ము

7 ఇంద్రా ! మార్గదర్శివలె ముందునడిచి మమ్ము కనిపెట్టి ఉండుము మాముందుకు శ్రేష్ఠ ధనము తెమ్ము మమ్ము దుఃఖమునుండియు, శత్రువులనుండియు రక్షింపుము ఉత్కృష్ట నేతవై మమ్ము కోఱుకున్న ధనమువైపు నడిపించుము

8 ఇంద్రా ! నీవు జ్ఞానివి మమ్ము విస్తీర్ణలోకమునకు సుఖమయి, భయరహితమైన ఆలోకములకు

నిర్విఘ్నముగ నడిపింపుము నీవు ప్రాచీనుడవు మేము నీ మనోజ్ఞ, బృహత్ బాహువులను రక్షణకొఱకు ఆశ్రయించినాము

9 ధనాఢ్య ఇంద్రా ! నీవు నీ పరాక్రమ అశ్వముల వెనుక విస్తృత రథమున నన్ను ఎక్కించుము వివిధ అన్నములలో మా కొఱకు విశిష్ట అన్నమును తెమ్ము మఘవా ! ఎంతటి ధనవంతుడయినను, ధనమున మమ్ము మించరాదు

10 ఇంద్రా ! నీవు నన్ను సుఖవంతుని చేయుము నా జీవనమును వృద్ధిపరచుటలో ప్రసన్నుడవగుము నిన్ను ప్రసన్నుని చేయుటకు ఇప్పుడు నేను వచించినది అందరు గ్రహించవలెను దేవగణములు నన్ను రక్షించుగాక

11 ఇంద్రుడు శత్రువుల నుంచి రక్షించువాడు కోర్కెలు తీర్చువాడు ఆహ్వానయోగ్యుడు శౌర్యశాలి సర్వసమర్థుడు బహులోకవందనీయుడు అట్టి ఇంద్రుని ప్రత్యేక యజ్ఞమునకు ఆహ్వానించుచున్నాను ధనవంతుడగు ఇంద్రుడు మాకు సమృద్ధిని ఇవ్వవలెను

12 ఇంద్రుడు రక్షకుడు ధనశాలి అతడు రక్షణలతో మాకు సుఖమును ఇవ్వవలెను అతడే మా శత్రువులను వధించును భయరహితులను చేయును అతని ప్రసన్నత వలన మేము శౌర్యవంతులమగుదుము

13 యాగార్హ ఇంద్రుని అనుగ్రహము, వృద్ధి, మంగళ ప్రియత్వమునకు మేము పాత్రులము కావలెను రక్షకుడు, ధనవంతుడగు ఇంద్రుడు విద్వేషుల నుంచి మమ్ము దూరము తీసికొని వెళ్లవలెను

14 ఇంద్రా ! స్తోతల స్తుతి, ఉపాసన, విశాలధనము, అభిషుత సోమరసము పల్లమునకు పారు నీటివలె నీ వద్దకే చేరును వజ్రధర ఇంద్రా ! నీవు నీరు, పాలు, సోమరసములు చక్కగా మిశ్రమము చేస్తావు.

15 ఇంద్రుని స్తుతించుటకు ప్రసన్నుని చేయుటకు యజ్ఞము చేయుటకు ఎవడు సమర్థుడగును? ధనశాలి ఇంద్రుడు నిత్యము అతని శక్తిని గ్రహించును బాటసారి నడకలో అడుగులు ముందుకు, వెనుకకు వేసినట్లు ఇంద్రుడు బుద్ధిబలమున స్తోతలను ఒకప్పుడు ముందుకు మరొకప్పుడు వెనుకకు నడిపించును

(కేవలము ముందునడక సాధ్యపడదు ముందుకు సాగునపుడు సహితము వెనకడుగు తప్పనిసరి అగును ఇది వ్యక్తికి, కుటుంబమునకు, సమాజమునకు సర్వమునకు వర్తించునది)

ప్రబల శత్రువును అణగద్రొక్కియు స్తోతల స్థానములను సదా పరివర్తనముచేసియు ఇంద్రుడు తన శక్తిని ప్రదర్శించును గర్వపోతులను ద్వేషించువాడు పార్థివ, దివ్య ధనముల అధిపతి ఇంద్రుడు తన సేవకులను రక్షించుటకుగాను అప్పుడప్పుడు వారిని పిలుచును

17 ఇంద్రుడు తనను ఉపాసించని వ్యక్తులను విడుచును తనను సేవించువారితో అనేక వత్సరములు ఉండును

18 ఇంద్రుడు సకల దేవతల ప్రతినిధి. ఇంద్రుడు మూడు విధముల *"ఇయమగ్నిరయం విష్ణురయం రుద్రో ఇత్యేవ"* రూపములు ధరించును ఈ రూపములు ధరించిన ఇంద్రుడు వేరువేరుగా వ్యక్తుడగును అతడు తన మాయతో అనేక రూపములు ధరించి యజమానుల వద్దకు వచ్చును ఇంద్రుని రథమునకు వేయి గుఱ్ఱములు ఉండును

(ఇంద్రుడు తన మాయతో అనేక రూపములుదాల్చగలవాడయినందున రథమునకు బహుసంఖ్యాక అశ్వములు)

19 ఇంద్రుడు రథమున గుఱ్ఱములు పూన్చి ముల్లోకములందు అనేక స్థానముల విదితుడగును ప్రతిదినము స్తోతలలోనికివెళ్లి వారిని శత్రువులనుండి రక్షించగలవాడు ఇంద్రుడు కాక మరెవ్వడగును?

20 దేవతలారా ! మీరు తిరిగి తిరిగి గోవులు లేనట్టియు, దస్యులకు నిలయమైనట్టియు ప్రదేశమునకు వచ్చినారు !

బృహస్పతీ ! గోవుల అను సంధానమున మమ్ము చేర్చుము

ఇంద్రా ! ఇట్టి దారితప్పిన ఉపాసకులకు దారి చూపుము

21 ఇంద్రుడు అంతరిక్ష గృహమునుండి సూర్యరూపమున వెడలును దినమునందలి అపరార్థమును ప్రకాశితము చేయును ఆవిధముగా ప్రతిదినము ఒకేరీతిగా రాత్రిని దూరము చేయును *"ఉదవ్రజ"* దేశమున శంబర, వర్చోనామములుగల ధనార్థులయిన ఇద్దరు దస్యులను వర్షకారి ఇంద్రుడు సంహరించినాడు

22 ఇంద్రా ! 'ప్రస్తోతుడు' నీ స్తోతలమగు మాకు బంగారమునిండిన పదికోశములు, పది గుఱ్ఱములు దానము చేసినాడు అతిథిగ్వుడు శంబరుని గెలిచి సాధించిన ధనమును మేము దివోదాసునిద్వారా పొందినాము

23 నేను దివోదాసునుండి పది అశ్వములు, పది స్వర్ణకోశములు, బట్టలు, కోరినంత అన్నము, *"దశో హిరణ్యపిండాన్ "*పది హిరణ్య పిండములను అందుకున్నాము

24 ప్రస్తోకుని సోదరుడు అశ్వబ్ధుడు 'పాయు' నకు పది గుఱ్ఱములు, రథము అథర్వగోత్ర ఋషులకు వంద గోవులు దానము చేసినాడు

25 భరద్వాజ పుత్రుడు, అందరి మేలుకోరి ఈ ఐశ్వర్యమును గ్రహించినాడు సృంజయపుత్రుడు ప్రస్తోకుడు అతనిని పూజించినాడు

26 కలపతో నిర్మించిన రథమా ! నీ అవయవములన్నియు గట్టివి కావలెను నీవు మాకు రక్షకుడవు. మిత్రుడవగుము నిన్ను గోచర్మముతో కప్పినారు మమ్ము దృఢగాత్రులను చేయుము నీ మీద ఎక్కిన రథి రణరంగమున శత్రువులను అనాయాసముగా గెలుచుటకు సమర్థుడు కావలెను

27 ఈ రథము భూమి స్వర్గముల సారముతో నిర్మించబడినది వనస్పతుల గట్టి ధనముతో ఏర్పడినది నీటి వేగమువంటి వేగము కలది గోచర్మమున కప్పబడినది వజ్రమువంటిది ఋత్విక్కులారా ! హవ్యముతో రథపు యజ్ఞము చేయండి

28 దివ్యరథమా ! నీవు ఇంద్రుని వజ్రస్వరూపవు మరుత్తుల అగ్రవర్తివి మిత్రుని గర్భమవు వరుణుని నాభివి మా యజ్ఞమున ప్రసన్నవై హవ్యము గ్రహింపుము

29 హే యుద్ధ దుందుభీ ! నీ ధ్వనితో స్వర్గమర్త్యలోకములను పూరింపుము స్థావర జంగమములు నీ ధ్వనిని గుర్తించవలెను నీవు ఇంద్రుడు మఱియు ఇతర దేవతలతో వచ్చి మా శత్రువులను దూరము చేయుము

30 దుందుభీ ! మా శత్రువులను ఏడిపించుము మాకు బలము నిమ్ము నీ ధ్వని శత్రువులకు దుఃఖము కలిగించవలెను మాకు అరిష్టముచేసి ఆనందించువారిని దూరము చేయుము నీవు ఇంద్రుని ముష్టివి అందువలన మాకు దృఢత్వము ఇమ్ము

31 ఇంద్రా ! ఓ ఇంద్రా ! మా గోవులన్నింటిని నిలువుము మావద్దకు తెమ్ము అందరివద్దకు చాటింపు చేరునట్లుగా దుందుభి భీషణరవము చేయుచున్నది మాసేనలు అశ్వారూఢులయి ఒకచోట కూడినారు

ఇంద్రా ! మా రథారూఢసేనలు, ఇతర సేనలు యుద్ధమున విజయవంతములు కావలెను

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగువ అష్టకము ఆరవ మండలమున ఏడవ అధ్యాయము సమాప్తము)

ఓం నతామినన్తిమాయినో నధీరావ్రతాదేవానాం ప్రథమాధ్రవాణి
నరోదసే అద్రుహా వేద్యాభిర్నపర్వతావి యే తస్థివాంసః

ఎనిమిదవ అధ్యాయము **నలుబది ఎనిమిదవ సూక్తము**

ఋషి-బృహస్పతి పుత్రుడు శంయుడు దేవత - వేరు వేరు, ఛందస్సు - వేరు వేరు

1 స్తోతలారా ! మీరు విశేష యజ్ఞమున స్తోత్రములతో శక్తివంతుడగు అగ్నిని స్తుతించండి అమరుడు, సర్వద్రష్ట, మిత్రునివలె అనుకూలుడగు అగ్నిని ప్రశంసింతుము

2 శక్తిపుత్రుడు, అగ్నిని మేము ప్రశంసింతుము అతడు వస్తుతః మా విషయమున ప్రసన్నుడు. హవ్యము వహించు అగ్నికి మేము హవ్యము సమర్పింతుము అగ్ని యుద్ధమున మమ్ము రక్షించవలెను సమృద్ధి కలిగించవలెను అతడు మా పుత్రులను రక్షించవలెను

3 అగ్నీ ! నీవు కోరిన ఫలములు ఇచ్చువాడవు జరారహితుడవు. మహాదీప్తి విభాసితుడవు దీప్తాగ్నీ ! అవిచ్ఛిన్న తేజమున దివ్యమానుడవై నీ దీప్తితో మమ్ము ప్రకాశింప చేయుము

4 అగ్నీ ! నీవు మహాదేవతల యజ్ఞములు చేయువాడవు. అందువలన మా యజ్ఞమునకు దేవతలను పిలువుము మమ్ము రక్షించుటకుగాను నీ బుద్ధికాయము రెండింటితో దేవతలను మా ముందుకు తెమ్ము నీవు మాకు హవ్యరూప అన్నము ఇమ్ము నీవే మరల దానిని స్వీకరింపుము

5 అగ్నీ ! నీవు యజ్ఞమునకు గర్భమవు నిన్ను సోమమున కలుపుటకు అభిషవశిల అరణి కాష్ఠము పుష్టివంతము కావలెను ఋత్విక్కులు బలముగా మథించగా పృథ్వియొక్క అత్యున్నత స్థానమున ఆవిర్భవించినావు

6 అగ్ని తన దీప్తితో స్వర్గ, పృథ్వులను నింపుము తన పొగతో ఆకాశమునకు ఎగురును దీప్తిమంతము, అభీష్టవర్షియగు అగ్ని రాత్రి చీకటిని దూరము చేయును అగ్నియే రాత్రులకు అధిపతి అగును

7 అగ్నీ ! నీవు దేవతలలో కనిష్ఠుడవు ప్రదీప్తుడవు నీవు మా సోదరుడు భరద్వాజుని ద్వారా సమిద్ధుడవు అయినావు మాకు ధనమును ఇమ్ము నిర్మల, ప్రబలదీప్తితో ప్రజ్వాలుడవగుము

8 అగ్నీ ! నీవు మానవులందరకు గృహపతివి నేను నిన్ను నూరు హేమంతముల వరకు ప్రజ్వలితుని చేయుదుము నాకు వందల రక్షణలు కలుగచేయుము పాపములనుండి రక్షింపుము నీ స్తోతలకు నీవు అన్నము ఇస్తావు వారిని కూడ రక్షింపుము

9 గృహదాతవగు విచిత్ర అగ్నీ! నీవు సకల సంపదల ప్రేరకుడవు మా వద్దకు రక్షణలతో కూడిన ధనమును పంపుము త్వరగా మా సంతానములను ప్రతిష్ఠించుము

10 అగ్నీ! సమవేతము మఱియు హింసారహిత రక్షణలతో మా పుత్ర పౌత్రులను పాలింపుము మా విషయ మున దేవతల క్రోధమున, మానవుల ద్వేషము తొలగింపుము

11 బంధువులారా ! స్తోత్రములతో మీరు పాలిచ్చు ఆవువద్దకు రండి దానికి ఎటువంటి హాని కలుగనిరీతి దానిని విడిపించుడు

12 సహిష్ణువు, స్వాధీన తేజము కలది మరుత్తుల అమరహేతువు పాలరూపమగు అన్నము ఇచ్చునది వేగవంతులగు మానవుల సుఖసాధనమున తత్పరురాలు, వర్షజలముతో పాటు సుఖవర్షము కలిగించు అంతరిక్ష మార్గమున విహరించు ధేనువు వద్దకు రారండి

13 మరుత్తులారా ! భరద్వాజుని కొఱకు చక్కని పాలిచ్చు ఆవు, అందరికి కోరినంత అన్నము ఈ రెంటిని ప్రదానము చేయండి

14 మరుత్తులారా ! మీరు ఇంద్రుని మహాకర్మల అనుష్ఠాతలు వరుణునివంటి బుద్ధిమంతులు ఆర్యమ వంటి స్తుతి పాత్రులు విష్ణువు వంటి దానశీలురు ధనము కొఱకు నేను నిన్ను స్తుతింతును

15 మరుద్గణములు వందల, వేలవిధముల ధనమును మాకు ఒకేమారు ఇవ్వవలెను అందుకొరకు అప్రతిహత ప్రభావులు, పుష్టికారకులగు మరుత్తుల బలమును స్తుతించుచు బిగ్గరగా చదువుదును వారు మాకు గూఢ ధనమును ప్రకటించవలెను సమస్త ధనములను సులభ సాధ్యము చేయవలెను

16 పూషా ! నీవు త్వరగా మావద్దకు రమ్ము దీప్తిమంతా ! భీషణ ఆక్రమణచేయు శత్రువులను బాధింపుము నేను నీ చెవి వద్ద నీ గుణగానము చేసెదను

17 పూషా ! కాకులకు ఆశ్రయభూతమగు వృక్షమును నష్టపరచకుము నన్ను నిందించువారిని పూర్తిగా నష్టపరచుము వేటకాడు పక్షులను పట్టుటకు వలపన్నినట్లు శత్రవులు నన్ను చిక్కించరాదు.

18 దధిపూర్ణమగు రంధ్రములేని తిత్తివలె నీస్నేహము అవిచ్ఛిన్నము కావలెను

19 పూషా ! నీవు మానవులను అతిక్రమించి నిలిచినావు ధనమున దేవతలకు సముడవు యుద్ధమున మా మీద అనుకూల దృష్టికలవాడవగుము ప్రాచీన కాలమున మానవులను రక్షించినట్లు నేడు మమ్ము రక్షింపుము

20 మరుత్తులారా !మీరు కంపనకారులు స్తుతియోగ్యులు మీ ప్రశస్తమగు వాణి దేవతలకు యజమానులకు కోరిన ధనము ఇచ్చును అదే కరుణా భరితము మఱియు సూనృతవాణి మాకు మార్గదర్శకము కావలెను

21 మరుత్తుల సకల కార్యములు దీప్తిమంతుడగు సూర్యునివలె ఆకాశమంతటను వ్యాపించును ఆ మరుద్గణములు దీప్త, శత్రువిజయ, పూజనీయ, శత్రునాశక బలము కలవారు శత్రునాశకబలము అన్ని బలములను మించినది

ఒకేసారి స్వర్గము ఉత్పన్నమయినది ఒకేసారి భూమి మరుత్తులమాత పృశ్నిగోవుపాలు అప్పుడే పితుకుట జరిగినది అప్పటికి ఇంకేమియు పుట్టలేదు

నలుబది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజ ఋజిశ్వనుడు దేవత-వైశ్వదేవులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్, చివరిది శక్వరి.

1 మిత్రావరుణులు స్తోతల సుఖాభిలాషులు నేను కొత్త స్తోత్రములతో వారిని స్తుతింతును అతి బలవంతులగు మిత్రుడు, వరుణుడు, అగ్ని ఈ యజ్ఞమునకు రావలెను మా స్తుతులు వినవలెను

2 అగ్ని ఒక్కొక్క వ్యక్తి యజ్ఞమున అర్చనీయుడు పనులు చేసియు అహంకరించనివాడు స్వర్గ, పృథ్వి కన్యలకు స్వామి స్తోతల పుత్రవంతుడగు శక్తిపుత్రుడు, యజ్ఞమున ప్రదీప్త కేతురూపుడు అట్టి అగ్నిని యజించుటకుగాను యజమానులను ప్రోత్సహింతును

3 సూర్యుడు దీప్తిమంతుడు అతనికి విభిన్నరూపలగు ఇద్దరు కన్యలు రాత్రింబవళ్లు ఉన్నారు వాటిలో ఒకటి నక్షత్రయుక్తము. రెండవది సూర్య సముజ్వలితము అవి పరస్పర విరోధనులు భిన్నరూప సంచారిణులు పవిత్రతా విధాయకలు మా స్తుతిభాజనలు ఆ రాత్రింబవళ్లు మా స్తుతులు వినవలెను ప్రసన్నలు కావలెను

4 వాయువు మహాధనసంపన్నుడు అఖిల లోకవందనీయుడు రథపూరకుడు సమ్యక్ యజ్ఞపాత్రుడు సముజ్జ్వల రథారూఢుడు జోడించిన అశ్వముల అధిపతి దూరదర్శి. మా స్తుతులు మరుత్తులను చేరవలెను మరుత్తులారా ! మీరు మేధావులు స్తోతలను ధనమున సమృద్ధులను చేయండి.

5 అశ్వినుల రథము సేచనము చేయును అశ్వయుక్తమగును ఆ సముజ్జ్వల రథము తన దీప్తితో నన్ను ఆచ్ఛాదితుని చేయవలెను నేతలగు అశ్వినులారా ! రథము ఎక్కండి మీ స్తోతల మనోరథము పూరించుటకు వారి ఇండ్లకు వెళ్లండి

6 వర్షించు పర్జన్య వాయువులారా ! అంతరిక్షమున మీకు అందిన జలమును పంపించండి జ్ఞానసంపన్నులు, స్తోత్రములు వినువారలు, జగత్ స్థాపకులగు మరుత్తులారా ! ఎవరి స్తోత్రములతో మీరు ప్రసన్నులగుదురో, అట్టివాని సకల ప్రాణులను సమృద్ధము చేయండి

7 సరస్వతి పవిత్రతాకారిణి మనోహర విచిత్రగమన వీరపత్ని ఆమె మా యాగాది కర్మలను నిర్వహించవలెను ఆమె దేవత పత్నుల సహితమయి ప్రసన్నకావలెను స్తోతలకు కన్నములు లేని శీతాతపములకు దుర్ధర్షమగు గృహమును ప్రసాదించవలెను

8 పూష మార్గములకు అధిపతి పూజనీయుడు స్తోతలు వాంఛిత ఫలములకొఱకు స్తోత్ర సహితులయి అతనిని చేరండి అతడు మనకు బంగారు కొమ్ముల ఆవులు ఇవ్వవలెను సర్వకార్యములు పూర్తి చేయవలెను

9 దేవతలను పిలుచువాడును, వెలుగులుగల అగ్ని త్వష్టను యజించవలెను త్వష్ట అందఱకు ఆదివిభాజకుడు ప్రసిద్ధ అన్నదాత శోభనపాణి దానశీలుడు గృహస్థుల యజనీయుడు అనాయాస ఆహ్వాన యోగ్యుడు

10 స్తోతలారా ! పగలు ఈ స్తోత్రములన్నింటితో భువనపాలక రుద్రుని వర్ధిల్ల చేయుడు రాత్రి రుద్రుని సంవర్ధితుని చేయండి

11 నిత్యతరుణులు, జ్ఞానసంపన్నులు, పూజనీయులగు మరుద్గణములారా ! యజమాని మిమ్ము స్తుతించు చోటునకు రారండి నేతలారా ! మీరు ఇట్లే సమృద్ధులయి, నడకలు నేర్చిన కరిణములవలె వ్యాప్తులై, వర్షము కలిగించి విశాల వృక్షారణ్యములను తృప్తులను చేయండి

12 పశుపాలకుడు గోయూధములను శీఘ్రముగ నడిపించినట్లే పరాక్రాంతులు, బలవంతులు, వేగగాములగు మరుత్తులవద్దకు శీఘ్రముగ స్తోత్రములు చేరవలెను అంతరిక్షము నక్షత్రమండలముతో నిండి ఉన్నట్లు మేధావి స్తోతల సుశ్రావ్య స్తోత్రములతో మరుద్గణముల శరీరములు నిండవలెను

13 విష్ణువు ఉపద్రుత మనువుకొఱకు త్రిపాద పరాక్రమముతో పార్థివలోకపు కొలతలు వేసినాడు అతడు మాకు తాను ఇచ్చిన గృహమున నివసించవలెను మాకు ధన, దేహ, పుత్రుల అనుభవము కలిగించవలెను

14 మా మంత్రములతో స్తూయమానులగు అహిర్బుధ్న, పర్వత, సవితలు మాకు జలసహిత అన్నము ప్రసాదించవలెను దానశీల విశ్వదేవగణములు ఓషధులతో మాకు అదే అన్నమును ప్రసాదించవలెను సుబుద్ధి భగుడు మమ్ము ధనములకు ప్రోత్సహించవలెను

15 విశ్వదేవగణములారా ! మీరు మాకు రథయుక్తము, అసంఖ్యాక పరిచార సహితము, అనేక పుత్రులతో కూడిన యజ్ఞ, సాధన గృహమును ప్రసాదించండి అందుచే మేము స్పర్థించి శత్రువులను, దేవశూన్య సైన్యములను పరాజితులను చేయగలము దేవభక్తులకు ఆశ్రయము కలిగించగలము

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత నాలుగవ అష్టకము ఆరవ మండలమున నాలుగవ అనువాకము సమాప్తము)

అయిదవ అనువాకము ఏబదవ సూక్తము

ఋషి-ఋజిశ్వుడు, దేవత-బహుదేవతాకం, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 దేవతలారా ! సుఖమునకుగాను స్తోత్రసహితుడనై అదితి, వరుణ, మిత్ర, అగ్ని, శత్రుహంత సేవ్య ఆర్యమ, సవిత, భగ, మున్నగు సమస్త రక్షక దేవతలను ఆహ్వానించుచున్నాను

2 దీప్తి సంపన్న సూర్యా ! దక్ష సంభూతులయి, శోభన, దీప్తివంతులగు దేవతలను మాకు అనుకూలురను చేయండి ద్విజన్మ-స్వర్గ, భూములకు ఉత్పన్నులయిన దేవగణములు యజ్ఞప్రియులు, సత్యవాదులు, ధనసంపన్నులు, యాగార్హులు, అగ్ని జహ్వలు అగుదురు (దక్షశబ్దము తండ్రియని శాయణుడు)

3 స్వర్గ పృధ్వులారా ! మాకు అధిక బలము ఇవ్వండి మా స్వతంత్రతకొఱకు విశాల గృహము

ఇవ్వండి మావద్ద అతుల ఐశ్వర్యము ఉందు ఉపాయము చేయండి దయాళువులగు దేవద్వయమా! మా ఇంటి నుండి పాపమును తొలగించండి

4 గృహదాతలు, అజేయులు, రుద్రపుత్రులను ఆహ్వానించుచున్నాము వారు మా వద్దకు రావలెను, మాకు మహోక్షుద్ర క్లేశములందు వారు మాకు సాయపడవలెను అందుకు మేము మరుత్తులను పిలుచుచున్నాము

5 మరుత్తులతో దీప్తమాన స్వర్గము భూమి లగ్నమై ఉన్నది స్తోతలను సమృద్ధులను చేయు పూష ధనముతో మరుత్తులను సేవించును అట్టి మరుత్తులారా ! మా ఆహ్వానములు విని మీరు విచ్చేయునపుడు విభిన్న మార్గములందున్న ప్రాణులు కంపించును

6 స్తోతలారా ! అభినవ స్తుతులతో స్తుతిపాత్రుడు, వీరుడగు ఇంద్రుని స్తుతించండి ఇంద్రుడు మన పిలుపులు వినవలెను మనకు బోలెడు అన్నము ఇవ్వవలెను

7 జలరాశీ ! నీవుమానవ హితైషివి మాపుత్ర, పౌత్రులకు అనిష్టనివారకము రక్షకమగు అన్నమునిమ్ము సమస్త ఉపద్రవములను శాంతింపచేసి దూరము చేయుము నీవు తల్లులవంటి శ్రేష్ఠ చికిత్సకుడవు నీవు స్థావర జంగమ రూప జగత్ స్రష్టవు

(*"భిషజో మాతృతమా"* నీరు తల్లులవంటి వైద్యుడు అన్నాడు మరొకచోట *"అపత్సున ర్వైభేషజీః"* నీటిలో అన్ని ఔషధములు ఉన్నవి అన్నాడు ఔషధముగా నీటి ప్రాముఖ్యతను ఆనాడు గుర్తించుట జరిగినది)

8 ఉష - ముఖమువంటి యజమానికి కోటిన ధనమును వెల్లడించును ఆమె-రక్షకుడు, హిరణ్యపాణి, పూజనీయుడగు సవితతో మావద్దకు రావలెను

9 శక్తిపుత్ర అగ్నీ ! మా యజ్ఞమునకు నేడు దేవతలను తీసికొనిరమ్ము నేను సదా నీ ఉదారత అనుభవించవలెను నీ రక్షణల వలన నేను శోభన పుత్ర, పౌత్రాదియుక్తుడను కావలెను

10 ప్రాజ్ఞులగు అశ్వినీ కుమారులారా ! నేను మీ పరిచర్యలు చేయువాడను మీరు అంధకారమునుండి అత్రిని విడిపించినారు అట్లే మమ్ము విడిపించుడు నేతృద్వయమా ! మీరు మమ్ము యుద్ధ దుఃఖమునుండి రక్షించండి *"దురితాదభీకే"*

11 దేవతలారా ! మీరు మాకు దీప్తియుక్తము బలకారి, పుత్రాదిసంపన్న, సుప్రసిద్ధ ధనము ప్రదానము చేయుడు స్వర్గీయ-సూర్యసంబంధ, పార్థివ భూసంబంధ, గోజాత గోసంబంధ, జలజాత జలసంబంధులారా ! మా మనోరథములు పూరించుడు మమ్ము సుఖవంతులను చేయండి

12 రుద్రుడు, సరస్వతి, విష్ణువు, వాయువు ఋభుక్షి, వాజ, విధాత సమానముగా ప్రసన్నులు కావలెను పర్జన్యుడు, వాయువు మా అన్నమును పెంపొందించవలెను

13 ప్రసిద్ధ దేవత సవిత, భగుడు, జలరాశి పుత్రుడు, దానశీల అగ్ని, మమ్ము రక్షించవలెను దేవపురుషులు, దేవతాస్త్రీలతో సమానప్రసన్నుడగు త్వష్ట దేవతలలో సమాన ప్రసన్నమగు స్వర్గము, సముద్రముతో సమాన ప్రసన్నమగు భూమి మమ్ము రక్షించవలెను

14 అహిర్బుధ్న, అజ, ఏకపాద, పృథ్వి, సముద్రము మా స్తోత్రము వినవలెను యజ్ఞసమృద్ధికర్తలు, మాచేత ఆహూతులు-స్తుతులు, మంత్ర ప్రతిపాద్యమానులు, ఋషుల ద్వారా యజమానులగు దేవగణములు మమ్ము రక్షించవలెను

(అజో జన్మరహితః, అసహాయఏవ గచ్ఛతీత్యేకపాత అనిశాయణుడు అజుడు జన్మరహితుడు ఇతరుల సాయములేక నడుచువాడు ఏకపాదుడు)

15 భరద్వాజ గోత్రజులు, నా పుత్రులు ఈవిధముగనే పూజసాధక స్తోత్రములతో దేవతలను స్తుతింతురు యజ్ఞార్హ దేవతలారా ! మీరు హవ్యహుతులు, గృహదాతలు, అజేయులు మీరు దేవపత్నుల సహితముగ పూజింపబడుదురు

ఏబది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-ఋజిశ్వుడు, దేవత-వైశ్వదేవులు ఛందస్సు 13-15 ఉష్ణిక్, 16 అనుష్టుప్, మిగిలినవి త్రిష్టుప్.

1 సూర్యుని యొక్క ప్రసిద్ధము, ప్రకాశకము, విస్తృతము మఱియు మిత్రావరుణలకు ప్రియము, అప్రతిహతము, నిర్మలము, మనోహరమగు దీప్తి ప్రకాశితమై అంతరిక్షమును భూషణమువలె అలంకరించుచున్నది.

2 సూర్యుడు జ్ఞాతవ్య త్రిభువనములు తెలిసినవాడు జ్ఞానశీలుడు తెలియరాని దేవతల జన్మలు తెలిసినవాడు మానవుల సదసత్ కర్మల పరిదర్శనము చేయువాడు ఆ సూర్యుడు స్వామియై మానవుల అనుకూల మనోరథములను తీర్చును

3 నేను, యజ్ఞరక్షకులు, శోభన జన్మలగు అదితి, మిత్ర, వరుణ, ఆర్యమ, భగుని, స్తుతింతును ఎవరి కార్యములు అప్రతిహతములో ఎవరు ధనశాలురో, ఎవరు జగములను పావనము చేయువారో అట్టివారి యశస్సును నేను కీర్తింతును

"అబ్ధిధీ తీనచ్ఛావో చేనధన్యః పావకాన్" స్తుష

4 అదితి పుత్రులు హింసకులను విసరివేయువారు సాధురక్షకులు శక్తిమంతులగు అధీశ్వరులు శోభనగృహదాతలు నిత్యతరుణులు ఎంతో ధనమున్నవారు స్వర్గనేతలు అట్టి అదితి పుత్రులారా ! నేను అదితిని శరణువేడుచున్నాను ఆమె నాపరిచర్యలు కోరుచున్నది

5 పితా స్వర్గమా ! మాతాపృథ్వి ! భ్రాతా అగ్నీ ! వసువులారా ! మీరు మమ్ము సుఖవంతులను చేయండి అదితి పుత్రులారా ! అదితీ ! మీరందరు కలిసి మాకు అధిక సుఖములను అందించండి

6 యాగయోగ్య దేవతలారా ! మీరు మమ్ము వృక మఱియు వృకీచేత పడనీయకండి మీరు మా దేహము, బలము, వాక్యమును నిర్వహించండి (వృక వృకీ ఆడ మగ తోడెళ్లు లేక దస్యులు)

7 దేవతలారా ! మేము మీ వారలము మేము ఇతరుల పాపబాధలు అనుభవించరాదు వసువులారా ! మీరు నిషేధించిన వారిని మేము పూజించరాదు విశ్వదేవతలారా ! మీరు లోకములకు అధిపతులు అందువలన శత్రువు తన దేహమునకు తానే నష్టము కలిగించుకొను ఉపాయము చేయండి

8 నమస్కారము అన్నింటిని మించినది అందువలన నేను నమస్కరింతును నమస్కారమే స్వర్గ, భూములను ధరించును అందువలన నేను దేవతలకు నమస్కరింతును దేవతలు నమస్కారమునకు వశీభూతులు అందువలన నమస్కారముతో పాపములకు ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొందును

9 యజ్ఞపాలకులగు దేవతలారా ! మీరు యజ్ఞ నేతలు విశుద్ధ బలసంపన్నులు దేవయజన గృహ నివాసులు అజేయులు బహుదర్శకులు అధినాయకులు మహామహులు నేను మీవద్ద నమస్కార సహితుడవయి ప్రణమిల్లుచున్నాను

10 మిత్రావరుణులు అగ్నిదీప్తి సంపన్నులు వారు మా సకల పాపములను నాశనము చేయవలెను వారు శోభన బలవంతులు, సత్యకర్ములు, స్తోత్ర నిరతుల విషయమున పక్షపాతులు

11 ఇంద్ర, పృథివి, పూష, భగ, అదితి, పంచజనులు మా నివాస భూమిని పెంపొందించుదు వారు మాకు సుఖదాతలు, అన్నదాతలు, సత్పథ ప్రదర్శకులు, రక్షించువారు, ఆశ్రయదాతలు (పంచజనులు 1 దేవతలు 2 మానవులు 3 గంధర్వులు 4 అప్సరసలు 5 పితరులు)

12 దేవతలారా ! భరద్వాజ గోత్రజుడగు ఈ స్తోత మీ అనుగ్రహము కోరుచున్నాడు అతనికి వెంటనే ఒక స్వర్గమువంటి నివాసము దీప్తిమంతమగు గృహమును ఏర్పరచండి హవ్యదాతగు ఋషి-అన్య యజమానులతో కలిసి ధనార్థియై దేవతలను స్తుతించును

13 అగ్నీ ! నీవు కుటిలుడు, పాపి, దుష్టుడు, శత్రువును దూరము చేయుము సాధుజన రక్షకా ! మాకు సుఖములను ప్రసాదించుము

14 సోమమా ! అభిషవ పోషకులమగు మేము నీ మిత్రుత్వము కోరుచున్నాము నీవు తిండిబోతు పణిని సంహరించుము అతడు నిజమైన దస్యుడు

15 ఇంద్రాది దేవతలారా ! మీరు దానశీలురు దీప్తిశాలురు మార్గములందు మమ్ము రక్షించండి సుఖదాతలు కండి

16 శత్రు పరిహారములు, ధనలాభము కలుగు సరళ, పవిత్ర మార్గమున మేము ప్రవేశించినాము

ఏబది రెండవ సూక్తము

ఋషి-ఋజశ్వుడు, దేవత-విశ్వదేవులు ఛందస్సు 1-6, 13, 15-17 త్రిష్టుప్, 7-12 గాయత్రి, 14 జగతి.

1 నేను ఈ యజ్ఞము దేవతలకు ఉపయుక్తమని భావింతును ఇది నేను చేసిన యజ్ఞము లేక ఇతరులు చేసిన యజ్ఞముతో సరితూగ గలదోలేదో చెప్పవలెను కావున మహాపర్వతములన్నియు వానిని అతియాజ ఋషిని బాధించవలెను అతియాజుని ఋత్విక్కులు సహితము దీనులు కావలెను

(అతియాజుడను ఒక ఋషి తాను మహిమలు కలవాడనని చెప్పి ఋజాశ్వడను రాజుతో యజ్ఞము చేయించినాడు ఋషులు ఆ యజ్ఞమును నిరాకరించినారు

ఋజశ్వుడు ఒక గొఱ్ఱెకు బదులు వంద గొఱ్ఱెలను తోడేలుకు అర్పించినాడు ఋజశ్వుని తండ్రి అతనిని గుడ్డివానిని చేసినాడు అప్పుడు అశ్వినులు ఋజశ్వునకు దృష్టి ప్రసాదించినారు)

2 మరుత్తులారా ! తనను మీకన్న శ్రేష్ఠుడనుకున్నవ్యక్తికి నా స్తుతులను నిందించువానికి సమస్త శక్తులు అనిష్టకారులు కావలెను స్వర్గము ఆ బ్రహ్మద్వేషిని దగ్ధము చేయవలెను

3 సోమా ! జనులు నిన్ను మంత్ర రక్షకుడని ఎందుకు అందురు? నిన్ను నిందించి మమ్ము ఉద్ధరించినా మనువారు ఎవరు? శత్రువులు మమ్ము నిందించుచున్నను ఎందుకు ఉపేక్షించుచున్నావు? బ్రహ్మద్వేషిమీద సంతాపక ఆయుధము విసరుము

4 ఆవిర్భూతములగు ఉషలు నన్ను రక్షించవలెను నదులన్నియు నన్ను రక్షించవలెను నిశ్చల పర్వతములు నన్ను రక్షించవలెను దేవ యజనమునకు విచ్చేసిన పితరులు దేవతలు నన్ను రక్షించవలెను

5 మేము సదా స్వతంత్ర చిత్తులము కావలెను మేము సదా ఉదయ సూర్యుని దర్శించవలెను హవ్యవాహకుడు, యజ్ఞ అధిష్ఠాత, మహైశ్వర్యశాలి అగ్ని మమ్ము అతని ఇష్టప్రకారము తీర్చవలెను

6 ఇంద్రుడు మరియు జలరాశితో పొంగు సరస్వతీనది రక్షణలతో మా వద్దకు రావలెను ఓషధులు సహితముగా పర్జన్యుడు మాకు సుఖదాత కావలెను తండ్రివంటి అగ్ని అనాయాసముగా స్తుత్యుడై ఆహ్వానయోగ్యుడు కావలెను

7 విశ్వదేవగణములారా ! మా ఆహ్వానములు వినండి రండి పరచిన కుశలపై కూర్చొండి

8 దేవతలారా ! ఘృతయుక్త హవ్యము మిమ్ము సేవించు వ్యక్తివద్దకు మీరందరు రండి

9 అమరపుత్రులగు విశ్వదేవగణము మాత్రమే మా స్తుతులను వినవలెను మాకు సుఖములు అందించవలెను

10 యజ్ఞ సమృద్ధికారకులు, సమయమునకు స్తోత్రములు వినువారగు విశ్వదేవగణములు చక్కగా తమకు ఉపయుక్తమగు దుగ్ధము స్వీకరించవలెను

11 మరుత్తులతో ఇంద్రుడు, త్వష్టతో మిత్రుడు, ఆర్యమ మా సమస్త స్తోత్రములను, సమస్త హవ్యములను స్వీకరించవలెను

12 దేవతలను పిలుచు అగ్ని దేవతలలో మహాయోగ్యుని తెలిసి మర్యాదపూర్వకముగా ఈ యజ్ఞక్రియను నెరవేర్చవలెను

13 విశ్వదేవగణములారా ! మీరు అంతరిక్షమున, భూలోకమున లేక స్వర్గమున ఉందురు మా ఆహ్వానములు వినండి అగ్ని రూప జిహ్వాతోగాని మరెట్లయినగాని మా ఈ యజ్ఞమును స్వీకరించండి మీరందరు మేము పరచిన కుశలమీద అసీనులు కండి సోమరసము త్రాగండి ఉల్లాసవంతులు కండి

14 యజ్ఞార్హ దేవగణము, స్వర్గము, పృధ్వి, జలరాశిపుత్రుడు అగ్ని మా స్తోత్రములను వినవలెను దేవతలారా ! మీరు ఇష్టపడని స్తుతిని మేము ఉచ్చరించరాదు మేము మీకు దగ్గరివారము కావలెను సుఖములు పొందవలెను సంతోషించవలెను

15 పృద్వి, స్వర్గము లేక అంతరిక్షమున ఆవిర్భవించిన మహామహులు, సంహారక శక్తియుక్తులగు దేవగణములు రాత్రింబవళ్లు మాకు, మా సంతతికి అన్నము ప్రసాదించవలెను

16 అగ్ని, పర్జన్యులారా ! మా యజ్ఞకార్యమును రక్షించండి, మీరు సులభ ఆహ్వానయోగ్యులు కావున ఈ యజ్ఞమున స్తుతులు వినండి మీలో ఒకడు అన్నము ఇచ్చును మరొకడు గర్భోత్పత్తి చేయును కావున మీరు మాకు అన్నమును సంతానమును ఇవ్వండి

17 పూజ్యులగు విశ్వదేవగణములారా ! నేడు మా ఈ యజ్ఞమున కుశలు పరచినంత, అగ్ని ప్రజ్వలితమైనంత, నా స్తోత్రోచ్చారణము జరిగినంత నమస్కారయుతముగా నీ సేవ చేసినంత హవ్యములు స్వీకరించి తృప్తులగుదు

ఏబది మూడవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-పూష, ఛందస్సు-7అనుష్టుప్, మిగిలినవి గాయత్రి

1 మార్గపతి పూషా ! కర్మానుష్ఠానము అన్నలాభము కొఱకు యుద్ధరంగమున రదమువలె నిన్ను అభిముఖుని చేసెదము

2 పూషా ! మా వద్దకు మానవహితైషి, ధనదానమున ఉదారుడు, విశుద్ధ దానవంతుడగు ఒక గృహస్థుని పంపుము

3 దీప్తిసంపన్నుడవగు పూషా ! పిసినారిని దానము చేయుటకు ప్రోత్సహించుము అతని హృదయమును కోమలము చేయుము

4. ప్రచండ బలశాలి పూషా ! ధనలాభమునకు సకల మార్గములను వెల్లడించుము విఘ్నకారులగు దొంగలు మున్నగు వారిని సంహరింపుము మా పూజలను సఫలము చేయుము

5 జ్ఞానివగు పూషా ! రంపమువంటి దానితో పణులు లేక లుబ్ధులు హృదయములను విచ్చును వారిని మాకు అప్పగించుము

6 పూషా ! సూక్ష్మమగు రంపము వంటి దానితో ఫణిలేక దొంగ గుండె చీరుము అతని హృదయమున సద్భావన నింపుము నాకు అప్పగించుము

7 జ్ఞానివగు పూషా ! దొంగల గుండెలమీద వ్రాయుము వారిలోని కఠోరతను తగ్గించుము వారిని మాకు అప్పగించుము

8 దీప్తిసంపన్న పూషా ! అన్నప్రేరకమగు ఉలిని పట్టుము దానితో లోభుల హృదయముల మీద వ్రాయుము వారి కఠోరతను మెత్తపరచుము

(అనంతర కాలమున బుద్ధుడు, క్రీస్తు, మహాత్ముడు ఈ భావనలనే ప్రవచించినారు శిక్షించుటకుకాక సంస్కరించుటకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చినారు)

9 దీప్తిశాలి పుషా ! నీవు గోవులను, పశువులను నడిపించు అస్త్రమునే మాకు ఉపకారము చేయుమని ప్రార్థింతుము

10 పూషా ! మా అనుభవమునకుగాను మాయాగకర్మకు గోవులను, అశ్వములను, అన్నమును పరిచారకులను పుట్టించుము

ఏబది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-పూష, ఛందస్సు-గాయత్రి

1 పూషా ! మాకు వస్తుతః మార్గదర్శకము చేయువాడు దొంగిలించిన సొమ్ము దొరికించునట్టి విలక్షణ వ్యక్తిని పరిచయము చేయుము

2 పూష అనుగ్రహమున మాకు సమస్త గృహములను చూపి, 'ఇవిగో ఇవి నీ తప్పిపోయిన పశువులు' అని చూపించగల వ్యక్తి లభించవలెను

3 పూష ఆయుధమగు చక్రమునకు హాని జరుగదు ఈ చక్రపు తొడుగు సడలదు దీని వాడి మొక్కవోదు

4 పూషకు హవ్యము ఇచ్చి సేవించు వ్యక్తికి పూష కొంచమైనను ఉపకారముచేయడు అయినను ప్రధానముగా ఆ వ్యక్తియే ధనము పొందును

5 మా గోవులను రక్షించుటకుగాను పూష వాటిని అనుసరించవలెను అతడు మా అశ్వములను రక్షించవలెను మాకు అన్నము ఇవ్వవలెను

6 పూషా ! రక్షణకుగాను సోమాభిషవము చేయు యజమాని గోవులను అనుసరించుము అట్లే స్తోత్రములు ఉచ్చరించు మా గోవులను కూడ అనుసరించుము

7 పూషా ! మా గోవులకు నష్టము కలుగరాదు అవి పులులు మున్నగువాని వాత పడరాదు బావిలో పడరాదు కావున నీవు అహింసిత గోవులవెంట సాయంత్రము రమ్ము

8 మా స్తోత్రములను వినువాడు దారిద్ర్యనాశకుడు తరగని ధనమునకు, సకల జగములకు అధిపతి పూషవద్ద మేము ధనము ప్రార్థింతుము

9 పూషా ! మేము మీ ఉపాసన చేసినంతకాలము మేము ఎన్నడును హతులముకారాదు ఇప్పుడు మేము స్తుతించుచున్నాము హతులముకారాదు

10 పూష తన కుడిచేతితో మా గోధనము తప్పిపోకుండ చూడవలెను తప్పిపోయిన వాటిని తిరిగి రప్పించవలెను

ఏబది అయిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-పూష,ఛందస్సు-గాయత్రి

1 పూషా ! నీవు దీప్తి సంపన్నుడవు ప్రజాపతి పుత్రుడవు నీస్తోతలు నావద్దకు రావలెను మేము ఇద్దరము కలసెదము నీవు మా యజ్ఞమునకు నేతవగుము

2 పూష మాకు మంచి రథి, కపర్ది అతుల ఐశ్వర్యములకు అధిపతి మాకు మిత్రుడు అతనిని ధనము కొరకు ప్రార్థింతుము

3 పూషా ! నీవు దీప్తిశాలివి ధనప్రవాహమవు ధనరాశివి మేకలే నీకు అశ్వములు నీవు విశేష స్తోతకు మిత్రుడవు

4 నేడు మేము మేక వాహనుడు, అన్నయుక్తుడగు పూష లేక సూర్యుని స్తుతింతుము జనులు అతనిని ఉషకు ప్రియుడు అందురు

5 రాత్రిరూపమాతకు పూషభర్త అతనిని మేము స్తుతింతుము మా సోదరి ఉషకు ప్రియుడు మా స్తోత్రములు వినవలెను

6 రథమునకు కట్టిన అజములు శ్రోతల ఆశ్రయదాత పూష రథమును గుంజుచు ఇచటికి రావలెను

ఏబది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-పూష, ఛందస్సు-గాయత్రి, చివరిది అనుష్టుప్

1 పూషకు నేయి కలిపిన సత్తుపిండి భోగముచేసి స్తుతించువాడు అన్యదేవతలను స్తుతించనవసరములేదు

2 రథిశ్రేష్ఠుడు, సాధురక్షకుడు, సుప్రసిద్ధ దేవత ఇంద్రుడు తన మిత్రుడు పూష సాయమున శత్రు సంహారము చేయును

3 చాలకుడు, రథిశ్రేష్ఠుడగు పూష సూర్యుని హిరణ్మయ రథ చక్రమమును కదిలించును

4 పూష బహులోక వందనీయుడు మనోహరుడు జ్ఞాని మేము నిత్యము ఏ ధనము లక్ష్యముగా నిన్ను స్తుతింతుమో, అట్టి వాంఛిత ధనమును మాకు ప్రసాదించుము

5 గోకామియగు పూషా ! నీవు సమస్త మానవులకు గోలాభము కలిగించుము పూషా ! దూరదేశములందు కూడ కీర్తివంతుడవయినావు

6 పూషా ! ఈనాటి రేపటి యజ్ఞములు నెరవేరుటకు నీ రక్షణలు అభ్యర్థించుచున్నాము ఆ రక్షణలు పాపములకు దూరపువి ధనములకు దగ్గరివి

ఏబది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-పూష, ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-గాయత్రి

1 ఇంద్రపూషలారా ! మా శుభముల కొఱకు నేడు మేము నీ స్నేహము కోఱుచున్నాము అన్నప్రాప్తి కొఱకు మిమ్ము ఆహ్వానించుచున్నాము

2 మీలో ఒకరు ఇంద్రుడు పాత్రలోనున్న అభిషుత సోమపానమునకు వెళ్లును మరొకరు పూష యవల సత్తు తినగోరును

3 ఒకరి వాహనము మేక మరొకరిది స్థూలకాయులగు రెండు అశ్వములు ఇంద్రుడు ఆ అశ్వములతోనే వృత్రుని సంహరించినాడు

4 ఇంద్రుడు అతిశయమగు మహా వృష్టి కురిపించినపుడు పూష అతనికి సహాయకుడగును

5 వృక్షపు గట్టి కొమ్మను పట్టుకున్నట్లు మేము ఇంద్రుడు, పూషల కృపావృద్ధిమీద ఆధారపడుదుము

6 సారథి కళ్లెమును లాగినట్లు మేము మా ప్రవృష్ట కళ్యాణమునకుగాను ఇంద్రుని, పూషను ఆకర్షింతుము

ఏబది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి - భరద్వాజుడు, దేవత - పూష, ఛందస్సు-2 జగతి, మిగిలినవి త్రిష్టుప్

1 పూషా ! నీ ఈ పగటి రూపము తెల్లనిది మరొక రాత్రి రూపము యజనీయము నీయొక్క దిన-రాత్రి రూపములు విభిన్నములు నీవు సూర్యునివలె ప్రకాశమానుడవు నీవు దాతవు జ్ఞానివి ఇప్పుడు నీ శుభప్రద దానము వెల్లడి కావలెను

2 పూష ఛాగ వాహనుడు పశుపాలకుడు అతని గృహము అన్నపూర్ణము అతడు స్తోతలదాత అఖిల భువనములమీద స్థాపించబడినవాడు అతడు సూర్యరూపమున సకల ప్రాణులను ప్రకాశింప చేయును తనచేత రంపము పట్టుకొని నభోమండలము లోనికి పోవును

3 పూషా ! నీవి హిరణ్మయ నౌకలు అవి సముద్ర మధ్యస్థిత ఆకాశమున నడచును వాటి ద్వారా నీవు సూర్యుని దూత కార్యము నిర్వహింతువు నీవు హవ్యరూప అన్నము కోఱువాడవు స్తోతలు నీకు పశువులు మున్నగునవి సమర్పించి నిన్ను వశపరచుకొందురు

4 పూష స్వర్గము, భూమికి శోభన బంధువు అన్నములకు అధిపతి ఐశ్వర్యశాలి మనోహరమూర్తి బలశాలి స్వచ్ఛందముగా సమర్పించిన పశువులు మున్నగువానితో ప్రసన్నుడగువాడు శుభగమనుడు అతనిని దేవతలు సూర్యుని స్త్రీ వద్దకు పంపినారు

(సూర్యుని కూతురును అశ్వినుల కొఱకు అడుగుటకుగాను దేవతలు పూషను సూర్యునివద్దకు పంపినారని శాయణుడు)

ఏబది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి - భరద్వాజుడు, దేవత - సూర్యుడు, అగ్ని ఛందస్సు - 1-7 అనుష్టుప్ మిగిలినవి జగతి.

1 ఇంద్రాగ్నులారా ! మీరు శౌర్యమును ప్రకటించినారు మేము దానిని గురించే ముచ్చటింతుము అప్పుడు సోమరసము అభిషుతమగును మీరు అసురులను హతమార్చినారు మీరు అక్షయులు

2 ఇంద్రాగ్నులారా ! ప్రతిపాదితమైన మీ జన్మమాహాత్మ్యము యదార్థము ప్రశంసనీయము మీ ఇద్దరి తండ్రి ఒక్కడే మీరు కవలలు మీ తల్లి సర్వత్ర విద్యామాన్యురాలు

3 ఇంద్రాగ్నులారా ! వడిగల రెండు అశ్వములు ఎట్లు గడ్డివైపు పరిగెత్తునో, అట్లే మీరు సోమరసము అభిషుతముకాగా కలిసి వెళ్లుదురు మా రక్షణకుగాను నేడు మేము వజ్రధరుడు, దానాది గుణయుక్తుడగు ఇంద్రుని, అగ్నిని యజ్ఞమునకు పిలుచుచున్నాము

4 ఇంద్రాగ్నులారా ! మీరు యజ్ఞసమృద్ధి ప్రదాతలు మీ స్తోత్రములు ప్రసిద్ధములు సోమసరము అభిషుతముకాగా ప్రేమరహిత స్తోత్రద్వారా కుత్సితముగా మిమ్ము స్తుతించువాని సోమమును మీరు ముట్టరు

5 దీప్తి సంపన్నులగు ఇంద్రాగ్నులారా ! మీలో ఇంద్రుడు సూర్యాత్మకుడు అతడు నానా ప్రకార గమనములుగల అశ్వములను రథమున కూర్చి అగ్ని సహితముగా ఆ రథమును ఎక్కి సాగును అప్పుడు మానవులలో ఎవడు మీ కార్యమును గమనమును ఎరుగు సమర్థుడగును

6 ఇంద్రాగ్నులారా ! పాదరహిత ఉష ప్రాణుల శిరోదేశములను ఉత్తేజపరచి, వాని నాలుకలతో బిగ్గర శబ్దములు పలికించి, పాదసంపన్నయి నిద్రిత ప్రాణులకు అభిముఖమగుచున్నది ఆమె అట్లే ముప్పది అడుగులు ముహూర్తములు సాగును

7 ఇంద్రాగ్నులారా ! మీరు యోద్ధలు రెండు చేతులతో ధనుస్సు లాగుదురు ఈ మహా సంగ్రామమున గోవులను అనుసంధానము చేయునపుడు మమ్ము వదలకండి

8 ఇంద్రాగ్నులారా ! హంతకులు, ఆక్రమించువారగు శత్రువులు మమ్ము బాధించుచున్నారు వారిని దూరము చేయండి వారికి సూర్యదర్శనము లేకుండ చేయండి

9 ఇంద్రాగ్నులారా ! మీరు దివ్య పార్థివ ఉభయ ధనములకు అధిపతులు కావున ఈ యజ్ఞమున జీవన పోషణకుమగు సమస్త ధనములను ప్రసాదించండి

10 ఇంద్రాగ్నులారా ! మీరు స్తోత్రములు ఉపాసనలతో కూడి ఆహ్వానములను ఆలకింతురు మేము సమర్పించు సోమరస పానమునకు విచ్చేయండి

అరువదవ సూక్తము

ఋషి - భరద్వాజుదు, దేవత - ఇంద్రాగ్నులు.

ఛందస్సు 1-3 ,13 త్రిష్టుప్, 4-12 గాయత్రి, 14 బృహతి, 15 అనుష్టుప్

1 ఇంద్రాగ్నులు బృహత్ధనస్వాములు బలవంతులగు శత్రువులను పరిమార్చువారు అన్నాభిలాషియై వారిని సేవించు వారి శత్రువులను సంహరింతురు అన్నము ప్రసాదింతురు

2 ఇంద్రాగ్నులారా ! మీరు దొంగిలించిన గోవులను, జలరాశిని, సూర్యుని, ఉషల కొఱకు యుద్ధములు చేసినారు

ఇంద్రా ! నీవు దిశలు, సూర్యుని, ఉషలను, విచిత్ర, జలమును, గోవులను లోకమునకు కూర్చినారు అశ్వాధిపతీ !అగ్నీ ! నీవు కూడ అట్టి పనులు చేసినావు

3 వృత్రహంత ఇంద్రా ! అగ్నీ ! మా హవ్యాన్నమువ పరిపుష్టులగుటకుగాను మీ శత్రునాశక బలముతో మా ముందుకు విచ్చేయండి మీరు అనింద్యము, అత్యుత్కృష్టమగు ధనమునువెంట

పెట్టుకొని మా వద్ద ఆవిర్భూతులు కండి

4 ప్రాచీన కాలమున ఋషులచే వీరకార్యములు కీర్తించబడిన ఇంద్రాగ్నులను పిలుచుచున్నాను వారు స్తోతలను హింసించరు

5 ఇంద్రాగ్నులు ప్రచండ బలశాలులు శత్రుహంతలు మేము వారిని ఆహ్వానించుచున్నాము వారు మమ్ము ఈ యుద్ధమున కృతకృత్యులనుచేసి సుఖవంతులను చేయవలెను

6. సాధుజన రక్షకులు ఇంద్రాగ్నులు వారు ధార్మికులు అధార్మికులు చేసిన సమస్త, ఉపద్రవములను నివారింతురు వారు సకల విద్వేషులను సంహరించినారు

7 ఇంద్రాగ్నులారా ! ఈ స్తోతలు మిమ్ము స్తుతించుచున్నారు సుఖదాతలారా ! మీరు ఈ సోమమును స్వీకరించండి

8 నేతలగు ఇంద్రాగ్నులారా ! మీ అశ్వములు బహుజన వాంఛనీయులు హవ్యదాతల కొఱకు పుట్టినవి మీరు ఆ గుఱ్ఱములన్నింటిమీద స్వారిచేయుచు రండి

9 నేతలగు ఇంద్రాగ్నులారా ! అభిషుత సోమపానము చేయుటకు ఈ యజ్ఞమునకు వేంచేయండి

10 అగ్ని తన శిఖల జ్వాలలతో సమస్త అరణ్యములందు వ్యాపించును జ్వాలారూప జిహ్వతో వానిని మసిచేయును స్తోతలారా ! అట్టి అగ్నిని స్తుతించండి

11 ప్రజ్వలితమగు అగ్నిలో ఇంద్రునికొఱకు సుఖకరమగు హవ్యము సమర్పించువారికి ఇంద్రుడు దీప్తి సంపన్న అన్నము కలిగించి జల వర్షము కురిపించును

12 ఇంద్రాగ్నులారా ! మాకు బలము కలిగించు అన్నము అందించండి మా హవ్యమును బలిష్ఠము చేయుటకు మాకు వేగముగల అశ్వములను ఇవ్వండి

13 ఇంద్రాగ్నులారా ! హోమము ద్వారా మీ ఇద్దరిని అనుకూలురును చేసి కొనుటకు నేను మిమ్ము పిలుచుచున్నాను హవ్యము ద్వారా త్వరగా తృప్తులను చేయుటకు మీ ఇద్దరిని పిలుచుచున్నాను మీ రిద్దరు అన్నము, ధనము ఇచ్చువారు అందుకే అన్నలాభము కొఱకు మీ ఇద్దరిని పిలుచుచున్నాను

14 ఇంద్రాగ్నులారా ! గోవులు, అశ్వములు, విపుల ధనముతో మీరు మా వద్దకు రాగలరు మిత్రవంతులు, దానాదిగుణభూషితులు, సుఖప్రదాతలగు ఇంద్రాగ్నులను మాతో మైత్రికిగాను ఆహ్వానించుచున్నాము

15 ఇంద్రాగ్నులారా ! మీరు సోమాభిషవము చేయు యజమాని పిలుపు వినండి హవ్యము కోరండి రారండి మధుర సోమరస పానము చేయండి

అరువది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి భరద్వాజుడు, దేవత సరస్వతి. ఛందస్సు 1-3, 13 జగతి, 14 త్రిష్టుప్, మిగిలినవి గాయత్రి

1 ఈ సరస్వతియే హవ్యదూత బధ్య్రశ్వునకు వేగవంతుడు ఋణమోచకుడగు దివోదాసు అను పుత్రుని ప్రసాదించినది దివోదాసు బహుజనులను బాధించు, దానవిముఖ, పణులను సంస్కరించినాడు

సరస్వతీ ! నీవు చేసిన ఈ దానము ఎంతో గొప్పది

2 ఈ సరస్వతీనది గడ్డలు త్రవ్వువానివలె వేగవంతములగు తరంగములతో పర్వత తటములను భగ్నము చేయును మా రక్షణ కొఱకుగాను స్తుతులు యజ్ఞములతో రెండు దరులను కూల్చు సరస్వతిని సేవింతుము

3 సరస్వతీ ! నీవు దేవనిందకులను వధించినావు సర్వ వ్యాపి వృసయ, త్వష్ట పుత్రుని సంహరించినావు అన్నసంపన్న సరస్వతీ ! నీవు మానవులకు భూమి ఇచ్చినావు వారికొఱకు వర్షము కలిగించినావు

4 దానశీల, అన్నయుక్త, స్తోతల రక్షించు, సరస్వతి మాకు అన్నము అందించి తృప్తులను చేయవలెను

5 సరస్వతీ ! ఇంద్రునివలె నిన్ను స్తుతించు వ్యక్తి ధనప్రాప్తికిగాను యుద్ధమున దిగినపుడు అతనిని రక్షింపుము

6 అన్నపూర్ణా ! సరస్వతీ ! యుద్ధమున మమ్ము రక్షింపుము పూషవలె, మా అనుభవమునకు ధనము ప్రసాదించుము

7 భీషణ, హిరణ్మయ రథమున ఎక్కిన శత్రుఘాతిని సరస్వతి మా మనోహర స్తోత్రములను కోఱవలెను

8 సరస్వతి యొక్క అపరిమిత, అకుటిల, దీప్త, అప్రతిహతగతి జలవర్షక వేగము ప్రచండ ధ్వని చేసి సాగును

9 నియత భ్రమణకారి సరస్వతి సూర్యునివలె పగళ్ళను తెచ్చును అట్లే మా సకల శత్రువులను పరాజితులను చేయును ఆమె తన జలమయ భగినులతో మావద్దకు రావలెను

10 సప్తనది స్వరూప, సప్తభగినీయుక్త, ప్రాచీన ఋషిసేవిత, మా ప్రియతమ సరస్వతి మా స్తుతి పాత్రురాలు కావలెను

11 సరస్వతి పృథివి, స్వర్గముల విస్తీర్ణ ప్రదేశములను తన దీప్తితో నింపినది. ఆ సరస్వతియే నిందకుల నుండి మమ్ము రక్షించవలెను

12 త్రిలోక వ్యాపిని, గంగాది సప్తనదియుక్త, పంచవర్ణుల సమృద్ధిదాయిని సరస్వతి ప్రతి యుద్ధమునందును ఆహ్వాన యోగ్య అగును

13 మాహాత్మ్యము, కీర్తివలన దేవతలందు ప్రసిద్ధమైనదియు, నదులన్నింటిలో వేగవతియు, శ్రేష్ఠతవలన అత్యంత గుణశాలినియు అగు సరస్వతి జ్ఞానులగు స్తోతల స్తుతియోగ్య అగును

14 సరస్వతీ ! మమ్ము ప్రశస్త ధనము వైపు నడిపించుము మమ్ము హీనులను చేయకుము ఎక్కువ నీటితో మమ్ము బాధించకుము మా బంధుత్వమును, గృహమును స్వీకరించుము మేము నీ వద్ద నుండి నికృష్ట స్థానమునకు పోరాదు

దాశరథి లక్ష్మణాచార్య బుచ్చమాంబల పౌత్రుండును, విద్వాన్ వేంకటాచార్య వేంకటాంబల పుత్రుండును ఆంధ్ర ఆస్థానకవి దాశరథి కృష్ణమాచార్య అనుజుండును కమలానామ్మి ధర్మపత్నీ సహితుండును చిల్లరదేవుళ్లు, మోదుగుపూలు, జనపదం, మాయజలతారు, మానవత, శరతల్పం, పావని, రానున్నది ఏది నిజం? ఇత్యాది నవలా రచయితయునగు శ్రీ దాశరథి రంగాచార్య విరచిత ఆంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహితమున నాలుగవ అష్టకము సమాప్తము

కాలేవర్షతు పర్జన్యః

శ్రీ మదాంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వ విఘ్నోపశాంతయే

అయిదవ అష్టకము

ఆరవ మండలము

మొదటి అధ్యాయము ఆరవ అనువాకము

అరువది రెండవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-అశ్వినులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అశ్వినులు క్షణమాత్రమున శత్రువును ఓడించగలవారు ప్రభాత కాలమున పృదివి పర్యంతమగు అంధకారమును దూరము చేయువారు ద్యులోక నేతలు, భువనములకు ఈశ్వరులు అట్టి వారిని నేను స్తుతింతును మంత్రములతో ఆహ్వానింతును

2 అశ్వినులు యజ్ఞమువైపు తరలినారు నిర్మల తేజోబలమున తరలినారు రథపు దీప్తిని ప్రకటించుచు తరలినారు ఎల్లలు ఎరుగని వెలుగులు కల్పించుచు తరలినారు జలము కొఱకు అశ్వములతో మరుదేశము లంఘించి తరలినారు

3 అశ్వినులారా ! మీరు ఉగ్రులు సమృద్ధముకాని గృహమును సమృద్ధము చేయుటకు వెళ్లుదురు మీరు వాంఛనీయులు మనోవేగవంతులు అశ్వములమీద స్తోతలను స్వర్గమునకు చేర్చండి హవ్యదాతను బాధించువారికి దీర్ఘనిద్ర కలిగించండి

4 అశ్వినులు యువకులు హోతలు ద్రోహరహితులు వారు గుఱ్ఱములను పూన్చవలెను అన్నము, పుష్టి, రసము వహించవలెను అభినవ స్తోతల మనోజ్ఞస్తుతులవద్దకు చేరవలెను ప్రాచీన అగ్ని వారి యాగము చేయవలెను

5 అశ్వినులు స్తుతికారుని, స్తుతికర్తలను సుఖింపచేయుదురు స్తుతికర్తకు బహువిధ దానములు ఇచ్చెదరు వారు రుచిరులు బహుకర్ములు ప్రాచీనులు దర్శనీయులు నేను కొత్త స్తుతితో వారిని సేవింతును

6 తుగ్రపుత్రుడు భుజ్యుడు సముద్రమధ్యమున నావలేని వాడయినాడు అప్పుడు మీరు ధూళిరహిత మార్గమున రథయుక్తులై బయలుదేరినారు అశ్వములతో జల ఉత్పత్తి స్థానమగు సముద్రము నుండి భుజ్యుని బయటికి తెచ్చినారు

(ధూళిరహిత మార్గము ఆకాశ మార్గము)

7 అశ్వినులారా ! మీరు రథారూఢులు మీ రథము విజయవంతము దానిమీద సాగుడు మార్గమధ్యమున ఉన్న పర్వతములను బద్దలుకొట్టండి మీరు కోటికలు తీర్చువారు సంతానము కోటువారి పిలుపు వినండి స్తోతల కోటికలు తీర్చండి స్తోతయొక్క ప్రసవము ఉడిగిన గోవును పాలిచ్చుదానిని చేయండి ఈవిధముగా మీరు సుబుద్ధిశాలులు కండి సర్వత్ర సంచరించండి

8 ప్రాచీన ద్యావాపృధ్వులారా ! ఆదిత్యులారా ! వసువులారా ! రుద్రపుత్రులారా ! మానవులు అశ్విద్వయ సేవకులు వారి విషయమున దేవతలకు మహా క్రోధమున్నది దానిని తాపకరమగు రాక్షసపతిని వధించుటకు ఉపయోగించండి

9 అశ్వినులు రాజులు వారిని సమయానుసారము సేవించువారున్నారు వారిని గురించి మిత్రావరుణులకు తెలియును ఆ వ్యక్తి మహాబలి రాక్షసుని మీదకు అస్త్రిము విసరును అభిద్రోహాత్ములగు మానవుల వచనానుసారము అస్త్రిము విడుచును

10 అశ్విద్వయమా ! ఉత్తమ చక్రములు కలిగి, దీప్తివంతమై, సారధియుక్తమగు రథమున ఎక్కండి సంతానము ప్రసాదించుటకు మా ఇంటికి రండి క్రోధము విడువండి మానవులకు విఘ్నములు కలిగించువారి తలలు త్రుంచండి

11 అశ్వినులారా ! ఉత్తమ, మధ్యమ, సాధారణ అశ్వములతో మా వద్దకు రండి బలిష్టములయిన గోవులునిండిన గోశాల తలుపులు తెరవండి నేను స్తుతి కర్తను నాకు విచిత్ర ధనము ఇవ్వండి

అరువది మూడవ సూక్తము

ఋషి - భరద్వాజుడు, దేవత -అశ్వినులు, ఛందస్సు - త్రిష్టుప్

1 అశ్వినులు అనేకుల ఆహూతులు మనోహరులు వారు నిలిచినచోట హవ్యయుక్తమగు పంచదశాది స్తోమము దూతవలె వారిని ఆహ్వానించవలెను ఈ స్తోమమే అశ్విద్వయమును నావైపు మరలించినది అశ్విద్వయమా ! స్తోత స్తుతికి మీరు ప్రసన్నులుకండి

2 అశ్విద్వయమా ! మా ఆహ్వానములను మన్నించండి చక్కగా వెడలండి స్తుతించినవారి సోమపానము చేయండి మా ఇంటిని శత్రువులనుండి రక్షించండి దగ్గరి దూరపు శత్రువు మా ఇంటిని నష్టపరచరాదు

3 అశ్వినులారా ! చక్కగా అభిషవించిన సోమము మీ కొఱకు నిలిచి ఉన్నది మెత్తని కుశలు పరచి ఉన్నవి మిమ్ము వరించిన స్తోతలు చేతులు జోడించి మిమ్ము స్తుతించుచున్నారు శిలలు మీకొఱకు సోమరసము వెల్లడించినవి

4 అశ్వినులారా ! మీ యజ్ఞమున అగ్నిపైకి లేచును యజ్ఞమునకు చేరును హవ్యవంతుడు, ఘృతవంతుడు అగును అశ్వద్వయమును స్తుతియుక్తుని చేయు స్తోతయే బహుకర్మి ఉద్యుక్తుడు అనబడును

5 అశ్వినులారా ! సూర్యపుత్రి మీ బహురక్షక రథము ఎక్కినది దానివన్నె పెంచినది మీరు దేవతల ఈ జన్మలోనే ప్రాజ్ఞులనుండి ప్రాజ్ఞనేతలయి నృత్యశాలురగుడు

6 ఇదే దర్శనీయ కాంతితో సూర్యశోభపెంచుటకు పుష్టివంతులుకండి శోభకొఱకు మీ గుఱ్ఱములు అందముగా సాగును స్తవనీయ అశ్వద్వయమా ! విందువంటి స్తుతులు మిమ్ము వ్యాపింప చేయవలెను

7 అశ్వినులారా ! మీ గుఱ్ఱములు నడకలు నేర్చినవి మోయుటలో ఎంతో చతురలు అవి మిమ్ము అన్నమువైపు తేవలెను మనోవేగముగల మీ రథము అభిలషణీయ, అనంత అన్నమువైపు సాగవలెను

8 బహుపాలక అశ్వినులారా ! మీవద్ద బోలెడు ధనము ఉన్నది మాకు ఆవులు, అన్నము ప్రసాదించండి అవి మాకు ప్రియము కలిగించవలెను ఇతరుల వద్దకు తరలిపోరాదు మా దయతలగు అశ్వద్వయమా ! మీకు స్తోతలు ఉన్నారు స్తుతులు ఉన్నవి నీ అనుగ్రహము కోరువారి సోమము సహితము ఉన్నది

9 పురయుని యొక్క సరళగతులు, శీఘ్రగామినులు, అగు రెండు పడవలు నావద్ద ఉన్నవి సమీఢరాణి ఇచ్చిన వంద ఆవులు నావద్ద ఉన్నవి పేరుకరాణి వండిన అన్నము నావద్ద ఉన్నది శాంతుడను రాజు అశ్విద్వయ స్తోతలకు హిరణ్యమయములు, చక్కనివి పది రథములు ఇచ్చినాడు అందుకు తగినట్లుగా శత్రునాశకులు, సుందరులగు పురుషులను ఇచ్చినాడు

10 నాసత్యద్వయమా ! మీ స్తోతలకు పురుపాంధుడను రాజు వందల, వేల అశ్వములు ఇచ్చినాడు వీర అశ్విద్వయమా ! ఆ స్తోత భరద్వాజునకు సహితము ఇవ్వవలెను

11 అశ్వినులారా ! నేను విద్వాంసుల సహితముగా మీరు అందించు, సుఖములు కలిగించు, ధనములచే చుట్టబడవలెను

అరువది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుదు, దేవత-ఉష, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఉషలు దీప్తిమంతులు శుక్లవర్ణలు సౌందర్యమునకుగాను జలతరంగములవలె లేచును ఉష

సమస్త ప్రదేశములను సుపథములను, సుగమములను చేయును ఉష ధనవతి సమృద్ధవతి అగును

2 ఉషాదేవీ ! నీవు పెండ్లి కూతురువలె ఉన్నావు పెరిగి అందముల సంతరించుకొనుచున్నావు. వెలుగులు నీ కిరణముల సొగసులు పంచుచున్నవి దీప్తిమతులగు నీ కిరణములు ఆకసమున అలరారుచున్నవి తేజస్సుతోనిండిన నీ రూపము వెలుగులు పరచుచున్నది

3 లోహితవర్ణ, దీప్తిమంత కిరణములు సుభాగ, విస్తీర్ణ, ప్రథమ ఉషను వహించును శీఘ్రగామి సేనాపతివలె చీకట్లను నిలుపును ఆయుధ ప్రయోగమున నిపుణుడగు వీరుడు శత్రువును పారదోలినట్లు చీకట్లను పారదోలును

4 పర్వతములు, వాయువులేని ప్రదేశము నీకు సుపథము సుగమము అగును స్వప్రకాశయుక్తా ! నీవు అంతరిక్షమును అధిగమింతువు విశాలరథవతి, సౌందర్యవతి, ద్యులోక దుహితా ! మాకు కోటిన ధనము ఇమ్ము

5 ఉషా ! నీది అప్రతిహతగతి ప్రీతిపూరక అశ్వములతో నీవు ధనము మోయింతువు మాకు ధనము అందించుము ద్యులోక పుత్రీ ! నీవు వెలుగులరాణివి ప్రథమ ఆహ్వానమున పూజనీయవు అందువలన నీవు దర్శనీయవు

6 ఉషా ! నీవు వెలువడగనే పిట్టలు గూళ్లు వదలును అన్నము ఆర్జించుటకు మనుష్యులు నిద్ర వదులుదురు నీవు దగ్గరనున్న హవ్యదాతకు కోటిన ధనము ఇమ్ము

అరువది అయిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-ఉష, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఉష వెలుగుల కిరణములు కలది రాత్రి చుక్కల వెలుగుతో చీకట్లను తరుముచు కనిపించును ఆ ద్యులోక పుత్రియే మాకు చీకట్లను దూరము చేయును జనులను వెల్లడించును

2 ఉషాదేవి, కాంతుల రథము కలది అప్పుడే మహాయజ్ఞపు ప్రథమ పాదము నిర్వర్తించి అరుణవర్ణ అశ్వములతో విస్తృత రూపమున పయనించుము ఆమెలో చిత్ర, విచిత్ర సొగసుల చొరబడును ఆమె రేయి చీకట్లను తరిమికొట్టును

3 ఉషాదేవీ ! నీవు మానవ హవ్యదాతలకు కీర్తి, బలము, అన్నము, రసము ప్రసాదింతువు నీవు ధనశాలినివి గమనశీలవు నిన్ను సేవించువీరికి నేడు పుత్ర, పుత్రికాయుక్తమగు అన్నధనము ప్రసాదించుము

4 ఉషాదేవులారా ! మిమ్ము సేవించువారి కొఱకు మీ వద్ద ధనము ఉన్నది వీరుడగు హవ్యదాతకొఱకు మీ వద్ద ధనము ఉన్నది ప్రాజ్ఞుడగు స్తోత కొరకు మీ వద్ద ధనము ఉన్నది

'ఉక్థ' మంత్రములున్న నా సమాన వ్యక్తికి, పూర్వమువలెనే ధనము ఇమ్ము

5 గిరితట ప్రియ ఉషాదేవి ! అంగిరులు నీ అనుగ్రహమున గోవులను సృజించినారు పూజనీయ స్తోత్రములతో అంధకారమును నశింపచేసినారు నేతలగు అంగిరుల స్తుతులు ఫలవంతములు అయినవి

6 ద్యులోకదుహితా ఉషా ! ప్రాచీనులకువలెనే మా కొఱకునను అంధకారము దూరము చేయుము ధనశాలిని ఉషా ! భరద్వాజునివలె స్తుతించునాకు పుత్ర, పౌత్రాదియుక్త ధనము ఇమ్ము అనేకులకు సరిపడ అన్నము నిమ్ము

అరువది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు, దేవత-మరుత్తులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 మరుత్తుల రూపము సమానము స్థిర పదార్థములందు స్థిరము ప్రీతికరము గతిపరాయణము ఆ రూపము విద్వాంసులగు స్తోతలవద్ద వెల్లడికావలెను అది అంతరిక్షమున ఒకసారి శుక్లవర్ణ జలమును తరిగించును మర్త్యలోకమున అన్య పదార్థములు పితుకుటకు పెరుగును

2 మరుత్తులు, ధనికులు అగ్ని సమాన దీప్తులు వారి ఇష్టప్రకారము ఇమ్మడి, ముమ్మడి పెరుగువారు వారి రధము ధూళి రహితము సువర్ణ అలంకారయుతము ఆ మరుత్తులే ధనము, బలములతో ఆవిర్భూతులయినారు

3 మరుత్తులు సేచనకారి రుద్రుని పుత్రులు భరించగలవారు అంతరిక్షమును భరించుటకు సమర్థులు ఆ మరుత్తుల తల్లి పృశ్ని బహుగొప్పది ఆమె మానవ జీవనము కొఱకు గర్భము లేక జలము ధరించినది

4 మరుత్తులు స్తోతలవద్దకు పయనించరు వారి మనసులందు నిలుతురు వారి పాపములను రూపుమాపుదురు మరుత్తులు దీప్తిమంతులు స్తోతల కోటిక ప్రకారము నీరు అందింతురు కాంతిమంతులయి తమను ప్రకాశితము చేయుదురు నేలను తడుపుదురు

5 మరుత్తులు అపహరణకర్తలు గమనశీలురు మహత్వయుక్తులు ఉగ్రులు స్తోతలు వారిని ఉద్దేశించి మరుత్ సంజ్ఞక మంత్రమును ఉచ్చరింతురు కోటికలు తీర్చుకొందురు దానకర్తయగు యజమాని మరుత్తులను క్రోధశూన్యులను చేయును

6 మరుత్తులు ఉగ్రులు బలశాలురు ఘర్షించు సేనలను ద్యావాపృథ్వులతో కలుపుదురు భూమిని తృప్తిపరతురు రుద్రపత్ని సంబంధమగు మాధ్యమికీవాక్కు స్వదీప్తితోకూడియు మరుత్తుల దీప్తికి అడ్డురాదు

7 మరుత్తులారా ! మీ రథము పాపరహితము దానికి సారథిలేదు స్తోత నడిపించును అది అశ్వవ, భోజన, పాశ రహితమయ్యు, జలప్రేరకము, అభీష్టప్రదమై ద్యావాపృథ్వులు అంతరిక్షమున సంచరించును

8 మరుత్తులారా ! మీరు యుద్ధమున రక్షించువానిని ప్రోత్సహించువాడు ఉండడు హింసించువాడు ఉండడు మీరు పుత్ర, పౌత్ర, గో, జల సంచయమున రక్షించువాడు యుద్ధమందు శత్రువుల గోసమూహములను చెదరగొట్టును

9 అగ్నీ ! బలమున శత్రువులను అణచివేయువారును భూమిని వడకించువారును ధ్వనికారులు బలశాలురగు మరుత్తులకు దర్శనీయ అన్నము ప్రసాదించుము

10 మరుత్తులు యజ్ఞమువలె ప్రకాశమానులు శీఘ్రగామి అగ్నిశిఖవలె దీప్తిమంతులు పూజనీయులు వారు శత్రువుల గడగడలాడించువారివలె వీరులు దీప్తిశరీరయుక్తులు అనభిభూతులు

11 మరుత్తులు దీప్తిమంతులు ఖడ్గయుక్తులు రుద్రపుత్రులు ఆ వర్ధమాన మరుత్తులనే నేను స్తోత్రములతో సేవింతును స్తోతయొక్క నిర్మల స్తుతులు ఉగ్రములై మేఘమువలె మరుత్తుల బలమునకు సమానములు అగును

అరువది ఏడవ సూక్తము

ఋషి - భరద్వాజుడు, దేవత - మైత్రావరుణులు, ఛందస్సు - త్రిష్టుప్.

1 మిత్రావరుణులారా ! మీరు సకల విశ్వమున శ్రేష్ఠులు మిమ్ము స్తుతిద్వారా వర్ధిల్ల చేయుచున్నాను మీరు అసములు చతుర శ్రేష్ఠులు తాటితోవలె మీ భుజములతో మానవులను వెంటనడిపింతురు

2 మిత్రావరుణులారా ! మా ఈ స్తుతి మిమ్ము ప్రచ్ఛాదితులను చేయును హవ్య సహితముగా మీవద్దకు ఈ స్తుతియే చేరును ఇదే మీ యజ్ఞమునకు చేరును మాకు శీతాతప నివారకము అనభిభూతమగు గృహమును ఇవ్వండి

3 ప్రియులగు మిత్రావరుణులారా ! అన్నము, స్తోత్రముతో ఆహూతులైరండి పనిచేయ నియమించబడినవాడు, పనితో అన్నార్థులగు వారిని కూర్చినట్లు మీరు మీ మహిమ ద్వారా కూర్చుడు

4 మిత్రావరుణులు అశ్వమువంటి బలశాలురు పవిత్ర స్తోత్రయుక్తులు సత్యస్వరూపులు వారిని అదితి గర్భమున దాల్చినది జన్మించినంతనే మహానుల కన్న మహానులయినవారు మానవహింసకులకు ఘాతకులు మిత్రావరుణులను అదితి భరించినది

5 పరస్పర ప్రీతియుక్తులై సమస్త దేవతలు మీ మహిమను కీర్తించినారు బలవంతులయినారు

మీరు విశాల ద్యావాపృథ్వులను పరాభవించగలరు మీ వెలుగు అహింసితము బహిరంగము

6 మీరు నిత్యము బలవర్ధకులు అగుదురు అంతరిక్షపు అత్యున్నత ప్రదేశము మేఘములేక సూర్యుని కొయ్యవలె గట్టిగా పట్టుకొనండి మీరు బలపర్చిన మేఘము అంతరిక్షమున వ్యాపించును విశ్వదేవతలు సూర్యుడు మానవులు సమర్పించిన హవ్యమున తృప్తులై భూలోక ద్యులోకములందు వ్యాపిస్తారు

7 సోమముతో కడుపునింపుకొనుటకు మీరు ప్రాజ్ఞవ్యక్తిని ఎంచుకుందురు విశ్వజిత్తులగు మిత్రావరుణాలారా ! ఋత్విక్కు యజ్ఞగృహము పూరించినపుడు మీరు జలము పంపుదురు అప్పుడు నదులు, దిశలు దుమ్ముతో నిండవు, ఎండిపోకుండ, గాలిలేకుండ సంపన్నములగును

8 ఘృతాన్నయుక్తులగు మిత్రావరుణులారా ! మేధావియగువాడు సదా తనవాక్కులతో మిమ్ము జలము కోఱును యజ్ఞమునకు మీతో వచ్చువాడు మాయావికానట్లు మీ మహిమ సహితము కావలెను హవ్యదాత పాపములను పోగొట్టండి

9 మిత్రావరుణులారా ! మీరు నియమించిన మీకు ప్రియమైన కార్యములకు విఘ్నము కలిగించి వానిని మానవులు లేక దేవతలు స్తోత్రరహితుడైనవానిని కర్మశీలుడయ్యు యజ్ఞరహితుడైన పుత్రవంతులు కాని వారిని నష్టపరచుడు

10 మేధావులు స్తుతులు ఉచ్చరించునపుడు కొందఱు, కొందఱు స్తుతించి సూక్తపాఠము చేయునపుడు మేము మిమ్ము గూర్చి మంత్రములు పఠించినపుడు అప్పుడు మీరు మహిమాన్వితులై దేవలతలవెంట వెళ్లకండి

11 మిత్రావరుణులారా ! మీరు రక్షకులు స్తుతులు ఉచ్చరించబడినప్పుడు సరళగామి, ఘర్షక, అభీష్టవర్షి సోమము యజ్ఞమునకు జత అయినపుడు మీరు గృహదానము చేయుటుకు వచ్చినపుడు మీరు దానముచేయు గృహము అవిచ్ఛినమగును ఇది సత్యము

అరువది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి - భరద్వాజుడు, దేవత - ఇంద్రావరణులు, ఛందస్సు - త్రిష్టుప్

1 మహా ఇంద్రవరుణులారా ! యజమాని మనువువలె కుశలు పరచినాడు అన్నము, సుఖము కొఱకు యజ్ఞము ప్రారంభించినాడు నేడు మీ కొఱకు ఆ యజ్ఞమే ఋత్విక్కులచే సమర్పించబడుచున్నది

2 మీరు శ్రేష్ఠులు యజ్ఞమందు ధనదాతలు వీరులలో అతిబలవంతులు దాతలలో శ్రేష్ఠదాతలు శూరులు సత్యమున శత్రువును హింసించువారు సకల ప్రకారసేనలు కలవారు

3 ఇంద్రావరుణులు స్తుతి, బలము, సుఖములతో స్తుతించబడువారు వారిలో ఒకరు ఇంద్రుడు

వృత్రహంత మరొకరు వరుణుడు ప్రజలను ఉపద్రవములనుంచి రక్షించుటకు బలశాలి అగువాడు

4 ఇంద్రావరుణులారా ! మానవులలో స్త్రీ, పురుషులు, సమస్త దేవతలు స్వయముగా ఉద్యతులై మిమ్ము స్తుతులతో వర్ధిల్ల చేసినపుడు మహిమాన్వితులు కండు వారికి ప్రభువులు కండు విస్తీర్ణ ద్యావాపృథ్వులారా ! మీరు వారికి ప్రభువులు కండు

5 ఇంద్రావరుణులారా ! మీకు స్వయముగా హవి ఇచ్చు యజమాని దానశీలి, ధనవంతుడు, యజ్ఞశాలి అవుతాడు అతడే దాత జయమున సాధించిన అన్నముతో పాటు శత్రువు చేతనే గౌరవించబడును అతనికి సంపన్నుడగు పుత్రుడు కలుగును

6 ఇంద్రావరుణులారా ! మీరు హవ్యదాతకు ధనమును అనుగమించునదియు, అన్నశాలియునగు ధనము ప్రసాదింతురు అది శత్రువుల దురాశయమును దూరము చేయును అట్టి ధనమే మాకు లభించవలెను

7 ఇంద్రావరుణులారా ! మేము మీ స్తోతలము సురక్షితము, దేవరక్షితమగు ధనమును మాకు అందించండి మా బలము యుద్ధమున శత్రువును అణచునట్టిది హింసకమై వెంటనే వారిని కీర్తిని తిరస్కరించునది కావలెను

8 ఇంద్రావరుణులారా ! మీరు స్తుతులై మాకు మంచి అన్నమునకుగాను వెంటనే ధనము ఇవ్వండి దేవతలారా ! మహామహులని మీ బలమును కీర్తించెదము పడవతో ఏరు దాటినట్లు పాపములను దాటవలెను

9 వరుణుడు మహిమాన్వితుడు మహాకర్మి ప్రజ్ఞాయుక్తుడు కాంతి సంపన్నుడు అజరుడు విశాల ద్యావా పృథ్వులను భాసింప చేయువాడు ఆ స్వామ్రాట్టు, విరాట్టు వరుణునిగూర్చి నేడు మనోహరములు, సర్వప్రకార బృహత్ స్తోత్రములను ఉచ్చరించండి

10 ఇంద్రావరుణులారా ! మీరు సోమపానము చేయువారు కావున ఇదిగో ఈ మాదక, అభిషుత సోమపానము చేయండి దేవతల సోమపానమునకుగాను మీ రథము యజ్ఞమునకు నడిపించండి

11 కోటికలు తీర్చు ఇంద్రావరుణులారా ! మీరు మిక్కిలి తీయనిది, మనోరథపూరకమగు సోమమును పానము చేయండి మీ కొఱకు మేము సోమరూప అన్నము [illegible]వినాము కావున ఈ యజ్ఞమున ఆసీనులయి సోమము సేవించండి

అరువది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి - భరద్వాజుడు, దేవత - ఇంద్ర విష్ణువులు ఛందస్సు - త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రవిష్ణువులారా ! మిమ్ము స్తుతి, హవిద్వారా ప్రేరేపింతుము ఈ కర్మ సమాప్తమైనంత మీరు

యజ్ఞమును సేవించండి ఉపద్రవశూన్య మార్గమున మమ్ము దాటించండి మాకు ధనము ఇవ్వండి

2 ఇంద్రవిష్ణువులారా ! మీరు స్తోత్ర జనకులు కలశస్వరూపులు సోమవిధాన విభూతులని స్తుతించు స్తోతలు మీకు లభించవలెను స్తోతలగానము చేయు కీర్తనలు మీకు లభించునుగాత

3 ఇంద్రవిష్ణువులారా ! మీరు సోమములకు అధిపతులు ధనము ఇచ్చుచు సోమము ముందుకు విచ్చేయండి స్తోతల స్తోత్రములు, ఉక్థలు మిమ్ము తేజస్సుతో వృద్ధిపరచవలెను

4 ఇంద్రవిష్ణువులారా ! హింసాకారులను ఓడించునవి, మత్త అశ్వగణము మిమ్ము వహించవలెను స్తోతల సకల స్తోత్రములను మీరు స్వీకరించండి నా స్తోత్రములను, వచనములను కూడ వినండి

5 ఇంద్రవిష్ణువులారా ! సోమమువలన కలిగిన మదము ఉత్సాహమున మీరు విస్తృతముగా పర్యటింతురు మీరు అంతరిక్షమును విస్తృతపరచినారు జగములను మేము జీవించుటకు ప్రసిద్ధము చేసినారు మీ ఈ ఘనకార్యములన్నియు ప్రశంసనీయములు

6 ఘృతాన్నయుక్తులగు ఇంద్రవిష్ణువులారా ! మీరు సోమమున వర్థిల్లుదురు సోమపు అగ్రభాగమును సేవింతురు నమస్కరించి యజమానులు మీకు హవ్యము ఇస్తారు మీరు మాకు ధనము ఇవ్వండి మీరు సముద్రసములు మీరు సోమపుగనులు కలశరూపులు

7 దర్శనీయ ఇంద్రవిష్ణువులారా ! మత్తు కలిగించు ఈ సోమము త్రాగండి కడుపునింపండి మీ వద్దకు మదకర సోమరూప అన్నము చేరవలెను నా స్తోత్రమును, ఆహ్వానమును వినండి

8 ఇంద్రవిష్ణువులారా ! దిగ్విజయీభవ మీరు పరాజయము ఎరుగనివారు మీకు అసురులతో జరిగిన స్పర్థ త్రివిధము, లౌకికము, వేదము, వచనము అవికాక అసంఖ్యాకములు అట్లయ్యు మీరు పరాక్రమమున వారిని సాధించినారు

డెబ్బదవ సూక్తము

ఋషి - భరద్వాజుడు, దేవత - ద్యావాపృథ్వులు ఛందస్సు - జగతి

1 ద్యావాపృథ్వులారా ! మీరు జలవతులు ప్రాణులకు ఆశ్రయభూతలు విస్తీర్ణలు ప్రసిద్ధలు జలదోహనము చేయువారు సురూపలు వరుణుని ధారణతో పృదక్రూపలు నిత్యలు బహుకర్మలు

2 అసంగతలు, బహుధారావతులు, జలవతులు శుచికర్మలగు ద్యావాపృద్వులు సుకృతము చేయువారికి జలము ఇస్తారు ద్యావాపృథ్వులారా ! మీరు భువనములకు రాణులు మాకు మనుష్యులకు హితము కలిగించు బలము ప్రసాధించండి

3 సర్వ భువన నివాస భూతలగు ద్యావాపృథ్వులారా ! మీకు సరళ గమనమునకుగాను హవిస్సులు అందించు వ్యక్తి సిద్ధమనోరథుడగును సంతానముతో వృద్ధిచెందును కర్మల మీద మీరు చల్లని రేతస్సు నానారూపమగును అది సమాన కర్మల ఉత్పత్తి కారకమగును

4 ద్యావాపృథ్వులు జలముచే కప్పబడినవి జలమును ఆశ్రయించునవి అవి నీటిలో మునిగి తేలునవి జలవర్ష విదాయినులు విస్తృతలు ప్రసిద్ధలు యజ్ఞపురస్కృతలు యజ్ఞమునందు విద్వాంసులు ద్యావాపృథ్వులను సుఖములు యాచింతురు

5 ద్యావాపృథ్వులు జలక్షరణలు జలదోహలు జలకర్మలు వారు మాకు యజ్ఞము, ధనము, యశము, అన్నము, బలము ఇచ్చువారు మమ్ము మేఘముతో తడుపవలెను

6 పితా ద్యులోకమా ! మాతా పృథ్వీ ! మాకు అన్నము అందించండి లోకములను ఎరుగువారు సుకర్మలు, పరస్పర రమమాణలు, అందరికి సుఖములనిచ్చు ద్యావాపృథ్వులు మాకు పుత్రాదిబలము, అన్నము ఇవ్వవలెను

డెబ్బది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి- భరద్వాజుడు దేవత-సవిత ఛందస్సు 1-3 జగతి, మిగిలినవి త్రిష్టుప్

1 సుకృత సవిత దానము చేయుటకుగాను తన బంగారు చేతులను పైకిలేపును సవిత విశాలుడు తరుణుడు విద్వాంసుడు జగద్రక్షణకుగాను తన రెండు జలబావులను ప్రేరేపించును

2 ఆ సవిత ఉత్పత్తి కార్యము, ప్రశస్త ధనదానము విషయమునను మేము సమర్థులము కావలెను సవితా ! జగములందలి సమస్త ద్విపద చతుష్పాత్తుల స్థితి, ఉత్పత్తి విషయమున సమర్థుడవు

3 సవితా ! నీ తేజము అహింసితము సుఖావహము ఆ తేజమున మా గృహములను రక్షించును నీ వాక్కు హిరణ్యము మాకు నవసుఖములను ఇమ్ము మమ్ము రక్షింపుము మాకు కీడు చేయువారు ప్రభుత్వము చేయరాదు

4 సవిత శాంత మనస్కుడు హిరణ్యహస్తుడు హిరణ్యహనువు (దవడలు కలవాడు) కీర్తిశాలి మనోహరుడు మధురవాక్కు అతడు రాత్రి చివరను మేల్కొనవలెను అతడు హవ్యదాతకు కోటినంత అన్నము అందించవలెను

5 సవిత వక్తవలె హిరణ్మయ, శుభంకర బాహువులను ఎత్తవలెను అతడు భూమి నుండి ద్యులోకపు ఉన్నత ప్రదేశమునకు ప్రాకును గతిశీలములగు మహా పదార్థములన్నింటిని సవిత ప్రసన్నములను చేయును

6 సవితా ! మాకు నేడు ధనము ఇమ్ము రేపు ఇమ్ము నిత్యము ఇమ్ము నీవు నివాసభూతమగు విశేష ధనదాతవు కావున ఈ స్తుతితోనే మేము ధనము పొందెదము

డెబ్బది రెండవ సూక్తము

ఋషి - భరద్వాజుడు, దేవత-ఇంద్రసోములు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రసోములారా ! మీ మహిమ అపారము గొప్పది మీరు గొప్పవారు, ముఖ్యములగు భూతములను సృష్టించినారు మీరు సూర్యుని, జలమును సాధించినారు సకల అంధకారములను, నిందకులను వధించినారు

2 ఇంద్రసోములారా ! ఉషను ప్రకాశింప చేయండి సూర్యుని జ్యోతిని లేవనెత్తండి అంతరిక్షము ద్వారా ద్యులోకమును స్తంభింప చేయండి మాత పృథ్విని ప్రసిద్ధుని చేయండి

3 ఇంద్రసోములారా ! జలములను కట్టిపెట్టిన వృత్రుని వధించండి ద్యులోకము మిమ్ము సంవర్ధితులను చేసినది నదుల జలములను ప్రోత్సహించండి సాగరములను జలముతో నింపండి

4 ఇంద్రసోములారా ! అపక్వమగు గోవుల చన్నులందు పక్వమగు దుగ్ధమును ప్రవేశపెట్టినారు నానా వర్ణగోవులందు తెల్లని పాలనే కల్పించినారు

5 ఇంద్రసోములారా ! మాకు తరింపచేయగలది సంతానయుక్తమైనది, శ్రవణయోగ్యమగు ధనమును వెంటే ప్రసాదించండి మానవులకు హితకరము శత్రుసేనను ఓడించగల బలమును వర్ధిల్ల చేయండి

డెబ్బది మూడవ సూక్తము

ఋషి - భరద్వాజుడు, దేవత బృహస్పతి ఛందస్సు - త్రిష్టుప్

1 బృహస్పతి పర్వతములను పగులకొట్టినాడు సర్వప్రథముడుగా జన్మించినాడు సత్యస్వరూపుడు అంగిరుడు యజ్ఞపాత్రుడు ఉభయలోకములకు సులభముగా వెళ్లగలవాడు ప్రదీప్త స్థానమున ఉండువాడు అందరి పాలకుడు అట్టి బృహస్పతి వర్షించువాడై ద్యావాపృథ్వులందు గర్జించును

2 బృహస్పతి యజ్ఞమున స్తోతకు స్థానము కల్పించును వృత్రాది అనివార్య అంధకారములను అంతము చేయును యుద్ధమున శత్రువును గెలుచును విద్వేషులను పరాభవించును అసుర పురములను ఛిన్నాభిన్నము చేయును

3 ఈ బృహస్పతియే అసురుల ధనము, గోవుల సహితముగా గోచరులను గెలిచినాడు అప్రతిహతుడై యజ్ఞకర్మలను అనుభవించ కోటినాడు స్వర్గ శత్రువులను అర్చన మంత్రములతో వధించినాడు

డెబ్బది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజుడు-దేవత-సోమ-రుద్రులు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 సోమరుద్రులారా ! మాకు అసురబలము ప్రసాదించండి సమస్త యజ్ఞములు మిమ్ము ప్రతిగృహమున వ్యాపింప చేయవలెను మీ వద్ద సప్త రత్నములు ఉన్నవి అందువలన మాకు మీరు సుఖకరులు కండి ద్విపద, చతుష్పాత్తులకు కూడ కళ్యాణకరులు కండు

2 సోమరుద్రులారా ! మా ఇంట ఉన్న అంటువ్యాధిని పారద్రోలండి దారిద్ర్యమును అది పారిపోవునట్లు బాధించండి మా వద్ద సుఖప్రదమగు అన్నము ఉండవలెను

3 సోమరుద్రులారా ! మాకు ఆరోగ్యము కలుగుటకు ప్రసిద్ధ ఔషధములను మీ వద్ద ఉంచండి మేము చేసిన పాపములు మమ్ము అంటిపెట్టుకొని ఉన్నవానిని దూరము చేయండి

4 సోమరుద్రులారా ! మీవద్ద దీప్తమగు ధనుస్సు తీక్షణాగు శరములు ఉన్నవి మీరు శాంతమగు

సుఖమును ఇవ్వగలవారు మాస్తోత్రములను ఆశించండి మాకు అనేక ఇహసుఖములను ప్రసాదించండి వరుణపాశములనుండి విడిపించండి మమ్ము రక్షించండి

డెబ్బది ఆయిదవ సూక్తము

ఋషి-భరద్వాజ పాయుడు, దేవతలు-వేరు వేరు ఛందస్సు-వివిధము

1 యుద్ధము రగిలినది రాజు లోహకవచము ధరించినాడు సాగినాడు అప్పుడతను సాక్షాత్తు మేఘమువలె కనిపించినాడు రాజా ! గాయపడని దేహముతో విజయము సాధించుము మహిమ కవచమువలె నిన్ను రక్షించవలెను

2 మేము ధనుర్ధారులము ధనుస్సుతో గోవులను యుద్ధమున జయింతుము శత్రుసేనలను వధింతుము శత్రువు కోటికలను ధనుస్సును భగ్నము చేయవలెను ఈ ధనుస్సుతో సమస్త దిశలందుగల శత్రువులను జయింతుము

3 ధనుస్సుయొక్క జ్యా (నారి) యుద్ధవేళలందు యుద్ధమును దాటింపకోరును ఆకర్ణాంతము లాగినపుడు అది ప్రియవచనము చెప్పవచ్చినట్లనిపించును భార్యభర్తను ఆలింగము చేసికొని మాట్లాడినట్లు ఈ జ్యా ధనుస్సును ఆలింగనము చేసికొని ధ్వనిచేయును

4 రెండు తూణీరములు (అమ్ములపొదులు) అన్య మనస్క యువతివలె శత్రువును ఆక్రమించును తల్లివలె పుత్రుని వంటి రాజును రక్షించును అవి తమ విధులను చక్కగా ఎరుగును వెళ్లునపుడు రాజును ద్వేషించు వారిని వధించును శత్రువులను నరికివేయును

5 ఈ తూణీరము అనేక శరములకు తండ్రి ఇతనికి అనేక శరపుత్రులున్నారు బాణము వెడలునపుడు తూణీరము 'త్రిశ్వ' ధ్వని చేయును ఇది యోద్ధవీపుకు తగిలి ఉండును యుద్ధకాలమున బాణములు ప్రసవించును సమస్త సేనలను గెలుచును

6 సారది రథమున కూర్చుండును తనముందరి గుఱ్ఱములను అదిలించును కోరిన చోటికి రథమును చేర్చును కళ్లెములు గుఱ్ఱముల మెడలకు తగిలి పృష్టము వరకు వ్యాపించి సారధికి అనుకూలముగా ఏర్పరచబడును కళ్లెముల మహిమను స్తుతించండి

7 గుఱ్ఱపు డెక్కల నుండి దుమ్ము లేచును రథమునులాగును గుఱ్ఱము సకిలించును అది పారిపోదు శత్రువును డెక్కలతో తన్నును

8 హవ్యము అగ్నిని పెంచును అట్లే ఈ రాజు రథము మోయు ధనము అతనిని పెంపొందించవలెను రథము మీద ఈ రాజు కవచము, అస్త్రములు మున్నగునవి ఉండును మేము ఎల్లప్పుడు ప్రసన్న చిత్రమును సుఖదాయకమగు ఆ రథము వద్దకు వెళ్లుదుము

9 రథరక్షకులు శక్తిఘంతులు గంభీరులు విచిత్రసేనాయుక్తులు బాణబల సంపన్నులు

అహింసకులు వీరులు మహానులు అనేకమంది శత్రువులను జయించ సమర్థులు, వారు శత్రువునకు సంబంధించిన రుచికరమగు అన్నమును నష్టపరతురు స్వపక్షీయులకు అన్నదానము చేయుదురు విపత్కాలమున వీరిని ఆశ్రయించవలసి వచ్చును

10 బ్రాహ్మణులారా ! పితరులారా ! యాజ్ఞక సోమ సమార్జకులారా ! మమ్ము రక్షించండి పాపరహితమగు ద్యావా పృధ్వులు మాకు సుఖకరములు కావలెను పూష మమ్ము పాపము నుండి రక్షించవలెను పాపియగు మా శత్రువు ప్రభుత్వము చేయరాదు

11 బాణములకు ఈకలుండును మృగ శృంగము దీని దంతములగును ఇది గోచర్మ బద్ధము ఇది ప్రేరణపొంది వాలును నేతలు ఒక్కరుగాగాని, ఒక్కటిగాగాని సంచరించిన చోట బాణము మమ్ము రక్షించవలెను

12 బాణమా ! మమ్ము వర్థిల్లచేయుము మా శరీరము రాతివంటిది కావలెను సోముడు మా పక్షమున వాదించవలెను అదితి సుఖములను ఇవ్వవలెను

13 కశా-(కొరడా) ! మరింత జ్ఞానియైన సారధి నీతో గుఱ్ఱపు తొడలమీద పిరుదులమీద కొట్టును సంగ్రామమందు నీవు అశ్వములను ప్రోత్సహింతువు

14 హస్తఘ్నము వింటినారి బాధను నివారించును సర్పమువలె చేతిమణికట్టుకు చుట్టుకొనును తెలియవలసిన వానిని తెసిలికొనును పౌరుషశాలి అయి నలుదిశలను రక్షించును

(వింటినారి బాధ కలుగకుండ చేతికి కట్టుకొను చర్మవిశేషము హస్తఘ్నము)

15 విషసిక్తమయినది, అగ్రభాగము హింసకమైనది, ముఖము లోహమయమైనది, పర్జన్యుని నుండి ఉత్పన్నమైనట్టి విశాల బాణ దేవతకు నమస్కారము

16 బాణమా ! నీవు మంత్రమున పదునైనావు హింసానిపుణవు నిన్ను లాగి విడువగనే శత్రువుమీద పడుము ఒక్క శత్రువును సహితము ప్రాణములతో విడువకుము

17 ముండిత కుమారులవలె ఏ యుద్ధమున బాణములుపడునో అందు బ్రహ్మస్పతి మాకు సుఖములను ఇవ్వవలెను అతిధి సుఖములు అందించవలెను

18 రాజా ! నీ శరీర మర్మ స్థానములను కవచముతో కప్పుచున్నావు సోమప్రభువు నిన్ను అమృతమున ఆచ్ఛాదించవలెను, వరుణుడు నీకు శ్రేష్ఠ తమ సుఖము నీయవలెను నీవు గెలిచినపుడు దేవతలు సంతోషించవలెను

19 మా విషయమున ప్రసన్నుడు కానట్టి వేరుగా ఉండి మమ్ము వధించ గోరునట్టి కుటుంబినిని సకలదేవగణములు వధించవలెను మాకు మంత్రమే బాణనివారక కవచము

(దాశరథిరంగా చార్యవిరచిత ఆంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహితమున ఆరవ మండలము సమాప్తము)

జ్ఞానాందమయం దేవం నిర్మలస్ఫటికాకృతిం
ఆధాంసర్వవిద్యానాం హయగ్రీవముపాస్మహే

ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత

ఏడవ మండలము

మొదటి అనువాకము మొదటి సూక్తము మండల ద్రష్ట వసిష్ఠునకు నమస్కారము.

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు 1-18 విరాజి, మిగిలినవి త్రిష్టుప్

1 అగ్ని ప్రశస్తుడు దూరస్థితుడు గృహపతి గతిశీలుడు ఋత్విక్కులు అట్టి అగ్నిని రెండు చేతులలో కఱ్ఱలు పట్టుకొని అంగుళులతో చేసిన రాపిడి ద్వారా ఉత్పన్నము చేస్తారు

2 అగ్ని గృహమున నిత్యపూజనీయుడు అన్నివిధముల భయముల నుండి రక్షించుటకుగాను అటువంటి అగ్నిని వసిష్ఠ గణములు గృహమునందు స్థాపించుకున్నారు

3 అగ్ని యువతముడు అత్యంత సమృద్ధుడు సంతత జ్వాలా సుందరుడు అట్టి అగ్ని మాముందు ప్రదీప్తుడు కావలెను అగ్నీ ! నీవద్ద అనంత అన్నము ఉన్నది

4 సుజన్ములగు ఋత్విక్కులు అగ్ని వద్ద కూర్చున్నారు ఆ అగ్ని లౌకిక అగ్నులకన్న విశిష్టమైనది అతడు అధిక దీప్తిమంతుడు కళ్యాణవాహి పుత్ర పౌత్రప్రదుడు విశేష రూపమున దీపించువాడు

5 అగ్నీ ! నీవు శత్రుపరాభవ నిపుణుడవు హింసక శత్రువు బాధింపలేనట్టి, కళ్యాణకరము, పుత్రపౌత్రాది సుందర సంతతియుక్త ధనమును స్తోత్రములు విని-మాకు ప్రసాదించుము

6 హవ్యయుక్త జుహువు, యువతి, రాత్రింబవళ్లు అగ్ని వద్దనే ఉంటుంది తన దీప్తితో స్తోతలకు ధనము అభిలషించును అగ్నివద్ద నిలుస్తుంది

(జుహువు అగ్నికి ఆజ్యాదులు అర్పించు చెక్కతో చేసిన గరిటెవంటి చమసము)

7 అగ్నీ ! నీవు నీ తేజమున కఠోరశబ్దముచేసి రాక్షసులను దహింతువు అట్టి తేజముననే సకల శత్రువుల కాల్చివేయుము దేహతాపము దూరము చేయుము వ్యాధిని నష్టపరచుము

8 అగ్నీ !నీవు శ్రేష్ఠుడవు శుభ్రుడవు దీప్తుడవు పావకుడవు నిన్ను సమిద్ధుని చేయువానితో సమముగానే మా స్తోత్రములకు ప్రసన్నుడవగుము ఈ యజ్ఞమున నిలువుము

9 అగ్నీ ! పితృ హితైషులు, మానవులు నిన్ను అనేక దేశములకు పంచినారు వారితో సమముగనే మా స్తోత్రములకు ప్రసన్నుడవగుము ఈ యజ్ఞమున నిలువుము

10 నా యొక్క శ్రేష్ఠ కర్మను స్తుతించువారు వీరులు, నేతలు అగుదురు యుద్ధమున ఆసురీమాయను అణచి వేతురు

11 అగ్నీ ! మేము శూన్య గృహమున ఉండము ఇతరుల ఇండ్లలో కూడ ఉండము గృహహితైషి అగ్నీ ! మేము పుత్రశూన్యులము గృహ రహితులము నీ సేవచేయుచు మేము సంతాన సంపన్న గృహమున ఉండవలెను

12 ఏ యజ్ఞాశయ గృహమునకు అగ్ని నిత్యము వేంచేయునో అట్టి పరిచారక యుక్తము సుందర సంతాన సహితము, ఔరస పుత్రులతో వర్థిల్లు గృహమును మాకు ప్రసాదించుము

13 మమ్ము అప్రీతికర రాక్షసులనుండి రక్షింపుము అదాత, పాపి, హింసకుని నుండి రక్షించుము మేము నీసాయమున సేనలను అభిలషించు వ్యక్తిని పరాజితుని చేయగలము

14 మా పుత్రుడు బలవంతుడు ధృఢహస్తుడు అనంత అన్నవంతుడు అతడు అక్షయస్తోత్రమున అగ్నిని సేవించును ఆ అగ్నియే ఇతర అగ్నులను ఆవిర్భూతము చేయవలెను

15 యజ్ఞకర్తలయి ప్రబోధకులను హింసకులనుండి రక్షించువాడు కులీన వీరగణములు సేవించువాడే అగ్ని అగును

16 అగ్నిని సమృద్ధులు, హవిష్మంతులు దీపింప చేస్తారు యజ్ఞమున దేవతలను ఆహ్వానిస్తారు అట్టి అగ్నిని అనేక దేశములవారు ఆహ్వానింతురు

17 అగ్నీ ! మేము ధనపతులమై నిన్ను నిత్యము నుతింతుము ఉక్థలతో యజింతుము విశేష హవ్యము సమర్పింతుము

18 అగ్నీ ! దేవతలందరు మా శుభప్రదమగు హవ్యము కోరుదురు నీవు ఈ అత్యంత కమనీయ హవ్యమును సర్వదా దేవతలకు చేర్చుము

19 అగ్నీ ! మమ్ము సంతానహీనులను చేయకుము మాకు చెడిన బట్టలు ఇవ్వకుము కుబుద్ధి ఇవ్వకుము రాక్షసులచేత పడనీయకుము సత్యవంత అగ్నీ ! మమ్ము గృహమునగాని అరణ్యమునగాని బాధించకుము

20 అగ్నీ ! మా అన్నమును చక్కగా సంస్కరింపుము యాజకులకు అన్నము అందించుము మేము ఇరువురము స్తోత, యజమానులును నీ దానమందు ఉండవలెను నీవు అన్నివేళల మమ్ము స్వస్తి ద్వారా పాలింపుము *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

21 అగ్నీ ! నీవు శుభ ఆహ్వానవంతుడవు రమణీయదర్శనుడవు. శుభంకర దీప్తితో ప్రజ్వరిల్లుము మాకు సహాయకుడవగుము ఔరస పుత్రుని దహించకుము. మానవహితైషులగు మా పుత్రులకు హాని కలుగరాదు

22 అగ్నీ ! మాకు సహాయకుడువు అగుము ఋత్విక్కులచే సమిద్ధులయిన అగ్నిగణములతో మమ్ము సుఖములందు ఉంచి భరించుమని చెప్పుము

23 అగ్నీ ! నీవు చక్కని తేజోవంతుడవు. దేవతాత్మవు. నీకు హవ్యము సమర్పించువాడు మాత్రమే ధనవంతుడగును ధనాభిలాషియగు స్తోత జ్ఞానార్థియై ఎవరి వద్దకు వెళ్లునో ఆ అగ్ని యజమానిని రక్షించును

24 అగ్నీ ! మేము చేయు మహా సంక్షేమ కార్యములు నీకు తెలియును బలపుత్రా ! మేము నీ స్తోతలము మాకు అక్షయము, పూర్ణాయుష్మంతము, పుత్ర పౌత్రాది సంపన్నయుతము, ప్రసన్నతమ అగు ధనమును ప్రసాదించుము

25 అగ్నీ మా అన్నమును చక్కగా సంస్కరింపుము యాజకులకు అన్నము అందించుము మేము ఇరువురము స్తోత యజమానులము నీ దానమునందు ఉండవలెను నీవు అన్నివేళల మమ్ము స్వస్తి ద్వారా పాలింపుము

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత ఐదవ అష్టకము ఏడవ మండలము మొదటి అధ్యాయము సమాప్తము)

ఓం వతామివన్తిమాయినో వధీరాత్రవతా దేవానాం ప్రథమాద్రవాణే.
వరోదసీ అద్రుహా వేద్యాభిర్నపర్వతావి వమే తస్థివాంసః

రెండవ అధ్యాయము రెండవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్టుడు, దేవత-తనూనపాదుడు అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్నీ ! నేడు మా సమిధలు స్వీకరించుము యజ్ఞమునకు యోగ్యమగు పొగతో అత్యంత ప్రజ్వలితుడవగుము తప్త జ్వాలామాలతో అంతరిక్షతటమును అంటుము అక్కడ సూర్యకిరణములతో కలసిపొమ్ము

2 సుకర్ములు, శుచిమంతులు, కర్మలను భరించు దేవగణములు సోమసంబంధము, హవిసబంధమును సేవింతురు వారిలో అగ్ని యజనీయుడు మానవులకు కీర్తనీయుడు అట్టి అగ్ని మహిమలను మేము స్తోత్రములతో స్తుతింతుము

3 అగ్ని బలశాలి స్తుతియోగ్యుడు దక్షుడు ద్యావాపృథ్వుల మధ్య దూత సత్యవాది మానవులవలె మనువు ద్వారా సమిద్ధుడు యజమానులారా ! అట్టిఅగ్నిని సర్వదా పూజించండి

4 సేవాభిలాషులు మోకరిల్లి పాత్రను పూరించి అగ్నికి నమస్కారయుక్త హవి సమర్పిస్తారు అధ్వర్యులారా ! ఘృత పుష్పము, స్థూలబిందు యుక్త హవిస్సును అగ్నికి అందించండి

5 సుకర్ములు, దేవాభిలాషులు, రథములను కోరువారు యజ్ఞద్వారమును ఆశ్రయించినారు ఆవులు దూడలను నాకినట్లు - నాకు నట్టి జుహువును అధ్వర్యులు నదివంటి యజ్ఞమున తడిపెదరు

6 దివారాత్రులు యువతులు దివ్యలు మహిమాన్వితలు కుశలపై ఆసీనులగునవి బహుస్తుతులు ధనవతులు, యజ్ఞార్హలు కామధేనువువలె శుభములకుగాను మాకు ఆశ్రయము కలిగించవలెను

7 విప్రులు, జాత ఘనులు, మానవుల యజ్ఞకర్తలగు హోతలారా ! యజ్ఞము చేయించవలసినదని మిమ్ము స్తుతింతును స్తుతులు పూర్తి అయినంత కుటిలము ఎరుగని మా యజ్ఞమును దేవాభిముఖము చేయండి దేవతలవద్ద ఉన్న వరణీయధమును విభజించండి

8 భారతీయగణముల సూర్యసంబంధుల సహితముగ భారతి రావలెను దేవ, మానవ సహితమై "ఇళ" రావలెను సారస్వతుల సహితముగా సరస్వతి రావలెను ఈ ముగ్గురు దేవేరులు వచ్చి కుశలపై కూర్చుండవలెను

9 అగ్నిరూప త్వష్టా ! వీరుడు, కర్మకుశలుడు, బలశాలి, సోమాభిషవకర్త, దేవాభిలాషి అగు పుత్రుని పుట్టించగలవు నీవు సంతుష్టుడవై మాకు రక్షాకుశలము, పుష్టికరమగు శౌర్యమును ప్రదానము చేయుము

10 అగ్నిరూప వనస్పతీ ! దేవతలను మావద్దకు తెమ్ము పశువులను సంస్కరించు అగ్ని వనస్పతి అతడు దేవతలకు హవ్యము అందించవలెను యజ్ఞరూప దేవత జనులను పిలుచు అగ్ని మాత్రమే దేవతల జన్మము ఎరుగును అందువలన ఆ అగ్నియే యజ్ఞము చేయవలెను

11 అగ్నీ ! నీవు దీప్తివంతుడవగుము ఇంద్రుడు మున్నగు త్వర చేయు దేవతల సహితుడవై ఒకే రథమున మా ముందుకు విచ్చేయుము సుపుత్రయుక్త అదితి మా కుశలై కూర్చుండవలెను నిత్యదేవగణములు అగ్నిరూప స్వాహాకారులపై తృప్తులుకావలెను

మూడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 అగ్ని మానవులందు స్థిరముగ ఉందువాడు యజ్ఞవంతుడు తాపకు-డు తేజోవంతుడు ఘృతాన్న సంపన్నుడు శోధకుడు యాజ్ఞికులందు శ్రేష్ఠుడు అన్య అగ్ని సమూహములతో కలసినవాడు దేవతలారా ! అట్టి అగ్నినే యజ్ఞములందు దూతను చేయండి

2 గుఱ్ఱము గడ్డిని మేసినట్లు అగ్ని గడ్డిని కాల్చుచు, ధ్వనిచేయుచు, వృక్షములందు దారురూప అగ్ని నిలిచిఉండును అప్పుడు అగ్నియొక్క దీప్తి ప్రవహించును అనంతరము అగ్నిదేవుని మార్గము నలుపు మసిగా మారును

3 అగ్నీ ! నీవు నవజాతవు. వర్షకుడవు నీజ్వాల అజరము సమిధలు చేర్చుకొని పైకి ఎగయుదువు ఆ జ్వాల యొక్క సుందరధూమము ద్యులోకమునకు చేరును నీవు దూతవై దేవతలను చేరుదువు.

4 అగ్నీ ! నీవు దంతముల జ్వాలలతో కట్టెలు భక్షించునపుడు నీ తేజస్సు భూమిలో కలిసిపోతుంది భూమి నల్లపడుతుందని అర్థము విముక్తమగు సేనవలె నీ జ్వాలలు పరుగులిడును నీ జ్వాలలతో భువనములవలె కలపమున్నగు వానిని కాల్చితిందువు.

5 అగ్ని యువ అతిథి వంటి పూజ్యుడు మానవులు అగ్ని స్థానమును ఎల్లపుడు పరుగులిడు గుఱ్ఱమువలె రాత్రింబవళ్లు సేవింతురు ఆహూతుడు, అభీష్టవర్షి అగ్ని శిఖ జ్వాల ప్రదీప్తమగును

6 అగ్నీ ! నీవు సుందర తేజోవంతుడవు సూర్యుడు కిరణములవలె దీప్తితో వెలుగొందినపుడు అత్యంత దర్శనీయుడవగుదువు అంతరిక్షమునుండి నీవెలుగు మెరుపు వలె వెడలును దర్శనీయ సూర్యుని వలెనే నీవు సహితము స్వయం ప్రకాశకుడవు.

7 అగ్నీ ! మేము గవ్యము, ఘృతయుక్త హవ్యముతో నీకు స్వాహాదానము సమర్పింతుము నీవు సహితము అట్లే అపరిమిత లోహమయ లేక స్వర్ణమయ నగరములతో మమ్ము రక్షింపుము

8 అగ్నీ ! నీవు బల పుత్రుడవు. జాతధనుడవు దానశీలుడవు. నీవు నీ శిఖలు, మాటలు ధ్వనులతో పుత్రవంతులను ప్రజలను రక్షింతువు అట్లే మమ్ము రక్షింపుము ప్రశస్తులగు హవ్యదాతలను స్తోత్రములను రక్షింపుము

9 విశుద్ధ అగ్ని తన దేహముతో కృపాపరవశము సుభగసుందరముగు జ్వాలలు కట్టెలనుండి వెలువరించినపుడు యజ్ఞ యోగ్యుడగును సుందర, సుకృత, శోధకమగు అగ్ని మాతృరూపములగు రెండు చెక్కలనుడి ఆవిర్భవించును

10 అగ్నీ ! మాకు సుభగ సుందరముగు ధనము ప్రసాదించుము మాకు యాజ్ఞికుడు, విశుద్ధాంత కరణుడగు పుత్రుడు కలుగవలెను మాధనము సొంతము ఉద్గాతలది, స్తోతలది కావలెను నీవు సదా శుభకారములతో మమ్ము పాలింపుము

నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అగ్ని ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 హవిష్మంతులారా ! మీరు శుద్ధుడు, దీప్తివంతుడగు అగ్నికి పరిశుద్ధ హవ్యము స్తోత్రము సమర్పించండి. అగ్ని, దేవతలలోను, మానవులలోను సమస్త పదార్థములందును తన ప్రజ్ఞతో ప్రవేశించును

2 అరణిద్వయమునుండి తరుణతముడై అగ్ని ఉత్పన్నుడయినాడు అగ్ని మేధావి అతడు యువకుడు కావలెను దీప్తజ్వాలల అగ్ని అరణ్యములను ఆరగించును కాల్చి మసి చేయును

3 విశుద్ధమగు అగ్ని పరిగ్రహించువారికిని అట్లు పరగ్రహించిన అగ్నిని సేవించువారికిని అగ్ని వారి శత్రువులకు దుస్సహరూపము జాజ్వలన మానుడగును

4 కవి ప్రకాశకుడు, అమృతమూర్తి అగు అగ్ని కవులగు మానవులలో నిలుచును అగ్నీ ! మేము నీ విషయమున సదా సుబుద్ధిగలవారమగుదుము నీవు మమ్ము హింసించకుము

5 అగ్ని తన ప్రజ్ఞలతో దేవతలకుఅమృతము అందించినాడు అందువలన అగ్ని దేవతల స్థానమున ఆసీనును అయినాడు వనములు, వృక్షములు గర్భమున అగ్నిని దాల్చును భూమి సహితము అగ్నిని ధరించును

6 అగ్ని అధిక అమృతము అందించ సమర్థుడు అందమగు అమృతము ప్రసాదించ సమర్థుడు బలశాలివగు అగ్నీ ! మేము పుత్రరహితులము కారాదు రూపరహితులముకారాదు సేనా శూన్యలముకారాదు

7 *"పరిషద్యహ్యారస్య రేక్ణో"* అప్పులేని వాని వద్ద వలసినంత ధనములుండును మేము నిత్యము ధనపతులము కావలెను అగ్నీ ! మా సంతానము అన్యజాతము అనౌరసము కారాదు అవిదుష, మార్గమును అనుసరించరాదు

(*"అన్యజాతమ్"* అన్నాడు ఇతరులకు పుట్టినవాడు సంతానము కలుగనపుడు తన భార్యకు ఇతర పురుషులతో సంతానము కలిగించుట ఆచారమైనట్లున్నది మహాభారతమున కౌరవ, పాండవులు అట్టి సంతానము అది దేవర న్యాయమైనది అట్టి సంతానముకాక స్వసంతానము కావలెనని కోటిక)

8 *"అన్య ఉదర్యః"* ఇతరుల ఉదరమున పుట్టినవాడు దత్తపుత్రుడు సుఖీవహుడువనను అతనిని పుత్రునిగా భావింపరాదు అతడు మరల తనస్థానమునకేచేరును అందువలన అన్నవంతా ! శత్రుహంతా ! మాకు నవజాత శిశువును ప్రసాదించుము

(దత్తత నేటికిని శాసనబద్ధము)

9 అగ్నీ ! మమ్ము హింసకులనుండి రక్షింపుడు పాపములనుండి రక్షింపుము నిర్దోషము అన్నము నిన్ను చేరవలెను అభిలషణీయము వేల ధనములు మాకు అందవలెను

10 *"ఏతానో అగ్నప సౌభగాది దీద్యపి క్రతుంసుచేతసంవతేమ*
విశ్వాస్తోతృభ్యో గృణతే చ సన్తు యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"

మూడవ సూక్తమున పదవ మంత్రము పునరావృతము

అయిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-వైశ్వానరాగ్ని-ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 వైశ్వానరాగ్ని - యజ్ఞమందు జాగృతులైన సకల దేవతలతో ప్రవృద్ధుడగును అతడు పృదివ్యంతరిక్షముల సంచరించును అట్టి అగ్నిని స్తుతించండి

2 నదులచేత జలవర్షకుదు, పూజ్యుదు అగు అగ్ని భూమి, అంతరిక్షము నుండి వెడిలినాడు ఆ వైశ్వానరాగ్ని హవ్యముతో వర్థిల్ల మానవ ప్రజముందు శోభిల్లును

3 వైశ్వానరాగ్నీ ! నీవు పురుని వద్ద దీప్తుడవయినావు అతని శత్రుపురములను చెదరగొట్టినావు అట్లు ప్రజ్వలితుడవయినపుడు నీ భయమున నలుపు ప్రజ బెదిరి అన్నములు వదిలి పారినారు

4 వైశ్వానరాగ్నీ ! అంతరిక్షము, పృధ్వి ద్యులోకము నీకు ప్రీతి కలిగించు పనులు చేయును నీవు సంతత ప్రకాశమున శోభితుదువు నీ దీప్తితో ద్యావాపృథ్వులను విశాల పరతువు

5 వైశ్వానరాగ్నీ ! నీవు మానవులకు స్వామివి ధనములకు నేతవు ఉషకు దినమునకు కేతన స్వరూపుడవు మేము అశ్వగణములు కోటీ నిన్ను సేవింతుము పాపహరములు, ఘృత యుక్తములగు వచనములు నిన్ను సేవించును.

6 మిత్రుల పూజయుత అగ్నీ ! వసువులు నీకు బలము ప్రసాదించినారు నీ కర్మలను సేవించినారు ఆర్యులకు అధిక తేజము ఉత్పన్నము చేసినావు దస్యుల అనార్యులను వారి స్థానములనుండి పెకిలించినావు

7 నీవు దూరస్థ అంతరిక్షమున సూర్యరూపమున భాసింతువు వాయురూపుడవై సర్వ ప్రథమ సోమపానము చేసెదవు జాతధనుడవగు అగ్నీ ! జలమును కలిగింతువు సంతానమువలె పాలనీయ వ్యక్తి కోటికలు తీరుస్తావు విద్యుద్రూపమున గర్జిస్తావు

8 అందరు వరించదగిన అగ్నీ ! నీవు అన్నముతో ధనమును రక్షింతువు అన్నముతో హవ్యదాత యశస్సును రక్షింతువు మాకు దీప్తమంతమగు అట్టి అన్నమును అందించుము

(ధనము, కీర్తికన్న అన్నము ఆహారమునకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చుచున్నాడు ఆహారము లేని ప్రాణము నిలువదు ప్రాణమున్నకదా ధనము, యశము ! అందుకే అన్నం బ్రహ్మేతి వ్యజనాత్) అని వేదము ఘోషించినది అన్నమే బ్రహ్మమని తెలిసికొనుము అనుచున్నాడు

అన్నము ఆహార పదార్థములు ధనమును సృష్టించును కేవలము ధనము దేనిని సృష్టించజాలదు కనీసము తనను సృష్టించుకొనజాలదు డబ్బు మాత్రము ధనము ఎన్నిటికిని కాజాలదు అన్నపానాదులు యశస్సు ధన ఉత్పత్తికి కారణమలగును

కావున ప్రాణికి అన్నమే ప్రధానమగును అందుకే అన్నం బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్

9 అగ్నీ ! హవిర్దాతలకు అనంత అన్నము, ధనము జనులకు వినిపించు బలము ప్రసాదించుము వైశ్వానరాగ్నీ ! నీవు రుద్ర వసువులతో కలిసి మాకు సుఖములనిమ్ము

ఆరవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-వైశ్వానరుడు ఛందస్సు త్రిష్టుప్

1 నేను పురభేదకులకు ప్రణమిల్లుదును సామ్రాట్టు బలశాలి, స్తుతియోగ్యుడు, ఇంద్రునివంటి వైశ్వానరుని స్తుతింతును అతని కార్యములను కీర్తింతును

2 అగ్ని ప్రాజ్ఞుడు ప్రజ్ఞాపకుడు పర్వతధారి దీప్తిశాలి, సుఖదాత ద్యావాపృథ్వులకు ప్రభువు దేవతలు అట్టి అగ్నినే ప్రసన్నునిచేయుదురు అగ్ని పురవిదారకుడు నేను అతని ప్రాచీనములును, మహాకార్యములను స్తుతించుచు కీర్తనలు గానము తేస్తాను

3 దస్యులు యజ్ఞశూన్యలు హింసావాక్కులు శ్రద్ధారహితులు బుద్ధిశూన్యులు యజ్ఞరహితులు, పమి, నామకులు, అగ్నీ ! వారిని దూరము చేయుము నీవు ప్రధానుడవై అన్య యజ్ఞశూన్యులను నీచులను చేయుము

4 నేతృత్వవంతుడగు అగ్ని అంధకారమున మునిగిన ప్రజను ప్రసన్నులను చేసినాడు తన ప్రజ్ఞతో ప్రజలకు సరళ మార్గము చూపినాడు నేను ధనాధిపతి, అనవనతుడు, యోద్ధులను అణచువాడగు అగ్నిని స్తుతింతును

5 ఆసురీ విద్యను ఆయుధముతో హీనపరచిన వాడు సూర్యపత్ని ఉషను సృష్టించినవాడు అదిగో ఆ అగ్నియే ప్రజలను తన బలమున నిర్బంధించినాడు నహుషరాజుకు పన్నులు ఇచ్చునట్లు చేసినాడు

6 సకల మానవులు తమ సుఖముకొఱకు ఎవని అనుగ్రహము పొందుటకు హవ్యసహితులై అరుదెంతురో ఆ వైశ్వానరాగ్ని పితృ, మాతృ తుల్యములగు ద్యావాపృథ్వుల మధ్యకు చేరినాడు

7 సూర్యుడు ఉదయించగనే వైశ్వానరాగ్ని అంతరిక్షపు అంధకారమును గ్రహించును అగ్ని అంతరిక్షపు క్రింది అంధకారమును గ్రహించును వారు సముద్రము, ద్యులోకము భూమినుండి అంధకారము గ్రహింతురు

ఏడవ సూక్తము

ఋషి వసిష్ఠుడు దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 అగ్నీ ! నీవు రాక్షసుల పరాభవకర్తవు అశ్వము వంటి వేగవంతుడవు విద్వాంసుడవు మా యజ్ఞమునకు దూతవగుము దేవతలలో నీవు దగ్ధద్రుముడవని విఖ్యాతుడవు.

2 అగ్నీ ! నీవు స్తుతియోగ్యుడవు దేవతల మిత్రుడవు నీ తేజోబలమున నేలమీద చెట్టు చేమను ధ్వనింపచేతువు నీ జ్వాలలతో అరణ్యములను కాల్చి, బాటచేసికొని విచ్చేయుము

3 తరుణతమ అగ్నీ ! నీవు సుందర సుఖవంతుడవై ఆవిర్భవించినపుడు యజ్ఞము చేయబడును కుశలు పరచబడును స్తుతియోగ్యుడగు అగ్నియు, హోతయు తృప్తిచెందుదురు అందఱకు స్వీకరణీయమగు తల్లివంటి ద్యావాపృథ్వులు ఆహ్వానించబడుదురు

4 విద్వజ్జనులు యజ్ఞమున నేత అగ్నిని వెంటనే ఆవిర్భవింపచేతురు అగ్నికి హవ్యము అర్పించువారి గృహములందు విశ్వపతి, మాదకుడు, మధువచనుడు, యజ్ఞవంతుడగు అగ్ని నివసించును

5 అగ్ని ద్యులోక, భూలోకములను వర్ధిల్లచేయును విశ్వస్వీకరణీయ అగ్నిని హోతలు యజ్ఞము చేయుదురు హవ్యవాహకుడు, బ్రహ్మ, అందరిని భరించు అగ్ని ద్యులోకము నుండి వచ్చి మానవ గృహములందు తిష్ఠ వేసినాడు

6 ఇష్టముగా మంత్రములను సంస్కరించినవారు వాటిని వినదలచి వర్ధిల్లినవారు సత్యభూత అగ్నిని ప్రదీప్తము చేసిన మానవులు అన్నముతో ప్రాణులను వర్ధిల్ల చేయుదురు

7 బలపుత్రా ! అగ్నీ ! నీవు వసువులకు పతివి వసిష్ఠ గణములు నీ స్తోతలు హవిష్మంతులను అన్నముతో శీఘ్రముగా వ్యాపింపచేయుము మమ్ము ఎల్లప్పుడు స్వస్తి ద్వారా పాలింపుము. *"పాతస్వస్తిభిః సదా నః"*

ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్ని రూపమును ఘృతముచే ఆహ్వానించబడును నేతలు హవియుక్తులై, నమస్కరించి అగ్నిని స్తుతింతురు అతడే రాజు-స్వామి అగ్ని స్తుతులతో సమిద్ధుడగును ఉషకన్నముందు అగ్ని ప్రదీప్తుడగును

2 ఇతడే హోత మాదకుడు విశాలుడు అగ్ని మానవులు అగ్నిని మహామహుడుగా గణింతురు. అగ్ని వెలుగులు పరచును కృష్ణమార్గ (మసిదారి) అగ్ని భూమిమీద పుట్టి చెట్లలో పెరుగును

3 అగ్నీ ! నీవు ఏ హవిద్వారా మా స్తుతులను వ్యాపింప చేతువు స్తూయమానుడవై ఏ స్వధను పొందుదువు శోభన దానశీలి, అగ్నీ ! మేము ఎప్పుడు దుస్తర ధనములకు స్వాములము అగుదుము - భాగస్వాములమగుదుము

4 అగ్ని, సూర్యునివలె మహాప్రతాపశాలియై ప్రకాశము పొందినపుడు భరతుని ద్వారా ప్రఖ్యాతిగాంచును యుద్ధమున పురు అసురుని పరాభవించిన దీప్యమాన, దేవతల అతిథి అగ్ని ప్రజ్వలితుడైనాడు

5 అగ్నీ ! నీకు నీవు కోఱిన హవి లభించినది సమస్త తేజస్సులతో ప్రసన్నుడవగుము స్తోతల స్తోత్రములు వినుము స్తుతించబడి స్వయముగా నీ శరీరమును వర్థిల్లచేసి కొనుము

6 నూరు గోవుల విభాగకారి, వేయిగోవుల సంయుక్తకర్త, విద్యావంతుడు, కర్మిష్ఠి మహా వసిష్ఠుడు అగ్ని కొఱకని ఈ స్తోత్రమును సృష్టించినాడు

7 సూత్వామగ్నే ఈ మహే వశిష్ఠా ఈశానాం సూనోసహ సోవసూనాం।
ఇష స్తోత్రుభ్యోమఘవద్భ్యనే అనాంగూనయంపాత స్వస్తిభిస్సదానః॥
ఏడవ సూక్తపు ఏడవ మంత్రముపునరా వృతము

తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 అగ్ని సకల ప్రాణులకు ఆధారభూతుడు హోత, హర్షదుడు ప్రజ్ఞాతముడు శోధకుడు, అగ్ని ఉషస్సు నడుమ జాగృతుడైనాడు అతడు దేవతల, మానవుల ప్రజ్ఞాకారకుడు దేవతలకు హవ్యము పుణ్యాత్ములకు ద్రవ్యము అందించువాడు

2 అగ్ని పణుల ద్వారములు బద్దలుకొట్టినాడు అందుకే సుకృతాత్ముడయినాడు మా కొఱకు బహుక్షీరయుక్తములు, అర్చనీయములగు గోవులను హరించినాడు అతడు దేవతలను పిలుచువాడు హర్షదుడు శాంతమనస్కుడు అగ్ని రాత్రి చీకట్లను యజమానుని చీకట్లను పారద్రోలుచు కనిపించును

3 అగ్ని అమూఢుడు కవి, అదీనుడు దీప్తిమనంతుడు శోభన గృహవంతుడు మిత్రుడు, అతిథి, మాకు శుభప్రదుడు అతడు దీప్తియుక్తుడయి ఉషస్సు ముఖమున శోభిల్లును జలగర్భమున పుట్టును ఓషధులందు ప్రవేశించును

4 అగ్నీ ! నీవు మానవుల యజ్ఞములందు స్తుతి యోగ్యుడవు జాతధనుడగు అగ్ని యుద్ధములందు దీప్తుడై ప్రకాశించును అతడు దర్శనీయ తేజమున శోభిల్లును స్తుతులు సమిద్ధ అగ్నిని ప్రబోధితునిచేయును

5 అగ్నీ ! నీవు దేవతలముందుకు దేవకార్యమునకు వెళ్లుము ప్రజా సంఘములనువలె మా స్తోతలనుహింసించకుము మాకు రత్నములు ప్రసాదించుటకుగాను నీవు సరస్వతి, మరుద్గణములు, అశ్వినులు, జలము మున్నగు సకల దేవతల యజ్ఞములు చేస్తావు.

6 అగ్నీ ! వసిష్ఠుడు నిన్ను సమిద్ధుని చేస్తాడు నీవు కరకుమాటల రాక్షసులను వధించుము జాతవేద అగ్నీ ! అనేక స్తోత్రములతో దేవతలను స్తుతించండి *"పాతయ స్వస్తిభిః సదానః"*

పదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు-దేవత-అగ్ని,ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఉషాప్రియుడగు సూర్యునివలె అగ్ని విస్తృత తేజమును ఆశ్రయించును అత్యంత దీప్తిమంతుడు, కోరికలు తీర్చువాడు, హవ్యప్రేరకుడు, పరిశుద్ధుడగు అగ్ని కర్మలను ప్రేరేపించును దీప్తితో ప్రకాశమునొందును అగ్ని అభిలాషలను జాగృతము చేస్తాడు

2 అగ్ని పగటిపూటనే, ఉషముందే, సూర్యునివలె శోభిల్లును ఋత్విక్కులు యజ్ఞముః విస్తరించుచునే మాననీయ స్తోత్రములు ఉచ్చరింతురు విద్వాంసుడు, దూత, దేవతల వద్దకు వెళ్లువాడు, దూత శ్రేష్ఠుడగు అగ్ని ప్రాణులను ఆర్ద్రులను చేయును

3 అగ్ని దర్శనీయుడు సుందరుడు చక్కని నడకలవాడు హవ్యవాహకుడు మానవులకు స్వామి దేవాభిలాషి, ధన యాచక, గతిశీల స్తుతిరూప వచనము అగ్నిముందు నిలుచును

4 అగ్నీ ! మా కొఱకుగాను నీవు వసువులతో కలిసి ఇంద్రుని ఆహ్వానించుము రుద్రులతో కలిసి మహారుద్రులను ఆహ్వానించుము ఆదిత్యులతో కలిసి విశ్వహితైషి అదితిని ఆహ్వానించుము అంగిరులతో కలిసి బృహస్పతిని ఆహ్వానించుము

5 కోరికల మానవులు స్తుత్యుడు, హోత, యువతముడు అగ్నిని యజ్ఞములందు స్తుతిస్తారు అగ్ని రేయివాడు అతడు దేవతల యజ్ఞము కొరకు హవ్యదాతకు ఆరాటములేని దూత అగును

పదకొండవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-అగ్ని ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్నీ ! నీవు యజ్ఞప్రజ్ఞాపకుడవు. మహామహుడవు నీవు లేకున్న దేవతలు ఉన్మత్తులు కాలేరు నీవు దేవతలందరితో రథయుక్తుడవై విచ్చేయుము ముఖ్యహోతవై కుశలమీద కూర్చుండుము

2 అగ్నీ నీవు గమనశీలుడవు మానవులగు హవిర్దాతలు దౌత్య కార్యమునకుగాను ప్రార్థింతురు ఒక యజమాని కుశలపై దేవతల సహితుడవై నీవు కూర్చున్నచో అతని రోజులు వెలుగును

3 అగ్నీ ! ఋత్విక్కులు మానవ హవ్యదాతలకొఱకు రోజుకుమూడుసార్లు నీలో హవ్యము అర్పింతురు ఈ యజ్ఞమునకు దూతవైరమ్ము మనువువలె యజ్ఞము చేయుము మమ్ము శత్రువుల బారినుండి రక్షింపుము

4 అగ్ని మహాయజ్ఞములకు స్వామి సకల సంస్కృత హవ్యములకు భర్త వసువులు అగ్నియొక్క కార్యములను సేవింతురు దేవతలు అగ్నిని హవ్యవాహకుని చేసినారు

5 అగ్నీ ! హవ్యభక్షణకుగాను దేవతలను పిలువుము ఈ యజ్ఞమున ఇంద్రాని దేవతలను ఉన్మత్తులను చేయుము దీనిని ద్యులోకమునందలి దేవతల వద్దకు తీసికొనిపొమ్ము *"పాతస్వస్తిభిః సదా నః"*

పన్నెండవ సూక్తము

ఋషి - వసిష్ఠుడు, దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్ని తన గృహమున సమిద్ధుడగను ప్రదీప్తినొందును అతడు తరుంతముడు విస్తీర్ణుడు ద్యావాపృథ్వుల మధ్యనిలిచినవాడు విచిత్ర జ్వాలావంతుడు సుందరుడు ఆహూతుడు సర్వత్ర సంచరించువాడు అట్టి అగ్నివద్దకు మేము నమస్కరించి చేరుదుము

2 జాతధనుడగు అగ్ని తమ మహిమతో సకల పాపములను తుడిచివేయును అగ్ని యజ్ఞగృహమున స్తుతించబడును అతడు మమ్ము పాపములనుండి, నిందాకార్యములనుండి రక్షించవలెను మేము అగ్నిని స్తుతింతుము అతని యజ్ఞము చేస్తాము

3 అగ్నీ ! నీవే మిత్రుడవు నీవే వరుణుడవు వసిష్ఠ వంశీయులు తమ స్తుతులతో నిన్ను వర్ధిల్ల చేయుదురు నీయందున్నధనము సులభసాధ్యము కావలెను *"పాతస్వస్తిభిః సదా నః"*

పదమూడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-వైశ్వానరాగ్ని-ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్ని అందరి ఉద్దీపకుడు కర్మధారకుడు అసురనిహంత అట్టి అగ్నిని స్తుతించండి కర్మచేయండి నేను ప్రసన్నుడను అయినాను మనోరథదాత వైశ్వానరాగ్నిని యజ్ఞమున హవ్యసహితముగా స్తుతింతును

2 అగ్నీ ! నీవు కాంతులతో కాంతిమంతుడవైనావు నీవు పుట్టి ద్యావాపృథ్వులను పూరించినావు జాతధనవైశ్వానరా ! నీ మహిమతో దేవతలను శత్రువులనుండి విముక్తులను చేసినావు

3 అగ్నీ ! నీవు సూర్యరూపమున ఉత్పన్నుడవగుము స్వామివగుము సర్వత్ర గమనశీలుడవగుము గోపాలుడు పశువులను చూచుకున్నట్లు నీవు సమస్త ప్రాణులను చూచుకొందువు అప్పుడు నీకు స్తోత్రరూపమగు ఫలము లభించును *"పాతస్వస్తిభిః సదా నః"*

పదునాలుగవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు దేవత-అగ్ని, ఛందసు మొదటిది బృహత్, తక్కినవి త్రిష్టుప్

1 మేము హవివంతులము సమిధలతో అగ్నిని సేవింతుము దేవస్తుతులతో అగ్నిని సేవింతుము హవ్యము అర్పించి శుభ్రదీప్తాగ్ని సేవింతుము

2 అగ్నీ ! మేము సమిధలతో నిన్ను సేవింతుము యజనీయా ! మేము స్తుతులతో నిన్ను సేవింతుము కళ్యాణమయ జ్వాలామయ అగ్నీ ! హవి అర్పించి నిన్ను సేవింతుము

3 అగ్నీ ! నీవు హవ్యము సేవించుచు దేవతలవెంట మావద్దకు విచ్చేయుము నీవు ప్రకాశవంతుడవు మేము నిన్ను సేవిస్తాము *"పాతస్వస్తిభిః సదానః"*

పదిహేనవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-అగ్ని-ఛందస్సు-గాయత్రి

1 అగ్ని మాకు సమీపతమ బంధువు ఋత్విక్కులు అగ్నివద్ద కూర్చుండువారు వారు మనోరథపూరకుడగు అగ్ని నోట హవ్యము అర్పించవలెను

2 ప్రాజ్ఞుడు, గృహపాలకుడు, నిత్య తరుణుడగు అగ్ని పంచజనుల పరితి ఇంటిముందు కూర్చుండును

(పంచజనులనగా నాలుగు వర్ణములవారు నిషాదుడు అని శాయణుని వ్యాఖ్య ఐదుగురి ఇళ్లముందు అగ్ని సమానముగా కూర్చున్నట్లు చెప్పబడినది నిషాదుడు అసముడుకాడు)

3 ఆ అగ్నియే మాకు మంత్రి సకల ధనములకు బాధకలుగనట్లు రక్షింపవలెను మమ్ము పాపములనుండి రక్షించవలెను

4 మేము ద్యులోకమునందలి శ్యేనపక్షి వంటి వేగగమనముగల అగ్ని కొఱకు కొత్త మంత్రములను కల్పింతుము అతడు మాకు కావలసినంత ధనము ఇవ్వవలెను

5 యజ్ఞపు అగ్రభాగమున వెలుగొందు అగ్గి వెలుగులు పుత్రవంతుడు వ ంవుని ధనమువలె కనులకు విందు చేయును

6 యాజ్ఞికుల ఉత్తమ హవ్యవాహక అగ్ని ఈ హవ్యమును కోఱవలెను మా స్తుతులను స్వీకరించవలెను

7 దరికి చేరదగినవాడు, విశ్వపతి, యజమానులు పిలిచిన అగ్నీ ! నీవు ప్రకాశమానుడవు సువీరుడవు మేము నిన్ను స్థాపించినాము

8 నీవు రాత్రింబవళ్లు వెలుగుము. అందువలన మేము శుభంకర అగ్నివంతులము కాగలము నీవు మమ్ము ఇష్టపడుము నీవు సుందర స్తుతివంతుడవగుదువు

9 అగ్నీ ! ప్రతాపశాలి యజమాని ధనలాభమునకు నీ వద్దకు చేరును

10 శుభ్రశిఖావంత, అమర, స్వయం శుద్ధ, శోధక, స్తుతియోగ్య అగ్నీ ! రాక్షసులను హింసించుము

11 బలపుత్రా ! నీవు జగదీశ్వరుడవై మాకు ధనము ఇమ్ము భగుడు సహితము మాకు వరణీయ ధనము ఇవ్వలెను

12 అగ్నీ ! నీవు పుత్ర, పౌత్రాదియుక్త అన్నము ఇమ్ము సవిత సహితము వరణీయ ధనము ఇవ్వవలెను భగుడు అదితి కూడ ఇవ్వవలెను

13 అగ్నీ ! మమ్ము పాపములనుండి రక్షింపుము జరఎరుగని దేవా ! హింసకులను అత్యంత తాపకర తేజమును దహించును

14 నీవు దుర్ధర్షుడవు ఇప్పుడు మా మానవుల రక్షణకుగాను లోహ నిర్మిత శతభుజపురము ఏర్పరచుము

15 అహింసనీయ అంధకారమును తొలగించు అగ్నీ ! మమ్ము పాపములనుండి, పాపకర్మములనుండి రక్షింపుము

పదహారవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-అగ్ని-ఛందస్సు-బృహతి

1 బలపుత్రుడు, ప్రియుడు, విద్వత్ శ్రేష్ఠుడు, గతిశీలుడు, సుందర యజ్ఞవంతుడు, అందరిదూత ఆనిత్యాగ్నిని స్తోత్రములతో పిలుచుచున్నాను

2 అగ్ని రోచకుడు అందరిపాలకుడు అతడు రెండు గుఱ్ఱములను రథమున పూన్చును దేవతలవద్దకు ఎంతో వేగముగా చేరును అతడు సుందర రూపమున ఆహూతుడు సుందర స్తుతివంతుడు సుందర యజవంతుడు సుందరకర్ముడు వసిష్ఠ వంశజుల హవిరూప ధనము అగ్నిని చేరవలెను

3 అభీష్టవర్షి, ఆహూతుడగు అగ్ని తేజము పైకి పైకి పోవుచున్నది రోచకమగు ఆకాశమంటుచు పొగలు లేచుచున్నవి మానవుడు నిప్పును మండించుచున్నాడు

4 బలపుత్ర అగ్నీ ! నీవు కీర్తిశాలివి మేము నిన్ను దూతను చేస్తాము హవ్యము ఆరగించుటకు దేవతలను పిలువుము మేము నిన్ను యాచించినప్పుడు మానవులకు భోగయోగ్యమగు ధనము అందించుము

5 లోకములు మన్నించు అగ్నీ ! మా యజ్ఞమున గృహపతివి, హోతవు, పోతవగుము వర్థిల్లుము వరణీయ హవ్యమును యజింపుము, ఆరగింపుము

6 సుందర కర్ముడవగు అగ్నీ ! నీవు రత్నదాతవు. యజమానికి రత్నములిమ్ము మా యజ్ఞమున అందరిని చురకువారిని చేయుము వృద్ధిచెందు హోతను మరింత వర్థిల్లచేయుము.

7 సుందరరూప ఆహూత అగ్నీ ! నీకు స్తోత్తలు ప్రియులు కావలెను జలసముదాయమునకు, గోసముదాయమునకు దానములిచ్చు ధనవంతులు సహితము నీకు ప్రియులుకావలెను

8 ఏ గృహములందు ఘృతహస్త, అన్నరూప, హవిర్లక్షణ దేవి పూర్ణ రూపమున ఆసీనురాలగునో, అగ్నీ ! ఆ ఇంటివారిని ద్రోహులనుండియు నిందకులనుండియు కాపాడుము మాకు కలకాలము నిలుచునట్టి స్తుతియోగ్యమగు సుఖములను ప్రసాదించుము

9 అగ్నీ ! నీవు హవ్యవాహకుడవు. విద్వాంసుడవు. ముదము కలిగించునదియు, ముఖమునందున్న జిహ్వా-జ్వాల-తోమాకు ధనము ఇమ్ము హవ్యదాతను కర్మకు ప్రోత్సహించుము

10. యువతమ అగ్నీ ! యశముకోరి సాధకరూపము, అశ్వాత్మకమగు హవ్యము అర్పించు యజమానిని పాపముల నుండి రక్షింపుము నూరు నగరములతో పాలింపుము

11 అగ్ని ధనదాత అతడు మీ హవిపూర్ణ స్రుక్కును వాంఛించును సోమపాత్ర సిద్ధము చేయుము సోమదానము చేయుము అనంతరము అగ్ని నిన్ను భరించును

12 దేవతలారా ! మీరు ఉత్తమ బుద్ధి అగ్నిని యజ్ఞవాహకుని హోతను చేసినారు అట్టి అగ్ని పరిచర్యకారులగు హవ్యదాతలకు శుభంకరము, పౌరుషవంతము, రమణీయమగు ధనమును ప్రసాదించవలెను

పదిహేడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-అగ్ని-ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్నీ ! శోభన సమిధలతో సమృద్ధుడవగుము అధ్వర్యులు అందముగా కుశలు పరచవలెను

2 దేవాభిలాషులకుగాను యజ్ఞద్వారములు దేవద్వారములు, తెరువుము యజ్ఞాభిలాషులగు దేవతలను ఈ యజ్ఞమునకు పిలువుము

3 జాతధన అగ్నీ ! దేవతలముందుకు వెళ్లుము హవ్యముతో దేవతల యజ్ఞము చేయుము దేవతలను శోభన యజ్ఞవంతులను చేయుము

4 జాతధన అగ్నీ ! అమర దేవతలను సుందర యజ్ఞయుక్తులను చేయుము హవ్యముతో యజ్ఞము చేయుము స్తోత్రములతో ప్రసన్నులను చేయుము

5 సుబుద్ధి అగ్నీ ! మాకు వరణీయ సమస్త ధనములను దానము చేయుము నేడు మా అశీస్సులు నిజము కావలెను *"సత్యాభవన్త్వాశిషోనో అద్య"*

6 అగ్నీ ! నీవు బలపుత్రుడవు ఈ దేవతలే నిన్ను హవ్యవాహకుని చేసినారు

7 నీవు ప్రకాశమానుడవు మేము నీకు హవి సమర్పింతుము నీవు మహామహుండవు దగ్గరకుచేర యోగ్యుడవు మాకు రత్నములు ధనము దానము చేయుము

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత అయిదవ అష్టకము ఏడవ మండలమున మొదటి అనువాకముసమాప్తము)

రెండవ అనువాకము పద్దెనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు దేవత-ఇంద్రుడు-ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రా ! మా పితరులు నిన్ను స్తుతించినారు నీ నుండీ సకల మనోహర ధనములను పొందినారు నీ వలననే గోవులు సులభముగా పాలుపితుకుటకు యోగ్యములు అగును నీలోనే అశ్వములు ఉన్నవి దేవాభిలాషులకు నీవు తగినంత ధనము ప్రదానము చేతువు

2 ఇంద్రా ! నీవు భార్యలతో కూడి రాజువలె వెలుగొందుదువు నీవు విద్వాంసుడవు కవివి స్తోతలకు హిరణ్యాదులు దానము చేయుము గోవులు, అశ్వములిచ్చి కాపాడుము మేము నిన్ను కోరుకుందుము ధనము కొఱకుగాను మమ్ము సంస్కారవంతులను చేయుము

(*"శాయే శిశీషి"* మంత్రభాగము *"ధనార్థంచ సంస్కురు"* శాయణుని వ్యాఖ్య సంస్కారవంతులవద్ద ఉన్న ధనమునకు మాత్రమే సార్థకత ! ధనము కలుగుటకు సంస్కారము అవసరము !! సంస్కారములేనివాని ధనము పిచ్చివాని చేతిరాయి !!! అది సమాజమునకు హానికారకమగును నేదు ధనము సంస్కారహీనుల పరమైనది దాని దుష్ట పరిణామములు నగ్న నేత్రమునకు అగుపించుచున్నవి)

3 ఇంద్రా ! ఈ యజ్ఞపు స్పర్ధమాన, రమణీయ స్తుతులు నీవద్దకు చేరవలెను నీ ధనము మావద్దకు చేరవలెను మేము నీ కృపాపాత్రులము కావలెను మేము సుఖించవలెను

4 ఉత్తమ తృణవంతమగు గోశాలలోని గోవులవలె, ఇంద్రా ! నిన్ను పితుకుకోరికగలవాడై, వసిష్ఠుడు స్తోత్రరూపవత్సమును చేయును సమస్త లోకములు నిన్నే గోవులకు స్వామి అనును ఇంద్రా ! సుందరములగు మా స్తుతులవద్దకు విచ్చేయుము

5 స్తవనీయ ఇంద్రా ! పురుష్ణి నది పొంగిపొరలుచున్నపుడు సహితము నీవు సుదాసుడను రాజును నీరు అంటకుండ నదిని దాటు యోగ్యుని చేసినావు. స్తోతల కొఱకుగాను నదులు జనులను అడ్డగించు శాపమును తొలగించినావు.

6 యాజ్ఞికుడు, పురోదాత తుర్వశుడను రాజు ఉండెను అతడు చేపవలె నీటకట్టబడినాడు అయినను భృగువులు, ద్రుహ్యులు, ధనాశచే సుదాసు, తుర్వశులను విడిపించినారు వారిద్దరిలో ఇంద్రుడు, తుర్వశుని వధించినాడు సుదాసుని రక్షించినాడు

7 హవ్యపాచకులు, కళ్యాణముఖులు, దీక్షితులు, శుభప్రదులు ఇంద్రుని స్తుతింతురు సోమపానమున మత్తుడగు ఇంద్రుడు ఆర్యుని గోవులను హింసకులనుండి విడిపించినాడు యుద్ధముచేసి గోతస్కర శత్రువులను వధించినాడు

8 దుష్టమానసులు, మందమతులగు శత్రువులు పురుష్ణి నదిని త్రవ్వుచు దాని దరులను కూల్చినారు ఇంద్రుని కృపవలన సుదాసుడు విశ్వవిఖ్యాతుడు అయినాడు చయమాన పుత్రుడు కవిని పశువును పడేసినట్లు పడవేసి చంపినాడు

9 ఇంద్రుడు పురుష్ణి తటములను బాగుచేసినాడు అప్పుడు ఆ జలము పోవలసిన చోటునకు నదిలోనికి వెళ్లిపోయినది ఇటునటు పోలేదు సుదాసుని అశ్వము సహితము గంతవ్యస్థలము చేరినది ఇంద్రుడు సుదాసుని కొఱకుగాను మానవులలో సంతానవంతులు, వాగుదు శత్రువులను వారి సంతానముల సహితముగా వశపరచుకున్నాడు

10 కాపరిలేని గోవులు చేలమీదికి పోయినట్లు తల్లిపంపిన మరుద్గణములు తమ పూర్వ ప్రతిజ్ఞననుసరించి మిత్రుడగు ఇంద్రునివైపు వెళ్లినారు మరుత్తుల నియుక్తులు సహితము సంతోషించినవి

11. కీర్తి ఆర్జించుటకుగాను సుదాసుడను రాజు రెండుచోట్ల ఇరువది ఒక్క మందిని వధించినాడు యువ అధ్వర్యుడు యజ్ఞగృహమున కుశలు కోసినట్లు, ఆ రాజు శత్రువులను కోతకోయును, వీరుడగు ఇంద్రుడు సుదాసుని సహాయమునకు మరుత్తులను సృష్టించినాడు

12 అదికాక ఇంద్రుడు శ్రుత, కవష, వృద్ధ, ద్రుహ్య, నామకులను నీళ్లలో ముంచినాడు అప్పుడు ఇంద్రుని కోఱుకొని ఇంద్రుని స్తుతించినవారు సహచరులయినారు మిత్రులయినారు

13 ఇంద్రుడు స్వశక్తితో ఉక్త శ్రుత, మున్నగు సుదృఢ నగరములను ఏడు విధముల రక్షా సాధనములను అతిత్వరగా ధ్వంసము చేసినాడు. అను పుత్రుడు గృహుని తుత్సునకు ఇచ్చినాడు ఇంద్రా ! మేము దుష్టవచనులను గెలువవలెను అట్లని అనుగ్రహింపుము

14 అను మరియు ద్రుహ్యుల గోవులను పొందగోరిన 66వేల 66మందిని సేవాభిలాషి సుదాసునికొఱకు హతమార్చినాడు ఇవన్నియు ఇంద్రుని ప్రతాప సూచికలు

15 దుష్టమిత్రులుగల మూర్ఖులు తుత్సు జనులు ఇంద్రునితో యుద్ధమునకు దిగినారు తాళజాలక పలాయనమునకు సిద్ధపడినారు పల్లమునకు పారునీటివలె పారినారు కాని వత్తిడికి తట్టుకొనలేక సకల భోగ్య పదార్థములను సుదాసునకు వప్పగించినారు.

16 శూరుడగు సుదాసుని హింసించు వారిని ఇంద్రశూన్యలగు హవ్యదాతలను ఉత్సాహవంతులను ఇంద్రుడు నేలకరిపించినాడు అతడు క్రోధుల క్రోధమును తలక్రిందులు చేసినాడు దారినపోవు సుదాసుని శత్రువులు పలాయనం చిత్తగించినారు

17 అప్పుడు ఇంద్రుడు దరిద్రుడగు సుదాసునితో ఒక కార్యము చేయించినాడు అతడు సింహమును మేకతో చంపించినాడు సూదితో యూపపుకొన కోయించినాడు ధనమంతయు సుదాసునకు ప్రదానము చేసినాడు

(*"తాన్యేతాని త్రీణి కర్మాణి"* అసంభావితానితి నా శంకనీయాని ఇంద్రస్య మహివెన్నాధికత్వాదితి శాయణవ్యాఖ్య)

18 ఇంద్రా ! నీశత్రువులలో అధికాంశులు నీకు వశులైనారు భేదుని నాస్తికుని వశపరచుకొనుము నిన్ను స్తుతించువారికి నాస్తికుడు ఇష్టము కలిగించును వారికి వ్యతిరేకముగా శూరులగు యోద్ధలను ప్రోత్సాహపరచుము వారిని వజ్రమున పరిమార్చుము

19 ఈ యుద్ధమున ఇంద్రుడు భేదుని వధించినాడు యమున ఇంద్రుని సంతుష్టుని చేసినది తుత్సువులు, సహితము ఇంద్రుని సంతుష్టుని చేసినారు అజ,శిగ్రు, యక్షునామక జనపదములవారు ఇంద్రునకు గుఱ్ఱపు తలలు బహూకరించినారు

20 ఇంద్రా ! నీ ప్రాచీన అనుగ్రహములు, ధనమును ఉషతో ఉపమించలేము నీ నూతన అనుగ్రహములు, ధనము సహితము వర్ణనాతీతము నీవు మన్యమానుని, పుత్రుడగు దేవకుని వధించినావు. కొండ చరియతో శంబరుని వధించినావు

21 పరాశర, వసిష్ఠాది ఋషులను అనేకమంది రాక్షసులు వధించదలచినారు ఇంద్రా ! ఆ ఋషులు నిన్ను కోఱుకున్నారు వారు తన ఇండ్లవైపు పోవుచు నిన్ను స్తుతింతురు వారు నీ సఖ్యతను మరువలేదు ఎందుకనగా నీవు వారి పాలనను మరువలేదు అందువలన వారికి కాలము సర్వదా సుందరముగా ఉండును

22 దేవశ్రేష్ఠ ఇంద్రా ! దేవవాన్ రాజు పౌత్రుడు, పిజవన పుత్రుడు సుదాసుడు మాకు రెండువందల ఆవులు, రెండు రథములు ఇంద్రుని స్తుతించి నందుకుగాను ఇచ్చినాడు

రాజహోతయజ్ఞ గృహమున ప్రవేశించినట్లు నేను గృహమున ప్రవేశింతును

23 పిజవనపుత్రుడు సుదాసుడు వసిష్ఠునకు నాలుగు గుఱ్ఱములు ఇచ్చినాడు అవిశ్రద్ధ దానాది యుక్తములు, స్వర్ణాలంకార సంపన్నలు దుర్గమ ప్రదేశములందు సరళగాములు, అవి పుత్రునివలె పోషించదగు వసిష్ఠ పుత్రుని అన్నము, యశమును మోయును

24 సుదాసుని కీర్తి ద్యావాపృథ్వుల మధ్య నిలిచి ఉన్నది అతడు దాతలందు శ్రేష్ఠుడు శ్రేష్ఠవ్యక్తులకు ధనదానము చేయును ఇంద్రుని స్తుతించినట్లు ఏడు లోకములు సుదాసుని స్తుతించును యుద్ధమునందు నదులు "యుధ్యామధి" నామక శత్రువును నాశనము చేసినవి

25 నేతలగు మరుత్తులారా ! ఇతడు సుదాసుని తండ్రి పిజవనుడు లేక దివోదాసుడు దివోదాసును సేవించిననట్లే సుదాసుని సేవించండి సుదాసుని ఇంటిని రక్షించండి, సుదాసుబలము అవినాశ్యము అక్షయము కావలెను

పందొమ్మిద సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రుడు వాడికొమ్ము ఎద్దువలె వంటరిగనే శత్రువును స్థానభ్రష్టుని చేయును హవ్యశూన్య వ్యక్తుల ఇండ్లు తీసికొనును ఆ ఇంద్రుడే సోమాభిషవ కర్తకు ధన దానము చేయవలెను

2 ఇంద్రా ! అర్జుని పుత్రుడు కుత్సునకు ధనదానము చేసినావు దాసులు "కువయ" "శుష్ణ" లను వశపరచుకున్నావు మానవుల మధ్య యుద్ధమున కుత్సుని రక్షించినావు

3 ఘర్షక ఇంద్రా ! హవ్యదాత సుదాసును వజ్రము మున్నగు సకల రక్షణలతో రక్షింపుము భూమికొఱకు జరిగిన యుద్ధము పురుకుత్స పుత్రుడు త్రసదస్యు మరియు పురుని రక్షింపుము

4 నేతల స్తుతియోగ్యుడవగు ఇంద్రా ! మరుత్తుల సహితుడవై చేసిన యుద్ధములందు అనేకమంది వైరులను హతమార్చినావు హర్యశ్వయుక్త ఇంద్రా ! దభీతి, కొఱకుగాను నీవు దస్యు, చుమురి, ధుని నామకులను వధించినావు

5 వజ్రహస్త ఇంద్రా ! నీ బలము అపారము శంబరాసురుని తొంబది తొమ్మిది పురములను ధ్వంసము చేసినావు నీ నివాసమునకుగాను నూరవ పురమును వశపరచుకున్నావు వృత్రుని నముచిని వధించినావు.

6 ఇంద్రా ! హవ్యదాత యజమాని సుదాసుని కొఱకు నీ సంపదలు సనాతనములయినవి బహుకర్మ ఇంద్రా ! నీవు కోటికలు తీర్చువాడవు నీ కొఱకు నేను రెండు కోటికలు తీర్చు గుఱ్ఱములను రథమున కట్టెదను నీవు బలిష్ఠుడవు నిన్ను స్తోత్రములు చేరవలెను

7 బలము, అశ్వములుగల ఇంద్రా ! ఈ యజ్ఞమున పరదానము, పాపమున భాగస్వాములము కారాదు మమ్ము బాధారహిత రక్షలతో కాపాడుము మేము స్తోతలకు ప్రియులము కావలెను

8 ధనపతి ఇంద్రా ! నీ యజ్ఞమున మేముసఖులమై, ప్రియులమై గృహమున ప్రసన్నులము కావలెను అతిథివత్సలుడగు సుదాసునకు సుఖములు కల్పించుచు తుర్వశ, యాద్వులను వశపరచుకొనుము

9 ధనవంతుడవగు ఇంద్రా ! నీ యజ్ఞమున మేము నేతలము ఉక్థలు-మంత్రములు-ఉచ్చరించువారము నేడు మేము మంత్రములు ఉచ్చరింతుము నీకు అర్పించిన హవ్యముతో దాతలుకాని వణిజులకు సహితము ధనముఇచ్చదెము

10 నేతృశ్రేష్ఠ ఇంద్రా ! నేతల స్తుతులు నిన్ను పూజనీయుని చేసినవి వారి హవ్యదానము నిన్ను మావైపు మరల్చినది యుద్ధమున ఈ నేతలకే నీవు శుభములు కలిగించుము వారికి మిత్రడవు,శూరుడవు రక్షకుడవగుము

11 వీరుడవగు ఇంద్రా ! నేడు నీవు స్తుతించబడి, స్తోత్రవంతుడవై దేహమున వర్ధిల్లుము మాకు అన్నము ఇల్లు ఇమ్ము *"పాత స్వస్తిభిః సదా నః"*

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత అయిదవ అష్టకము ఏడవ మండలమున రెండవ అధ్యాయము సమాప్తము)

ఓం నతామినన్తిమాయినో నధీరావ్రతా దేవానాం ప్రథమాధ్రువాణి
నరోదసీ అద్రుహా వేద్యాభిర్నపర్వతాని నమే తస్థివాంసః

మూడవ అధ్యాయము ఇరువదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రుడు బలశాలి ఓజస్వి, అతడు వీరకృత్యముల కొఱకే జన్మించినాడు ఇంద్రుడు ఒక మానవ హితకర కార్యము చేయదల్చుకున్నప్పుడు తప్పక చేయును ఇంద్రుడు యువతముడు అతడు యజ్ఞమున రక్షించుటకొఱకు యజ్ఞ గృహమునకు వెళ్లును అతడు మమ్ము మహాపాపములనుండి రక్షించవలెను

2 ఇంద్రుడు వర్ధిల్లును వృత్రుని వధించును అతడు స్తోతకు శరణు ఇచ్చును రక్షించును అతడు సుదాసుని కొఱకు ఒక ప్రదేశమును ఏర్పరచినాడు యజమానికి మరల మరల ధనము ఇచ్చును

3 ఇంద్రుడు యోద్ధ, పక్షపాతరహితుడు, యుద్ధములు చేయువాడు యుద్ధతత్పరుడు శూరుడు అనేకుల పరాభవ కర్త శత్రువుల అజేయుడు తనతో పగపెట్టుకొన్న వారిని అతడు హతమార్చును

4 ఇంద్రా ! నీవు బహు ధనశాలివి నీ బలము మహిమలతో ద్యావాపృథ్వులను పరిపూర్ణము

చేసినావు అశ్వవంత ఇంద్రుడు శత్రువు మీదకు వజ్రము విసరుచు, యజ్ఞమున సోమరసముతో సేవితుడు అగును

5 యుద్ధము కొఱకే తండ్రి కశ్యపుడు ఇంద్రుని పుట్టించినాడు ఇంద్రుడు అభీష్టవర్షి స్త్రీ - అదితి మానవ హితైషి ఇంద్రుని కన్నది. ఇంద్రుడు మానవుల సేనాపతియయి వారికి స్వామి అగును ఇంద్రుడు ఈశ్వరుడు శత్రుహంత గోవుల అన్వేషకుడు శత్రుపరాభవకారి

6 ఇంద్రుడు శత్రునాశక మనమువాడు అట్టి ఇంద్రుని సేవించువానికి ఏనాటికిని స్థానభ్రష్టముకాదు అతనికి క్షయములేదు యజ్ఞోత్పన్నుడు, యజ్ఞరక్షకుడగు ఇంద్రుని స్తుతించువారికి అతడు ధనము ఇవ్వవలెను

7 పూర్వపు తండ్రి లేక చిన్నవారికి దానముచేసినది ఒక ధనము; చిన్నవాని నుంచి పెద్దవానికి లభించినది ఒక ధనము అమృతము వంటి పితృ ధనము పుత్రుడు అందుకొని దూరదేశము వెళ్లినది ఒక ధనము

ఇంద్రా ! ఆ మూడు విధముల ధనములను మా కొఱకు తెమ్ము

(పూర్వపు తండ్రి అనగా ఔరసుడు, దత్తత ఇచ్చిన తండ్రి పితృధనము అమృత్నుత్ అమృత ప్రాయము అనుచుచన్నాడు)

8 వజ్రధర ఇంద్రా ! నీకు హవ్యము సమర్పించిన ప్రియమిత్రుడు నీ దానములందే నిలిచి ఉండును మేము అహింసితులమై నీ దయకు ప్రాప్తులము కావలెను మేము అందరిని మించిన అన్నవంతులమై మానవులకు రక్షణ ఇవ్వగల గృహమున నివసించవలెను

9 ధనశాలివగు ఇంద్రా ! నీ కొఱకు కురిసిన సోమము కన్నీరు రాల్చుచున్నది స్తోతలు నిన్ను స్తుతించుచున్నారు నేను నీ స్తోతను ధనాభిలాషిని కావున నీవు నాకు వెంటనే నివాసయోగ్య ధనము ప్రసాదించుము

10 ఇంద్రా ! నీవు అందించిన అన్నము అనుభవించుటకు మమ్ము భరించుము స్వయముగా హవ్యము అందించు హవ్యధాతను భరింపుము నిన్ను ఎంతో ప్రశంసించుటకు మాకు శక్తి కలుగవలెను నేను నీ స్తోతను *"పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ఇరువది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 దీప్తము, గవ్యమిశ్రితమగు సోమము అభిషుతమైనది ఇంద్రుడు స్వభావతః సోమమున

సంగతుడు హర్యశ్వా ! యజ్ఞము ద్వారా నిన్ను ప్రబోధింతుము సోమము వలన కలిగిన మత్తుతో మా స్తోత్రములను అర్థము చేసికొనుము

2 యజమాని యజ్ఞమున కుశలు పరచును యజ్ఞస్థానమున శిలలు దుర్ధర్ష ధ్వనిచేయును అన్నవంత ఇంద్రా ! ఋత్విక్కులచే అభిషవించబడు ధ్వని గృహ మధ్యము నుండి దూరము వరకు వినిపించును

3 శూర ఇంద్రా ! వృత్రుడు ఆక్రమించిన అనంత జలమును విడిపించినావు నీవలననే నదులు రథికులవలె సాగినవి నీ భయమున విశ్వము గడగడలాడును

4 ఇంద్రుడు మానవులకు హితకరములగు సమస్త కార్యములు తెలిసికొనును ఆయుధములతో భయంకరుడై వ్యాపించును అసురుల సమస్త నగరములను వడకించును

ఇంద్రుడు ప్రసన్నుడు, మహిమాన్వితుడు వజ్రహస్తుడై అసురులను వధించినాడు

5 ఇంద్రా ! రాక్షసులు నన్ను బాధించరాదు బలశ్రేష్ఠ ఇంద్రా ! రాక్షసులు ప్రజలనుండి మమ్మ విడగొట్టరాదు ఇంద్రస్వామి భయంకర జంతువులను వధించుటకు ఉత్సాహపడును ఆ బ్రహ్మచారులు మా యజ్ఞమునకు విఘ్నము కలిగించరాదు

6 ఇంద్రా ! నీవు నీ కర్మ ద్వారా సకల ప్రాణులను అదుపులో ఉంచగలవు నీ మహిమ వ్యాప్తిని జగములందు ఎవరును నిలువరించజాలరు నీ బాహుబలమున వృత్రుని వధించినావు యుద్ధమున శత్రువు నీపారమును అందుకొనలేకపోయినాడు

7 ఇంద్రా ! ప్రాచీన దేవగణములు సహితము బలము మఱియు శత్రువధ విషయమున తమను నీకన్న తక్కువగానే భావించినారు శత్రువలను పరాజితులను చేయు ఇంద్రుడు స్తోతలకు ధనము ప్రసాదించును స్తోతలు అన్నప్రాప్తికిగాను ఇంద్రుని ఆహ్వానింతురు

8 ఇంద్రా ! నీవు ఈశానుడవు ఈశ్వరుడవు తమను రక్షించుమని స్తోతలు నిన్ను ఆహ్వానింతురు బహుత్రాత ఇంద్రా ! నీవు మా ధనమునకు రక్షకుడవయినావు నీకు సముడై మమ్ము హింసించువాడున్నచో వానిని నివారింపుము

9 ఇంద్రా ! మేము స్తుతులతో నిన్ను వర్ధిల్లచేసి నీకు మిత్రులము కావలెను నీ మహిమతో నీవు ఇందరి రక్షకుడవి అయినావు. నీ రక్షణలందు ఆర్య స్తోతలు యుద్ధమునకు వచ్చిన అనార్యుల బలమును అణచవలెను

10 ఇంద్రా ! నీవు అందించిన అన్నము అనుభవించుటకు మమ్ము భరించుము స్వయముగా హవ్యము సమర్పించు హవ్యదాతను భరించుము నిన్ను ఎంతో ప్రశంసించుటకు మాకు శక్తి కలుగవలెను *"పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

(ఋత్విక్కుల ద్వారా కాక స్వయముగా హవి సమర్పించు విధానము వచ్చినట్లున్నది)

ఇరువది రెండవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు 1-8 విరాజితము, 9 త్రిష్టుప్.

1 ఇంద్రా ! సోమపానము చేయుము అదినీకు మత్తు కలిగించవలెను అశ్వవంత ఇంద్రా ! త్రాటితో కట్టిన గుఱ్ఱమువలె అభిషవకర్త రెండు చేతులతో పట్టిన రాయి సోమమును అభిషవించినది.

2 ఇంద్రా ! నీవు హర్యశ్వవంతుడవు అనంతధనవంతుడవు సోమము నీకు ఉపయుక్తమైనది చక్కగా సమర్పించబడినది ఆ సోమబలముననే నీవు వృత్రాదులను వధించినావు అదిగో అటువంటి సోమము నీకు మత్తుకలిగించవలెను

3 ఇంద్రా ! వసిష్ఠుడు నీ స్తుతిరూప వచనములు చెప్పుచున్నాడు ఆ వసిష్ఠుని వచనములను గుర్తింపుము యజ్ఞమున ఈ స్తుతులను స్వీకరింపుము

4 ఇంద్రా ! నేను సోమపానము చేసినాను నా శిలాక్రందన వినుము స్తోతల స్తుతిని తెలిసికొనుము నేను నిన్ను సేవించుచున్నాను అది సహాయకమై మనసులో నిలిచపోవలెను

5 ఇంద్రా ! నీవు శత్రుంజయుడవు నేను నీ బలమును ఎరుగుదును నిన్ను స్తుతించుట విడువజాలను నేను ఎల్లప్పుడు నీ యశస్వినామమును ఉచ్చరింతును

6 ఇంద్రా ! మానవులలో నీకు సంబంధించిన అనేక సవనములు ఉన్నవి మనీషులగు స్తోతలు నిన్నే ఆహ్వానింతురు మమ్ము నీ నుంచి దూరము ఉంచకుము

7 శూర ఇంద్రా ! ఈ సవనములన్నియు, వర్ధక స్తోత్రములన్నియు నీకొఱకే ఏర్పడినవి నీవు అన్నివిధముల మానవులకు ఆహ్వానయోగ్యుడవు.

8 దర్శనీయ ఇంద్రా ! స్తుతించి నీ మహిమను వెంటనే పొందనివాడెవ్వడు? నీ ధనమును పొందని వాడెవ్వడు?

9 జరిగిపోయిన ప్రాచీన ఋషులందరు నవీనులందరు నీకొఱకే స్తుతులు రచించినారు మాకు నీ సఖ్యత మంగళప్రదము కావలెను *"పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ఇరువది మూడవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 సకల స్తోత్రములు అన్నముకోరి వెళ్లినవి వసిష్ఠా ! నీవు కూడ ఇంద్రుని స్తుతించుము తన బలమున ఇంద్రుడు సకల లోకములందు వ్యాపించినాడు నేను అతని వద్దకు వెళ్లదలచినాను అతడు మా స్తుతివచనములను ఆలకించవలెను

2 ఓషధులు పెరిగినపుడు దేవతలు ప్రియవచనములు వినగలరు మానవులలో ఎంతటివాడయినను నీ ఆయువు తెలియజాలడు మమ్ము సకల పాపములనుండి దాటింపుము

3 ఇంద్రునివి హర్యశ్వములు అతని రథము గోప్రాపకము నేను ఇంద్రుని రథమునకు అశ్వములు పూన్తును ఇంద్రుడు స్తోత్రములను సేవించును స్వీకరించును సకల జనులు అతనిని ఉపాసింతురు అతడు తన మహిమతో ద్యావాపృథ్వులను బాధించినాడు శత్రుబలములను నాశము చేసినాడు

4 ఇంద్రా! ఇంకను ప్రసవించని గోవువలె జలము వర్ధిల్లవలెను నీ స్తోతలు జలమును వ్యాపింప చేయవలెను వాయు నియుత్తుల అశ్వినులు అశ్వముల వద్దకు వచ్చినట్లు నీవు మావద్దకు విచ్చేయుము కర్మతో నీవు అన్నము ప్రదానముచేయుము

5 ఇంద్రా! సోమము మాదకము అది నిన్ను ఉన్మత్తము చేయవలెను స్తోతకు బలవంతుడు, బహుధన వంతుడగు పుత్రుని ప్రసాదించుము

6 వశిష్ఠ జనులు ఈవిధముగనే అర్చనీయ స్తోత్రములద్వారా వజ్రబాహు, అభీష్టవర్షి ఇంద్రుని పూజింతురు స్తుతుడైన ఇంద్రుడు మాకు వీరత్వము, గోయుక్త ధనము ఇవ్వవలెను *"పాత స్వస్తిభిః సదా వః"*

ఇరువది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 పురుహూతఇంద్రా! నీ నివాసమునకు స్థానము ఏర్పరచిబడినది మరుత్తుల సహితుడవై విచ్చేయుము నీవు మాకు రక్షకుడవయినావు మాకు అభ్యుదయకారివి అయినావు మాకు అట్టి ధనమును ప్రసాదించుము మా సోమపానమున మత్తుడవగుము

2 ఇంద్రా! నీవు ఉభయస్థానములందు పూజ్యుడవు మేము నీ మనసు తెలిసికున్నాము సోమము అభిషవించినాము మధువును పాత్రలో నింపినాము మధ్యమ స్వరమున పాడదగు ఈ సుసమాప్తస్తుతి ఇంద్రుని ఆహ్వానమునకు ఉచ్చరించబడును

3 ఇంద్రా! ఈ యజ్ఞమున సోమపానమునకుగాను స్వర్గమునుండి, అంతరిక్షమునుండి విచ్చేయుము అశ్వములు ఇంద్రుని ఆనందమునకుగాను మావద్దకు స్తోత్రముల వద్దకు చేర్చవలెను

4 ఇంద్రా! నీవు హర్యశ్వవంతుడవు మంచి దవడలు కలవాడవు నీవు అన్నిరకముల రక్షణలతో రమ్ము వృద్ధిగల మరుత్తుల సహితుడవై రమ్ము శత్రువులను జయించుటకు రమ్ము అభీష్టవర్షి బలవంతుడగు పుత్రుని ఇచ్చుచు రమ్ము స్తోత్రమును స్వీకరించుచురమ్ము మా వద్దకు రమ్ము

5 రథపు గుఱ్ఱపువంటి బలము నిచ్చు మంత్రము మహామహుడు ఓజస్వి ఇంద్రుని కొరకు

ప్రతిష్ఠితమైనది ఇంద్రా! స్తోత నిన్ను ధనము అడుగుచున్నాడు నీవు మాకు ఆకాశమందలి స్వర్గమువంటి శ్రీమంతుడగు పుత్రుని ప్రసాదింపుము

6 ఇంద్రా! ఆవిధముగా నీవు వరణీయ ధనముతో పరిపూర్ణులను చేయుము మేము నీ మహా అనుగ్రహమునకు పాత్రులము అగుదుము మేము హవ్యవంతులము మాకు వీర్యపుత్రవంత అన్నము అందింపుము

ఇరువది ఐదవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఓజస్వి ఇంద్రా ! నీవు గొప్పవాడవు మనుషుల మంచి కోఱువాడవు నీ సేనలు సమానమాన్యలు అవి యుద్ధముచేయునపుడు నీచేతి వజ్రము మమ్ము కాపాడవలెను సర్వత్ర సంచరించు నీ మనస్సు విచలితము కారాదు

2 ఇంద్రా యుద్ధమున మాముందుకు వచ్చి మమ్ము అవమానించు శత్రువును నాశము చేయుము మమ్ము నిందించ కోఱువారి కధను అంతము చేయుము మా కొఱకు సంపదల తెమ్ము

3 ఉష్ణీషముగల ఇంద్రా ! నేను సుదాసుడను నా కొఱకు నీ రక్షలు వందలు కావలెను నీవందల అభిలాషలు, ధనము నావికావలెను హింసకుని హింసాసాధనములగు ఆయుధములను నష్టపరచుము మా కొఱకు వెలుగొందు కీర్తి, రత్నములను తెమ్ము

4 ఇంద్రా ! నేను నీసమాన వ్యక్తి కార్యమున నియుక్తుడను నీ సమాన వ్యక్తి దానమున నియుక్తుడను బలవాన్, ఓజస్వి ఇంద్రా! రోజంతయు మాకు స్థానము కల్పించుటలో నిమగ్నుడవగుము హర్యశ్వా! మమ్ము బాధించరాదు

5 మేము హర్యశ్వ ఇంద్రుని కొఱకు సుఖకరములగు స్తోత్రము పాడుదుము ఇంద్రుని, దేవప్రేరిత బలము యాచింతుము సకల దుర్గములను లంఘించు బలము పొందుదుము

6 ఇంద్రా! మాకు సంరక్షణ యోగ్యమగు సంపూర్ణ ధనము ప్రసాదించుము నీ ఆశీర్వాద యుక్తులమై మేము ముందడుగు వేతుము ఉత్తమ వీరులతో ఉన్న ధనము మాకు అందవలెను నీవు కాక దేవతలందరు తమ సంరక్షణ సాధన యుక్తులై రక్షించుచుండవలెను *"పాత స్వస్తిభిః సదా నః"*

ఇరువది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ధనాధిపతి ఇంద్రుని కొఱకు అభిషుతము కాని సోమము తృప్తిచెందదు అభిషుతమయ్యు

స్తోత్రహీన స్తోమము తృప్తిచెందదు మేము ఇంద్రుని సేవలో ఉక్థ చదువుదుము ఇంద్రుడు వినును ఇంద్రుని కొఱకు ఆ నవీన ఉక్థనే నేను చదువుదును ఉచ్చరింతును

2 విశేష ఉక్థ స్తుతి పారకాలమున సోమము ధనదుడగు ఇద్రునకు తృప్తినిచ్చును విశేష ఉక్థ స్తుతి పారకాలమున అభిషుత సోమము ఇంద్రుని తృప్తిపరచును ఋత్విక్కులు పరస్పరము కలుసుకొనువారు సమాన ఉత్సాహవంతులు వారు - కొడుకు తండ్రిని పిలిచినట్లు తమ రక్షణకుగాను ఇంద్రుని ఆహ్వానిస్తారు

3 సోమాభిషవ కాలమున స్తోతలు ఘనకార్యములను గురించి ముచ్చటించకొందురు ఇంద్రుడు అట్టి సకల ఘనకార్యములను ప్రాచీన కాలముననే చేసినాడు అతడు ఇప్పుడు అన్యకార్యములు సహితము చేయును భర్త భార్యను దువ్వినట్లు ఇంద్రుడు శత్రునగరములను దువ్వినాడు

4 పరస్పరము కలిసిన ఇంద్రునివి అనేక రక్షలు ఉన్నవి. అట్లని ఇంద్రుని గురించి ఋత్విక్కులను చెప్పినారు. ఇంకను చెప్పుకొనునదేమనగా ఇంద్రుడు పూజనీయ ధనముల నిచ్చువాడు ఆపదోద్ధారకుడని

5 రక్షణకొఱకు ప్రజల అభీష్టపూర్తికొరకు వసిష్ఠుడు సోమాభిషవమున ఇంద్రుని ఇట్లు స్తుతించినాడు ఇంద్రా! మాకు వివిధ ప్రకారముల అన్నములను ప్రసాదించుము. *"పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ఇరువది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 జననులు యుద్ధకార్య సన్నద్ధులైనపుడు యుద్ధమునకు ఇంద్రుని ఆహ్వానింతురు ఇంద్రా! నీవు మానవుల కొఱకు ధనదాతవగుము బలాభిలాషివి అగుము మమ్ము గోపూర్ణ గోష్ఠమున ప్రవేశపెట్టుము *"గోమతి వ్రజే భజత్వంనః"*

2 పురుహూత ఇంద్రా! నీవద్ద జలమున్నది దానిని స్తోతలకు అందించుము నీవు ఎంతోగట్టి పురములను చిందరవందర చేసినావు. అందువలన నీ ప్రజ్ఞను వెల్లడించుము దాచిన ధనమును బయటపెట్టుము.

3 ఇంద్రుడు జంగమ జగములకును, మానవులకును మహారాజు నేలమీద ఉన్న ధనములన్నింటికి ఇంద్రుడే రాజు ఇంద్రుడు ద్రవ్యదాతకు ధనము ఇస్తాడు. ఆ ఇంద్రుడే మా స్తుతులు ఆలకించవలెను మాకు ధనము పంపవలెను

4 మేము ధనికుడు, దానకర్త ఇంద్రుని మరుత్తుల సహితునిగా ఆహ్వానించినాము అందువలన అతడు మమ్ము రక్షించుటకుగాను వెంటనే అన్నము పంపవలెను ఇంద్రుడే తన మిత్రులకు సంపూర్ణము, సర్వవ్యాపకమగు దానము చేయును అతడే మానవుల కొరకు ధనము పితుకును

5 ఇంద్రా ! ధనప్రాప్తికిగాను మాకు వెంటనే వేద ధనము అందించుము మేము పూజ్యములగు స్తోత్రములతో నీ మనసును ఆకర్షింతుము నీవు గోవులు, అశ్వములుగల ధనవంతుడవు. *"యూయం పాతస్వస్తిభిః సదానః"*

ఇరువది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రా ! నీవు మా స్తోత్రములను గ్రహించుము ఆ స్తోత్రములవైపు నడక సాగించుము నీ గుఱ్ఱములు మాముందే పూన్చబడవలెను ఇంద్రా ! నీవు అందరకు ఆనందకరుడవు నిన్ను వేరువేరుగా సకల జనులు పిలుస్తారు కాని నీవు మా ఆహ్వానమును మాత్రమే వింటావు

2 బలీ ఇంద్రా ! నీవు ఋషుల స్తోత్రములను రక్షిస్తావు అప్పుడు నీ మహిమ వలన స్తోత్రములు వ్యాప్తిచెందవలెను నీవు వజ్రము ధరించినపుడు భయంకరుడవు అవుతావు శత్రువులకు దుర్ధర్షుడవు అగుదువు.

3 ఇంద్రా ! నీ ఉపదేశము ప్రకారము జనులు నిన్ను మరల మరల స్తుతింతురు అట్టివారిని నీవు ద్యులోక, భూలోకములందు కీర్తివంతులనుచేయుదువు నీవు మహాబలము మహాధనముకొఱకు పుట్టినావు కావున నిన్ను గూర్చి యజ్ఞము చేయువాడు ఆయాజ్ఞికులను పడవేయు సమర్థుడగును

4 ఇంద్రా ! మిత్రునివలె కనిపించు దుష్టులవద్ద నుండి ధనము గుంజుకొనుము దానినంతటిని మాకు దానము చేయుము వరుణుడు పాపఘాతకుడు బుద్ధిమంతుడు వరుణుడు మావద్ద చూచిన పాపములను రెండు విధములుగా విడిపించుము

(ద్విధీ అనగా రెండు విధముల అని అర్థము వరుణునకు చెప్పిగాని నీ అంతట నీవుగాని విడిపింపుము అని తాత్పర్యము వరుణుని విషయమున పాపఘాతకుడు అను విశేషణము వాడినాడని గమనించవలెను)

5 ఇంద్రుడు మాకు చక్కని ఆరాధ్యమగు మహాధనము ప్రసాదించినాడు అతడు స్తోతను స్తోత్రకార్యమునురక్షించినాడు ధనవంతుడగు ఆ ఇంద్రునే మేము స్తుతింతుము *"యూయంపాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ఇరువది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఇంద్రా ! నీ కొఱకు సోమము అభిషుతమైనది దానిని స్వీకరించుటకు నీవు త్వరగా రావలెను చక్కగా అభిషుతమైన సోమము పానము చేయుము

ఇంద్రా! మేము నిన్ను యాచించుచున్నాము. మాకు ధనము అందించుము

2 ఇంద్రా ! నీవు బ్రహ్మావు వీరుడవు. స్తోత్ర కార్యమును సేవింపుము గుఱ్ఱములను ఎక్కుము వెంటనే మా వైపునకు రమ్ము నీవు ఈ యజ్ఞముననే ప్రసన్నుడవు కావలెను మా స్తోత్రములను వినుము

3 ఇంద్రా ! మేము నిన్ను సూక్తముతో స్తుతింతుము కదా వాటి అలంకారము, వాటిశోభ, వాటి చక్కదనము ఎటువంటిది? మేము నిన్ను ఎన్నడు ఎప్పుడు ప్రసన్నుని చేయగలము? నిన్ను అభిలషించియే సకల స్తుతులు చేస్తాను కావున నా స్తుతులను వినుము

4 ఇంద్రా ! నీవు అందరి ఋషుల స్తోత్రములు విన్నావు వారందరు ప్రాచీన ఋషులు మానవహితము కోఱినవారు అందువలన నేను నిన్ను మాటిమాటికి ఆహ్వానిస్తాను ఇంద్రా ! నీవు తండ్రివంటివాడవు మా హితము కోఱువాడవు

5 ఇంద్రుడు మాకు చక్కని ఆరాధ్యమగు మహాధనము ప్రసాదించినాడు అతడు స్తోతను, స్తోతకార్యమును రక్షించినాడు ధనవంతుడగు ఆ ఇంద్రునే మేము స్తుతింతుము *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ముప్పదవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రుడు బలవంతుడు జ్యోతిష్మంతుడు అతడు బలముతో మావద్దకు రావలెను మాకు ధనవర్ధకుడు కావలెను సువజ్రి, నృపతి ఇంద్రా! మహా బలివి అగుము శత్రుంజయుడవగుము పురుషార్థివగుము

2 ఇంద్రా ! నీవు ఆహ్వానయోగ్యుడవు మహా కల్లోల సమయములందు మా దేహరక్షణకును, సూర్యప్రాప్తికిని నిన్ను ఆహ్వానిస్తాము మానవులందరిలో నీవే సేనాయోగ్యుడవు సుహంత నామక వజ్రముతో శత్రువును మాకు అప్పగించుము

3 ఇంద్రా కాలము కలిసివచ్చినపుడు యుద్ధమున నీవు మాకు సమీపవర్తిని అయినపుడు, అప్పుడు హోతాగ్ని మాకు ఉత్తమ ధనములు ఇచ్చుటకు దేవతలను పిలుచుచు ఈ యజ్ఞమున ఆసీనుడగును

4 ఇంద్రా ! మేము మీవారలము నీకు పూజనీయ స్తుతి అందించుచు స్తుతించు వారు కూడ నీవారలే వారికి మంచి ఇల్లు ఇమ్ము వారు సమృద్ధులై వృద్ధులు కావలెను *"స్వాభువో జరణ మశ్నువన్త"*

(వార్ధక్యము శాపము కారాదు సమృద్ధము కావలెనను సదాశయము)

ముప్పది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-10-12 విరాజము

1 మిత్రులారా ! హర్యశ్వుడు, సోమపాయి ఇంద్రుని కొఱకు మదకర స్తోత్రములు గానము చేయండి

2 ఇంద్రుడు శుభముల దానకర్త సత్యధనుడు స్తోతలు అతనిని దీప్తి స్తోత్రములతో స్తుతింతురు అట్లే మీరు స్తుతించండి మేమును స్తుతింతుము

3 ఇంద్రా ! నీవు మా కొఱకు అన్నాభిలాషివగుము శతక్రతూ ! మా కొఱకు గో అభిలాషివి అగుము వాసదాతా ! నీవు హిరణ్యదాతవగుము

4 అభీష్టవర్షి ఇంద్రా ! నిన్నుకోటి మేము విశేషరూపమున స్తుతిస్తాము వాసప్రదా ! వెంటనే మా స్తుతిని అవధరింపుము

5 ఆర్య ఇంద్రా ! కఠోరవాక్కులవానికి నిందించువానికి దానము చేయనివానికి మమ్ము అప్పగించకుము నా స్తోత్రము నిన్ను చేరవలెను

6 వృత్రహంత ఇంద్రా ! నీవు మా కవచమవు నీవు సర్వత్ర ప్రసిద్ధుడవు నీవు ఎదురునిలిచి యుద్ధము చేయువాడవు నీ సాయమున నేను వృత్ర వధ చేయగలను

7 ద్యావాపృథ్వులు అన్నవతులు అవి ఇంద్రుని వశవర్తిణులు అట్టి ఇంద్రా ! నీవు చాలా గొప్పవాడవు

8 ఇంద్రా ! నీకు సహచరి, తేజోయుక్త స్తోత్రసంపన్న స్తుతి నిన్ను నలుదిశల గ్రహించును

9 ఇంద్రా ! నీవు స్వర్గపువాడవు దర్శనీయుడవు సకల సోమములు నీ కొఱకు ఉద్యతలు సకల ప్రజనీకు నమస్కరించును

10 నా వారలారా ! మీరు మహాధన వర్ధకులు మహా ఇంద్రుని కొరకు సోమము చేయండి అభ్యుదయము ఆశించి ప్రహృష్ట స్తుతి చేయుడు

ఇంద్రా ! నీవు ప్రజల కోరికలు తీర్చువాడవు నీకు హవ్యము అర్పించి పూజించువాని సముఖమునకు వెళ్లుము

11 ఇంద్రుడు అత్యంత వ్యాపకుడు మహానుభావుడు విప్రులు మేధా౦ ఎ అతనిని గూర్చి స్తోత్రములు రచింతురు హవ్యము కల్పింతురు ఇంద్రుని వృత్రాది కర్మలను ఎంతటి ధీరుడైనను బాధింపజాలడు

12 ఇంద్రుడు అన్నివిధముల అన్ని జగములకు ఈశ్వరుడు అతని క్రోధము బాధించునదికాదు అతనిని గురించిన సకల స్తుతులు శత్రువులను అణచునవి అందువలన స్తోతలారా ! ఇంద్రుని స్తుతించుటకు మీ బంధువులను పోత్సహించండి

ముప్పది రెండవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-3 ద్విపద విరాట్.

1 ఇంద్రా ! మాకు దూరముగా యజమానులు సహితము నీతోకూడి ఆనందించరాదు నీవు దూరమునందున్న వాడవైనను మాయజ్ఞముకు విచ్చేయుము వినుము

2 ఇంద్రా ! తేనెమీద తేనెటీగలు కూర్చున్నట్లు స్తోతలు నీ కొఱకు సోమము సిద్ధముచేసి కూర్చుందురు రథముమీద అడుగుపెట్టినట్లు ధనాభిలాషులగుస్తోతలు నీకు స్తుతులు సమర్పింతురు

3 కొడుకు తండ్రిని పిలిచినరీతి ధనాభిలాషినగు నేను దానశీలుడగు ఇంద్రుని పిలుస్తాను

4 పెరుగు కలిపిన సోమము ఇంద్రుని కొఱకు సిద్ధమైనది వజ్రహస్త ఇంద్రా ! ఆ సోమపానమునకు అశ్వసహితుడవై యజ్ఞమంటపము వైపు విచ్చేయుము

5 ఇంద్రుడు యాచన విను చెవులవాడు ఇంద్రుని వద్ద మేము ధనము యాచిస్తాము అతడు మా విన్నపము వినవలెను అది నిష్ఫలము కారాదు యాచన వినగనే వందల, వేల మందికి దానములు చేయు ఇంద్రుని దానాభిలాషను ఎవడును నారించరాదు

6 వృత్రహంత ఇంద్రా ! నీ కొఱకు గంభీర సోమమును అభిషవించు వాడు నిను అనుసరించువాడు వీరాధివీరుడగును వాని విరుద్ధముగా ఎంతటివాడును మాట్లాడలేదు అతనిని పరిచారకులు పరివేష్ఠించి ఉందురు

7 ధనవాన్ ఇంద్రా ! హవ్యదాతల ఉపద్రవ నివారకుడవు అగుము ఉత్సాహవంతులగు శత్రువుల నాశము చేయుము నీవు నశింపచేసిన శత్రువు ధనమును మేము పంచుకొందుముగాత నీకు ఎంతటివాడును హానికలింపజాలడు నీవు మాకొఱకు ధనము పట్టుకొని రమ్ము

8 జనులారా ! వజ్రధరుడు, సోమపాయి ఇంద్రుని కొఱకు సోమము అభిషవించండి తృప్తునిచేయగల పురోడాశాదులు వంపండి నిర్వహించవలసిన కార్యములు నిర్వహించండి ఇంద్రుడు యజమానికి సుఖములనిచ్చును హవ్యము పూర్తి చేయును

9 సోమముగల యజ్ఞమును నాశనము చేయరాదు ఉత్సాహవంతులగుడు ధనప్రాప్తి కొఱకు శత్రుసంహారక ఇంద్రుని యజించండి శీఘ్రకారియే విజయుడగును నివాసకర్త అగును పుష్టినొందును కుత్సిత కర్మునకు దేవతలుండరు

"తరణిరిజ్జయతి క్షేతి పుష్యతి నదేవాసః కువత్నవే"

10 మంచిదానము చేయువాని రథమును త్రోసి వేయగలవాడు ఉండడు అతనిని ఎవడును ఆటంకపరచజాలడు ఇంద్రుడు మరుత్తులు రక్షగా గలవారు గోపూర్ణ గోష్టమునకు చేరుదురు

11 ఇంద్రా ! నీవు రక్షకుడుగా ఉన్న వ్యక్తి స్తోత్రములతో విన్ను బలవంతునిచేయును అన్నము అందుకొనును శూరా ! మా రథమును రక్షింపుము మా పుత్రాదులను రక్షింపుము

12 హర్యశ్వ ఇంద్రుడు సోమవంత యజమానికి బలము కలిగిస్తాడు అతనిని పగవారు పరిమార్చజాలరు గెలిచినవాని వలె ఇంద్రుని భాగము దేవతలందరిని మించినది

13 దేవతలలో ఇంద్రునకే అనల్పములు, సువిహితములు, శుభంకరములగు స్తోత్రములను అర్పించండి కర్మానుష్ఠానమున ఇంద్రుని మనసును ఆకర్షించగల వానివద్దకు అనేకా నేక బంధములు చేరవు

14 ఇంద్రా ! నీవు కరుణించిన వానిని ఎవడు అణచగలడు? ధనశాలి ఇంద్రా ! నీ విషయమున శ్రద్ధగలవాడై, హవిష్మంతుడైనవాడు ద్యులోకమునను, ఈ లోకమునను ధనము బలము పొందును

15 ఇంద్రా ! నీవు ధనికుడవు నీకు ప్రియమగు ధనము సమర్పించువానిని వృత్ర సంగ్రామాదులకు పంపుము వారి కీర్తిపెంచుము హర్యశ్వ ఇంద్రా ! నీ ఉపదేశానుసారము సకల స్తోతలతో సర్వపాపములను దాటగలము

16 ఇంద్రా ! నేలమీద ఉన్న దిగువ ధనము నీదే అంతరిక్షమున ఉన్న నడిమి ధనము నీదే అంతకుపైన ఉన్న ఉత్తమ ధనమునకు నీవే కర్తవు ఇది సత్యము సుత్రా మా ! గోవు సంబంధమున నిన్ను తొలగించువాడు లేడు

17 ఇంద్రా ! నీవు సమస్త లోకములకు ధనదాతవు ఈ జరుగు యుద్ధములన్నిట నీవే ధనదుడవని ప్రసిద్ధి పురుహూత ఇంద్రా ! సకల పార్థివజనులు రక్షణకుగాను నిన్ను అన్నభిక్షకోరుదురు

18 ఇంద్రా ! నీవు ఎన్నిధనములకు ఈశ్వరుడవో, మేము అన్ని ధనములకు స్వాములము కావలెను ఇంద్రా ! నేను స్తోతలను రక్షిస్తాను పాపికి ధనదానముచేయను

19 ఎచ్చట ఉన్నవాడయినను పూజించిదగిన పురుషునకు నిత్యము దానము చేస్తాను ఇంద్రా! నీవు వినా నాకు బంధువుగాని ప్రశంసనీయ పితరుడుగానిలేడు

20 క్షిప్రకర్మకారి మాత్రమే మహాకార్యముల బలమున అన్నము అనుభవించగలడు వడ్రంగి పాత చక్రమునుచెక్కి నవీకరించినట్లు నేను స్తుతులతో పురుహూత ఇంద్రుని నవీకరిస్తా .

21 మానవుడు దుష్ట స్తుతివలన ధనము పొందజాలడు హింసకుని వద్ద ధనము నిలువదు ధనవాన్ ఇంద్రా ! ద్యులోకమందును, దివసమందును నాతో సమానుడయిన వానికి నీవు ఇవ్వదలచినది సత్కర్మలు చేయువానికి సహితము లభించును

22 వీర ఇంద్రా ! నీవు ఈ సమస్త జంగమ పదార్థములకు స్వామివి స్థావర పదార్థములకు ఈశ్వరుడవు సర్వదర్శకుడవు ఇంతవరకు పాలు పితుకని గోవు వంటి నిన్ను స్తుతింతును

23 దనికుడవగు ఇంద్రా ! నీ సమానుడు లోకమున ఇంతవరకు పుట్టలేదు ఇకముందు పుట్టడు మేము అశ్వములు గోవులు, అన్నములు కోరుచున్నాము నిన్ను పిలుచుచున్నాము

24 ఇంద్రా ! నీవు జ్యేష్ఠుడవు నేను కనిష్ఠుడను నా కొఱకు ప్రసిద్ధ ధనము తెచ్చి ఇమ్ము కలకాలముగా నీవు అన్యంత ధనవంతుడవు ప్రత్యేక యుద్ధములందు హవ్యలాభ యోగ్యుడవు

25 మఘవా ! శత్రువులను పరాఙ్ముఖులనుచేయుము తొలగింపుము మా కొఱకు ధనమును సులభము చేయుము యుద్ధమున మమ్ము రక్షింపుము మేము నీ మిత్రులము మావర్ధకుడవగుము

26 ఇంద్రా ! మాకు ప్రజ్ఞానము తెమ్ము తండ్రి కొడుకునకు ఇచ్చినట్లు మాకు ధనము ఇమ్ము మేము యజ్ఞ జీవులము మేము నిత్యము సూర్యుని పొందవలెను

27 ఇంద్రా ! తెలియని నడకలవారు, హింసకులు, దురారాధ్యులు, అశుభ శత్రువులు మమ్ము ఆక్రమించరాదు మేము నీ వద్ద విన్రములమగుదుము అనేక కార్యములందు ఉత్తీర్ణులమగుదుము

ముప్పది మూడవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, వసిష్ఠ పుత్రులు దేవత-వశిష్ఠుడు, వసిష్ఠ పుత్రులు, ఛందస్సు- త్రిష్టుప్

1 వసిష్ఠపుత్రులు శ్వేతవర్ణులు కర్మపూరకులు తలకుడివైపు ముడివేయువారు నేను యజ్ఞమునుండి లేవగానే వసిష్ఠపుత్రులు నాకు దూరము కారాదని అందును అందువలన వారు నన్ను ప్రసన్నుని చేయుదురు

2 పాశద్యుమ్నుడు వయతి పుత్రుడు అతని యజ్ఞమున ఇంద్రుడు సోమపానము చేయుచుండెను అది వసిష్ఠపుత్రులు దూరము నుండి గమనించినారు యజ్ఞమును తిరస్కరించినారు ఇంద్రుని అక్కడినుండి తొలగించినారు ఇంద్రుడు సహితము వయత పుత్రుడు పాశద్యుమ్నుని వదలినాడు వాసిష్ఠులను వరించినాడు

(వసిష్ఠిపుత్రులు సుదాసుని మన్నించినారు సుదాసునితో యజ్ఞము చేయించినారు పాశద్యుమ్నుడనురాజు సహితము యజ్ఞము చేసినాడు ఇంద్రుని రప్పించినాడు ఇంద్రుడు సోమపానము చేయు సమయమున వసిష్ఠపుత్రులు ఆ యజ్ఞమును తిరస్కరించినాడు మంత్రబలమున ఇంద్రుని సోమపానము మాన్పించినారు ఇంద్రుని సుదాసుని యజ్ఞమునకు తీసికొని వెళ్లినారను వృత్తాంతమును శాయణాచార్యులు చెప్పినారు)

3 ఆవిధముగనే వశిష్ఠపుత్రులు సింధునదిని అనాయాసముగ దాటినారు భేద, నామక శత్రువును హతమార్చినారు వసిష్ఠపుత్రులారా ! ప్రసిద్ధ దాశరాజ్ఞ యుద్ధమున మీ మంత్రబలముననే ఇంద్రుడు సుదాసుని రక్షించినాడు

4 మానవులారా ! మీ స్తోత్రములు పితరులకు తృప్తి కలిగించును నేను రథమును నడిపింతును మీరు అలసట చెందరాదు వశిష్ఠగణములారా ! మీరు శక్వరీ ఋక్కులు, శ్రేష్ఠ వచనములతో ఇంద్రుని బలము ఆర్జించినారు

(పితరులకు తృప్తి అనగా స్వయముగా వసిష్ఠుని తృప్తియే)

5 జ్ఞాన తృష్ణగలరాజులు చుట్టుకూడినవారును వర్షయాచకులగు వశిష్ఠపుత్రులు పదిమందిరాజులతో యుద్ధమున సూర్యునివలె ఇంద్రుని పైకి లేపినారు స్తోత వసిష్ఠుని స్తోత్రమును ఇంద్రుడు విన్నాడు తృత్సు రాజులకొఱకు విస్తృత దేశమును ఇచ్చినాడు

6 గోవులను పాలించు దండులవలె భారత గణము తృత్సులు శత్రువుల మధ్య అల్పసంఖ్యాకులై ఉండిరి తదనంతరము వశిష్ఠుడు వారి పురోహితుడయినాడు అప్పటి నుంచి తృత్సు ప్రజ పెరుగసాగినది

7 అగ్ని, వాయువు, సూర్యుడు జగములకు జలమునిచ్చువారు వారిలో ఆదిత్యాది మువ్వురు ఆర్యులు వారు ముగ్గురు ఉషను సేవింతురు వసిష్ఠులకు అవి అన్నియు తెలియును

(ఆదిత్యాదులు-ఆదిత్యులు, వసువులు, రుద్రులను ముగ్గురు)

8 వశిష్ఠ పుత్రులారా ! మీ మహిమ సూర్యుని జ్యోతివలె ప్రకాశించును మీ మహిమ సముద్రమువలె గంభీరము వాయువేగమువంటి మీ స్తోత్రములను ఇతరులు అనుసరించజాలరు.

9 వశిష్ఠగణములు జ్ఞానమున తిరోహితమయిన సహస్రశాఖలుగల లోకమున సంచరించినారు వారు సర్వనియంత ద్వారా పరచబడిన విశాల నూలును నేయుచున్న మాతృ స్వరూపలగు అప్సరలవద్దకు వెళ్లినారు

(సర్వ నియంత యముడు అతడు పరచినది పరిధిలేని జననమరణ ప్రవాహము అప్సరలు తల్లులు వారునేసిన వస్త్రము జీవితము వాసిష్ఠులు జననమరణ నియంత యముని జీవితము ఏర్పరచు మాతృమూర్తుల ఎరిగిన వారని తాత్పర్యము)

10 వశిష్ఠా ! విద్యుత్తువంటి నీ జ్యోతిని నీవు పరిత్యజించుటను మిత్రావరుణులు చూచినారు అప్పుడు నీకు ఒక జన్మ అయినది అదికాక అంతకుముందు వాస స్థానమునుండి అగస్త్యుడు తెచ్చినాడు

(*"పితాశ్చేంద్ర స్యవాక్యమిత్యేకే వర్ణంతి అపరే వసిష్ఠ పుత్రాణామితి"* దీనిని ఇంద్రుడే చేప్పినాడని కొందరు - వసిష్ఠ పుత్రులని కొందరు అని శాయణుడు)

11 వశిష్ఠా ! నీవు మిత్రావరుణులు పుత్రుడవు. బ్రహ్మ! నీవు ఉర్వశి మనసున ఆవిర్భవించినావు అప్పుడు మిత్రావరుణుల వీర్యము స్ఖలమైనది విశ్వదేగణములు దివ్యస్తోత్రములతో పుష్కర మధ్యమున నిన్ను దాల్చినారు

(ఆదిత్య సవనమునకు మిత్రావరుణులు వచ్చినారు వారు అక్కడ ఉన్న ఊర్వశిని చూచినారు వారికి వీర్యస్కలనమైనది దానిని ఒక కుండలో ఉంచినారు తేవైవతు ముహుర్తేన వీర్యవంతౌ తపస్వినౌ అగస్త్య వశిష్ఠశ్చ తత్రర్షీ సంబభూవతుః అప్పుడే ఆ వీర్యము నుండి తపస్వినులగు అగస్త్య వసిష్ఠులు జన్మించినారని శాయణుడు)

12 అనంత జ్ఞానవంతుడగు వసిష్ఠుడు భూలోక స్వర్గలోకములను తెలుసుకున్నాడు సహస్రదానవంతుడయినాడు సర్వనియంత యముని ద్వారా విస్తీర్ణ వస్త్రము జనన మరణ ప్రవాహమును వేయగోరి వశిష్ఠుడు ఊర్వశికి జన్మించినాడు

13 యజ్ఞదీక్షవహించిన మిత్రావరుణులు స్తుతులతో ప్రార్థితులై కలశమున ఒకేసారి రేతః స్ఖలనము చేసినారు అనంతరము మాన్య అగస్త్యుదు జన్మించినాడు వసిష్ఠ ఋషి సహితము అదే కుంభమునుంచి జన్మించినాడని జనులు చెప్పుకొందురు

(కుంభము టెస్ట్ ట్యూబ్ కావచ్చును వారిది కృత్రిమ జన్మ కావచ్చును ఆలోచించవలెను)

14 తృత్సువులారా ! మీ వద్దకు వసిష్ఠుదు వచ్చుచున్నాడు మీరు అతనిని ప్రసన్న చిత్తమున పూజించిండి వశిష్ఠుడు అగ్రగామి అయి ఉక్థ, సోమములు ధరించును ప్రస్తరముతో అభిషవకర్త అగును అతడు కర్తవ్యమును బోధించును

(ఇది తండ్రి కొడుకల పరస్పర ప్రశంసవలె ఉన్నది)

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత అయిదవ అష్టకము ఏడవ మండలమున రెండవ అనువాకము సమాప్తము)

మూడవ అనువాకము **ముప్పది నాలుగవ సూక్తము**

ఋషి - వశిష్ఠుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు,

ఛందస్సు-1-21 ద్విపద, 20,21 విరాజ, 22-25 త్రిష్టుప్.

1 దీప్తము, అభీష్టప్రదమగు స్తుతీ ! వేగవంతము అలంకృతములగు రథమువలె నీవు మానుండి దేవతలవద్దకు చేరుము

2. క్షయమగు జలము భూమి, స్వర్గపు సృష్టి ఎరుగును జలము స్తుతి వినును (జలము, భూమి, స్వర్గముకన్న ముందు పుట్టినదని)

3 విస్తీర్ణ జలము ఇంద్రుని ఆనంద పరచును ఉపద్రవము వచ్చినపుడు వీరులు, శూరులు ఇంద్రుని స్తుతింతురు

4 ఇంద్రుడు రావలసి ఉన్నది గుఱ్ఱములను రథముముందు కట్టండి ఇంద్రుడు వజ్రధరుడు స్వర్ణహస్తములవాడు

5 మానవులారా ! యజ్ఞమునకు సాగండి గంతవలె స్వయముననే యజ్ఞమార్గమున సాగండి

6 మజనులారా ! యుద్ధమునకు స్వయముగానే వెళ్లండి జనుల కొఱకు ప్రజ్ఞాపకము పాపనాశకమగు యజ్ఞము చేయండి

7 ఈ యజ్ఞ బలముననే సూర్యుడు ఉదయించును భూమి ప్రాణులను మోయును అట్లే యజ్ఞము సహితము భారము వహించును

8 అగ్నీ ! అహింసాదియుక్త యజ్ఞము చేయుదును కోరికలు తీర్చుకుందును పిలిచెదను వారికొఱకు కర్మ చేయుదును

9 మానవులారా! దేవతలు లక్ష్యముగా దీప్త కర్మ చేయండి దేవతలను స్తుతించండి

10 ఓజసి, బహునేత్రుడు, వరుణుడు నదుల జలమును పరిశీలించును

11 వరుణుడు దేశములకు రాజు నదులకు రూపము అతని బలము అప్రతిహతము సర్వత్రగామి

12 దేవతలారా ! సకల ప్రజలలో మమ్ము రక్షించండి నిందించ గోరు శత్రువును దీప్తిరహితునుచేయండి

13 శత్రువులు అశుభంకర ఆయుధముల నలువైపుల తొలగిపోవలెను దేవతలారా ! మాలోని పాపము తొలగి పోవలెను

14 హవ్యభోజి అగ్నీ ! మా నమస్కారములకు ప్రీతుడవగుము మమ్ము రక్షింపుము మేము అగ్నిని సుతింతుము

15 అగ్ని దేవతల సహచరుడు అతనితో స్నేహము చేయండి అతడు మనకు శుభంకరుడు కావలెను

16 మేఘహంతా ! నదీ స్థానమున కూర్చున్నవాడును జలమున ఉత్పన్నుడగు అగ్నిని స్తోత్రములతో స్తుతింతురు

("ఋధ్నే నదీరాం" అని మంత్రం బుధ్నమనగా అంతరిక్షము ధృతా ఆప ఇతి ఉత్పత్తిః)

17 అహిర్బుధ్న్యా! మమ్ము హింసకునకు వప్పగించకుము యాజ్ఞికుని యజ్ఞము క్షీణింప చేయకుము (అహిర్బుధ్న్య గార్హపత్య అగ్ని గృహములందలి అగ్ని)

18 దేవతలు మాజనులకొఱకు అన్నము ధరింతురు ధనముకొఱకు ఉత్సాహులగు శత్రువు చావవలెను

19 సూర్యుడు సమస్త భువనములను తపింప చేయును అట్లే దేవతల బలమువలన మహాసేనగల రాజు శత్రువులను తపింప చేయును

20 మా వద్దకు దేవతాస్త్రీలు వచ్చినపుడు ఉత్తమ హస్త నిపుణుడు త్వష్ట మాకు వీరపుత్రులను ప్రదానము చేయవలెను

21 త్వష్ట మా స్తోత్రములను స్వీకరించును పర్యాప్త బుద్ధిగల త్వష్ట మా కొఱకు ధనాభిలాషి కావలెను

22 దాననిపుణులగు దేవపత్నులు మా మనోరథములను ప్రదానము చేయవలెను ద్యావాపృథ్వులు, వరుణ పత్ని సహితము వినవలెను శుభంకరుడు, దానశీలుడగు త్వష్ట ఉపద్రవ నివారణులగు దేవపత్నుల సహితుడై మాకు అభయము ఇవ్వవలెను

23 అవ్యయములగు మా ధనములను పర్వతములు పోషించవలెను సమస్త జలములు ఆ ధనమును పోషించవలెను దాన పరాయణులగు దేవపత్నులు దానిని పోషించవలెను ఓషధులు ద్యులోకము సహితము పాలన పోషణ చేయవలెను వనస్పతులు సహితమయి అంతరిక్షము సహితము పాలించవలెను ద్యావాపృథ్వులు మమ్ము రక్షించవలెను

(అవ్యయ ధనములు ప్రకృతి సంపదలు వాటికి స్వయముగా పునరుత్పత్తి ఉన్నందున అవ్యయములయినవి ఆధునికమను పేరుగల రాక్షస నాగరకతలో పునరుత్పత్తిగల ప్రకృతి సంపదల ఉత్పత్తిని నాశనము చేయు ప్రయత్నము నిరంతరము జరుగుచున్నది)

24 మేము భరించ తగిన ధనమునే ఆశ్రయింతుము విస్తృత ద్యావాపృథ్వులు దానిని ఆమోదించవలెను దీప్తికి ఆధారభూతుడగు ఇంద్రుడు మిత్రుడగు వరుణుడు ఆమోదించవలెను పరాజయకర్తలు మరుద్గణములు సహితము ఆమోదించవలెను

(ధియధ్యైః భరించ కలిగింత ధనము మాత్రమే ఉండవలెను అది ప్రకృతి శక్తుల అనుమతి గలది కావలెను ఈ యంత్ర నాగరకతకు పట్టిన రోగము ప్రకృతి అనుమతిలేని భరించలేని ధనము! ఇది పులిని ఎక్కినది స్వారి చేయలేదు దిగలేదు ఆశ్చర్యమేమనగా ఆనాటి ఋషులు నేటి మానవుని హెచ్చరించినాడు)

25 ఇంద్ర, వరుణ, మిత్ర, అగ్ని, జల, ఓషధ, వృక్షములు మా స్తుతులను స్వీకరించవలెను మరుత్తుల వద్ద నివసించి మేము సుఖింతుము యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః

(గాలి వద్ద కన్న సుఖము మరెక్కడ లభించును?)

ముప్పది ఐదవ సూక్తము
ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఇంద్రాగ్నులారా! మాకు రక్షణలు కల్పించండి శాంతి ప్రసాదించండి ఇంద్రావరుణులారా! యజమాని హవ్యము సమర్పించినాడు మీరు మాకు శాంతి ప్రసాదించండి ఇంద్రసోములు మాకు శాంతి, శుభములు ప్రసాదించువారు కావలెను ఇంద్ర, పూషలు మాకు శాంతి, సుఖములు ప్రసాదించవలెను

2 భగుడు మాకు శాంతిని ఇవ్వవలెను నరశంసాగ్ని మాకు శాంతి ప్రదుడు కావలెను మాకు పురంధ్రి శాంతి ప్రద కావలెను సకల ధనములు మాకు శాంతి ప్రదములు కావలెను ఉత్తమము నియమయుక్త సత్యవచనము మాకు శాంతి ప్రసాదించవలెను బహుమారులు అవిర్భూత ఆర్యమ మాకు శాంతి దాత కావలెను

3 ధాత మాకు శాంతిని ఇవ్వవలెను ధర్త వరుణుడు మాకు శాంతిని ఇవ్వవలెను పృథ్వి అన్న సహితముగా శాంతి ఇవ్వవలెను మహాంతములగు ద్యావాపృథ్వులు మాకు శాంతి ఇవ్వవలెను పర్వతము శాంతి ఇవ్వవలెను దేవతల సకల ఉన్నత స్తుతులు శాంతి ఇవ్వవలెను

4 జ్వాలాముఖాగ్ని మాకు శాంతి ప్రసాదించవలెను మిత్రావరుణులు శాంతి ప్రసాదించవలెను అశ్వినులు శాంతి ప్రసాదించవలెను పుణ్యాత్ముల పుణ్యకర్మలు శాంతి ప్రసాదించవలెను గతిశీలమగు వాయువు సహితము శాంతముగా వీచవలెను

5 ప్రథమ ఆహ్వానముననే ద్యావాపృథ్వులు మాకు శాతి కలిగించవలెను దర్శనీయ అంతరిక్షము మాకు శాంతి కలిగించవలెను ఓషధులు, వృక్షములు మాకు శాంతి కలిగించవలెను విజయ పరాయణుడగు లోకపతి ఇంద్రుడు సహితము మాకు శాంతి కలిగించవలెను

6 వసువులతో కలిసి ఇంద్రుడు మాకు శాంతి అనుగ్రహించవలెను ఆదిత్యులతో కలిసి శోభనస్తుతుల వరుణుడు మాకు శాంతి అనుగ్రహించవలెను రుద్రుగణముల కొరకు రుద్రుడు మాకు శాంతిని అనుగ్రహించవలెను దేవతాస్త్రీలతో త్వష్ట మాకు శాంతిని అనుగ్రహించవలెను యజ్ఞము మా స్తోత్రము వినవలెను

7 సోముడు మాకు శాంతి అందించవలెను స్తోత్రము మాకు శాంతి అందించవలెను శిలలు

మాకు శాంతి అందించవలెను యూపముల కొలతలు మాకు శాంతి అందించవలెను ఓషధులు మాకు శాంతి అందించవలెను వేదము మాకు శాంతి ప్రసాదించవలెను

8 విశాల తేజోవంతుడగు సూర్యుడు మా శాంతి కొఱకు ఉదయించవలెను నాలుగు మహాదిశలు మాకు శాంతి ప్రసాదించవలెను స్థిర పర్వతములు మాకు శాంతి ప్రసాదించవలెను నదులు మాకు శాంతి ప్రసాదించవలెను జలములు మాకు శాంతి ప్రసాదించవలెను

9 కర్మద్వారా అదితి మాకు శాంతినీయవలెను శోభన స్తుతులు గల మరుత్తులు మాకు శాంతి నీయవలెను విష్ణువు మాకు శాంతినీయవలెను పూష మాకు శాంతినీయవలెను అంతరిక్షము మాకు శాంతినీయవలెను వాయువు మాకు శాంతి నీయవలెను

10 రక్షించుచు సవిత మాకు శాంతి అనుగ్రహించవలెను చీకట్లను దూరము చేయు ఉషస్సులు మాకు శాంతి అనుగ్రహించవలెను మా ప్రజకు పర్జన్యుడు శాంతి అనుగ్రహించవలెను క్షేత్రపతి శంభుడు మాకు శాంతి అనుగ్రహించవలెను

11 ప్రకాశమానులగు విశ్వేదేవతలు మాకు శాంతి అందించవలెను కర్మతో పాటు సరస్వతి మాకు యజ్ఞసేవక శాంతి నందించవలెను దాననిపుణులు మాకు శాంతి నందించవలెను భూలోక, ద్యులోక, అంతరిక్షములందు పుట్టిన జీవములన్నియు మాకు శాంతి నందించవలెను

12 సత్యపాలక దేవతలు మాకు శాంతిని ప్రసాదించవలెను అశ్వగణములు మాకు శాంతి ప్రసాదించవలెను గోవులు మాకు సుఖములనిచ్చునవి కావలెను సుకర్మ కర్తలు, సుందరహస్తులు ఋభువులు మాకు శాంతిని ప్రసాదించవలెను స్తుతించినపుడు మా పితరులు సహితము మాకు శాంతిని ప్రసాదించవలెను

13 అజ ఏకపాదదేవా ! మాకు శాంతినిమ్ము అహిర్బుధ్న్య దేవా ! మాకు శాంతినిమ్ము ఉపద్రవ శాంతి కారక అపాం నపాత, దేవా ! మాకు శాంతినిమ్ము దేవపాలిక పృశ్నీ ! మాకు శాంతినిమ్ము

14 మేము ఈ కొత్త స్తోత్రము రచించినాము ఆదిత్య గణ, రుద్రగణ, వసుగణములు దీనిని స్వీకరించవలెను ద్యులోక, భూలోక, పృశ్ని జాతములన్నియు మిగిలిన యజ్ఞీయములన్నియు మా ఆహ్వానము వినవలెను

15 యజ్ఞ, యోగ్య దేవతలు, యజనీయమను ప్రజాపతి, యజనీయ, అమర సత్యజ్ఞ దేవగణములు నేడు మాకు బహు కీర్తనీయ పుత్రుని ప్రదానము చేయవలెను నీవు మమ్ము ఎల్లపుడు శుభములు కలిగించి పాలింపుము

ఆలోచనామృతము

ఆదిత్యా రుద్రా వసవో జుషంతేదం బ్రహ్మ క్రియమాణంనవీనం।
శ్రుణ్వంతునో దివ్యాః పార్థివాసోగోజాతా ఉతయే యజ్ఞియాసః॥

ఇది ఈ సూక్తము పదునాలువ మంత్రము *"ఇదం బ్రహ్మక్రియమాణం నవీనం"* ఇది కొత్తగా రచించిన సూక్తము అనుచున్నాడు

ఈ సూక్తము అందమయినది సుందరమైనది సురుచిరము మనసున పులకింపచేయునది ఆనందకరము హర్షదము స్పందింప చేయునది కొన్ని పదములు, మనసును కదిలించును కొన్ని ఏడిపించును

కొన్ని బాధించును కొన్ని నవ్వించును పదములకు ప్రాణము లేక పోవచ్చు శక్తి ఉన్నది అని మనిషిమీద మనసుమీద అనంతమగు ప్రభావము వేయగలవు

శాంతి, ఇది ఆప్యాయమగు పదము ఉచ్చారణ మాత్రమున మనసున మల్లెలు మొలుచును ఏదో చెప్పలేని అవ్యక్త, అనుభూతి చోటుచేసుకొనును పచ్చని పంట చేలు, నల్లనికారు మబ్బు, మెల్లగాపారు ఏరు, మెల్లని పిల్లగాలిని తలపించును

కొన్ని పదములు మాత్రమే ఉండును వాస్తవమున ఉండవు శాంతి అటువంటి పదము అది మానవాళికి ఈ నాటికి అందలేదు ముందు అందగలదని నమ్మకము లేదు ఏలననగా మనిషి, మనసు ప్రకృతి అలజడిగలవి వాటికి నిలకడలేదు అందుకే శాంతికి నిలకడలేదు

శాంతి అందదు అందుకని అందమయినదికాదు అందనిప్రతిది అందముకాదు

మానవ జీవితము మరీచిక దానికి అన్నీ కనిపిస్తాయి వాటివెంట పరుగే జీవితము మనిషికి నిశ్చితముగా అందునది మృత్యువు మాత్రమే జీవితము అనిశ్చతము మృత్యువు నిశ్చితము

మానవుని జీవితము వాస్తవము సత్యము, ఋతము మీద ఆధాపరపడినదికాదు అది ఆదర్శము లక్ష్యము గమ్యము మీద ఆధారపడినది మానవుడు ఏనాటికయినా ఆదర్శమును అందుకొనగలడా? అదొక ప్రశ్న, మానవ జీవితము ప్రశ్నల తోరణము అన్నింటికి సమాధానము ఉండదు

ఇంతకుముందటిసూక్తములు సుఖములను కోరినవి ధనమును కోరినవి అన్నమును కోరినవి బలమును కోరినవి శాంతిని ఆశించలేదు

మానవ జీవిత ప్రయాణమున ఇదొక మరువరాని మజిలీ ! అన్నము, బలము మున్నగునవి సుఖమును ఇవ్వలేకపోయినవి అందుకే అన్వేషణ ఆ నిరంతర అన్వేషణలో వశిష్ఠుని ఊహా

పథమున శాంతి గోచరించినది అతడు ఆ ఉత్సాహమున, ఆవేశమున, ఆనందమున వచించిన సూక్తమిది అందుకే *"ఇదం బ్రహ్మక్రియమాణం నవీనం"* అన్నాడు బ్రహ్మ అనగా మంత్రము సూక్తము

శాంతము లేదా సౌఖ్యము లేదన్న మన త్యాగయ్య వశిష్ఠున కన్న తక్కువాడుకాడు

శాంతి పదము చిన్నది అర్థము అనంతము శాంతి స్వతంత్రంకాదు పరాధీన శాంతి ఒకచోటిది కాదు పెక్కుచోట్లది శాంతి బాహిరము మాత్రమేకాదు అధికముగా ఆంతరంగికము

శాంతి అందదు ఎందుకు? అది ప్రకృతి మీద ఆధారపడినది పరిసరములు మీద ఆధారపడినది పరిస్థితులమ మీద ఆధారపడినది రాజకీయముమీద ఆధారపడినది మనిషిమీద ఆధారపడినది మనసు మీద ఆధారపడినది ఇవి భిన్నములు పొంతనలేనివి అందని శాంతిని అందదని మిన్నకుండ జాలము ! నిరంతర యత్నములు కొనసాగుచునే ఉన్నవి-ఉండును

శాంతికొఱకని సాగిన యుద్ధములెన్ని? శాంతి కొరకని చెలరేగిన అశాంతి ఎంత?

ఈ హింస, ఈ అశాంతి ఎవరికొరకు? ఒక నియంత కొరకా? ఒక రాచరికము కొరకా? ఒక మతము కొరకా? ఒక విధానము కొరకా? ప్రజలను శాంతిగా బ్రతకనీయకుండుట కొరకా?

ఎవని నిర్వచనము వానిది! ఒకనికి అశాంతి మరొకరిశాంతి ఇదికూడ సాపేక్షమే మానజాతిని ఉద్ధరించుటకని పుట్టిన సిద్ధాంతములలో చాల వరకు ఆదర్శముగనే నిలిచిపోయినవి శాంతి సహితము అటువంటిదే

అటువంటి శాంతి ఎన్నింటిమీద ఆధారపడినది ఈ సూక్తము చెప్పినది శాంతి కొఱకు తపించినది ఈ సూక్తపు ఉచ్చారణలో శాంతి ఉన్నది *"మహానామ్నివర్తే ఏతత్స్తోత్రం జప్యం"* అన్నాడు శాయణుడు.

వాస్తవ జీవితముకన్న పదములు వాటి స్వరములు ఉచ్చారణలు ప్రభావము ఎక్కువ అందుకే ఈ సూక్తపు మొదటి మంత్రము ఉచ్చరింతము

"శంన ఇంద్రాగ్నీ భవతామవోభిః ॥శం" ఇంద్రావరుణా రాతహవ్యా

శమింద్రాసోమా సువిత యసంమోః శంన ఇంద్రాపూషాణా వాజాసాతౌ

(ఆంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత ఏడవ మండలము ఐదవ అష్టకమున మూడవ అధ్యాయము సమాప్తము)

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 యజ్ఞస్థానము నుండి స్తోత్రములు శ్రేష్ఠముగా సూర్యాదులవద్దకు చేరవలెను తన కిరణములతో సూర్యుడు వర్షజలమును ఏర్పరచినాడు భూమి తన సానువులమీద విస్తృతమై వ్యాపించి ఉన్నది పృథ్వి యొక్క విస్తృత అవయవములమీద అగ్ని జ్వలించును

2 బలవంతులగు మిత్రావరుణులారా ! హవ్యరూప అన్నమువంటి కొత్త స్తుతిని మీ కొఱకు రచిస్తాను మీ ఇద్దరిలో వరుణుడు స్వామి స్థానము కల్పించువాడు మిత్రుడు స్తుతించగా ప్రాణులను ప్రవర్తింపచేయువాడు

3 కదలికగల వాయువు నడక నలువైపుల శోభిల్లును పాడి ఆవు వర్థిల్లును ప్రకాశమానుడగు ఆదిత్యుని అంతరిక్షమున మేఘము ఉత్పన్నమగును ఆ మేఘము జలవర్షకమై అంతరిక్షమున గర్జించును

4 శూర ఇంద్రా ! నీ అశ్వములు హరినామకములు సుందరగమనములు కలవి భారము వహించగలవి వానిని స్తుతలతో రథమున పూన్చువాని యజ్ఞమునకు విచ్చేయుము ఆర్యమ హింసించగోరు శత్రువు కోపమును నష్టపరచును శోభన కర్మలుగల ఆర్యమను స్తుతితో ఆవర్తితము చేయుదును

5 యజమానులు అన్నవంతులయి, యజ్ఞ స్థలమున నిలిచి రుద్రుని సఖ్యత కోరుచున్నారు నేతల స్తుతులు విని రుద్రుడు అన్నము అందించవలెను నేను రుద్రునకు ప్రియ నమస్కారము చేయుదును

6 నదులకు సింధునదిమాత సరస్వతి సప్తమ ఆ నదులు కోటికలు తీర్చునవి సుందర ధారలు కలవి ప్రవహించునవి తమ జలములతో పొంగునవి, అన్నవంతములు కోరికలుగల నదులులన్నియు ఒకేసారిరావలెను

7 మరుత్తులు ప్రసన్నులు వేగవంతులు వారు మా యజ్ఞకర్మను పుత్రులను రక్షించవలెను అక్షర వ్యాప్తమయి, సంచరించు వాగ్దేవి మమ్ము విడువరాదు ఇతరులను చూడరాదు మాధనము నియతము అయినను మర్తుతులు వాగ్దేవి దానిని పెంచవలెను

8 మహతి, అసీమ భూమిని పిలువుము యజ్ఞయోగ్య వీరపూషను పిలువుము మా కర్మలను రక్షించు భగుని పిలువుము దాన నిపుణుడు, ప్రాచీనుడు ఋభువులలో ఒకడు వాజీదేవుని యజ్ఞమునకు పిల్వుము

9 మరుత్తులారా ! ఈ శ్లోకము మీ ముందునకు చేరవలెను ఆశ్రమదాత, గర్భపాలక విష్ణువు వద్దకు కూడ చేరవలెను వారు స్తోతకు, పుత్రులు, అన్నము ప్రసాదించవలెను *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ముప్పది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుదు, దేవత-విశ్వేదేవతలు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 విస్తృత తేజము ఆధారముగా గల ఋభువులారా! వాహకము, కీర్తనీయము, అహింసరథము మిమ్ము మోయవలెను సుందర హనువులుగల ఋభువులారా! యజ్ఞమందు ఆనందమునకుగాను పాలు, పెరుగు, సత్తు కలిసిన సోమముతో కదుపునింపండి

2 స్వర్గ దర్శులగు ఋభువులారా ! మీరు హవిష్మంతులకొఱకు అహింసక రత్నములను ఉంచండి అనంతరము బలము కలుగు యజ్ఞమున సోమపానము చేయండి దయదలచి మాకు విశేష రూప ధనమును అందించండి

3. ధనికుడవగు ఇంద్రా ! నీవు అధిక , అల్పధన దాన సమయములందు ధనమును సేవింతువు నీ రెండు చేతులనిండ ధనము ఉన్నది ధనప్రాప్తియందు నీ మాట కటువుకాదు

4 ఇంద్రా ! నీవు అసాధారణ యశోవంతుడవు ఋభువులకు ఈశ్వరుడు సాధకుడవు ఇతురులవలె నీవు స్తోత ఇంటికి రమ్ము హర్యశ్వ ఇంద్రా ! నేడు మేము హవ్యము అర్పించి మిమ్ము స్తుతించుచున్నాము

5 హర్యశ్వా ! నీవు మా స్తుతివలన వ్యాప్తిచెందుదువు హవ్యము అర్పించు యజమానికి ప్రవహించు ధనము ఇమ్ము ఇంద్రా ! నీవు మాకు ధనము ఎప్పుడు ఇచ్చెదవు? నేడు నీకు యోగ్యముల రక్షణలతో మేము పాలితులమగుదుము

6 మా స్తోత్రరూపవాక్యమును ఎప్పుడు అర్థము చేసికొందువు? ఇప్పుడు నీవు మాకు నివాసము ఇచ్చుచున్నావు బలము కలిగి వేగవంతములగు నీ అశ్వములు మా స్తుతులు విని వీరపుత్ర సహిత ధనమును అన్నమును మా ఇంటికి తేవలెను

7 ప్రకాశమానమగు భూమి ఇంద్రుని అధిపతిని చేయుటకు వ్యాపించును విశిష్ట అన్నముగల వర్షము ఇంద్రుని వ్యాపించచేయును మానవులు ఇంద్రుని స్తుతించి తమ ఇంటికి తీసికొని వెళ్లుదురు అట్టి త్రిలోకధారి ఇంద్రుడు జరరాగ్ని కలిగి ఉండును

8 సవితా ! నీ వద్దనుంచి ప్రశంసనీయ ధనము మావద్దకు చేరవలెను పర్వతములు అందించిన ధనము మావద్దకు చేరవలెను సర్వరక్షకుడు, స్వర్గవాసి ఇంద్రుడు మాకు రక్షకుడు కావలెను *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ముప్పది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుదు, దేవత-సవిత ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1. ప్రభ స్వర్ణమయము సవిత దానిని ఆశ్రయించును దానినే ఉదయింపచేయును సవిత

మానవులకు స్తుతింపతగినవాడు అతడు అనేక ధనములు కలవాడు స్తోతలకు మనోహర ధనము ఇచ్చును

2 సవితా ! ఉదయింపుము నీవు హిరణ్య బాహువవు విస్తృతము, ప్రసిద్ధమగు వెలుగు ఇచ్చుచున్నావు మానవుల భోగ యోగ్యమగు ధనము నేతలకు ఇచ్చునట్టి యజ్ఞము ప్రారంభమైనది నీవు మా స్తోత్రము వినుము

3 సవితను మేము స్తుతించవలె, సవితను సమస్త దేవతలు స్తుతింతురు ఆ పూజనీయ సవిత మా స్తోత్రమును అన్నమును స్వీకరించవలెను సర్వ రక్షణలతో స్తోతలను పాలించవలెను

4 సవిత అనుమతి ప్రకారము అదితి సవితను స్తుతించను వరుణాది దేవతలు సవితను స్తుతింతురు మిత్రాదులు, సమాన ప్రీతిగల ఆర్యమ సవితను స్తుతింతురు

5 దాననిపుణులు, భక్తులగు యజమానులు పరస్పరము కలసి ద్యులోక భూలోక మిత్రుడగు సవితను సేవింతురు అహిర్బుధ్న మా స్తుతిని వినవలెను ముఖ్యధేనువులద్వారా వాగ్దేని మమ్ము పాలించవెలను

6 ప్రజారక్షక సవిత మా ప్రార్ధన మన్నించవలెను మాకు తన మనోహరధనము అందించవలెను ఓజస్వి స్తోతలు మారక్షణకు భగుని మరలమరల పిలుస్తారు అసమర్ధుడు రత్నములు అడుగును అనుగ్రహో అధయాతి రత్నమ్

7 వాజీగణము మితద్రవులు మిత్రమార్గులు శుభంకర అన్నవంతులు యజ్ఞసమయమున వారు మా స్తోత్రములు వినవలెను మాకు సుఖములు ప్రసాదించవలెను వాజీదేవగణా! దాత కాని వానిని హంతకులను, రాక్షసులను హతమార్చండి మాకున్న సకల పాతరోగములను దూరము చేయండి

8 వాజీగణమా ! మీరు మేధావులు అమరులు సత్యజ్ఞానులు ధననిమిత్తము జరుగు సకల యుద్ధములందు మీరు మమ్ము పాలించవలెను ఈ సోమమును పానము చేయుడు ఉన్మత్తులుకండి తృప్తులయి దేవయాన మార్గమున సాగండి

ముప్పది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అగ్నిపైకి ఎగిసి స్తోతల శోభన స్తుతులను ఆశ్రయించవలెను అందరకు వార్ధక్యము కలిగించు ఉష పూర్వాభిముఖియై యజ్ఞమునకు రావలెను ఆదరయుక్తులగు యజమాని అతని భార్య రథికులవలె యజ్ఞమార్గమును ఆశ్రయిస్తారు మేమంపిన హోత యజ్ఞము చేయిస్తాడు

2 ఈ యజమానులు అన్నయుక్తులు కుశయుక్తులగుదురు వాయువు, పూష ప్రజాపాలకులు వడవలు గలవారు వారు ప్రజాహితులయి ఉషోదయముకన్న ముందటి ఆహ్వానమువిని, అంతరిక్షమునుండి రావలెను

3 ఈ యజ్ఞమున వసుగణములు భూమిమీద ఆనందించవలెను విశాల అంతరిక్షమునుండి, దీప్యమానులగు మరుద్గణములు పూజింపబడుదురు వేగగాములగు మరుత్తులు, వసువులారా ! మీ గమ్యము మావైపు కావలెను మా దూత మీ కొఱకు వెళ్లినాడు అతని ఆహ్వానము మన్నించండి

4 ప్రఖ్యాతులు, యజనీయులు, రక్షకులు విశ్వ దేవగణము యజ్ఞస్థానమునకు వస్తారు అగ్నీ! మా యజ్ఞమున మేము కోరిన దేవతలకు యజ్ఞము చేయుము భగునకు అశ్వినులకు ఇంద్రునకు వెంటనే పూజచేయుము

5 అగ్నీ ! ద్యులోకమునుండి స్తుతియోగ్యులగు మిత్ర, వరుణ, ఇంద్ర, ఆర్యమ, అదితి విష్ణువులను మా యజ్ఞముకు పిలువుము భూమి నుంచి కూడ పిలువుము సరస్వతి, మరుద్గణములు హృష్టులు కావలెను

6 మేము యజనీయులగు దేవతలకు, స్తుతులతోకూడ హవ్యము సమర్పింతుము అగ్ని మా అభిలాషలకు ఆటంకముగా కాకుండ మా యజ్ఞమును వ్యాప్తము చేయును దేవతలారా! గ్రహించదగి, అనుభవించదగిన ధనము ప్రసాదించండి నేడు మేము సహాయక దేవతలను కలుసుకొందుము

7 నేడు వశిష్ఠులు ద్యావాపృథ్వులను చక్కగా స్తుతించినారు యజ్ఞయుక్తలయి వరుణ, ఇంద్ర, అగ్నులను కూడ స్తుతించినారు ఆహ్లాదకారులగు దేవగణములు మాకు పూజనీయము, సర్వోత్తమమగు అన్నము అందించవలెను *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

నలుబదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1. దేవతలారా ! మీరు మనసుతో ఆర్జించిన సుఖములు మా వద్దకు చేరవలెను మేము వేగవంతులగు దేవతలను స్తుతిస్తాము ఇప్పుడు సవిత పంపిన రత్నవంతమగు ధనమును మేము స్వీకరింతుము

2 మిత్రావరుణులు, ద్యావాపృథ్వులు మాకు అద్వేప్రసిద్ధమగు ధనము ఇవ్వవలెను ఇంద్రుడు, ఆర్యమ మాకు ప్రకాశవంతులగు స్తోతలు సేవించిన ధనము ఇవ్వవలెను వాయువు, భగుడు మాకు ఇవ్వతలపెట్టినట్టి ధనమునే అదితి మాకు అందించవలెను

3 పృషత్, అశ్వములుగల మరుత్తులారా ! మీరు రక్షించిన మానవుడు ఓజస్వి బలవంతుడు అగును అగ్ని సరస్వతి మున్నగు దేవగణములు యజమానిని వర్థిల్లచేయవలెను ఈ యజమాని ధనమునకు విఘాతుకులు ఉండరాదు

4 యజ్ఞప్రాపకుడగు వరుణుడు, మిత్రుడు అర్యమ అందరు శక్తియుతులు వీరందరు మా యజ్ఞకర్మను భరింతురు ఆటంకపరచరానిదియు, ప్రకాశమానయు అగు అదితి శోభన ఆహ్వానవంతురాలు మాకు బాధకలుగని రీతిగా సకల దేవతలు మమ్ము పాపములనుండి కాపాడవలెను

5 విష్ణువు హవ్యము ద్వారా ప్రాపణీయుడు అభీష్టవరదుడు దేవతలందరు విష్ణువు అంశపు వారే రుద్రుడు తన మహిమను మాకు ప్రదానము చేయవలెను అశ్వినులు హవ్యముగల గృహమునకు రావలెను

6 అందరి వరణీయ సరస్వతి దాన నిపుణలగు దేవపత్నులు మాకు ధనము ఇస్తారు దీప్తివంతపూషా ! ఆ ధనమును ఆటంక పరచకుము సుఖప్రదులు, గతిశీలురగు దేవగణములు మమ్ము చక్కగా పాలించవలెను సర్వత్ర సంచరించువాయువు మాకు జలము ప్రదానము చేయవలెను

7 నేడు వసిస్ఠులు ద్యావాపృథ్వులను చక్కగా స్తుతించినారు యజ్ఞయుక్తులగు వరుణ, ఇంద్ర, అగ్నులను కూడ స్తుతించినారు ఆహ్లాదకరులగు దేవగణములు మాకు పూజనీయము, సర్వోత్తమమగు అన్నము అందించవలెను *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

నలుబది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-వేరువేరు ఛందస్సు-మొదటిది జగతి, తక్కినవి త్రిష్టుప్

1. మేము ప్రాతఃకాలమున ఇంద్రాగ్ని మిత్రావరుణులను ఆహ్వానింతుము ప్రాతఃకాలమున అశ్వినులను స్తుతింతుము ప్రాతఃకాలమున భగ, పూష, బ్రహ్మణస్పతి సోమ, రుద్రులను స్తుతింతుము

2 లోకములను భరించువారు, జయశీలురు, ఉగ్రులు, అదితి పుత్రులు వారిలో భగుని మేము ప్రాతఃకాలమున ఆహ్వానింతుము దరిద్ర స్తోతయు, ధనికుడగు రాజును భగదేవతను తమకు భోగభాగ్యములిమ్మని అర్థింతురు

3 భగుడా ! నీవు ఉత్తమనేతవు సత్యధమడవు మాకు మేము కోరినవి ఇమ్ము మా స్తోత్రము సఫలము చేయుము మమ్ము గోవులు, అశ్వముతో వర్థిల్ల చేయుము మేము పుత్రాదులతో మనుష్యవంతులము అగుదుము

4 మేము ఇప్పుడు మీవారము కావలెను దినపు మొదటి మధ్యన కూడా ..వారము కావలెను ధనికుడవగు భగదేవా ! సూర్యోదయమున మేము ఇంద్రాదుల అనుగ్రహము పొందవలెను

5 దేవతలారా ! భగుడే భగవానుడు ధనవంతుడు కావలెను మేము భగుని అనుగ్రహమున భగవంతులము ధనవంతులము కావలెను భగదేవా ! నిన్ను అందరు తేప తేపకు పిలుస్తారు నీవు ఈ యజ్ఞమున మాకు అగ్రగామివగుము

6. శుద్ధస్థానము కొఱకు దధిక్రవలె ఉషా దేవత మా యజ్ఞమునకు రావలెను వేగవంతమగు అశ్వరథమువలె ఉష, ధనదాత భగుని మాముందుకు తేవలెను

7 ఉష సకలగుణోపేత, ప్రవృద్ధ, పూజనీయ ఆమె గోవులు, వీరపురుషుల యుక్తముగను, జలసేచనము చేయుచును ఎల్లప్పుడు మాకు రాత్రివేళ చీకట్లను పార ద్రోలవలెను, *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

నలుబది రెండవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-విశ్వేదేవతలు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 స్తోతలగు అంగిరులు అంతట వ్యాపించవలెను పర్జన్యుడు మా స్తోత్రమును విశేషరూపమున అభిలషించివలెను హర్షద నదులు జలసేచనము చేయుచు సాగవలెను ఆదర సంపన్న పత్ని, యజమాని యజ్ఞరూపమున యజించవలెను

2 అగ్నీ! నీవు చిరకాలము నడిచిన మార్గము సుగమము కావలెను నల్లనివి, రాగిరంగు అశ్వములు యజ్ఞగృహమునకు నీ సమ వీరులను తెచ్చి శోభనందును ఆ అశ్వములనే నీ రథమునకు కట్టుము నేను యజ్ఞగృహమున కూర్చుండి దేతవలను ఆహ్వానింతును

3 దేవతలారా! నమస్కరించువారలగు స్తోతలు మీ యజ్ఞమును విధి పూర్వకముగా పూజింతురు మాకు దగ్గరలో ఉన్న హోతీ సర్వోత్తముడు యజమానులారా! దేవతల యజ్ఞమును చక్కగా నిర్వహించండి

బహుతేజోవంతులగు దేవతలారా! మీరు భూమిని ఆవర్తితముచేయండి

4 అగ్ని సకల జనులకు అతిథి అతడు వీరుడు, ధనవంతుడగువాని వాని గృహమున శయనించి కనిపించినప్పుడు గృహమందు నిలిచి ప్రసన్నుడైనపుడు అప్పుడు అగ్ని ఆ చుట్టుపట్ల జనులకు వరణీయ ధనము ఇచ్చును.

5 అగ్నీ! మా ఈ యజ్ఞమును స్వీకరింపుము ఇంద్ర మరుత్తుల ముందు మమ్ము యశస్వులను చేయుము రాత్రియు ఉషఃకాలమందును కుశలపై ఆసీనుడవగుము యజ్ఞాభిలాషులు మిత్రావరుణులను ఈ యజ్ఞమున పూజింపుము

6 ధనము కోటిన వసిష్ఠుడు ఈవిధముగనే బలపుత్రుడగు అగ్నిని బహురూపధన ప్రాప్తికని స్తుతించినాడు అగ్నిమాకు అన్నము, బలము, ధనము ఇవ్వవలెను *"యూయంపాత స్వస్తిభిః సదానః"*

వలుబది మూడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-విశ్వదేవతలు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 వృక్షశాఖలవలె మేధావుల స్తోత్రములు అన్నివైపుల వ్యాపించును వారే దేవకామి యజ్ఞమున నమస్కరించి నిన్నుపొందుటకు విశేషముగా స్తుతింతురు వారు ద్యావాపృథ్వులను కూడ నుతింతురు

2 వేగవంతమగు అశ్వమువలె ఈ యజ్ఞమునకు చేరుము ఘృతము స్రవించు స్రుక్కును ఎత్తుము యజ్ఞము కొఱకు మంచి కుశలను పరచుము

అగ్నీ ! నీ దేవకామి కిరణములు ఊర్ధ్వముఖులు కావలెను

3 గారాబముచేయబడు కొడుకు తల్లివడిలో కూర్చున్నట్లు దేవతలు యజ్ఞపు ఉన్నతాసనములందు విరాజిల్లవలెను

అగ్నీ ! నీ యజనీయ జ్వాలలు జుహువును చక్కగా కాపవలెను యుద్ధమున నీవు మా శత్రువును సాయము చేయరాదు

4 యజనీయ దేవగణములు పితుక దగిన జలధారలను కురిపించుచు, ఇష్టము వచ్చిన రూపమున మాసేవలను స్వీకరించవలెను దేవతలారా ! ధనములందు పూజ్యాధనము నేడు ఇచటకి రావలెను ఏక మనస్కులై మీరు విచ్చేయండి

5 అగ్నీ ! ఈవిధముగా ప్రజలనుంచి మాకుధనము ఇమ్ము నీవు మమ్ము విడువరాదు మేము నిత్యయుక్త ధనములతో మత్తులమై అహింసితులము కావలెను *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

వలుబది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-దధిక్రుడు ఛందస్సు-మొదటిది జగతి తక్కినవి త్రిష్టుప్

1 నీ రక్షణ కొఱకు ముందు నేను దధిక్రదేవుని ఆహ్వానింతును తదుపరి అశ్వినులు, ఉష, సమిద్ధ అగ్ని, భగదేవతలను ఆహ్వానింతును ఇంద్ర, విష్ణు, పూష, బ్రహ్మణస్పతి, ఆదిత్యగణ, ద్యావాపృథ్వి, జల, సూర్యులను ఆహ్వానింతును

2 యజ్ఞప్రారంభమున మేము స్తోత్రముతో దధిక్రుని ప్రబోధితుని చేసి ప్రవర్తితుని చేయుదుము ఇళన స్థాపింతుము శోభన ఆహ్వాన సంపన్నులగు మేధావి అశ్వినులను ఆహ్వానింతుము

3 దధిక్రుని ప్రబోధితుని చేసిన నేను అగ్ని, ఉష, సూర్య, వాగ్దేవిని స్తుతింతును దురభిమానుల వినాశకారి వరుణుని మహాపింగళ వర్ణ అశ్వమును స్తుతింతును సకల దేవగణములు సకల పాపములను నానుండి వేరు చేయవలెను

4 అశ్వములందు ముఖ్యుడు, శీఘ్రగామి, గతిశీలుడగు దధిక్ర జ్ఞాతవ్యమును ఎరుగును ఉష, సూర్య, ఆదిత్యగణ, వసుగణ, అంగిరులతో కలిసి దధిక్ర స్వయముగా రథపు అగ్రభాగమున తగులును

5 దధిక్రా ! అందఱు యజ్ఞము చేయవలెను అందఱు చక్కని మార్గమున నడువవలెను అందఱకు దివ్యజలము లభించవలెను అందఱకు జ్ఞానము కలుగవలెను సామర్థ్యము కలుగవలెను అందఱు దేవతల గుణములు దానము చేయవలెను అందఱు స్వయముగా దేవతల వంటివారు కావలెను

నలుబది ఐదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-సవిత ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 సవిత రత్నయుక్తమగు తన తేజస్సుతో అంతరిక్షమును పూరించును అతడు అశ్వమును అధిరోహించును మానవులకు హితకరమగు అనంత ధనమునురెండు చేతులందు దాల్చును అతడు ప్రాణులను వారి స్థానములందు భరించి వారిని వారివారి కర్మలకు ప్రోత్సహించుచు విచ్చేయవలెను

2 దానము కొఱకు ప్రసరించిన విశాల హిరణ్మయ బాహువులతో సవిత అంతరిక్షపు అంచులవరకు వ్యాపించవలెను నేడు మేము సవితయొక్క ఆ మహిమనే కీర్తింతుము సూర్యుడు సహితము సవితకు కర్మ స్వేచ్ఛ నివ్వవలెను

3 తేజస్వి, ధనాధిపతి సవితయే మా కొఱకు ధనము పంపవలెను అతడు బహువిశాల రూపము ధరించును మాకు మానవభోగ యోగ్యమగు ధనము ఇవ్వవలెను

4 సవిత్ర స్తోత్ర రూపవచనుడు ఉత్తమ జిహ్వాజలవాడు సుందరహస్తములు కలవాడు ఆ సవితను మేము స్తుతింతుము అతడు మాకు విచిత్రము విశాలమగు అన్నము ప్రదానము చేయవలెను *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

నలుపది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-రుద్రుడు, ఛందస్సు-జగతి, చివరిది త్రిష్టుప్

1 రుద్రుడు దృఢ ధనుష్టుడు వేగవంతములను అమ్ములవాడు అన్నవంతుడు అజేయుడు విజేత సుతీక్ష్ణ అస్త్రి కర్త అటువంటి రుద్రుని స్తుతించండి అతడు వినవలెను

2 భూమిమీద, స్వర్గమందు ఉన్న వారిని ఐశ్వర్యమునుబట్టి తెలుసుకొనవచ్చును నిన్ను స్తుతించువారిని పాలింపుము మా ఇంటికి విచ్చేయుము మమ్ము రోగస్థులను చేయకుము

3 రుద్రా ! నీవు అతరిక్షమున పిడుగును విడుతువు అది నేలను అంటునపుడు మమ్ము తాకరాదు *"స్వనివాత"* రుద్రా ! నీ వద్ద వేల ఒషధులు ఉన్నవి మా పుత్ర, పౌత్రులను హింసించకుము

4 రుద్రా ! నీవు మమ్ము కొట్టరాదు మమ్ము విడువరాదు నీ కోపమున పడిన ఉచ్చులలో మమ్ము పడనీయకుము ప్రాణులచే ప్రశంసించబడు యజ్ఞమున మమ్ము భాగస్వాములను చేయుము *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

నలుపది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అప్, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 అప్ దేవతా ! నీవు సంస్కరించిన సోమరసము దేవతలు ఇష్టపడునది అధ్వర్యులు ఇంద్రునకు పానయోగ్యముగా చేసినది అట్టి శుద్ధము, నిష్పాపము, వృష్టిజలసేచనకారి అగు రసవంత సోమరసమును మేముకూడ సేవింతుము

2 శీఘ్రగతిగల అపాంనిపాత, అగ్నీ ! దేవతలు నీ రసవత్తమ సోమమును రక్షించవలెను అందు వసువులు రుద్రులు ఉన్మత్తులు అగుదురు మేము దేవాభిలాషులము నేడు ఆ సోమరసమును అందుకొందుము

3 అప్ దేవత జలదేవత అనేక పావన రూపములవాడు హర్షోత్పాదకుడు ప్రకాశమానుడు దేవతల స్థానములందు ప్రవేశము కలవాడు అతడు ఇంద్రుని యజ్ఞాది కర్మములకు ఆటంకము కలిగించదు అధ్వర్యాలారా ! మీరు సింధు మున్నగు జలస్థానమునలకు ఘృతయుక్త హవ్యముతో హోమము చేయండి

4 సూర్యుడు తన కిరణములతో జలములను విస్తరింపచేయును ఇంద్రుడు జలగమన మార్గమును ఏర్పరచినాడు సింధుగణములారా ! మీరు మా కొఱకు ధనము దాల్చుడు *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

నలుపది ఏనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఋభువులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఋభువులారా ! మీరు నేతలు, ధనవంతులు మా సోమము పానము చేయుడు మత్తులగుడు మీరు వెళ్లుచున్నారు మా అశ్వములు మీ కార్యములు నిర్వర్తించునవి సమర్థలు అవి మా కొఱకని మానవహితకర రథమును ఆవర్తితము చేయవలెను

2 ఋభువులారా ! మేము మీ వలన ప్రసిద్ధులము అగుదుము మేము సమర్థులము కావలెను మీ సాయమున మీబలముతో మేము శత్రువులను అణచివేసెదము వాజనామక ఋభువు యుద్ధములందు మమ్ము రక్షించవలెను ఇంద్రుని సహాయమున మేము వృత్రుని బారినుండి తప్పించుకొన గలము

3 ఇంద్రుడు ఋభుగణములు తమ ఆయుధములతో మా శత్రుసేనలను అనేకములను ఓడింతురు యుద్ధము జరిగినప్పుడువారు సమస్త శత్రువులను హతమార్చెదరు విభ్వ, ఋభుక్ష, వాజలను ముగ్గురు ఋభువులను, ఆర్య ఇంద్రుడు మథించి శత్రుబలములను నష్టపర్చెదరు

4 ప్రకాశక ఋభువులారా ! మాకు నేడు ధనము ఇవ్వండి

సమస్త ఋభువులురా ! ప్రసన్నులై మీరు మమ్ము రక్షించండి

ప్రశస్త ఋభువులారా ! మీరు మాకు అన్నము ప్రదానము చేయండి. *"యూయంపాత స్వస్తిభిః సదానః"*

నలుబది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అప్, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 జలములందు సముద్రుడు జ్యేష్ఠుడు అప్ దేవత గమనశీలుడు శోధకుడు అతడు అంతరిక్ష మధ్యమునుండి సాగును వజ్రధరుడు, అభీష్ట వర్షియగు ఇంద్రుడు జలములను విడిచినాడు ఆ అప్‌దేవత ఇక్కడ మమ్ము రక్షించవలెను

2 అంతరిక్షమున పుట్టిన జలములు నదులలో ప్రవహించు జలములు నేల అడుగునుండి త్రవ్వితీసిన జలము స్వయముగా పుట్టి సముద్రమువైపు సాగుజలములు అట్టిదీప్తములగు పవిత్ర జలములన్నియు మమ్ము రక్షించవలెను

3 జలసమూహముల స్వామి వరుణుడు అతడు సత్యాసత్యములకు సాక్షీభూతుడై మధ్యలోకమునకు తరులును అట్టి రసమును వర్షించు ప్రకాశయుక్తములగు, శోధక జలదేవతలు మమ్ము రక్షించవలెను

4 రాజావరుణుడు నివసించునదియు, సోమము నిలుచునదియు అన్నములుపొంది విశ్వదేవతలు ప్రసన్నులగునదియు, వైశ్వానరుడు ఆసీనమగునదియు ప్రకాశకఅప్ దేవత మమ్ము రక్షించవలెను

ఏబదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-వేరువేరు, ఛందస్సు-జగతి.

1 మిత్రావరుణులారా ! ఈ లోకమున మీరు మమ్ము రక్షింపుడు నిలిచి ఉండునదియు పాకునదియు అగు విషము మమ్ము చేరరాదు అజక అను వ్యాధివలె దుర్దర్శన విషము నశించి పోవలెను కనిపించక సాగు సర్పము మా పదధ్వనులను గుర్తించరాదు *"మాం పద్యే నిరపవరసా విదత్సరుః"*

2 వందననామక విషము నానాజన్మములందు వృక్షాది గ్రంథిస్థానములందు ఉత్పన్నమగును జాను గుల్మాదులకు వాపు కలిగించు విషమును దీప్తిమాన్ అగ్నిదేవా ! మా మానవులకు దూరముగా ఉంచుము *"మాం పద్యే నరపసా విదత్సరుః"*

3 వక్షఃస్థానమున (రొమ్మున) ఉండు విషమును నదుల జలములందు ఓషధులతో కలుగు విషమును విశ్వదేవగణములారా ! మా నుండి దూరము చేయండి *"మూం పద్యేనరపసా విదత్సరుః"*
4 ప్రబల దేశమునకు పోవు నదులు దిగువదేశమునకు పోవు నదులు ఉన్నత దేశమునకు పోవు నదులు జలయుక్తములు, జలశూన్యములై లోకమును తృప్తిచెందించు నదులు మాకు వచ్చు *"శిపాద"* రోగమును నయము చేయవలెను మాకు శుభములు కలిగించవలెను నదులు బాధించరాదు.

ఏబది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఆదిత్యుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఆదిత్యుల రక్షణలతో మాకు నూతనము సుఖకరమగు గృహము లభించవలెను క్షిప్రకారి ఆదిత్యగణములు మాస్తోత్రములు వినవలెను ఈ యజ్ఞకర్తను నిరపరాధిని అవిరుద్ధుని చేయవలెను
2 ఆదిత్యగణము అదితి అత్యంత సరళ స్వభావ మిత్ర, వరుణ, అర్యమ ఉన్మత్తులు కావలెను లోక రక్షక దేవగణములు మమ్మురక్షించవలెను వారు మమ్ము రక్షించుటకు సోమపానము చేయవలెను
3 మేము సమస్త ఆదిత్య గణములను సమస్త మరుద్గణములను సమస్త దేవగణములను సమస్త ఋభువులను ఇంద్రుని, అగ్నిని, అశ్వినులను స్తుతించుచున్నాము *"యూయంపాత స్వస్తిభిః సదానః"*
(ఆదిత్యులు 12మంది మరుత్తులు 49మంది దేవగణము 3333 ఋభువులు ముగ్గురు)

ఏబది రెండవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఆదిత్యులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 మేము ఆదిత్యులకు ఆత్మీయులము అవిభాజ్యులము వసువులారా ! మానవులను రక్షించండి మిత్రావరుణులను భజించుచు మేము ధనములు అనుభవింతుము ద్యావాపృథ్వులారా మేము శక్తివంతులముకావలెను

2 మిత్రావరుణాది ఆదిత్యగణములు మా పుత్ర పౌత్రాదులకు సుఖములు కలిగించవలెను ఇతరుల పాపము మేము అనుభవించకుండవలెను వసువులారా ! ఏ కర్మము చేయుట వలన మీరు నాశము చేసెదరో అట్టి కర్మను మేము చేయకుండవలెను

3 క్షిప్రకారులగు అంగిరులు సవితను యాచించి అతని ధనమును పొందినారు వ్యాపింపచేసినారు యజ్ఞశీలుడు, మహాపిత, ప్రజాపతి మఱియు దేవగణములు సుమనస్కులై ఆ ధనమును మాకు అందించవలెను

ఏబది మూడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ద్యావాపృథ్వులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ద్యావాపృథ్వులు విశాలలు దేవతలకు జననులు స్తోతలు వారిని స్తుతులతో స్తుతించుచు స్థాపించినారు అట్టి యజనీయులు మహిమాన్వితలగు ద్యావాపృథ్వులను ఋత్విక్కుల బాధాసహితుడనై యజ్ఞమున నమస్కారములతో స్తుతింతును

2 స్తోతలారా ! కొత్త స్తుతులు రచించండి మాతా పితృరూపులయిన ద్యావాపృథ్వులను యజ్ఞమునందు అగ్రభాగమున స్థాపించండి ద్యావాపృథ్వులు తమ వద్దగల వరణీయ ధనము మాకు ఇచ్చుటకు దేవతల సహితులై మా వద్దకు రావలెను

3 వాస్తోష్పతీ ! మేము నీ యొక్క సుఖకరము రమణీయము ధనవంత స్థానమును పొందవలెను నీవు మాకు లభించనిది లభించిన ధనములను రక్షింపుము *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ఏబది నాల్గవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-వాస్తోష్పతి, ఛందస్సు-వివిధములు.

1 వాస్తోష్పతీ ! నీవు రోగ నాశకుడవు సర్వ ప్రకార రూపముల ప్రతిష్ఠుడవయి మాకు మిత్రుడవు, సుఖకరుడవగుము

2 శ్వేతవర్ణము ఒక్కొక్క అంశమున పింగళ వర్ణ సరమ వంశోద్భవుడే వాస్తోష్పతి అతడు దంతములు వెళ్లపెట్టినపుడు తినునపుడును, పెదవి కదలినపుడును అవి ఆదంతములు ఆయుధమువలవలె శోభిల్లును ఇప్పుడు మాత్రము నీవు సుఖముగా నిద్రింపుము *"షుస్వప"*

3 సారమేయా ! నీవు బయలుదేరిన చోటికే తిరిగి చేరుదువు *"పునఃసరః సారమేయః"* నీవు దొంగలు బందిపోటుల దగ్గరికి వెళ్లుము ఇంద్రుని స్తుతించువాని వద్దకేగి ఏమిచేతువు? మమ్ము ఎందుకు బాధింతువు సుఖముగా నిద్రింపుము *"షుస్వప"*

4 నీవు పందిని చీల్చుము పంది నిన్ను చీల్చును ఇంద్రుని స్తుతించువాని దగ్గరకేగి ఏమిచేతువు? మమ్ము ఎందుకు బాధింతువు? సుఖముగా నిద్రింపుము *"షుస్వప"*

5 నీ తండ్రి నింద్రించవలెను తల్లినిద్రించవలెను నీవు నిద్రించవలెను గృహస్వామి నిద్రించవలెను బంధువులు నిద్రించవలెను నలువైపుల జనులు నిద్రించవలెను

6 ఇచట ఉన్నవాని సంచరించువాని మమ్ము చూచువాని కనులు పొడిచివేయుదుము ఈ మేడ ఎంత నిశ్చలముగా ఉన్నదో వారును అట్లే అయిపోవుదురు

7 వేయి కిరణముల వృషభము సూర్యుడు సముద్రము నుండి లేచువాడు ఆ విజేత సాయమున సకల మానవులను పండపెట్టెదము నిద్రింప చేయుదుము *"స్వాపయామసి"*

8 అంగణమున పడుకున్న అంగనలు వాహనములపై పండినవారు, పరువులపై పన్నవారు, పుణ్యగంధులు అట్టి అంగనలందరిని నిద్రింప చేయుదుము

(వశిష్ఠుడు ఒకరాత్రి వరుణుని ఇంటి ప్రవేశించినాడు అక్కడి కుక్క మొరుగుచు వశిష్ఠుని వెంబండించినది ఈ మంత్రములతో దానిని శాంతింపచేసి నిద్రపుచ్చినాడు)

మరొక కథనము

1 వశిష్ఠునకు మూడు రాత్రులు అన్నముదొరకలేదు నాలుగవ రాత్రి వరుణుని ఇంటికి చేరదలచినాడు. ద్వారము వద్ద కుక్క బెదిరించినది దానిని నిద్ర పుచ్చినాడని శాయణుడు

(ఆంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత ఏడవ మండలము ఐదవ అష్టకమున మూడవ అనువాకము సమాప్తము)

నాలుగవ అనువాకము ఏబది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్టుడు, దేవత-మరుత్తులు ఛందస్సు 1-11 ద్విపద, 12-20 విరాజ, మిగిలినవి త్రిష్టుప్

1 కాంతిమంతనేతలు, సమాన గృహనివాసులు, మహాదేవపుత్రులు, మానవహితైషులు, అశ్వవంతులు ఎవరు? వీరెవరు?

2 వీరి పుట్టుక ఎరిగినవారులేరు వీరిలో వీరికే తమ జన్మకథ తెలియును

3 స్వయం చాలకులు పరస్పరము కలిసికొనువారు వాయువేగముగల శ్యేనముతో స్పర్థింతురు

4 శాస్త్రిము లెరిగిన మనుజులు ఈ శ్వేతవర్ణ జీవులను ఎరుగుదురు మహతి పృశ్ని వీరిని అంతరిక్షమున మోసినది

5 ఆమె బుద్ధిజీవులగు మరుత్తుల అనుగ్రహమున సదాశత్రువులను ఓడించునదియు, ధనమునకు పుష్టిని ఇచ్చునదియు వీరపుత్రవతియు అయినది

6 మరుత్తులు తాము వెళ్లు స్థలములకు అందరికన్న ఎక్కువగా వెళ్లుదురు అలంకారములతో అందరికన్న ఎక్కువ శోభింతురు వారు కాంతిపూర్ణులు ఓజస్వులు

7 మీ తేజస్సు ఉగ్రము బలము స్థిరము మరుద్గణములు బుద్ధిమంతులు కావలెను.

8 మీ బలము సర్వత్ర శోభిల్లునది మా చిత్తము క్రోధశీలము పరాభవించగల మీవేగము స్తోతవలె బహువిధ ధ్వనికలది

9 మరుత్తులారా ! మీ పురాతన అస్త్రములు మాకు దూరము కానీయండి మీ క్రూర ప్రవృత్తి మమ్ము తాకరాదు

10 మీరు క్షిప్రకారులు మిమ్ము మీకు ప్రియములగు నామములతో పిలుతుము మీరు అందుకు సంతుష్టులగుదురు

11 మరుద్గణములు సుందర ఆయుధధారులు గతిశీలురు సుందర అలంకారములవారు వారు మా దేహములను అలంకరింతురు

12 మరుత్తులారా ! మీరు శుచిమంతులు శుచిమంత హవ్యము మీది కావలెను మీరు శుచిమంతులు మీ కొఱకు మేము శుచిగల యజ్ఞము చేతుము జలస్పర్శ మరుద్గణము ఋతమునుండి సత్యమును పొందినారు మరుద్గణములు శుచిమంతులు, వారి జన్మము శుచిమంతము వారు ఇతరులను శుచిమంతులను చేయుదురు

13 మరుత్తులారా ! మీ దండములకు కడియములు ఉన్నవి మీ ఉదరమున ఉత్తమ హారములున్నవి వర్షముతో మెరుపుతో శోభించినట్లు జలమును ఇచ్చునపుడు మీరు ఆయుధములతో శోభిల్లుదురు

14 మరుత్తులారా ! అంతరిక్షమున ఆవిర్భవించిన మీ తేజస్సు విశేషరూపమున గమనము చేయును మీరు విశేష రూపమున యజనీయులు జలములను వర్ధిల్లచేయండి మీరు సహస్ర సంఖ్యాకము, గృహోత్పన్నము, గృహమేధి సమర్పించు ఈ భాగములను ఆశ్రయించండి

15 మరుత్తులారా ! అన్నవంతుడగు మేధావియొక్క హవ్యయుక్తి స్తోత్రమును మీరు ఎరుంగుదురు శోభన పుత్రవంతునకు వెంటనే ధనము నివ్వండి ఆ ధనమును శత్రువులు నష్టపరచరాదు

16 మరుద్గణములు నిరంతరము నడచు అశ్వమువంటి చక్కని నడకలవారు ఉత్సవమును చూచుజనులవంటివి శోభస్కరులు ఇంట ఉన్న పసిపాపవంటి సుందరులు ఆటలలో ఉన్న పిల్లవంటివారు వారు జలములను దాల్తురు

17 మరుత్తులారా ! మాకు ధనము ఇవ్వండి మీ మహిమ సుందరము ద్యావాపృధ్వులను పూరించండి మాకు సుఖములు ప్రసాదించండి మీ మానవ నాశక ఆయుధము మా నుంచి దూరముగ ఉంచండి సుఖములు అందుకొని మాముందు అవతరించండి

18 మరుత్తులారా ! తన గృహమున కూర్చున్న హోత మీ దానకార్యములను ప్రశంసించును మిమ్ము మాటిమాటికి ఆహ్వానించును కార్యనిష్ఠగల యజమానిని కాపాడు హోత కపటశూన్యుడై మిమ్ము స్తోత్రములతో స్తుతించును

19 ఈ మరుత్తులు యజ్ఞమున క్షిప్రకారి యజమానిని ప్రసన్నుని చేయుదురు వీరు తమ బలమున బలవంతులను క్రుంగదీయుదురు వంగపెట్టుదురు అర్గురు స్తోతలను హింసకులనుండి రక్షింతురు కాని హవ్యము అందించని వారికి గొప్ప హానికిలిగింతురు

20 వీరు ధనికులను, దరిద్రులను ఉభయులను ఉత్తేజ పరతురు దేవతలు, బంధువులు కోరినరీతి మీరు చీకట్లను దూరము చేయండి మాకు మేము కోరినట్టి పుత్రపౌత్రులను ప్రసాదించండి

21 కోఱికలు నీడేర్చు మరుత్తులారా ! మేము మీ దానములకు ఆవల ఉండరాదు మీరు ధనమును దానము చేయునపుడు మమ్ము వెనుక పడనీయరాదు అభిలషణీయ ధనములందు మమ్ము భాగస్వాములను చేయవలెను మీ ధనము మంచి జన్మగలది దానిలో కూడ మమ్ము భాగస్వాములను చేయవలెను

22 పరాక్రమశాలురు ఓషధులను జనులను జయించుటకు కుపితులైనప్పుడు అప్పుడు రుద్రపుత్ర మరుత్తులు యుద్ధమునందు శత్రువుముందు మాకు రక్షకులు కావలెను

23 మరుత్తులారా ! మా పూర్వీకులు కొఱకు మీరు అనేక కార్యములు చేసినారు అతడు ముందటి ప్రశంసనీయ కార్యములను కూడ మీరే చేసినారు యుద్ధమున మీ సహాయము వీరుడైనవాడు శత్రువును పరాజితును చేయును మీ సాయమునననేస్తోత అన్నము అనుభవించుచున్నాడు

24 మరుత్తులారా ! మా పుత్రుడు బలశాలి కావలెను అతడు అసుర శత్రువులను వధించవలెను ఆ పుత్రుని కూడి అందమగు నివాసమునకుగాను శత్రువును నాశనము చేయుదుము మీ ఆత్మీయస్థానమున మేము నివసింతుము *"స్వమోకో అభివఃస్యామ"*

25 ఇంద్ర, వరుణ, మిత్ర, అగ్ని, జల, ఓషధి, వృక్షములు మాస్తోత్రమును ఆశ్రయించవలెను మరుత్తుల వడిలో మేము సుఖించవలెను

"శర్మం న్త్స్యామ మరుతాముపస్థేయూయం పరాతస్వస్తిభిః సదానః"

ఏబది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-మరుత్తులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 యజనీయ మరుత్తులారా యజ్ఞకాలమున స్తోతలు ఉన్మత్తులగుదురు అప్పుడు మీ బలముతో పాటు మీ నామమును కీర్తింతురు వారు విశాల ద్యావాపృథ్వులను గడగడలాడింతురు మేఘములనుండి జలము వర్షింతురు ఓజస్సులై సర్వత్ర సంచరింతురు

2 మరుద్గణములు స్తోతలకొఱకు వెదుకుదురు వారు యజమాని మనోరథము పూరింతురు మరుద్గణములారా ! మీరు ప్రసన్నులుకండు సోమపానమునకు మా యజ్ఞమునకు విచ్చేయుడు కుశలపై ఆసీనులుకండు

3 మరుద్గణములు చేసినంత దానము మరెవ్వడు చేయజాలరు వారు హారములు, ఆయుధములతో తమ దేహములను అలంకరించు కొందురు ద్యావాపృథ్వులు వెలిగించు వెలుగులుగల గాలిదేవరలు అందమునకుగాను సమాన రూప ఆభరణములను వ్యక్తపరతురు

4 మరుత్తులారా ! ప్రసిద్ధముగా మీ ఆయుధము మాకు దూరముగా ఉండవలెను మేము మానవులము మా విషయమున అపరాధము చేయగలవారలము అయినను మీ ఆయుధము మామీద పడరాదు

5 మా యజ్ఞమున మర్త్తులు రమింతురుగాత *"కృతోచిదత్రమరుతః"* అనువారు ఆనందమయులు దీప్తివంతులు శుభంకరులు మరుత్తులారా ! మీరు దయతలచండి లేదా మా స్తుతులకు ప్రసన్నులకండు మమ్ము తగురీతిన పాలించండి అన్నమూలమున పోషించండి మమ్ము అభివృద్ధిపరచండి

6 మరుద్గణములారా ! మీరు స్తుతులయి హవిని ఆరగించండి మీరు నేతలు సకల జలసహితులై విరాజిల్లినారు మా సంతానమునకు జలము అందించండి హవ్యదాతకు సత్యము ప్రియమగు ధనము ఇవ్వండి *"జిగృత రాయః సూనృతా మఘాని"*

7 మరుద్గణములు స్తుతులయి, సకల రక్షణ సహితులై, యజ్ఞమున స్తోతముందు అవతరించవలెను వారు స్వయముగా స్తోతలను పుత్ర, మిత్ర, పరిచారణాదులతో శత సంఖ్యాకులను చేయుదురు *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ఏబది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-మరుత్తులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 స్తోతలరా ! వర్షము నిచ్చు మరుద్గణములను సర్వదా పూజించండి వారు స్వర్గమునందు అందరిని మించినబుద్ధికుశలురు తమ మహిమతో వారు ద్యావాపృథ్వులను భగ్నము చేయుదురు భూమి, అంతరిక్షమునుండి స్వర్గమును వ్యాపించ చేయుదురు

2 మరుత్తులారా ! మీరు భయంకరులు ప్రవృద్ధ బుద్ధులు. గమనశీలురు మీకు దీప్తుడగు రుద్రుడు

జన్మనిచ్చినాడు మీరు తేజము, బలమును ప్రభావ శాలురయినారు మీ గమనమునకు సూర్యుని చూడగల సమస్తప్రాణిజాలము భయపడును

3 మరుత్తులారా ! మీరు హవ్యయుక్తునకు చాల అన్నము ఇవ్వండి అందములగు మా స్తోత్రములను స్వీకరించండి మీరు పయనించిన మార్గమున ప్రాణిజాలమునకు హానికలుగదు మీరు మమ్ము అభిలషణీయ రక్షణలతో పెంపొందించండి

4 మరుత్తులారా ! మీరు రక్షించిన స్తోత శత సంఖ్యాక ధనవంతుడగును మీరు రక్షించిన స్తోత ఆక్రమణకారి శత్రువును అణచి సహస్ర ధనవంతుడగును మీరు రక్షించినవాడు సామ్రాట్టు శత్రునాశకుడగును మీరు ఇచ్చిన ధనము మరింత పెరగవలెను

5 కోటికలు తీర్చుమరుత్తులను నేను సేవింతును వారు మరల మరల ఎన్నోమార్లు మాముందుకు రావలెను ఏ ప్రకటిత, అప్రకటిత పాపమున మరుద్గణములకు కోపము కలుగునో, అట్టి పాపములను మరుత్తులను స్తుతించి కడిగి వేతుము

6 ధనవంతులగు మరుత్తుల శోభన స్తుతిని ఈ సూక్తమున చేసినాము మరుద్గణములు ఈ సూక్తమును స్వీకరించవలెను అభీష్ట వర్షక మరుత్తులు దూరమునుండియే శత్రువును వేరు చేయవలెను *"యూయంపాత స్వస్తిభిః సదా నః"*

ఏబది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-రుద్ర-మరుత్తులు, ఛందస్సు- 1-6బృహతి, 7,8 త్రిష్టుప్, 11 గాయత్రి, 12 అనుష్టుప్

1 దేవతలారా ! స్తోతలను భయమునుండి రక్షించండి అగ్ని, వరుణ, మిత్ర, అర్యమ, మరుత్తులారా ! మీరు సన్మార్గము నడిపించిన వానికి సుఖముల నివ్వండి

2 దేవతలారా ! మీ రక్షణలో మీకు ప్రియదినమున యజ్ఞము చేయువాడును శత్రువును ఆక్రమించువాడును మిమ్ము అన్యస్థానములకు పోనీక హవ్యము ఇచ్చువాడును తన నివాసమును పెంచుకొనును

3 నేను వసిష్ఠుడను మీలో మందులను వదిలి స్తుతించను అందరిని స్తుతింతును మరుత్తులారా! మీరు సోమాభిలాషులై, అందరు కలిసి మా సోమము అభిషుతముకాగా సోమపానము చేయండి

4 నేతలారా ! మీరు, కోటిన కోర్కెలు తీర్చినవారిని మీ రక్షణలు యుద్ధమున కాపాడును మీ అనుగ్రహ వృద్ధులు నవీనములై మా వద్దకు ఏతెంచవలెను సోమపానాభిలాషులారా ! మీరు

త్వరగారండి

5 మరుత్తులారా ! మీ ధనములు పరస్పరము కలిసి ఉన్నవి సోమరూప హవి భక్షణకుగాను చక్కగా విచ్చేయుడు మీకు నేను హవి అందించుచున్నాము మీరు వేరు చోటునకు వెళ్లవద్దు

6 మరుత్తులారా ! మీరు మా కుశలపై ఆసీనులు కండు కోరిన ధనములు ఇచ్చుటకు మావద్దకు విచ్చేయుడు మీరు బాధించనివారై ఈ యజ్ఞమున మదకరసోమ రూప హవ్యమునుస్వాహా అని ఉన్మత్తులగుడు

7 అంతర్హిత మరుత్తులారా ! మీ అవయవములను అలంకరించుకొని నీలవర్ణ హంసలవలె విచ్చేయండి నా యజ్ఞమున ఆనందించి, సంతసించిన మానవులవలె విశ్వవ్యాప్త మరుద్గణములు నాచుట్టు చేరవలెను

8 ప్రశంసనీయ మరుత్తులారా ! వికార క్రోధమున తిరస్కృతులైన మానవుడు మా మనసును నాశముచేయగోరును వాడు పాపి-ద్రోహి వరుణదేవు పాశములతో మమ్ము బంధించతలచినాడు వాడిని మీరు అత్యంత తాపకరమగు ఆయుధములతో నష్టపరచండి

9 శత్రుతాపకులారా ! ఇదే మీ హవ్యము మీరు శత్రుభక్షకులు మీ రక్షణలతో హవిని స్వీకరించండి

10 మరుత్తులారా ! మీరు గృహమునందును శుభప్రదాతలగుదురు రక్షణలతో విచ్చేయండి వెళ్లవద్దు

11 మరుత్తులారా ! మీరు స్వయం ప్రవృత్తులు క్రాంతదర్శులు నేను యజ్ఞమును గురించి ఆలోచించుచున్నాను

12 *త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్ ।*
ఉర్వారుకమివ బంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయమామృతాత్ ॥

మేము సుగంధియు, పుష్టివర్ధకుడగు త్ర్యంబకుని పూజింతుము ఉర్వాక ఫలమువలె మృత్యుబంధనము నుండి విడిపించుము అమృతము నుండి విడిపించకుము

(సుగంధి ప్రసారితమగు పుణ్యకీర్తి పుష్టివర్ధనమ్ జగములకు బీజప్రాయము లేదా అణిమాది శక్తి వర్ధనము త్ర్యంబకమ్ బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరుల ఆదిస్థానము ఉర్వాకమ్ బదరీ ఫలము)

(ఆంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత ఏడవ మండలము ఐదవ అష్టకమున నాల్గవ అధ్యాయము సమాప్తము)

ఓం నతామినన్తిమాయినో నధీరావ్రతా దేవానాం ప్రథమాద్రవాణి.
నరోదసీ అద్రుహా వేద్యాభిర్నపర్వతావి నమేత స్థివాంసః

అయిదవ అధ్యాయము అరువదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దైవత-మైత్రావరుణులు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

ఓం యదద్య సూర్యబ్రవో నాగా ఉద్యన్మిత్రాయవరుణాయ సత్యం
వయందేవత్రాఽది తేస్యామ తవ ప్రియాసో ఆర్యవన్గృణాంతః

1 సూర్యా ! ఉదయించుము నేడు అనుష్ఠాన కాలమున మమ్ము పాపరహితులను చేయుము అదితీ! దీనుడు కానట్టి నీవు మా దేవతలలలో మిత్రావరుణులవద్ద సత్యమ వగుము అర్యమన్! దాతా నిన్ను స్తుతించి మేము నీకు ప్రీతిపాత్రులము అగుదుము

2 మిత్రావరుణులారా ! ఇతడు మానవ దర్శనీయుడు సూర్యుడు అతడు అంతరిక్షమున సాగును ద్యావాపృధ్వుల కొఱకు ఉదయించును అతడు సమస్త స్థావర జంగమాత్మక జగములకు పోషకుడు మానవుల పుణ్యాపాపములను వీక్షించును

3 మిత్రావరుణులారా! సూర్యుడు అంతరిక్షమున ఏడు హరితవర్ణ అశ్వములను తన రథమున కట్టినాడు ఆ ఏడు జలదాతలయి సూర్యుని తీసికొని సాగును గోపాలుడు గోసమూహములను కాపాడినట్లు సూర్యుడు ఉదయించి లోకమునందలి ప్రదేశములను ప్రాణులను కాపాడును

4 మిత్రావరుణులారా! మీ కొఱకు అన్నము, మధుర పురోడాశము ఉన్నవి సూర్యుడు దీప్తమగు అంతరిక్షమునకు ఎక్కును సమాన ప్రీతిగల మిత్ర, ఆర్యమ, వరుణాదులు సూర్యునకు మార్గము కలిగింతురు

5 మిత్రావరుణులు ఆర్యమ పాపనాశకులు వారు అహింసక, సుఖకర అదితికి పుత్రులు వారు యజ్ఞ గృహమున పెంపొందుదురు

6 ఆదిత్యుడు మిత్రుడు, వరుణుడు ఈ ముప్పనిరిని లొంగదీయగల ాడు లేదు వారు అజ్ఞానులను జ్ఞానవంతులను చేయుదురు వారు ఉత్తమ జ్ఞానవంతుల కర్మానుష్ఠానవంతులవద్దకు వెళ్లి వారి దుష్కృతములను తుడిచివేసి మమ్ము మంచి దారిన తీసికొని వెళ్లుదురు

7 వీరు అనిమిషులై ద్యులోక భూలోకములందలి అజ్ఞానులను కర్మపరులను చేయుదురు సామర్థ్యమున దిగువ దేశములందు సహితము నదుల జలము లభించును వారు మమ్ము వ్యాపక కర్మమును దాటించవలెను

8 ఆర్యమ, మిత్రావరుణులు రక్షణలు కలిగించిన హవ్యదాలకు సుఖములు కలిగింతురు హవ్యదాత పుత్రపౌత్రులకు సహితము సుఖములు కలిగింతురు మేము శీఘ్రకారి దేవతలకు కోపము కలిగించు పనులు చేయకుండవలెను

9 మా యజ్ఞవేదిమీద మమ్ము ద్వేషించువారు దేవతలను స్తుతించనివారు ఉందురు వరుణుడు వారిని నష్టపరచవలెను ఆర్యమ మమ్ము రాక్షసాదులనుంచి వేరుచేయవలెను కోటికలు తీర్చు మిత్రావరుణులు హవ్యదాతనగు నాకు విశాల ప్రదేశము నివ్వవలెను

10 ఈ మిత్రాదుల స్నేహము గుప్తము, దీప్తము వీరు గుప్తబలమున మమ్ము ద్వేషించువారిని ఓడింతురు మిత్రాది దేవతలారా ! మీ భయమున మా విరోధులు గడగడలాడుదురు మీ బలమహిమతో మమ్ము సుఖవంతులను చేయండి

11 అన్నము ఉత్తమ ధనము దానము చేయునట్టి యజమాని మిమ్ము స్తుతించు స్తోత్రములకు తన బుద్ధిని జోడించినపుడు మఘవాదులు ఆ స్తోత స్తుతులను ఆశ్రయిస్తారు అట్టివాని కొరకు సుందరగృహము ఏర్పరుస్తారు

12 మిత్రావరుణులారా! మీ ఉభయుల యజ్ఞమున ఈ స్తుతి ఉచ్చరించబడినది దీనిని స్వీకరించండి త్వరత్వరగా మా విపత్తులను దూరము చేయండి మమ్ము దరికి చేర్చండి

అరువది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దైవత-మిత్రావరుణులు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 మిత్రావరుణులారా ! మీరు ప్రకాశవంతులు సూర్యుడు మీ నేత్ర స్వరూపుడు శోభన రూపములవాడు అతడు తన వెలుగులు పెంచుచు ఆకసమున ఎగబాకును సూర్యుడు సమస్త భువనములను వీక్షించును అతడు మానవులందుఉండు స్తోత్రములను తెలియును

2 వశిష్ఠుడు యాజ్ఞికుడు విప్రుడు చిరశ్రోత మిత్రావరుణులారా ! అట్టి వసిష్ఠుడు మీ కొఱకు పూజనీయ స్తుతులు రచించినాడు మీరు శోభన కర్ములు వసిష్ఠుని స్తోత్రములను రక్షింతురు మీరు కలకాలమగా వసిష్ఠుని కర్మములను పూరించుచున్నారు

3 మిత్రావరుణులారా ! మీరు విశాలభూమిని పరిక్రమించినారు గుణ, రూపములందు విశాలమగు ద్యులోకమును చుట్టివచ్చినారు ఓషధులు ప్రజలకొఱకు విభిన్న రూపములు దాల్తురు నిర్నిమేష భావమున సన్మార్గగామిని పాలింతురు

4 ఋషీ ! నీవు మిత్రావరుణులను స్తుతించుము తమమహిమతోను మిత్రావరుణులను స్తుతించుము తమ మహిమతోను మిత్రావరుణుల బలమువలనను ద్యావాపృథ్వులు విడివిడిగా ఉన్నవి యజ్ఞము చేయనివారి మానములు పుత్రరహితములై గడువవలెను యజ్ఞవృద్ధి మానవ వృద్ధికి కావలెను

5 మిత్రావరుణులు వ్యాపకులు కోటికలు తీర్చువారు ప్రాజ్ఞుడా ! నీవు వారిని స్తుతించినావు ఆశ్చర్యకరమగు నీ స్తుతికి చకితులైన మిత్రావరుణులు వారి యజ్ఞమును, పూజను ఎరుగలేకున్నారు ద్రోహులగు జనులు మిథ్యాస్తుతులను సేవింతురు మీ ఉభయులకొఱకు చేయబడిన స్తుతులు అజ్ఞానకారకములుకారాదు

6 మిత్రావరుణులారా ! మీ ఉభయుల యజ్ఞమున ఈ స్తుతి ఉచ్చరించబడినది దీనిని స్వీకరించండి త్వరత్వరగా మా విపత్తులను దూరము చేయండి మమ్ము దరికి చేర్చండి

అరువది రెండవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-సూర్యుడు-మిత్రావరుణులు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 సూర్యుడు, అత్యధికమగు తేజమున ఊర్ధ్వముఖుడై వెలుగవలెను మానవులందరకు ఆశ్రయము ఇవ్వవలెను అతడు పగలు అందకాడై ఒకేరూపమున దర్శనమిచ్చును సర్వకర్త, కృతప్రజాపతినుండి సూర్యుడు వెలుగులు అందుకొనును

2 సూర్యా ! నీవు స్తుతుడవై, హరితవర్ణ, గమనశీల అశ్వములపై ఊర్ధ్వముఖుడవగుము మాముందునకు విచ్చేయుము మిత్ర, వరుణ, ఆర్యమ, అగ్నిముందు మమ్ము నిరపరాధులనుగా చెప్పుము

3 వరుణ, మిత్రాగ్నులు దుఃఖనివారకులు సత్యవంతులు ప్రసన్నతా దాయకులు వారు మాకు వేలకొలది ధనములను ఇవ్వవలెను స్తుతింపదగినవియు పూజనీయములగు పదార్థములీయవలెను మా స్తుతులను అందుకొని మా కోటికలు తీర్చవలెను

4 మహా ద్యావాపృథ్వులారా ! మమ్ము రక్షించండి మేము మంచి జన్మలవారలము మిమ్ము ఎరుంగుదుము మేము వరుణుని వాయువుయొక్క మానవులప్రియతముడగు మిత్రుని క్రోధమున పడరాదు

5 మిత్రావరుణులారా ! మీ బాహువులు చాచండి, మేము బ్రతుకుటగాను వ గోమార్గ భూమిని నీటితో తడపండి మానవులందు మమ్ము విఖ్యాతులను చేయండి మీరు సత్యా తరుణులు మా పిలుపు వినండి

6 మిత్రావరుణ ఆర్యయులారా ! మా కొఱకును, మా పుత్రులకును ధనము ప్రదానము చేయండి మేము చేరవలసిన దారులన్నియు సుగమములు కావలెను *"యూయంపాతస్వస్తిభిః సదానః"*

అరువది మూడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-సూర్యుడు-మిత్రావరుణులు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 మిత్రావరుణులు శోభన భాగ్యులు సర్వదర్శకులు సమస్త మానవులకు సాధారణులు వారికి నేత్రరూపుడు, ప్రకాశమానుడగుసూర్యుడు ఉదయించుచున్నాడు సూర్యుని చర్మమువంటి అంధకారమును సంవేష్ఠించును

2 సూర్యుడు మానవులకు ఉత్పాదకుడు మహామహుడు సర్వసూచకుడు అతడు ఒకే ఒక చక్రమును త్రిప్పుటకు ఉదయించును రథమునకు కట్టిన హరిత అశ్వములు అతనిని మోయును

3 అత్యంత ప్రకాశమానుడగు సూర్యుడు స్తోతల స్తోత్రముల వినుటలో ఉన్మత్తుడై ఉషలమధ్య ఉదయించును అతడు మాకు కోఱిన పదార్థములు ఇచ్చును అతడు సర్వసముడు తన తేజమును సంకుచితము చేయడు

4 దూరగామి, త్రాత, దీప్తిమంతుడగు సూర్యుడు శుభంకురడై, బహుతేజవంతుడై అంతరిక్షమున ఉదయించును జీవులన్నియు సూర్యునినుండియే ఉత్పన్నములగును కర్తవ్యకర్మలు నిర్వహించును

5 అమరులగు దేవతలు సూర్యునికొరకు మార్గముపరచినారు అది గతిపారాయణమగు గ్రద్దవలె అంతరిక్షమున సాగును మిత్రావరుణులారా! సూర్యోదయమైనది ప్రాతస్సవనమున మీకు నమస్కరించి, హవ్యములందించి మిమ్ము సేవింతుము

6 మిత్రావరుణ ఆర్యములారా ! మాకు, మా పుత్రులకు ధనము ప్రదానము చేయండి మేము సాగవలసిన మార్గములను సుగమములు చేయండి *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

అరువది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-మిత్రావరుణులు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 మిత్రావరుణులారా ! మీరు ద్యులోక భూలోకములందు జలములకు స్వాములు మీరే మేఘములకు జలరూపము కలిగింతురు మిత్రుడు, సుజన్మ ఆర్యమ రాజు, బలివరుణుడు మా హవ్యమును స్వీకరించవలెను

2 మీరు రాజులు మహా యజ్ఞరక్షకులు సింధుపతులు వీరులు మావద్దకు విచ్చేయండి శీఘ్రదాతలగు మిత్రావరుణులారా ! అంతరిక్షమునుండి మాకు అన్నము వర్షము పంపండి

3 మిత్రావరుణులు, ఆర్యమ ఉత్తమ మార్గమున మమ్ము నడిపించవలెను ఆర్యమ మంచిదాతకు మా కథ వినిపించవలెను మీ రక్షణలందు మేము అన్నవంతులమై, పుత్రపౌత్రాదుల సహితులమై ప్రమత్తులముకావలెను

4 మిత్రావరుణులారా ! మీరు రాజులు మనసు లగ్నముచేసి మీకొఱకు ఈ రథము నిర్మించినవానికి, ఉత్తమ కర్మలు చేసినవానికి, యజ్ఞమున మిమ్ము స్మరించువానికి జలమును, అందమగు నివాసమున ఇచ్చి సంతృప్తుని చేయండి

5 మిత్రావరుణులారా ! మీ కొఱకుగాను వాయువు కొఱకును దీప్తమగు సోమమువంటి సోమము సిద్ధమైనది మీరు మా కర్మములందు ప్రవేశించండి మా స్తుతులకు గమనించండి *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

అరువది ఐదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-మిత్రావరుణులు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 మిత్ర, శుద్ధ బల వరుణులారా ! సూర్యోదయముకాగా మీ ఉభయులను నేను స్తుతులతో ఆహ్వానింతును మీ బలము అక్షయము ప్రరము యుద్ధము జరిగినపుడు మీరు విజయ వంతులగుదురు

2 వారిద్దరు దేవతలలో అసురులు బలవంతులు ఆర్యులు అందరకు ప్రభువులు

మిత్రావరుణాలారా ! మేము మిమ్ము వ్యాపింప చేయుదుము మీ వ్యాపకతలో ద్యావాపృథ్వులు, రాత్రింబవళ్ళు మమ్ము ఆప్యాయితులను చేయును

3 మిత్రావరుణుల వద్ద అనేక పాశములు ఉన్నవి యజ్ఞము చేయనివారిని అబద్ధములాడు వారిని వారు ఆ పాశములతో బంధింతురు వారు శత్రువులకు దురతిక్రములు వారు మమ్ము పడవతో నదిని దాటించినట్లు యజ్ఞమార్గమున పాపములనుండి దాటింతురు

4 మిత్రావరుణులారా ! మా హవ్యము స్వీకరించుటకు విచ్చేయండి అన్న సహితముగా మా గోచర భూమిని జలసిక్తము చేయండి ఈ జగములందు మీకు ఉత్కృష్ట హవ్యము ఇవ్వగలవాడు ఉన్నాడా? మీరు లోకములకు స్వర్గీయము, రమణీయమగు జలమును ప్రసాదించండి

5 మిత్రావరుణులారా ! మీకొఱకును, వాయువు కొఱకును దీప్తమగు సోమమువంటి సోమము సిద్ధమైనది మీరు మా కర్మములందు ప్రవేశించండి మా స్తుతులను గమనించండి *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

అరువది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-మిత్రావరుణులు-సూర్యుడు ఛందస్సు-వివిధము

1 మరల మరల ఆవిర్భవించు మిత్రావరుణుల సుఖకర, అన్నవంత సూక్తము సాగుచుండవలెను

2 శోభనబలవంతులు, బలముల రక్షకుల, విశిష్ట తేజోవంతులగు మిత్రావరుణుల బలములకొఱకు దేవతలు నిలిచినారు

3 మిత్రావరుణులారా ! మీరు గృహములను, దేహములను పాలించువారు మీరు స్తోతల కర్మరూప స్తోత్రములను సఫలము చేయండి

4 మిత్ర, సవిత, ఆర్యమ, భగులారా ! మీరు పాప నాశకులు సూర్యోదయమైనంతమీరు, నేడు, మాకొఱకు, అపేక్షిత ధనమునుపంపండి

5 శోభన దాన పారాయణులారా! మా పాపములను దూరము చేయండి మీరు చేరిన ఇల్లు సురక్షితము అగుగాత

6 మిత్రాదులు అదితి అహింసక వ్రతములకు ఈశ్వరులు వారు మహాధనములకు కూడ ఈశ్వరులు

7 సూర్యోదయమైనంత మిత్రావరుణులను శత్రుభక్షక ఆర్యమను నేను నుతింతును

8 ఈ స్తుతి హితకరము రమణీయమగు ధనముతో పాటు మాకు అహింసనీయబలము నీయవలెను

9 మిత్రావరుణులారా ! ఋత్విక్కులతో కలిసి మేము మీ స్తోతల మగుదుము మేము ధనము, బలము సహితము దాల్చెదము

10 మిత్రాదులు మహాసూర్యునివలె దీప్తులు అగ్ని జిహ్వలు యజ్ఞవర్ధకులు వీరులయి విశాలప్రదేశములను ప్రదానము చేస్తారు

11 మిత్రావరుణ ఆర్యములు సంవత్సరములు, మాసములు, దినములు, రాత్రులు, మంత్రములను ఏర్పరచినారు ఆరు శోభాయమానులై ఏ ఇతరులకు లేనంతటి బలము కలవారైనారు

12 మిత్రావరుణ ఆర్యములారా ! నేడు సూర్యోదయమైనంత సూక్తములతో మిమ్ము స్తుతింతుము మీ వద్ద ఉన్న ధనమును యాచింతుము

13 నేతలారా ! మీరు ఋతవంతులు ఋతజాతలు ఋతవర్ధకులు భయానకులు ఋతహీనుల ద్వేషులు మీవద్ద సుఖములనిచ్చు ధనము ఉన్నది దానికి ఇతర ఋత్విక్కుల సహితముగా మేము హక్కుదారులము అగుదుము

14 అది దర్శనీయ మండలము అది అంతరిక్ష సమీపమున ఉదయించుము హరితవర్ణ, శీఘ్రగామి అశ్వములు ఆ మండలమును వహించును అందరకు దర్శనము చేయించును

15 సూర్యుడు శీర్షములకు శీర్షము సకల స్థావరజంగమ భర్త రథారోహి, పిడు శీఘ్రగామి, హరితవర్ణలు లోక కళ్యాణమునకుగాను సమస్త జగములముందుకు సూర్యుని తెచ్చును

16 అతడు నేత్రము వంటివాడు దేవతల హితముకోరువాడు నిర్మలుడు సూర్యమండలమున ఉదయించుచున్నాడు మేము నూరేళ్లు చూడవలెను నూరేళ్లు జీవించవలెను *"పశ్యేమ శరదః శతం జీవేమ శరదః శతమ్"*

(నూరేళ్లు జీవించటం మాత్రంచాలదు నూరేళ్లు కన్నులుండి జీవించవలె అవయములన్నియు చక్కగా ఉండి జీవించవలెనను ఆశయము)

17 మిత్రావరుణులారా ! మీరు అహింసనీయులు ద్యుతిమంతులు మా స్తోత్రములు వినుడు సోమపానమునకు విచ్చేయుడు

18 మిత్రావరుణులారా ! మీరు ద్రోహరహితులు మీరు ద్యులోకమునుండి రారండి శత్రువును హింసించండి సోమపానము చేయండి

19 మిత్రావరుణులారా ! మీరు యజ్ఞనేతలు ఆహుతులు సేవించండి యజ్ఞవర్ధకులు కండి, సోమపానము చేయండి

అరువది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అశ్వినులు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అశ్వినులారా ! మేము హవ్యయుక్త స్తోత్రములతో మీ రథమును స్తుతించున్నాము కొడుకు తండ్రిని లేపినట్లు మీ రథము దూతవలె జగములను లేపును ఆ రథమే మా ముందుకు రావలెనని పిలుచుచున్నాను

2 మేము సమిధలు అర్పింతుము అగ్ని ప్రజ్వరిల్లును అప్పుడు చీకటిచోట్లనుకూడ జనులు చూడగలరు సూర్యుడు ప్రజ్ఞాపకుడు అతడు ద్యులోకదుహిత ఉషయొక్క పూర్వదిశన అందములు సంతరించుకొని ఉదయించును అప్పుడు అందరు అతనిని తెలిసికొందురు

3 నా సత్యద్వయమా ! సుందరహోత, స్తుతివక్త, స్తోమముతో మేము మిమ్ము సేవింతుము స్తోత్ర ఫల స్వరూపులై మీరు పూర్వ మార్గమున జలజ్ఞాత ధనయుక్త రథమున మాముందు అవతరించండి

4 అశ్విద్వయమా ! మీరు రక్షకులు, మధుర సోమయోగ్యులు సోమాభిషవమైనంత, మిమ్ముకోటి, ధనాభిలాషినై, నేను మిమ్ము స్తుతింతుము మీ ప్రవృద్ధ అశ్వము మిమ్ము తీసికొనిరావలెను మీరు మధురసోమము ఆరగించవలెను

5 అశ్వినులారా ! మాబుద్ధి, ధనాభిలాషిణి సరళ హింస ఎరుగనిది దానిని లాభయోగ్యముచేయండి యుద్ధమునందును మా బుద్ధిని రక్షించండి మాకు కర్మమూలమగు ధనమును ప్రసాదించండి

6 అశ్వినులారా ! మా కార్యములందు మీరు మమ్ము రక్షించండి మా వీర్యము క్షీణించరాదు పుత్రోత్పాదక సమర్థముకావలెను మాపుత్ర, పౌత్రులను అనుగ్రహించండి వారు కోటిన ధనము ప్రసాదించండి మేము ధనవంతులమై యజ్ఞములు దర్శించుచుందుము

7 మధుప్రియ అశ్వినీకుమారులారా ! మిత్రుని కొఱకుగాను దూత ముందుగా వెళ్లినట్లు మేము సంకల్పించిన సోమము నిధిస్వరూపమున మీముందు సమర్పించబడినది కావున క్రోధశూన్య చిత్తమున మాముందుకు ఏతెంచండి మానవరూప ప్రజల హవిని ఆరగించండి

8 అందరినిపోషించు అశ్వినీ ద్వయమా ! మీరు ఇద్దరు కలిసినంత మీ రథము ఏడు ఏరులు దాటివచ్చును మీ అశ్వములు సుజన్మలు దేవసంపన్నులు అవి మిమ్ము మోయును మీ రథములాగును కాని అలసట ఎరుగవు

9 మీరు ఆసక్తిరహితులు ఏ ధనవంతుడు ధనముకొఱకు, దాతవ్య హవ్యము అర్పించునో, ఎవడు మిత్రుని సత్యవచనచములతో వర్థిల్లచేయునో, ఎవడు గోవులు, అశ్వములు, ధనము దానముచేయునో అట్టివారి కొఱకే మీరు కలిగినారు

10 మీరు నేడు మా పిలుపు ఆలకించండి, నిత్యతరుణ అశ్విద్వయమా ! మీరు హవ్యవంత గృహమునకు విచ్చేయండి రత్నములిచ్చిస్తోతలను వర్థిల్లచేయండి *"యూయంపాత స్వస్తిభిః సదానః"*

అరువది ఏనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-వశిష్ఠుడు, దేవత-అశ్వినులు ఛందస్సు-1-7 విరాజము, 8,9 త్రిష్టుప్.

1 దీప్తివంతులు, అశ్వవంతులగు అశ్వినులారా ! రండి మీరు శత్రుహంతలు మీ భక్తుల స్తుతులను స్వీకరించండి మేము అర్పించు హవ్యమును ఆరగించండి

2 అశ్వినులారా ! మీ కొఱకు మాదక సోమము సిద్ధముగా ఉన్నది మా హవ్యము అందుకొనుటకు త్వరత్వరగారండి మా శత్రువుపిలుపును వినిపించుకోక మా పిలుపు వినండి

3 అశ్వినులారా ! మీరు రథమున సూర్యపుత్రి సహితులై ఉందురు మీ రథము మనోవేగము గలది అపార రక్షణలున్నది మేము మీ రథమును ప్రార్థింతుము అది సకల లోకములను వదిలి మా యజ్ఞమునకే వచ్చును

4 నేను మిమ్ము దేవతలుగా ప్రతిష్ఠించదలచినప్పుడు సోమాభిషవమునకు అభిషవ శిలలు గంభీర ధ్వనిచేయునప్పుడు అప్పుడు విప్రులు మిమ్ము హవ్యములిచ్చి ఆహ్వానింతురు

5 మీవద్ద చిత్రవిచిత్రమగు ధనమున్నది అది మాకు అందించండి మీకు ప్రియులై, మీరు అందించిన సుఖములు అనుభవించువారిని విపత్తులనుండి విడదీయండి

6 అశ్వినులారా ! చ్యవనుడు వృద్ధుడు మీకు హవి సమర్పించువాడు అతనికొఱకు మీరు మృత్యువువద్ద నుండి ఒక రూపము తెచ్చి ఇచ్చినారు ఆ రూపమే అతనిని దాల్చినది

(వృద్ధుడగు చ్యవనుని అశ్వినులు యువకుని చేసినారనునది ప్రసిద్ధగాధ చ్యవన ప్రాశ మను ఔషధమును ఈ చ్యవనుని పేరిటిదే)

7 దుష్టులగు మిత్రులు భుజ్యుని సముద్ర మధ్యమున వదలినారు మీరు అతనిని దరికి చేర్చినారు భుజ్యుడు మిమ్ము ప్రార్థించినాడు ఎన్నడు విరుద్ధాచరణము చేయలేరు

(భుజ్యుడు లాహోనయన వంశజుడు యాజ్ఞవల్క్యుని సమకాలికుడని బృహదారణ్యక ఉపనిషత్తులో చెప్పబడింది)

8 అశ్వినులారా ! వృకమహర్షి క్షీణించినపుడు మీరు మీ సామర్థ్యమున అతనికి ధనము ఇచ్చినారు శయు మహర్షి మిమ్ము పిలువగా మీరు అతని పిలుపు విన్నారు నదులను జలములు నింపినట్లు అతని ముసలి ఆవును పాడి ఆవును చేసినారు

(వృకుడు వృక విధ్వంసుకుడు కావచ్చును వృకనామక ఋషికావచ్చును వృకధ్వరస్ వ్యతిరేకముగ యుద్ధము జరిగినది ఇతడు ఇరాన్ దేశపువాడని హిల్లెబ్రాంట్ అభిప్రాయము

శయునకు చెందిన ముసలి ఆవును అశ్వినులు పాలిచ్చు ఆవును చేసినారని వృత్తాంతము)

9 స్తోత వసిష్ఠుడు నిర్మల మనస్కుడై ఉష కన్న ముందు మేల్కొని సూక్తములతో స్తుతించును అతని అన్నమును వర్ధిల్లచేయండి అతని పాడిని వర్ధిల్ల చేయండి అతని గోవులను వర్ధిల్ల చేయండి *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

అరువది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అశ్వినులు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 తరుణ అశ్వినులతో రథము రావలెను ఆ రథము హిరణ్మయము ద్యావాపృథ్వులందు రక్షించునది దాని చక్రములందు జలమున్నది ఇరుసున వెలుగున్నది అది అన్నవాహకము - యజమానులకు స్వామి

2 ఆ రథము పంచభూతములను ప్రసిద్ధముచేయు మూడు బంధురములు ఆసనములు కలది అది స్తుతి యుక్తము అశ్విద్వయమా ! మీరు ఈ రథముపై మీరు కోరినచోటికి దేవాభిలాష యజ్ఞమునకు వెళ్లండి

3 సుందర అశ్వములను విశేష అన్నమును తీసికొని మా వద్దకు రండి మీరు మధుమంతనిధి సోమమును పానము చేయండి మీ రథము సూర్యగమనము కలది దాని చక్రములు వేగమునకు ద్యులోకము అణగిపోవును

4 రాత్రిళ్లు సూర్యపుత్రి మీ రథమును అలముకొనును మీరు దేవాభిలాషిని కర్మద్వారా రక్షించినపుడు రక్షణకు అవసరమైన దీప్తివంతమగు అన్నము మీవద్దకు చేరును

5 రథవంతులగు అశ్విద్వయమా! మీ రదము వెలుగులు కప్పుకొనును అశ్వములకూడి పయనించును ఉషోదయమున ఆ రదమున మావద్దకు రండి పాపములను వదిలించండి సుఖములను కలిగించండి

6 అశ్విద్వయమా ! గౌరామృగివలె విశేష దీప్యమాన సోమము సేవించగోరి మా యజ్ఞమునకు రావలిసినది అనేక యజ్ఞములందు యజమానులు మిమ్ము ఆహ్వానింతురు కావున అన్యదేవాభిలాషులు మిమ్ము కోరరాదు

7 అశ్వినులారా ! సముద్రమున మునిగిన భుజ్యుని అక్షత అశ్రాంత, శీఘ్రగామి, అశ్వములు మఱియు మీ కార్యనైపుణ్యమున జలములు దాటించి రక్షించినారు

8 సదాతరుణ అశ్వినులారా ! నేడు మా ఆహ్వానములు వినండి హవ్యవంత గృహమునకు విచ్చేయండి రత్నములందించి స్తోతను వర్ధిల్ల చేయండి *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

డెబ్బదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అశ్వినులు ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 అశ్వినులారా ! మీరు అందరి వరణీయులు మా యజ్ఞ వేదికపైకి రండి భూమి మీద ఇదే మీస్థానమని చెప్పుదురు మీరు ఆసీనులగు అశ్వపు వీపు సుఖప్రదము కావలెను ఆ గుఱ్ఱము ఎల్లప్పుడు మీ వద్దనే ఉండవలెను

2 ఈ స్తుతి అత్యంత అన్నవంతము సుందరము ఇది మిమ్ము సేవించును మానవ యజ్ఞగృహమున ధూపము నిండి ఉన్నది అది మీకు లభించును అది ఒక ధామము అది జలము, సముద్రములతో నిండును రథమున అశ్వములను పూన్చినట్లు యజ్ఞమున మిమ్ము పూన్చబడును

3 అశ్వినులారా ! మీరు ద్యులోకమునుండి వచ్చెదరు ఓషధులు, జనులమధ్య స్థానము ఏర్పరచుకొందురు పర్వత శిఖరమున కూర్చుందురు అన్నదాతకు ఆచోటు ఇవ్వండి

4 దేవద్వయమా ! ఋషులు ఏర్పరచిన ఓషధులు, జలములను మీరు వ్యాపింప చేయుదురు అందువలన మీరు ఓషధులను చరుపురోడాశాదులను, జలమును సోమరసమును కోరండి మాకు బహురత్న దానము చేయండి మీరు పూర్వదంపతులను అట్లే ఆకర్షించినారు

5 అశ్వినులారా ! మీరు శ్రుతిమంతులు అనేకములు విన్నవారు ఋషుల అనేక కర్మములను

దర్శించినారు మీరు యజమాని యజ్ఞమునకు విచ్చేయండి మాకు మీ అత్యంత అన్నపూర్ణ అనుగ్రహము కావలెను

6 నా సత్యద్వయమా ! హవ్యయుక్తుడు, కృతస్తోత్రుడు, మానవులతో కలిసి ఉండు వసిష్ఠుని వద్దకు విచ్చేయండి ఆ స్తోత్రములన్నియు మిమ్ములనే స్తుతించును

7 అశ్వినిద్వయమా ! ఈ స్తుతియు ఈ వచనమును మావియే ఈ శోభన స్తుతులను స్వీకరించండి సకల కర్మలు మిమ్ము కోఅవలెను మీతో సంగతము కావలెను *"యూయంపాతస్వస్తిభిః సదానః"*

(ఆంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత ఏడవ మండలము ఐదవ అష్టకమున నాలుగవ అనువాకము సమాప్తము

అయిదవ అనువాకము డెబ్బది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అశ్వినులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 రాత్రి తన సోదరి ఉషనుండి స్వయముగనే తొలగిపోవును నల్లనిరేయి ఎర్రని సూర్యునకు దారి ఇచ్చును అందువలన అశ్వధన, గోధన అశ్వినులారా ! మిమ్ము మేము పిలుచుచున్నాము రాత్రింబవళ్లు మావద్దనుండి హింసకులను దూరము చేయండి

2 అశ్వినిద్వయమా ! హవ్యదాతకు రథమున రమణీయ పదార్థములు తీసికొనిరండు అన్న దారిద్ర్యమును, వ్యాధులను దూరము చేయండి మమ్ము రాత్రింబవళ్లు రక్షించండి

3 మీ రథము అనాయాసముగ జోడించబడిన కోర్కెలు తీర్చు అశ్వములు మిమ్ము తీసికొని రావలెను రశ్మివంతము, ధనవంతమగు రథమును జలదాతలగు అశ్వములతో లాగించండి

4 యజమానుల పాలకులారా ! మీరు ఎక్కురథము మూడు ఆసనములు గలది ధనవతి, దినమును పట్టిసాగునది వ్యాపించి అరుగునది అట్టి రథము మీదనే మీరు మావద్దకు రావలెను

5 మీరు చ్యవనుని ముసలితనము వదిలించినారు పేరునామక రాజు కొఅకు యుద్ధమున వడిగల గుఱ్ఱమునంపినారు అత్రి, అంధకారమును పాపమును దూరము చేసినారు భ్రష్ట రాజ్యుడయిన జాహుషునకు తిరిగి రాజ్యము ఇప్పించినారు

6 అశ్వనిద్వయమా ! ఈ స్తుతియు ఈ వచనమును మీదియే ఈ శోభన స్తుతులను స్వీకరించండి సకల కర్మలు మిమ్ము కోఅవలెను మీతో సంగతము కావలెను *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

డెబ్బది రెండవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అశ్వినులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 నా సత్యద్వయమా ! మీరు గోవులు, అశ్వములు, ధనముతోకూడిన రథముపై రాగలరు అనేక స్తుతులు మిమ్ము సేవించును మీరు అభిలషణీయ శోభ మఱియు దేహముతో దీపించండి

2 నా సత్యద్వయమా! మీరు దేవతలలో సమానప్రీతి యుక్తులయి రథమునెక్కి విచ్చేయండి మీతో మా బంధుత్వము పూర్వజులనుండి కొనసాగుచున్నది మీకు మాకు ఒకరే బంధువులు పితామహులు వారి ధనము సహితము ఒక్కటే

(వివస్వతుని నుంచి వరుణుడు, అశ్వినులు కలిగినారు వసిష్ఠుడు వరుణ సంబంధి అందువలన బంధుత్వము వివస్వతుడు ఉభయులకు పితామహుడు)

3 అశ్వినులకు స్తుతులు జాగృతులను చేయును బంధుస్థానీయములగు సకల కర్మలు ప్రకాశమాన ఉషను జాగృతము చేయును మేధావి వసిష్ఠుడు స్తుతులతో ద్యావాపృథ్వులను సేవించును అశ్వినుల ముందు స్తుతులు చదవును

4 అశ్విద్వయమా ! ఉషస్సు అంధకారమును తొలగించగా సోత్తలు విశేషరూపమున నిన్ను స్తుతింతురు సవిత ఊర్ధ్వతేజమును ఆశ్రయించును సమిధలతో అగ్ని స్తుతించబడును

5 నా సత్యద్వయమా ! తూర్పు, పడమర, దక్షిణ, ఉత్తర దిశలనుండి రండి రారండి పంచజనులకు హితవు కలిగించు సంపద తీసికొని రండి రారండి *"యూయంపాత స్వస్తిభిః సదానః"*

డెబ్బది మూడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అశ్వినులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 మేము దేవాభిలాషులమగుదుము స్తుతింతుము అజ్ఞానమును దాటిపోవుదుము బహుకర్మ, ప్రభూత తమ పూర్వజాత, అమర్త్య అశ్విద్వయమా ! మిమ్ము స్తోతలు పిలుచుచున్నారు

2 అశ్వినులారా ! మీకు ప్రియుడగు మానవ స్తోత ఇక్కడ ఉన్నాడు అతడు మీ యజ్ఞము చేయును మాకు వందనము చేయును అతనివద్ద నిలిచి అతడు అందించిన సోమరసము సేవించండి అన్నవంతుడనై యజ్ఞమునకు మిమ్ము ఆహ్వానింతును

3 మేము స్తోతలము మేము ఆగమనశీల దేవతల కొఱకు యజ్ఞమును పెంపొందింతుము అశ్వినులారా ! ఈ స్తుతిని స్వీకరించండి ఏను వశిష్ఠుడ శీఘ్రగామి దూతవలె మీ వద్దకు చేరి, మిమ్ము స్తుతించి ప్రబోధితుడనగుదును

4 వీరిద్దరు హవ్యవాహహకులు రాక్షస నాశకులు పరిపుష్టాంగులు దృఢపాణులు వారు మా ప్రజవద్ద విరాజిల్లవలెను మీరు మదకర అన్నముతో కూడి ఉండండి మమ్ము బాధించకండి *"ఆగతమ్ శివేన"* శుభములతో విచ్చేయండి

5 నా సత్యద్వయమా ! తూర్పు, పడమర, దక్షిణ ఉత్తర దిశలనుండి రండి రారండి పంచజనులకు హితవు కలిగించి సంపద తీసికొనిరండి-రారండి *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

డెబ్బది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-అశ్వినులు, ఛందస్సు-బృహతి

1 నివాప్రదులగు అశ్వినులారా ! స్వర్గముకోరు జనులు మిమ్ము ఆహ్వానింతురు మీరు విశేష వ్యక్తుల వద్దకే వెళ్లుదురు అందువలన వసిష్ఠడను - రక్షణకొఱకు మిమ్ము పిలుచుచున్నాను కేకవేయుచున్నాను

2 అశ్వినులారా ! మీ వద్ద విచిత్ర భోజ్య ధనము ఉన్నది దానిని స్తోతవద్దకు పంపండి సమాన మనసుగలవారై మీ రథమును మా వద్దకు పంపండి సోమ సంబంధమగు మధుర రసము సేవించండి

3 అశ్వినులారా ! రండి మావద్ద నిలువండి మధుర సోమరసము పానము చేయండి అభీష్టవర్షకులు ధనంజయులగు మీరు జలములను ఇవ్వండి మమ్ము బాధించవద్దు

4 అశ్వినులారా ! మీ అశ్వములు మిమ్ము హవ్యదాత గృహమునకు కొనిపోవును అట్టి శీఘ్రగామి అశ్వములపై మమ్ము చేరగోరి విచ్చేయండి

5 అశ్విద్వయమా ! స్తోతలు మరింత అన్నమును ఆశ్రయింతురు మీరు మాకు చలించని కీర్తిని గృహమును ప్రసాదించండి మేము ధనికులము

6 ఇతరుల ధనము గ్రహించనివారు మానవులలో ఉండి మానవులను రక్షించువారు రదమువలె మీవద్దకు చేరువారు స్వబలమున వర్థిల్లుదురు నివసించుటకు మంచి ప్రదేశమునకు చేరుకొందురు

డెబ్బది ఐదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఉష, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఉష అంతరిక్షమున ఆవిర్భవించినది వెలుగులు తెచ్చినది ఆమె తన తేజోబలమున తన మహిమను ప్రకటించుచు వచ్చినది అప్రియ అంధకారమును దూరము చేయుచు వచ్చినది ప్రాణికోటి తమ కార్యనిర్వహణకుగాను గంతవ్య మార్గమును ప్రకాశింప చేయుచు వచ్చినది

2 ఉషా ! నేడు మాకు సుఖములిచ్చుటకు మేల్కొనుము మహా సౌభాగ్యమును అందించుము విచిత్ర కీర్తియుక్త ధనమును మా కొఱకు అందుకొనుము మానవ హితకారిణీ ! మానవులకు అన్నవంతులగు పుత్రులనిమ్ము

3 ఉషఃకిరణములు దర్శనీయములు ప్రవృద్ధములు అవి నాశ్యములు దేవతల వ్రతముల ఉత్పాదకములు అవి అంతరిక్షమును నింపును అనేక ప్రకారముల వ్యాపించును

4 ఆమె ద్యులోకదుహిత భువన పాలిక అట్టి ఉష ప్రాణులందరి ప్రజ్ఞానులను దర్శించుచు ఇతర వ్యవహారములను వీక్షించుచు పంచజనుల వద్దకు త్వరత్వరగా చేరును

5 ఉష అన్నవతి సూర్యపత్ని విచిత్ర ధనవతి ఆమె ఇప్పుడు ధనములకు, దేవధనములకు స్వామిని అయినది ఋషులతో స్తుతించబడినదియు, వార్ధక్యము కలిగించునదియు, ధనవతియు అగు ఉష యజమానిచే స్తుతించబడి ప్రభాతము కలిగించును

6 దీప్తివంత ఉషను వహించు విచిత్రములు, శుభప్రదములగు అశ్వములు గోచరించుచున్నవి ఉష దీప్తిమతి అయి అనేక రూపముల రథమున సర్వత్ర పయనించును ఆమె తన సేవకులకు రత్నములిచ్చును *"రత్నంవిధతే జనాయ"*

7 ఉషోదేవి సత్యరూప, మహతి యజనీయ ఆమె మహామహులు, యజనీయులగు దేవతలతో కలిసి అత్యంత స్థిర అంధకారమును చెదరగొట్టును ఆమె గోవులు మేయుటకు వెలుగునిచ్చును గోవులు ఉషస్సును కోరుకొనును

8 ఉషా ! మాకు గోవులు, వీరులు, అశ్వసహిత ధనమునిమ్ము మానవులలో మా యజ్ఞమును నిందింపకుము *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

డెబ్బది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఉష, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 సవిత అందరినేత అంతరిక్షమున అవినాశ్యము, సర్వహితైషి అయిన జ్యోతిని ఆశ్రయించును అతడు దేవకర్మల కొఱకు వెలువడినాడు ఉష దేవతల నేత్ర స్వరూపిణి ఆమె సమస్త భువనములను వెలువరించినది

2 నేను హింసారహితుడను తేజోవంతుడను, సంస్కారవంతునయి దేవయాన పథమును చూచినాను ఉషోకేతనము తూర్పుదిశన ఎగురును మా ముందుకు ఉష ఉన్నత ప్రదేశము నుండి వచ్చును

3 ఉషా ! నీ తేజస్సు సూర్యునికన్న ముందు ఉదయించును అట్టి నీ తేజస్సు కులటవంటిది కాదు పతిసాన్నిధ్యమున ఉన్న పత్నివంటిది అట్టి నిష్కళంకమగు నీ తేజము అపారము అనంతము

4 అంగిరోగణములు సత్యవంతులు విద్వాంసులు ప్రాచీన పాలకులు వారు నిగూఢ తేజమును సాధించినారు సత్యస్తుతులయినారు అట్టి అంగిరులు మంత్రబలమున ఉషస్సును ఆవిర్భవింపచేసినారు అప్పుడు వారు దేవతలకూడి ఉన్మత్తులైనారు

5 వారు సాధారణ గోవులకొఱకు కలుసుకున్నారు ఏకబుద్ధులు అయినారు పరస్పర ప్రయత్నము కొనసాగించినారు వారు దేవకర్మలను బాధింరు హింసాశూన్యము వాసప్రదమగు తేజమున సాగుదురు

6 సుభగా ! ఉషా ! వశిష్ఠ గణములు తెల్లవారుజామున లేచినారు స్తోత్రములతో నిన్ను స్తుతించుచున్నారు నీవుగోప్రాపికవు అన్నపాలికవు మాకు తెల్లవారింపుము సుజన్మఉషా ! నీవు ప్రథమ స్తుతవు

7 ఈ ఉష స్తోతల స్తోత్రములకు నేతృత్వము వహించును వసిష్ఠులు ఆమెను స్తుతింతురు ఆ తల్లి చీకట్లను చీల్చును సర్వత్ర ప్రసిద్ధమగు ధనమును మాకు ఇచ్చును *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

డెబ్బది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఉష, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఉష సమస్త జీవులకు కదలిక కలిగించును ఆమె ప్రాయపు పత్నివలె సూర్యుని నుండియే వెలుగులు పొందును అగ్ని మానవుల సమింధన యోగ్యుడయినాడు అగ్ని అంధకారనాశక తేజమును ప్రకటించును

2 ఉష ఉదయించినది - ఉదయించినది - ఉష జగముల ముందుకు వచ్చినది - వచ్చినది ఉష సర్వత్రవ్యక్తమైనది - అయినది ఆమేతేజోమయవనములు ధరించినది - ధరించినది వాటితో వర్ధిల్లినది - వర్ధిల్లినది

ఉష హిరణ్యవర్ణ దర్శనీయ తేజోయుక్త వాక్యమాత, దినములనేత ఉష అందములు సంతరించు కొనుచున్నది

3 ఉష దేవతలకు నేత్రస్వరూప తేజోవతి సుభగ స్వకిరణ ప్రకాశిత విచిత్ర ధనవతి జగముల కొఱకు ప్రవృద్ధ ఆమె దర్శించదగిన అశ్వమును తెలుపుచేయుచున్నది

(అశ్వము సూర్యుడగును)

4 ఉషా ! మా వద్దకు విచిత్ర ధనముతో రమ్ము మా శత్రువులను దూరము చేయుచురమ్ము మా విశాలగోచర భూమిని భయరహితము చేయుచురమ్ము ద్వేషులను వేరుచేయుచు రమ్ము శత్రువుల ధనము తీసికొని రమ్ము స్తోతవద్దకు ధనము అందుకొని రమ్ము

5 ఉషా ! మా ఆయువులను పెంచుము మా కొఱకు శ్రేష్ఠ కిరణములతో ప్రకాశింపుము నీవు అందరకు వరణీయువు మా కొఱకు గో, అశ్వధనమును దాల్చివెలుగొందుము

6 ద్యులోకదుహితా, సుజన్మా, ఉషా ! వసిష్ఠులు స్తుతులతో నిన్ను వర్ధిల్ల చేయుదురు నీవు మాకు రమణీయమగు మహాధనము నిమ్ము *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదా నః"*

డెబ్బది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఉష, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 తొలుత వెలసిన కేతనమును చూడనగును అది కిరణపుంజములతో ఊర్ధ్వముఖియై వ్యాపించినది మా ముందు నిలిచినది ఉషోదేవి రథము అది విశాలము జ్యోతిష్మంతము ఉష ఆ రథమును మా కొఱకు రమణీయ ధనము తేవలెను

2 సమిధలు కలిగిన అగ్గి అంతట ఎదుగును విప్రులు స్తుతులతో ఉషను కీర్తించి ఎదుగుదురు ఉషోదేవి తన వెలుగులతో చీకట్లను పాపములను పారద్రోలి ఎదుగును

3 ఈ సమస్త ప్రభాత కిరణములు, వెలుగులనిచ్చు ఉషలను తూర్పుదిక్కున చూడనగును ఈ కిరణములే సూర్యుని అగ్నిని, యజ్ఞమును ఆవిర్భవింపచేసినవి వాటివలననే నీచము అప్రియమయిన అంధకారము దూరమైనది

4 ద్యులోకపుత్రి, ధనవతి ఉషను ఎరిగినాము సర్వప్రాణులు ప్రభాతకారిణి ఉషను దర్శించుచున్నారు ఆమె అన్నముగల రథమున ఎక్కినది అలంకృత అశ్వములు ఆ రథమును లాగును

5 ఉషా ! మేము సుమనస్కులు, ధనవంతులగు జనులు నేడు నిన్ను మేల్కొల్పుచున్నాము ఉషలారా ! మీరు తెల్లవార్చండి జగముల వెలుగులు నింపండి

డెబ్బది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-ఉష ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ఉష మానవులహితము కోరునది అంధకారమును నాశనము చేయునది పంచశ్రేణి జనులను మేల్కొల్పునది ఉత్తమ తేజస్సుగల కిరణములతో సూర్యునకు ఆశ్రయము ఇచ్చును సూర్యుడు ఆ తేజస్సుతో ద్యావాపృథ్వులను ఆవరించును

2 ఉషస్సులు అంతరిక్షమున తేజస్సును వ్యక్తపరచుదురు మానవులవలె పరస్పరము కలిసి చీకట్లను తుడిచివేయు చర్యలు చేపట్టుదురు

ఉషా ! నీ కిరణములు అంధకారమును నాశము చేయును సూర్యుని భుజలములవె జ్యోతులు ప్రసాదించును

3 అందరిని మించిన స్వామిని, ధనవతి ఉష ఉదయించినది ఆమె సకల ప్రాణి కళ్యాణమునకుగాను అన్నము కల్పించినది స్వర్గపుత్రి సర్వోత్తమ అంగిర ఉష సుకృతములకొరకు ధనముదాల్చును

4 ఉషా ! నీవు ప్రాచీన స్తోతలకు ఇచ్చినంత ధనమును మాకును ప్రసాదించుము ప్రాణులు నిన్ను వృషభ శబ్దమున ఎరుగుదురు పణులు గోవులను దొంగిలించినప్పుడు నీవు దృఢపర్వత ద్వారమును తెరచినావు

5 ధనము కొఱకు స్తోతలను మా కొఱకు సూనృత వాక్యమును ప్రేరేపించుచు, తమోవినాశినివగుచు, మాకు దానము చేయుటకు నీ వృద్ధిని స్థిరపరచుకొనుము *"యూయంపాతస్వస్తిభిః సదానః"*

ఎనుబదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-ఉష ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఉష సమానప్రాంత ద్యావాపృధ్వులను ఆవరించునది ప్రాణులను ప్రకాశమునిచ్చునది విప్రులగు వసిష్ఠులు అట్టి ఉషను అందరికన్నముందు మేల్కొలిపినారు

2 ఆమెయే నవయవన్వన ఉష, ఈమెయే కటిక చీకట్లను కూలద్రోసిన ఉష, ఈమెయే జనులను మేల్కొల్పిన ఉష

ఉష సిగ్గువిడిచిన పడుచువలె సూర్యునిముందుకు పోవును సూర్యునకు, అగ్నికి, యజ్ఞమునకు తనను సూచించును

3 ఉషస్సులు అనేక అశ్వములుగలవి గోవులు కలవి అవి స్తుతించ తగి` ,

ఉషస్సులు సదా అంధకారమును దూరము చేయును *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

(ఆంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత ఏడవ మండలము ఐదవ అష్టకమున అయిదవ అధ్యాయము సమాప్తము)

ఓం నతామినన్తిమాయినో నధీరావ్రతా దేవానాం ప్రథమాద్రవాణి
నరోదసీ అద్రుహా వేద్యాభిర్నపర్వతాని నమేత స్థివాంసః

ఆరవ అధ్యాయము ఎనుబది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-ఉష, చందస్సు-బృహతి

ఓం ప్రత్యు అదర్శ్యాయత్యుచ్ఛన్తీ దుహితాదివః
అపో మహివ్యాయతి చక్షసే తమో జ్యోతిష్కృణోతిసూరి

1 ద్యులోకపుత్రి అంధకారినాశిని ఉష వస్తున్నది కనిపిస్తున్నది అందరు చూచుటకు ఆమె రాత్రియొక్క ఘోర అంధకారమును దూరము చేయును మానవులకు నేతృత్వము వహించును వెలుగులను వికసింపచేయును

2 సూర్యుడు కిరణములను ఒకేసారి విసరును సూర్యుడు వెలుగొంది గ్రహనక్షత్రాదులను వెలిగించును

ఉషా ! నీవి సూర్యుని వెలుగులు వచ్చిన తరువాతనే మాకు అన్నము కలుగును

3 ద్యులోకపుత్రి ఉషా! మేము శీఘ్రకర్ములమగుదుము నిన్ను మేల్కొలుపుదుము నీవు కోరదగిన అనంతధనము కలదానవు యజమానికొరకు రత్నములు, సుఖములు అందుకొనుము

4 మహతీదేవీ ! నీవు అంధకార నాశినివి మహిమలు కలదానవు సకల జగములను ప్రబోధితము చేయుదువు వానిని దర్శన యోగ్యము చేయుదువు నీవు రత్నవతివి మేము నిన్ను యాచించుచున్నాము తల్లికి కొడుకువలె మేము నీకు ప్రియతములము కావలెను

5 ద్యులోకదుహితా ! ఉషా ! అత్యంత దూర ప్రదేశమున ప్రఖ్యాతమయిన ధనము తెమ్ము నీ వద్ద మానవులకు భోజ్యమగు అన్నము ఉన్నదికదా అది మాకు ఇమ్ము మేము సహితము అనుభవింతుము

6 ఉషా ! స్తోతలకు అమరము, నివాసప్రదము మరియు ప్రసిద్ధమగు కీర్తని ప్రసాదించుము మాకు అనేక గోవులతో కూడిన అన్నము ప్రసాదించుము యజమానికి ప్రేరణ కలిగించునదియు, సత్యవచన ఉష శత్రువులను దూరము చేయవలెను

ఎనుబది రెండవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-ఇంద్రావరుణులు, చందస్సు-జగతి

1 ఇంద్రావరుణులారా ! మేము మీ సేవకులము యజ్ఞకర్మమునకుగాను మాకు మహాగృహము ప్రసాదించుము అట్లయిన యజ్ఞకర్తను అదేవనిగ పీడించు దుర్బుద్ధిని యుద్ధమున జయించగలము

2 ఇంద్రావరుణులారా ! మీరు మహామహులు మహా ధనవంతులు మీలో ఒకరు వరుణుడు స్వామాట్టు మరొకరు ఇంద్రుడు స్వయం విరాజమానుడు ఉత్తమ ఆకాశమునందలి విశ్వదేవతలు మీకు తేజస్సును ప్రదానము చేసినారు బలమును ఇచ్చినారు

3 ఇంద్రావరుణులారా ! మీరు బలమున జలవృష్టిని ఆవిష్కరించినారు సర్వప్రేరకుడగు సూర్యుని ఆకసమున నడిపించినారు మాయసోమమున ఆనందించినారు ఇప్పుడు మీరు నదులను జలపూర్ణములుచేసి కర్మలను పూరించండి

4 ఇంద్రావరుణులారా ! స్తోతలు యుద్ధమందు, శత్రుసేనా మధ్యమున మిమ్మే పిలుతురు సంకుచితజానువులుగల అంగిరులు రక్షణకొఱకు మిమ్మే పిలుతురు మీరు దివ్య పార్థివ ఉభయ ధనములకు ఈశ్వరులు మీరు అనాయాసముగా ఆహ్వానయోగ్యులు మిమ్ము ఆహ్వానించుటకు ఆయాసము అక్కరలేదు సులభులు మేము స్తోతలము మేము పిలుచుచున్నాము

5 ఇంద్రావరుణులారా ! మీరు లోకములందలి సమస్తప్రాణులను సృష్టించినారు మీలో ఒకరిని వరుణుని శుభములకుగాను మిత్రుడు సేవించును మరొకరు ఇంద్రుడు మరుత్తులతో కలిసి తేజస్వియు శోభన అలంకృతుడను అగును

6 మహాధన ప్రాప్తికని, ఇంద్రావరుణులు వెలుగొందుటకును, శీఘ్రముగా బలము ప్రాప్తించును వీరి బలము నిత్యము అసాధారణము వీరిలో ఒకడు వరుణుడు హింసించువారిని పరిమార్చును మరొకరు ఇంద్రుడు స్వల్ప ప్రయత్నముననే శత్రువును వధించును

7 ఇంద్రావరుణులారా ! మీరు ఏనరుని యజ్ఞమున విరాజిల్లుదురులో, ఏ వ్యక్తిని అనుగ్రహింతురో వానిని బాధలు చేరలేవు పాపము చేరలేదు దుష్కర్మము చేరలేదు ఏకారణమునైనను సంతాపము చేరలేరు

8 నేతలగు ఇంద్రావరుణులారా! మీరు మా విషయమున ప్రసన్నులైనచో దివ్యరక్షణ సహితులై మాముందు అవతరించండి స్తోత్రములు వినండి మీ స్నేహము, బంధుత్వము సుఖదాయకములగును మాకు ఆ రెంటిని ప్రసాదించండి

9 శత్రుమర్దన తేజోవంతులగు ఇంద్రావరుణులారా ! విశేష సంగ్రామములందు మాకు అగ్రశ్రేణి

యోద్ధలుకండి మిమ్ము ప్రాచీన, అధునాతన ఉభయనేతలు యుద్ధమునకును పుత్ర పౌత్రాదుల ప్రాప్తికిని ఆహ్వానింతురు

10 ఇంద్ర, వరుణ, ఆర్యమలు, మాకు ప్రకాశమాన ధనమును, మహా విస్తీర్ణ గృహమును ప్రసాదించవలెను యజ్ఞవర్ధిక అదితి తేజము మమ్ము బాధించరాదు మేము సవితృ దేవుని స్తుతింతుము

ఎనుబది మూడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-ఇంద్రావరుణులు, చందస్సు-జగతి

1 నేతలగు మిత్రావరుణులారా ! యజమానులు మీ సఖ్యత చూచినారు తమకు గోప్రాప్తి కలుగుటకు కొడవలిచేతబట్టి తూర్పుదిక్కునుసాగినారు మీరు దాసులను, సుదాస శత్రువులైన ఆర్యులను వధించండి సుదాసునకు రక్షణ కల్పించుటకు విచ్చేయండి

2 మానవులు ధ్వజములెత్తి యుద్ధమునకు కలిసినచోట యుద్ధమున ఏ మాత్రము అనుకూలించనప్పుడు ప్రాణులు స్వర్గముచేరునప్పుడు అదిగో అట్టి యుద్ధమున ఇంద్రావరుణులారా! మా పక్షము వహించండి

3 ఇంద్రావరుణులారా ! విపత్తు విరుచుకుపడినది భూమిమీది అన్నములన్నింటిని సైనికులు నష్టపరచినట్లున్నారు సైనికుల కోలాహలము స్వర్గమునంటుచున్నది నా సేనల శత్రువులందరు నన్ను సమీపించినారు హనన శ్రవణకారి ఇంద్రావరుణులారా! రక్షణలు వెంటబెట్టుకొని మావద్దకు విచ్చేయండి

4 ఇంద్రావరుణులారా ! ఆయుధమునకు అందని భేదనామక శత్రువును వధించినారు సుదారాజును రక్షించినారు తృత్సుల స్తోత్రములను విన్నారు యుద్ధకాలమున తృత్సుల పౌరోహిత్యమును ఫలింప చేసినారు

5 ఇంద్రావరుణులారా ! శత్రువులు ఆయుధ సహితులై నన్ను చుట్టుముట్టినారు హింసకుల నడుమ శత్రువులు నన్నుహింసించుచున్నారు మీరు ఉభయ ధనములకు అధిపతులు కావున యుద్ధమున మీరిద్దరు మమ్ము రక్షించండి

6 ఇంద్రావరుణులారా ! యుద్ధ సమయమున ఉభయులు సుదాస తృత్సులు-ధనప్రాప్తికిగాను మిమ్ము పిలుస్తారు ఈ యుద్ధమున పదిమంది రాజులతో పీడింపబడిన సుదాసుని తృత్సుల సహితముగా మీరు రక్షించినారు

7 ఇంద్రావరుణులారా ! యజ్ఞహీనులగు పదిమంది రాజులు ఏకమైనారు అయినను సుదాసుని

దెబ్బకొట్టలేక పోయినారు హవ్యయుక్త యజ్ఞమున నేతల స్తోత్రములు ఫలించినవి ఈ యజ్ఞమున సమస్త దేవతలు అవతరించినారు

8. తృత్సులు వసిష్ఠశిష్యులు వారు నిర్మలులు జటీవంతులు కర్మదులు వారు ఏ దేశమున స్తుతులతో సేవించినారో, ఆ దేశముననే పదిమంది రాజులు చుట్టుముట్టిన సుదాసునకు మిత్రావరుణు లారా ! మీరు బలము ప్రసాదించినారు

9 ఇంద్రావరుణులారా! మీలో ఒకరు ఇంద్రుడు వృత్రులనునాశము చేయును మరొకరు వ్రతములు కర్మలను రక్షించును అందమైన స్తుతులో పిలచెదము మాకు సుఖములు ప్రసాదించండి *"శర్మం యచ్ఛతమ్"*

10 ఇంద్ర, వరుణ, ఆర్యమలు మాకు ప్రకాశవంతమగు ధనమును మహా విస్తీర్ణ గృహమును ప్రసాదించవలెను యజ్ఞవర్థక అదితి తేజము మమ్ము బాధించరాదు మేము సవిత్ృ దేవుని స్తుతింతుము

ఎనుబది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-ఇంద్రావరుణులు, చందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఇంద్రావరుణులారా ! మీరు సామ్రాట్టులు నేను ఈ యజ్ఞమునుకు మిమ్ము హవ్యము, స్తోత్రములతో ఆహ్వానించుచున్నాను చేతులందు గల నానారూపముల జుహువులు స్వయముగామీవైపే చూచుచున్నవి

2 ఇంద్రావరుణులారా ! మీది స్వర్గరూపము విశాల దేశము మీరు వర్షము కలిగింతురు హర్షము కలిగింతురు పాశము లేకుండనే బాధించు ఉపాయములతో పాపిని బిగించండి వరుణుని క్రోధము మమ్ము రక్షించి దాటవలెను ఇంద్రుడు స్థానమును విస్తరించవలెను

3 ఇంద్రావరుణులారా ! మా గృహమందలి యజ్ఞమును రమణీయము చేయండి స్తోతల స్తోత్రములు ఉత్తమములు చేయండి దేవతలంపిన ధనము మమ్ము చేరవలెను అభిలషణీయ రక్షణలతో మమ్ము వర్థిల్లచేయండి

4 ఇంద్రావరుణులారా! అందరు కోరుకొను నివాస స్థానమును అన్నవంత ధనమును అందించండి ఆదిత్యుడు వరుణుడు అసత్యమును నాశనము చేయువాడు అతడే వీరులకు అపరిమిత ధనము ఇచ్చును

5 ఇది నా స్తుతి ఇది ఇంద్రుని, వరుణుని వ్యాప్తము చేయవలెను నేను ఉచ్చరించు ఈ స్తుతి పుత్రపౌత్రాదులను ఇవ్వవలెను రక్షించవలెను మేము సుందర రత్నవంతులమై యజ్ఞమును అందుకొందుము

ఎనుబది ఐదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-ఇంద్రావరుణులు, చందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 ఇంద్రావరుణులారా ! మీ కొఱకు సోమమును అగ్నికి ఆహుతి ఇచ్చుచున్నాను దీప్తవతి ఉషవలె దీప్తాంకము, రాక్షస శూన్యమగు స్తుతి రచించుచున్నాను యుద్ధము సంభవించినప్పుడు మీరు ప్రయాణము చేయుచు మమ్ము రక్షించండి

2 పరస్పర స్పర్థగల యుద్ధమున శత్రువు మాతో స్పర్థించును యుద్ధములందు ధ్వజముమీద ఆయుధములుపడును అట్టి తరి మిత్రావరుణులారా ! మీ ఆయుధములతో వివిధ గతులుగల శత్రువును నాశము చేయండి

3 సోమములన్నియు స్వాయత్త యశోవంతములు ద్యుతిమంతములు అవి గృహములందు ఇంద్రావరుణులకొరకు నిలుచును వారిలో వరుణుడు ప్రజాగణములను వేరువేరుగా పాలించును ఇంద్రుడు ఇతరులు గెలువరాని శత్రువును నాశము చేయును

4 అదితి పుత్రులారా ! మీరు బలశాలురు మీకు నమస్కరించి మిమ్ము సేవించువాడే శోభన కర్మవంతుడు, యజ్ఞజ్ఞాత అగును ఏ హవ్యవంతుడు మిమ్ము తృప్తులను చేయుటకు ఆహ్వానించునో వాడు అన్నవంతుడగును అందవలసిన ఫలమును అందుకొనును

5 ఇది నా స్తుతి ఇది ఇంద్రుని వరుణుని వ్యాప్తము చేయవలెను నేను ఉచ్చరించు ఈ స్తుతి పుత్ర, పౌత్రాదులను ఇవ్వవలెను రక్షించవలెను మేము సుందర రత్నవంతులమై యజ్ఞమును అందుకుందుము

ఎనుబది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-వరుణుడు, చందస్సు-త్రిష్టుప్

1 వరుణుని జన్మ ధీరము స్థిరము మహిమాన్వితము అతడు విశాల ద్యావాపృథ్వులను స్థాపించి నిలిపినాడు అతడు ఆకాశమున సూర్యుని, దర్శనీయ నక్షములను ద్విధా కల్పించినాడు అతడు భూమిని విస్తరింపచేసినాడు

(పగలు సూర్యుని, రాత్రి నక్షత్రములను కల్పించినందున "ద్వితా ద్విధా" అయినది)

2 వరుణుని దర్శించుటకు ఆతురుడైన ఋషి అనుచున్నాడు నేను ఈ దేహముండగా వరుణునితో ఉండగలనా? వరుణుని వద్ద ఎప్పుడు నిలువగలను? వరుణుడు క్రోధరహితుడై నా హవ్యము స్వీకరించగలడా? నేను సుమనస్కుడనై ఎన్నడు వరుణుని దర్శించగలను?

(ఉండుట నిలుచుట హవ్యస్వీకారము కనీస దర్శనము అవరోహణక్రమము ఆదర్శము నుండి వాస్తవమునకు)

3 వరుణా ! నిన్ను చూడదలచినాను ఒక పాపపుమాట అడగదలచినాను నేను అనేక ప్రశ్నలతో విద్వాంసులను దర్శించినాను వారందరు ముక్తకంఠమున వరుణుడు *"నీ విషయమున కోపము వహించినాడు"* అన్నారు

(వరుణుని వినా జ్ఞానము కలుగదని భావము కోపము విడిచి ఉపదేశించుమని ప్రార్థన)

4 వరుణా ! నేను చేసిన అపరాధమేమి? ఎందుకు స్తోత అగు మా మిత్రుని కొట్ట దలిచినావు? వరుణా ! నీ తేజస్సు దుర్ధర్షము నీవు ఏల పలుకవు? నీవు పలికిన నేను త్వరపడి, నమస్కరించి, ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొని నీవద్దకు వత్తునుకదా !

5 వరుణా ! మమ్ము పితృక్రమాగత ద్రోహమునుండి విడిపించుము మా జీవిత కాలమున మేము చేసినదానినుండి విడిపించుము దొంగ పశువును దొంగిలించును అందుకు ప్రాయశ్చిత్తముగా దానికి గడ్డి మేపును ఆ దొంగనువలెను పలుపుకట్టిన దూడవలెను నన్ను వసిష్ఠుని విడిపించుము

(వసిష్టుని పూర్వులు ద్రోహము చేసినారనికాదు ఆతురతలలో అతడు అన్నింటినుంచి విముక్తుని చేయమని ప్రార్థించినాడు)

పాపమును వివరించుచున్నాడు

6 వరుణా ! పాపము మానవ దోషమున కలుగదు అది సుర, భ్రమ, క్రోధము, జూదము, అజ్ఞానము మున్నగు దైవగతి కారణముగ జరుగును చిన్నవానిని పెద్దవాడు తప్పుదారి పట్టించును స్వప్నమందును దైవగతిలో పాపము కలుగును

7 వరుణుడు కామవర్షి పాలకుడు నేను పాపశూన్యుడనగుదును దాసునివలె వరుణుని అతడుకోరినరీతి పూజింతును మేము అజ్ఞానులము వరుణస్వామి మాకు జ్ఞానము ప్రసాదించవలెను, జ్ఞానివరుణుడు స్తోతకు ధన విషయక ప్రేరణ కలిగించవలెను

8 అన్నవంతవరుణా ! ఈ సూక్తరూప స్తోత్రము నీ కొఱకు రచించినాను దీనిని నీవు హృదయమున పదిలపరుచుకొనుము మాకు లాభము మంగళమయము కావలెను క్షేమము మంగళమయము కావలెను *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ఆలోచనామృతము

ఈ సూక్తము పాపము జ్ఞానమును గురించి చెప్పబడినది అతడు వసిష్ఠుడే కావచ్చును వేరెవ్వరయిన కావచ్చును పాపములనుండి విముక్తికి తపించినాడు మొరపెట్టుకున్నాడు ప్రార్థించినాడు అర్థించినాడు తుదకు పాపము తన దోషము కాదని తేల్చిచెప్పినాడు

ఇందలి ఆరవ మంత్రమును పరిశీలించవలసి ఉన్నది

నసస్వోదక్షో వరుణధృతిః సాసురా మన్యుర్వీభీదకో అచిత్తః
అస్తిజ్యాయాన్కనీయః ఉపారేస్వప్నే దన్నృతస్య ప్రయోతా।

పాపము మానవ దోషముకాదు అనుచుచన్నాడు అది అతని అధీనములేదు అనుచు స్వప్నపు ఉదాహరణ ఇచ్చినాడు స్వప్నము మానవుని అధీనమునలేదుకదా! అది పాపమేల కావలెను అని ప్రశ్న?

"నసో దక్షో" పురుష బలము పాపవృత్తికి కారణముకాదు *కాకున్న ఎవరు కారణము?* *"ధృతిః"* కాలము దైవగతి కారణములు అదెట్లనగా

సుర, భ్రమ, క్రోధము, జూదము, అజ్ఞానము పాపమునకు కారణములు ఇది నిత్య సత్యము నిశ్చితము ఈ దుర్గుణము దైవకృతములగునా?

మనిషి స్వాధీనమున లేనిదానిని దైవ కృతము అందుము కామక్రోధాది అరిషడ్వర్గములను మానవుడు తన అధీనము ఉంచుకొనవలెనని అనంతరకాలమున గీతాకారుడగు కృష్ణపరమాత్మ ప్రబోధించినాడు అది ఆదర్శము అసాధ్యముకాదు కాని దుస్సాధ్యము అందరకు సాధ్యమనగునదికాదు

కావున తాను చేసిన పనికి దైవమును బాధ్యుని చేయుట సమంజసమగునా? కాకపోవచ్చును కాని ఒక్కొక్కసారి తన పరిధిని దాటిపోయినపుడు దైవ కృతములు కావచ్చును

రామాయణమున రాముని *"విగ్రహవాన్ధర్మం"* అన్నాడు అతడు ధర్మస్వరూపుడని అర్థము అరణ్యమున సీత మాయలేడిని కోరినది అది ఆమె భ్రమ ఆభ్రమ రామునకు ఉండరాదు పైగా లక్ష్మణుడు హెచ్చరించినాడు అతడు మారీచుడు మాయలేడికాదని అయినను రాముడు మాయలేడిని వెన్నాడినాడు ఫలితము అనుభవించినాడు

ఇది దైవ కృతముకాదా? మానవుడు నివారించగలడా?

మహాభారతమున ధర్మరాజు ధర్మస్వరూపుడు అతనికి జూదము పాపమని తెలియదా? విదురాదులు వివరింపలేదా? మిన్నకున్నాడా? ఆడినాడు ఓడినాడు తొలి జూదమున ద్రౌపది అతనికి రాజ్యము ఇప్పించినది మరల జూదమునకు పిలిచిన ఊరకున్నాడా? ఓడినాడు అడవుల పాలయినాడు

ఇది దైవకృతముకాదా? మానవుడు నివారించగలడా?

ఈ మధ్య జరిగిన రెండు ప్రపంచ సంగ్రామములు ఎవరుకోరి తెచ్చుకున్నారు

ఆధునిక నాగరకతపేర సాగుతున్న అణ్వాధ్యాయుధములు మానవ వినాశకారకమగు కాలుష్యాదులు ఎవరుకోరి తెచ్చుకొనుచున్నారు? ఎవరు మానవజాతి ఆత్మహత్యకు కారణమగుచున్నారు?

ఇది దైవ కృతముకాదా? మానవుడు నివారించగలడా?

అట్లని వ్యక్తిని బాధ్యతా రహితుని చేయలేము అతని పనులకు అతడే ఇహపరములందు బాధ్యత వహించవలసి ఉన్నది స్వప్రయత్నమునకు మీరి, అలవికానప్పుడు మాత్రమే దైవకృతమగును

స్వప్నమున చేసినది పాపమగునా? ఇది వాదనకు బాగున్నది తెలిసి చేసినది మాత్రమే పాపము, దోషము నేరము అగుచున్నది

ఎనుబది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-వరుణుడు, చందస్సు-త్రిష్టుప్

1 వరుణుడు అంతరిక్షమున సూర్యునికొఱకు మార్గము ఏర్పరచినాడు. నదులకు అంతరిక్షమును పుట్టిన జలము అందించినాడు మగ గుర్రములు ఆడగుర్రముకొరకు ఉరికినట్లు వరుణుడు వేగముగా పోదలచి రాత్రులనుండిపగళ్లను వేరుచేసినాడు

2 వరుణా ! నీగాలి లోకములకు ప్రాణము నలువైపుల ఉన్న నీరు కూడ నీవు ఇచ్చినదే గ్రాసము పశువును అన్నవంతముచేయును అట్లే జగములను, భరించు వాయువు అన్నవంతుడగను గొప్పవి, పెద్దవి అగు ద్యావాపృథ్వులమధ్య ఉన్న నీ సమస్త స్థానములు జనప్రియములు

3 వరుణుని అనుచర వర్గమంతయు ప్రశంసనీయము వారు చక్కని రూపము గలవారు ద్యావాపృథ్వులను వీక్షింతురు వారు కర్మవంతులు, యజ్ఞధీరులయిన కవుల స్తోత్రములను నలువైపులనుండి వీక్షింతురు

4 నేను మేధావి ఋత్విక్కును పృథ్విలేక వాక్కునకు ఇరువది ఒక్క పేర్లున్నవని వరుణుడు నాతో చెప్పినాడు వరుణుడు మేధావి విద్వాంసుడు అతడు యోగ్యుడగు శిష్యునకు ఉత్తమ స్థానమునందు ఈ రహస్యములను అన్నింటిని ఉపదేశించినాడు

5 ఈ వరుణునిలో ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ మూడు విధముల ద్యులోకములు ఉన్నవి ఇతనిలో ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ భూములు ఋతువులనుబట్టి ఆరు దశలు ఉన్నవి రాజావరుణుడు బంగారు ఊయలవంటి సూర్యుని వెలుగుకొఱకు ఏర్పరచినారు

6 వరుణుడు సూర్యునివంటి వెలుగు కలవాడు అతడు సముద్రములను స్థాపించినాడు వరుణుడు జలబిందువు వంటి నిర్మలుడు గౌరమృగము వంటి బలవంతుడు గంభీరస్తోత్రమువంటి జలముల నిర్మాత దుఃఖములను దాటగల బలవంతుడు లోకములందలి సమస్త పదార్థములకును రాజు

7 వరుణుడు అపరాధిని సహితము అనుగ్రహించును దీనత్వము ఎరుగని వరుణుని కార్యములను మేము యదావిధిగా సమృద్ధము చేయుదుము అతనిముందు నిరపరాధులమై నిలుతుము *"యూయంపాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ఎనుబది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-వరుణుడు, చందస్సు-త్రిష్టుప్

1 వసిష్ఠా ! కోటికలు తీర్చు వరుణుని గూర్చి స్వయంశుద్ధము, ప్రియతమమగు స్తుతి రచింపుము వరుణుడు యజనీయుడు బహుధనవంతుడు అభీష్టవర్షి విశాలుడు వరుణుడు సూర్యుని మనకు అభిముఖుని చేయును

2 ఇప్పుడు వెంటనే నేను వరుణుని దర్శనముచేసి కొందును అగ్ని జ్వాలలను స్తుతింతును వరుణుడు పాషాణమునందలి సుఖకర సోమమును తనివి తీరసేవించినప్పుడు అప్పుడు అతడు ప్రశస్తరూపమున దర్శనమిచ్చును

3 నేను వరుణుడు నావపై ఎక్కినపుడు నావను సముద్ర మధ్యమున నడిపినపుడు నీటిమీద తేలియాడు నావపై మేమున్నపుడు అప్పుడు నావరూపపు ఊయలలో ఊగుచు ఆనందముగ ఆటలాడినాము

4 మేధావి వరుణుడు సూర్యాత్మరూపమున రాత్రింబవళ్లను పెంపొందించినాడు దినములలో సుదినమున వసిష్ఠుని నావమీద ఎక్కించినాడు వరుణుడు తన రక్షణలతో వసిష్ఠుని సుకర్మను చేసినాడు

5 వరుణా ! మనకు పురాతన స్నేహము ఎచట ఏర్పడినది? పూర్వము మనకు హింసారహిత మైత్రి ఏర్పడినది దానినే నిలుపుకొనుచున్నాము అన్నవంత వరుణా ! గొప్పది, ప్రాణులకు విడదీయునది, వేయిద్వారములుగల నీ గృహమున నేను ప్రవేశింతును

6 వరుణా ! వసిష్ఠుడు నీకు నిత్యబంధువు ఔరసపుత్రుడు అతడు పూర్వము ప్రియుడయి నీ విషయమును అపరాధము చేసినాడు అతడు ఇప్పుడు నీకు మిత్రుడు కావలెను

యజనీయ వరుణా ! మేము నీకు ఆత్మీయులము కావున పాపయుక్తులమై భోగములు అనుభవించకుండరాదు నీవు మేధావివి స్తోతలకు కోటిన గృహము ప్రదానము చేయుము

7 వరుణా ! మేమందరము నిత్యములగు భూములందు నివసింతుము నిన్నుస్తుతింతుము నీవు మాకట్లు విప్పవలెను మేము అఖండభూతలము నుండి వరుణుని రక్షణలు అనుభవించవలెను *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

ఎనుబది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు దేవత-వరుణుడు, చందస్సు-గాయత్రి, చివరిది జగతి

1 రాజా ! వరుణా ! నీ మట్టి ఇల్లునాకు వద్దు బంగారపుది కావలెనని అర్థము శోభన ధనవంత వరుణా ! అనుగ్రహించుము మమ్మ సుఖింప చేయుము, *"మృళాసుక్షత్ర మృళయ"*

2 ఆయుధములుగల వరుణా ! నేను వడకుచు గాలితోలిన మబ్బువలె సాగుదును *"మృళాసుక్షత్రమృళయ"*

3 ధనవంతుడు, నిర్మలుడవగు వరుణా ! దీనత, అసమర్థతవలన శ్రౌత, స్మార్తాదికర్మానుష్ఠానములకు ప్రతికూలుడనైనాను *"మృళా సుక్షత్ర మృళయ"*

4 నేను స్తోతను సముద్రమున ఉన్నాను అయినను దాహమగుచున్నది *"మృళా సుక్షత్ర మృళయ"*

5 వరుణా ! మేము మానవులము దేవతల విషయమున అపకారము చేసి ఉండవచ్చును అజ్ఞానము వలన చేయవలసిన కర్మలందు ప్రమత్తులము కావచ్చును అట్టి అపరాధములను ఎంచి మమ్మ కొట్టకుము

(ఆంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత ఏడవ మండలము ఐదవ అష్టకమున అయిదవ అనువాకము సమాప్తము)

ఆరవ అనువాకము

తొంబదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-వాయువు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 వాయువా ! నీవు వీరుడవు శుద్ధము, మధురము అభిషుత సోమమును అధ్వర్యులు నీకు అందింతురు నీవు నియుత్ గణములను అశ్వములను రథమునకు జోడించుము విచ్చేయుము ఆనందమునకు అభిషుత సోమభాగమును ఆరగింపుము

2 వాయువా ! నీవే ఈశ్వరుడవు నీకు ఉత్తమ ఆహుతి ఇచ్చిన యజమానివి పవిత్ర సోమము సమర్పించిన వానిని మానవులందు ప్రధానుని చేయుము అతడు సర్వత్ర ప్రఖ్యాతుడగును అందవలసిన ధనమును అందుకొనును

3 ద్యావాపృథ్వులు ధనముకొఱకు ఈ వాయువును సృష్టించినవి ప్రకాశమానమగు స్తుతి-ధనముకొఱకు ఈ వాయువును ధరించినది అట్టి వాయువును ఇప్పుడు అశ్వములు సేవించుచున్నవి

4 పాపశూన్యలగు ఉషస్సులు సుదినములకు కారణభూతులగుటకు అంధకారమును నశింప చేసినారు దీప్యమానులై విస్తీర్ణజ్యోతిని అందుకున్నవి అంగిరులు గోరూపధనమును పొందినారు ప్రాచీన జలములు అంగిరులను అనుసరించినవి

5 ఇంద్రవాయువులారా ! యజమానులు సుమనస్కులై మననీయ స్తోత్రములతో వెలుగొందుదురు వారివారి కర్మలు వీరకృత్యములతో రథములు సాధింతురు ఆరథములపై మిమ్ము ఆసీనులను చేయుదురు మీరు ఈశ్వరులు సమస్త అన్నములు మిమ్ము సేవించును

6 ఇంద్రవాయువులారా ! మాకు గోవులు, అశ్వములు, గృహములు, బంగారములతో సుఖింప జేయునట్టి క్షమతాశీలదాతలు యుద్ధమున అశ్వములు, వీరుల సాయమున సుదీర్ఘ జీవనమును గెలుచుకొందురు

(జీవనము యుద్ధరంగమని దానిని గెలుచుటకు దానము కారణమని చెప్పినాడు)

7 అశ్వమువంటి హవివాహకులు, అన్నమును ప్రార్థించువారు, బలమును కోరువారగు వసిష్ఠగణములు ఉత్తమ స్తుతులతో ఇంద్రవాయువులను ఆహ్వానింతురు *"యూయంపాత స్వస్తిభిః సదానః"*

తొంబది ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-వాయువు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 ప్రాచీన కాలమున ప్రవృద్ధులైన స్తోతలు వాయువునకు అనేక స్తోత్రములు వచించినారు ప్రశస్తులయినారు వారు ఆపదలందున్న మానవులను తరింపచేయుటకు వాయువునకు హవి అర్పించుటకుగాను సూర్యునితో ఉషను ఒకేచోట నిలిపినారు

2 ఇంద్రవాయువులారా ! మీరు కామాయమానదూతలు రక్షకులు మీరు బాధించవలదు నెలలు, ఏండ్ల పర్యంతము కాపాడవలెను మా సుందర స్తుతి మిమ్ము చేరి సుఖప్రదము, ప్రశంసనీయము, సులభ్యమగు ధనమును యాచించును

3 వాయువు - మంచి బుద్ధిగలవాడు తన గుఱ్ఱముల కొఱకు తెలుపును ఎన్నుకున్నవాడు అతడు ప్రచుర అన్నవంతులు, ధనవృద్ధిగలవారిని ఆశ్రయించును వారు సహితము మంచి మనసుగలవారై, వాయువుకొఱకు యజ్ఞము చేయుటకు వివిధ రీతుల చేరినారు వారు సుందర సంతతికి కారణభూతములగు కార్యములను చేసినారు

4 మీ దేహమున వేగము ఉన్నంతవరకు బలము ఉన్నంతవరకు నేతలు జ్ఞానబలమున ప్రకాశమానులయినంతవరకు - అప్పటివరకు విశుద్ధ సోమపానము చేయు ఇంద్రావరుణులారా ! ఈ కుశలపై ఆసీనులుకండి విశుద్ధ సోమపానము చేయండి

5 ఇంద్రవాయువులారా ! మీరు కోఱదగిన స్తోత్రములుగలవారు మీ అశ్వములను ఒకే రథమున పూన్చండి మా వద్దకు విచ్చేయండి ఈ సోమమునందలి అగ్రభాగము మీ కొఱకు తెచ్చినాము సోమము సేవించుడు ప్రసన్నులగుడు మమ్ము పాపములనుంచి విడిపించుడు

6 ఇంద్రవాయువులారా ! మీ అశ్వములు శత సంఖ్యాకములు అవి మిమ్ము సేవించును అందరిని ఆకర్షించు అశ్వములు శత సంఖ్యాకములు అవియు మిమ్ము సేవించును శోభన ధనములు ఇచ్చువట్టి ఆ అశ్వములతో మావద్దకు విచ్చేయండి

7 అశ్వమువంటి హవివాహకులు, అన్నమును ప్రార్థించువారు, బలమును కోరువారును వసిష్ఠగణములు ఉత్తమ స్తుతులతో ఇంద్రవాయువులను ఆహ్వానింతురు *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

తొంబది రెండవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-వాయువు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 వాయువా ! నీవు పవిత్ర సోమము అందుకొనువాడవు మావద్దకు విచ్చేయుము నిన్ను అందఱు అభిలషింతురు నీకు వేయి గుఱ్ఱములున్నవి నీవు ప్రథమ సోమమునకు అధికారివి అట్టి మాదకమగు సోమమే నీ కొఱకు పాత్రలో ఉన్నది

2 క్షిప్రకారులు, సోమమును అభిషవించు అధ్వర్యులు ఇంద్రవాయువుల కొఱకు యజ్ఞమున సోమము ఏర్పరచినారు ఇంద్రవాయువులారా ! దేవాభిలాషుగువారు అధ్వర్యులు కర్మద్వారా మీకొఱకు ఈ యజ్ఞమున సోమపు అగ్రభాగము అర్పించినారు

3 వాయువా ! గృహమునందున్న హవ్యదాత వద్దకు యజ్ఞమునకు ఏ అశ్వములతో ఏగుదువో వానితోనే విచ్చేయుము మాకు అన్నవంత ధనము, వీరపుత్రులు, గోవులు అశ్వములతో కూడిన వైభవము ఇమ్ము

4 ఇంద్రవాయువులను తృప్తులను చేయు స్తోతలు దేవయుక్తులు అందువలన వారు శత్రునాశకులు వారిసాయమున మేము శత్రునాశము చేయు సమర్థులము అగుదుము ఆ స్తోతల సహితులమై మేము శత్రువును పరాభవించగలము

5 వాయువా ! శతసంఖ్యాక, సహస్రసంఖ్యాకములగు నీ అశ్వములతో హింసాశూన్యమగు మా

యజ్ఞమువద్దకు విచ్చేయుము ఈ యజ్ఞమున సోమపానము చేయుము ఉన్మత్తుడవగుము *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

తొంబది మూడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రాగ్నులు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 వృత్రఘ్న ఇంద్రా! అగ్నీ ! ఈనాటి నాస్తోత్రము పరిశుద్ధము నవోత్పన్నము దీనిని మీరు స్వీకరించండి మీరు సుఖముగ పిలువ తగినవారు నేను మిమ్ము మరల మరల పిలుస్తాను యజమాని మిమ్ము అభిలషించును అతనికి వెంటనే అన్నము ప్రదానము చేయండి

2 ఇంద్రాగ్నులారా ! మీరు విధిపూర్వకముగ పూజనీయులు మీరు బలిభూతము వంటి శత్రుభంజకులుకండి మీరు ఒకేసారి పెంపొందువారు విశేష ధనవంతులు అన్నములకు ఈశ్వరులు మీరు దృఢమును శత్రువినాశకమగు అన్నము మాకు ప్రసాదించండి

3 హవివంతులు, కృపాభిలాషులగు విప్రులు అనుష్ఠానముతో యజ్ఞలబ్ధి పొందుదురు, అట్టి నేతలగు జనులు అశ్వము యుద్ధభూమిని వ్యాప్తము చేసినట్లు ఇంద్రావరుణుల కర్మములకు వ్యాప్తికలిగింతురు వారిని మాటిమాటికి పిలుతురు

4 ఇంద్రాగ్నులారా ! విప్రులు మీ కృపార్థులు యశోవంతులు తొలుత అనుభవించదగిన ధనముకొఱకు స్తోత్రములతో మిమ్ము స్తుతిస్తారు నూతనము, దానయోగ్యమగు ధనముతో మమ్ము వర్థిల్లచేయండి

5 విశాలములు, పరస్పర యుద్ధము చేయునవి, యుద్ధమందు ప్రయత్నశీలములగు ఉభయ సేనలను మీ తేజస్సుతో ఎల్లప్పుడు నష్ట పరుస్తుండండి సోమాభిషవకర్త, దేవాభిలాషి యజమాని సాయమున దేవాభిలాష లేనివారిని నాశముచేయండి

6 ఇంద్రావరుణులారా ! మంచి మనసునకుగాను మీరు మా సోమాభిషవ కర్మకు విచ్చేయండి మీరు మమ్ముగాక ఇతరులను ఎరుగరు అందువలన చాల అన్నముతో మిమ్ము ఆహ్వానించుచున్నాము

7 అగ్నీ ! నీకు ఈ అన్నమున సమిద్ధుడవగుము ఇంద్రుడు, మిత్రుడు, వరుణునకు ఇది రక్షణీయమని చెప్పుము మేము చేసిన అపరాధములనుండి మమ్ము రక్షింపుము ఆర్యమ, అదితి సహితము అట్టి మా అపరాధమును తొలగించవలెను

8 అగ్నీ ! శీఘ్రముగ ఈ యజ్ఞమును ఆశ్రయింపుము మా అందరకు ఒకేసారి నీ అన్నము లభించవలెను ఇంద్ర, విష్ణు, మరుద్గణములు మమ్ముకాక ఇతరులను చూడరాదు *"యూయంపాత స్వస్తిభిః సదానః"*

తొంబది నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రాగ్నులు, ఛందస్సు-జగతి, చివరిది అనుష్టుప్

1 ఇంద్రాగ్నులారా! మేఘము నుండి వర్షమగునకదా, అట్లే ఈ స్తోతనుండి ప్రధానమగు స్తుతి కలిగినది

2 ఇంద్రాగ్నులారా! మీరు ఈశ్వరులు స్తోత పిలుపు వినండి అతని స్తుతిని భోగించండి. అనుష్ఠిత కర్మను పూర్తిచేయండి

3 నేతలగు ఇంద్రాగ్నులారా! మమ్ము హీనభావము, పరాభవము అను నిందలలోనికి త్రోయకండి

4 రక్షణలు కోరిన మేము విశిష్ఠహవ్యము, సుందర స్తుతి, కర్మయుక్త వచనములను ఇంద్రాగ్నులవద్దకు పంపుదుము

5 రక్షణల కొఱకు విప్రులు ఇంద్రాగ్నులను స్తుతింతురు బాధలందు ఉన్నవారుకూడ అన్నప్రాప్త కొఱకు స్తుతింతురు

6 మేము స్తోత్రాభిమానులము అన్నవంతులము ధనాభిలాషులము యజ్ఞప్రాప్తికొఱకు మిమ్ము స్తుతింతుము ఆహ్వానింతుము

7 ఇంద్రాగ్నులారా! మీరు మానవులను సృష్టించువారు మావద్దకు మీరు అన్నసహితులైరండి కఠినవాక్కులాడువాడు మాకు ప్రభువుకారాదు

8 ఇంద్రాగ్నులారా! మాకు ఎటువంటి శత్రువుయొక్క హింస కలుగరాదు మాకు సుఖములను ఇవ్వండి

9 ఇంద్రాగ్నులారా! మీవద్ద గోవులు, అశ్వములు, హిరణ్యయుక్త ధనమున్నది మేము దానిని యాచించుచున్నాము అది మా అనుభవమునకు రావలెను

10 కర్మనేతలు సోమము అభిషవింతురు సేవాభిలాషులు అగుదురు అశ్వములుగల ఇంద్రుని అగ్నిని తేప తేప పిలిచెదరు

11 అందరిని మించిన వృత్రహంత, ఆనందమగ్నుడు ఇంద్రుని, అగ్నిని మేము ఉక్థము స్తోత్రము, అన్నస్తవములతో సేవింతుము

12 ఇంద్రాగ్నులారా! దురాలోచనపరులను దుష్టజ్ఞానవంతులను, దుష్టబలవంతులను చోరులను కుండలనుబ్రద్దలు కొట్టినట్లు కొట్టండి

తొంబది ఐదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-సరస్వతి, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 సరస్వతి లోహనిర్మిత పురివలె ధారయిత్రి అగును ఆమె జీవనధారక జలముతో ప్రవహించును ఆమె తన మహిమతో సారథివలె ఇతర నదులను బాధించుచుసాగును

2 ఒకే సరస్వతి నదులలో పవిత్ర పర్వమునుండి సాగరమువరకు సాగునది ఆమె నహుషుని ప్రార్థన విన్నది నహుషునకు ఎంతో ధనము ఇచ్చినది అతని కొఱకు ఘృత, దుగ్ధధారలు పారించినది

3 సరస్వతి మానవ శ్రేయస్సు కొఱకు వర్షము కలిగించు సమర్థురాలు ఆమె పుట్టుకతో శిశువు యజ్ఞములందు యోషిత జలముల మధ్య పెరిగినది ఆమె హవిష్మంత యజమానికి బలశాలి అగు పుత్రుని ఇచ్చును లాభము కలిగించి అనేకుల సంస్కరించును

4 సరస్వతి శోభన ధనములు కలది ఆమె ప్రసన్నురాలు కావలెను యజ్ఞమునకు రావలెను స్తుతులు వినవలెను పూజనీయులగు దేవతలు తలలువంచి ఆమె దగ్గరకు వెళ్లుదురు సరస్వతి నిత్యధనవంతురాలు తన సఖుల విషయమున దయామయి

5 దేవీ సరస్వతీ ! మేము ఈ హవ్యమును హవనము చేసి నమస్కరించి నీవద్దనుండి ధనము అందుకుందుము మా స్తుతిని స్వీకరించుము మేము నీకు అత్యంత ప్రియమగు గృహమున ఉందుము ఆశ్రయించిన వృక్షమువలె నీవద్దనే నిలుతుము

6 సుధన సరస్వతీ ! ఈ వసిష్ఠుడు యజ్ఞద్వారములు తెరుస్తాడు శుభ్రవర్ణదేవీ ! సాగుము స్తోతకు అన్నము అందించుము *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

తొంబది ఆరవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-సరస్వతి, ఛందస్సు-1,2 బృహతి, 3 ప్రస్తారపంక్తి, మిగిలినవి గాయత్రి

1 వసిష్ఠా ! సరస్వతి నదులలో బలవతి ఆమె కొఱకు బృహత్ స్తోత్రములు పాడుము ద్యావాపృథ్వులందు వర్తించు సరస్వతినే నిర్దోష స్తోత్రములతో పూజింపుము

2 శుభ్రవర్ణ సరస్వతీ ! నీ మహిమ వలననే మానవుడు దివ్య పార్థివ అన్నములను పొందుచున్నాడు నీవు మమ్ము గ్రహింపుము రక్షింపుము మరుత్తుల సఖివై హవిర్దాతలకు ధనమంపుము

3 శుభంకరీ సరస్వతీ ! నీవు శుభములు మాత్రమే సమకూర్చుము సుందర గమనవగుము అన్నవతిని అగుము మాకు ప్రజ్ఞ కలిగించుము నేను జమదగ్నివలె నిన్ను స్తుతించుచున్నాను నీవు వసిష్ఠ స్తూయమానవగుము

4 మేము స్త్రీలను పుత్రులను కోరుకొను దాతలము స్తోతలము మేము సరస్వతిని స్తుతించుచున్నాము

5 సరస్వాన్ ! నీవద్ద రసవంతములగు జలసమూహములు వర్షజలములు ఉన్నవి వానితో మమ్ము రక్షింపుము

6 ప్రవృద్ధ సరస్వతి స్తనమువంటి మధుధారలు మాకు అందవలెను ఆమె సర్వదర్శనీయ మేము ప్రజ్ఞయు అన్నమును పొందవలెను

తొంబది ఏడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-బ్రహ్మణస్పతి, బృహస్పతి, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 సేవాభిలాషినేతలు ఉన్మత్తులయిన యజ్ఞమున భూలోకనేతలు సమస్త సోమము ఇంద్రుని కొఱకు అభిషవించు యజ్ఞమున ఆ యజ్ఞమునకే హృష్టుడగుటకుగాను ఇంద్రుడు తొలుతరావలెను నడకలుగల అశ్వములుకూడ రావలెను

2 మిత్రులారా ! మేము దేవతల రక్షకుగాను ప్రార్థించుచున్నాము బృహస్పతి మా హవ్యములు స్వీకరించవలెను దూరదేశమునుండి ధనముతెచ్చి తండ్రికొడుకుకు ఇచ్చును అట్లే బృహస్పతి మాకు దానము చేయును కోరికలు తీర్చు బృహస్పతివద్ద మేము అపరాధులముకారాదు ఆరీతి చేయకుము

3 బ్రహ్మణస్పతి జ్యేష్ఠుడు సుందరుడు సుఖవంతుడు మేము అతనికి నమస్కరింతుము హవ్యములిత్తుము స్తుతింతుము దేవకృత మంత్రములకు ప్రభువగు ఇంద్రుని బ్రహ్మణస్పతిని శ్లోకములతో స్తుతించండి

4 ఈ ప్రియతమ బ్రహ్మణస్పతి మా ఈ వేదిమీద ఆసీనుడు కావలెను అతడు అందఱకు వరణీయుడు మేము ధనము శోభన వీర్యము కోరియున్నాము బ్రహ్మణస్పతి వానిని తీర్చవలెను మేము చిక్కులలో చిక్కుకున్నాము అతడు మమ్ము అహింసితుడయి దాటించవలెను

5 అమర దేవగణములు తొలుత ఆవిర్భవించినారు వారికి ఇష్టమైనదియు పూజాసాధనమగు అన్నము మాకు అందవలెను శుద్ధ స్తోత్రవంతుడు, గృహస్థుల యజ్ఞయోగ్యుడు, అప్రతిగత బృహస్పతిని మేము పిలుచుచున్నాము

6 సుఖకర, రుచికర, వహనశీల, జ్యోతిష్మంత అశ్వగణములు బృహస్పతిని వహించవలెను బృహస్పతికి బలము నివాసమునకు గృహము ఉన్నవి

7 బృహస్పతి పవిత్రుడు అతని వాహనములు అనేకములు అతడు అందరిని శోధించువాడు హితకరము, రమణీయమగు విద్యావంతుడు అతడు గమనశీలుడు స్వర్గభోక్త, దర్శనీయుడు ఉత్తమ నివాసవంతుడు అతడు స్తోతలకు అందరికన్న మిన్నగా అన్నము ఇచ్చును

8 బృహస్పతి జనని దేవి ద్యావాపృథ్వి తన మహిమల బలముతో బృహస్పతిని వర్ధిల్లచేయవలెను మిత్రులారా ! వర్ధనీయ బృహస్పతిని వర్ధిల్లచేయండి అతడు మరింత అన్నమునుకుగాను జలరాశిని సులభముగా దాటునట్లును సుఖముగ స్నానము చేయునట్లు చేయగలడు

9 బ్రహ్మణస్పతీ ! నీ కొఱకును వజ్రధారి ఇంద్రుని కొఱకును నేను మంత్రరూప సుందర స్తుతులు రచించినాను మీరిద్దరు మా అనుష్ఠానములను రక్షించండి అనేక స్తుతులు వినండి మేము మీ భక్తులము మమ్ము ఆక్రమించదలచిన శత్రుసేనను నష్టపరచండి

10 బృహస్పతీ ! నీవు, ఇంద్రుడు దివ్య, పార్థివ ఉభయ ధనములకు ప్రభువులు, అందుకే స్తోతలకు ధనము ఇచ్చెదరు *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

తొంబది ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 అధ్వర్యులారా ! ఇంద్రుడు మానవశ్రేష్ఠుడు అతని కొఱకు రుచికరమగు అభిషుత సోమపు హవనముచేయండి ఇంద్రుడు సోమము దూరముగా ఉన్నదని, అది పానయోగ్యమని తెలియును గౌరమృగము కన్న వేగముగా అభిషవము చేయు యజమానిని వెదకుచు మరల మరల వచ్చును

2 ఇంద్రా ! పూర్వకాలము నీవు శోభన సోమమును సేవించినావు ఇప్పుడు కూడ ప్రతినిత్యము అట్టి సోమమునే సేవించవలెననుకొనుము హృదయమునందును, మనమునను మమ్మే నిలిపి నీముందట సమర్పించిన సోమమును సేవించుము

3 ఇంద్రా ! నీవు పుట్టుకతోనే బలము కలుగుటకుగాను సోమపానము చేసినావు నీ తల్లి అదితి నీ మహిమలు తెలియపరచినది నీవు విస్తృత అంతరిక్షమును నీ తేజస్సుతోనింపినావు యుద్ధము చేసి దేవతలకొఱకు ధనము పుట్టించినావు

4 ఇంద్రా ! నీవు మాననీయులు, అభిమానధనులగు శత్రువుతో యుద్ధము చేయించినపుడు మేము బాహుబలమున వారిని పరాజితులను చేసెదము అట్లుకాక మరుత్తులతో కూడి నీవు స్వయముగా యుద్ధమున దిగినచో అన్నముకొఱకగు ఆ యుద్ధమున మేముగెలువగలము

(*"సాక్షామ జయేమ"* అను రెండు పదములు ప్రయోగించినాడు సాక్షామ అనగా సహించగలము ఓడించగలమని అర్థము, ఎదుటివారి ఓటమి మాత్రము తనజయముకాదు కావున జయేమ జయింతుము అన్నాడు)

5 నేను ఇంద్రుని పూర్వకర్మలను వక్కాణింతును అతని నవీన కర్మములున్నవి వానిని కూడ వివరింతును ఇంద్రుడు ఆసురీమాయను ఓడించినాడు కావున సోమము ఇంద్రునిది మాత్రమే అగును *"భవత్కేవలః సోమో అస్య"*

6 ఇంద్రా ! ప్రాణుల ఉనికికి నలుదిశల సమస్త విశ్వము నిలిచి ఉన్నది దానిని నీవు సూర్యతేజమున వీక్షింతువు అవన్నియు నీవే నీవు ఒక్కడవే సమస్త గోవులకు స్వామివి నీవు ఇచ్చిన ధనమునే మేము అనుభవింతుము

"వయతస్యవస్వః"

7 బృహస్పతీ ! నీవు, ఇంద్రుడు దివ్య, పార్థివ ఉభయ ధనములకు అధిపతులు మీరిద్దరు స్తోత్రకర్త స్తోతలకు ధనము ఇచ్చువారు *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

తొంబది తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-ఇంద్రుడు-విష్ణువు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్.

1 విష్ణూ ! నీవు శబ్దస్పర్శాది పంచతన్మాత్రలకు అతీతుడవై నీ దేహమును పెంచినావు ఆ నీ మహిమను ఎరుగువారులేరు మేము నీ ఉభయ పృథివ్యంతరిక్షలోకములను ఎరుగుదుము కాని నీవు మాత్రమే పరమలోకమును ఎరుగుదువు *"త్వం పరమస్య విత్సె"*

(విష్ణువు వామనుడై ముల్లోకములను వ్యాపించినాడు శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధములు పంచతన్మాత్రలు సృష్టి సాంతము ఈ అయిదింటిమీదనే ఆధారపడి ఉన్నది విష్ణువు వీనికి అతీతుడు)

2 విష్ణూ ! భూమిమీద పుట్టినవాడు కాని పుట్టబోవువాడు కాని నీ మహిమల పారమును అందజాలడు దర్శనీయము విశాలమగు ద్యులోకమును ఎత్తిపట్టినావు భూలోకపు తూర్పుదిశను ధరించి ఉన్నావు

(తూర్పు దిశను ధరించుట అనగా సూర్యుడగుట)

3 ద్యావాపృథ్వులారా ! మీరు స్తోతలగుమానవులకకు దానము చేయగోరి అన్నవంతులు, ధేనువంతులు యువతులు అయినారు

విష్ణువా ! నీవు వివిధ రీతుల ద్యావాపృథ్వులను క్రిందుమీదుగా నిలిపి ఉంచినావు అంతట ఉన్న పర్వతములతో పృథ్విని నిలిపి ఉంచినావు.

4 ఇంద్ర, విష్ణువులారా ! మీరు సూర్యుని, అగ్నిని, ఉషను సృష్టించినారు యజమాని కొఱకు విశాల స్వర్గమును నిర్మించినారు మీరు *"వృహిశ్రివ"* నామక దస్యుని యుద్ధమున నష్టపరచినారు

5 ఇంద్ర విష్ణువులారా ! మీరు శంబరుని తొంబది తొమ్మిది దృఢపురములను ధ్వంసముచేసినారు వర్చినామక అసురుని నూరుగురు, వేయిమంది వీరులను హతమార్చినారు

6 ఈ స్తుతి బృహత్, విస్తీర్ణ, విక్రమయుక్తము ఇది బలశాలురగు ఇంద్ర విష్ణువులను వర్థిల్లచేయును యజ్ఞ స్థలమున వారికి ఈ స్తోత్రము సమర్పించబడినది యుద్ధమున మీరు మా అన్నమును పెంచవలెను

7 విష్ణూ! యజ్ఞమున నీ కొఱకు నోటితో వషట్కారము చేసినాను తేజోవంత విష్ణూ ! నీవు ఈ హవ్యమును స్వీకరింపుము శోభనములగు మా స్తుతియు, వాక్కును నిన్ను వర్థిల్ల చేయునుగాత, *"యూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః"*

మూరవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-విష్ణువు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

1 విష్ణువు బహుజన కీర్తనీయుడు విష్ణువునకు హవ్యప్రదానముచేయవాడును ముక్తకంఠమున మంత్రములతో అతనిని పూజించువాడును మానవ హితైషి విష్ణువును సేవించువాడును ధనముకోరి దానిని పొందును

2 కోరికలు తీర్చు విష్ణువా ! అందరికి హితకరమును, ద్వేషరహితమగు నీ అనుగ్రహమునకు మమ్ము పాత్రులను చేయుము అందువలన మాకు పొందదగిన అనేక అశ్వములుగల బహుజ్ఞాన ఆనందకర ధనము లభించును అదిలభించునట్లు చేయుము

3 ఈ విష్ణు దేవుడు నూర్ల కిరణములు కలిగి ఈ భూమిని తన మహిమతో మూడుసార్లు చరణములు అంటించినాడు ముల్లోకములను ఆక్రమించినాడు పెద్దలకన్న పెద్ద విష్ణువు మాకు స్వామి ప్రవృద్ధ విష్ణు రూపము ప్రదీప్తము

4 ఈ భూమిని మానవనివాస యోగ్యము చేయగోరి ఈ విష్ణువు భూమిమీద అడుగుపెట్టినాడు ఈ విష్ణువు స్తోతలు నిశ్చలులగుదురు సుజన్మ విష్ణువు విశాల నివాస ప్రదేశమును ఏర్పరచినాడు

5 తేజోవంత విష్ణూ ! నీవు స్తుతులకు స్వామివి జ్ఞాతవ్యుడవు నిన్ను తెలిసికొని నీ ప్రసిద్ధ నామమును కీర్తించుచున్నాము నీవు మహత్తువు నేను అణువును అయినను నిన్ను స్తుతింతును ఏలననగా నీవు రజోలోకపు ఆవలివాడవు

(అల్పానల్పములు రజోలోకమునకే పరిమితములు)

6 ఒకానొకప్పుడు విష్ణువు తనరూపము విడిచినాడు కృత్రిమ రూపము దాల్చినాడు యుద్ధమున వసిష్ఠునకు సాయము చేసినాడు ఇది ఆ సందర్భము .-

విష్ణూ ! నేను నిన్ను శిపివిష్ణ, నామమున పిలిచినాను దానిని స్వీకరించకుండుట బదులు పలుకకుండుట నీకు న్యాయమా? యుద్ధమున నీవు వేరు రూపము దాల్చినావు. మాముందు నీరూపమును దాచకుము

7 విష్ణూ ! నీ కొఱకు నోటితో నేను వషట్కారము చేయుదును కావున శిపివిష్ణూ! మా హవ్యము స్వీకరింపుము నా యొక్క అందమగు స్తుతి మఱియు వాక్యము నిన్ను వర్ధిల్ల చేయునుగాత *"యూయంపాత స్వస్తిభిః సదానః"*

(ఆంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత ఏడవ మండలము ఐదవ అష్టకమున ఆరవ అధ్యాయము సమాప్తము)

ఓం నతామినన్తిమాయినో నధీరావ్రతా దేవానాం ప్రథమాధ్రువాణి.
నరోదసీ అద్రుహా వేద్యాభిర్నపర్వతాని నమే తస్థివాంసః

ఏడవ అధ్యాయము — నూట ఒకటవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-పర్జన్యుడు, ఛందస్సు-త్రిష్టుప్

ఓం త్రిపోవాచః ప్రవదజ్యోతిరగ్రాయా పితద్దుహేమధు దోఘమూధః
వత్సం కృణ్వన్యర్భ మోష ధీనాం సద్యోజాతో వృషభోరోరవతి

1 అగ్రభాగమున విద్యుత్తు ఓంకారము గల ఋక్, యజుస్సామ త్రివిధవాక్యములు జలములను పితుకును ఆ వాక్యములనే పలుకుము పర్జన్యుడే సహవాసి అయి విద్యుదగ్నిని ఉత్పన్నము చేయును ఓషధులకు గర్భము కలిగించును వెంటనేపుట్టి వృషభమువలె గర్జించును.

(త్రిస్రోవాచః అనగా ద్రుత, విలంబిత, మధ్యమములు కూడ కావచ్చును)

2 పర్జన్యుడు ఓషధుల వర్ధకుడు జలవర్ధకుడు సకల లోకములకు ఈశ్వరుడు అతడు మాకు త్రిధాతుయుక్త గృహము, సుఖములు ప్రదానము చేయవలెను మూడు ఋతువులందు ఉండు సుందరగమనముగల జ్యోతిని మాకు ఇవ్వవలెను

(త్రీణివా ఆదిత్యస్య తేజాంసి వసంతప్రాతర్గ్రీష్మే మధ్యన్దినే శరదపరాహ్ణా ఇతి సూర్యునకు మూడు

తేజస్సులు ఉన్నవి ఉదయము వసంతము-పగలు గ్రీష్మము అపరాహ్ణమున శరత్తు)

3 పర్జన్యుని ఒక రూపము ఈత ఉడిగిన గోవు వంటిది మరొకటి జల వర్షకము అతడు తానుకోరుకున్నట్లు రూపములు ధరించును అతడు మాత పృథ్వి, పిత ద్యులోకము నుండి పాట స్వీకరించును అందువలన తండ్రి ద్యులోకము, పుత్రులగు ప్రాణి వర్గము వర్ధిల్లును

4 పర్జన్యుడు సకల భువనములందు ప్రాణులందు ఉన్నాడు అతడు ద్యులోకాది మూడు లోకములందు ఉన్నాడు అతని నుంచి మూడు ప్రకారముల తూర్పు, పడమర - దిగువ జలములు కలుగును అతడు నాలుగు దిక్కులను తడుపునట్టి మూడు తూర్పు, పడమర పైభాగపు మేఘములు వర్షించును

5 పర్జన్యుడు స్వయం ప్రకాశమానుడు ఈ స్తోత్రము అతని కొఱకే రచించబడినది అతడు దీనిని స్వీకరించవలెను మాకు సుఖము కలిగించు వర్షము కలుగవలెను పర్జన్యుడు అనుగ్రహించినవాని ఓషధులు పంటలు ఫలించును

6 వృషభమువలె పర్జన్యుడు సకల ఓషధులకు రేతస్సు జలము ఇచ్చును సమస్త స్థావర జంగమములు పర్జన్యునిలోనే ఉండును పర్జన్యుడు ప్రదానము చేసిన జలము నాకు నూరేళ్ళ ఆయువునిచ్చి రక్షించవలెను *"యూయంపాతస్వస్తిభిః సదానః"*

నూట రెండవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-పర్జన్యుడు, ఛందస్సు-గాయత్రి

1 స్తోతలారా ! అంతరిక్షపుత్రుడు, సేచకుడు పర్జన్యుని కొఱకు స్తుతులు గానముచేయండి

2 పర్జన్యుడు ఓషధులకు, గోవులకు, అశ్వములకు స్త్రీలకు గర్భాదానము చేయును

3 పర్జన్యుని కొఱకు దేవతల ముఖమగు అగ్నిలో రసవంత హవ్యమును హవనము చేయండి అతడు మనకు అమిత అన్నము ఇవ్వవలెను

నూట మూడవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-మండూకము, ఛందస్సు-మొదటిది అనుష్టుప్, మిగిలినవి త్రిష్టుప్.

1 బ్రాహ్మణుడు ఒక సంవత్సర పర్యంతము వ్రతము చేయును అట్లే మండూకము సంవత్సర పర్యంతము శయనించును అప్పుడు పర్జన్యుని ప్రసన్నుని చేయుటకు పలుకును

(కప్పలు బెకబెలాడిన వర్షము వచ్చునని ప్రతీతి)

2 మండూకము ఎండిన చర్మమువలె సరోవరములందు పడుకొని ఉండును వాటి వద్దకు వర్షజలము వచ్చినపుడు లేగదూడవలె కలకలారావము చేయును

3 వర్షకాలము వచ్చును పర్జన్యుడు ఎదిరిచూచిన, దప్పిగొన్న కప్పలను నీటముంచును బూడిబడి పలుకులతో తండ్రివద్దకు పోవుకొడుకువలె ఒక కప్ప మరొక కప్ప వద్దకు చేరును

4 వర్షము పడినపుడు రెండు జాతుల కప్పలు సంతోషపడును పర్జన్యుడు కురిపించిన వర్షమును పొడవగు గంతులు వేయును బూడిదరంగువి ఆకుపచ్చవానితో కలిసి ధ్వనులు చేయును ఆ సమయమున ఒక కప్ప మరొకదానిని అనుగ్రహించును

5 శిష్యుడు గురువును అనుకరించినట్లు మండూకములు ఒకదాని ధ్వనిని మరొకటి అనుకరించును మండూకములారా ! మీరు సుస్వర శబ్దములు చేయుచు నీటిమీద దూకునపుడు మీ శరీరపు కీళ్లు సరి అగును

6 కప్పలలో ఒకటి ఆవువలె, మరొకట మేకవలె అరచును ఒకదానిది పొగరంగు మరొకదానిది పచ్చరంగు పేరు అన్నింటిది ఒకటే కాని రూపములు అనేకములు అవి నానాదేశములందు ధ్వనులు చేయుచు కనిపించును

7 మండూకములారా ! అతిరాత్రి సోమయజ్ఞమున బ్రాహ్మణమువలె నిండిన కొలనులో బెకబెకలాడుచు నలువైపుల విహరించండి

8 సోమయుక్తము మరియు వార్షిక స్తుతులు చేయు విప్రులవలె మండూకములు శబ్దము చేయును స్వేదము నిండిన ఋత్విక్కులవలె తడిసినట్లున్న కప్పలు వేడికాలమున కన్నములందుదాగి వర్షకాలమున బయటపడును

9 మండూకనేతలు ప్రకృతినియమములను కాపాడును అవి పన్నెండు నెలలు ఋతువులను వృథాకానివ్వవు ఏడాది పూర్తికాగా వానకాలమురాగా ఎండవేడికి మ్రగ్గిన కప్పలు గుంతల బంధనములు విడిపించుకొనును

10 ఆవువలె అరుచు మండూకము మాకు ధనము ఇవ్వవలెను మేకలవలె అరుచు మండూకములు మాకు ధనము ఇవ్వవలెను బూడిద రంగువి మాకు ధనము ఇవ్వవలెను పసుపురంగువి ధనము ఇవ్వవలెను వేల పంటలు పండించు వర్షకాలమున మండూకములు మాకు అసంఖ్యాక గోవులను ఇచ్చి మా ఆయువును పెంచవలెను

(ఇది పరిహాసమా? కప్పనుకూడ కీర్తించ వచ్చునని చెప్పుటయా? వినోదమా?)

నూట నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-వసిష్ఠుడు, దేవత-వేరువేరు, ఛందస్సు-వేరువేరు

1 ఇంద్రసోములారా ! మీరు రాక్షసులకు దుఃఖము కలిగించండి చావగొట్టండి అంధకారమున వృద్ధిచెందు రాక్షసులను నేలకరిపించండి అజ్ఞాని రాక్షసులను విముఖులనుచేసి హింసించండి కాల్చండి కొట్టిపారేయండి దూరమునకు విసరండి భక్షక రాక్షసులను జర్జరముచేసి విసరివేయండి

2 ఇంద్రసోములారా ! అనర్థ ప్రశంసకులు ఆక్రమకులగు రాక్షసులను వెంటనే అణచివేయండి మీ తేజస్సున మాడిన రాక్షసులను అగ్నిలోనికి విసరిన చరువలె విలుప్తము చేయండి బ్రాహ్మణద్వేషులు, మాంసభక్షకులు, ఘోరనేత్రులు, కఠినవాక్కుగల రాక్షసులను సర్వదా ద్వేషించునట్లు చేయండి

3 ఇంద్రసోములారా ! దుష్కర్మలగు రాక్షసులను అంతర్మధ్యమున ఆలంబనములేని అంధకారమున పడేసి చంపండి మరల వారిలో ఒక్కండును బయటికి రానట్లు పరిమార్చండి మీకుగల క్రోధవంతమగు ప్రసిద్ధబలము రాక్షసులను అణచుటకు సమర్థవంతము కావలెను

4 ఇంద్రసోములారా ! అంతరిక్షమునుండి ఘాతక ఆయుధములు నిర్మించండి ఈ నేలనుండి, ఘాతక ఆయుధములు నిర్మించండి మీరు రాక్షసులను ధ్వంసము చేసిన వజ్రమును మేఘమునుండి సృష్టించండి

5 ఇంద్రసోములారా ! అంతరిక్షమున నలువైపులకు ఆయుధములు పంపండి అగ్నివలె కాల్చునవి, తపింప చేయునవి, దృఢములు, రాళ్లతో చేసిన అస్త్రములతో రక్కసుల పక్కలు పగులకొట్టండి ఆ రాక్షసుల నోరుమూసుకొని పారిపోవలెను

6 ఇంద్రసోములారా ! చంకకు తగిలించుకొను త్రాడువంటిదానితో గుఱ్ఱములను కట్టుదురు మా ఈ మనోహర స్తుతి మాకు ఆవిధముగా చెందవలెను మీరు బలవంతులు బుద్ధిబలమున ఈ స్తోత్రమును పంపుచున్నాము రాజులు ధనముతో నింపినట్లు మీరు ఈ స్తోత్రములను ఫలవంతము చేయండి

7 ఇంద్రసోములారా ! వేగవంతమగు గుఱ్ఱముపై రారండి ద్రోహులు, భంజకులగు రాక్షసులను మట్టుపెట్టండి పాపి రాక్షసుడు ద్రోహము తలచి ఎప్పుడో ఒకప్పుడు మనను కొట్టవచ్చును కావున వాడికి సుఖము కలిగించకండి

8 నేను పరిశుద్ధ మనస్కుడను నన్ను అసత్యభాషిని చేసిన రాక్షసులు ఉన్నారు ఇంద్రసోములారా ! అట్టి అసత్యవాది రాక్షసుని మట్టిలోపడిననీటివలె అస్తిత్వ రహితుని చేయండి

9 సత్యవాదినగు నన్ను తన స్వార్థము కొఱకు లజ్జితుని చేయువానిని, కళ్యాణవృత్తిగలనన్ను బలవంతుడై దోషిని చేయువానిని పాములమీద పడేయండి లేదా పాపదేవత వడిలోకి విసరండి

(ఇచట రాక్షసులు, అని చెప్పలేదు, మనిషిని తప్పుదారి పట్టించువారు రాక్షసులు మాత్రమేకారు)

10 అగ్నీ ! మా అన్నపుసారమును నష్టపరచ తలచువాడును, మా అశ్వముల గోవుల వాటి సంతానముల సారమును నష్టపరచ దలచినవాడును అగు శత్రువు, దొంగ, ధనాపహర్త రాక్షసులు హింసలుపాలు కావలెను వాడు తన దేహము, సంతాన సహితముగా నాశనము కావలెను

11 మమ్ము రాత్రింబవళ్లు బాధల పాలుచేయగోరు రాక్షసులుడు దేహరహితుడు, సంతానరహితుడు కావలెను వాడు మూడు లోకముల అడుగునకు పోవలెను దేవతలారా ! అతని కీర్తిని ఎండగొట్టండి

12 సత్యాసత్యవచనముల పరస్పర ప్రతిస్పర్ధ విద్వాంసునకు తెలియును వానిలో సత్యము సరళతమము అయిన దానిని సోముడు పాలించును అసత్యమును హింసించును

13 సోమదేవత పాపిని, బలయుక్తిని, మిథ్యా వాదిని విడువడు చంపును అతడు రాక్షసులను చంపును అసత్యవాదిని కూడ చంపును అట్లు చచ్చిన వారు ఇంద్రుని ఉచ్చునపడి ఉందురు

14 నేను అసత్య దేవతలవాడనే అయినను వృథాగా దేవతలవద్దకు వెళ్లువాడనే అయినను ధనీ అగ్నీ ! నా విషయమున క్రోధమెందుకు వహింతువు? మిథ్యావాదులు నీహింసకు గురికావలెను

15 నేను వసిష్ఠుడను రాక్షసుడనైనచో, ఏ వ్యక్తి ఆయువునైన నష్టపరచినచో ఇప్పుడే చచ్చిపోవలెను అట్లుకాక నన్ను వృథాగా రాక్షసుడన్నవాడు భార్యా, బిడ్డలు బంధువులు సహితముగా నాశనముకావలెను

16 అరాక్షసుడనగు నన్ను రాక్షసుడన్న రాక్షసుని తనను తాను పరిశుద్ధుడనుకున్న రాక్షసుని ఇంద్రుడు తన మహాయుధముతో బాదవలెను వాడు సకల ప్రాణులలో అధముడై పతితుడు కావలెను

17 రాత్రిళ్లు ద్రోహబుద్ధితో గుడ్లగూబ రూపము దాల్చి చరించు రాక్షసి తలపందు పగిలి బొందలో పడవలెను అభిషవ శబ్దములు శిలలు సహితము రాక్షసుడు నష్టపచవలెను

18 మరుత్తులారా ! మీరు ప్రజల వివిధ రీతులందు వసించండి రాత్రులు పక్షిరూపమున వచ్చు రాక్షసులను ప్రదీప యజ్ఞమును బాధించువారిని పట్టి, కొట్టి పిండి చేయండి

19 ఇంద్రా ! అంతరిక్షమునుండి వజ్రమును పంపుము సోమపు వడిగల యజమానిని సంస్కరింపుము గ్రందులుగల వజ్రమున తూర్పు, పడమర, దక్షిణ, ఉత్తర దిశలందున్న రాక్షసులను నాశము చేయుము

20 ఈ రాక్షసులు కుక్కల సహితులై కొట్టుచు పట్టుచు వస్తారు బాధించరాని ఇంద్రుని హింసించ దలచిన రాక్షసులను వధించుటకు ఇంద్రుడు వజ్రమును పదునుపెట్టుచున్నాడు, ఇంద్రుడు త్వరగా రాక్షసుల మీద వజ్రాయుధము ప్రయోగించవెలెను

21 ఇంద్రుడు హింసకులకు హింసకుడు రంపము చెట్లను కోసినట్లు సుత్తి గిన్నెలను బద్దలకొట్టినట్లు ఇంద్రుడు హవ్యమంథన కర్త, అభిముఖ ఆగమనకర్త కొరకు రాక్షసులను తెగనరకుచు వచ్చుచున్నాడు

22. ఇంద్రా ! ఉలూకములతో హింసించు రాక్షసులను వధించుము క్షుద్ర ఉలూక రూపమున హింసించువారిని వధించుము కుక్క, చక్రవాకము డేగ, గ్రద్ద రూపమున హింసించు వారిని రాతివంటి వజ్రముతో చంపుము

23 మమ్ము రాక్షసులు చుట్టుముట్టరాదు దుఃఖము కలిగించు రాక్షస జంటలు దూరము కావలెను రాక్షసులు ఇదేమిటి? ఇదేమిటి? అని అరచచు తిరుగుదురు పృథ్వి మమ్ము అంతరిక్ష పాపము నుండి రక్షించవలెను అంతరిక్షము స్వర్గీయ పాపమునుండి రక్షించవలెను

24 ఇంద్రా ! మగ రాక్షసులను నాశము చేయుము మాయలతో హింసించిన ఆడ రక్కసిని నాశము చేయుము చంపుటయే పనిగల రాక్షసుల తలలు తెంపి చంపుము వారు ఉదయ సూర్యుని చూడరాదు

25 సోముడా! నీవు ఇంద్రుడు ఒకరిని ఒకరుక చూచుకొనండి వివిధ రీతుల వీక్షించండి జాగృతులుకండి మేల్కొనండి ఉత్తిష్ఠ ! రాక్షసుల మీద వజ్రము ప్రయోగించండి

ఆలోచనామృతము

ఈ నేలమీద మానవుడు పుట్టి లక్షల సంవత్సరములు దాటినవి అయినను మనిషి అంతరంగము మనిషి స్వభావము మనిషి గుణము ఏ మాత్రము మారినట్లు కనిపించదు సాహిత్యాదులు నేటికిని వర్తించుటకు ఇదే కారణము కావచ్చును

మానవునిలో కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద మాత్సర్యములు సుఖదుఃఖములు, రాగద్వేషములు మున్నగు లక్షణములు మనిషిని అన్నికాలములందును పట్టుకొని ఉన్నవి అవి ప్రాణముతో వచ్చును కాని ప్రాణముతో పోవు

మనకు పూర్వ, పరజన్మల మీద విశ్వాసమున్నది విశ్వాసము మాత్రమేకాదు అది సత్యము వాస్తవము తథ్యము ఏలనన ప్రకృతిలో పదార్థములన్నిటికి పరిణామము మార్పు మాత్రమున్నది నాశనము లేదు కర్ర కాలి బొగ్గగును బొగ్గు బూడిద బూడిదమట్టి మట్టినుండి చెట్టు పునరావృతమగును

ప్రకృతి వలయము వంటిది పదార్థములన్నియు ఒక బిందువు వద్ద ఆరోహణ క్రమమున పెరుగును మరొక బిందువు వద్ద అవరోహణ క్రమమునదిగును దీనికి అంతము మనకు తెలియదు నిరంతర పరిణామమేప్రకృతి ధర్మము

మృత్యువు అనంతజీవితమున ఒక దశ మాత్రమే అంతము దేహమునకే ఆత్మకుకాదు ఆత్మను తెలియుట అందరికి సాధ్యపడదు

ఆత్మకు నాశము లేదు *"నైనం ఛిందంతి శస్త్రాణి నైనం దహతి పావకః"* అన్నాడు కృష్ణపరమాత్మ గీతలో

ఇది జన్మాంతర చర్చకు స్థానముకాదు అయినను కామ క్రోధాదులు చావుతో చావవు. అంతస్తును బట్టి కుటుంబము, సమూహము, సమాజమును పట్టి పీడించుచుండును

రాగద్వేషాదులు మృత్యువుకన్న బలవత్తమములు అవి మహాత్ములను తప్ప మానవులను విడువవు

వసిష్ఠుడు ఋషి ఋషిని అతీంద్రియ దర్శకుడు అని వ్యాఖ్యానించినాడు శాయనాచార్యులు వసిష్ఠుని గురించి వాఖ్యానించు శక్తి మాకు లేదు కాని వసిష్ఠుడు అతి సామాన్యుని వలె ప్రవర్తించినాడు అని చెప్పుట తప్పుట లేదు అతడు ద్వేషము కక్కినాడు సూక్తమునంతను తిట్లతో నింపినాడు మండూక సూక్తమున సూక్తమునే పరిహసించినాడు

ఇది మానవ స్వభావము నాటి నుంచి నేటికి మారలేదు ముందు మారబోదు *"స్వభావో దురతిక్రమః"* అన్నాడు వాల్మీకి

మానవుడు తన అభివృద్ధికి గోత్రములు, సమూహములు, తెగలు ఏర్పరచుకున్నాడు అవియే అనంతర కాలమున మానవ వికాసమునకు అవరోధములయినవి తనకు హానిచేసిన వ్యక్తినికాక ఆ వ్యక్తికి చెందిన సమూహమునే ద్వేషించసాగినాడు అవి యుద్ధమందు వినాశములకు కారణములైనవి ఇది మానవునకు చెరుపు మానవతకు చేటు

జాతిద్వేషము మానవతకు మసిపూత ఇది మాన్పించుటకు మానవునకు జ్ఞానము కలిగించుటకు వర్తించుటకు నిదే కారణము కావచ్చును మహాభారతమున సర్పయాగ, వృత్తాంతము చెప్పబడినది

తన తండ్రిని సర్పము చంపినదని సర్పజాతిమీద ద్వేషము పూనినాడు జనమేజయుడు ఒకజాతిని ద్వేషించి నాశము చేయరాదను ఆస్తీకుని బోధన విని జనమే జయుడు నిజము తెలిసికొన్నాడు

రాక్షసులందరు చెడ్డవారుకారు తెలిసి తన పతనము ఎరిగి, వామనునకు మూడడుగులు దానముచేసిన వదాన్యుడు బలి ప్రహ్లాదుడు భాగవతోత్తముడు విభీషణుడు లేకున్న రామునకు విజయము కలుగునదికాదు

వశిష్ఠునకు ఇవి తెలియవా? అతడు రాక్షస జాతిని ద్వేషించినాడు తిట్టినాడు శపించినాడు అయినను వసిష్ఠుడు విచక్షణ చూపినాడు అన్నిచోట్ల కాకున్నను, కొన్ని విశేషణములు చూపి అట్టి రాక్షసులను మట్టుపెట్టుమన్నాడు దుష్టులను, అసత్యవాదులను తిట్టినాడు స్త్రీల విషయమున వివక్షత కనపరచినాడు *"ఇంద్రజహి పుమాంసంయాతు ధానము తస్త్రియం మాయయాశాశదానమ్"*

మగరాక్షసులను నాశము చేయుము అన్నవాడు ఆడరాక్షసులు మాయలు చేసిననే వధించమన్నాడు

వసిష్ఠుడు మహాత్ముడు ఎంతటివాడును అన్ని సందర్భముల మహాత్ముడుకాడు

విద్వాంసుడు, బహుభాషావేత్త, కవి, కథకుడు, నవలాకారుడు, నాటక కర్త, బాలసాహిత్యకారుడు, చలన చిత్రరచయిత, విమర్శకుడు, వ్యాసకర్త, అనువాదకుడు, వక్త, స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు, వినయవంతుడు ప్రపన్నుడగు దాశరథి రంగాచార్య రచించిన ఆంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహితమున ఏడవ మండలము సమాప్తము

తంచక్షుర్దేవాహితం శుక్రముచ్చరత్
పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతమ్

శ్రీః

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

జ్ఞానానందమయం దేవం । నిర్మల స్ఫటికాఽకృతిం
ఆధారం సర్వ విద్యానాం । హయగ్రీవముపాస్మహే॥

ఎనిమిదవ మండలము

ఏడవ అధ్యాయము — మొదటి అనువాకము

మొదటి సూక్తము

ఋషి-మేధాతిథి-మేధ్యాతిథి, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-బృహతి, చివరి రెండు త్రిష్టుప్.

మాచిదన్యాద్విశంసత సఖాయో మారిషణ్యత
ఇంద్రమిత్స్తోతా వృషణం సచాసుతే ముహురుక్థాచశంసత

1 మిత్రులగు స్తోతలరా ! ఇంద్రుని తప్ప ఇతరులను స్తుతించకండి హింసితులు కావలదు సోమాభిషవము అయినంత ఒకచోటకూడి కోరికలు తీర్చు ఇంద్రుని స్తుతించండి

2 ఇంద్రుడు వృషభమువలె శత్రుహింసకుడు బాధించని వృషభమువలె మానవ విజేత శత్రువులను ద్వేషించువాడు స్తోతలకు పూజనీయుడు దివ్య, పార్థివ ధనవంతుడు దాతలలో శ్రేష్ఠుడు అట్టి ఇంద్రుని స్తుతించండి

3 ఇంద్రా ! తన రక్షణకొఱకు మానవులు నిన్ను వేరు వేరుగా స్తుతింతురు అయినను మా ఈ స్తోత్రము సదానిన్ను వర్థిల్ల చేయవలెను

4 ధనవంత ఇంద్రా ! నీ స్తోతలు విద్వాంసులు శత్రువులను గడగడలాడించగలవారు సదా ఆపదలనుంచి ఉత్తీర్ణులు కాగలవారు నీవు మావద్దకు రమ్ము మా తృప్తికొరకు బహురూపములుకాగలిగి, దగ్గర ఉన్న ధనమును ప్రదానము చేయుము

5 వజ్రధర ఇంద్రా ! నిన్ను ఎంత ఎక్కువ ధరకైనను అమ్మబోను వేయి, పదివేలకైనను అమ్మబోను అనంత ధనమునకైనను అమ్మబోను

6 ఇంద్రా! నీవు మాతండ్రికన్న ధనికుడవు పారిపోని నా సోదరునికన్న ధనవంతుడవు నాతల్లి, నీవు సమానులు మీరు ఉభయులు నాకు ధనము కలుగుటకు పూజించండి

7 ఇంద్రా ! నీవు ఎచటకి వెళ్లినావు? ఎక్కడ ఉన్నావు? నీ మనసు అనేక దిశలందుండును యుద్ధకుశలుడవు, యుద్ధకారివగు పురందరా ! విచ్చేయుము గాయకులు నీ స్తుతులు పాడుచున్నారు

8 ఈ ఇంద్రునకు గానయోగ్యమగు పాటలు పాడండి ఇతడు అందరకు పూజనీయుడు ఏ ఋక్కులతో ఇంద్రుడు కణ్వపుత్రుల యజ్ఞమునకు వెళ్లినాడో, ఏ ఋక్కులతో శత్రుపురములను ధ్వంసము చేసినాడో ఆ ఋక్కులనే గానము చేయండి

9 ఇంద్రా ! నీకు పదియోజనములు నడువగల వంద, వేయి గుఱ్ఱములు ఉన్నవి అవి శీఘ్రగాములు సేచన సమర్థములు ఆ అశ్వములమీద వెంటనే రమ్ము

10 గోవు పాలిచ్చునది మంచివేగము గలది సుళువుగా పితుకనిచ్చునది అట్టి గోరూపు ఇంద్రుని స్తుతింతును అంతేకాక అనేక ధారలు కల వర్షస్వరూప ఇంద్రుని స్తుతింతును

11 సూర్యుడు ఏతశ, నామక రాజర్షిని కష్టములపాలుచేసినాడు అప్పుడువంకర నడకలు కలిగి వాయువేగమున సాగు రెండు అశ్వములు అర్జున పుత్రుడు కుత్స, ఋషిని మోసినవి అనేక కర్మలు కలవాడు ఇంద్రుడు అతడు అహింసితుడు, కిరణవంతుడగు సూర్యుని మారువేషమున ఆక్రమించుటకు వెడలినాడు

12 ఇంద్రుడు అతుకుల పదార్థము వాడడు మెడనుండి రక్తము రానీయడు కాని కీళ్లను అతుకును అట్టి ధని-బహుధని ఇంద్రుడు విడివిడిన వాటిని తిరిగి చేర్చగలడు

(సూర్యుడు ఏతశుని గాయపరచగా ఇంద్రుడు బాగుచేసినాడని)

13 ఇంద్రా ! నీ దయవలన మేము అధములను కాకుండవలెను దుఃఖితులము కాకుండవలెను తరిగిపోవు ధనవంతులవలె పుత్ర, పౌత్రాది శూన్యులము కాకుండవలెను మమ్ము ఇతరులు కాల్చరాదు ఇంట ఉండి మేము నిన్ను స్తుతించుచుందుము

14 ఇంద్రా ! తొందరపడక, క్రోధములేక, మెల్లగా మేము నిన్ను స్తుతింతుము ఒకేసారి మేము కోరినది ధనవంతులమై నీ కొఱకు సుందర స్తుతులు చెప్పెదము

15 ఇంద్రుడు మా స్తోత్రములు విన్నంతనే మా సోమము అతనిని సంతోషపెట్టును,ఆసోమము వక్రభావముగల దశాపవిత్రముతో పావనమైనది ఏకధనము మున్నగు తీర్థములతో వర్ధిల్లినది అందువలననే సోమములన్నియు మదకారకములయినవి

16 ఇంద్రా ! స్తోతలు నీ సేవకులు వారు ఇతరులతో కలిసి స్తుతించుచున్నారు వారివద్దకు విచ్చేయుము ఇతర హవివంతుల స్తుతులు మావద్దకు చేరవలెను ఇప్పుడు కూడనేను నిన్ను అందముగా స్తుతించ కోరుచున్నాను

17 అధ్వర్యులారా ! శిలలో సోమము అభిషవించండి దానిని నీటితో కడగండి గోచర్మము వంటి మేఘములను కప్పుకున్న మరుత్తులు నదులకొఱకు నీటిని పితుకదురు

18 ఇంద్రా ! పృధివి, అంతరిక్షము లేక ఇతర ప్రకాశవంత ప్రదేశములనుండి రమ్ము విస్తృతమగు నా స్తుతులతో వర్ధిల్లుము మావద్ద పుట్టిన మనుష్యులకు వారు కోరిన ఫలములు ప్రసాదించుము

19 అధ్వర్యులారా ! ఇంద్రునికొఱకు అన్నింటిని మించిన మదకర సోమమును సమర్పించుడు యజమానులు కర్మవంతులు అన్నాభిలాషులు ఇంద్రా ! వారిని పెంపొందించుము

20 ఇంద్రా ! నేను యజ్ఞమున నీకు సోమము అర్పింతును స్తుతింతును ప్రార్థింతును నీకు కోపము రానీయము నీవు పోషించువాడవు. సింహమువలె భయంకరుడవు నిన్ను యాచించనివాడు లోకములందున్నాడా?

21 ఇంద్రుడు ఉగ్రబలవంతుడు స్తోతలు అతనికి మాదక సోమము సమర్పింతురు సోమపానమున ఆనందించిన ఇంద్రుడు మాకు శత్రువిజేత గర్వ విధ్వంసక పుత్రుని ప్రసాదించును

22 ఇంద్రుడు సుఖదమగు యజ్ఞము హవి అందించు యజమానికి అతివరణీయ ధనము ఇచ్చును అతడే సోమాభిషవకర్తకు స్తోతకు ధనము ఇచ్చును ఇంద్రుని సర్వకార్య ఉద్యత స్తోతలు ప్రశంసింతును

23 ఇంద్రా.! రారమ్ము నీవు దర్శనీయ ధనముతో సంతుష్టుడవగుము ఒకేచోట పానముచేయు సోమముతో విస్తీర్ణము, వర్ధకమగు నీ ఉదరమును సరస్సునువలె నింపుము

24 ఇంద్రునకు శత సంఖ్యాక, సహస్ర సంఖ్యాక అశ్వములు ఉన్నవి అవి బంగారు రధమున ఇంద్రుని వహించవలెను ఇంద్రయుక్త అశ్వములు కేశవంతములయినవి

(కేశములుగల అశ్వములు ఉత్తమములు)

25 తెల్లనితోకలు, నెమలిరంగుగల గుఱ్ఱములు - మధుర స్తుతియోగ్య సోమపానమునకు ఇంద్రుని, బంగారు రదముమీద తేవలెను

26 స్తుతియోగ్య ఇంద్రా ! ఈ సోమము సుసంస్కృతము రసవంతము ఇది మాదకము- శోభస్కరము ఇది మత్తు కలిగించుటకు సుసంపన్నమైనది దీనిని ప్రథమ సోమపాయిగా పానము చేయుము

27 ఇంద్రుడు తన కర్మములతో ఒంటరిగానే సమస్త శత్రువులను పరాజితులను చేయును అతను తన కర్మలవలన విశాలుడు ఉగ్రుడు శిరప్రాణము కలవాడు అట్టి ఇంద్రుడే రావలెను వేరుగా

రాకూడదు మా స్తోత్రములముందుకు రావలెను ఇంద్రుడు మమ్ము విడువరాదు

28 ఇంద్రా ! శుష్ణ అసురుని కదలికగల సదనమును నీ వజ్రమున చూర్ణము చేసినావు నీవు స్తోతల యజ్ఞకర్తల ఆహ్వానయోగ్యుడవు దీప్తిమంతునివై నీవు శుష్ణుని వెన్నాడినావు

29 సూర్యోదయముకాగా నా సకల స్తోత్రములను ఆవర్తితము చేయుము మధ్యాహ్నమున నా స్తుతులను ఆవర్తితము చేయుము దివసాంతమున నా స్తుతులను ఆవర్తితము చేయుము రాత్రికూడ నా స్తుతులను ఆవర్తితము చేయుము

30 అసంగుడను రాజు మేధ్యాతిథికి చాల ధనము దానముచేసినాడు ఇది తనను స్తుతించమని కోరుట - మేధ్యాతిథీ ! తేపతేప మరలమరల నన్ను స్తుతించుము నన్ను ప్రశంసించుము ధనవంతులలో మేము అందరిని మించిన ధనవంతులము మా శక్తితోనే ఇతరుల అశ్వములు సిద్ధమైనవి మా మార్గము ఉత్కృష్టము మా ఆయుధము ఉత్కృష్టము

31 భోజనము ముగించి నేను శ్రద్ధగా మీ రథమును జోడించినాను నాకు మనోహరమగు దానముచేయుట తెలియును నేను యదువంశపువాడను పశువంతుడను

32 తనను స్తుతించమన్న అసంగునితో మేధ్యాతిథి అనుచున్నాడు

అతడు బంగారు చర్మస్తరణముతో పాటు నాకు గతిశీల ధనమును దానము చేసినాడు అది చప్పుడు చేయు రథముతోకూడి శత్రువుల సకల ధనమునలను గెలువ వలెను

33 అగ్నీ ! ప్లషోగ పుత్రుడు అసంగుడు పదివేల ఆవులను దానము చేసినాడు సమస్త దాతలను దాటిపోయినాడు తదుపరి సేచన సమర్థములు, దీప్యమానములగు సమస్త పశువులు సరోవరము నుంచి నళమువలె అసంగుని వీడిపోయినవి

(నళము చెరువున పుట్టునట్టి ఒక రకపు గడ్డి)

34 గుహ్యదేశమున అసంగునిముందు "స్థూలము" కనిపించును అది అస్థిరహితము విశాలము దిగువకు వ్రేలాడునది అసంగుని భార్య శశ్వతి, దానిని చూచి భర్తతో ఆర్యా ! చక్కని భోగసాధక వస్తువును సాధించినావు అన్నది

(అసంగ రాజునకు దైవశాపమున నపుంసకత్వము కలిగినది ఆ శాపము విడిపించుటకు అతని భార్య శశ్వతి తపస్సు చేసినది అందువలన అసంగునకు మగతనము మరలి వచ్చినది అందుకు గుర్తుగా గుహ్య దేశమున స్థూలము ఏర్పాటు చేయబడినది)

రెండవ సూక్తము

ఋషి-కణ్వపుత్రుడు మేధ్యాతిథి-అంగిరప ప్రియమేధ, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు27 అనుష్టుప్, మిగిలినవి గాయత్రి.

1 వాసాయిత ఇంద్రా ! ఇది అభిషుత సోమము పానము చేయుము ఉదరమునింపుము అకుతోభయ ఇంద్రా ! మేము నీకు సోమము సర్పింతుము

2 నేతలు కడిగినది, బట్టతో అభిషుతము చేసినది, మేష లోమమున పరిపూతమైన నదిలో తానమాడిన గుఱ్ఱమువలె సోమము శోభిల్లుచున్నది

3 ఇంద్రా ! మేము నీకొఱకు యవలు కలిసినది క్షీరాది యుక్తమగు సోమమును రుచికరముగా సిద్ధము చేసినాము ఈ యజ్ఞమున అట్టి సోమము సేవించుటకు నిన్ను పిలుచుచున్నాము

4 మానవులందును, దేవతలందును సమస్త సోమపానమునకు ఇంద్రునకు మాత్రమే అధిరకాము ఉన్నది అభిషుత సోమము అందుకొను ఇంద్రుడే అన్నివిధముల అన్నములగలవాడు

5 విస్తృతవ్యాపక ఇంద్రుని ప్రదీప్త సోమము అప్రసన్నుని చేయదు దుర్లభద్రవ్యమిశ్రసోమము అప్రసన్నుని చేయదు తృప్తినిచ్చు అన్య పురోడాశాదులు అప్రసన్నుని చేయవు అట్టి ఇంద్రుని మేము స్తుతింతుము

6 వలలో చిక్కిన మృగములకొఱకు వేటకాడు వెదకును మేముకాక అన్య ఋత్విక్కులు స్తోతలు ఉన్నారు వారు సంస్కరించబడినసోమముతో ఇంద్రునికొఱకు అన్వేషింతురు కుత్సితులై స్తుతించుచు ఇంద్రునివద్దకు పోయిన వారికి ఇంద్రుడు అందడు

7 ఇంద్రుడు అభిషుత సోమము సేవించువాడు అతనికి త్రివిధసోమము సవనత్రయమున యజ్ఞగృహమున సిద్ధము చేయవలెను

8 ఋత్విక్కులను భరించునది ఏకమాత్ర యజ్ఞము అందు మూడు విధముల కోశములందు సోమము క్షరణమగును మూడు చమసములు సోమపూర్ణములైనవి

9 సోమమా ! నీవు పవిత్రువు అనేక పాత్రలలో ఉన్నావు మధ్యనపాలు, పెరుగు కలుపుకొని ఉన్నావు నీవు వీరుడగు ఇంద్రునకు ఎక్కువమత్తు కలిగించుము

10 ఇంద్రా ! నీకొఱకగు సోమము ఘాటైనది మేము అభిషవించిన దీప్త మిశ్రమ సోమము నిన్ను వాంఛించుచున్నది

11 ఇంద్రా ! ఇదిగో సోమము ఇందుమిశ్రమ ద్రవ్యములు కలుపుము సోమమున పురో డాశాదులను కలుపుము అందువలన నీవు ధనవంతుడవు అగుదువు

12 సుర త్రాగువానికి పిచ్చిమత్తు కలుగును మరింత మత్తు కలిగించుటకు వానిలో యుద్ధము చెలరేగును అట్లే ఇంద్రా! త్రావిన సోమము హృదయమున యుద్ధము కలిగించును

ఇంద్రా ! నీవు సోమ పూర్ణుడవు జనులు పాడి ఆవును కాపాడుకునన్నట్లు నిన్ను కాపాడుకుందురు

13 హర్యశ్వా ! నీవు ధనికుడవు కావలెను నీ స్తోత ధనికుడు కావలెను నీవంటి ధనికుడు, కీర్తివంతునకు స్తోత ప్రభువు అగును

14 ఇంద్రుడు స్తుతిరహితునకు శత్రువు అతడు ఉక్థ గానమును తెలియును ఇప్పుడు గానయోగ్యగానము, గానము చేయపడుచున్నది

15 ఇంద్రా ! నీవు మమ్ము వధించు శత్రువునకు వప్పగించకుము పరాభవించువాని వద్ద మమ్ము విడువవద్దు శక్తివంత ఇంద్రా ! నీ కర్మబలమున మాకు ధనమును అందించుము

16 ఇంద్రా ! మేము నీకు మిత్రులము నిన్ను అభిలషించువారము నిన్ను స్తుతించుటయే మాకు ప్రయోజనము కణ్వగోత్రీయులు ఉక్థలతో నిన్ను నుతింతురు

17 వజ్రధర ఇంద్రా ! నీవు కర్మవంతుడవు నేను నీ స్తుతి మాత్రమే ఎరుగుదును నీ అభినవ యజ్ఞమున నేను వేరు స్తుతులు ఉచ్చరించను

18 దేవతలు సోమాభిషవము చేయు యజమానిని అభిలషింతురు నిద్రించు మానవుని అభిలషించరు దేవతలు ఆరాటములేనివారై మదకర సోమమును సేవింతురు

(*"ఇచ్ఛంతి దేవాః సున్వన్తమ్ నస్వప్నాయ"* దేవతలు పనిచేయువారినే ఇచ్చగింతురు సోమరులనుకాదు వేదము పనిని కర్మను ప్రోత్సహించును సోమరులను గుర్తించదు)

19 ఇంద్రా ! మావద్దకు ధనముతో రమ్ము ఉత్తమ రీతిగా రమ్ము వయసు భార్యను పొందిన గుణవంతుడు ఆమెను కోపించదు ఇంద్రా ! నీవు మమ్ము కోపించకుము

20 దుస్సహ ఇంద్రా ! కుత్సితుడగు అల్లునివలె పిలిచినంత సాయంకాలము కానివ్వదు

21 ఇంద్రుని అనుగ్రహము ధనవంతము కళ్యాణకరము అది మాకు తెలియును ముల్లోకములందు ఆవిర్భూత ఇంద్రుడు మాకు తెలియును

22 అధ్వర్యులారా ! కణ్వగోత్రీయులు ఇంద్రుని కొఱకు త్వరగా సోమ హవనము చేయవలెను అతిబలవంతుడు అనంత రక్షణల ఇంద్రుని కన్న అధిక యశశ్విని మేము ఎరుగము

23 ఇంద్రుడు శక్తిశాలి వీరుడు మానవహితైషి అభిషవకర్తలగు అధ్వర్యులారా ! ఇంద్రునకు ప్రధానముగా సోమము సమర్పించండి ఇంద్రుడు సోమపానము చేయవలెను

24 ఇంద్రుడు సుఖకర స్తోతలను బాగుగా ఎరుగును ఆ ఇంద్రుడే హోతలకు, స్తోతలకు అనేక అశ్వములు, గోవులు కల అన్నము అందించవలెను

25 అభిషవ కర్తలారా ! మత్తుకలిగించు, స్తుతియోగ్యమగుసోమమును వీర, శూర ఇంద్రునకు సమర్పించండి

26 సోమపాన పారాయణుడు, వృత్రహంత ఇంద్రుడు విచ్చేయవలెను మేము దూరము వెళ్లనవసరము ఉండరాదు అనేక రక్షణలుకల ఇంద్రుడు శత్రువును తిరస్కరించవలెను

27 ఇంద్రుని రెండు అశ్వములు స్తోత్రవంతనములు సుఖావహములు అవి స్తుతులద్వారా వినదగినవాడును ఆశ్రయము యోగ్యుడను, మిత్రుడగు ఇంద్రుని ఈ యజ్ఞమునకు తేవలెను

28 ఇంద్రుడు శిరస్త్రాణము కలవాడు ఋషి, శక్తివంతుడు అట్టి ఇంద్రా! ఇది స్వాదిష్ట సోమము క్షీరాది ద్రవ్యములు కలిసినది నీవు విచ్చేయుము నీవు ప్రసన్నతా ప్రియుడవు స్తోతలు నిన్ను స్తుతించుచున్నారు

29 ఇంద్రా ! వర్ధిల్లగోరు స్తోతలు, సకల స్తోత్రములు బహుధన, బలప్రాప్తికొరకు నిన్ను వర్ధిల్ల చేయుదురు

30 ఇంద్రా ! నీవు స్తుతులచే మహనీయుడవు. స్తోత్రములు, ఉక్థలు అన్ని కలిసి నీ బలమును పెంచును

31 ఇంద్రుడు బహుకర్మి వజ్రపాణి అతడు సదా శత్రువులకు అజేయుడు అతడు స్తోతలకు బలము కలిగించును

32 ఇంద్రుడు ఎడమచేత వృత్రుని వధించినాడు అతడు అనేక స్థానములకు పిలువబడువాడు అతడు అనేక కార్యములవలన ఘనుడు

33 సకల ప్రజ ఇంద్రుని అధీనులు ఇంద్రుడు అచ్యుతుడు బలవంతుడు అభినవుడు అతడే యజమానులను అనుగ్రహించను

34 ఇంద్రుడు ఈ సకల కార్యములు చేసినాడు అతడు సర్వత్ర విఖ్యాతుడు హవివంతులకు అన్నదాత

35 ఇంద్రుడు ప్రహరణశీలుడు గమనశీలుడు, గవాభిలాషులగు స్తోతలను అపక్వబుద్ధిగల శత్రువులనుండి రక్షించును ఇంద్రుడు రక్షించిన స్తోత స్వామి అగును ధనవాహకుడు అగును

36 ఇంద్రుడు ధనికుడు అతడు అశ్వసాయమున చేరదలచిన చోటుకు చేరును అతడు శూరుడు మరుత్తుల సాయమున వృత్రుని వధిస్తాడు అతడు తన సేవకుడగు యజమానిని రక్షించును ఇంద్రుడు సత్యస్వరూపుడు *"సత్యోవితా"*

37 ఇంద్రుడు ప్రియమేధ - ఋషి అతనిమీద మనసుంచి యజ్ఞము చేయండి సోమపానమున ఇంద్రుడు ప్రసన్నుడగును అతని హర్షము నిష్ఫలము కాదు

38 ఇంద్రుడు సాధురక్షకుడు అన్నాభిలాషి నానాదేశగామి వేగవంతుడు యశోవంతుడు కణ్వపుత్రులారా ! అటువంటి ఇంద్రుని స్తుతించండి

39 ఇంద్రుడు సుకర్మ, సఖుడు అడుగుల గుర్తులు లేకున్నను నేతలగు గోవులను తిరిగి ఇచ్చినాడు దేవతలు తాము కోరిన వాటిని ఇంద్రుని నుండియే పొందినాడు

(యజమానుల గోవులను గుర్తించుటకు వాటి అడుగుల గుర్తులు కారణములయినట్లున్నవి ఇంటిని గుర్తించుటకు చేతిగుర్తులు వేయుట గృహప్రవేశమున ఆచారము)

పణులు అపహరించిన గోవులను ఇంద్రుడు తిరిగి ఇచ్చినాడు

40 వజ్రీ ఇంద్రా ! నీవు మేక రూపమున పోవుచు ఇట్లు స్తుతించు కణ్వపుత్రుడు మేధ్యాతిధిని స్వీకరించినావు

41 విభిందు రాజా ! నీవు దాతవు నాకు నలుబది వేల ధనమును ఇచ్చినావు తదుపరి ఎనిమిదివేలు దానము చేసినావు

42 ద్యావాపృధ్వి ప్రఖ్యాత జలవర్ధక ప్రాణుల స్రష్ట స్తోతల విషయమున అనుగ్రహాశీల ధనోత్పత్తికిగాను నేను ద్యావాపృధ్వులను స్తుతించినాను

మూడవ సూక్తము

ఋషి-కణ్వపుత్రుడు మేధాతిధి, దేవత-ఇంద్రుడు ఛందస్సు బృహతి, 21 అనుష్టుప్,22-23 గాయత్రి

1 ఇంద్రా ! మా సోమము అభిషుతము రసవంతము దుగ్ధయుక్తము దీనిని సేవించుము తృప్తుడవగుము నీవు మాతో కూడి మత్తుడవు కాదగిన వాడవు బంధువవై మమ్ము వర్ధిల్ల చేయుటకు ప్రవృద్ధుడవగుము నీ అభివృద్ధియే మాకు పరమరక్ష

2 మా మీద నీ అనుగ్రహము కలుగవలెను మేము హవిగల వారము కావలెను శత్రువు కొఱకు

మమ్ము కొట్టవద్దు అనేక రక్షణలు కలిగించి మమ్ము రక్షించుము మమ్ము ఎల్లప్పుడు సుఖముగా ఉంచుము

3 ఇంద్రా ! నీవు బహుధనవవంతుడవు ఇవి మా స్తుతిరూప వచనములు ఇవి నిన్ను వర్తిల్లచేయును విద్వాంసులు అగ్ని సమాన తేజస్కులు విశుద్ధులు వారు నిన్ను స్తుతింతురు

4 ఇంద్రుడు వేయిమంది ఋషులనుండి బలము పొందినాడు విస్తీర్ణుడు అయినాడు అతని వాస్తవ మహిమ, ప్రఖ్యాతి గొప్పవి వారిని యజ్ఞములందును, విప్రరాజ్యములందును స్తుతించుట జరుగును

5 మేము యజ్ఞప్రారంభమున ఇంద్రుని పిలుతుము యజ్ఞపు చివరన కూడ ఇంద్రుని పిలిచెదము మేము మరుత్తులము అగుదుము ధనప్రాప్తి కొఱకు ఇంద్రుని పిలుతుము

6 తన బలపు మహిమతో ఇంద్రుడు ద్యావాపృథ్వులను విస్తరింపచేసినాడు సూర్యుని వెలిగించినాడు సకల భువనములను ఇంద్రుడి నియమించినాడు సోమమును సహితము ఇంద్రుడే నియమించినాడు

7 ఇంద్రా ! స్తోతలు అందరు దేవతలకన్నముందు సోమపానమునకు నిన్నే ఆహ్వానింతురు నిన్నే స్తుతింతురు ఋభుగణములు సహితము విధివిహితముగ నిన్నే స్తుతింతురు

ఇంద్రా ! నీవు ప్రాచీనుడవు రుద్రులు సహితము నిన్నే స్తుతింతరు *"రుద్రాగృణంత పూర్వమ్"*

8 ఇంద్రుడు అభిషుత సోమ పానము చేయును అతనికి మత్తు ఎక్కును ఎప్పుడు అతడు యజమాని బలమును, వీర్యమును పెంచును ప్రాచీనులు ఇంద్రుని స్తుతించినారు నేటివారు సహితము ఇంద్రుని గుణగణములను స్తుతించుచున్నారు

9 ఇంద్రా ! నీవు శోభన వీర్యవంతుడవు. ప్రథమ లాభముగా నిన్ను నేను ఉత్తమ అన్నము యాచిస్తాను నీవు నీ బలముతో కర్మ రహిత జనులనుండి హితకర ధనము గుంజుకున్నావు దానిని భృగువునకు ఇచ్చినావు ప్రస్కణ్వుని నీవు రక్షించినావు నిన్ను నేను అట్టి బలము అన్నమునే యాచింతును

10 ఇంద్రా ! నీ బలము మహత్తరము ఆ బలమున నీవు సముద్రమునకు కోరిన జలము ఇచ్చినావు ఆ జలమే మాకు అభీష్ట ఫలదము కావలెను నీ మహిమ స్వయముగా వ్యాపించదు పృథ్వి నీ మహిమను వ్యాపింపచేయును

(ఇంద్రుడు తన మహిమను తాను చెప్పుకొనదు ఇతరులు వ్యాపింప చేయుదురు అని తాత్పర్యము)

11 ఇంద్రా ! నీ వీరత్వము శోభన బలోపేతము దానినే నేను కోరుచున్నారు అటువంటి ధనమును ఇమ్ము నిన్ను పూజించువానికి, హవినిచ్చు యజమానికి తొలుత ధనము ఇమ్ము తదుపరి స్తోతలకు ఇమ్ము

12 ఇంద్రా ! నీ ధనము స్తుతించదగినది పూజింపదగినది దానితో నీవు పురురాజు పుత్రుని రక్షించినావు ఆ ధనమునే యజమానికి ఇమ్ము, నీవు రుశ్మ, శ్యావక, కృప, నామక రాజులను రక్షించినావు అట్లే హవి వంత యజమానులను రక్షింపుము

13 స్తుతులు సంతత గమన శీలములు వాటికి ప్రేరణ కలిగించు ఏ అభినవ మానవునకు ఇంద్రుని స్తుతించు శక్తి కలదు? ఇంద్రుడు సుఖలభ్యుడు అతనిని స్తుతించువారు ఇంద్రుని మహిమలు పొంద శక్తులగుదురా?

14 రథము శత్రువిజయి ధనవతి అక్షయము అన్నాభిలాషి ప్రసిద్ధము, అత్యంత మధురమగు వాక్యము, స్తుతి ఆ రథమువలె ఉచ్చరించబడును

15 కణ్వులవలె, భృగువులును, సూర్యకిరణసమానధ్యాత, వ్యాప్తుడగు ఇంద్రునకు పరివ్యాప్తి కలిగించినారు ప్రియమేధ నామక మానవులు ఇంద్రుని పూజించినారు స్తోత్రములతో స్తుతించినారు

16 ఇంద్రా ! నీవు వృత్రుని వధించినావు నీ హర్యశ్వద్వయమును రథమును పూన్చుము నీవు ధనికుడవు ఉగ్రుడవు మరుత్తులు దర్శనీయులు వారి వెంటరమ్ము దూరదేశము నుండి రమ్ము సోమపానమునకు రమ్ము మావద్దకు రమ్ము

17 ఇంద్రా ! యజమానులు కర్మకర్తలు ధీరులు మేధావులు యజ్ఞసేవకుగాను వారు నిన్ను స్తుతింతురు

ఇంద్రా ! నీవు ధనికుడవు స్తుతిపాత్రుడవు కాముకునివలె ఏకాగ్రముగ మా పిలుపువినుము

18 ఇంద్రా ! మహాధనువున నీవు వృత్రుని వధించినావు మాయావులగు అర్బుద, మృగయులను నీవు నాశము చేసినావు పర్వతము నుండి గోవులను వెలికి తీసినావు

19 ఇంద్రా ! వృత్రుడు మహనీయుడు హనన శీలుడు వానిని నీవు అంతరిక్షమున తొలగించినావు అప్పుడు నీ బలము వెల్లడి అయినది అప్పుడు అగ్ని, సూర్య, ఇంద్రులు సేవించు సోమరసములు సహితము ప్రదీప్తములయినవి

20 ఇంద్ర మరుత్తులు నాకు ఇచ్చినారు కురుయాన, పుత్రుడు పాకస్థాముడు, నాకు అదియే ఇచ్చినాడు ఆ ధనము అన్ని ధనములవంటిదికాదు అది స్వర్గమున కేగుచు ప్రభాయుక్త సూర్యునివంటి తేజస్సు పొందును

21 పాకస్థాముడు నాకు అశ్వములను ఇచ్చినాడు అవి లోహిత వర్ణములు సుందర వహన ప్రదేశములు బంధన రజ్జుపూరకములు నానావిధ ధనములను సాధించునవి

22 ఆ అశ్వపు పది ప్రతినిధి అశ్వములు నన్నువహించును ఇట్లే అశ్వములు తుగ్రపుత్రుడు భుజ్యుని వహించినవి

23 పాకస్థాముడు తండ్రికి తనగిన పుత్రుడు అతడు నివాసదాత స్పష్టరూపమున బలములనిచ్చువాడు అతడు శత్రుహింసకుడు రిపు భోజనుడు

పాకస్థాముడు మాకు లోహిత అశ్వములను ఇచ్చినాడు నేను అతనిని స్తుతింతును

నాలుగవ సూక్తము

ఋషి-కణ్వగోత్ర దేవాతిథి, దేవత-ఇంద్ర-పూషలు, ఛందస్సు-బృహతి ఉష్ణిక్

1 ఇంద్రా ! నిన్ను తూర్పు, పడమర, ఉత్తర, దక్షిణ నాలుగు దిక్కులందుండువారు ఆహ్వానింతురు అయినను ఆమక్, రాజు పుత్రువి కొఱకు స్తోతలు నిన్ను పిలిచినపుడు ప్రేరణపొందుదువు తుర్వశునికొఱకు స్తోతలు పిలిచినపుడు పలికెదవు

2 ఇంద్రా ! నీవు రుమ, రుమశ, శ్యావక, కృపనామక రాజులతో మత్తుడవగుదువు అయినను స్తోత్రవాహక కణ్వులు నీకు స్తోత్రములు అందింతురు రమ్ము. రారమ్ము

3 గౌర మృగము దప్పిగొన్నపుడు గడ్డిలేని నీరున్న చోటికి చేరదలచును అట్లే ఇంద్రా ! మైత్రి కలుగగా వెంటనే మా వద్దకు విచ్చేయుము మేము కణ్వపుత్రులము మాతో కలిసి సోమపానము చేయుము

4 ఇంద్రా ! నీవు ధనవంతుడవు సోమపానము చేసినావు. ఇది నిన్ను అభిషవకర్తకు ధనము ఇచ్చుటకు ఉన్మత్తుని చేయవలెను ఈ సోమము అభిషవ ఫలకమున అభిషుతమైనది అతి ప్రశంశనీయము దీనివల్లనేనీవు ఇంత బలము కలిగినావు

5 ఇంద్రుడు తన వీరకృత్యములతో శత్రువులను అణచినాడు తన బలమున ఇతరుల క్రోధమును నష్టపరచినాడు సకల శత్రువులను చెట్లనువలె నరికినాడు

6 ఇంద్రా ! నిన్ను స్తుతించిన వారికి సహస్రసంఖ్యాక వజ్రమంతటి బలము కలుగును నీకు నమస్కరించి హవ్యము సమర్పించువాడు శోభన శూరుడుగను శత్రుఘాతక పుత్రుని పొందును

7 ఇంద్రా ! నీవు ఉగ్రుడవు మాకు నీ మైత్రి లభించినది ఇక మాకు భయములేదు అలసటలేదు నీవు అభీష్ట వర్షకుడవు నీ మహాకార్యములను వెల్లడించవలసి ఉన్నది మేము తుర్వశుని, యదువును చూచినాము

8 ఇంద్రుడు కోరికలు తీర్చువాడు అతడు తన ఎడమ రొంటిన సకల ప్రాణులను కప్పి ఉంచినాడు హవిర్దాత ఇంద్రునకు కోపము కలిగించడు ఇది జుంటి తేనె కలిసినది

హర్షముకలిగించుసోమము ఇంద్రా ! దాని ముందుకు చేరుము స్వీకరించుము

9 ఇంద్రా ! నీకు మిత్రుడయినవాడు అశ్వవంతుడు, రథవంతుడు, రూపవంతుడు, గోవులు కలవాడగును అతనికి త్వరత్వరగా ధనము లభించును అతడు ఆహ్లాదకారియై సభలకు వెళ్లును

10 రుశ్యనామక మృగమువలె పాత్రలో ఉన్న సోమము ముందునకు రమ్ము ఇచ్చవచ్చినంత త్రావుము నీవు నిత్యము నిమ్న ముఖ వర్షము కురిపింతువు తేజస్వివి, బలవంతుడవు అగుము

11 అధ్వర్యూ ! ఇంద్రుడు సోమపానముచేయగోరుచున్నాడు సోమము అభిషవింపుము రెండు తరుణాశ్వములు కట్టబడినవి అదిగో ! వృత్రహంత వచ్చినాడు ॥

12 ఇంద్రా ! నీవు ఎవని సోమమున సంతుష్టుడవైనావో, ఆ విషయమున ఆ హవ్యదాత ఎరుంగును నీకు తగిన సోమపాత్ర నిండియున్నది రమ్ము దానివద్దకు చేరుము పానము చేయుము

13 సోమాభిషవమునకు చర్మము పరచబడినది రాతిమీద రాయి ఉంచబడినది యజమాని పక్షమున యజ్ఞనిష్పాదక సోమము అభిషవించబడి నలుదిశల శుభములనందుచున్నది

అధ్వర్యులారా ! ఇంద్రుని రథము వచ్చినది ఇంద్రుడు దానిపై ఉన్నాడు అతనికి ఆ సోమము అందించండి

14 హర్యశ్వములు అంతరిక్షమున సంచరించునవి సేచన సమర్థములు అవి ఇంద్రుని మాకర్మవద్దకు తేవలెను ఇంద్రా ! యజ్ఞసేవి, గతిశీలములగు నీ అశ్వములు సవనముల వద్దకు చేర్చవలెను

15 పూష బహుధనవంతుడు మేము అతని మైత్రికోరిక అతనిని వరించినాము పూషను అనేకులు ఆహ్వానింతురు అతడు పాపవిమోచకుడు అతడు తన బుద్ధితో మాకు ధనప్రాప్తి కలిగించవలెను మమ్ము శత్రువినాశక సమర్థులను చేయవలెను

16 మా బుద్ధికి మంగలి కత్తివంటి పదును కలిగించుము పాపవిమోచకా ! మాకు ధనము నిమ్ము నీ గోధనము మాకు సులభ సాధ్యము కావలెను నీవు మానవులకు ఇటువంటి ధనము నంపుచుందుము

17 పూషా ! నిన్ను అలంకరించవలెనను కోరిక కలిగినది నిన్ను స్తుతించవలెనను కోరిక కలిగినది నాకు ఇతర దేవతలను స్తుతించు కోరికలేదు వారు సుఖములను ఇవ్వగల వారుకారు స్తోతయు, సామమంత్రయుక్త పజ్రునకు కోరిన ధనము ప్రసాదించుము

18 పూషా ! నీవు అమరుడవు దీప్తిమంతుడవు మా గోవులు మేయుటకు తరలును అట్టి మా గోధనమును నిత్యము చేయుము నీవు మాకు రక్షకుడవు మంగళ ప్రదుడవు అన్నదానమునకు ఉదారుడవగుము

19 కురంగనామక రాజు దీప్తుడు సౌభాగ్యవంతుడు అతడు స్వర్గప్రాప్తి కొఱకు యజ్ఞము చేసినాడు మానవులకు ధనము దానము చేసినాడు అతడు మాకు వంద అశ్వములతో కూడిన ధనము దానముచేసినాడు

20 కణ్వపుత్రుడు, హవింతుడు మేధాతిథి - ఇంకను అతని అనేకమంది స్తోతలు కీర్తించినట్టివియు, ప్రియమేధనామక ఋషులచే సేవితమైనట్టియు, అతి పవిత్రిమైనట్టియు అరువది వేల గోవులను నేను చివరన పొందినాను

21 నాకు ధనము లభించినంత ఇతనికి ప్రశంసనీయ గోధనము, అశ్వధనము లభించినదని, వృక్షములు సహితము హర్షధ్వనులు చేసినవి

(ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత ఎనిమిదవ మండలము అయిదవ అష్టకమున ఏడవ అధ్యాయము సమాప్తము)

శ్రీః

ఓం నతామినన్తిమాయినో నధీరావ్రతా దేవానాం ప్రథమాద్రవాణి
నరోదసీ అద్రుహా వేద్యాభిర్నపర్వతాని నమే తస్థివాంసః

ఎనిమిదవ అధ్యాయము అయిదవ సూక్తము

ఋషి-కణ్వగోత్రజ బ్రహ్మాతిథి దేవత-అశ్వినులు. ఛందస్సు-తొలి 36గాయత్రి, 37,38 బృహతి, 39 అనుష్టుప్

ఓమ్ దూరాదిహే వయత్సత్యరుణాప్సురశశ్వితత్ విభానుం విశ్వధాతమమ్

1 ఉష దూరమునుండియే దగ్గర విరాజిల్లి దర్శనమిచ్చునది దీప్తరూప ఆమె సకలపదార్థములను శ్వేతవర్ణము చేసినపుడు దీప్తిని అనేక ప్రకారములు విస్తరించును

2 అశ్వినులారా ! మీరు దర్శనీయులు నేతలతో సమానులు మీరు కోరగనే గుఱ్ఱములు రథమున తగులును ఆ రథము అన్నయుక్తము మీరు ఆ రథమును ఉషస్సును కలవండి

3 అశ్వినులారా ! మీరు అన్నయుక్తులు ధనసంపన్నులు మీ కొఱకు చేసిన స్తోత్రములను చూడండి దూతస్వామి వచనమునకు ప్రార్థించును అట్లే మీ మాట కొఱకు ప్రార్థింతుము

4 అశ్విద్వయమా ! మీరు ప్రియులు ఆనంద దాతలు బహుధనవంతులు మేము కణ్వగోత్రజులము మీరక్షణ కోరి ఉన్నాము మిమ్ము అందుకు ప్రార్థించుచున్నాము

5 మీరు పూజ్యులు అందరిని మించిన అన్నదాతలు శోభన ధనములకు స్వాములు మంగళ ప్రదుడగు హవ్యదాత గృహములకు వెళ్లుచుందురు

6 దేవతావంతుడగు హవ్యదాతకు ఉత్తమ యజ్ఞయుక్తము, అవినాశ్యమగు గోచరభూమి సేద్యమునకు నీరు ఇవ్వండి

7 అశ్విద్వయమా ! అశ్వములమీద ఎక్కండి అతి వేగముగా సాగండి మా స్తోత్రముల వైపునకు రండి ఈ అశ్వముల వేగము ప్రశంసనీయము

8 అశ్వినులారా ! మూడు పగళ్లు, మూడు రాత్రులు అశ్వముల సాయమున దూర యానము చేయండి

9 మీరు ప్రభాతమున స్తుతియోగ్యులు మాకు గోయుక్త అన్నము, అనుభవించదగిన ధనము ఇవ్వండి వాటిని అనుభవించు మార్గము చూపండి

10 అశ్విద్వయమా ! మా కొఱకు గోవులు, పుత్రులు, సుందర రథము, పుత్రులతో కూడిన ధనము తెండి.

11 మీరు శోభన పదార్థములకు స్వాములు దర్శనీయులు హిరణ్మయులు మార్గయుక్తులు అశ్వినులారా ! ప్రవృద్ధులుకండి సోమమయ మధుపానము చేయండి

12 అశ్వినులారా ! మీరు అన్నయుక్తులు ధనయుక్తులు మేము ధనికులము మాకు నలువైపుల విస్తరించిన అహింసనీయ గృహమును ప్రసాదించండి

13 మీరు మానవ స్తోతను రక్షించండి రండి త్వరగరండి ఇతరుల వద్దకు వెళ్లవద్దు

14 అశ్విద్వయమా ! మీరు స్తుతియోగ్యులు, మేము అందించు సోమ భాగమును సేవించండి అది మదకము, మనోహరము మధురము

15 మాకొఱకు వందలది, వేలది అనేక నివాసయుక్తము అందరిని భరించగలగు ధనమును తెండి

16 నేతృద్వయమా ! మనీషులు మిమ్ము అనేక దేశములకు ఆహ్వానింతురు స్వారిచేయు అశ్వములమీద విచ్చేయండి

17 హవ్యసంపన్నులు, తగినంతపని చేయు మానవులు కుశలను బాదుచు మిమ్ము ఆహ్వానింతురు

18 అశ్విద్వయమా ! ఇది మా స్తోత్రము అందరిని మించి మిమ్మే వహించవలెను మాకు దగ్గరకావలెను

19 అశ్వినీ ద్వయమా ! మధుపూర్ణ చర్మపాత్ర మధ్యన ఉన్నది అందలి మధువును పానము చేయండి

20 అశ్వినులారా ! మీరు అన్నయుక్తులు ధనవంతులు మా పశు, పుత్ర, గోవులకొరకు ఆ రథమున అన్నము తెండి అనాయాసమున తెండి

21 అశ్వినులారా ! మీరు ప్రభాతమున ఎరుగదగినవారు స్వర్గీయ వాంఛనీయ జలములను మా ద్వారము వరకు తెండు

(నదుల ద్వారానో, కాలువల ద్వారానో తెమ్మనుట)

22 నేతలగు అశ్వినులారా ! తుగ్రపుత్రుడు భుజ్యుడు సముద్రమున తోయబడినాడు అతడు ఎప్పుడు మిమ్ము స్తుతించి సేవించినాడు? మీ రథము అశ్వములకూడి ఎప్పుడు పోయినది?

23 నాసత్యద్వయమా ! అసురులు కణ్వుని మేడకింద కట్టిపెట్టినారు మీరు అప్పుడు అతనికి నానావిధ రక్షణలు కలిగించినారు

(నా సత్యులు ఎన్నడు అబద్ధమాడనివారు అశ్వినులు వైద్యులు, వైద్యులు అబద్ధమాడరాదని సూచన)

అసురులు కణ్వుని కనులు పెరికినారు అశ్వినులు మరల కనులు కలిగించినారని వృత్తాంతము

24 అశ్వినులారా ! మీరు వర్ష పరాయణులు ధనయుక్తులు నేను పిలిచినపుడెల్ల అభినవములు, ప్రశస్తములగు రక్షణలతో విచ్చేయండి

25 అశ్విద్వయమా ! మీరు కణ్వుని, ప్రియమేధను, ఉపస్తుతిని, స్తోత అత్రిని రక్షించినారు అట్లే మమ్ము రక్షించండి

26 ధనములకొఱకు అంశుని, గోవులకొరకు అగస్త్యుని, అన్నముకొరకు సౌభారుని రక్షించినారు అట్లే మమ్ము రక్షించండి

27 అశ్విద్వయమా ! మీరు వర్షకారులు ధనసంపన్నులు మిమ్ము స్తుతించు మేము ఇంత ఇంతకన్న ఎక్కువ ధనము యాచింతుము

28 అశ్వినులారా ! సువర్ణ నిర్మితము సారథిస్థానముగలది, బంగారు కళ్లెముగల రథమున అసీనులు కండి

29 అశ్వినులారా ! మీరథపు దండము బంగారపుది ఇరుసు బంగారపుది రెండు చక్రములు బంగారపువి

30 అన్నము, ధనముగల అశ్వినులారా ! ఈ రథమున ఎంత దూరము నుంచి అయినను రండి మా శోభన స్తుతుల వద్దకు విచ్చేయండి

31 అమర అశ్వినులారా ! అసురుల పురములు భగ్నము చేయుచు మీరు దూరదేశము నుండి అన్నములు తెండి

32 అశ్వినులారా ! మీరు అనేకులకు మిత్రులు సత్యస్వభావులు మావద్దకు అన్నముతో రండి కీర్తితో రండి ధనముతో రండి

33 అశ్వినులారా ! మీ అశ్వములు స్నిగ్ధరూపములు పక్షులవంటి శీఘ్ర గమనము కలవి అవి మిమ్ము సుందర యజ్ఞ మానవులవద్దకు చేర్చవలెను

34 మీ రథము అశ్వయుక్తము స్తోతలు ప్రశంసించునది ఈ రథము సైన్యములను బాధించదు

35 మనోవేగముగల అశ్వద్వయమా! వడిగల అడుగులుగల గుర్రములు లాగు రథముపై ఎక్కి విచ్చేయండి

36 వర్షకారులు, ధనయుక్తులగు అశ్విద్వయమా ! మీకు ఎల్లవేళ జాగృతమును, అన్వేషణీయ సోమ పానము లభించును

37 అశ్వినులారా ! మీరు అభినవము కీర్తనీయమగు ధనమును తెలిసికొనుడు చేది వంశీయుడు కశుడను రాజు వంద ఒంటెలను, వేయి ఆవులను దానము చేసినాడు అదికూడ తెలిసికొనండి

38 కశురాజు నాసేవకొరకు బంగారమువలె మెరయునట్టిపదిమంది రాజులను ఇచ్చినాడు సకల ప్రజ ఆ కశురాజు అడుగులక్రిందనే అణచి ఉండును

(యుద్ధమున గెలిచిన రాజులను ఇచ్చినాడు ఇది అతను శూరుడని చెప్పుట సకల ప్రజల అడుగులక్రింద ఉండుట పాలనా సామర్థ్యమును చెప్పుట)

39 చేది వంశస్థులు దారిన మరొకడుసాగలేదు కశుని మించి ఏ విద్వాంసుడుగాని, ఏదాన పరాయణుడుకాని స్తోతకు దానము ఇవ్వలేదు

(ఆంధ్ర వచన ఋగ్వేద సంహిత ఏడవ మండలము ఐదవ అష్టకమున ఎనమిదవ అద్యాయమున మొదటి అనువాకము సమాప్తము)

రెండవ అనువాకము ఆరవ సూక్తము

ఋషి-కాణ్వవత్సుడు, దేవత-ఇంద్రుడు, ఛందస్సు-గాయత్రి

1 ఇంద్రుడు పర్జన్య సమాన బలవంతుడు గొప్పవాడు అతడు పుత్రుతుల్య స్తోతవలన వర్ధిల్లును

2 ఇంద్రుని అశ్వములు ఆకాశమును నింపునవి అవి యజ్ఞప్రజ అయిన ఇంద్రుని వహించును అప్పుడు విద్వాంసులు యజ్ఞప్రాపక స్తోత్రముద్వారా ఇంద్రుని స్తుతింతురు

3 కణ్వులు ఇంద్రుని స్తుతించినారు యజ్ఞసాధకుని చేసినారు అందుకే జనులు ఇంద్రుని భ్రాత అందురు

4 నదులు సముద్రునకు ప్రణమిల్లును సమస్త మానవ జాతికి ఇంద్రుని క్రోధమన్న భయము వారు స్వచ్ఛందముగా ఇంద్రునకు ప్రణమిల్లుదురు

5 ఇంద్రుని బలము గొప్పది. అతడు ఆ బలమున ద్యావాపృథ్వులను చర్మమువలె భద్రపరచును

6 వృత్రుడు వడుకుచున్నాడు ఇంద్రుడు వందధారల పరాక్రమశాలి, వజ్రము అందుకున్నాడు వానితల నరికినాడు

7 మేము స్తోతలముందు నిలుతుము వారి స్తోత్రములు అగ్ని సమాన దీప్తములు వానిని మేము మరల మరల చదువుదుము

8 స్తుతుల గుహయందున్నవి అవి స్వయముగా ఇంద్రుని చేరును దీపించును వాటిని కణ్వులు సోమధారాయుక్తము చేసెదరు

9 ఇంద్రా ! మేము గోవులు, అశ్వములతో కూడిన ధనము పొందవలెను జ్ఞానప్రాప్తికిగాను ఇతరుల కన్నముందు అన్నము పొందవలెను

10 ఇంద్రుడు పితా-సత్యస్వరూపుడు నేను అతని అనుగ్రహమునకు పాత్రుడను అయినాను నేను సూర్యునివలె వెలిగినాను

11 కణ్వునివలె నేను నిత్యస్తోత్రములతో వాక్కులను అలంకరింతును ఆ స్తోత్రములతో ఇంద్రుడు బలవంతుడగును

12 ఇంద్రా ! నిన్ను స్తుతించని వారున్నారు నిన్ను స్తుతించు ఋషులు ఉన్నారు ఆ ఇద్దరి నడుమ నా స్తుతి స్తుతించబడవలెను వృద్ధిపొందవలెను

13 ఇంద్రుని క్రోధము వృత్రుని ముక్కలు ముక్కలు చేసి ధ్వనించినది అప్పుడు ఇంద్రుడు వర్షజలమును సముద్రమున కంపినాడు

14 ఇంద్రా ! శుష్ణుడు దస్యుడు నీ వజ్రము ధారణయోగ్యము దానిని వానిమీద ప్రయోగించినావు ఉగ్ర ఇంద్రా ! నీవు అభీష్టవర్షివి

15 ఇంద్రుని ద్యులోకము తన బలమున వ్యాప్తిచెందించ లేదు అంతరిక్షము వజ్రధర ఇంద్రుని వ్యాప్తిచెందించలేదు భూమి సహితము ఇంద్రుని వ్యాప్తి చెందించలేదు

16 ఇంద్రా ! వృతుడు నీజలమును అంతరిక్షమున వ్యాపింప చేసినాడు కట్టి పెట్టినాడు ఆవృతుని నీవు పారు నట్టి నీటి మధ్యహతమార్చినావు

17 ఇంద్రా ! వృత్రుడు గొప్పవి కలిసి ఉన్నవి అగు ద్యావాపృథ్వులను కప్పిపెట్టినాడు ఇంద్రా ! నీవు వృత్రుని అనాది అనంత అంధకారమున త్రోసినావు.

18 ఓజస్వి ఇంద్రా ! యతులగు అంగిరులు నిన్ను స్తుతింతురు భృగువులు నిన్ను స్తుతింతురు వారిలో నీవు నా స్తుతులను వినుము

19. ఆవులు ఇంద్రుని యజ్ఞమున వర్థిల్ల చేయును పాలు, నేయి ఇచ్చును

20 ఇంద్రా ! ప్రసవించగల ఆవులు నీవు ప్రసాదించిన అన్నము తిన్నవి సూర్యుని నలువైపున గల జలమువలె గర్భములు దాల్చినవి

21 బలశాలివగు ఇంద్రా ! కణ్వులు ఉక్థలతో నిన్ను వర్థిల్ల చేయుదురు అభిషుత సోమము నిన్ను వర్థిల్ల చేయును

22 వజ్రహంత ఇంద్రా ! నీవు మార్గదర్శివి అయినపుడు ఉత్తమ స్తుతి, ప్రవృద్ధ యజ్ఞము కలుగును

23 ఇంద్రా ! మాకు మహంతము, గోయుక్తమగు అన్నమును రక్షించుటకు వీర్యవంతుడగు పుత్రుని ప్రసాదించుటకు ఇచ్ఛగించుము

24 ఇంద్రా ! నీవు నహుషునకు, ప్రజలముందు, వేగముగల అశ్వయుక్త బలమును ప్రదానము చేసినావు అట్టి దానినే మాకు ప్రసాదించుము

25 ఇంద్రా ! నీవు ప్రాజ్ఞుడవు అదిగో దగ్గరలో దర్శనీయమగు గోశాల కనిపించుచున్నది దానిని నింపుము మమ్ము సుఖపెట్టుము

26 ఇంద్రా ! నీ బలమునకు తగినట్లు ఆచరింపుము మానవులకు రాజువగును నీ బలమున మహానుడవగుము అపరాజయుడవగుము

27 ఇంద్రా ! నీవు బహు వ్యాపకుడవు హవివంతులు సోమముతో నిన్ను తృప్తుని చేయదలతురు నీ వద్దకు వత్తురు స్తుతింతురు

28 పర్వత ప్రాంతములందును, నదుల సంగమ స్థానములందును, యజ్ఞములందును, మేధావి ఇంద్రుడు ఆవిర్భవించును

29 ఇంద్రుడు సర్వవ్యాపకుడు అతడు లోకములందు విహరించును పైలోకమునుండి దిగువకు సముద్రమును చూచును

30 ద్యులోకమున ఇంద్రుడు వెలుగులు పొందును అప్పుడు ప్రాచీన జలదాత ఇంద్రుని నివాసప్రదజ్యోతిని జనులు దర్శింతురు

31 ఇంద్రా ! సమస్త కణ్వగణములు నీ బుద్ధిని, బలమును పెంచును వారు నీ శ్రేష్ఠకార్యములనుకూడ వృద్ధిచెందింతురు

32 ఇంద్రా ! ఇది మాసుందర స్తుతి దీనిని స్వీకరింపుము మమ్ము తగు రీతిగా రక్షింపుము మా బుద్ధిని పెంచుము

33 ఇంద్రా నీవు ప్రవృద్ధుడవు వజ్రధరుడవు మా జీవనము కొఱకు నిన్ను స్తుతించుచున్నాము

34 కణ్వులు స్తుతింతురు నీరు పల్లమునకు పారును అట్లే రమణీయమగు స్తుతి ఇంద్రుని చేరును

35 నదులు సముద్రమును పెంచును అట్లే మంత్రములు ఇంద్రుని పెంచును ఇంద్రుడు అజరుడు అతని కోపమును ఎవ్వడు నివారించలేడు

36 ఇంద్రా ! సుందర రథమున ఎక్కుము దూరదేశము నుండి మావద్దకు రమ్ము అభిషుత సోమము సేవింపుము

37 ఇంద్రుడు అందరినిమించిన శత్రు సంహారకుడు కుశలు కోయువారు అన్నప్రాప్తికొఱకు ఇంద్రుని పిలిచెదరు

38 ఇంద్రా ! రథచక్రము గుఱ్ఱమును అనుసరించును ద్యావాపృథ్వులు నిన్ను అనుసరించును అభిషుత సోమము సహితము నిన్నే అనుసరించును

39 ఇంద్రా ! శర్యణ దేశమున తటాకము వద్ద ఋత్విక్కులు ప్రారంభించిన యజ్ఞమున తృప్తుడవగుము సేవకులస్తుతులు వినుము ఆనందించుము

40 ఇంద్రుడు ప్రవృద్ధుడు కోరికలు తీర్చువాడు వజ్రవంతుడు సోమపాయి వృత్రహంత అతడు ద్యులోకమునుండి పలుకును

41 ఇంద్రా ! నీవు పూర్వము పుట్టిన ఋషివి నీ బలము అసమానము నీ బలమున నీవు దేవతలకు ప్రభువవు అయినావు నీవు మరల మరల ధనమును ఇచ్చుచుండుము

42 మేము అందించు అభిషుత సోమము అన్నముకొరకు మంచివీపులుగల అశ్వములు నిన్ను తేవలెను

43 కణ్వులు ఉక్థలు ఉచ్చరించవలెను పూర్వజులు కృతము, మధురమగు జలమును పెంచు యాగక్రియను వర్ధిల్ల చేయవలెను

44 దేవగణములు విశిష్ఠరూపమున గొప్పవారు వారిలో ఇంద్రుడు మరింత గొప్పవాడు మానవులు ఇంద్రునే వరింతురు అతనినే ధనము, రక్షణ అర్థింతురు

45 ఇంద్రా ! నిన్ను అనేకులు స్తుతింతురు నీ అశ్వములను యజ్ఞప్రియ ఋషులు స్తుతింతురు అవి నిన్ను సోమపానమునకు మా వద్దకు గొనిరావలెను

46 యదువులలో పరశుపుత్రుడు తిరందరుడు నాకు నూరు, వేల ధనములు ఇచ్చినాడు

47 తిరందరరాజులు పజ్రునకు సామునకు మూడు వందల గుఱ్ఱములు వేయి ఆవులు ఇచ్చియున్నారు

48 తిరందరుడు ఎంతో ఎదిగినాడు నాలుగు స్వర్ణభండార యుక్తములగు ఒంటెలను దానము చేసినాడు యదువులను దాసులనుగా దానము చేసినాడు అతని కీర్తి స్వర్గద్వారముల వరకు వ్యాపించినది

ఏడవ సూక్తము

ఋషి-కణ్వగోత్రజ పువర్వత్సస్యుదు, దేవత-మరుత్తులు, ఛందస్సు-గాయత్రి.

1 మరుత్తులారా ! విప్రులు మూడు సవనములు చేతురు వానిలో అగ్నియందు సోమ అన్నము ఆహుతి చేయుదురు అప్పుడు మీరు పర్వతములందు దీప్తినొందుదురు

2 మరుత్తులారా ! మీరు శుభంకరులు బలాభిలాషులు మీరు రథమున అశ్వములు పూన్చినపుడు పర్వతములు సహితము నడక సాగించును

(భయపడును - గడగడలాడునని భావము)

3 మరుత్తులు శబ్దకర్తలు, పృశ్నిపుత్రులు, వారు మబ్బులను పైకి లేపుదురు వృద్ధికరమగు అన్నమును దానము చేయుదురు

4 మరుద్గణములు వాయువుతో కలిసినపుడు వర్షము కురిపింతురు పర్వతములను వడకింతురు

5 మీ రథముల నడకను పర్వతములు నిలిచిఉన్నవి నదులు సముద్రములు తమ రక్షణ, బలములకు నిలిచి ఉన్నది

6 మేము మిమ్ము రాత్రులందు రక్షణలకు పిలుస్తాము పగలు పిలుస్తాము యజ్ఞారంభమునే పిలుస్తాము

7 మరుద్గణములు అరుణవర్ణులు, ఆశ్చర్యభూతులు శబ్దకర్తలు వారు రథముపై ద్యులోకపు అగ్రభాగమున సంచరింతురు

8 మరుద్గణములు సూర్యగమనమునకు కిరణయుక్త మార్గమును కల్పింతురు వారుసూర్యతేజమున ప్రకాశింతురు

9. మరుత్తులారా ! నా వచనమును స్వీకరించండి ఈ స్తోత్రమును స్వీకరించండి ఈ ఆహ్వానమును అందుకొనండి

10 పృశ్నులు వజ్రధరుడగు ఇంద్రుని కొఱకు మధుర సోమరసమును ఉత్స, కబంధ, అద్రి, అను మూడు స్థానములందు ఏర్పరచినవి

11 మరుత్తులారా ! మేము సుఖాభిలాషులము స్వర్గము నుండి మిమ్ము పిలిచెదము అప్పుడు మీరు త్వరగా మా వద్దకు రావలెను

12 రుద్రపుత్రులారా! మీరు దానపరాయణులు మహాతేజస్వులు మీరు యజ్ఞగృహమున మాదక సోమము సేవింతురు ఉత్తమ జ్ఞానవంతులగుదురు

13 మరుత్తులారా ! స్వర్గము నుండి మా కొఱకు ధనము తెండు ఆ ధనము మదస్రావి బహునివాసదాత అందరిని పోషించు శక్తిగలది కావలెను

14 శుభ్రమరుత్తులారా ! మీరు పర్వతములమీద ప్రయాణము సాగింతురు అభిషుత సోమబలమున ప్రమత్తులు అగుదురు

15 మరుత్తులు అహింసనీయులు స్తోతలు స్తోత్రములతో వారిని స్తుతింతురు సుఖములు యాచింతురు

16 మరుత్తులు అక్షయ మేఘమును పితుకుదురు వర్షము కలిగింతురు జలబిందువులవలె ద్యావాపృథ్వులందు వ్యాపింతురు

17 మరుత్తులు పృశ్నిపుత్రులు, వారు శబ్దము చేయుచు పైకి పోవుదురు రథముమీద పైకి పోవుదురు వాయువుద్వారా పైకి పోవుదురు మంత్రములద్వారా పైకి పోవుదురు

18 మీరు యదు తుర్వశులను రక్షించినారు ధనాభిలాషియగు కణ్వుని రక్షించినారు ధనము కొఱకు మేము వారిని తలచుచుందుము

19 మరుత్తులారా ! మీరు ఉత్తమ దాతలు ఘృతము శరీరమునకు పుష్టినిచ్చును ఈ అన్నము అటువంటిదే దీనిని కణ్వగోత్రజులు కల్పించిన స్తోత్రముతో సమానముగా వర్ధిల్లచేయండి

20 మరుత్తులారా ! మీరు దాన పరాయణులు మీ కొఱకు కుశలు త్రెంచ బడినవి మీరు ఇప్పుడు ఎక్కడ మత్తులో ఉన్నారు? ఏస్తోత మిమ్ము సేవించు చున్నాడు?

21 మరుత్తులారా ! ఎంతో పూర్వమే మిమ్ము ఇతరులు స్తుతించి ఉన్నారు ఆ యజ్ఞ సంబంధ స్తోత్రములతో మీ బలములను ప్రసన్నము చేసి ఉన్నారు అదిసరికాదు

(పాత స్తోత్రములకు మాత్రమే ప్రసన్నులగుట అంత మంచిదికాదని కొత్త స్తోత్రములకు గూడ ప్రసన్నులు కావలెనని)

22 మరుత్తులు ఓషధులను జలములతో కలిపినారు ద్యావాపృధ్వులను వాటి స్థానములందు నిలిపినారు సూర్యుని స్థాపించినారు వృత్రుని ప్రత్యేక అవయమును ఖండించుటకు వజ్రము ధరించినారు

23 మరుత్తులు ఏరాచరికపు క్రిందివారుకారు స్వతంత్రులు వీరుల సమమగా బలము పెంచుకొనువారు వారు పర్వతమునువలె వృత్రుని ముక్కలు ముక్కలు చేసినారు

24 మరుద్గణములు యోద్ధ త్రితుని బలములను రక్షించినారు త్రిత కార్యములను రక్షించినారు వృత్ర వధ సమయమున ఇంద్రుని రక్షించినారు

25 మరుత్తులు ఆయుధపాణులు దీప్తిమంతులు శుభంకరులు తమ తలలకు బంగారు కిరీటములు ధరింతురు

26 మరుత్తులారా ! మీరు స్తోతలను కోరినారు అభీష్టవర్షి రథము ఎక్కినారు దూరదేశము నుండి విచ్చేసినారు

అప్పుడు ద్యులోకవాసులవలె భూలోకవాసులు సహితము కంపించినారు

27 దేవతలు యజ్ఞదానమునకుగాను బంగారుకాళ్ల గుఱ్ఱములపై రావలెను

28 మరుత్తుల రథముమీద తెల్లచుక్కల మృగియు, వడిగల రోహిత మృగము చేరినపుడు మరుద్గణములు దిగిపోవుదురు జలము ప్రవహించసాగును

29 మరుత్తులు శోభన సోమవంతులు, యజ్ఞగృహ సంయుక్తులు, వారు ఋజి, దేశమునగల శర్యణ, సరోవరమున రదచక్రమును వంచి సాగిపోవుదురు

30 మరుత్తులారా ! విప్రులు మిమ్ము ఆహ్వానించుచున్నారు యాచించుచున్నారు సుఖహేతువగు ధనముతో ఎప్పుడు వారివద్దకు వచ్చెదరు?

31 మీరు స్తుతికి ప్రసన్నులగుదురు మీరు ఇంద్రుని ఎప్పుడు త్యజించినారు మీ మైత్రికొఱకు ఎవరు ప్రార్థించినారు

32 కణ్వగణమా ! మరుత్తులు వజ్రహస్తులు ఆయుధములను పదును పెట్టు బంగారు యంత్రముగలవారు అట్టి మరుత్తుల సహితముగా అగ్నిని స్తుతించండి

33 మరుత్తుల వర్షకులు యజనీయులు విచిత్ర బలవంతులు నేను సుఖలభ్యధనము కొఱకు వారిని అర్థింతును

34 మరత్తుల వేగమునకు రాతిగుట్టలు పీడింపబపడును బాధింపబడును అయినను అవి తమ స్థానములనుండి కదలవు పర్వతములు సహితము నిలిచియే ఉండును

35 బహుదూరము వ్యాపించి గమనము సాగించు అశ్వములు ఆకాశమార్గమున వెళ్లుచు మరుత్తులను తీసికొని వచ్చును అవి స్తోతలకు అన్నము కలుగుచేయును

36 అగ్ని తన తేజోబలమున స్తవనీయ సూర్యునివలె అందరికి ముఖ్యుడై జన్మించినాడు మరుద్గణములు దీప్తిబలమున అనేకచోట్ల ఉందురు

ఎనిమిదవ సూక్తము

ఋషి-కాణ్వసధ్వంసుడు, దేవత-అశ్వినులు, ఛందస్సు-అనుష్టుప్

1 అశ్విద్వయమా ! మీరు దర్శనీయులు మీ రథము బంగారపుది సకల రక్షణలతో విచ్చేయండి సోమపానము చేయండి

2 అశ్వినులారా ! మీరు భోక్తలు హిరణ్మయ శరీరము గలవారు క్రాంతకర్మలు ప్రశస్త జ్ఞానవంతులు మీరు సూర్యునివలె వెలుగు రథముమీద తప్పక మావద్దకు రావలెను

3 అశ్వినులారా ! నహుషుని అంతరిక్షము నుండి మానవ లోకమునకు రండి కణ్వవంశీయుల యజ్ఞమున సోమపానము చేయండి

4 అశ్వినులారా ! కణ్వ ఋషి పుత్రులు యజ్ఞము చేయుచున్నారు మీ కొఱకు సోమమయ మధువు అభిషవించుచున్నారు ద్యులోక, అంతరిక్షములనుండి విచ్చేయండి

5 అశ్వినులారా ! మీరు వర్ధకులు కవులు నేతలు ఈ యజ్ఞమున మీ స్తుతి జరుగుచున్నది సోమపానమునకు విచ్చేయండి మీ బుద్ధి కర్మతో స్తోతలకు సుబుద్ధి ప్ర[illegible]చించండి

6 అశ్వినులారా ! మీరు నేతలు ప్రాచీన కాలపు ఋషులు రక్షకోరి మిమ్ము పిలిచినారు మీరు వచ్చినారు ఇప్పుడు నా సుందర స్తుతి వినుటకు నావద్దకు రండి

7 అశ్విద్వయమా ! మీరు సూర్యజ్ఞానము కలవారు ద్యులోక అంతరిక్షములనుండి మావద్దకు రండి స్తోతలపై అనుగ్రహించి బుద్ధిసహితులైరండి ఆహ్వానము వినండి స్తోతలతోరండి

8 నేను కాక మరెవ్వడు స్తోత్రములతో అశ్వినులను ఉపాసించగలడు? కణ్వపుత్రుడు వత్స ఋషి అతడు స్తుతుల ద్వారా మిమ్ము వర్థిల్ల చేయును

9 అశ్వినులారా ! మీరు పాపరహితులు శత్రుఘాతుకులలో శ్రేష్ఠులు ఇక్కడ యజ్ఞము జరుగుచున్నది విప్రులు స్తుతించుచున్నారు రక్షణలకొరకు ఆహ్వానించుచున్నారు మీరు మాకు సుఖములు కలిగించండి

10 అశ్వినులారా ! మీరు అన్న, ధన సంపన్నులు సూర్యపుత్రి మీ రథము ఎక్కినది మీరు సమస్త అభిలషిత పదార్థములు కలిగియుండండి

11 అశ్వినులారా ! మీరు ఏలోకముల ఉన్నారో ! అక్కడి నుంచి బహురూప రథముమీద విచ్చేయండి కవిపుత్రుడు, కవి వత్స ఋషి మధుమయ వాక్యములు ఉచ్చరించును

12 అశ్విద్వయమా ! మీరు ధనదాతలు లోకములు వహించువారు బహుమదయుక్తులు ఈ నా స్తోత్రమును ప్రశంసించండి

13 అశ్వినులారా! లజ్జ కలిగించని ధనమునంతను మాకు ఇవ్వండి మమ్ము ప్రజోత్పాదక కర్మవంతులను చేయండి మమ్ము నిందకులకు వశపరచకండి

14 సత్య స్వభావ అశ్వినులారా ! మీరు దూరమున ఉన్నను, దగ్గర ఉన్నను, ఎచట ఉన్నను సహస్రరూపరథముపై విచ్చేయండి

15 నా సత్యద్వయమా ! వత్స ఋషి స్తుతులతో మిమ్ము వర్థిల్లచేయును అతనికి సహస్రరూపుయు, ఘృతయుక్తమగు అన్నము ప్రసాదించండి

16 అశ్వినులారా ! ఆ స్తోతలకు నేతిధారలతోకూడిన బలిష్ఠ అన్నము నివ్వండి వీరు మీ సుఖమునకు స్తుతించినారు వారు తమ కొఱకు ధనము కోరుచున్నారు

17 అశ్వినులారా ! మీరు రిపు భక్షకులు అధిక హవిని ఆరగించువారు మీరు మా స్తుతివైపునకు రండి మాకు శుభసంపదను, పార్థివ ధనమును అందించండి

18 ప్రియమేధనామక ఋషులు దేవతలను ఆహ్వానించినారు అప్పుడు మిమ్ము సకల సంరక్షణలతో ఆహ్వానించినారు మీరు యజ్ఞశోభ పొందండి

19 అశ్విద్వయమా ! మీరు సుఖదాతలు ఆరోగ్యప్రదులు స్తుతియోగ్యులు వత్స ఋషి స్తుతులతో మిమ్ము వర్థిల్ల చేసినాడు అతనివద్దకు రండి

20. నేతలగు అశ్వినులారా ! మీరు కణ్వుని, మేధాతిథిని వశ్యుని, దశవ్రతుని, గోశర్యుని రక్షించినారు వారివలెనే మమ్ము రక్షించండి.

21 నేతలగు అశ్విద్వయమా ! ఏ రక్షణలతో లభించగల ధనము కొరకు త్రసదస్యుని రక్షించినారో, అట్లే అన్నలాభము కొఱకు మమ్ము రక్షించండి

22 అశ్వినులారా ! మీరు బహురక్షణలవారు శత్రునాశకులందు శ్రేష్ఠులు మంచి స్తుతియు, వాక్యమును మిమ్ము వర్ధిల్లచేయువలెను మా కొఱకు మీరు బహువిధ అభిలషణీయులు కండి

23 అశ్విద్వయపు మూడు చక్రముల రథము అదృశ్యముగా ఉండి తదుపరి వెల్లడి అగును క్రాంతదర్శి అశ్విదయమా ! యజ్ఞ, కారణభూత రథమున మావద్దకు రండి

తొమ్మిదవ సూక్తము

ఋషి-శశకర్ణుడు దేవత-అశ్వినులు, ఛందస్సు-వేరు వేరు

1 అశ్విద్వయమా ! వత్స ఋషిని రక్షించుటకు మీరు వాస్తవముగా వెళ్లినారు ఈ ఋషికి బాధలులేని, విశాల గృహమును ప్రదానము చేయండి అతని శత్రువులను దూరము చేయండి

2 అశ్విద్వయమా ! అంతరిక్షమునందు, స్వర్గమునందున్నదియు పంచశ్రేణులవద్ద ఉన్నటువంటి ధనమును ప్రసాదించండి

3 అశ్విద్వయమా ! మీరు చేసిన ఘనకార్యములను విప్రులు అనేకమార్లు స్తుతించినారు అదిగ్రహించండి కణ్వపుత్రుల కార్యములను కూడ గ్రహించండి

4 అశ్వినులారా ! మీ అలసటను స్తోత్రములద్వారా తీర్చబడును అన్నధనశాలులారా ! మీరు ఏ సోమము వలన వృత్రుని కనుగొన్నారో, ఇది అదే మధుమంత సోమము !

5 బహుకర్మ అశ్విద్వయమా ! జలములు, వనస్పతులు, లతలకు మీరు చికత్స చేసినారు వాటిద్వారానే మమ్ము రక్షించండి

(చికిత్స మానవులకు మాత్రమే కాక ఇతరులకు ఉండెను జలచికిత్స వాటర్ ట్రీట్‌మెంట్ నీరు బాగుచేయు పద్ధతి ఆనాడు ఉన్నట్లున్నది)

6 సత్యభావ అశ్వినులారా ! మీరు జగములను పోషించినారు అందరిని రోగరహితులను చేసినారు స్తుతుల వలన మాత్రమే వత్స ఋషి మిమ్ము పొందలేదు మీరు హవివంతుల వద్దకు వెళ్లుదురు

7 ఋషి ఉత్తమ బుద్ధితో అశ్విద్వయపు స్తోత్రమును తెలిసికున్నాడు నేను అత్యంత మధురసోమము మరియు ఘర్మమను హవివిశేషమును అథర్వమును మథించి అగ్నికి సమర్పించినాను

8 అశ్విద్వయమా ! మీరు వేగముగల రథమున ఎక్కండి ఈ నా స్తోత్రములు సూర్యునివలె తేజస్విలై మీముందుకు వచ్చును

9 నా సత్యద్వయమా ! మేము ఉక్థలతో మిమ్ము తోడ్కొని వత్తుము మంత్రములతో మేము మిమ్ము పిలుచుకొని వచ్చినరీతి కణ్వపుత్రుల స్తోత్రము వినుటకు విచ్చేయుము

10 అశ్విద్వయమా ! కక్షీవంత ఋషి మిమ్ము పిలిచినాడు వ్యశ్వ దీర్ఘతమ ఋషులు, వేనరాజు పుత్రుడు పృథి మిమ్ము యజ్ఞ గృహములకు పిలిచినారు వారివలెనే నేను స్తుతించుచున్నాను నా స్తోత్రములను గ్రహించుము

11 అశ్విద్వయమా ! మీరు గృహపాలకులై విచ్చేయండి మీరు గొప్ప పోషకులు మీరులోకములను దేహములను పాలించువారు పుత్ర, పౌత్రులున్న గృహమునకు విచ్చేయండి

12 అశ్వినులారా ! మీరు ఇంద్రునితో ఒకే రథమున వెళ్లినవారయిన వాయువుతో ఒకేచోటు ఉన్నవారయిన అదితిపుత్రులు మిత్రాదులు, ఋతువుల సహితులయి ప్రసన్నులయిన విష్ణువు అడుగుల ముల్లోకములు తిరిగినవారయిన రండి రారండి విచ్చేయండి

13 నేను యుద్ధసమయమున అశ్వినులను ఆహ్వానింతును అప్పుడు వారు రావలెను శత్రువును దెబ్బతీయుటలో అశ్వినుల రక్షణ విజయ రక్షణ అదే శ్రేష్ఠ రక్షణ

14 అశ్వినులారా ! ఈ హవ్యములు మీ కొఱకు చేయబడినవి మీరు తప్పక రావలెను ఇవి యదు తుర్వశులందు నిలిచినవి ఇప్పుడు మీ కొఱకు సంస్కరించబడినవి కణ్వపుత్రులు మీకు అర్పించుచున్నారు

15 నా సత్యద్వయమా ! మీరు ప్రకృష్ట జ్ఞానవంతులు దూరముననో, దగ్గరనో ఔషధములుండును వాటితో విచ్చేయండి విమదునకు సమానముగా వత్సునకు గృహము ప్రదానము చేయండి

16 నేను అశ్వద్వయ సంబంధిని ప్రకాశమాన స్తోత్రసహితుడనై జాగృదుడనైనాను ద్యుతిమతి ఉషా ! నా స్తుతి వినుము అంధకారము దూరము చేయుము మానవులకు ధనము ప్రసాదించుము

17 దేవీ సుందర నేత్రీ ! మహతీ ఉషా ! అశ్విద్వయమును మేల్కొల్పుము వారికి అభ్యుదయము కలిగించుము దేవహోతా ! అశ్విద్వయమును ప్రబోధితులను చేయుము వారి ఆనందమునకు బృహత్ సోమము వేచి ఉన్నది

18 ఉషా ! నీవు వెలుగు వెంట సాగుదువు అప్పుడు నీకు సూర్యసమాన కాంతి కలుగును అప్పుడు అశ్వినుల రథము మానవులను పోషించు యజ్ఞగృహమునకు చేరును

19 పసుపురంగు సోమలతను ఆవు చన్నువలె పితికినప్పుడు దేవాభిలాషులు స్తుతించినప్పుడు అప్పుడు అశ్వినులారా ! మీరు రక్షించండి

20 ప్రకృష్ట జ్ఞానవంత అశ్విద్వయమా ! మీరు ధనమునకుగాను మమ్మ రక్షించండి బలమునకుగాను మమ్మ రక్షించండి మానవులు అనుభవించు సుఖములకుగాను మమ్మ రక్షించండి సమృద్ధికిగాను మమ్మ రక్షించండి

21 అశ్విద్వయమా ! మీరు పితృతుల్య ద్యులోకపు వడిలో కార్యతత్పరులై ఉన్నను ప్రశంసనీయులై సుఖించుచున్నను మావద్దకు విచ్చేయండి

పదవ సూక్తము

ఋషి-కణ్వపుత్రుడు ప్రగాథుడు, దేవతలు-అశ్వినులు, ఛందస్సు-బృహతి, పంక్తి, త్రిష్టుప్

1 అశ్విద్వయమా ! మీరు యజ్ఞగృహములు ఉన్న లోకమున ఉన్నారా? ద్యులోకపు దీప్తమాన ప్రదేశమున ఉన్నారా? అంతరిక్షమున నిర్మించుకున్న గృహమున ఉన్నారా? ఎక్కడ ఉన్నను ఇక్కడికి విచ్చేయండి

2 అశ్విద్వయమా ! మీరు మనువు ప్రజాపతి యజమాని యజ్ఞమును సంసిక్తము చేసి ఉన్నారు కణ్వపుత్రుల యజ్ఞము అట్టిదేయని తెలియండి నేను బృహస్పతిని, సకల దేవతలను ఇంద్రుని విష్ణువును శీఘ్రగామి అశ్వములుగల అశ్వినులను ఆహ్వానించుచున్నాను

3 అశ్వినులు శుభకర్ములు వారు మా హవిని స్వీకరించుటకు అవతరించినారు నేను వారిని ఆహ్వానించుచున్నాను వారి స్నేహము దేవతలలో ఉత్కృష్టము సహజము

4 అశ్వినీ కుమారులు జ్యోతిష్టోమాదులకు ప్రభువులు వారికి స్తోత్రశూన్య దేశమున కూడ స్తోతలుందురు వారు హింసారహిత యజ్ఞపు పకృష్ట జ్ఞాతలు వారు స్వధ - బలకారక స్తుతి సహితులై సోమమయ మధుపానము చేయవలెను

5 అశ్వినులారా ! మీరు అన్నవంతులు ధనవంతులు ఇప్పుడు మీరు పూర్వదిశ, పశ్చిమదిశ లేక ద్రుహ్యు, అను, తుర్వశ, యదువుల వద్ద ఉన్నను నా పిలుపు వినండి నావద్దకు రారండి

6 బృహత్ హవిభక్షకులగు అశ్విద్వయమా ! మీరు అంతరిక్షమును కేగుచున్నను ద్యావాపృథ్వులకు అభిముఖముగా వెళ్లుచున్నను తేజోబలమున రథముపై కూర్చుండి, ఉన్నను, ఎక్కడినుంచైనను ఇక్కడికి విచ్చేయండి

పదకొండవ సూక్తము

ఋషి-కణ్వపుత్రుడు వత్సప్యుడు దేవత-అగ్ని, ఛందస్సు-గాయత్రి చివరిది త్రిష్టుప్.

1 అగ్నీ ! నీవు మానవుల కర్మ రక్షకుడవు అందువలననే యజ్ఞములందు నిన్ను స్తుతింతురు

2 శత్రుపరాజయకారి అగ్నీ ! నీవు యజ్ఞములందు కీర్తనీయుడవు యజ్ఞములనేతవు

3 జాతవేద అగ్నీ ! మా శత్రువులను వేరుచేయుము దేవద్వేషులను శత్రువులను వేరు చేయుము

4 జాతవేద అగ్నీ ! శత్రువు సమీపమున యజ్ఞము చేయుచున్నాను అటుతొక్కవు

5 మేము విప్రులము నీవు అమరజాతవేదవు మేము నిన్ను విస్తృతముగా స్తుతింతుము

6 మేము మానవ విప్రులము అగ్నికి హవ్యము సమర్పింతుము ప్రసన్నుని చేతుము మా రక్షకొఱకు అగ్నిని స్తుతింతుము పిలుతుము

7 అగ్నీ ! ఉత్తమ గృహము కన్నను వత్సఋషి మమ్మ ఎక్కువగా ఆకర్షించును అతని స్తుతి నిన్ను కోరును

8 నీవు అనేక దేశములందు సమానముగా దర్శనమిస్తావు అందుకేనీవు సకల ప్రజలకు స్వామివి యుద్ధములందు మేము నిన్ను పిలుచుచుందుము

9 మేము అన్నాభిలాషులము మమ్మ రక్షించుమని యుద్ధమున అగ్నిని ఆహ్వానిస్తాము యుద్ధములందు అగ్ని విచిత్ర ధనయుక్తుడగును

10 అగ్నీ ! నీవు యజ్ఞమున పూజ్యుడవు ప్రాచీనుడవు నీవు చిరకాలముగా హోతవు స్తుతింపదగినవాడవు యజ్ఞములందు ఆసీనుడవగుదువు నిన్ను హవితో తృప్తిపర్చుకుందువు

11 అగ్నీ ! మాకు సౌభాగ్యము ప్రదానము చేయుము

- ఇయ్యది -

శ్రీవత్సస గోత్రోద్భవుండను, దాశరథి లక్ష్మణాచార్య బుచ్చమాంబల పౌత్రుండను, విద్వాన్ వెంకటాచార్య వెంకటాంబల పుత్రుండను, ఆంధ్రదేశ ఆస్థానకవి దాశరథి కృష్ణమాచార్య అనుజుండను శ్రీ॥ లI॥ సౌ॥ కమలానామ్మి ధర్మపత్నీ సమేతుండను "చిల్లెర దేవుళ్లు - మోదుగుపూలు - పావని - చలనచిత్ర రచయితయు - శరతల్పం - కొత్తకాపురం - వింత సంసారం - తూరుపు తెల్లవారింది - రంతిదేవుడు - అఖండదీపం - దొంగసామ్మ" దూరదర్శన సీరియల్ రచయితయు అగు దాశరథి రంగాచార్య రచించిన ఆంధ్రవచన ఋగ్వేద సంహిత యందలి అయిదవ అష్టకము సమాప్తము

"యదింద్రదల్యాత్వమేతా దహమవేయ స్తోతారమిద్ధి ధిషే యరదావసోన పావత్వారానయ"

- ఇతిశమ్ -